

**PËRMBLEDHJE E VENDIMEVE
TË GJYKATËS EUROPIANE
PËR TË DREJTAT E NJERIUT
KUNDËR SHQIPËRISË
2010-2021**

**Vëllimi II
2015-2019**

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Tiranë, 2022

ISBN:

ISBN 978-9928-01-140-4 (Kolana)

ISBN 978-9928-01-142-8 (V.2)

Adresa

Rruga: “Nikolla Jorga”

Tel/fax: +355 42 427005, 04 2427006

E-mail: info@qbz.gov.al,

Web: www.qbz.gov.al

PËRMBAJTJA

Çështja “Elvin Lako kundër Shqipërisë”	5
Çështja “Siliqi dhe të tjerët kundër Shqipërisë”	8
Çështja “Metalla dhe të tjerë kundër Shqipërisë”	13
Çështja “Vasil Shkarpa kundër Shqipërisë”	21
Çështja “Kompania Valio Shipping kundër Shqipërisë”	23
Çështja “Delijorgji kundër Shqipërisë”	27
Çështja “Luli kundër Shqipërisë”	42
Çështja “Bici kundër Shqipërisë”	47
Çështja “Rista dhe të tjerët kundër Shqipërisë”	55
Çështja “Aliçka dhe të tjerët kundër Shqipërisë”	67
Çështja “Halimi dhe të tjerët kundër Shqipërisë”	76
Çështja “Karagjozi dhe të tjerët kundër Shqipërisë”	81
Çështja “Alimuçaj kundër Shqipërisë”	87
Çështja “Topallaj kundër Shqipërisë”	117
Çështja “Mirela Sinani kundër Shqipërisë”	132
Çështja “Jani Mihani kundër Shqipërisë”	134
Çështja “Shehu kundër Shqipërisë”	137
Çështja “Brahimaj kundër Shqipërisë”	141
Çështja “Qerimi dhe Canaj kundër Shqipërisë”	144
Çështja “Qazim Çela kundër Shqipërisë dhe Albi Petrela kundër Shqipërisë”	147
Çështja “Thanas Dino kundër Shqipërisë”	150
Çështja “Molla kundër Shqipërisë”	152
Çështja “Gjermani kundër Shqipërisë”	158
Çështja “Durim Grabova kundër Shqipërisë”	161
Çështja “Kleopatra Caka kundër Shqipërisë”	163
Çështja “Selvie Rushiti kundër Shqipërisë”	164
Çështja “Shkelqim Hatija kundër Shqipërisë”	166
Çështja “Ana Veizi dhe të tjerët kundër Shqipërisë”	168
Çështja “Pihoni kundër Shqipërisë”	170
Çështja “Sharxhi dhe të tjerët kundër Shqipërisë”	185
Çështja “Eglantina Bakiu dhe të tjerët kundër Shqipërisë” dhe 16 kërkesa të tjera	223
Çështja “Malo kundër Shqipërisë”	245
Çështja “Muça kundër Shqipërisë”	250
Çështja “Hysi kundër Shqipërisë”	256
Çështja “Topi kundër Shqipërisë”	262
Çështja “Frroku kundër Shqipërisë”	271
Çështja “Karemani kundër Shqipërisë”	278
Çështja “Pulfer kundër Shqipërisë”	283
Çështja “Rinaldo Myrtaj dhe të tjerët kundër Shqipërisë”	296
Çështja “Prizreni kundër Shqipërisë”	298

SEKSIONI I KATËRT
“ELVIN LAKO KUNDËR SHQIPËRISË”¹
(ankimi nr. 45718/12 dhe 7 ankime të tjera)
(shiko listën bashkëngjitur)

VENDIM

Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i katërt), e mbledhur si një komitet, më 24 mars 2015 i përbërë nga:

Paul Mahoney, president

Ledi Bianku

Krzysztof Wojtyczek, gjyqtarë

dhe Fatoş Aracı, zëvendëssekretar i seksionit,

Pasi ka diskutuar ankesat e mësipërme,

Pasi ka diskutuar deklaratimet formale në të cilat pranohet marrëveshja miqësore e çështjeve.

Pas diskutimeve, vendos si më poshtë:

FAKTET DHE PROCEDURA

1. Një listë me ankuesit gjendet tek shtojca.
2. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj, znj. A. Hicka, nga Zyra e Avokatit të Shtetit.
3. Të gjithë ankuesit shprehën pakënaqësinë se kishte pasur një shkelje të nenit 6§1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve të gjykatës së formës së prerë të dhëna në favor të tyre. Për sa i përket ankesave nr. 45718/12, 9403/13, 11724/13, 11726/13, 38964/13 dhe 48723/14, gjykatat vendase urdhëruan rikthimin e ankuesve në punën e tyre, duke shtuar edhe pagesën e pagave të prapambetura deri në rikthimin e tyre në punë. Në lidhje me ankesën nr. 6037/14 dhe 17174/14 gjykatat vendase urdhëruan vetëm pagesën e dëmeve ndaj ankuesve. Dy ankues shprehën pakënaqësinë gjithashtu në lidhje me nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës (ankimet nr. 11724/13 dhe 11726/13) dhe pesë prej tyre mbështetur në nenin 13 të Konventës (ankesat nr. 45718/12, 11724/13, 11726/13, 6037/14 dhe 17174/14).
4. Në lidhje me ankesën nr. 45718/12, më 13 nëntor 2014 dhe 12 janar 2015, Gjykata mori disa deklaratime për marrëveshje miqësore të firmosura nga palët, sipas së cilave, ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga kërkesa të tjera kundër Shqipërisë, në lidhje me faktet që i hapin rrugë kësaj ankese kundër një sipërmarrje nga Qeveria, për të zbatuar të plotë vendimin vendas të formës së prerë, të dhënë në favor të tij, brenda tre muajve, si edhe t'i paguante atij 3,300 euro (tre mijë e treqind euro) për të mbuluar dëmet jo monetare si edhe kostot dhe shpenzimet.
5. Në lidhje me ankesën nr. 9403/13, më 13 nëntor 2014 dhe 12 janar 2015, Gjykata mori disa deklarata për marrëveshje miqësore të firmosura nga palët, sipas së cilave, ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga kërkesa të tjera kundër Shqipërisë, në lidhje me faktet që i hapin rrugë kësaj ankese kundër një sipërmarrje nga Qeveria, për të zbatuar të plotë vendimin vendas të formës së prerë, të dhënë në favor të tij, brenda tre muajve, si edhe t'i paguante atij 1,700 euro (një mijë e shtatëqind euro) për të mbuluar dëmet jo monetare si edhe kostot dhe shpenzimet.
6. Në lidhje me ankesën nr. 11724/13, më 18 nëntor 2014 dhe 12 janar 2015, Gjykata mori disa deklarata për marrëveshje miqësore të firmosura nga palët, sipas së cilave, ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga kërkesa të tjera kundër Shqipërisë në lidhje me faktet që i hapin rrugë kësaj ankese kundër një sipërmarrje nga Qeveria për të zbatuar të plotë vendimin vendas të formës së prerë, të

¹ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 114. Tiranë, 2015. f. 6021

dhënë në favor të tij, brenda tre muajve, si edhe t'i paguante atij 2,000 euro (dy mijë euro) për të mbuluar dëmet jo monetare si edhe kostot dhe shpenzimet.

7. Në lidhje me ankesën nr. 11726/13, më 18 nëntor 2014 dhe 12 janar 2015, Gjykata mori disa deklarata për marrëveshje miqësore të firmosura nga palët, sipas së cilave, ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga kërkesa të tjera kundër Shqipërisë në lidhje me faktet që i hapin rrugë kësaj ankese kundër një sipërmarrje nga Qeveria për të zbatuar të plotë vendimin vendas të formës së prerë, të dhënë në favor të tij, brenda tre muajve, si edhe t'i paguante atij 1 400 euro (një mijë e katërqind euro) për të mbuluar dëmet jo monetare si edhe kostot dhe shpenzimet.

8. Në lidhje me ankesën nr. 38964/13, më 10 nëntor 2014 dhe 12 janar 2015, Gjykata mori disa deklarata për marrëveshje miqësore të firmosura nga palët, sipas së cilave, ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga kërkesa të tjera kundër Shqipërisë në lidhje me faktet që i hapin rrugë kësaj ankese kundër një sipërmarrje nga Qeveria për të zbatuar të plotë vendimin vendas të formës së prerë, të dhënë në favor të tij, brenda tre muajve, si edhe t'i paguante atij 4,700 euro (katër mijë e shtatëqind euro) për të mbuluar dëmet jo monetare si edhe kostot dhe shpenzimet.

9. Në lidhje me ankesën nr. 6037/14, më 13 tetor 2014 dhe 12 janar 2015, Gjykata mori disa deklarata për marrëveshje miqësore të firmosura nga palët, sipas së cilave, ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga kërkesa të tjera kundër Shqipërisë në lidhje me faktet që i hapin rrugë kësaj ankese kundër një sipërmarrje nga Qeveria për të zbatuar të plotë vendimin vendas të formës së prerë, të dhënë në favor të tij, brenda tre muajve, si edhe t'i paguante atij 6,300 euro (gjashtë mijë e treqind euro) për të mbuluar dëmet jo monetare, si edhe kostot dhe shpenzimet.

10. Në lidhje me ankesën nr. 17174/14, më 13 tetor 2014 dhe 12 janar 2015, Gjykata mori disa deklarata për marrëveshje miqësore të firmosura nga palët, sipas së cilave, ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga kërkesa të tjera kundër Shqipërisë në lidhje me faktet që i hapin rrugë kësaj ankese kundër një sipërmarrje nga Qeveria për të zbatuar të plotë vendimin vendas të formës së prerë, të dhënë në favor të tij, brenda tre muajve, si edhe t'i paguante atij 10, 500 euro (dhjetë mijë e pesëqind) euro për të mbuluar dëmet jo monetare, si edhe kostot dhe shpenzimet.

11. Në lidhje me ankesën nr. 48723/14, më 13 tetor 2014 dhe 12 janar 2015, Gjykata mori disa deklarata për marrëveshje miqësore të firmosura nga palët, sipas së cilave, ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga kërkesa të tjera kundër Shqipërisë në lidhje me faktet që i hapin rrugë kësaj ankese kundër një sipërmarrje nga Qeveria për të zbatuar të plotë vendimin vendas të formës së prerë, të dhënë në favor të tij, brenda tre muajve, si edhe t'i paguante atij 2,000 euro (dy mijë euro) për të mbuluar dëmet jo monetare si edhe kostot dhe shpenzimet.

12. Sipas deklaratave të marrëveshjeve miqësore, shpërblimet e mësipërme do të konvertohen në vlerën monetare vendase, sipas normës së aplikueshme në datën e pagesës dhe përjashtohen nga çdo taksë ekzistuese. Ato janë të pagueshme brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të marrë nga Gjykata. Në rast se këto pagesa nuk bëhen brenda periudhës tre mujore, Qeveria ndërmerr të paguajë një interes të thjeshtë për to, nga përfundimi i asaj periudhe deri në shpagim të plotë, në një normë të barabartë me normën e huas marzhinale të Bankës Qendrore Botërore gjatë periudhës së vonesës plus 3% pikë. Zbatimi i plotë i vendimeve përfundimtare, siç është procedura, brenda tre muajve, si edhe pagesat për të gjitha ankesat, do të përbëjnë zgjidhjen përfundimtare të çështjeve.

LIGJI

13. Gjykata shqyrton marrëveshjet miqësore të arritura midis palëve, duke përfshirë edhe rikthimin e ankuesve, siç urdhërohet edhe nga gjykatat vendase në lidhje me ankimet nr. 45718/12, 9403/13, 11724/13, 11726/13, 38964/13 dhe 48723/14. Gjykata është e kënaqur që marrëveshjet janë të bazuara mbi respektin për të drejtat e njeriut, siç përcaktohet në Konventë dhe në Protokollin e saj, dhe nuk gjen asnjë arsye të justifikojë shqyrtimin e mëtejshëm të ankesave. Për sa më sipër, vendimi për t'i hequr çështjet nga lista është i duhuri.

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, UNANIMISHT:

- Vendos t'i bashkojë ankimet.
- Vendos t'i përjashtojë ankimet nga lista e saj e çështjeve, në zbatim të nenit 39 të Konventës.

E hartuar në anglisht dhe e përcjellë me shkrim më 16 prill 2015.

Paul Mahoney **Fatoş Arac**
President Zëvendëssekretar

SHTOJCË

Nr.	Ankesa nr.	Paraqitur më	Datëlindja dhe vendbanimi i ankuesit	Përfaqësuar nga
1.	45718/12	27/06/2012	Ervin Lako 30/06/1967 Tiranë	
2.	9403/13	09/01/2013	Valbona Paluka 23/06/1964 Tirana	
3.	11724/13	31/01/2013	Spiro Taba 02/07/1955 Korçë	
4.	11726/13	01/02/2013	Andrea Karanxha 05/05/1956 Korçë	
5.	38964/13	25/05/2013	Raimonda Trupja 05/02/1968 Durrës	
6.	6037/14	11/01/2014	Indrid Osmani 30/05/1983 Tiranë	
7.	17174/14	19/02/2014	Thanas Verdhi 19/11/1946 Tiranë	
8.	48723/14	23/06/2014	Nazmi Luku 05/11/1952 Tirana	Erind Mërkuri

SEKSIONI I KATËRT
ÇËSHTJA
“SILIQI DHE TË TJERËT KUNDËR SHQIPËRISË”²
(ankimet nr. 37295/05 dhe 42228/05)

VENDIM
Strasbourg
10 mars 2015

Ky vendim është i formës së prerë, por mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.

Në çështjen “Siliqi dhe të tjerët kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i katërt), e mbledhur si një komitet i përbërë nga:

George Nicolaou, president

Ledi Bianku

Krzysztof Wojtyczek, gjyqtarë

dhe Fatoş Araci, zëvendëssekretar i seksionit,

Pasi ka diskutuar me dyer të mbyllura më 17 shkurt 2015,

Shpall vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në datën e sipërpërmendur:

PROCEDURA

1. Çështja nisi me dy ankesa (nr. 37295 dhe 42228/05) kundër Republikës së Shqipërisë paraqitur në Gjykatë, nga katër shtetas shqiptarë, në përputhje me nenin 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa). Ankesa nr. 37295/05 u paraqit nga znj. Drita Siliqi, me mbiemër vajzërie Shundi, znj. Mariana Shundi dhe z. Andrea Shundi, më 3 tetor 2005, ndërsa ankesa nr. 42228/05 u paraqit nga znj. Gjenovefa Mihali, me mbiemër vajzërie Shundi, dhe znj. Drita Siliqi, në mbiemër vajzërie Shundi, më 14 tetor 2005.

2. Ankuesit u përfaqësuan nga z. A. Tartari, një avokat i cili e ushtron veprimtarinë në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj i asaj kohe z. S. Mëneri, nga Ministria e Punëve të Jashtme.

3. Më 6 dhjetor 2007, ankimet iu komunikuan Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

4. Ankuesit kanë lindur respektivisht në vitin 1937, 1933, 1941 dhe 1934 dhe jetojnë në Shqipëri dhe në Shtetet e Bashkuara të Amerikës.

5. Më 30 dhjetor 1994, Komisioni për Rikthimin dhe Kompensimin e Pronave Tiranë (Komisioni), midis të tjerave, i njohu ankuesve të drejtat mbi pronën e trashëguar për një ngastër toke me përmasat 2,461.97 m² dhe vendosi që ta rikthente pronën. Përderisa ndërtesat ishin ndërtuar mbi këtë tokë nga një palë e tretë, Komisioni vendosi se pala e tretë duhet të paguajë qira për tokën ose ta riblejë atë, bazuar në një marrëveshje që do të vendoset midis palëve. Gjithashtu, ai pranoi të drejtën e ankuesve për t'i refuzuar fillimisht ndërtesat.

6. Më 18 shkurt 1997, ankuesit paraqitën një kërkesë civile në Gjykatën e Rrethit Tiranë, në të cilën kërkonin anulimin e kontratës së shitjes së vitit 1996, të vendosur midis shtetit dhe palës së tretë, mbi dy ngastra toke me përmasat 197 m² dhe 195 m², të cilat ata pretendonin se iu përkisnin atyre. Gjithashtu, ankuesit kërkuan që pala e tretë të bënte pagesën e qirasë në mbështetje të aktit mbi pronën, i vitit 1993. Në po të njëjtën linjë procedimesh, pala e tretë paraqiti një kundërpërgjigje duke kërkuar anulimin e pjesshëm të vendimit të Komisionit.

² Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 175. Tiranë, 2015. f. 11993

7. Më 24 prill 2002, Gjykata e Lartë dha vendimin final në të cilin hidhte poshtë kërkesat e ankuesve. Ajo, gjithashtu, refuzoi edhe të drejtën e tyre për refuzimin e parë në lidhje me ndërtesat në ngastrat e tokës, të cilat ishin dhënë nga Komisioni. Ajo vendosi se ankuesve iu jepet e drejta për kompensim mbi ngastrën e tokës me përmasë 2,461/97 m², kompensim i cili do të përcaktohej në përputhje me aktin mbi pronën i vitit 1993.

8. Më 22 tetor 2004, Gjykata Kushtetuese, e mbledhur si një bankë e plotë, nuk konstatoi shkelje të të drejtave të ankuesve për një gjykim të drejtë.

9. Deri më sot nuk është paguar asnjë kompensim.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PÛRKATËSE VENDASE

10. Ligji dhe praktika përkatëse vendase është përshkruar në detaje, *inter alia*, në vendimin “Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë” (nr. 604/07, 43628/07 dhe 34770/09, §§23-53, 31 korrik 2012) dhe “Ramadhi kundër Shqipërisë” (nr. 38222/02, 13 nëntor 2007).

11. Më 6 mars 2013 dhe 30 korrik 2014, Qeveria miratoi dhe lëshoi harta të reja për vlerësimin e pronës, të cilat përfshinin çmimin referencë për metër katrorë anëmbanë vendit (vendimet e Këshillit të Ministrave nr. 187 më 6 mars 2013 dhe 514 më 30 korrik 2014).

III. MATERIAL I KËSHILLIT TË EVROPËS

12. Në vijim të ngjarjeve të përshkruara në vendimin “Karagjozi dhe të tjerët kundër Shqipërisë” [Këshilli], nr. 25408/06, 37419/06, 49121/06, 1504/07, 19772/07, 46685/07, 49411/07, 27242/08, 61912/08 dhe 15075/09, §§36-38, 8 prill 2014, Komiteti i Ministrave nxori një vendim, më 6 mars 2014, mbi ekzekutimin e gjykimit të dhënë për moszbatim të vendimeve vendase juridike dhe administrative të formës së prerë nga ana e autoriteteve shqiptare, të cilat iu akordonin ankuesve kompensim në një nga mënyrat e parashikuara me ligj, në vend të rikthimit fizik të ngastrave të tyre të tokës, i cili u miratua në takimin e 1193-të të tij, duke parashtruar si më poshtë vijon, për sa ka të bëjë me çështjen:

“Deputetët:

(...)”

2. i konsideruan aktet e ndërmarra që prej shtatorit 2013 dhe masat e parashikuara për javët dhe muajt në vijim si inkurajuese: megjithatë, duke ndjerë keqardhje se afati i përcaktuar nga vendimi pilot nuk u respektua, duke nënvizuar se në mënyrë që të përmbusheshin detyrimet e parashtruara nga Gjykata Evropiane dhe të realizohej mekanizmi i kërkuar për kompensim pa vonesa të mëtjetshme dhe brenda kuadrit të propozuar nga plani i veprimit, angazhimi politik i shprehur në planin e veprimit duhet të ndiqet nga akte konkrete dhe thelbësore në nivel kombëtar, veçanërisht në fushat e identifikuara nga Komiteti në Rezolutën e tij të Përkohshme KM/ResDH(2013) 115:

(...)”

13. Vendimi i Komitetit të Ministrave, i datës 5 qershor 2014, mbi ekzekutimin e gjykimeve në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase juridike dhe administrative të formës së prerë nga ana e autoriteteve shqiptare, të cilat u akordojnë ankuesve kompensim në një nga mënyrat e parashikuara me ligj, në vend të rikthimit fizik të ngastrave të tyre të tokës, i cili u miratua në takimin e tij të 1201, parashtrroi si më poshtë vijon, për sa ka të bëjë me çështjen:

“Deputetët:

1. mirëpritën miratimin formal nga ana e Këshillit Shqiptar të Ministrave të planit të veprimit për ngritjen e një mekanizmi të efektshëm për kompensim, duke e bërë kështu të detyrueshëm planin e veprimit, dhe u shprehën të kënaqur se masat e parashikuara janë adaptuar në përputhje me parashikimet në këtë plan;

2. duke pasur parasysh afatin e përgjithshëm për implementimin e këtij mekanizmi, inkurajojnë fort autoritetet të intensifikojnë përpjekjet e tyre në mënyrë që të pakësojnë këtë kornizë kohore sa më shumë të jetë e mundur;

(...)”

LIGJI

I. BASHKIMI I ANKESAVE

14. Duke qenë se të dy ankesat përmbajnë të njëjtat fakte dhe pakënaqësi, Gjykata vendos se ato duhet të bashkohen në përputhje rregullin 42 §1 i Rregullave të Gjykatës.

II. SHKELJE E PRETENDUAR E NENEVE 6 §1 DHE 13 TË KONVENTËS SI EDHE E NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS

15. Nga mocioni i saj, Gjykata ngriti pyetjen nëse kishte pasur një shkelje të neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me mospagimin të kompensimit për ankuesit nga ana e autoriteteve, sipas vendimit të Gjykatës së Lartë, i datës 24 prill 2002.

Neni 6 §1 i Konventës, për sa ka lidhje me çështjen, përcakton si më poshtë:

“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij civile ... çdonjëri ka të drejtën për një seancë ... të drejtë ... dëgjimore nga [një] ... gjykatë ...”

Neni 13 i Konventës përcakton si më poshtë:

“Çdokush, të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Konventë, ka të drejtën e një zgjidhjeje efektive para një organi kombëtar, pavarësisht se shkelja është kryer nga persona që veprojnë në përmbushje të funksioneve të tyre zyrtare.”

Neni 1 i protokollit nr. 1, i Konventës përcakton si më poshtë:

“Çdo individ ka të drejtën të gëzojë i qetë pronat e tij. Asnjë nuk privohet nga pronat e tij, përveç kur preket interesi publik dhe kur bëhet subjekt i kushteve të parashikuara me ligj dhe bazuar në parimet e përgjithshme të ligjit ndërkombëtar.

Parashikimet e mëparshme nuk ndërhyjnë në të drejtën e një shteti për t'i zbatuar këto ligje, nëse shikohet si e arsyeshme të kontrollohet përdorimi i pronës në përputhje me interesin e përgjithshëm, apo për të siguruar pagesën e taksave, të kontributeve ose penaliteteve të tjera.”

A. PRANUESHMËRIA

16. Gjykata vëren se kjo pjesë e ankimeve nuk gjendet e pabazuar në fakte sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Më tej ajo vëren se kjo pjesë nuk është e papranueshme në ndonjë aspekt tjetër. Për këtë arsye ajo duhet deklaruar e pranueshme.

B. CILËSITË

17. Qeveria parashtroi se ankuesit nuk kërkuan kurrë kompensimin e akorduar nga vendimi i Gjykatës së Lartë, më 24 prill 2002. Ata këmbëngulën që prona t'u kthehej fizikisht. Autoritetet nuk mund të bëheshin përgjegjës për moszbatimin e vendimit, nga ankuesit nuk u ndërmor asnjë hap për zbatimin e tij.

18. Gjykata tashmë ka shqyrtuar dhe në vijim ka hedhur poshtë argumentin e Qeverisë në çështjen “Beshiri dhe të tjerët kundër Shqipërisë”, nr. 7352/03, §§62-66, 22 gusht 2006. Gjykata nuk sheh ndonjë arsye për të arritur në një përfundim tjetër në këtë çështje.

19. Gjykata konstaton se moszbatimi i vendimit të formës së prerë të gjykatës për kaq shumë vite nga ana e autoriteteve vendase, dhe siç duket mospagimi i kompensimit të akorduar, shkelte të drejtat e ankuesve referuar nenit 6 §1 dhe nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës (*shiko “Driça kundër Shqipërisë”, nr. 33771/02, GJEDNJ 2007-V (ekstrakte), “Vrioni dhe të tjerët kundër Shqipërisë dhe Italisë”, nr. 35720/04 dhe 42832/06, 29 shtator 2009, “Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë”, cituar më sipër).*

20. Gjykata, gjithashtu, arrin në përfundimin se nuk ka pasur asnjë formë shpaguese vendase, e cila do të mund të kompensonte në mënyrën e duhur dhe mjaftueshëm për kohën e gjatë të moszbatimit të vendimit të formës së prerë të gjykatës, i cili akordonte kompensim. Prandaj konstatohet një shkelje e nenit 13 të Konventës (*shiko “Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë”, cituar më sipër).*

III. SHKELJE TË TJERA TË PRETE-NDUARA TË KUSHTETUTËS

21. Gjithashtu, ankuesit shprehën pakënaqësinë bazuar në nenin 6 §1 në lidhje me padrejtësinë e procedimeve vendase, për sa i përket interpretimit të ligjit vendas dhe rezultatit të atyre procedimeve.

22. Nën dritën e hedhur nga të gjitha materialet në zotërimin e saj, dhe përderisa deri më tani çështjet për të cilat është bërë ankesa janë në kompetencën e saj, Gjykata mendon se kjo pjesë e ankimit nuk shpalos ndonjë formë të shkeljes së Konventës. Më tej, ajo vijon se është e papranueshme në përputhje me nenin 35 §3 (a), duke qenë se nuk është e bazuar në fakte dhe sipas nenit 35 §4 të Konventës duhet kundërshtuar.

IV. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

23. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe, nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

24. Ankuesit iu referuan raportit të vlerësimit të ekspertit, i cili kërkonte 1,639,000 euro (EUR) për dëmin monetar, i cili shkonte deri në 1,480,000 euro për sa i përket vlerës së ngastrës së tokës me përmasa 2,467/97 m² dhe 159,000 euro në lidhje me humbjen e përfitimeve. Ata, gjithashtu, kërkuan 200,000 euro për dëmin jomonetar.

25. Qeveria nuk dorëzoi një raport nga eksperti për shkak të kompleksitetit të kërkesave të ankuesve dhe mungesës së kohës. Megjithatë, ata rezervuan të drejtën për të vepruar kështu në një fazë më të vonë. Deri më sot, asnjë raport i tillë nuk është dorëzuar në Gjykatë.

26. Sipas natyrës jo të efektshme të sistemit aktual të kompensimit, dhe në veçanti duke pasur parasysh faktin se tashmë kanë kaluar 13 vjet që nga koha kur ankuesve iu akordua prona, Gjykata, pa gjykuar paraprakisht zhvillime të mundshme në të ardhmen, në lidhje me përcaktimin e një mekanizmi kompensimi efektiv e gjykon të arsyeshme t’u akordojë ankuesve një shumë e cila do të ishte zgjidhja përfundimtare dhe shteruese e çështjeve.

27. Gjykata sjell ndërmend konkluzionet e saj në çështjen “Vrioni dhe të tjerët kundër Shqipërisë” (shlyerje e drejtë), nr. 35720/04 dhe 42832/06, §§33-39, 7 dhjetor 2010, për sa i përket metodës së përlllogaritjes së dëmit monetar. Për këtë arsye, Gjykata do ta bazojë llogaritjen e dëmit monetar bazuar mbi hartat e vlerësimit të pronës miratuar nga Qeveria në vitin 2008 (*shiko gjithashtu “Manushaqe Puto dhe të tjerët”, cituar më sipër, §125*), ndërkohë që Qeveria nuk është mbështetur në hartat aktuale të vlerësimit të pronës.

28. Duke marrë parasysh materialet e paraqitura nga palët, si edhe në materialet që zotëron vetë, Gjykata e mendon si të arsyeshme që t’u akordojë ankuesve 1,498,400 euro për dëmin monetar dhe atë jomonetar.

B. Kostot dhe shpenzimet

29. Ankuesit kërkuan 10,000 euro për kostot dhe shpenzimet e bëra në Gjykatë. Ata nuk paraqitën një material të detajuar për të mbështetur kërkesën e tyre për kostot dhe shpenzimet.

30. Sipas rregullores së Gjykatës të përcaktuar nga praktika e mëparshme, një ankues ka të drejtën për t’u rimbursuar për kostot dhe shpenzimet vetëm nëse është provuar se faktikisht ato janë bërë nisur nga nevoja, dhe janë të arsyeshme (*shiko Gjyli kundër Shqipërisë, nr. 32907/07, §72, 29 shtator 2009*). Në këtë pikë, rregulli 60 §§2 dhe 3 i Rregullave të Gjykatës parashikon se ankuesit duhet t’i bashkëlidhin kërkesat e tyre për kompensim të drejtë, “çdo dokument mbështetës i lidhur me çështjen”, por nëse nuk e bën një gjë të tillë Gjykata “mund t’i refuzojë kërkesat plotësisht ose pjesërisht”.

31. Gjykata vëren se ankuesit nuk dorëzuan ndonjë dokument referues për të mbështetur kërkesat e tyre. Për këtë arsye, Gjykata nuk do të akordojë ndonjë shpërblim për kostot dhe shpenzimet.

C. Interes i vonuar

32. Gjykata e gjykon si të arsyeshme që norma e interesit të vonuar të bazohet në normën e huadhënies marzhinale të Bankës Qendrore Evropiane, normë së cilës i duhen shtuar pikë 3-përqindëshe.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, UNANIMISHT:

1. Vendos të bashkojë ankesat nr. 37295/05 dhe 42228/05.
2. I deklaron ankesat në lidhje me nenet 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe nenin 1 të protokollit nr. 1 në lidhje me moszbatimin e vendimit të Gjykatës së Lartë, të datës 24 prill 2002, të pranueshme dhe pjesën tjetër të ankimit të papranueshëm.
3. Vendos se ka pasur një shkelje të neneve 6 §1 dhe 13 si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.
4. Vendos:
 - a) Se shteti i paditur duhet t'u paguajë ankuesve, bashkërisht, brenda tre muajve, 1,498,400 euro (një milion e katërqind e nëntëdhjetë e tetë mijë e katërqind euro), plus taksat që mund të jenë të tarifueshme, për dëmin monetar dhe jomonetar ndaj të gjithë ankuesve për të dy ankimet, duke e konvertuar shumën në vlerën monetare të shtetit të paditur në normën që përdoret në ditën e shlyerjes;
 - b) se që nga mbarimi i periudhës së mësipërme prej tre muajsh deri në momentin e shlyerjes, interesi i thjeshtë do të jetë i pagueshëm në shumat e mësipërme në një normë të barabartë me normën marzhinale të huadhënies të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së vonesës plus pikë 3%;
5. Nuk pranon pjesën tjetër të kërkesës së ankuesve për shpërblim të drejtë.

E hartuar në anglisht dhe e mbajtur me shkrim më 10 mars 2015 në zbatim të rregullit 77 §§3 të Rregullave të Gjykatës.

Fatoş Aracj

Zëvendëssekretar

George Nicolaou

President

SEKSIONI I KATËRT

ÇËSHTJA

“METALLA DHE TË TJERË KUNDËR SHQIPËRISË”³

(kërkesat nr. 30264/08, 42120/08, 54403/08 dhe 54411/08)

VENDIM

Strasburg

16 korrik 2015

Ky është vendim përfundimtar, por mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktorial.

Në çështjen “Metalla dhe të tjerë kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i katërt), e mbledhur si komitet (trup gjykues), i përbërë nga:

Fatoş Araci, zëvendëssekretar,

George Nicolaou, president

Pas diskutimit me dyer të mbyllura, më 23 qershor 2015,

Pas shënimit që çështja “ligjore në themel të kërkesave më poshtë është tashmë objekt i praktikës ekzistuese gjyqësore të Gjykatës (shihni “Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë”, nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §31 korrik 2012),

Jep vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në datën e treguar më sipër.

PROCEDURA

1. Çështja filloi nga katër kërkesa (nr. 30264/08, 42120/08, 54403/08 dhe 54411/08) kundër Republikës së Shqipërisë të depozituara në Gjykatë sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (Konventa) nga nëntë shtetas shqiptarë ndërmjet 13 qershorit 2008 dhe 8 tetorit 2008. Detajet e kërkesave dhe përfaqësuesve janë paraqitur në shtojcën nr. 1 bashkëngjitur vendimit.

2. Qeveria e Shqipëria (Qeveria) u përfaqësua nga agjentët e saj të asaj kohe, znj. S. Mëneri e Ministrisë së Punëve të Jashtme dhe znj. E. Hajro e Zyrës së Avokatit të Shtetit dhe rrjedhimisht znj. L. Mandia e Zyrës së Avokatit të Shtetit.

3. Më 21 janar 2010, kërkesat iu komunikuan Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

A. Kërkesa nr. 30264/08: Metalla

4. Më 9 gusht 1995, Komisioni i Shijakut i njohu kërkuarve titullin e trashëguar për një parcelë toke me sipërfaqe 1020 m² nga e cila 747 m² të kthyera. Meqë pjesa e mbetur e sipërfaqes së tokës, 272 m² ishte e zënë, kërkuarët do të kompensoheshin sipas njëres nga mënyrat e parashikuara me ligj.

5. Vendimi i Komisionit nuk u ekzekutua.

B. Kërkesa nr. 42120/08: Bushati

6. Më 8 shkurt 1995, Komisioni i Shijakut i njohu kërkuarët dhe trashëgimtarëve të tjerë titullin për një ndërtesë dykatëshe dhe një parcelë toke që rrethon ndërtesën me sipërfaqe 500 m². Meqë parcela e tokës me sipërfaqe 500 m² ishte e zënë, kërkuarët dhe trashëgimtarët do të kompensoheshin sipas njëres nga mënyrat e parashikuara me ligj. Gjithashtu u vendos që atyre t'u kthehet shtëpia.

³ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 175. Tiranë, 2015. f. 11996

7. Kërkuesi pretendon që në vitin 1995 dhe 1997 filloi procesin ligjor kundër një pale të tretë për lirim dhe kthimin e pronës së tij. Megjithatë, ai vendosi të ndërpresë veprimet, duke pasur parasysh proceset gjyqësore të mbetura pezull në qytete të tjera. Pretendohet që pala e tretë ka ndërtuar pa leje në tokën e kërkuesit.

8. Vendimi i Komisionit nuk u ekzekutua.

C. Kërkesa nr. 54403/08: Metalla dhe të tjerë

9. Më 9 gusht 1995, Komisioni i Shijakut i njohu kërkuesve titullin e trashëguar për një parcelë toke me sipërfaqe 5.527 m² nga e cila 5.000 m² të kthyera. Meqë pjesa e mbetur e sipërfaqes së tokës, 527 m² ishte e zënë, kërkuesit do të kompensoheshin sipas njërës nga mënyrat e parashikuara me ligj.

10. Vendimi i Komisionit nuk u ekzekutua.

D. Kërkesa nr. 54411/08: Metalla dhe të tjerë

11. Më 13 gusht 2007, Komisioni i Durrësit i njohu kërkuesve titullin e trashëguar për një parcelë toke me sipërfaqe 65.000 m² nga e cila 60.000 m² të kthyera. Meqë pjesa e mbetur e sipërfaqes prej 5,000 m² ishte tokë bujqësore, rrugë dhe kanale (e llojit arë, rrugë dhe kanale) të zëna, kërkuesit do të kompensoheshin sipas njërës nga mënyrat e parashikuara me ligj.

12. Vendimi i Komisionit nuk u ekzekutua.

II. PRAKTIKA DHE LEGJISLACIONI PËRKATËS I BRENDSHËM

13. Praktika dhe legjislacioni përkatës i brendshëm janë përshkruar me hollësi, *inter alia*, në çështjen “Manushaqe Puto dhe të tjerë kundër Shqipërisë” (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §§23-53, 31 korrik 2012) dhe “Ramadhi kundër Shqipërisë” (nr. 38222/02, 13 nëntor 2007).

14. Më 6 mars 2013 dhe 30 korrik 2014, Qeveria miratoi dhe nxori hartat e reja të vlerësimit të pronës, që përfshijnë çmimin referencë për metër katror në mbarë vendin (vendime të Këshillit të Ministrave (VKM) nr. 187 të 6 marsit 2013 dhe 514 të 30 korrikut 2014).

III. MATERIAL I KËSHILLIT TË EVROPËS

15. Në vijimësi të ngjarjeve të përshkruara në “Karagjozi dhe të tjerë kundër Shqipërisë” [Komiteti], nr. 25408/06, 37419/06, 49121/06, 1504/07, 19772/07, 46685/07, 49411/07, 27242/08, 61912/08 dhe 15075/09, §§36-38, 8 prill 2014, Komiteti i Ministrave më 6 mars 2014 mori një vendim për ekzekutimin e vendimeve në lidhje me mosekzekutimin nga autoritetet shqiptare të vendimeve të brendshme gjyqësore dhe administrative të formës së prerë, që parashikonin kompensim sipas njërës nga mënyra e parashikuara me ligj për kërkuesit në vend të kthimit fizik të parcelave të tokave të tyre. Vendimi, i cili u miratua në takimin e 1193-të në lidhje me këtë, lexon si më poshtë:

“Zëvendësit

(...)

2. morën parasysh veprimet e ndërmarra që në shtator 2013 dhe masat nxitëse të parashikuara në javët dhe muajt e ardhshëm; megjithatë, me keqardhje që afati i caktuar në vendimin pilot nuk do të plotësohet, ata theksuan që për të përmbushur detyrimet e vëna nga Gjykata Evropiane dhe për të prezantuar mekanizmin e kërkuar të kompensimit pa vonesë dhe brenda afatit kohor të propozuar në plan veprim, angazhimi politik i shprehur në plan veprim duhet të ndiqet nga masa konkrete dhe thelbësore në nivel vendor, sidomos në fushat e identifikuar nga Komiteti në Rezolutën e tij të Ndërmjetme CM/ResDH(2013)115;

(...)”

16. Vendimi i Komitetit të Ministrave i 5 qershorit 2014 për ekzekutimin e vendimeve në lidhje me mosekzekutimin nga autoritetet shqiptare të vendimeve të brendshme gjyqësore dhe administrative të formës së prerë që parashikonin kompensim sipas njërës nga mënyra e parashikuara me ligj për kërkuesit në vend të kthimit fizik të parcelave të tokave të tyre, i cili u miratua në takimin e tij të 1201-të, në lidhje me këtë, lexon si më poshtë:

“Zëvendësit:

1. përshëndesin miratimin formal nga Këshilli i Ministrave të Shqipërisë të planit të veprimit për krijimin e një mekanizmi kompensimi efektiv, duke e bërë në këtë mënyrë planin e veprimit të detyrueshëm dhe vërejnë me kënaqësi që masat e parashikuara po merren në përputhje me parashikimet e atij plani;

2. nisur nga afati i përgjithshëm i parashikuar për zbatimin e këtij mekanizmi, ato inkurajojnë fuqishëm autoritetet që të intensifikojnë përpjekjet e tyre me qëllim shkurtimin e afatit kohor sa më shumë që të jetë e mundur;

(...)”

17. Vendimi i Komitetit të Ministrave i 11 qershorit 2015, i cili u miratua në takimin e 1230-të në lidhje me këtë lexon si më poshtë:

“Zëvendësit:

1. mirëpresin angazhimin e treguar nga autoritetet shqiptare në kërkim të një zgjidhjeje të efektshme dhe të qëndrueshme për problemin e rëndësishëm strukturor në diskutim në këtë grup çështjes; përshëndesin në këtë drejtim prezantimin prej tyre të projekt ligjit dhe bashkëpunimin e tyre me Këshillin e Evropës, si edhe konsultimet e ngushta të zhvilluara me Departamentin e Ekzekutimit, sidomos në Tiranë më 23 prill 2015;

2. vërejnë që, siç kërkohet nga Komiteti i Ministrave dhe nga vendimi pilot Manushaqe Puto, autoritetet kanë bërë një rishikim të kujdesshëm të të gjitha implikimeve ligjore dhe financiare dhe kanë vlerësuar koston e përgjithshme të kompensimit për të pasur bazë konkrete për të marrë parasysh ndryshimet e nevojshme të legjislationit;

3. ftojnë autoritetet shqiptare që të paraqesin, sa më shpejt që të jetë e mundur, shpjegimet dhe informacionin shtesë për zgjidhjet e propozuara në projekt ligj....

(...)”

LEGJISLACIONI

I. BASHKIMI I KËRKESAVE

18. Meqë të katër kërkesat parashtrojnë të njëjtën çështje, Gjykata vendos që ato duhet të bashkohen sipas rregullit 42 §1 të Rregullores së Gjykatës.

II. PRANUESHMËRIA E ANKESAVE

A. Në lidhje me të gjitha kërkesat

19. Kërkesit pretenduan shkelje të nenit 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me mosekzekutimin e vendimeve të brendshme të formës së prerë që njohin kompensim në vend të kthimit të pronave të tyre. Në lidhje me kërkesën nr. 42120/08, Gjykata me iniciativë të vet ngre pyetjen nëse është shkelur neni 6 §1 dhe 13 i Konventës.

Neni 6 §1 i Konventës, aq sa është relevant, lexon si më poshtë:

“Çdo person ka të drejtë që Çështja “e tij të dëgjohet.....nga [një] gjykatënë lidhje me të drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile....”

Neni 13 i Konventës lexon si më poshtë:

“Çdokush, të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Konventë, ka të drejtën e një zgjidhjeje efektive para një organi kombëtar, pavarësisht se shkelja është kryer nga persona që veprojnë në përmbushje të funksioneve të tyre zyrtare”.

Neni 1 i protokollit 1 të Konventës lexon si më poshtë:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e shteteve për të zbatuar ligje, që ato i çmojnë të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të jobave të tjera.”

20. Qeveria pretendon që kërkuessit nuk kanë përdorur zgjidhjet që janë prezantuar në periudhën 2005 dhe 2011.

21. Kërkuessit pretendojnë që zgjidhjet nuk kanë qenë të efektshme.

22. Gjykata konsideron që pyetja e ekzistencës së zgjidhjeve të efektshme në lidhje me mosekzekutimin e vendimit administrativ të formës së prerë dhe sidomos të zgjidhjeve të parashikuara me ligjin e pronave 2004 duhet të bashkohet me themelin dhe të shqyrtohet në lidhje me ankesën e kërkuessve sipas nenit 13. Në këtë drejtim, Gjykata konsideron që meqë ankesa e kërkuessve sipas nenit 6 §1 të Konventës është “e diskutueshme”, neni 13 është i zbatueshëm (*shihni mes të tjerash*, “*Eltari kundër Shqipërisë*”, nr. 16530/06, §80, 8 mars 2011).

23. Gjykata konsideron që këto kërkesa janë dukshëm të pabazuara sipas kuptimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Ankesat duke mos qenë të papranueshme për shkaqe të tjera duhet të shpallen të pranueshme.

B. Në lidhje me kërkesën nr. 42120/08:

24. Kërkuessi në kërkesën nr. 42120/08 pretendon që është shkelur neni 1 i protokollit nr. 1, sepse ka qenë e pamundur që ai të marrë në posedim shtëpinë dykatëshe dhe tokën që e rrethon me sipërfaqe 500 m².

25. Qeveria shprehet që kërkuessi nuk ka nisur proces ligjor kundër zaptuesit aktual të pronës.

26. Gjykata vëren që sipas nenit 35 §1 të Konventës, ajo mund të shqyrtojë një ankesë “pas shterimit të të gjitha mjeteve të brendshme”. Në këtë drejtim, ajo vëren që ky kërkuess ka filluar, por ka ndërprerë procesin ligjor për lirimin dhe kthimin e pronës së tij. Gjykata konkludon që kjo ankesë duhet të shpallet e papranueshme për mosshkrimin e mjeteve të brendshme dhe duhet të refuzohet në përputhje me nenin 35 §§1 dhe 4 të Konventës.

III. SHKELJA E PRETENDUAR E NENIT 13 NË LIDHJE ME NENIN 6 §1 TË KONVENTËS

27. Gjykata vëren që pyetja e ekzistencës së mjeteve efektive është shqyrtuar me hollësi në kërkesën e kërkuessve sipas nenit 13 në vendimin pilot “Manushaqe Puto dhe të tjerë” (paragrafët 72-84). Në paragrafin 84 të vendimit pilot, Gjykata konstaton “që nuk ka mjet efektiv të brendshëm të lejuar për zgjidhjen e duhur dhe të mjaftueshme në lidhje me mosekzekutimin e tejzgjatur të vendimeve të Komisionit në lidhje me kompensimin”. Nuk ka arsye për t’iu shmangur këtyre gjetjeve.

28. Prandaj konstatohet shkelje e nenit 13 të Konventës. Rrjedhimisht, Gjykata rrëzon kundërshtimin e Qeverisë që kërkuessi nuk ka shteruar zgjidhjet e brendshme efektive.

IV. SHKELJA E PRETENDUAR E NENIT 6 §1 TË KONVENTËS DHE NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1

29. Kërkuessit ankohen që mosekzekutimi i vendimeve të formës së prerë në favor të tyre, të ndryshuara sipas rastit, është shkelje e të drejtave të tyre sipas nenit 6 §1 dhe sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

30. Qeveria ka ngritur të njëjtat argumente, të shqyrtuara dhe të hedhura poshtë në vendimin pilot “Manushaqe Puto dhe të tjerë” (cituar më sipër, §§87-97). Gjykata nuk sheh arsye për të arritur në një konkluzion të ndryshëm në këto çështje.

31. Gjykata konstaton që mosekzekutimi nga autoritetet vendore gjatë kaq shumë viteve i vendimeve të brendshme dhe sidomos mospagimi i kompensimit janë shkelje e të drejtave të kërkuessve sipas nenit 6 §1 dhe sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

V. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

32. Neni 41 i Konventës lexon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe, nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

1. Dëmi

a) Parashtrimet e palëve

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

33. Kërkuesit, me përjashtim të kërkuesit në kërkesën nr. 42120/08, u bazuan në raportet e vlerësimit të ekspertëve dhe bënë kërkesat e mëposhtme në lidhje me dëmin monetar dhe jomonetar.

Emri dhe numri i kërkesës	Dëmi monetar	Dëmi jomonetar
Metalla nr. 30264/08	24,908 euro në lidhje me vlerën e pronës për sipërfaqen e tokës prej 272 m ² në bazë të çmimeve të tregut në vitin 2010; ose 14,280 euro në lidhje me vlerën e pronës për sipërfaqen e tokës prej 272 m ² në bazë të çmimeve të vitit 1995 së bashku me humbjen e fitimit.	70,000 euro në lidhje me të tre kërkesat.
Metalla dhe të tjerë nr. 54403/08	38,095 euro në lidhje me vlerën e pronës për sipërfaqen e tokës prej 527 m ² në bazë të çmimeve të tregut në vitin 2010; ose 21,923 euro në lidhje me vlerën e pronës për sipërfaqen e tokës prej 527 m ² në bazë të çmimeve të vitit 1994 së bashku me humbjen e fitimit.	
Metalla dhe të tjerë nr. 54411/08	80,586 euro në lidhje me vlerën e pronës për sipërfaqen e tokës bujqësore prej 5.000 m ² në bazë të çmimeve të tregut në vitin 2010; ose 104,000 euro në lidhje me vlerën e pronës për sipërfaqen e tokës bujqësore prej 5.000 m ² në bazë të çmimeve të vitit 2007 së bashku me humbjen e fitimit.	
Bushati nr. 42120/08	823,000 lekë (5,772 euro) në lidhje me vlerën e sipërfaqes së tokës prej 500 m ² në bazë të VKM 139/2008 sipas të cilit çmimi i referencës në Dajç, Shijak është 1,646 lekë, pa asnjë pretendim specifik në lidhje me pjesën e pasurisë të kërkuesit; 2,500,000 lekë (17,534 euro) për vlerën e shtëpisë; 900,000 lekë (6,312 euro) për humbjen e fitimit.	Asnjë (Nuk u bë asnjë kërkesë)

34. Qeveria parashtroi që hartat e vlerës japin çmimet e mëposhtme: 12,200 lekë në lidhje me kërkesat nr. 30264/08 dhe 54403/08, bazuar në VKM-në nr. 1620 të 26 nëntorit 2008; 632 lekë në lidhje me kërkesën nr. 54411/08, bazuar në VKM-në nr. 139 të 13 shkurtit 2008 dhe 1,317 lekë në lidhje me kërkesën nr. 42120/08, bazuar në VKM-në nr. 139 të 13 shkurtit 2008.

35. Në përfundim, Qeveria ftoi Gjykatën që të zbatojë kompensimin financiar sipas vendimeve të Këshillit të Ministrave.

b) Vlerësimi i Gjykatës

36. Nisur nga natyra joefektive e sistemit aktual të kompensimit dhe duke pasur parasysh, sidomos, faktin që kanë kaluar shumë vite që kur kërkuesve u është njohur kompensimi, Gjykata, pa paragjykuar zhvillime të mundshme në të ardhmen në lidhje me krijimin e një mekanizmi efektiv kompensimi, e konsideron të arsyeshme që t'i japë kërkuesit një shumë që do të ishte zgjidhje përfundimtare dhe shteruese e çështjeve përpara gjykatës.

37. Gjykata sjell në vëmendjen gjetjet e saj në çështjen “Vrioni dhe të tjerë kundër Shqipërisë” (kompensim i drejtë), nr. 35720/04 dhe 42832/06, §§33-39, 7 dhjetor 2010 në lidhje me metodën e llogaritjes së dëmit monetar. Gjykata do të bazojë llogaritjen e saj për dëmin monetar në hartat e vlerës së pronave të miratuara nga Qeveria në vitin 2008 (*shihni gjithashtu, “Manushaqe Puto dhe të tjerë”, të përmendura më sipër, §125*), duke mos u mbështetur nga harta më e fundit e Qeverisë për vlerën e pronës.

38. Duke pasur parasysh parashtrimet e palëve dhe material në dispozicion, Gjykata konsideron të arsyeshme që të jepet dëmshpërblim monetar dhe jo monetar sipas paraqitjes në formë tabulare në shtojcën nr. 2.

2. Kosto dhe shpenzime

a) Parashtrimet e palëve

39. Kërkuesit ngritën pretendimet e mëposhtme në lidhje me kostot dhe shpenzimet.

Emri dhe numri i kërkesës	Procesi gjyqësor i brendshëm	Procesi gjyqësor në Strasburg
Metalla nr. 30264/08	8,935 euro në lidhje me të tri kërkesat (Faturat janë paraqitur.)	
Metalla dhe të tjerë nr. 54403/08		
Metalla dhe të tjerë nr. 54411/08		
Bushati nr. 42120/08	Asnjë (Nuk u bë asnjë kërkesë.)	150,000 lekë (1,050 euro) (Nuk janë paraqitur faturat.)

40. Qeveria kundërshton që faturat në kërkesat nr. 30264/08, 54403/08 dhe 54411/08 nuk janë fatura zyrtare në përputhje me legjislacionin e brendshëm. Qeveria gjithashtu kundërshtoi pretendimet e kërkuesve për kostot dhe shpenzimet si të tepruara dhe të paarsyeshme.

b) Vlerësimi i Gjykatës

41. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, kërkuesi ka të drejtë rimbursimin e kostove dhe shpenzimeve nëse provohet që këto kosto dhe shpenzime janë kryer dhe kanë qenë të domosdoshme dhe janë të arsyeshme sa i përket shumës (*shihni “Gjyli kundër Shqipërisë”, nr. 32907/07, §72, 29 shtator 2009*). Për këtë qëllim, rregulli 60 §§2 dhe 3 i rregullores së Gjykatës parashikon që kërkuesit, së bashku me pretendimet e tyre për kompensim të drejtë, duhet të përfshijnë “çdo dokument mbështetës”, pa të cilin Gjykata “mund të refuzojë pretendimet tërësisht ose pjesërisht”.

42. Gjykata nuk mund të pranojë sugjerimin e Qeverisë që kërkohen fatura të miratuara zyrtarisht nga autoritetet tatimore: ky nuk është detyrim sipas Konventës, sepse nuk i takon kësaj Gjykate që të rregullojë marrëdhënien ndërmjet një taksapaguesi dhe shtetit (*shihni për shembull “Luli dhe të tjerë kundër Shqipërisë”, nr. 64480/09, 64482/09, 12874/10, 56935/10, 3129/12 dhe 31355/09, §129, 1 prill 2014*). Duke pasur parasysh praktikën e konsoliduar gjyqësore si rezultat i miratimit të vendimit pilot “Manushaqe Puto dhe të tjerë”, natyrën përsëritëse e ankesave të ngritura në kërkesat e mësipërme, parashtrimet e njëjta të bëra në Gjykatë, përfaqësimin e kërkuesve nga i njëjti avokat dhe mendimin e Gjykatës së shumica e kostove dhe shpenzimeve të pretenduara nuk është e arsyeshme sa i përket shumës, Gjykata vendos që të vendosë kompensimin prej 3000 euro në lidhje me të tri kërkesat nr. 30264/08, 54403/08 dhe 54411/08.

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

43. Gjykata më tej vëren që kërkuksi në kërkesën nr. 42120/08 nuk ka paraqitur asnjë dokument në mbështetje të pretendimit të tij siç kërkohet nga rregulli 60 i rregullores së Gjykatës. Prandaj, Gjykata nuk do të njohë kompensim në lidhje me kostot dhe shpenzimet në lidhje me atë çështje.

3. Interesi për mospagimin

44. Gjykata e konsideron të përshtatshme që norma e interesit për mospagimin duhet të bazohet në normën marzhinale të kreditimit të Bankës Qendrore Evropiane, të cilës duhet t'i shtohen tre pikë përqindje.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, ME UNANIMITET:

1. Vendos të bashkojë kërkesat.
2. Vendos t'i bashkojë themelit të ankesës sipas nenit 13 të Konventës kundërshtimin e Qeverisë në lidhje me ezaurimin e zgjidhjeve të brendshme.
3. Shpall të pranueshme ankesat e kërkuksve sipas nenit 13 dhe 6 §1 të Konventës, si edhe sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me mosekzekutimin e vendimeve të formës së prerë për kompensimin e pronave në vend të kthimit fizik të tyre.
4. Shpall të papranueshme pjesën tjetër të kërkesës nr. 42120/08.
5. Gjykon që është shkelur neni 13 dhe 6 §1 i Konventës, si edhe neni 1 i protokollit nr. 1 të Konventës dhe rrjedhimisht, rrëzon kundërshtimin e Qeverisë për shterimin e zgjidhjeve të brendshme.
6. Gjykon:
 - a) që Shteti i paditur duhet t'i paguajë kërkuksit të kërkesës nr. 42120/08, brenda tre muajve, shumën e caktuar në paragrafin 38 të vendimit dhe të paraqitur në tabelën e shtojcës 2, plus çdo takse që mund t'i ngarkohet kërkuksit, e cila duhet të konvertohet në monedhën kombëtare sipas normës së interesit të datës së shlyerjes;
 - b) që Shteti i paditur t'i paguajë kërkuksve të kërkesave nr.. 30264/08, 54403/08 dhe 54411/08, së bashku, brenda tre muajve, shumat e caktuara në paragrafin 38 dhe 42 të vendimit dhe të paraqitur në tabelën e shtojcës 2 plus çdo takse që mund t'i ngarkohet kërkuksit, e cila duhet të konvertohet në monedhën kombëtare sipas normës së interesit të datës së shlyerjes;
 - c) që nga mbarimi i afatit të sipërpërmendur tremujor deri në datën e shlyerjes, interes i thjeshtë të paguhet për shumat e mësipërme sipas normës të njëjtë me normën marzhinale të kreditimit të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së mospagimit plus tre pikë përqindje.
7. Rrëzon pjesën tjetër të pretendimit të kërkuksve për kompensim të drejtë.

Bërë në gjuhën angleze dhe njoftuar me shkrim më 16 korrik 2015 sipas rregullit 77 §§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Fatoş Aracj
Zëvendëssekretar

George Nicolaou
President

LISTA E PJESËMARRËSVE

Nr.	Emri dhe nr. i çështjes	Emri i aplikantëve (viti i lindjes)	Vendi i qëndrimit	Përfaqësuar nga	Data e paraqitjes
1.	Metalla nr. 30264/08	Nezmi Metalla (1943) Bujar Metalla (1956)	Shqipëri	E. Muharremaj, avokat	13 qershor 2008
2.	Bushati nr. 42120/08	Genc Bushati (1944)	Shqipëri	B. Muslija, avokat	9 gusht 2008
3.	Metalla dhe të tjerë nr. 54403/08	Nezmi Metalla (1943)	Shqipëri	E. Muharremaj, avokat	8 tetor 2008
4.	Metalla dhe të tjerë nr. 54411/08	Bujar Metalla (1956) Shyqyri Metalla (1947) Besnik Metalla (1961) Ferik Metalla (1969) Dhurata Metalla, mbiemri i vajzërisë Duka (1956) Sanije Sinjari (1928) Fiqirete Gashi (1931)			

DËMI MONETAR DHE JOMONETAR, SI EDHE KOSTOT DHE SHPENZIMET

Emri dhe nr. i kërkesës	Dëm monetar dhe jomonetar	Kosto dhe shpenzime
Metalla nr. 30264/08	23, 200 euro (njëzet e tre mijë e dyqind euro)	3,000 euro (tre mijë euro)
Metalla dhe të Tjerë nr. 54403/08	97,000 euro (nëntëdhjetë e shtatë mijë euro)	
Metalla dhe të Tjerë nr. 54411/08		
Bushati nr. 42120/08	1,500 euro (një mijë e pesëqind euro në lidhje me pjesën e kërkuar)	Asnjë (Nuk është paraqitur asnjë faturë.)

SEKSIONI I KATËRT
“VASIL SHKARPA KUNDËR SHQIPËRISË”⁴
(ankimi nr. 50308/13)

VENDIM

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i katërt), e mbledhur më 15 shtator 2015, si komitet, e përbërë nga:

Nona Tsotsoria, president

Ledi Bianku

Paul Mahoney, gjyqtarë

dhe Fatoş Aracı, zëvendësregjistruar i seksionit,

Në lidhje me ankimin e mësipërm të paraqitur më 31 korrik 2013,

Në lidhje me deklaratimet formale në të cilat pranohet një zgjidhje, në mënyrë miqësore e çështjes,

Pas shqyrtimit, vendos si më poshtë:

FAKTE DHE PROCEDURA

Ankuesi, z. Vasil Shkarpa, është një shtetas shqiptar, lindur në vitin 1961 dhe banues në Berat.

Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj, znj. A. Hicka nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

Ankuesi u ankua se kishte pasur një shkelje të neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, për sa ka të bëjë me moszbatimin e vendimit të formës së prerë të gjykatës, të dhënë në favor të tij, në të cilin urdhërohej rikthimi në punë i ankuesit, përpos pagesës së rrogave të prapambetura deri në rikthimin e tij në punë.

Më 22 prill dhe 13 maj 2015, Gjykata mori deklaratat për zgjidhje miqësore, të firmosura nga palët, sipas të cilave ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga çdo pretendim i mëtejshëm kundër Shqipërisë, në lidhje me faktet të cilat çuan në këtë ankim kundër një sipërmarrjeje nga Qeveria për të zbatuar plotësisht brenda tre muajve vendimin vendas të formës së prerë të dhënë në favor të tij, dhe t'i paguante atij 3,300 euro (tre mijë e treqind euro) për të mbuluar çdo dëm jomonetar, si edhe kostot dhe shpenzimet.

Sipas deklaratave për zgjidhje miqësore, shuma e mësipërme do të konvertohet në vlerën monetare vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës, dhe nuk do të përfshijë ndonjë taksë e cila mund të jetë e zbatueshme. Ajo do të paguhet brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të marrë nga Gjykata. Në rast se nuk është Qeveria nuk paguan këtë shumë brenda periudhës së përcaktuar prej tre muajsh, ajo ndërmerret të paguajë interes të thjeshtë për të, që nga përfundimi i kësaj periudhe deri në zgjidhje, në një normë të barabartë me normën marzhinale të huas plus pikë tripërqindëshe. Zbatimi i plotë i vendimit të formës së prerë, brenda tre muajve, dhe pagesa e mësipërme do të përbëjnë zgjidhjen përfundimtare të çështjes.

⁴ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 209. Tiranë, 2015. f. 13875

LIGJI

Gjykata i referohet marrëveshjes miqësore të arritur midis palëve, duke përfshirë edhe rikthimin në pozicionin e punës së ankuesit, siç urdhërohet nga vendimet e gjykatave vendase. Ajo sigurohet se marrëveshja bazohet në respektimin e të drejtave njerëzore siç përcaktohet në Konventë dhe në protokollet e saj dhe nuk gjen asnjë arsye për të justifikuar një shqyrtim të mëtejshëm të ankimit. Për sa më sipër, është me vend që Çështja “të hiqet nga lista.

PËR KËTO ARSYE, NË MËNYRË UNANIME, GJYKATA:

- Vendos ta heqë ankimin nga lista e saj e çështjeve në përputhje me nenin 39 të Konventës.

E përgatitur në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 8 tetor 2015.

Fatoş Araci

Zëvendësregjistruer

Nona Tsotsoria

President

SEKSIONI I KATËRT

ÇËSHTJA

“VALIO SHIPPING COMPANY KUNDËR SHQIPËRISË”⁵

(ankimi nr. 34230/07)

VENDIM

Strasbourg

6 tetor 2015

Ky vendim është i formës së prerë dhe mund të jetë objekt i rishikimit redaktues.

Në çështjen e kompanisë “Valio Shipping kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i katërt), e mbledhur si komitet, e përbërë nga:

Nona Tsotsoria, president

Ledi Bianku

Paul Mahoney, gjyqtarë

dhe Fatoş Aracı, zëvendësregjistruar i seksionit,

Pasi shqyrtoi çështjen me detyrë të mbyllura, më 15 shtator 2015,

Shpall vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po të njëjtën datë:

PROCEDURA

1. Çështja e ka filluesin me një ankim (nr. 34230/07) kundër Republikës së Shqipërisë paraqitur në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga një kompani greke, Valio Shipping Company (kompania ankuese), më 1 gusht 2007.

2. Kompania ankuese u përfaqësua nga z. G. Papadimitriou dhe z. C. Tzimas, avokatë të cilët e ushtronin profesionin në Athinë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentët e asaj kohe, znj. S. Mëneri nga Ministria e Punëve me Jashtë, dhe në vijim nga znj. E. Hajro e Zyrës së Avokatit të Shtetit.

3. Më 8 dhjetor 2008, ankimi iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

4. Kompania ankuese është një kompani që transporton mallra nga deti, në likuidim e strukturuar sipas ligjit grek në vitin 1991, me zyra qendrore ligjore në Kallithea, Greqi.

A. Procedurat në lidhje me kompensimin e dëmeve

5. Më 13 mars 1995, Gjykata e Rrethit Vlorë vendosi se mjeti lundrues i kompanisë ankuese ishte ndaluar në mënyrë të paligjshme. Ky vendim u mbajt në fuqi në apel dhe u bë i formës së prerë më 1 gusht 1995.

6. Më 1 dhjetor 1995, kompania ankuese ndërmori një akt civil kundër Seksionit të Financës – Degës së Thesarit Vlorë, Prokurorisë së Rrethit Vlorë dhe Doganës së Rrethit Vlorë, duke kërkuar kompensim për dëmin e shkaktuar nga ndalimi i paligjshëm. Administrata e Doganave ndërmori një akt tjetër si kundërpërgjigje, duke kërkuar pagesën për shpenzimet për mbajtjen e mjetit lundrues.

7. Më 4 korrik 1996, Gjykata e Rrethit Vlorë i hodhi poshtë dy aktet civile.

8. Më 14 nëntor 1996, Gjykata e Apelit Tiranë e anuloi atë vendim. Ajo urdhëroi zyrën e thesarit t'i paguante kompanisë ankuese 1,621,575 dollarë amerikanë (USD) për dëmet. Më tej, ajo urdhëroi kompaninë ankuese t'i paguante administratës së doganave 333,120 USD për të

⁵ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 209. Tiranë, 2015. f. 13876

mbuluar shpenzimet për mbajtjen e mjetit lundrues.

9. Më 30 korrik 1997, Gjykata e Lartë la në fuqi vendimin e Gjykatës së Apelit. Pasi ky vendim u bë i formës së prerë, më 27 tetor 1997, me kërkesë të kompanisë ankuese u lëshua një urdhër zbatimi.

10. Më 22 prill 1999, administrata e doganave dhe prokurori i rrethit dorëzuan një kërkesë për rekurs në interes të ligjit kundër vendimit të Gjykatës së Lartë. Më 29 mars 2000, Gjykata e Lartë i kërkoj apeluesve të ridorëzonin kërkesën, si edhe dokumentet suplementare. Më 28 prill 2000, apeluesit ridorëzuan kërkesën. Rezulton se kërkesa nuk u shqyrtua kurrë nga Gjykata e Lartë.

B. Procedurat e zbatimit

11. Në tri raste, më konkretisht më 10 nëntor 1999, në vitin 2003 dhe më 21 qershor 2006, kompania ankuese i kërkoj përmbaruesit të zbatonte vendimin e Gjykatës së Apelit, i cili ishte lënë në fuqi nga Gjykata e Lartë. Në përputhje me rrethanat, ajo pagoi pjesërisht taksën e përmbaruesit.

12. Më 8 gusht 2000, përmbaruesi ndërpreu zbatimin e procedurave, duke pasur parasysh pamundësinë e Bankës së Kursimeve për të ngrirë llogarinë vendore të bankës së Thesarit.

13. Më 3 shkurt 2005, kompania ankuese tërhoqi kërkesën e saj për zbatim.

14. Nga viti 2006 deri në vitin 2008, përmbaruesi kërkoj zbatimin e vendimit nga zyra e Thesarit dhe Ministria e Financave, por pa pasur sukses. Më tej, përmbaruesi gjobiti drejtorin e zyrës lokale të Thesarit për moszbatim të vendimit. Më 10 mars 2008, ai ndërpreu zbatimin mbi argumentin se urdhri për zbatim nuk specifikonte natyrën e detyrimit, i cili duhej të zbatohet dhe se kompania ankuese nuk kishte paguar plotësisht taksën e përmbaruesit.

15. Vendimi i formës së prerë ka mbetur i pazbatuar edhe sot e kësaj dite.

LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDASE

16. Neni 525 i Kodit të Procedurës Civile (KPC) parashikon se shpenzimet në lidhje me zbatimin e një vendimi duhet të mbulohen nga kreditori. Në vijim, shpenzimet mbulohen me anë të pagesës së borxhit nga kreditori. Neni 616 i KPP-së rendit rastet kur përmbaruesi mund të ndërpresë zbatimin. Sipas nenit 617, urdhri i përmbaruesit për të ndërprerë procedurat është i apelueshëm përpara një gjykate.

17. Neni 320 i Kodit Penal (KP) parashikon veprën penale të pengimit të zbatimit të një vendimi gjykate, i cili dënohet me një gjobë ose burgim deri në dy vjet.

LIGJI

I. PRETENDIMI PËR SHKELJE TË NENIT 6 §1 DHE NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS

18. Kompania ankuese pretendonte se moszbatimi i vendimit të Gjykatës së Apelit, më 14 nëntor 1996, i lënë në fuqi nga Gjykata e Lartë, shkelte të drejtat e saj sipas nenit 6 §1 dhe nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës, i cili për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon si më poshtë vijon:

Neni 6 §1

“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve civile... gjithsecili ka të drejtën për një seancë... të drejtë... dëgjimore... nga [një]... gjykatë...”

Neni 1 i protokollit nr. 1

“Çdo person fizik ose ligjor ka të drejtën të gëzojë në paqe zotërimet e tij. Asnjë nuk duhet të privohet nga zotërimet e tij, përveçse kur bëhet fjalë për interesin publik dhe kur është objekt i kushteve të parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të ligjit ndërkombëtar.

Megjithatë, parashikimet e procedurave nuk duhet të ndërhyjnë në asnjë mënyrë në të drejtën e Shtetit për të zbatuar këto ligje të nevojshme për të kontrolluar përdorimin e pronës në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagesën e taksave ose të kontributeve të tjera ose të gjobave.”

A. Pranueshmëria

1. Në përputhje me afatin kohor prej gjashtë muajsh

19. Qeveria parashtroi se ankesa ishte paraqitur më vonë sesa afati kohor prej gjashtë muajsh, pasi ishte marrë vendimi përfundimtar nga përmbaruesi më 8 gusht 2000.

20. Gjykata vëren se pavarësisht vendimit të përmbaruesit më 8 gusht 2000, procedurat e zbatimit vijuan deri në vitin 2008. Më tej, vendimi i Gjykatës së Apelit, i datës 14 nëntor 1996, i cili u bë i formës së prerë më 30 korrik 1997, mbetet i pazbatuar. Për pasojë, situata për të cilën u bë edhe ankesa vazhdon ende në kohën kur u paraqit ankesa, kështu që rregulli i periudhës gjashtëmujore nuk gjen zbatim (*shiko Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë, nr. 609/07, §24, 20 korrik 2010*).

2. *Për sa i përket mosshfrytëzimit të mjeteve vendase*

21. Qeveria parashtroi se kundër vendimeve të përmbaruesit, të datës 8 gusht 2000 dhe 10 mars 2008, nuk ishte paraqitur asnjë apelim. Gjithashtu, për kompaninë ankuese kishte mbetur e hapur mundësia për të paraqitur një ankesë në Gjykatën Kushtetuese ose një ankesë penale në përputhje me nenin 320 të KP-së.

22. Kompania ankuese argumentoi se nuk kishte asnjë kompensim vendas për t'u përdorur.

23. Gjykata konstatoi se një ankesë kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese nuk është një mjet i efektshëm për sa ka lidhje me moszbatimin e vendimit të formës së prerë (*Gjyli kundër Shqipërisë, nr. 32907/07, §§58-60, 29 shtator 2009*). Më tej, në lidhje me pamundësinë e vazhdueshme të përmbaruesit për të zbatuar vendimin e formës së prerë në favor të kompanisë ankuese, një apelim kundër vendimeve të saj, të cilat ndërpresin zbatimin, do të mundësonin kompensimin e situatës. Së fundmi, Gjykata nuk është e bindur se një ankesë penale në përputhje me nenin 320 të KP-së do të kishte ofruar një korrigjim ose kompensim për kompaninë ankuese. Faktikisht, as vendosja e një gjobe për drejtorin e zyrës vendore të Thesarit nuk rezultoi në një rezultat të favorshëm për kompaninë ankuese.

24. Duke pasur parasysh këto të dhëna, Gjykata nuk pranon kundërshtimet e Qeverisë.

3. *Përfundim*

25. Gjykata del në përfundimin se këto ankesa, të cilat nuk janë të pabazuara në fakte ose të papranueshme nga ndonjë pikëpamje tjetër sipas nenit 35 §§1 deri në 3 të Konventës, duhet të deklarohen të pranueshme.

B. Cilësitë

26. Kompania ankuese mbrojti pretendimin se ka pasur një shkelje të të drejtave të saj bazuar në Konventë në lidhje me moszbatimin e vendimit të formës së prerë në favor të saj.

27. Qeveria argumentoi se vendimi i formës së prerë nuk ishte zbatuar, sepse kompania ankuese jo vetëm që nuk kishte paguar taksën e përmbaruesit të plotë, por edhe urdhri i zbatimit nuk përcaktonte detyrimin e kompanisë ankuese për t'i paguar administratës së doganave tarifën për mbajtjen e mjetit lundrues. Më tej, procedurat në lidhje me kërkesën për një rekurs në favor të ligjit ishin ende në pritje në Gjykatën e Lartë.

28. Gjykata përsërit parimet e përgjithshme të përfshira në *Burdov kundër Rusisë* (nr. 59498/00, §§37, 41 GJEDNJ 2002-III), *Rayhan kundër Rusisë* (nr. 22000/03, §§31, 37, 15 shkurt 2007), *Metaxas kundër Greqisë*, nr. 8415/02, §19, 27 maj 2004).

29. Gjykata nuk mund të pranojë argumentet e parashtruara nga Qeveria për moszbatim të vendimit të formës së prerë. Debitori, në këtë rast, ishte zyra vendore e Thesarit. Në këtë situatë, taksa e përmbaruesit duhet të mbulohet plotësisht nga debitori në fund të procedurave të zbatimit. Ndonjë përjashtim ose gabim i konstatuar në urdhrin e zbatimit duhet të mbulohet nga shteti dhe gabimet nuk duhet të kompensohen nga individit në fjalë (*shiko Gjyli, cituar më sipër, §45*). Për më tepër, neni 616 i KPP-së nuk lejon ndërprerjen e zbatimit bazuar mbi këto rrethana. Gjithashtu, do të rezultonte se kërkesa për rekurs në interes të ligjit nuk u shqyrtua kurrë nga Gjykata e Lartë (*shiko paragrafin 10 më sipër*).

30. Në vijim të miratimit të një urdhri zbatimi për ekzekutimin e vendimit të Gjykatës së Apelit, më datë 14 nëntor 1996, i cili u la në fuqi edhe nga Gjykata e Lartë, kompania ankuese kërkoi, pa ndonjë përfundim pozitiv, zbatimin në tri raste, më konkretisht, në vitin 1999, 2003

dhe 2006. Gjykata vëren se autoritetet përkatëse të shtetit, më konkretisht, zyra vendore e Thesarit dhe/ose Ministria e Financës, nuk mundën të zbatonin vendimin pavarësisht kërkesave të përsëritura të përmbauesit për ta bërë një gjë të tillë. Qeveria nuk ofroi ndonjë arsye bindëse për këtë moszbatim, situatë e cila është ende e njëjtë. Gjithashtu, ata nuk i ofruan kompanisë ankuese ndonjë zgjidhje alternativë.

31. Për këtë arsye, Gjykata arrin në përfundimin se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës dhe të nenit 1 të Protokollit nr. 1 të Konventës.

II. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

32. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

33. Kompania ankuese kërkoi 1,295,455 USD për dëmin monetar, i cili kishte të bënte me shumën e borxhit të përcaktuar nga vendimi i Gjykatës së Apelit (1,288,455 USD) plus taksa e përmbauesit që ishte paguar (7,000 USD). Nuk u paraqit asnjë pretendim në lidhje me dëmin jomonetar.

34. Qeveria nuk paraqiti ndonjë koment.

35. Në lidhje me shkeljet e konstatuara, Gjykata vlerëson se Shteti përgjegjës duhet t'i paguajë kompanisë ankuese shumën e përcaktuar me anë të vendimit të Gjykatës së Apelit, të datës 14 nëntor 1996, më pak se sa çdo shumë që kompania ankuese i detyrohet shtetit, siç është vendosur edhe me vendimin e Gjykatës së Apelit. Gjykata nuk jep asnjë vendim për dëmin jomonetar, duke qenë se kompania ankuese nuk ka bërë ndonjë kërkesë për një gjë të tillë.

B. Kostot dhe shpenzimet

36. Duke pasur parasysh se kompania ankuese nuk bëri asnjë kërkesë në lidhje me kostot dhe shpenzimet, Gjykata nuk merr asnjë vendim.

C. Interesi i vonuar

37. Gjykata e gjykon të arsyeshme që norma e interesit të vonuar duhet të bazohet në normën marzhinale të huas të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës i duhen shtuar pikët tripërqindëshe.

PËR KËTO ARSYE, NË MËNYRË UNANIME, GJYKATA:

1. E deklaron ankimin të pranueshëm.
2. Vlerëson se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës dhe të nenit 1 të Protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimit të Gjykatës së Apelit, të datës 14 nëntor 1996.
3. Vlerëson:
 - a) se shteti përgjegjës duhet t'i paguajë brenda tre muajve kompanisë ankuese shumën e përcaktuar me anë të vendimit të Gjykatës së Apelit, të datës 14 nëntor 1996, më pas se sa çdo shumë që kompania ankuese i detyrohet shtetit, siç përcaktohet në vendimin e Gjykatës së Apelit në lidhje me dëmin monetar;
 - b) se që nga data e përfundimit të periudhës së sipërpërmendur prej tre muajsh deri në zgjidhjen e situatës, interesi i thjeshtë do të paguhet në një normë të barabartë me normën marzhinale të huas të Bankës Qendrore Evropiane, gjatë periudhës së vonesës, plus pikë tripërqindëshe.

E përgatitur në anglisht dhe e njoftuar me shkrim, më 6 tetor 2015, sipas rregullit 77 §§2 dhe 3 të Rregullave të Gjykatës.

Fatoş Araci
Zëvendësregjistrues

Nona Tsotsoria
President

SEKSIONI I KATËRT
ÇËSHTJA
“DELIJORGJI KUNDËR SHQIPËRISË”⁶
(ankimi nr. 6858/11)

VENDIM
Strasbourg
28 prill 2015
I formës së prerë
14.9.2015

*Ky vendim është bërë i formës së prerë sipas nenit 44 §2 të Konventës.
Ai mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Delijorgji kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i katërt), në gjykimin si dhomë e përbërë nga:

Päivi Hirvelä, president
George Nicolaou
Ledi Bianku
Nona Tsotsoria
Paul Mahoney
Krzysztof Woktyczek
Faris Vehabović, gjykatës
dhe Fatoş Aracı, zëvendësregjistrues i seksionit,
Pas shqyrtimit me dyer të mbyllura më 31 mars 2015,
Shpall vendimin e mëposhtëm të miratuar në atë datë.

PROCEDURA

1. Çështja e ka zanafillën në ankimin (nr. 6858/11) kundër Republikës së Shqipërisë të depozituar në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga një shtetas shqiptar, z. Mihal Delijorgji (ankuesi), më 4 janar 2011.

2. Ankuesi u përfaqësua nga znj. E. Kokona dhe z. M. Haxhia, avokatë të cilët e ushtrojnë aktivitetin në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agentja e saj znj. A. Hicka, Avokatja e Përgjithshme e Shtetit.

3. Ankuesi pretendonte se kishte pasur shkelje të të drejtave të tij sipas nenit 5 §1 (c) dhe nenit 5 §4 të Konventës.

4. Më 3 shtator 2013, ankimi iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

5. Ankuesi ka lindur në vitin 1966 dhe banon në Tiranë.

A. Ndalimi i ankuesit dhe kërkesat për lirim

6. Më 15 mars 2008, në një objekt demontimi ndodhi një shpërthim masiv. Shpërthimi mori 26 jetë. Dyqind e gjashtëdhjetë e pesë persona të tjerë u plagosën rëndë ose lehtë dhe një sërë ndërtesash që gjendeshin përreth u dëmtuan rëndë. Procesi i demontimit realizohej nga një kompani tregtare private, administrator i së cilës ishte ankuesi.

7. Pas shpërthimit, prokurori nisi procedimet penale kundër ankuesit dhe 28 personave të tjerë.

⁶ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 18. Tiranë, 2016. f. 2015

8. Më 17 mars 2008, ankuesi mbeti në arrest. Gjykata e Rrethit nuk vendosi asnjë limit kohor në lidhje me kohën e ndalimit të tij. Dukej se ai ishte i dyshuar për kryerjen e veprës penale të vrasjes në rrethana rënduese të më shumë se dy personave, shkatërrimin e pronës me lëndë shpërthyes dhe shkeljen e rregullave për eksplozivët, substancat ndezëse dhe ato radioaktive”, në kundërshtim me nenet 79 (dh) dhe (ë), 152 dhe 282 të Kodit Penal.

9. Më 13 mars 2009, prokurori e dërgoi çështjen kundër ankuesit dhe të bashkëpandehurve të tjerë për shqyrtim në Gjykatën e Lartë, duke qenë se një nga të bashkëpandehurit ishte Deputet, si edhe Ministër Kabineti.

10. Më 22 maj 2009, Gjykata e Lartë vendosi të ndërpriste procedurat kundër Deputetit, i cili ishte në të njëjtën kohë edhe Ministër Kabineti, nga ato kundër ankuesit dhe të bashkëpandehurve të tjerë.

11. Më 11 qershor 2009, dosja e çështjes kundër të gjithë të bashkëpandehurve, duke përfshirë edhe ankuesin, u regjistrua në Gjykatën e Rrethit Tiranë (Gjykata e Rrethit) për shqyrtim.

1. Kërkesa e parë për lirim

12. Më 19 korrik 2010, ankuesi kërkoi lirin e tij duke qenë se limitet kohorë të parashikuar në nenet 262 dhe 263 §2 (c) të Kodit të Procedurës Penale (KPP) kishin përfunduar. Ai argumentoi se afati kohor i përcaktuar kishte nisur që në 13 mars 2009, datë në të cilën çështja ishte çuar për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

13. Më 23 korrik 2010, Gjykata e Rrethit Tiranë, në një vendim bisedor e rrëzoi kërkesën. Ajo argumentoi se duke qenë se afati kohor kishte filluar që prej 11 qershorit 2009, datë në të cilën dosja e çështjes ishte regjistruar në regjistrin e saj, dhe duke qenë se ajo kishte qëndruar ose zgjatur më tej, për shkak të vendimeve të tjera interlokutore, afati kohor nuk kishte përfunduar ende.

14. Më 6 gusht 2010, Gjykata e Apelit e la vendimin në fuqi.

15. Më 3 nëntor 2010, Gjykata e Lartë anuloi të dyja vendimet. Ajo arsyetoi se neni 263 i KPP-së parashikonte tri afate: i pari i cili nis nga data e arrestimit të të pandehurit deri në datën kur dosja transferohet në gjykatën e shkallës së parë (neni 263 §1 i KPP-së); i dyti fillon që nga ky moment deri në datën e dhënies së vendimit nga gjykata (neni 263 §2 i KPP-së); dhe i treti që nga ky moment deri në datën e dhënies së vendimit nga gjykata e apelit (neni 263 §3 i KPP-së). Sipas Gjykatës së Lartë, në çështjen e ankuesit, afati i parë kohor përfundoi më 13 mars 2009, kur çështja u dërgua në Gjykatën e Lartë (neni 263 §1 i KPP-së). Në këtë datë, nisi afati i dytë kohor përpara gjykatës së shkallës së parë (neni 263 §2 i KPP-së), duke qenë se Gjykata e Lartë po e dëgjonte çështjen si gjykatë e shkallës së parë, ndërsa një nga të bashkëpandehurit ishte deputet dhe ministër kabineti. Edhe pse procedimet kundër deputetit u shkëputën nga ato kundër ankuesit dhe të bashkëpandehurve të tjerë, periudha midis 13 marsit 2009 dhe 11 qershorit 2009, datë në të cilën dosja e çështjes kundër ankuesit u regjistrua në Gjykatën e Rrethit, duhet të merret në konsideratë për shkak të afatit kohor të parashikuar në nenin 263 §2 të KPP-së. Gjykata e Lartë hodhi mendimin se afati kohor i parashikuar në nenin 265 të KPP-së duhej zbritur nga afati kohor i parashikuar në nenin 263, nëse qëndrimi i ishte atribuuar *inter alia*, njërit prej të bashkëpandehurve ose avokatit të tij. Për arsyet e përmendura më sipër, Gjykata e Lartë e ridërgoi çështjen për t'u ridëgjuar nga një trup tjetër gjykues.

A. Procedimet e ridëgjimit

16. Më 25 nëntor 2010, avokati i ankuesit, mbështetur në vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 3 nëntor 2010, kërkoi, me shkrim, lirin e ankuesit. Ai argumentoi se periudha e tij e ndalimit përpara procesit gjyqësor ishte zgjatur me 81 ditë.

17. Më 26 nëntor 2010, Gjykata e Rrethit kundërshtoi kërkesën duke argumentuar se nuk ishte dërguar me shkrim në përputhje me ligjin. Ankuesi apeloj.

18. Më 17 dhjetor 2010, Gjykata e Apelit rrëzoi vendimin dhe e ridërgoi çështjen për ridëgjim te një trup gjykues tjetër. Ajo konstatoi se Gjykata e Rrethit nuk kishte përmbushur detyrat e deleguara nga vendimi i Gjykatës së Lartë, i datës 3 nëntor 2010.

19. Ankuesi apeloj me argumentin se Gjykata e Apelit duhej ta kishte shqyrtuar vetë çështjen në vend që të vononte procedimet.

20. Më 27 janar 2011, Gjykata e Lartë e kundërshtoi apelimin.

21. Më 16 shkurt 2011, Gjykata e Rrethit e pushoi gjykimin në bazë të vendimit të saj të datës 7 shkurt 2011 (shiko paragrafin 25 më poshtë).

2. Kërkesa e dytë për lirim

22. Më 6 dhjetor 2010, avokati i ankuesit paraqiti kërkesën e dytë për lirimin e ankuesit bazuar në argumentin se afatet kohore të parashikuara nga nenet 262 dhe 263 §2 (c) të KPP-së kishin përfunduar.

23. Në po të njëjtën ditë, Gjykata e Rrethit, në një vendim interlokutor, kundërshtoi kërkesën. Ajo vendosi se afati kohor kishte filluar nga 11 qershori 2009, datë në të cilën kjo gjykatë kishte regjistruar dosjen e çështjes. Ajo ishte mbajtur për një periudhë prej 8 muajsh dhe 12 ditësh. Për pasojë, Gjykata e Rrethit pohoi se kishin mbetur 2 muaj dhe 18 ditë nga paraburgimi përpara gjykimin deri në përfundim të afatit kohor prej dymbëdhjetë muajsh, sipas parashikimit të nenit 263 §2 (c). Për sa i përket përfundimeve të Gjykatës së Lartë, më 3 nëntor 2010, Gjykata e Rrethit deklaroi se ato vareshin nga ridëgjimi i çështjes nga trupi gjykues dhe jo nga dëgjimi në gjykatë i një kërkesë të veçantë për lirim.

3. Kërkesa e tretë për lirim

24. Më 7 shkurt 2011, avokati i ankuesit kërkoi lirimin e ankuesit mbi bazën se afatet kohore të parashikuara nga nenet 262 dhe 263 §2 (c) të KPP-së kishin përfunduar.

25. Në po të njëjtën ditë, në një vendim interlokutor, Gjykata e Rrethit urdhëroi lirimin e menjëhershëm të ankuesit dhe kalimin e tij në arrest shtëpie në përputhje me nenin 266 §1 të KPP-së. Nuk u dhanë arsye të mëtjeshme. Gjykata e Rrethit u mbështet në vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 2 shkurt 2011, i cili urdhëronte lirimin e një të bashkëpandehuri tjetër i cili ishte ndaluar në po të njëjtën ditë si ankuesi, sepse afatet kohore të paraburgimit përpara procesit gjyqësor, të parashikuara në nenin 263 §2 (c), kishin përfunduar (shiko paragrafin 31 më poshtë). Ajo pranoi se afati kohor kishte filluar që prej 31 marsit 2009 dhe kishte kaluar përtej periudhës 12-mujore të parashikuar me ligj. Vendimi nuk tregonte datën e mbarimit të afatit kohor. Prokurorët apeluan.

26. Rezultoi se ankuesi u vendos menjëherë në arrest shtëpie.

27. Më 11 mars 2011, pas apelimit të prokurorit, Gjykata e Apelit la në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit.

28. Më 9 maj 2011, pas apelit të prokurorit, Gjykata e Lartë la në fuqi vendimin e gjykatave më të ulëta.

B. Ankesa për lirimin e të bashkëpandehurit

29. Më 24 nëntor 2010, Gjykata e Rrethit kundërshtoi një kërkesë të bashkëpandehurit për lirimin e tij, mbi argumentin se afati kohor për “gjyqin e tij të mbetur pezull” në paraburgim kishte mbaruar. Në interpretim të nenit 263 §2 (c) të KPP-së, Gjykata e Rrethit argumentoi se afati kohor kishte filluar që prej 11 qershorit 2009, datë kur dosja e çështjes u regjistrua në regjistrin e saj. Më tej, ajo vijoi se vendimi i Gjykatës së Lartë, i datës 3 nëntor 2010, nuk varej nga ai trup gjykues (*shiko paragrafin 15 më sipër*).

30. Më 17 shtator 2010, Gjykata e Apelit e la vendimin në fuqi.

31. Më 2 shkurt 2011, Gjykata e Lartë njohu apelimin e të bashkëpandehurit kundër vendimeve të gjykatave më të ulëta. Në interpretim të nenit 263 §2 (c) të KPP-së, Gjykata e Lartë argumentoi se periudha e “gjyqit të mbetur pezull” në paraburgim kishte filluar më 13 mars 2009, kur prokurori e kishte regjistruar çështjen për shqyrtim në atë gjykatë. Kjo e fundit e kishte shqyrtuar atë si gjykatë e shkallës së parë në përputhje me nenin 75 (b) të KPP-së.

32. Më tej, Gjykata e Lartë iu referua vendimit të saj, të datës 3 nëntor 2010, i cili i orientonte gjykatat më të ulëta të llogarisnin periudhën e ndalimit “gjatë procesit gjyqësor”, por ishte shpërfillur nga Gjykata e Rrethit në atë grup procedimesh. Gjykata e Lartë urdhëroi kalimin e të bashkëpandehurit në arrest shtëpie.

C. Dënimi i ankuesit

33. Më 12 mars 2012, në një gjykim të gjatë, Gjykata e Rrethit Tiranë e shpalli ankuesin fajtor për “shkeljen e rregullave për substancat eksplozive, të djegshme ose radioaktive” – në kundërshtim me nenin 282 të Kodit Penal, dhe e dënoi atë me 10 vjet burgim. Të gjitha palët apeluan.

34. Më 13 shkurt 2013, Gjykata e Apelit Tiranë e la vendimin në fuqi. Megjithatë, ajo e uli dënimin e ankuesit me një të tretat për shkak të përdorimit procedurës së përmblëdhur.

35. Apeli i ankuesit u hodh poshtë nga Gjykata e Lartë, më 19 korrik 2013.

36. Më 14 shkurt 2013, në një letër për ekzekutimin e dënimit, prokuroria deklaroi se periudha e ndalimit të ankuesit përpara procesit gjyqësor nga data 17 mars 2008 deri më 2 shkurt 2011 duhej të llogaritej si një periudhë burgimi prej katër vitesh dhe katër muajsh në përputhje me ligjin. Kësaj periudhe i duheshin shtuar edhe dy vjet dhe gjashtë ditë, periudhë gjatë së cilës ankuesi kishte qenë në arrest shtëpie. Në total, ankuesi kishte vuajtur gjashtë vjet, katër muaj dhe gjashtë ditë burgim. Për pasojë, pjesa e mbetur e dënimit për t’u vuajtur nga ankuesi ishte tre muaj dhe njëzet e katër ditë burgim.

37. Më 18 mars 2013, Gjykata e Rrethit, duke pasur parasysh sjelljen e mirë të ankuesit e uli dënimin e tij me 70 ditë.

38. Më 19 mars 2013, ankuesi u lirua nga burgu pasi kishte vuajtur pjesën e mbetur të dënimit.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PÛRKATËSE VENDASE

A. Kushtetuta

39. Pjesa e Kushtetutës në lidhje me çështjen parashikon si më poshtë:

“Neni 131

Gjykata Kushtetuese duhet të vendos për: ... (f) ankesat nga individët për shkeljen e të drejtave të tyre kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e këtyre të drejtave.”

B. Kodi i Procedurës Penale (KPP)

1. Juridiksioni i Gjykatës së Lartë

40. Neni 75 (b) parashikon se Gjykata e Lartë dëgjon si gjykatë e shkallës së parë çështjet në lidhje me aktet penale të kryera, *inter alia*, nga një deputet dhe nga një ministër kabineti.

2. Masat shtrënguese

41. Sipas KPP-së, masat e sigurimit personal përfshijnë masat shtrënguese dhe masat ndaluese. Masat shtrënguese përfshijnë, *inter alia*, arrestin në shtëpi dhe ndalimin (neni 232). Një masë shtrënguese fillimisht urdhërohet nga një prokuror, për t’u aprovuar më pas me anë të një vendimi gjykate brenda dyzet e tetë orëve (nenet 244 dhe 258). Brenda dhjetë ditëve, i pandehuri, përfaqësuesi i tij ose prokurori mund të apelojnë ndaj një mase shtrënguese në një gjykatë më të lartë (nenet 249 dhe 259).

3. Ndalimi dhe afatet kohore

a) Tre tipat e ndalimit

42. KPP-ja përcakton tri lloje ndalimesh: i pari “gjatë hetimeve”, çka do të thotë ndërsa prokuroria heton çështjen. Kjo periudhë ndalimi shtrihet që nga arrestimi i të pandehurit deri në datën kur dosja transferohet në gjykatën e shkallës së parë (ose “Gjykatën e Rrethit”) (neni 263 §1); i dyti “gjatë procesit gjyqësor”, çka do të thotë ndërsa Çështja “gjykohet nga gjykata e shkallës së parë. Kjo periudhë paraburgimi shtrihet nga data në të cilën dosja e çështjes regjistrohet në gjykatën e shkallës së parë deri në dhënien e vendimit të gjykatës së shkallës së parë (neni 263 §2); i treti “gjatë apelit”, çka do të thotë ndërsa Çështja “dëgjohej në apel. Kjo periudhë ndalimi shtrihet nga shpallja e vendimit të gjykatës së shkallës së parë deri në shpalljen e vendimit të gjykatës së apelit (neni 263 §3). Në rastin e anulimit të një vendimi të formës së prerë nga një gjykatë më e lartë, fillojnë afatet kohore për tipin e ndalimit për të cilin çështja është ridërguar (neni 263 §4).

b) Afatet kohore për ndalimin “gjatë procesit gjyqësor”

43. Për qëllime të çështjes në fjalë, periodha e ndalimit “gjatë procesit gjyqësor” përfundon nëse që nga data e regjistrimit të çështjes në gjykatën e shkallës së parë, kalojnë 12 muaj pa u marrë një vendim nga gjykata e shkallës së parë, kur procedurat penale kanë të bëjnë me shkelje të cilat janë të dënueshme që nga burgimi me dhjetë vjet heqje lirie deri në burgim të përjetshëm (neni 262 §2 (c)).

44. Neni 262 §1 parashikon se në përfundim të ndalimit, gjykata duhet të urdhërojë lirimin e menjëhershëm të dyshuarit ose të pandehurit. Megjithatë, gjykata mund të vendosë masa të tjera sigurimi për një të pandehur i cili është liruar për shkak të përfundimit të afateve kohore, nëse ekzistojnë ende arsyet për të cilat është urdhëruar ndalimi përpara procesit gjyqësor (neni 266 §1).

c) Pezullimi i afateve

45. Neni 265 parashikon pezullimin e afateve kohore për ndalimin e dhënë me vendim gjykate, i cili është i apelueshëm. Pezullimi i afateve kohore ndodh kur shqyrtimi gjyqësor është anuluar ose pezulluar: a) për shkak të veprimeve ose kërkesave të padrejta të pandehurit ose të avokatit të tij; ose b) për shkak të mosparaqitjes ose largimit të avokatit të të akuzuarit (neni 265).

Vendimi unifikues i Gjykatës së Lartë nr. 6/2003

46. Më 11 nëntor 2003, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vendosën se kohëzgjatja e përgjithshme e ndalimit përpara procesit gjyqësor nuk përfshinte periudhën gjatë së cilës ishin pezulluar afatet kohore. Më tej, për sa ka të bëjë me çështjen, sipas Gjykatës së Lartë, pezullimi i afateve kohore duhej të vendosej duke gjykuar mbi sjelljen e të akuzuarit dhe përfaqësuesit të tij dhe jo për shkak të sjelljes së prokurorit apo të gjykatës.

d) Kohëzgjatja e përgjithshme e ndalimit përpara procesit gjyqësor

47. Neni 263 §6 parashikon se kohëzgjatja e përgjithshme nuk duhet t'i kalojë tre vjet në rastin kur procedurat lidhen me shkelje të cilat janë të dënueshme nga dhjetë vjet heqje lirie deri në burgim të përjetshëm.

4. E drejta për kompensim për ndalim të padrejtë

48. Neni 263 §6 parashikon se kohëzgjatja e përgjithshme e ndalimit përpara procesit gjyqësor kompensohet nëse, me anë të një vendimi të formës së prerë, vendimi që urdhëronte ndalimin e tij nuk përmbushte kërkesat e parashikuara në KPP. Sipas nenit 269 të KPP-së, kërkesa për kompensim duhet bërë brenda tre vjetëve nga data e vendimit të formës së prerë.

49. Shuma e kompensimit dhe përlllogaritja e saj bëhet bazuar në aktin e kompensimit për ndalim të padrejtë (ligji nr. 9381, i datës 28 prill 2005).

Ligji bazuar në vendimet e gjykatave vendase parashtruar nga qeveria

50. Më 24 mars, 4 nëntor dhe 22 nëntor 2010, Gjykata e Rrethit Tiranë pranoi kërkesën e palës pretenduese për kompensim për burgim të padrejtë që nga momenti i arrestimit të tyre deri sa u liruan (vendimet nr. 2332, 8260 dhe 8841). Në këto çështje dënimi ndaj pretenduesve u pezullua nga Gjykata e Lartë, e cila në vijim vendosi pushimin e procedurave kundër tyre.

LIGJI

I. SHKELJA E PRETENDUAR E NENIT 5 §1 TË KONVENTËS

51. Bazuar në nenin 5 §1 të Konventës, ankuesi shfaq pakënaqësinë se ndalimi i tij i pushuar (të paktën që prej 20 korrikut 2010 ose ndryshe që prej 14 gushtit ose 7 tetorit 2010), nuk ishte në përputhje me ligjin. Kjo ankesë duhet shqyrtuar bazuar në nenin 5 §1 (c) të Konventës, i cili parashikon si më poshtë:

“1. Çdokush ka të drejtën e lirisë dhe sigurisë personale. Askujt nuk mund t'i hiqet liria, me përjashtim të rasteve që vijnë dhe në përputhje me procedurën e parashikuar me ligj:

...

(c) kur arrestohet ose ndalohet ligjërisht për t'u çuar përpara autoritetit gjyqësor kompetent pas dyshimit të arsyeshëm se ka kryer një vepër penale ose kur çmohet në mënyrë të arsyeshme e nevojshme për të parandaluar kryerjen prej tij të veprës penale ose largimin e tij pas kryerjes së saj;”

A. Pranueshmëria

1. Parashtrimet e palëve

52. Qeveria parashtroi se në kohën kur ankuesi paraqiti ankimin e tij në Gjykatë, Çështja “e tij ishte ende pezull në gjykatat vendase. Në këto rrethana, Çështja “duhej të ishte deklaruar e papranueshme për mosshfrytëzim të mjeteve kompensuese vendase. Gjithashtu, ajo argumentoi se ankuesi nuk kishte paraqitur ndonjë kërkesë kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese. Duke u mbështetur te ligjet bazuar në vendimet e gjykatave vendase, qeveria mbronte bindjen se ankuesi duhej të kishte paraqitur një kërkesë për kompensim për periudhën e pretenduar të ndalimit të padrejtë (shiko paragrafin 50 më sipër).

53. Ankuesi nuk bëri ndonjë koment në veçanti, por mbrojti pretendimin se ankesa e tij ishte e pranueshme.

2. Vlerësimi i Gjykatës

a) Paraqitja e një ankimi të parakohshëm

54. Sipas nenit 35 §1 të Konventës “Gjykata mund të merret me çështjen vetëm pasi të jenë shfrytëzuar të gjitha mjetet kompensuese vendase”. Vlerësimi nëse janë shfrytëzuar mjetet kompensuese vendase, normalisht realizohet duke iu referuar datës në të cilën ankesa është paraqitur në Gjykatë (*shiko, midis të tjerave, Izet Haxhia kundër Shqipërisë, nr. 34783/06, §48, 5 nëntor 2013*). Megjithatë, ky vendim nuk është as i prerë dhe as në gjendje të zbatohet automatikisht; ai duhet ushtruar me një normë fleksibiliteti dhe pa formalizma të tepërta, duke pasur parasysh kontekstin e mbrojtjes së të drejtave të njeriut (*shiko, midis të tjerave, Akdivar dhe të tjerët kundër Turqisë, 16 shtator 1996, §69, Raportet e Gjykimave dhe Vendimeve 1996-IV*). Një gjë e tillë nënkupton, gjithashtu, se faza e fundit e përdorimit të mjeteve kompensuese vendase mund të arrihet menjëherë pas dorëzimit të ankesës, por përpara se Gjykata të përcaktojë çështjen e pranueshmërisë (*Karoussiotis kundër Portugalisë, nr. 23205/08, §57, GJEDNJ 2011 (ekstrakte)*).

55. Në çështjen në fjalë, ankuesi e paraqiti ankimin e tij më 4 janar 2011. Në atë kohë, procedurat vendase në lidhje me kërkesën e ankuesit për lirim, si edhe procedurat kryesore ishin ende pezull. Në kohën kur Çështja “iu komunikua Qeverisë, më 3 shtator 2013, procedurat në lidhje me kërkesën e ankuesit për lirim kishin përfunduar. Në këto rrethana, Gjykata gjykon se, duke pasur parasysh pranueshmërinë e kësaj ankese, ankimi aktual nuk mund të konsiderohet si i pamatur. Për këtë arsye, Gjykata vendos ta rrëzojë këtë kundërshtim.

b) Mosdorëzimi i një ankese kushtetuese

56. Për sa i përket paraqitjes së një ankese kushtetuese, Gjykata kujton se të vetmet mjete për t’u përdorur sipas nenit 35 §1 janë ato që kanë të bëjnë me shkeljen e pretenduar dhe që janë të disponueshme dhe të mjaftueshme (*shiko McFarlane kundër Irlandës [GC], nr. 31333/06, §107, 10 shtator 2010*). Për sa ka të bëjë me Qeverinë, aty ku ajo pretendon mosshfrytëzim, Gjykata duhet të sigurohet se mjeti kompensues ishte i efektshëm në teori dhe në praktikë në kohën e duhur, çka do të thotë, se ai ishte i aksesueshëm, mund të ofronte korrigjim lidhur me pakënaqësitë e ankuesit dhe ofronte mundësi të arsyeshme për sukses (*shiko Scoppola kundër Italisë (nr. 2) [GC], nr. 10249/03, §71, 17 shtator 2009*).

57. Në vijim, Gjykata ka pranuar kundërshtimin e qeverisë përgjegjëse për mosshfrytëzim të mjeteve vendase, me kusht që mjeti në fjalë të ekzistonte përpara dorëzimit të ankimit dhe që ligjet vendase bazuar në vendimin e gjykatave, të mbështesnin efikasitetin e tij (*shiko Vučković dhe të tjerët kundër Serbisë, [GC], nr. 17153/11, §§78 dhe 83-84, 25 mars 2014*). Anasjellas, kur një mjet kompensues i sugjeruar nga një qeveri përgjegjëse në fakt nuk ofron perspektiva të arsyeshme për sukses, për shembull, duke marrë parasysh ligjin bazuar në vendimin e kësaj Gjykate ose ligjin vendas bazuar në vendimin e gjykatave, fakti se ankuesi nuk e ka përdorur atë, nuk përbën pengesë për pranueshmërinë e ankesës (*shiko Sakniovskiy kundër Rusisë [GC], nr. 21272/03, §§40-45, 2 nëntor 2010 dhe Carson dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar [GC], nr. 42184/05, §58, GJEDNJ 2010*).

58. Megjithatë, në çështjet ku ligji vendas parashikon në mënyrë eksplicite një mjet kompensues të caktuar, i cili është i arritshëm dhe qartazi jo i kotë, ekzistenca e dyshimeve nga ana e ankuesit në lidhje me perspektivën për sukses nuk është një arsye e vlefshme për të mos shfrytëzuar atë linjë kompensimi (*shiko, për shembull, Milošević kundër Holandës (vendim), nr. 77631/01, 19 mars 2002; Vorobyeva*

kundër Ukrainës (vendim), nr. 27517/02, 17 dhjetor 2002; dhe Pellegriti kundër Italisë (vendim), nr. 77363/01, 26 maj 2005). Në të kundërt, është në interes të ankuesit që t'i adresohet gjykatës së duhur, për t'i dhënë asaj mundësinë nxjerrë të drejtat ekzistuese me anë të fuqisë së saj interpretuese (*shiko Ciuperescu kundër Rumanisë, nr. 35555/03, §169, 15 qershor 2010*).

59. Duke iu rikthyer çështjes aktuale, neni 131 (f) i Kushtetutës parashikon një mjet kompensues specifikisht për ankesat ndaj shkeljes së “të drejtave kushtetuese për një seancë gjyqësore të paanshme” (shiko paragrafin 39 më sipër). Bazuar në ligjin sipas vendimit të Gjykatës Kushtetuese, Gjykata vazhdimisht ka pranuar se në parim, një ankesë kushtetuese është një mjet kompensues i efektshëm dhe për këtë arsye kërkohet për t'u shfrytëzuar në lidhje me të drejtën e ankuesit për një seancë gjyqësore të paanshme, sipas nenit 6 të Konventës (*shiko Balliu kundër Shqipërisë (vendim), nr. 74727/01, 30 shtator 2004; Beshiri dhe të tjerët kundër Shqipërisë, nr. 7352/03, 1 dhjetor 2009*). Në këto rrethana, qeveria nuk nxori asnjë vendim të Gjykatës Kushtetuese mbështetur në këtë parashikim kushtetues për të vendosur në favor të një apeluesi në një situatë të krahasueshme me atë të ankuesit në lidhje me të drejtën për liri, siç edhe garantohet nga neni 5 i Konventës (*shiko, mutatis mutandis, Salah Sheekh kundër Holandës, nr. 1948/04, §§119-27, 11 janar 2007*).

60. Më tej, vijohet, se kundërshtimi i Qeverisë për mosshfrytëzim nuk mund të pranohet.

c) Mosdorëzimi i kërkesës për kompensim

61. Gjykata përsërit se e drejta e cilitdo për të mos u privuar nga liria “në përputhje me një procedurë të përshtatshme me ligj”, nuk është e njëjta si e drejta për t'u kompensuar për ndalim të paligjshëm. Paragrafi 1 i nenit 5 të Konventës mbulon të mëparshmin dhe paragrafin 5 të nenit 5 (shiko, për shembull, *Moskovets kundër Rusisë, nr. 14370/03, §51, 23 prill 2009*). Kur bëhet fjalë për ligjshmërinë e ndalimit, një akt për dëmet kundër shtetit nuk është një mjet i cili duhet përdorur, sepse e drejta për shqyrtimin e ligjshmërisë së dënimit nga një gjykatë dhe e drejta për kompensim për çdo privim lirie, e papajtueshme me nenin 5, janë dy të drejta të ndryshme (shiko për shembull *Schwabe dhe M.G. kundër Gjermanisë, nr. 8080/08 dhe 8577/08, §49, GJEDNJ 2011 (ekstrakte) dhe Włoch kundër Polonisë, nr. 27785/95, §90 GJEDNJ 2000-XI*).

62. Duke iu rikthyer çështjes në fjalë, gjykatat vendase nuk njohën dhe as nuk konstatuan ndalimin e paligjshëm të ankuesit. Për këtë arsye, Gjykata shpjegon se një akt për kompensim sipas nenit 268 §2 të KPP-së nuk do të kishte pasur mundësi për sukses në mungesë të një konkluzioni nga gjykatat vendase për argumentin se vendimi që urdhëronte ndalimin e ankuesit ishte i paligjshëm (shiko paragrafin 48 më sipër). Së fundmi, problemi i adresuar nga ligji vendas sipas vendimeve të gjykatave nuk ishte i njëjti me problematikën në çështjen në fjalë.

63. Bazuar në sa më sipër, Gjykata vendos të rrëzojë këtë kundërshtim.

d) Konkluzion

64. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është e pabazuar në fakte sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Më tej, ajo vëren se ajo nuk është e papranueshme për ndonjë shkak tjetër. Për këtë arsye, ajo duhet të deklarohej e pranueshme.

B. Cilësitë

a) Parashtrimet e palëve

65. Qeveria pohon se afati kohor i ndalimit të ankuesit “gjatë procesit gjyqësor” filloi më 11 qershor 2009, kur dosja e çështjes u transferua në Gjykatën e Rrethit. Sipas tyre, kjo gjë mbështetet nga fakti se ankuesi e paraqiti ankesën për lirimin e tij një vit më vonë, që do të thotë më 19 korrik 2010. Periudha e pezullimit të afatit kohor, i cili është 216 ditë, duhej të zbritej nga periudha e ndalimit “gjatë procesit gjyqësor”. Për pasojë, afati kohor përfundoi më 7 shkurt 2011, datë në të cilën Gjykata e Rrethit pranoi kërkesën e ankuesit, që kishte të bënte me vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 2 shkurt 2011 të dhënë për një tjetër të bashkëpandehur. Në çdo rast, afati kohor trevjeçar për kohëzgjatjen e ndalimit përpara gjykimit nuk ishte kaluar.

66. Gjykata parashtrori se në lidhje me kërkesat për lirim, gjykatat më të larta e shqyrtuan çështjen bazuar në dokumentet e marra në konsideratë nga gjykata e shkallës së parë dhe nuk mund të vlerësonte nëse afatet kohore në vijim të vendimit të asaj gjykate kishin përfunduar. Gjykata e Apelit

dhe Gjykata e Lartë nuk mund të shqyrtonin cilësitë e kërkesës së ankuesit për lirim. I mbetej ankuesit të vendoste nëse donte të bënte një kërkesë të re për lirim, në çdo moment, përpara Gjykatës së Rrethit. Ai e shfrytëzoi këtë mundësi më 6 dhjetor dhe 7 shkurt 2011. Në datën e dytë, Gjykata e Rrethit pranoi kërkesën e tij.

67. Ankuesi parashittoi se qeveria keqinterpretoi vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 3 nëntor 2010 në lidhje me datën e fillimit të periudhës së ndalimit “gjatë gjykimit”. Sipas tij, ndalimi i tij “gjatë procesit gjyqësor” filloi më 13 mars 2009 dhe përfundoi më 20 korrik 2010, ose ndryshe, më 14 gusht 2010 ose 7 tetor 2010. Arresti në shtëpi i ankuesit, sipas urdhrit të vendimit në datën 7 shkurt 2011, nuk bazohej në ndonjë parashikim ligjor. Ndalimi i paligjshëm vazhdoi deri më 13 shkurt 2013, kur Gjykata e Apelit Tiranë la në fuqi dënimin e tij.

b) Vlerësimi i Gjykatës

68. Gjykata vëren se ankuesi nuk diskuton ligjshmërinë e arrestimit të tij në datën 17 mars 2008. Gjithashtu, ai nuk ankohet as për kohëzgjatjen e përgjithshme të ndalimit përpara procesit gjyqësor, e cila është një çështje që do të duhej të shqyrtohej në përputhje me nenin 5 §3 të Konventës. Gjykata vlerëson se thelbi i ankesës ka të bëjë me faktin nëse periudha e ndalimit “gjatë procesit gjyqësor” kishte përfunduar dhe, në rast se po, nëse ndalimi i tij i vazhdueshëm ishte i ligjshëm. Në këto rrethana, Gjykata vëren se kundërshtia kryesore midis palëve lidhet me datat e fillimit dhe të përfundimit të periudhës së ndalimit “gjatë procesit gjyqësor” me Qeverinë, e cila qëndron në pretendimin se ndalimi i ankuesit “gjatë procesit gjyqësor” filloi më 11 qershor 2009 dhe përfundoi më 7 shkurt 2011, datë në të cilën ai kaloi në arrest shtëpie dhe në ankuesin që argumenton se periudha e ndalimit “gjatë procesit gjyqësor” filloi më 13 mars 2009 dhe përfundoi më 20 korrik 2010, ose ndryshe, më 14 gusht ose 7 tetor 2010 dhe se në secilën prej atyre datave ndalimi i tij i vazhduar nuk ishte i ligjshëm.

69. Gjykata përsërit se shprehjet “i ligjshëm” dhe “në përputhje me një procedurë të parashikuar nga ligji” në nenin 5 §1 kryesisht i referohen ligjit vendas dhe pohojnë detyrimin për t’iu përmbajtur rregullave procedurale dhe substanciale. Megjithatë, “ligjshmëria” e ndalimit sipas ligjit vendas nuk është gjithmonë elementi vendimtar. Më tej, Gjykata duhet të kënaqet me faktin se ndalimi gjatë periudhës nën shqyrtim ishte në përputhje me qëllimin e nenit 5 §1 të Konventës, i cili parandalon që njerëzit të privohen nga liria e tyre në një mënyrë arbitrare (*shiko për shembull Bakhumutskiy kundër Rusisë, nr. 36932/02, §109, 25 qershor 2009*).

70. Gjykata duhet të sigurohet nëse vetë ligji vendas është konform Konventës, duke përfshirë parimet e përgjithshme të shprehura ose të nënkuptuara në të. Në këtë pikë të fundit, Gjykata thekson se, nëse bëhet fjalë për privimin e lirisë, është e rëndësishme që të përmbushet parimi i përgjithshëm i sigurisë ligjore. Për këtë arsye është thelbësore që kushtet për privimin e lirisë sipas ligjit vendas të përcaktohen qartë dhe që vetë ligji të jetë i parashikueshëm në zbatimin e tij, në mënyrë të tillë që të përmbushë standardin e “ligjshmërisë” të parashikuar nga Konventa, një standard i cili kërkon që i gjithë ligji të jetë mjaftueshëm preciz në mënyrë të tillë që të lejojë personin - nëse është e nevojshme me këshillimin e duhur – të parashikojë, deri në shkallën që është e arsyeshme për rrethanat, pasojat të cilat mund t’i shkaktojë një akt i caktuar (*shiko Ječius kundër Lituanisë, nr. 34578/97, §56, GJEDNJ 2000 – IX dhe Baranowski kundër Polonisë, nr. 28358/95, §§50-52, GJEDNJ, 2000-III*).

71. Duke iu referuar ligjit vendas, neni 263 §2 i KPP-së pohon se koha e lejuar për ndalimin “gjatë procesit gjyqësor” është dymbëdhjetë muaj. Ky afat kohor fillon që nga data e regjistrimit të çështjes në gjykatën e shkallës së parë deri në shpalljen e vendimit të asaj gjykate. Në përputhje me nenin 265 të KPP-së, kohëzgjatja e pezullimit të procedimeve, e cila i atribuohet të pandehurit ose njërit nga të bashkëpandehurve, duhet të zbritet nga ajo periudhë.

72. Në çështjen në fjalë, siç interpretohet nga Gjykata e Lartë, dosja u regjistrua në atë gjykatë më 13 mars 2009 (*shiko paragrafët 15, 25 dhe 29-31 më sipër*). Periudha e ndalimit “gjatë procesit gjyqësor” pritej të përfundonte për dymbëdhjetë muaj. Periudha e pezullimit të procedimeve, më konkretisht tetë muaj dhe dymbëdhjetë ditë, siç llogaritej nga gjykatat vendase (*shiko paragrafin 23 më sipër*) duhej t’i

shtohet asaj periudhe. Për pasojë, periudha e ndalimit “gjatë procesit gjyqësor” përfundoi më 24 nëntor 2010.

73. Gjykata konstaton se gjykatat vendase të cilat merren me çështjen nuk e ndërprejnë vendimin e Gjykatës së Lartë më 3 nëntor 2010 në mënyrë uniforme, për sa ka të bëjë me datën e fillimit të periudhës së ndalimit “gjatë procesit gjyqësor”. Më 24 nëntor dhe 6 dhjetor 2010, Gjykata e Rrethit konstatoi se ndalimi “gjatë procesit gjyqësor” kishte filluar që prej 11 qershorit 2009, ndërsa më 2 shkurt 2011, Gjykata e Rrethit gjykoj se afati kohor filloi që prej 13 marsit 2009. Nga ana e saj, qeveria argumentoi se periudha e ndalimit gjatë procesit gjyqësor kishte filluar që prej 11 qershorit 2009 (*shiko paragrafin 61 më sipër*).

74. Duke pasur parasysh interpretimin kontradiktor të gjykatave vendase në lidhje me pikënisjen e afatit kohor të ndalimit “gjatë procesit gjyqësor”, Gjykata argumenton se privimi i lirisë së ankuesit nuk është trajtuar me masat mbrojtëse të duhura kundër arbitrarizmit (*shiko Shaposhnikov kundër Rusisë, nr. 8998/05, §47, 29 korrik 2010; Ismoilov dhe të tjerët kundër Rusisë, nr. 2947/06, §§138-39, 24 prill 2008; dhe Nasrullojev kundër Rusisë, nr. 656/06, §77, 11 tetor 2007*). Me qëllim përlllogaritjen e kohëzgjatjes së ndalimit “gjatë procesit gjyqësor”, legjislacioni shqiptar, më konkretisht neni 263 §2 i KPP-së nuk ishte i qartë dhe i parashikueshëm në zbatimin e tij dhe dështoi në standardin e “cilësisë së ligjit” të kërkuar në përputhje me Konventën (*shiko paragrafin 70 më sipër, si edhe Ječius cituar më sipër, §59; Mooren kundër Gjermanisë [GC], nr. 11364/03, §76, 9 korrik 2009; dhe Steel dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar, 23 shtator 1998, §54, Raportet e gjyqimeve dhe vendimeve 1998-VII*).

75. Për më tepër, ankuesi mbeti i ndaluar “gjatë procesit gjyqësor” deri më 7 shkurt 2011. Në atë datë, Gjykata e Rrethit urdhëroi arrestin në shtëpi të ankuesit, çka përbënte privimin e mëtejshëm të lirisë sipas parashikimit të nenit 5, si edhe sipas ligjit vendas (*shiko Lavents kundër Letonisë, nr. 58442/00, §63, 28 nëntor 2002, dhe Nikolova kundër Bullgarisë, (nr. 2), nr. 40896/98, §60, 30 shtator 2004*). Gjykata vëren se Gjykata e Rrethit nuk dha arsye për vendimin e saj për ta kaluar ankuesin në arrest shtëpie. Gjykata tashmë ka pranuar në një sërë rastesh se mungesa e shkaqeve të dhëna nga autoritetet gjyqësore në vendimet e tyre ku autorizohet ndalimi, nuk është në përputhje me parimin e mbrojtjes nga arbitrarizmi sanksionuar në nenin 5 §1 (*shiko, midis shumë autoriteteve të tjera, Nakhmanovich kundër Rusisë, nr. 55669/00, §§70-71, 2 mars 2006, dhe Stašaitis kundër Lituanisë, nr. 47679/99, §67, 21 mars 2002*). Në çështjen konkrete, ankuesi u mbajt në një gjendje pasigurie për shkak të ndalimit të tij të vazhdueshëm nën arrest shtëpie.

76. Gjykata përfundon se ndalimi i vazhduar i ankuesit nga 24 nëntori 2010 (*shiko paragrafin 72 më sipër*) deri më 12 mars 2012, datë nga e cila ndalimi i tij u udhëhoq nga neni 5 §1 (a) si rezultat i dënimit të tij nga Gjykata e Rrethit (*shiko, midis të tjerëve, Piotr Baranowski kundër Polonisë, nr. 39742/05, §45, 2 tetor 2007 dhe Belevitskiy kundër Rusisë nr. 72967/01, §99, 1 mars 2007*) në këtë mënyrë nuk përmbushte standardin e “ligjshmërisë” të kërkuar bazuar në nenin 5 §1 të Konventës.

77. Në këtë mënyrë, ka pasur një shkelje të nenit 5 §1 të Konventës.

II. SHKELJA E PRETENDUAR E NENIT 5 §4 TË KONVENTËS

78. Bazuar në nenin 5 §4 të Konventës, ankuesi paraqiti pakënaqësinë se ligjshmëria e ndalimit të tij të vazhduar, që ka të bëjë me shqyrtimin e kërkesës së tij të parë për lirim, nuk u trajtua me shpejtësi. Neni 5 §4 i Konventës parashikon si më poshtë:

“4. Çdo person, të cilit i është hequr liria me arrestim ose me burgim, ka të drejtë të bëjë ankim në gjykatë me qëllim që kjo e fundit të vendosë, brenda një afati të shkurtër, për ligjshmërinë e burgimit të tij dhe të urdhërojë lirinë, në qoftë se burgimi është i paligjshëm.”

A. Pranueshmëria

79. Qeveria, bazuar në nenet 268 dhe 269 të KPP-së dhe në vendimet vendase (*shiko paragrafin 50 më sipër*), argumentoi se ligji vendas parashikon të drejtën për kompensim në rastin kur shkelet neni 5 §4 i Konventës.

80. Ankuesi nuk bëri komente.

81. Gjykata gjykon se një akt për dëmet në parim mund të përbëjë një mjet kompensimi efektiv për atë kohë sa ky akt mund të konstatojë një shkelje të të drejtave të Konventës dhe mund të ofrojë

lehtësimin e duhur, më konkretisht një shpërblim për dëmin jomonetar (*shiko Knebl kundër Republikës Çeke, nr. 20157/05, §101, 28 tetor 2010*). Në rastin konkret, duke u bazuar në konstatimet e saj në paragrafin 62 më sipër, Gjykata nuk mendon se një akt për dëmet mund të paraqitet sipas nenit 268 §2 të KPP-së, për shkak se gjykatat vendase nuk zbatuan kërkesën e “shpejtësisë” për shqyrtimin e një akti kundër ligjshmërisë së ndalimit të vazhduar. Në këto rrethana, Gjykata vendosi ta rrëzojë këtë kundërshtim.

82. Duke vënë re se kjo ankesë nuk është e pabazuar në fakte sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës dhe as e papranueshme për shkaqe të tjera, Gjykata duhet ta deklarojë atë të pranueshme.

B. Cilësitë

1. Parashtrimet e palëve

83. Qeveria ia atribuoi vonesën në procedime ankuesit dhe avokatit të tij; shpesh ata mungonin në seancat dëgjimore të gjykatës. Duke paraqitur apeline, ankuesi ishte i ndërgjegjshëm se shqyrtimi i çështjes së tij nga gjykatat e larta kërkonte kohë. Në apelim, Gjykata e Apelit dhe Gjykata e Lartë nuk mund të shqyrtonin cilësitë e kërkesës së ankuesit për lirim. Ato e shqyrtuan çështjen bazuar në dokumentet e marra në konsideratë nga Gjykata e Rrethit dhe nuk mund të vlerësonin nëse afatet kohore kishin përfunduar pas vendimit të Gjykatës së Rrethit. Çështja “ishte e ndërlikuar, sepse ajo ishte kundër 29 të bashkëpaditurve dhe shumë veprime procedurale u ndërmorën për të garantuar drejtimin e procedimeve brenda një afati kohor të arsyeshëm. Këta faktorë çuan në zgjatjen e procedimeve.

84. Ankuesi parashtrroi se kishte pasur vonesë në shqyrtimin e kërkesës së tij për lirim. Edhe pse u dhanë pesë vendime vendase brenda një periudhe pesëmuajore, gjykatat nuk morën një vendim për ligjshmërinë e ndalimit të tij të vazhduar. Në këtë këndvështrim, gjykatat vendase nuk zbatuan udhëzimet e me anë të vendimit të Gjykatës së Lartë të datës 3 nëntor 2010, pavarësisht kompetencës dhe juridiksionit të tyre për ta bërë këtë gjë. Ankuesi u mbajt “peng” i gjyqësorit, i cili veproi kundër shtetit ligjor.

2. Vlerësimet e Gjykatës

85. Gjykata deklaroi se neni 5 §4, i cili iu garanton personave të arrestuar ose të ndaluar të drejtën për të ndërmarrë procedime për të kundërshtuar ligjshmërinë e ndalimit të tyre, gjithashtu, parashikon të drejtën e tyre, në vijim të institucionit të këtyre procedimeve, në një vendim të shpejtë gjyqësor në lidhje me ligjshmërinë e ndalimit dhe urdhëron ndalimin e tij nëse rezulton i paligjshëm (*shiko midis të tjerëve Gubkin kundër Rusisë, nr. 36941/02, §152, 23 prill 2009*). Kërkesa për dhënien e një vendimi “me nxitim” është në mënyrë të pamohueshme një garanci e tillë. Në këtë kontekst, Gjykata, gjithashtu, vëren se ka një nevojë të veçantë për një vendim të shpejtë që përcakton ligjshmërinë e ndalimit në çështjet kur një proces gjyqësor është pezull, sepse i pandehuri duhet të përfitojë plotësisht nga parimi i mundësisë për pafajësi (*shiko Iłowiecki kundër Polonisë, nr. 27504/95, §76, 4 tetor 2001*).

86. Edhe pse neni 5 §4 nuk i detyron shtetet kontraktuese të ngrenë një nivel të dytë juridiksioni ligjshmërie për ndalimin, një shtet i cili krijon një sistem të tillë në parim duhet t’u ofrojë të ndaluarve të njëjtat garanci në apel, si edhe në shkallën e parë. Në të njëjtën kohë, standardi i “shpejtësisë” është më pak i rreptë kur vjen puna te procedimet përpara gjykatës së apelit (*shiko, midis të tjerëve Savridin Dzhurayev kundër Rusisë, nr. 71386/10, §224, GJEDNJ 2013 (ekstrakte)*).

87. Edhe pse numri i ditëve të nevojshme për të drejtuar procedimet përkatëse është dukshëm një element i rëndësishëm, në vetvete nuk është vendimtar për çështjen nëse një vendim është dhënë me shpejtësinë e kërkuar (*shiko Merie kundër Holandës (vendim), nr. 664/05, 20 shtator 2007*). Ajo çka merret në konsideratë është kujdesi i treguar nga autoritetet, vonesat e atribuara ankuesit dhe çdo faktor që shkakton vonesë, gjë për të cilën shteti nuk mund të jetë përgjegjës (*shiko Jablonski kundër Polonisë, nr. 33492/96, §§91-94, 21 dhjetor 2000, dhe G.B kundër Zvicrës, nr. 27426/95, §§34-39, 30 nëntor 2000*). Çështja, nëse e drejta për një vendim të shpejtuar është respektuar, duhet të përcaktohet nën dritën e rrethanave të secilës çështje (*shiko Mooren, cituar më sipër, §106, dhe Abdulkhakov kundër Rusisë, nr. 14743/11, §199, 2 tetor 2012*).

88. Duke u kthyer në çështjen në fjalë, Gjykata vëren se ankuesi paraqiti kërkesën e tij të parë për lirim më 19 korrik 2010. Ndërsa Gjykata është e përgatitur të pranojë se procedimet përpara Gjykatës së Rrethit dhe Gjykatës së Apelit u organizuan në kohë duke marrë në konsideratë edhe argumentin e Qeverisë për sjelljen e ankuesit, gjithsesi Gjykatës së Lartë iu deshën pothuajse tre muaj të shpallte vendimin e saj të datës 3 nëntor 2010. Gjykata nuk shpjegoi se përse Gjykatës së Lartë iu desh një kohë kaq e gjatë të shqyrtonte apelin e ankuesit. Ankuesi nuk mund të fajësohej se kishte përdorur të drejtën e tij legjitime për të apeluar, e cila në cilindo rast kishte rezultuar e suksesshme.

89. Për më tepër, Gjykata vëren se vonesa të tjera ishin shkaktuar për shkak se gjykatat më të ulëta nuk kishin vepruar në përputhje me vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 3 nëntor 2010 (shiko paragrafët 17 dhe 18 më sipër). Gjykatës i vjen keq që Gjykata e Apelit, e cila kishte juridiksion mbi faktet dhe ligjin, nuk realizoi një vlerësim të fakteve dhe një shqyrtim të kërkesës së ankuesit për lirim më 17 dhjetor 2010. Kthimet e vazhdueshme, si edhe mospërputhja me vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 3 nëntor 2010, shkaktuan një vonesë të pajustificueshme në procedime (*shiko Mooren, cituar më sipër, §107*). Një vonesë e tillë i atribuohet shtetit, përgjegjësia e të cilit është të organizojë sistemin ligjor në mënyrë të tillë që të përmbushet kërkesa “e përsheptuar” bazuar në nenin 5 §4 të Konventës (*shiko, mutatis mutandis, Mishgioni kundër Shqipërisë, nr. 18381/05, §59, 7 dhjetor 2010*).

90. Për sa i përket sa më sipër, Gjykata vlerëson se ka pasur një shkelje të nenit 5 §4 të Konventës në lidhje me mosshqyrtimin “e përsheptuar” nga ana e autoriteteve të kërkesës së parë të ankuesit për lirim më 19 korrik 2010.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

91. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe, nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

92. Ankuesi kërkoi 150,000 euro (EUR) për dëmin monetar dhe atë jomonetar. Këtu përfshihej humbja e rrogës që ai do të kishte marrë gjatë punësimit të tij, në rast se do të ishte liruar, si edhe ndjenjën e stresit që kishte kaluar ankuesi dhe anëtarët e familjes së tij për më shumë se një vit.

93. Qeveria parashitroi se ankuesi u dënua me burgim sipas një vendimi të formës së prerë të gjykatës. Si rezultat, periudha e vuajtur në ndalim përpara procesit gjyqësor u përllogarit si burgim bazuar në ligjin vendas. Mbi këtë bazë, ankuesi nuk mund të kërkonte dëm monetar. Në lidhje me dëmin jomonetar, qeveria parashitroi se ishte e hapur ndaj kërkesës për kompensim të ankuesit në gjykatat vendase për periudhën e pretenduar për ndalim të paligjshëm.

94. Në lidhje me argumentet e Qeverisë, Gjykata vlerëson se kërkesa për shfrytëzim të mjeteve vendase për të përfituar shpërblim bazuar në vendimin e Gjykatës do të zgjaste procedurën e ngritur përpara organeve të Konventës në një mënyrë që pothuajse nuk ecën me idenë e një mbrojtje efikase të të drejtave të njeriut (*Papamichalopoulos dhe të tjerët kundër Greqisë (neni 50), 31 tetor 1995, §40, seritë A nr. 330-B*). Për më tepër, fakti se ankuesi përsëri mund të marrë një shpërblim për sa i përket dëmit jomonetar sipas procedimeve vendase ligjore nuk e privon atë nga e drejta e tij për të kërkuar kompensim bazuar në nenin 41 të Konventës. Gjykata mund ta shqyrtojë këtë çështje edhe nëse procedimet vendase të një natyre të ngjashme janë ende pezull; çdo interpretim tjetër i nenit 41 të Konventës do ta bënte këtë parashikim joefikas (*shiko Mikheyev kundër Rusisë, nr. 77617/01, §155, 26 janar 2006*).

95. Gjykata merr në konsideratë parashtrimin e Qeverisë se periudha e vuajtur në paraburgim përpara procesit gjyqësor u përllogarit si burgim. Ajo nuk dallon ndonjë lidhje rastësore midis shkeljes së konstatuar dhe dëmit monetar të pretenduar; për këtë arsye ajo rrëzon këtë kërkesë (*shiko midis të tjerave, Baranovski kundër Polonisë, nr. 28358/95, §81, GJEDNJ 2000-III, dhe Stašaitis kundër Lituanisë, nr. 47679/99, §99, 21 mars 2002*).

96. Gjykata vëren se ka konstatuar një shkelje të nenit 5 §1 në lidhje me ndalimin e paligjshëm të ankuesit midis datës 24 nëntor 2010 dhe 12 mars 2012, si edhe një shkelje të nenit 5 §4 të Konventës. Ankuesi mund të ketë vuajtur njëfarë ankthi dhe stresi për shkak të atyre shkeljeve të të drejtave të tij, të cilat nuk mund të kompensohen me anë të një konstatimi të thjeshtë të shkeljes ose me anë të mundësisë për të paraqitur një kërkesë për kompensim (*shiko paragrafin 94 më sipër*). Ajo i akordon ankuesit EUR 15,600 për dëmin jomonetar.

B. Kostot dhe shpenzimet

97. Gjithashtu, ankuesi kërkoi EUR 10,000 për kostot dhe shpenzimet e bëra në Gjykatë. Kjo përbënte një shumë të tërë prej EUR 9,500 në lidhje me tarifën ligjore për përfaqësimin e tij dhe EUR 500 për shpenzimet postare dhe të telekomunikimeve.

98. Qeveria parashtroi se ankuesit nuk dorëzuan faturat e detajuara, siç parashikohet nga autoritetet e taksave, në përputhje me ligjin vendas. Ajo i kundërshtoi kërkesat e ankuesve për kostot dhe shpenzimet si të tepruara dhe të paarsyeshme.

99. Sipas ligjeve të nxjerra nga çështjet e Gjykatës, një ankues ka të drejtën të rimbursohet për kostot dhe shpenzimet vetëm nëse tregohet se ato në fakt janë bërë dhe kanë qenë të nevojshme, dhe kanë qenë të arsyeshme (*shiko, për shembull, Gjyli kundër Shqipërisë, nr. 32907/07, §72, 29 shtator 2009*). Në këtë pikë, Rregulli 60 §§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës pohon se ankuesit duhet të bashkëlidhin me kërkesat e tyre për kompensim të drejtë “çdo dokument tjetër mbështetës të lidhur me çështjen”, dhe nëse kjo gjë nuk ndodh, Gjykata “mund të kundërshtojë kërkesat plotësisht ose pjesërisht”.

100. Gjykata nuk mund të pranojë sugjerimin e Qeverisë se kërkohen fatura të miratuara zyrtarisht nga autoritetet e taksave: nuk ekziston një detyrim i tillë sipas Konventës, nuk i takon kësaj Gjykate të rregullojë marrëdhënien midis një taksapaguesi dhe shtetit.

101. Gjykata nuk ka asnjë arsye të dyshojë nëse shpenzimet e ankuesve kanë ndodhur realisht duke qenë se i përket një kuponit korrespondues. Në lidhje me faktin nëse këto shuma ishin bërë për një nevojë dhe nëse ishin të arsyeshme, Gjykata konstaton se fatura përmban shuma të mëdha, pa një analizë të detajuar të numrit të orëve të faturuara dhe normën korresponduese për çdo orë. Në këtë situatë, Gjykata nuk jep asnjë shpërblim në lidhje me tarifat e avokatit të tij.

C. Kamatëvonesa

102. Gjykata e gjykon të arsyeshme që norma e interesit të kamatëvonesës duhet të bazohet në normën marzhinale të huadhënies të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës i duhen shtuar pikë tripërqindëshe.

PËR KËTO ARSYE, NJËZËRI, GJYKATA:

1. E deklaron ankimin të pranueshëm.
2. Gjykon se është bërë një shkelje e nenit 5 §1 të Konventës në lidhje me ndalimin e ankuesit nga 24 nëntori 2010 deri më 12 mars 2012.
3. Gjykon se është bërë një shkelje e nenit 5 §4 e Konventës.
4. Gjykon:
 - a) Se shteti përgjegjës duhet t'i paguajë ankuesit brenda tre muajve nga data në të cilën vendimi bëhet i formës së prerë në përputhje me nenin 44 §2 të Konventës, 15,600 euro (pesëmbëdhjetë mijë e gjashtëqind euro), plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme në lidhje me dëmin jomonetar, duke i konvertuar në vlerën monetare të shtetit përgjegjës në normën e aplikueshme në datën e shlyerjes;
 - b) Se që nga përfundimi i tremujorit të përmendur më sipër deri në shlyerje, interesi i thjeshtë duhet të jetë i pagueshëm në shumat e mësipërme në një normë të barabartë me normën marzhinale të huadhënies të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së kamatëvonesës plus pikë tripërqindëshe.
5. Hedh poshtë pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesit për shpërblim të drejtë.

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

E përgatitur në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 28 prill 2015, në vijim të rregullit 77 §2 dhe 3 të Rregullave të Gjykatës.

Fatoş Aracı
Zëvendësregjistrues

Päivi Hirvelä
President

Në përputhje me nenin 45 §2 të Konventës dhe rregullit 74 §2 të Rregullores së Gjykatës, opinionet e veçanta të Gjyqtarëve Mahoney dhe Wojtyczek i janë aneksuar këtij vendimi.

P.H. F.A.

OPINIONI ALTERNATIV I GJYKATËSIT MAHONEY

103. Edhe pse kam votuar me kolegët e mi për të gjitha pikat e pozicioneve operative, kam për të bërë disa vërejtje në dy aspekte të arsytimit në lidhje me çështjen për mosshfrytëzim të mjeteve kompensuese vendase.

A. Kur detyrohet qeveria përgjegjëse të japë shembuj për mjetin kompensues tek i cili është mbështetur, i cili përdoret në praktikë?

104. Si gjykatësi Wojtyczek, edhe unë do të kisha preferuar që paragrafi 59 i vendimit në çështjen në fjalë të shpjegojë me më shumë detaje, me anë të një parathënie, pikën e përgjithshme se përse në disa raste qeveria përgjegjëse është e detyruar të japë shembuj të mjetit kompensues të përdorur, i cili në fakt funksionon në praktikë në lidhje me llojin e ankesës së ngritur nga ankuesi, e ndërsa në raste të tjera një gjë e tillë nuk kërkohet. E ndërsa paragrafi 59 i vendimit menjëherë shkon për shqyrtimin e qëllimit të mjetit kompensues kushtetues të kërkuar nga qeveria përgjegjëse shqiptare për çështjen në fjalë, i mbetet lexuesit të nxjerrë për veten e tij ose të saj parimet e para-shtrura që janë në zbatim.

105. Për sa ka të bëjë me këto parime, unë mund të mbështetem në analizën e bërë nga gjykatësi Wojtyczek në paragrafin 2 të opinionit të tij pajtues: në rastin kur mjeti kompensues i kërkuar nga qeveria përgjegjëse ka qartazi mundësi të mbulojë situatën faktike për të cilën është bërë ankesë nga ankuesi dhe të ofrojë kompensimin e duhur, qeveria nuk është e detyruar të japë një listë me shembuj ku mjeti kompensues është përdorur në mënyrë të suksesshme në lidhje me një situatë të tillë faktike. Ky nuk ishte rasti i çështjes në fjalë, gjithsesi, duke qenë se neni 131 (f) i Kushtetutës së Shqipërisë e kufizonte mjetin kompensues të disponueshëm ndaj shkeljes të së drejtës për një proces gjyqësor të drejtë dhe nuk shkonte më tej, tek ankesa në lidhje me privimin e lirisë (e drejta për liri). Për këtë arsye, qeveria shqiptare duhej të sillte të dhëna për efikasitetin e mjetit kompensues të referuar në lidhje me ankesën specifike të ngritur nga ankuesi (privimi i lirisë); dhe ndërsa ajo nuk e bëri një gjë të tillë, doli detyrimi për të konkluduar se ajo nuk kishte kuptuar ekzistencën e një mjeti kompensues të disponueshëm për të adresuar pakënaqësinë e ankuesit.

B. Detyrimi mbi një ankues, sipas rregullit për shfrytëzimin e mjeteve kompensuese vendase, për të bërë një kërkesë për kompensim për privimin e pajustifikuar të lirisë

106. Unë konstatoj se arsytimi i dhënë në paragrafin është i mjaftueshëm për të rregulluar objektivin paraprak të Qeverisë nën këtë zë: masa për kompensim bazuar në nenin 268 të Kodit të Procedurës Penale për efektshmërinë e tij varet nga ekzistenca e një njohjeje nga gjykatat vendase për një ndalim të paligjshëm, dhe në çështjen konkrete nuk ka ekzistuar një njohje e tillë.

107. Megjithatë, unë do të kisha preferuar që paragrafi i paraprirë, paragrafi 61, të mos mbështetej fare në draftvendimin, sepse sipas meje, arsytimi i paraqitur atje i nxiti në kokë parimin e ndihmës. Unë jam i ndërgjegjshëm se ka njëfarë mbështetjeje nga ligjet e nxjerra gjatë çështjeve të Gjykatës për një arsytim të tillë, por kjo nuk e bën atë me më pak të meta. Nëse një mjet kompensimi vendas mund të ofrojë të njëjtin kompensim për privimin e pajustifikueshëm të lirisë (një konstatim i paligjshmërisë dhe një shpërblim për kompensim), si edhe ankimi i mëpasshëm në këtë Gjykatë, ky mjet jashtëzakonisht i përshtatshëm vendas duhet të shterohet. Në të kundërt, parimi për mbështetje thjesht injorohet. Dhe, për çfarë arsye?

108. Fakti se, sipas paragrafit 61 të vendimit, e drejta e dikujt për të mos u privuar nga liria “në përputhje me një procedurë të parashikuar me ligj” nuk është e njëjtë si e drejta për t’u kompensuar, edhe pse është e vërtetë, është disi jashtë çështjes. Neni 5 parashikon disa të drejta të ndryshme në lidhje me privimin e lirisë përveç së drejtës së pohuar në paragrafin 1. Nëse ligji vendas nuk materializon nën mënyrën e duhur, siç edhe parashikohet në paragrafin 5, të nenit 5, një të drejtë të zbatueshme për kompensim për ndalim të paligjshëm, mund të bëhet një ankesë më veçantë në këtë Gjykatë dhe nën këtë aspekt mund të merret një kompensim i drejtë i veçantë. Megjithatë, nëse sipas ligjit vendas, ekziston një e drejtë e zbatueshme për kompensim për ndalim të paligjshëm në kundërshtim me paragrafin 1, atëherë ekziston një mjet kompensues vendas i cili fillimisht duhet të shfrytëzohet nga një ankues.

109. Po kështu, fakti, i referuar në paragrafin 61 të vendimit, se e drejta procedurale për të pasur ligjshmërinë e ndalimit të shqyrtuar nga një gjykatë është e ndarë nga e drejta për të përvetësuar kompensim për ndalim të paligjshëm, është jashtë diskutimit. Çdo pamundësi nga ana e sistemit ligjor vendas për të siguruar të drejtën për të pasur ligjshmërinë e privimit të lirisë, të shqyrtuar nga një gjykatë, mund të jetë objekt i një anese të veçantë bazuar në Konventë. Paragrafi 61 i vendimit, në këtë rast mund të duket se ngatërron çështjen e shfrytëzimit të mjeteve kompensuese vendase *ex-post-facto* për ndalimin e paligjshëm me detyrimet e ndara të zbatueshme në vendet kontraktuese nga neni 5 (sipas paragrafëve të tij 3 dhe 4 për të ofruar një sërë masash kompensuese bashkëkohore, parandaluese në lidhje me privimin e lirisë. Unë nuk mund të kuptoj se si logjikisht, ky parashikim i nenit 5 të një sërë të drejtash të procedurale të ndryshme mund të kenë ndonjë incidencë mbi detyrimin e një ankuesi për të ushtruar një mjet kompensues efikas, vendas, pasi ka ndodhur ngjarja për ndalim të paligjshëm – për aq sa qeveria përgjegjëse ia ka dalë të demonstrojë disponueshmërinë e një mjeti të tillë kompensues, të cilin, sipas paragrafit 62 të vendimit, ajo nuk e bëri në çështjen konkrete.

OPINIONI ALTERNATIV I GJYKATËSIT WOJTYCZEK

1. Në çështjen në fjalë unë jam dakord me rezultatin; megjithatë, nuk jam i bindur me disa pjesë të arsyetimit.

2. Mbrojta efikase e të drejtave të njeriut varet, *inter alia*, nga precizioni dhe qartësia e rregullave që i takon pranueshmërisë së ankesave. Është veçanërisht e rëndësishme të deklarohen rregulla precize për të përcaktuar peshën e provës midis ankuesit dhe Qeverisë përgjegjëse në lidhje me shfrytëzimin e mjeteve kompensuese vendase. Sipas këndvështrimit tim, pjesa e arsyetimit që ka të bëjë me këtë çështje (veçanërisht, paragrafët 59, 61-62, 81) mund të ngrenë dyshime, duke qenë se rregullat e aplikueshme nuk janë përcaktuar qartë. Nuk jam i bindur se lexuesit e vendimit do të kuptojnë plotësisht arsyetimin në qasjen e Gjykatës në këtë drejtim.

Së pari, shumica thekson faktin, se qeveria nuk dha shembuj të ligjeve të nxjerra nga çështjet, të cilat provojnë efikasitetin e mjeteve kompensuese vendase. Megjithatë, nuk është e qartë se në çfarë rrethanash ngrihet një detyrim i tillë për qeveritë përgjegjëse. Në këtë kontekst, ishte e nevojshme dhënia e shpjegimeve mbi këtë pikë. Sipas këndvështrimit tim, qeveritë duhet të ofrojnë shembuj të ligjeve të nxjerra nga çështjet, duke provuar kështu efikasitetin e mjetit kompensues në veçanti, në rastet kur:

1. Mjeti kompensues në fjalë duket se është joefikas (ky është rasti me ankesën kushtetuese në çështjen konkrete); ose

2. Ankuesi ka ofruar shpjegime bindëse se mjeti kompensues nuk do të kishte qenë efikas në rrethanat specifike të çështjes së tij ose të saj.

Së dyti, theksi kryesor se nuk ka vendim vendas që njeh ndalimin e ankuesit ishte i paligjshëm. Megjithatë, ajo që ka lidhje me çështjen nuk ka të bëjë me faktin nëse ka një njohje të tillë ose jo, por nëse ankuesi kishte një mjet kompensues vendas me anë të të cilit të fitonte një njohje të tillë. Mungesa e njohjes nuk është shfajësim nëse ankuesi do të mund të kishte përdorur një mjet

kompensues për të siguruar një njohje të tillë.

A ka dalë ligji nga çështjet gjyqësore të Gjykatës dhe a ka përcaktuar rregulla të përgjithshme në lidhje me shfrytëzimin e mjeteve kompensuese vendase, të cilat përmbushin standardet e “udhëzuesve të duhur kundër arbitrarizmit” dhe “cilësinë e ligjit” të përcaktuar në paragrafin 74 të vendimit?

3. Në lidhje me thelbin, unë jam dakord se ka pasur një shkelje të nenit 5 §1. Gjykatat vendase përcaktuan se afati kohor për paraburgimin filloi më 13 mars 2009 dhe përfundoi përpara 7 shkurtit 2011 (*shiko paragrafët 25–28*). Është e qartë se pas afatit kohor të përcaktuar në legjislacionin vendas, ndalimi me paraburgim u bë i paligjshëm.

Shumica konstatoi se legjislacionit shqiptar i mungon qartësia dhe parashikueshmëria (paragrafi 74). Kjo është një deklaratë shumë serioze. Unë nuk jam i bindur me këtë deklaratë. Kjo do të kishte kërkuar një analizë shumë të detajuar të përmbajtjes së ligjit në lidhje me parimet e interpretimit të njohur nga sistemi ligjor shqiptar. Gjithashtu, do të kishte kërkuar një vlerësim të detajuar të ligjeve nga çështjet ligjore dhe të praktikës.

Në këtë kontekst, do të doja të bëja tri vërejtje.

Fillimisht, një parashikim ligjor i cili mund të interpretohet në dy ose më shumë mënyra të ndryshme nga gjykatat nuk është automatikisht i papërputhshëm me kërkesat e precizonit, qartësisë dhe parashikueshmërisë. Po kështu, fakti se gjykata të ndryshme kishin pikëpamje të ndryshme në lidhje me interpretimin e të njëjtit parashikim të ligjit vendas nuk mund të mjaftojë kurrë *per se* për ta skualifikuar nga këndvështrimi i Konventës.

Së dyti, një person duhet të bëjë dallimin midis situatave tipike dhe atyre jotipike mbi të cilat ushtrohen parashikimet ligjore. Unë vë re se faktet e çështjes në fjalë nuk janë tipike, duke qenë se një nga të bashkëpandehurit ishte Ministër Kabineti, i cili duhej provuar nga Gjykata e Lartë. Vështirësitë interpretative duket se kanë dalë vetëm për shkak të rrethanave të pazakonta të çështjes. Fakti se ligjvënësi nuk mundi të parashikonte të gjitha rrethanat që nuk ishin tipike, sipas së cilave zbatimi i parashikimit ligjor mund të bëhet problematik, nuk e skualifikon *per se* këtë parashikim për mungesë precizioni dhe qartësie.

Së treti, në çështjen konkrete, problemet në lidhje me zbatimin e masës së kundërshtuar u zgjidhën nga gjykatat vendase. Nuk është demonstruar se ka një rrezik real që vështirësi të tilla interpretative do të vazhdojnë edhe në të ardhmen në çështje të ngjashme.

Për ta përmbyllur, në momentin kur zbatohen standardet e precizonit, qartësisë dhe parashikueshmërisë së legjislacionit, është e nevojshme të merren në konsideratë tiparet e qenësishme të gjuhës ligjore. Më vjen keq që shumica vendosi për standarde të një legjislacioni të mirë, i cili duket se shpërfill mësimet e eksperiencës praktike për shkrimin e masave ligjore.

SEKSIONI I KATËRT
ÇËSHTJA
“LULI KUNDËR SHQIPËRISË”⁷
(ankimi nr. 30601/08)

VENDIM
Strasburg
15 shtator 2015

Ky vendim është i formës së prerë, por mund t'i nënshtrohet risikimit redaktues.

Në çështjen “Luli kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i katërt), duke gjykuar si komitet i përbërë nga:

Paul Mahoney, president

Ledi Bianku

Krzysztof Woktyczek, gjykatës

dhe Fatoş Aracı, zëvendësregjistrues i seksionit

Pas shqyrtimit me detyrë të mbyllura më 25 gusht 2015,

Shpall vendimin e mëposhtëm të miratuar në atë datë:

PROCEDURA

1. Çështja e ka zanafillën në ankimin (nr. 30601/08) kundër Republikës së Shqipërisë të depozituar në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konvent), nga një shtetas shqiptar, z. Pëllumb Luli (ankues), më 23 janar 2008.

2. Ankuesi u përfaqësua nga z. A. Tartari, avokat i cili e ushtron aktivitetin e tij në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentët e saj të atëhershëm të Zyrës së Avokatit të Shtetit, znj. E. Hajro dhe në vijim nga znj. L. Mandia.

3. Më 25 janar 2010, ankesa iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

4. Ankuesi ka lindur në vitin 1961 dhe banon në Tiranë.

5. Më 31 maj 1996, Komisioni i Tiranës i njohu ankuesit dhe trashëgimtarëve të tjerë të drejtën e trashëguar ndaj një trualli, me sipërfaqen prej 23,500 m², nga i cili u rikthye 5,000 m² (vendimi i parë i Komisionit). Ata do të kompensoheshin me anë të një trualli ekuivalent brenda pronës së tyre, një truall me sipërfaqen prej 966 m² (trualli i parë), nga i cili 188 m² ishte zënë nga ndërtime pa leje. Banorëve që kishin zënë tokën u ishte dhënë e drejta për ta blerë truallin me sipërfaqe prej 188 m² ose ta merrnin me qira, bazuar në një marrëveshje të finalizuar midis palëve. Gjithashtu, ajo njohu edhe të drejtën e refuzimit të parë për një ndërtesë publike me sipërfaqe prej 444 m² të pozicionuar brenda truallit me sipërfaqe prej 966 m². Më tej, ajo vendosi që ankuesi dhe trashëgimtarët e tjerë do të kompensoheshin në një nga mënyrat e parashikuara me ligj me një truall tjetër me sipërfaqe prej 3,961 m² (trualli i dytë). Më në fund, ajo vendosi të shqyrtonte të drejtat e trashëguara për pronësi të ankuesit dhe të trashëgimtarëve të tjerë në lidhje me pjesën e mbetur të truallit me sipërfaqen prej 13,454 m² në një fazë më të vonë (trualli i tretë). Deri më sot, nuk është marrë asnjë vendim nga Komisioni në lidhje me truallin e mbetur me sipërfaqe prej 13,454 m².

6. Më 30 prill 1997, e drejta e trashëguar e ankuesit dhe e trashëgimtarëve të tjerë mbi truallin me sipërfaqe prej 6,154 m², në të cilën ishte pjesë trualli i parë, u regjistrua në regjistrin e tokës. Të dhënat në fjalë të hedhura në regjistrin e tokës përcaktojnë si më poshtë:

⁷ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 18. Tiranë, 2016. f. 2028

“Më 30 prill 1997, një truall i pazënë me sipërfaqe prej 5,000 m², u regjistrua në regjistrin e tokës; një truall i pazënë me sipërfaqe prej 966 m², i cila u kompensua me anë të një trualli ekuivalent brenda pronës së tyre ...”

Deri më sot, ankuesit nuk i është ofruar kompensim për truallin e parë dhe të dytë.

7. Në të njëjtën ditë, me anë të një vendimi tjetër, Komisioni i Tiranës (vendimi i dytë i Komisionit) i njohu të drejtën e trashëguar ankuesit dhe trashëgimtarëve të tjerë për një truall me sipërfaqen prej 2,900 m² (trualli i katërt). Duke qenë se i gjithë trualli ishte i zënë, ai vendosi që ankuesi dhe trashëgimtarët e tjerë do të kompensoheshin me një nga mënyrat e para-shikuara me ligj. Deri më sot, ankuesit nuk i është ofruar ndonjë kompensim.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDASE

8. Ligji dhe praktika përkatëse vendase janë përshkruar në detaje në *inter alia*, *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §§23-53, 31 korrik 2012) dhe *Ramadhi kundër Shqipërisë* (nr. 38222/02, §§22-30, 13 nëntor 2007).

9. Më 6 mars 2013 dhe 30 korrik 2014, qeveria miratoi dhe lëshoi harta të reja për vlerësimin e pronës, të cilat përfshinin çmimin e referencës për metër katror në të gjithë vendin (vendimet e Këshillit të Ministrave nr. 187 të datës 6 mars 2013 dhe 514 të datës 30 korrik 2014).

III. MATERIALI I KËSHILLIT I EVROPËS

10. Në vijim të ngjarjeve të përshkruara te “Karagjozi dhe të tjerët kundër Shqipërisë” [Komiteti], nr. 25408/06, 37419/06, 49121/06, 1504/07, 19772/07, 46685/07, 49411/07, 27242/08, 61912/08 dhe 15075/09, §§36-38, 8 prill 2014, Komiteti i Ministrave dha një vendim më 6 mars 2014, për ekzekutimin e vendimeve në lidhje me moszbatimin nga ana e autoriteteve shqiptare të vendimeve gjyqësore dhe administrative vendase, të cilat kompensojnë ankuesit me anë të njëres prej mënyrave të parashikuara nga ligji në vend të rikthimit fizik të trojeve të tyre, i cili u miratua në takimin e tij të 1193-të, duke pohuar, për sa ka të bëjë me çështjen, si më poshtë:

“Deputetët:

(...)”

2. I konsiderojnë veprimet e ndërmarra që prej shtatorit 2013 dhe masat e parashikuara për javët dhe muajt në vijim si inkurajuese; megjithatë, i vjen keq që afati i përcaktuar nga vendimi pilot nuk do të arrihet; nënvizoi se me qëllimin që të përmbushen detyrimet e përcaktuara nga Gjykata Evropiane dhe të ofrohet mekanizmi i kërkuar për kompensim pa vonesa të tjera dhe brenda harkut kohor të propozuar nga plani i veprimit, përkushtimi politik i shprehur në planin e veprimit duhet të ndiqet me veprime konkrete dhe thelbësore në nivel kombëtar, veçanërisht në fushat e identifikuar nga Komiteti në Rezolutën e saj të Përkohshme CM/ResDH (2013)115;

(...)”

11. Vendimi i Këshillit të Ministrave, i datës 5 qershor 2014, për zbatimin e vendimeve në lidhje me moszbatimin nga ana e autoriteteve shqiptare të vendimeve vendase gjyqësore dhe administrative që kompensojnë ankuesit në një nga mënyrat e parashikuara me ligj në vend, të rikthimit fizik të trojeve të tyre, i cili u miratua në takimin e tij të 1201-të, pohonte, për sa ka të bëjë me çështjen, si më poshtë:

“Deputetët:

1. E mirëpritën miratimin formal të Këshillit Shqiptar të Ministrave të planit të veprimit për përcaktimin e një mekanizmi efektiv kompensimi, duke e bërë kështu të detyrueshëm planin e veprimit, dhe theksuan të kënaqur se masat e parashikuara janë adaptuar konform parashikimeve në atë plan;

2. Në lidhje me afatin e përgjithshëm të parashikuar për jetësimin e këtij mekanizmi, inkurajuan fuqishëm autoritetet të intensifikonin përpjekjet e tyre me synimin për të reduktuar këtë kornizë kohore sa më shumë të ishte e mundur;

(...)”

12. Vendimi i Komitetit të Ministrave, i datës 11 qershor 2015, i cili u miratua në takimin e tij të 1230-të, konstatonte, për sa ka të bëjë me çështjen, si më poshtë vijon:

“Deputetët:

1. E mirëpritën përkushtimin e treguar nga autoritetet shqiptare në kërkim të një zgjidhjeje efektive dhe të qëndrueshme për problemin e rëndësishëm strukturor në diskutim në këtë grup çështjesh; në këtë këndvështrim mirëpritën prezantimin nga ana e tyre të projektligjit dhe bashkëpunimin e tyre me Këshillin e Evropës, si edhe konsultimet e ngushta me Departamentin për Zbatim, veçanërisht në Tiranë, më 23 prill 2015;

2. Vërejtën se, ashtu siç u kërkuar nga Komiteti i Ministrave dhe nga vendimi pilot Manushaqe Puto, autoritetet kanë finalizuar një rishikim të kujdesshëm të të gjitha nënkuptimeve ligjore dhe financiare dhe kanë vlerësuar koston e përgjithshme të kompensimit për të pasur një bazë konkrete për të marrë në konsideratë ndryshimet e nevojshme legjislative;

3. Ftuan autoritetet shqiptare të dorëzonin sa më shpejtë të ishte e mundur shpjegimet dhe informacionin shtesë për zgjidhjet e propozuara në projektligj...

(...)”

LIGJI

I. SHKELJA E PRETENDUAR E NENEVE 6 §1 DHE 13 TË KONVENTËS, SI EDHE NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS

13. Ankuesi pretendon se ka pasur një shkelje të neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat i ofronin kompensim në vend të kthimit të pronave të tij.

Neni 6 §1 i Konventës, për sa ka të bëjë me këtë çështje, parashikon si më poshtë vijon:

“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij civile ... secili ka të drejtën për një ... seancë dëgjimore ... të drejtë nga [një] ... tribunal ...”

Neni 13 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdokush, të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Konventë, ka të drejtën e një zgjidhjeje efektive para një organi kombëtar, pavarësisht se shkelja është kryer nga persona që veprojnë në përmbushje të funksioneve të tyre zyrtare.”

Neni 1 i protokollit nr. 1 të Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e shteteve për të zbatuar ligje, që ato i çmojnë të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive, në përputhje me interesin e përgjithshëm, ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve, ose të gjobave të tjera.”

A. Pranueshmëria

1. *Për sa i përket kompensimit në lidhje me truallin e tretë*

14. Ankuesi u ankua për moszbatimin e vendimit të parë të Komisionit në lidhje me truallin e mbetur me sipërfaqe prej 13,454 m² (shiko paragrafin 5 më sipër).

15. Qeveria shpjegoi se vendimi i Komisionit nuk njihet asnjë të drejtë kompensimi për atë truall. I mbetej autoriteteve të vendosnin në një fazë të mëvonshme.

16. Gjykata vëren se vendimi i parë i Komisionit vendosi të shqyrtohej e drejta e trashëguar e ankuesit dhe e trashëgimtarëve të tjerë në lidhje me truallin e tretë në një fazë të mëvonshme.

17. Më tej, vijohet se kjo pjesë e ankimit është e pabazuar dhe duhet të kundërshtohet në përputhje me nenin 35 §§3 (a) dhe 4 të Konventës.

2. *Kundërshtimet paraprake në lidhje me trojet e mbetura*

a) Në lidhje me kompensimin për truallin e parë

18. Ankuesi u ankua për moszbatimin e vendimit të parë të Komisionit në lidhje me truallin e parë. Ai pretendonte, se duke qenë se trualli ishte i zënë nga palë të treta, ai kishte të drejtën të kompensohej siç edhe ishte vendosur nga vendimi i parë i Komisionit. Në regjistrin e tokës nuk ishte bërë asnjë regjistrim në lidhje me atë truall.

19. Qeveria shpjegoi se vendimi i parë i Komisionit për kompensim me një truall tjetër, në lidhje me truallin e parë, tashmë ishte zbatuar, duke qenë se në regjistrin e tokës ishte regjistruar pronësia (*shiko paragrafin 6 më sipër*).

20. Gjykata vëren se vendimi i Komisionit njihte të drejtën për kompensim me një truall tjetër për sa i përket truallit të parë, duke dhënë të njëjtën pronë. Megjithatë, Gjykata vëren se ligji vendas në kohën materiale njihte të drejtën për kompensim me një truall tjetër duke dhënë një truall ekuivalent dhe jo të njëjtën pronë (*shiko Gjonbocari dhe të Tjerët kundër Shqipërisë, nr. 10508/02, §37, 23 tetor 2007*). Më tej, ajo vëren se në çështjen në fjalë sipas shpjegimit të pjesës operative të vendimit të parë të Komisionit kuptohet se ai truall është në fakt i zënë (*shiko paragrafin 5 më sipër*).

21. Gjithashtu, Gjykata përsërit parashtrimin e Qeverisë të bërë në kontekstin e procedimeve në çështjen *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë*, cituar më sipër, §68, sipas së cilit, deri më sot, nuk është zbatuar asnjë nga kompensimet me pronë tjetër. Për më tepër, ajo përsërit gjetjet e saj në çështjen *Çaush Driza*, për të theksuar se kjo formë kompensimi nuk është një mjet efikas (*shiko Çaush Driza kundër Shqipërisë, nr. 10810/05, §§77-83, 15 mars 2011*).

22. Në lidhje me parashtrimet e mësipërme, Gjykata hedh poshtë kundërshtimin e Qeverisë.

b) Në lidhje me kompensimin për truallin e dytë

23. Qeveria parashtoi se sipërfaqja aktuale e truallit të dytë ishte vetëm 3,892 m² dhe në këtë situatë, kompensimi duhet të llogaritet bazuar në të.

24. Gjykata vëren se qeveria nuk paraqiti ndonjë të dhënë të dokumentuar për ta provuar këtë pretendim. Në vijim, ajo do të procedojë me hamendësimin se ankuesit i jepet kompensim në lidhje me truallin me sipërfaqe 3,961 m², sipas vendimit të parë të Komisionit. Për këtë arsye, Gjykata rrëzon kundërshtimin e Qeverisë.

3. Përfundim

25. Gjykata vlerëson se ankesat e tjera të ankuesit në lidhje me trojet e para, të dyta dhe të katërta nuk janë të pabazuara sipas parashikimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Duke qenë se ankesat nuk janë të papranueshme në aspekte të tjera, ato duhet të deklarohen të pranueshme.

B. Cilësitë

26. Gjykata konstaton se moszbatimi nga autoritetet për shumë vite i vendimit të formës së prerë të gjykatës, si edhe mospagesa e kompensimit të dhënë, shkelte të drejtat e ankuesit sipas nenit 6 §1 dhe sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës (*shiko Driza kundër Shqipërisë, nr. 33771/02, GJEDNJ 2007-V (ekstrakte), Vriom dhe të tjerët kundër Shqipërisë dhe Italisë, nr. 35720/04 dhe 42832/06, 29 shtator 2009, Manushaqe Puto dhe të Tjerët kundër Shqipërisë, cituar më sipër dhe Ramadhi dhe të tjerët kundër Shqipërisë, cituar më sipër*).

27. Gjithashtu, Gjykata arrin në përfundimin se nuk ka pasur asnjë shlyerje të efektshme vendase e cila do të bënte të mundur korrigjimin e duhur dhe të mjaftueshëm në lidhje me moszbatimin për një kohë të gjatë të vendimeve administrative të cilat ofronin kompensim. Për këtë arsye, ka një shkelje të nenit 13 të Konventës (*shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë, cituar më sipër*).

II. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

28. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

29. Ankuesi dhe trashëgimtarët e tjerë (këta të fundit nuk janë ankues) u bazuan në raportin vlerësues të një eksperti, ku kërkoheshin 2,937,000 euro (EUR) për dëmin monetar. Ky vlerësim bazohet në vlerën e truallit me sipërfaqe 18,500 m², siç edhe pranohej në vendimin e parë të Komisionit, në bazë të çmimit 21,593 lekë shqiptare (TË GJITHA)/m², siç parashikohet në vendimin e Këshillit të Ministrave (VKM) nr. 139, të datës 13 shkurt 2008. Nuk u bë asnjë kërkesë specifike në lidhje me pjesën e pronës së ankuesit. Më tej, ankuesi nuk bëri asnjë kërkesë në lidhje me pjesën e tij

të pronës në truallin e katërt. Ai nuk paraqiti ndonjë kërkesë në lidhje me dëmin jomonetar.

30. Qeveria parashtrroi se vlera e tregut të pronës ishte 22,996 TË GJITHA/m² bazuar në VKM-në nr. 139, të datë 13 shkurt 2008, të përditësuar nga VKM-ja nr. 1620, të datës 26 nëntor 2008.

31. Në lidhje me natyrën e paefektshme të sistemit aktual të kompensimit dhe për sa i përket në veçanti faktit se tashmë kanë kaluar më shumë se 19 vjet që nga koha kur ankuesit iu akordua kompensim, Gjykata, pa paragjykuar zhvillimet e mundshme në të ardhmen në lidhje me përcaktimin e një mekanizmi efikas kompensimi, e gjykon si të arsyeshme që ankuesit t'i jepet një shumë e cila do të përfaqësonte një zgjidhje përfundimtare dhe shteruese të çështjes përpara saj.

32. Gjykata kujton gjetjet e saj në çështjen *Vrioni dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (shlyerje e drejtë), nr. 35720/04 dhe 42832/06, §§33-39, 7 dhjetor 2010, në lidhje me metodën e përlogaritjes së dëmit monetar. Gjykata do ta bazojë përlogaritjen e saj të dëmit monetar në hartat e vlerësimit të pronës, të miratuara nga qeveria në vitin 2008 (*shiko, gjithashtu, Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §125*), duke qenë se qeveria nuk u besonte hartave aktuale të vlerësimit të pronës.

33. Duke pasur parasysh parashtrimet e palëve dhe materialit që Gjykata kishte në dorë, kjo e fundit e gjykon të arsyeshme t'i akordojë ankuesit EUR 27,000 nën lidhje me dëmin monetar të trojeve të para dhe të dyta, ekuivalente me pjesën e tij të pronës.

34. Gjithashtu, Gjykata gjykon se pavarësisht mungesës së kërkesës për shlyerje të drejtë, në lidhje me truallin e katërt, qeveria përgjegjëse duhet të bëjë të mundur pagesën e një forme efikase kompensimi sipas vendimit vendas dhe pjesës së pronës së ankuesit, brenda tre muajve (*shiko, për shembull, Vukelić kundër Malit të Zi, nr. 58258/09, §107, 4 korrik 2013; Mikhaylova dhe të tjerët kundër Ukrainës, nr. 16475/02, §40, 15 qershor 2006; dhe Lisjanskij kundër Ukrainës, nr. 17899/02, §34, 4 prill 2006*).

B. Kamatëvonesa

35. Gjykata e konsideron me vend që kamatëvonesa duhet të bazohet në normën marzhinale të huadhënies së Bankës Qendrore Evropiane, së cilës i duhen shtuar pikë tripërqindëshe.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. I deklaron dëmet në lidhje me nenet 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe nenin 1 të protokollit nr. 1 në lidhje me moszbatimin e vendimeve të Komisionit për trojet me sipërfaqe 966 m² dhe 2,900 m² të pranueshme dhe pjesën tjetër të ankimit të papranueshëm.

2. Vendos se ka pasur një shkelje të neneve 6 §1 dhe 13, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

3. Vendos:

a) Se shteti përgjegjës duhet t'i paguajë ankuesit EUR 27,000 (njëzet e shtatë mijë euro), brenda tre muajve, plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme për dëmin monetar, për sa i përket pjesës së tij të pronës në trojet me sipërfaqe 966 m² dhe 3,961 m², të konvertuara në monedhën e shtetit përgjegjës në normën e aplikueshme në datën e zgjidhjes;

b) Se shteti përgjegjës duhet të sigurojë me anë të mënyrave të duhura zbatimin e vendimit kombëtar të dhënë në favor të ankuesit për truallin me sipërfaqe 2,900 m², në përputhje me pjesën e tij të tokës, brenda tre muajve;

c) Se që nga momenti i përfundimit të periudhës së sipërpërmendur prej tre muajsh deri në zgjidhje, interesi i thjeshtë do të paguhet në shumat e mësipërme në një normë të barabartë me normën marzhinale të huadhënies së Bankës Qendrore Evropiane plus pikë tripërqindëshe.

4. Hedh poshtë pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesit për shlyerje të drejtë.

E hartuar në anglisht dhe shpallur me shkrim, më 15 shtator 2015, sipas rregullit 77 §§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Fatoş Aracı

Zëvendësregjistrues i seksionit

Paul Mahoney

President

SEKSIONI I PARË
ÇËSHTJA
“BICI KUNDËR SHQIPËRISË”⁸
(ankimi nr. 5250/07)

VENDIM

Strasbourg

3 dhjetor 2015

*Ky vendim do të bëhet i formës së prerë sipas rrethanave të parashikuara në nenin 44§2 të Konventës.
Ai mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Bici kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si dhomë e përbërë nga:

Mirjana Lazarova Trajkovska, presidente

Päivi Hirvelä

Ledi Bianku

Paul Mahoney

Aleš Pejchal

Robert Spano

dhe Armen Harutyunyan, gjyqtarë,

dhe André Wampach, zëvendëssekretar i seksionit,

Pasi ka diskutuar me dyer të mbyllura, më 10 nëntor 2015,

Lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë ditë:

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një aplikim (nr. 5250/07) kundër Republikës së Shqipërisë, paraqitur në Gjykatë sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa) nga një shtetas shqiptar, z. Xhaferr Bici (ankuesi), më 4 dhjetor 2006.

2. Ankuesi përfaqësohej nga znj. S. Puto, një avokate që ushtron detyrën në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agentja e asaj në atë kohë, znj. E. Hajro nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

3. Ankimi iu komunikua Qeverisë, më 5 shkurt 2009.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

A. Procedurat për kthimin e pronës

4. Ankuesi ka lindur në vitin 1926 dhe jeton në Durrës.

5. Babai i ankuesit ishte pronari i dy sipërfaqeve toke bujqësore, të cilat në një moment të caktuar u shpronësuan nga regjimi komunist.

6. Më 19 shtator 1996, Gjykata e Rrethit Durrës njohu ekzistencën e të drejtave të ankuesit mbi pronën e trashëguar, e cila është një sipërfaqe toke bujqësore prej 72,000 m², në përputhje me nenin 388 të Kodit Civil (*vërtetim fakti juridik*). Parashikimi operativ parashikon si më poshtë vijon:

“Gjykata pranon kërkesë padinë të paditësit Xhaferr Bici dhe njeh ekzistencën e faktit juridik se babai i tij zotëronte një sipërfaqe toke bujqësore 72,000 m² (...). Kjo njohje bëhet për efekt kompensimi”.

⁸ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 45. Tiranë, 2016. f. 3059

7. Më 26 shtator 1996, ankuesi, në mbështetje të vendimit të Gjykatës së Rrethit, dorëzoi një ankesë te Komisioni i Kthimit dhe Kompensimit të Pronave (Komisioni), duke kërkuar njohjen, kthimin dhe/ose kompensimin e pronës.

8. Nga viti 2001 deri në vitin 2008, ankuesi i kërkoj një sërë autoriteteve t'i njihnin të drejtën e tij mbi pronën dhe t'ia rikthenin pronën.

9. Më 11 mars dhe 19 nëntor 2002, Prefektura e Qarkut Durrës dhe Komisioni deklaruan se ankimi kishte mbetur pezull që prej vitit 1996. Gjithashtu, Komisioni deklaroi se ankimi duhej të shqyrtohej në bazë të ligjit për pronën, i vitit 1993, i amenduar.

10. Më 28 gusht 2007, Komisioni konfirmoi se nuk ishte marrë asnjë vendim në lidhje me ankimin e datës 26 shtator 1996. Letra përfshinte një listë me dokumente, të cilat ishin pjesë e dosjes së ankuesit.

B. Ngjarjet që dolën pas komunikimit të çështjes

11. Më 14 korrik 2008, Komisioni i ktheu ankuesit ankimin e tij të datës 26 shtator 1996. Në të deklarohet se nuk mund të merrej asnjë vendim në lidhje me fuqizimin e vendimit të Gjykatës së Rrethit, të datës 19 shtator 1996, bazuar në seksionin 17 të vitit 2004, të ligjit mbi pronën, i amenduar (shiko paragrafin 16 më poshtë). Më tej, vërehet se ligji mbi pronën, i vitit 1993, dhe aktet ligjore statutoare në vijim, të cilat parashikonin njohjen e të drejtave të pronës bazuar në një vendim i cili njihte ekzistencën e faktit juridik për të drejtat e pretenduara mbi pronën, ishte zëvendësuar.

12. Nuk ka asnjë konfirmim se letra e Komisionit, e datës 14 korrik 2008, është marrë nga ankuesi.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDASE

A. Ligjet për pronën (*ligji për kthimin dhe kompensimin e pronës*)

13. Ligjet për pronën përshkruhen me detaje në vendimet e *Gjonbocari kundër Shqipërisë* (nr. 10508/02, 23 tetor 2007); *Driza kundër Shqipërisë* (nr. 33771/02, 13 nëntor 2007); *Ramadhi kundër Shqipërisë* (nr. 38222/02, 13 nëntor 2007); *Hamzaraj kundër Shqipërisë* (nr. 2) (nr. 45265/04, 22 shtator 2009); *Luli dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 64480/09, 64482/09, 12874/10, 56935/10, 3129/12 dhe 31355/09, 1 prill 2014); dhe *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë*, nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, 31 korrik 2012.

14. Parashikimet përkatëse, në lidhje me këtë çështje, janë si më poshtë vijon:

15. Seksioni 22, i ligjit për pronën, i vitit 1993, parashikon se njohja e së drejtës së pronës bazohej në dokumentet zyrtare që duhej të dorëzoheshin nga pronari i mëparshëm. Në mungesë të këtyre dokumenteve zyrtare, ekzistenca e të drejtave të pretenduara mbi pronën mund të njihet me anë të një vendimi gjykatë në prani të palës së pandehur. Për rrjedhojë, një pronar i mëparshëm ka të drejtën të paraqesë një ankim përpara Komisionit për njohjen e të drejtave të tij të pretenduara për pronën e trashëguar, bazuar në një vendim të tillë gjykatë. Ligji për pronën, i vitit 2004, shfuqizon ligjin për pronën të vitit 1993.

16. Sipas seksionit 17 të ligjit për pronën, të vitit 2004, i amenduar, afati kohor për dorëzimin e ankesave të reja u shty. Gjithashtu, u parashikua se Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave në Tiranë (Agjencia Qendrore), nuk do të merrte ndonjë vendim në lidhje me ankesat, pretendimet e të cilave bazoheshin vetëm në një vendim gjykatë, i cili njihte ekzistencën e një fakti ligjor në përputhje me nenin 388 të Kodit të Procedurës Civile. Të gjitha ankesat e bazuara në një vendim të tillë do t'i ktheheshin paditësit brenda tridhjetë ditëve nga dorëzimi dhe nuk do të ndërmerrej asnjë veprim i mëtejshëm.

17. Seksioni 19 §1 i ligjit për pronat, i vitit 2004, parashikonte mundësinë për dorëzimin e ankesave të reja për njohjen, kthimin dhe kompensimin e një prone. Në përputhje me seksionin 22, një pronar i mëparshëm mund të bënte një ankesë të re për njohjen, kthimin ose kompensimin e pjesës së mbetur të pronës, çka ishte vendosur më herët nga Komisioni.

B. Ligje të tjera vendase të lidhura me çështjen në fjalë

18. Sipas nenit 324 të Kodit të Procedurës Civile (KPP), një paditës mund të kërkojë anulimin e një vendimi administrativ. Gjithashtu, një paditës mund të kundërshtojë refuzimin e autoriteteve për ndërmarrjen e një vendimi administrativ brenda afatit kohor të përcaktuar.

19. Neni 388 i KPP-së, parashikon se çdo palë e interesuar ka të drejtën të kërkojë që gjykata e shkallës së parë të njohë një fakt, të dhënat e dokumentuara të të cilit janë zhdukur, kanë humbur dhe nuk mund të krijohen përsëri, ose nuk mund të përftohen në mënyrë tjetër, vetëm nëse një fakt i tillë është material dhe mund të shkaktojë, ndryshojë ose ndalojë të drejtat personale ose ato mbi pronën.

20. Neni 77 i Kodit të Procedurës Administrative (KPA) parashikon refuzimin e nënkuptuar nga një autoritet shtetëror në rast se nuk është marrë asnjë vendim brenda nëntëdhjetë ditësh në lidhje me ankimin. Sipas nenit 137 të KPA-së, një palë e interesuar mund të apelojë, *inter alia*, kundër refuzimit për çuarjen e një vendimi administrativ në gjykatë, pasi janë shteruar mjetet respektive administrative.

21. Sipas ligjit për detyrimet ekstra kontraktuale të shtetit (ligji nr. 8510, i datës 15 korrik 1999), një shtet është i detyruar të kompensojë dëmin shkaktuar ndaj një pale të tretë gjatë ushtrimit të funksioneve të tij publike, në rast se ky dëm dhe kompensim nuk është njohur nga ai entitet.

C. Praktika vendase

22. Në vitet 2007 dhe 2008, Gjykata e Lartë sqaroi përfundimisht praktikën e gjykatësve vendase në lidhje me zbatimin e nenit 388 të Kodit të Procedurës Civile. Më specifikash, në vendimet e saj nr. 746/2007, të datës 31 maj 2007 dhe 98/2008, të datës 14 shkurt 2008, në lidhje me mosmarrëveshjet për pronën, Gjykata e Lartë shtoi se “një vendim gjykate i marrë në përputhje me nenin 388 të Kodit të Procedurës Civile, nuk duhet të interpretohet si i lidhur me autoritetet administrative, por si një dokument udhëheqës që i mundëson atyre të marrin një vendim bazuar në ligj dhe në dokumentet që zotërohen”. Në vendimin nr. 749/2007, të datës 31 maj 2007, Gjykata e Lartë shtoi se “një vendim i tillë gjykate duhet të shqyrtohet në kombinim me dokumente shtesë mbështetës nga Agjencia, e cila duhet të vendosë përfundimisht nëse duhet të pranojë ose të rrëzojë kërkesën e ankuesit [për njohjen e të drejtave të tij mbi pronën]”.

LIGJI

I. PRETENDIMI PËR SHKELJE TË NENIT 6 §1 TË KONVENTËS

23. Nga mocioni i saj, Gjykata ngriti çështjen nëse kishte pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me mosmarrjen e një vendimi nga ana e autoriteteve për pakënaqësinë e paraqitur nga ankuesi në vitin 1996.

24. Në vëzhgimet e tij, ankuesi shfaqti pakënaqësinë se kohëzgjatja e procedimeve përpara Komisionit nuk pajtohej me kërkesën për “kohë të arsyeshme”, parashtruar në nenin 6 §1 të Konventës, i cili, për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon:

“Në përcaktimin e të drejtave dhe të detyrimeve të tij civile..., çdo njeri ka të drejtën ... për një seancë dëgjimore brenda një afati kohor të arsyeshëm nga ... një gjykatë...”

A. PRANUESHMËRIA

1. Zbatimi i nenit 6 §1

25. Qeveria e kontestoi pranueshmërinë e nenit 6 §1 të Konventës për zbatimin e një vendimi gjykate, i cili njeh ekzistencën e një fakti juridik. Qeveria argumenton se në çështjen në fjalë nuk kishte mosmarrëveshje për të drejtat civile. I takonte ankuesit të vendoste nëse do t'i dorëzonte autoriteteve administrative një ankim të ri në lidhje me prezantimin e afateve të reja kohore.

26. Ankuesi shpjegoi se ishte ankuar për kohëzgjatjen e procedimeve përpara autoriteteve administrative për moszbatim të vendimit gjyqësor të datës 19 shtator 1996, i cili njihnte ekzistencën e faktit juridik. Duke u mbështetur në gjykimin në çështjen *Ramadhi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* nr. 38222/02, 13 nëntor 2007, ai u shpreh në favor të zbatueshmërisë së nenit 6 §1 të Konventës.

27. Në lidhje me nenin 6 §1 të Konventës, në aspektin e tij “civil”, në mënyrë që ky i fundit të bëhet i zbatueshëm, duhet të ekzistojë një diskutim (*kontestim*) për një “të drejtë” e cila mund të thuhet, të paktën mbi shkaqe të argumentueshme, se njihet nga ligji vendas. Diskutimi duhet të jetë i vërtetë dhe serioz. Mund të ketë lidhje jo vetëm me ekzistencën aktuale të një të drejte, por edhe me shtrirjen e saj dhe mënyrën e ushtrimit të saj. Për më tepër, rezultati i procedimeve duhet të jetë vendimtar në mënyrë të drejtpërdrejtë për të drejtën civile në fjalë (shiko midis shumë autoriteteve të tjera, *Gorou kundër Greqisë* (nr. 2) [DHM] nr. 12686/03, §27, 20 mars 2009).

28. Në çështjen në fjalë, ankuesi në të vërtetë u ankua për kohëzgjatjen e procedimeve përpara autoriteteve administrative. Në përputhje me ligjin vendas, ai dorëzoi një ankim për njohjen, kthimin dhe/ose kompensimin e pronës së tij. Pavarësisht mungesës së një vendimi në lidhje me ankimin e tij, procedimet përpara autoriteteve administrative ishin vendimtare për përcaktimin e së drejtës së trashëguar të ankuesit mbi pronën, e cila është civile nga vetë natyra e saj (shiko gjithashtu, *Ramadhi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* nr. 38222/02, §§35-37, 13 nëntor 2007, në të cilin Gjykata vendosi që neni 6 §1 të zbatohet për procedimet përpara Komisionit, i cili i kishte njohur të drejtat mbi pronën së ankuesit dhe kishte akorduar kompensim në vend të kthimit të tokës).

29. Në këto rrethana, Gjykata vendos që në çështjen në fjalë të zbatohet neni 6 §1 i Konventës, dhe për pasojë, rrëzon kundërshtimin e Qeverisë.

2. Shfrytëzimi i mjeteve vendase

a) Parashtrimet e palëve

30. Qeveria ngriti një sërë kundërshtimesh në lidhje me pamundësinë e ankuesit për të shfrytëzuar mjetet vendase. Sipas tyre, ankuesi nuk mundi të paraqiste: i) një ankesë administrative sipas nenit 137 të KPA-së dhe, në vijimësi, një akt civil bazuar në nenin 324 të KPP-së; ii) një akt për dëmet kundër shtetit sipas ligjit për detyrime ekstra kontraktuale të shtetit; iii) një kërkesë të freskët në Komision në përputhje me seksionet 17 dhe 19 të ligjit për pronën 2004; iv) një kërkesë bazuar në seksionin 22 të ligjit për pronën të vitit 2004; dhe v) një kërkesë për apelim jashtë afatit. Më tej, Qeveria parashtroi se ankesa e ankuesit ishte kundërshtuar nën zë, në zbatim të nenit 77 të KPA-së.

31. Ankuesi komentoi se nuk kishte asnjë mjet efikas për t’u shfrytëzuar.

b) Vlerësimi i Gjykatës

i) *Për sa i përket një ankese administrative sipas nenit 137 të KPA-së dhe një akt civil sipas nenit 324 të KPP-së*

32. Tashmë Gjykata e ka rrëzuar kundërshtimin e Qeverisë në lidhje me mosdorëzimin e një ankimi sipas nenit 137 të KPA-së dhe nenit 324 të KPP-së në çështjen *Luli dhe të tjerët kundër Shqipërisë*, cituar më sipër, §§79–80. Nuk ka asnjë bazë që të urdhërohet një nisje nga këto gjetje. Për këtë arsye, Gjykata e kundërshton këtë kundërshti.

ii) *Në lidhje me një veprim për dëmet sipas ligjit të përgjegjësisë ekstrakontraktuale të shtetit*

33. Gjykata vëren se Qeveria nuk ofroi ndonjë ligj vendas nga vendimet e gjykimeve, të lidhur me çështjen, duke mbështetur argumentin se një ankim bazuar në një ligj përgjegjësie ekstrakontraktuale të shtetit kishte çdo mundësi për sukses në një situatë të ngjashme, ku autoritetet njihnin përgjegjësinë e tyre ekstrakontraktuale dhe akordojnë kompensimin sipas ligjit (shiko për shembull *Scoppola kundër Italisë* (nr. 2) [DHM], nr. 10249/03, §71, 17 shtator 2009). Për këtë arsye, Gjykata e rrëzon këtë kundërshtim.

iii) *Në lidhje me kërkesën e re sipas seksioneve 17 dhe 19 të ligjit mbi pronën, i vitit 2004*

34. Sipas Gjykatës, kërkesa adresuar një ankuesi të paraqesë një ankim të ri, sipas seksioneve 17 dhe 19 të ligjit për pronën të vitit 2004, nuk është e barasvlershme me marrjen e një vendimi për ankimin e tij të pashmangshëm përpara Komisionit, i cili nuk kishte marrë një vendim që prej vitit 1996. Për këtë arsye, Gjykata e rrëzon këtë kundërshti.

iv) *Në lidhje me kërkesën bazuar në seksionin 22 të ligjit të pronës së vitit 2004.*

35. Bazuar në ligjin për pronën të vitit 2004, ishte i nevojshëm një ankim i ri, me kushtin që të drejtat mbi pronën të një pronari të mëparshëm të jenë njohur më herët me një vendim

komisioni. Në çështjen në fjalë, nuk ishte marrë asnjë vendim i tillë në favor të ankuesit. Prandaj, Gjykata hedh poshtë kundërshtimin e Qeverisë.

v) *Në lidhje me një kërkesë për apelim jashtë afatit kohor*

36. Gjykata vëren se Qeveria nuk përcaktoi afatin kohor, një detaj të cilin ankuesi nuk e kishte vënë re dhe për të cilën ai duhej të kishte dorëzuar një kërkesë për të apeluar jashtë afatit kohor.

vi) *Në lidhje me zbatimin e nenit 77 të KPA-së*

37. Gjykata vëren se ligji për pronën, i hartuar *lex specialis*, nuk parashikonte kundërshtimin e heshtur pasi të përfundonin afatet kohorë. Përgjigjet e autoriteteve në vitin 2002 konfirmuan faktin se ankesa ishte ende në pritje të një vendimi (shiko paragrafin 9 më sipër). Kështu, Gjykata rrëzon kundërshtimin e Qeverisë.

3. Përfundim

38. Gjykata arrin në përfundimin se është e dukshme se ky ankim nuk është i pa bazuar në fakte, sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Duke qenë se nuk është i papranueshëm në ndonjë argument tjetër, atëherë ankimi duhet të deklarohet i pranueshëm.

D. Cilësitë

39. Më tej Qeveria pohoi se Komisioni kishte udhëhequr procedimet në përputhje me ligjin. Më 19 nëntor 2002, ai kishte informuar ankuesin se ankimi i tij do të shqyrtohej sapo të hynte në fuqi ligji i ri për pronën. Agjencia kishte informuar ankuesin për vendimin e saj, më 14 korrik 2008. Sipas tyre, ankuesi nuk kishte treguar kujdesin e duhur.

40. Ankuesi u ankua se procedimet administrative kishin marrë jashtëzakonisht shumë kohë. Ai pohoi se kishte qenë shumë i kujdesshëm për t'i dërguar disa kërkesa autoriteteve. Ai pretendonte se nuk ishte informuar kurrë për vendimin e Komisionit të datës 14 korrik 2008.

41. Gjykata do të vlerësojë arsyetueshmërinë e kohëzgjatjes së procedimeve nën disa rrethana të caktuara të çështjes dhe duke pasur parasysh kriteret e parashikuara në ligjin e saj sipas çështjeve, veçanërisht kompleksitetin e çështjes dhe sjelljen e ankuesit dhe të autoriteteve përkatëse. Në pikën e fundit, duhej të merrej parasysh edhe ajo çka ishte në rrezik për ankuesin (*shiko midis të tjerëve, Vilho Eskelinen dhe të tjerët kundër Finlandës [DHM], nr. 63235/00, §67, GJEDNJ 2007-II*).

42. Gjykata shpjegon se procedimet filluan më 26 shtator 1996 dhe përfunduan më 14 korrik 2008. Kështu, ato kanë zgjatur 11 vjet, 9 muaj dhe 18 ditë përpara një niveli juridiksioni.

43. Nuk ka asnjë tregues se përcaktimi i të drejtave për pronën të ankuesit ishte kompleks. Qeveria nuk dha asnjë shpjegim çfarëdo për mos shqyrtimin nga ana e Komisionit të kërkesës së ankuesit gjatë kësaj kohe. Ankuesit nuk do t'i atribuohet asnjë vonesë. Disa herë me radhë ai kishte bërë kërkesë për ecurinë e procedimeve përpara Komisionit.

44. Nga pikëpamja e asaj që ishte në rrezik për ankuesin, çka ishte njohja e të drejtave të tij për pronën e trashëguar, Gjykata kujton se i takon Shteteve Kontraktuese të organizojnë sistemet e tyre ligjore në mënyrë të tillë që autoritetet kompetente të mund të përmbushin kërkesat e nenit 6 të Konventës, duke përfshirë detyrimin për të marrë një vendim brenda një afati kohor të arsyeshëm (*shiko mutatis mutandis, Mishgijoni kundër Shqipërisë, nr. 18381/05, §59, 7 dhjetor 2010; dhe Gjonbocari dhe të tjerët, cituar në sipër, §67*).

45. Gjykata arrin në përfundimin se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e procedimeve.

III. PRETENDIME PËR SHKELJEN E NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS

46. Ankuesi shprehu pakënaqësinë se ka pasur një shkelje të nenit 1 të Protokollit nr. 1 të Konventës, i cili parashikon si më poshtë:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e shteteve për të zbatuar ligje, që ato i çmojnë të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera.”

47. Qeveria parashtroi se kjo ankesë duhej të deklarohej e papajtueshme *ratione materiae*, duke qenë se të drejtat për pronën të ankuesit nuk ishin njohur nga Komisioni. Ankuesi nuk kishte ndonjë pritshmëri legjitime bazuar në ligjin vendas, por thjeshtë shpresën për njohjen e të drejtave të tij ndaj pronës. Dorëzimi i dokumenteve nuk akordonte automatikisht të drejtën ndaj pronës. I mbetej autoriteteve të vendosnin për dorëzimin e dokumenteve dhe duke pasur parasysh edhe interesin e publikut do të vendosnin nëse të drejtat e pronës të ankuesit do të njiheshin.

48. Ankuesi shpjegoi se kishte një “pritshmëri legjitime” se autoritetet do t’i njihnin të drejtën mbi pronën. Ai kishte dorëzuar të gjitha dokumentet e nevojshme në përputhje me ligjin. Mosnjohimi i ankuesit nga ana e autoriteteve për procedimet e pashmangshme bëri që ankuesi të besonte se i kishte përmbushur kërkesat statutores dhe se nuk kishte arsye që kjo kërkesë të refuzohej.

49. Gjykata thekson se një ankues mund të pretendojë për shkelje të nenit 1 të Protokollit nr. 1, vetëm nëse vendimet e kundërshtuara kanë të bëjnë me “pasurinë” e tij ose të saj, sipas interpretimit të atij parashikimi. Koncepti i “pasurisë” ka një kuptim autonom, i cili është i pavarur nga klasifikimi formal në ligjin vendas (*Former King i Greqisë (Ish-mbreti i Greqisë) dhe të tjerët kundër Greqisë* [GC], nr. 25701/94, §60 GJEDNJ 2000-XII). “Pasuritë” mund të jenë “pasuri ekzistuese” ose asete, duke përfshirë kërkesat për të cilat një ankues mund të argumentojë se ka të paktën “një pritshmëri legjitime” (e cila duhet të jetë më konkrete sesa thjeshtë një shpresë), e cila do të realizohet, çka do të thotë se ai ose ajo do të gëzojë të drejtën mbi pronën (*shiko Gratzinger dhe Gratzingerova kundër Republikës Çeke (vendim)* [DHM], nr. 39794/98, GJEDNJ 2002-VII, §69, dhe *Kopecký kundër Sllovakisë* [DHM], nr. 44912/98, §35, GJEDNJ 2004-IX). Një kërkesë mund të konsiderohet si e vlefshme kur argumentohet mjaftueshëm se është e zbatueshme (*shiko Kopecký*, cituar më sipër, §49; dhe *Stran Greek Refineries (Rafineritë Greke Stran) dhe Stratis Andreadis kundër Greqisë*, vendim i datës 9 dhjetor 1994, seritë A nr. 301-B, f. 84, §59). Nga ana tjetër, shpresa për njohjen e ekzistencës të një të drejte të vjetër mbi pronën, e cila për një kohë të gjatë ka qenë e pamundur të ushtrohej në mënyrë efikase, nuk mund të konsiderohet si “pasuri”, bazuar në interpretimin e nenit 1 të Protokollit nr. 1. Po kështu edhe një kërkesë e kushtëzuar, e cila tejzgjatet për shkak të mospërmbushjes së kushtit, mund të mos njihet (*shiko Prince Hans-Adam II i Lihenshtajnit kundër Gjermanisë* [DHM], nr. 42527/98, §83, GJEDNJ 2001-VIII). Sipas Gjykatës, një kërkesë është e kushtëzuar kur varet nga një ngjarje e pasigurt e së ardhmes. Asnjë “e drejtë legjitime” nuk hyn në lojë në mungesë të një kërkesë të mirëpërcaktuar për t’iu referuar një aseti.

50. Në çështjen konkrete, ankuesi ka qenë pala paditëse, i cili ka paraqitur një ankesë për njohjen, kthimin dhe/ose kompensimin e të drejtave të pronës. Duke bërë ankesën, ankuesi i besoi vendimit të gjykatës për njohjen e ekzistencës së faktit ligjor se i ndjeri, babai i tij, pretendohet se zotëronte një sipërfaqe toke bujqësore (*shiko paragrafin më sipër*). Për pasojë, ankesa nuk kishte të bënte me “pronësinë ekzistuese” të vet ankuesit. Prandaj mbetet për t’u vendosur nëse ankuesi mund të konsiderohet se ka pasur një “pritshmëri legjitime”, se kërkesa, bazuar në njohjen e një vendimi gjykate që njeh një fakt ligjor, i referohet një aseti, i cili do të jepet në favorin e tij.

51. Në lidhje me këtë, Gjykata vëren se një vendim gjykate që njeh një fakt ligjor, të dhënat e dokumentuara të të cilit janë zhdukur, i marrë bazuar në nenin 388 të KPP-së, është i një natyre deklarative (gjithashtu, *shiko Marku kundër Shqipërisë*, nr. 54710/12, §§19 dhe 37, 15 korrik 2014). Një vendim i tillë në vetvete nuk i referohet të drejtave të pronës së një kërkuesi apo ndonjë të drejte tjetër çfarëdo qoftë ajo. Sipas ligjit vendas, njohja e të drejtave mbi pronën të një kërkuesi i përkiste Komisionit, i cili ishte autoriteti administrativ kompetent, që merrej me kërkesat për kthimin dhe kompensimin e pronës ish pronarëve (*shiko Ramadhi dhe të tjerët, cituar më sipër*, §25).

Komisioni nuk e përmbush në mënyrë automatike pretendimin e kërkuarit për kthimin dhe/ose kompensimin e pronës, duke pasur parasysh të drejtat e tij ndaj pronës, që njihen nga një gjykatë sipas nenit 388 të KPP-së. Komisioni duhet të sigurohet se ankesa përmbush kërkesat statutores, siç parashikohet në ligjin për pronën. Ligji bazuar në vendimet e Gjykatës së Lartë në vijim ofron mbështetje në aspektin se një vendim i tillë gjykatë nuk mjaftonte të njihte automatikisht të drejtat e një kërkuari mbi pronën (*shiko paragrafin 22 më sipër*).

52. Rezulton se ankuesi nuk ka as të drejtë dhe as një kërkesë që mbështet “pritshmërinë legjitime”, sipas ligjit të nxjerrë nga vendimi i Gjykatës për të fituar rikthimin e pronës në fjalë dhe në vijim asnjë “pasuri” sipas interpretimit të nenit 1 të protokollit nr. 1. Më tej vijohej, se kjo ankesë është e papajtueshme me Konventën *ratione materiae* dhe duhet të kundërshtohet në përputhje me nenin 35 §3 (a) dhe 4 të Konventës.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

53. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

54. Ankuesi kërkoj 30,000 euro (EUR) për dëmin jomonetar.

55. Qeveria kontestoi kërkesën me justifikimin se nuk ishte e detajuar dhe nuk bazohej në asnjë dokument.

56. Gjykata gjykon se ankuesit duhet t'i jetë shkaktuar dëm jomonetar. Duke gjykuar me paanshmëri, ajo i akordon atij EUR 7,000.

B. Kostot dhe shpenzimet

57. Ankuesi kërkoj EUR 2,600 për kostot dhe shpenzimet e bëra në Gjykatë, nga të cilat EUR 130 ishin për dorëzimin e ankimit, EUR 1,900 për dorëzimin e vëzhgimeve, EUR 290 për këshillim ligjor dhe EUR 280 për shpenzimet administrative dhe për përkthimet.

58. Qeveria e kontestoi kërkesën me argumentin se ankuesi nuk i mbështeti dhe nuk i specifikoi shpenzimet, sipas edhe Rregullit 60 §2 të Gjykatës.

59. Gjykata argumenton se kostot dhe shpenzimet, bazuar në nenin 41, nuk do të akordohen, nëse nuk gjykohet se ato janë bërë faktikisht, kanë qenë të nevojshme për t'u bërë, dhe janë bërë në mënyrë racionale (*shiko Driza, cituar më sipër, §141*). Për më tepër, kostot ligjore janë të shlyeshme vetëm nëse kanë lidhje me shkeljen e konstatuar (*shiko Vistiņš dhe Perepjolkins kundër Letonisë (shpërblim i drejtë) [DHM], nr. 71243/01, §50, GJEDNJ 2014*).

60. Gjykata vëren se nuk i janë dhënë faturat mbështetëse për të provuar se të gjitha shpenzimet e bëra janë reale. Në vijim, ajo bën pyetjen nëse shpenzimet e mbetura janë bërë në mënyrë të arsyeshme. Duke pasur parasysh dokumentet në zotërimin e saj si edhe konstatimet, Gjykata i akordon ankuesit EUR 850 për procedimet e Strasburgut.

C. Kamatëvonesa

61. Gjykata e shikon të arsyeshme që kamatëvonesa duhet të bazohet në normën huadhënëse marzhinale të Bankës Qendrore Evropiane, duke i shtuar pikë tripërqindëshe.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. E deklaron ankesën në lidhje me kohëzgjatjen e tepruar të procedimeve të pranueshme dhe pjesën tjetër të ankimit të papranueshëm.

2. Vendos se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e procedimeve.

3. Vendos:

a) se shteti i paditur duhet t'i paguajë ankuesit, brenda tre muajve nga data në të cilën vendimi u bë i formës së prerë në përputhje me nenin 44 §2 të Konventës, shumat e mëposhtme, që duhet

të konvertohen në vlerën monetare të shtetit të paditur, në normën e zbatueshme në datën e zgjidhjes:

i) EUR 7,000 (shtatë mijë euro), plus çdo taksë e cila mund të jetë e tarifueshme, në lidhje me dëmin jomonetar;

ii) EUR 850 (tetëqind e pesëdhjetë euro), plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme për ankuesin, në lidhje me kostot dhe shpenzimet;

b) se që nga data e përfundimit të afatit tremujor të sipërpërmendur dhe deri në zgjidhjen përfundimtare, interesi i thjeshtë duhet të jetë i pagueshëm në shumat e mësipërme në një normë të barabartë me normën marzhinale të huadhënies të Bankës Qendrore Evropiane, gjatë periudhës së kamatëvonesës plus pikë tripërqindëshe.

4. Pezullon pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesit për shpërblim të drejtë.

E hartuar në anglisht dhe e mbajtur me shkrim, më 3 dhjetor 2015, sipas nenit 77 §§2 dhe 3, të Rregullores së Gjykatës.

Mirjana Lazarova Trajkovska
Presidente

André Wampach
Zëvendëssekretare

SEKSIONI I PARË

ÇËSHTJA

“RISTA DHE TË TJERËT KUNDËR SHQIPËRISË”⁹

(ankimet nr. 5207/10, 24468/10, 36228/10, 39492/10, 39495/10,
40751/10 dhe 48522/10)

VENDIM

Strasbourg

17 mars 2016

Ky vendim është i formës së prerë. Ai mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.

Në çështjen “Rista dhe të tjerët kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, presidente

Robert Spano,

Pauliine Koskelo, gjyqtarë

dhe André Wampach, zëvendësregjistrar i seksionit

Pasi ka diskutuar me dyer të mbyllura më 23 shkurt 2016,

Pasi ka vërejtur se çështja ligjore në fjalë në ankesat e mëposhtme, tashmë është objekt i vendimit të mirëpërcaktuar të Gjykatës (shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë, nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §31 korrik 2012),

Lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë ditë:

PROCEDURA

1. Çështja filloi me shtatë ankesa (nr. 5207/10, 24468/10, 36228/10, 39492/10, 39495/10, 40751/10 dhe 48522/10), kundër Republikës së Shqipërisë, dorëzuar në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut (Konventa), nga 57 njerëz me kombësi të ndryshme. Detajet e ankuesve dhe të përfaqësuesve përcaktohen në shtojcën nr. 1, bashkëlidhur me vendimin.

2. Më 29 shtator 2014, trashëgimtarët e z. Kurtesh Gjiko, i cili ishte njëri nga ankuesit fillestarë të ankimit nr. 24468/10, znj. Pakize Zajmi, me mbiemrin e vajzërisë Gjiko, znj. Rajmonda Karapici, me mbiemrin e vajzërisë Gjiko dhe Adnan Gjiko shprehën dëshirën për të ndjekur procedurat në emër të z. Kurteshi. Më 29 shtator 2014, trashëgimtarët e z. Nuri Xhikaj, i cili ishte njëri nga ankuesit fillestarë në ankimin nr. 24468/10, znj. Ganimete Xhikaj, z. Përparim Xhikaj, znj. Dhurata Xhikaj, z. Adrian Xhikaj, znj. Pamela Xhikaj, z. Velson Xhikaj shprehën dëshirën të ndiqnin procedurat në emër të tij. Më 22 qershor 2015, trashëgimtarët e znj. Hysniye Xhiko, e cila ishte një nga ankuesit fillestarë të ankimit nr. 24468/10, z. Muharrem Xhiko, z. Burhan Xhiko dhe znj. Edmila Molla, me mbiemrin e vajzërisë Xhiko, shprehën dëshirën e tyre për të ndjekur procedurat në emër të saj.

3. Më 19 gusht 2014, trashëgimtari i z. Sherafedin Hasa, i cili ishte ankuesi fillestar i ankimit nr. 36228/10, z. Erol Hasa shprehu dëshirën e tij për të ndjekur procedurat në emër të tij.

4. Më 11 maj 2015, trashëgimtarët e znj. Nermin Bubani, e cila ishte njëra nga ankuesit fillestarë në ankimin nr. 39495/10, z. Loredan Bubani, znj. Elvana Zami, me mbiemrin e vajzërisë Bubani dhe z. Gjergj Bubani shprehën dëshirën për të ndjekur procedimet në emër të saj.

⁹ Qendra e Botimeve Zyrtare, Fletore Zyrtare nr. 74. Tiranë 2016

5. Për arsye praktike, ankuesit z. Kurtesh Gjiko, z. Nuri Xhikaj, z. Sherafedin Hasa, z. Nermin Bubani dhe znj. Hysni Xhikaj do të vazhdojnë të referohen në këtë vendim si ankues, megjithëse tashmë janë trashëgimtarët e tyre që do të referohen si të tillë (*shiko Dalban kundër Rumanisë [DHM], nr. 28114/95, §1, GJEDNJ 1999-VI, dhe Janowiec dhe të tjerët kundër Rusisë [DHM], nr. 55508/07 dhe 29520/09, §§97-101, GJEDNJ 2013*).

6. Qeveria shqiptare (qeveria) u përfaqësua nga agentja e saj znj. A. Hicka e Zyrës së Avokatisë së Shtetit.

7. Më 20 dhjetor 2013, ankimet iu komunikuan qeverisë.

8. Në lidhje me ankimet nr. 5207/10, 36228/10 dhe 40751/10, qeveria nuk parashtrroi komente me shkrim në lidhje me kërkesat e ankuesve për kompensim të drejtë në afatin kohor të lejuar.

9. Në lidhje me ankimin nr. 5207/10, ankuesi nuk paraqiti kërkesa për kompensim të drejtë në afatin kohor të lejuar.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

A. Ankimi nr. 5207/10: Rista

10. Më 11 maj 1995, Komisioni i Fierit i njohu ankuesit dhe trashëgimtarëve të tjerë të drejtat mbi pronën e trashëguar, një sipërfaqe toke me përmasat 55,200 m², prej së cilës u rikthyen 8,186 m². Gjithashtu, u vendos që Komisioni do të merrte vendim në lidhje me kompensimin e sipërfaqes së mbetur në një moment tjetër. Më 29 janar 1999, Gjykata e Rrethit Fier amendoi vendimin e Komisionit të datës 11 maj 1995 dhe i riktheu ankuesit dhe trashëgimtarëve të tjerë një sipërfaqe me përmasat 9,107 m².

11. Në një datë të papërcaktuar, ankuesi paraqiti një akt civil duke kërkuar lirimin e pronës, e cila ishte zënë nga palë të treta. Palët e treta paraqitën një kundërveprim, duke kërkuar anulimin e vendimit të Komisionit, të datës 11 maj 1995. Më 27 shtator 2001, Gjykata e Lartë më në fund amendoi vendimin e Komisionit në lidhje me pjesën e pronës së ankuesit, e cila korrespondon me një sipërfaqe prej 930 m². Duke qenë se sipërfaqja e tokës ishte e zënë, Gjykata e Lartë vendosi që ankuesi do të kompensohej në një nga mënyrat e parashikuara me ligj.

12. Më 11 prill 2011, Gjykata e Rrethit i dha të drejtën ankuesit dhe trashëgimtarëve të tjerë të apelonin, jashtë kohës, kundër vendimit të Komisionit, të datës 11 maj 1995, në lidhje me pjesën e mbetur të tokës me një sipërfaqe prej 47,014 m² (shiko paragrafin 10 më sipër). Palët nuk paraqitën informacion në lidhje me ecurinë e këtyre procedurave. Duket se procedurat kanë mbetur pezull.

13. Deri më sot, nuk është paguar asnjë kompensim në lidhje me tokën e ankuesit me sipërfaqe prej 930 m².

B. Ankimi nr. 24468/10: Gjiko dhe Molla

14. Më 19 janar 2000, Komisioni i Tiranës, midis të tjerave, i njohu ankuesit të drejtat e pronës së trashëguar për një sipërfaqe toke prej 10,600 m². Duke qenë se sipërfaqja ishte e zënë, ankuesit do të kompensoheshin në një nga mënyrat e parashikuara me ligj.

15. Më 14 prill 2008, ankuesit kërkuan që sipërfaqet e pazëna me përmasa prej 3,142 m², të pozicionuara brenda tokës me sipërfaqe prej 10,600 m², t'i kthehen atyre. Më 3 dhjetor 2008, Komisioni i Tiranës e kundërshtoi ankimin e tyre duke qenë se sipërfaqja e tokës ishte e zënë.

16. Deri më sot, nuk është paguar asnjë kompensim në lidhje me sipërfaqen e tokës me përmasat prej 10,600 m².

C. Ankimi nr. 36228/10: Hasa

17. Më 15 janar 2008, Komisioni i Elbasanit i njohu ankuesit të drejtën mbi pronën e trashëguar, për dy sipërfaqe tokash, në total me një sipërfaqe prej 16,500 m². Duke qenë se tokat ishin të zëna, ankuesi do të kompensohej në një nga mënyrat e parashikuara me ligj.

18. Deri më sot, nuk është paguar asnjë kompensim.

19. Më 19 gusht 2014, z. Erol Hasa, shtetas maqedonas, shprehu dëshirën për të ndjekur procedurat në emër të babait të tij (*shiko paragrafin 3 më sipër*). Ai dorëzoi të përkthyer në anglisht një dokument të noterizuar, i cili e njihte atë si të vetmin trashëgimtar me testament mbi pronën e

pozicionuar në Elbasan. Dokumenti original, asnjë kopje e të cilit nuk u dorëzua në Gjykatë, duket se është lëshuar nga një noter i ish-Republikës Jugosllave të Maqedonisë. Ai dokument nuk është njohur nga autoritetet shqiptare sipas ligjit shqiptar.

D. Ankimi nr. 39492/10: Galanxhi dhe të tjerët

20. Më 25 tetor 1995, Komisioni i Gjirokastrës u njohu ankuesve të drejtat mbi pronën e trashëguar për një sipërfaqe toke me përmasat 4,527 m², nga e cila u kthyen 920 m². Duke qenë se pjesa e mbetur e tokës me sipërfaqe 3,607 m² ishte e zënë, ankuesit do të kompensoheshin me një nga mënyrat e parashikuara me ligj.

21. Deri më sot nuk është paguar asnjë kompensim.

E. Ankimi nr. 39495/10: Frashëri dhe të tjerët

22. Më 23 shtator 1996, Komisioni i Tiranës, midis të tjerave, u njohu ankuesve të drejtën mbi një sipërfaqe toke me përmasat 208,696 m², nga e cila u kthyen 7,452 m². Duke qenë se pjesa e mbetur e tokës, me sipërfaqe 201,244 m² ishte e zënë, ankuesit do të kompensoheshin në një nga mënyrat e parashikuara me ligj.

23. Deri më sot nuk është paguar asnjë kompensim.

F. Ankimi nr. 40751/10: Merlika dhe të tjerët

24. Më 22 tetor 1994, Komisioni i Tiranës i njohu ankuesve të drejtat mbi pronën e trashëguar mbi një sipërfaqe toke me përmasat prej 1,730 m². Duke qenë se sipërfaqja e tokës ishte e zënë, ankuesit do të kompensoheshin në një nga mënyrat e parashikuara me ligj. Më 22 dhjetor 2007, Agjencia vendosi të akordonte kompensim financiar për ankuesit, për 200 m².

25. Deri më sot, nuk është paguar asnjë kompensim në lidhje me pjesën e mbetur të sipërfaqes së tokës me përmasa 1,530 m².

G. Ankimi nr. 48522/10: Dhimeritika dhe Nika

26. Më 24 tetor 1995, Komisioni i Sarandës u njohu ankuesve të drejtat mbi tokën e trashëguar, mbi një sipërfaqe toke me përmasat 69,186 m² e pozicionuar brenda vijës së verdhë të qytetit, nga e cila 5,000 m² u kthyen dhe 5,000 m² të tjerë u kompensuan në natyrë. Duke qenë se një sipërfaqe tjetër toke me përmasat 59,184 m² ishte e zënë, ankuesit do të kompensoheshin me bono shtetërore, sipas aktit për tokën bujqësore.

27. Deri më sot, nuk është paguar asnjë kompensim.

II. LIGJI PËRKATËS VENDAS

28. Ligji dhe praktika përkatëse vendase përshkruhen në detaje, *inter alia*, në vendimin *Ramadhi kundër Shqipërisë* (nr. 38222/02, 13 nëntor 2007); *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §§23–53, 31 korrik 2012) dhe i kohëve të fundit, *Sharra dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25038/08, 64376/09, 64399/09, 347/10, 1376/10, 4036/10, 12889/10, 20240/10, 29442/10, 29617/10, 33154/11 dhe 2032/12, §§33–43, 10 nëntor 2015).

III. MATERIALET E KËSHILLIT TË EVROPËS

29. Në vendimet e saj Gjykata iu referua materialeve që kanë lidhje me çështjen, si *Sharra dhe të tjerët kundër Shqipërisë*, cituar më sipër, §44; *Metalla dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 30264/08, 42120/08, 54403/08 dhe 54411/08, §§15–17, 16 korrik 2015); *Siliqi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 37295/05 dhe 42228/05, §§12–13, 10 mars 2015); dhe *Karagiozi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25408/06, 37419/06, 49121/06, 1504/07, 19772/07, 46685/07, 49411/07, 27242/08, 61912/08 dhe 15075/09, §§36–38, 8 prill 2014).

LIGJI

I. BASHKIMI I ANKIMEVE

30. Duke qenë se të gjitha ankimet ngrenë të njëjtën çështje, Gjykata vendos se ato duhen bashkuar sipas rregullit 42 §1 të Rregullores së Gjykatës.

II. SHKELJET E PRETENDUARA TË NENEVE 6 §1 DHE 13 TË KONVENTËS, SI EDHE TË NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS NË LIDHJE ME MOSZBATIMIN E VENDIMEVE TË FORMËS SË PRERË

31. Ankuesit pretendonin se ka pasur një shkelje të neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat u akordonin atyre kompensim në vend të rikthimit të pronave të tyre.

Neni 6 §1 i Konventës, për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon si më poshtë:

“Në përcaktimin e të drejtave civile dhe detyrimeve ... çdonjëri ka të drejtën për një seancë... dëgjimore... nga [një] ... tribunal ...”.

Neni 13 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdonjëri të drejtat dhe liritë e të cilit, siç parashikohen në Konventë, janë thyer, do të përfitojë një kompensim efektiv përpara një autoriteti kombëtar, pavarësisht faktit se thyerja mund të jetë bërë nga persona me një pozicion zyrtar.”

Neni 1 i protokollit nr. 1 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe për kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e një shteti për të zbatuar ligje, që ai i çmon të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera.”

A. PRANUESHMËRIA

1. Paraqitja e një ankimi të parakohshëm

32. Për sa i përket ankimit nr. 5207/10, qeveria parashitroi se ankuesi kishte kërkuar që të rishikohej vendimi i Komisionit dhe se procedurat administrative kishin mbetur pezull. Në lidhje me këtë, ata diskutuan zbatimin e procedurës së mirëpërcaktuar të vendimeve.

33. Gjykata vëren se ankuesi shfaqti pakënaqësi për moszbatimin e vendimit të Gjykatës së Lartë në lidhje me pagesën e kompensimit për 930 m². Procedurat e mbetura pezull përpara autoriteteve administrative kanë lidhje me pjesën e mbetur të tokës me sipërfaqen prej 47,104 m², e cila nuk është objekt i ankimit aktual (*shiko paragrafin 12 më sipër*). Për këtë arsye, Gjykata e rrëzon këtë kundërshtim të Qeverisë dhe gjykon se çështja e ngritur në këtë ankesë është objekt i një vendimi të mirëpërcaktuar.

2. Pajtueshmëria patione personae

a) Në lidhje me ankimin nr. 36228/10

34. Më 19 gusht 2014, z. Erol Hasa shprehu dëshirën për të ndjekur procedimet në emër të babait të tij, i cili vdiq më 23 maj 2014. Ai paraqiti një dokument noterial në anglisht, kopja origjinale e të cilit nuk u dorëzua, që e njëjtte atë si të vetmin pasardhës. Ai nuk paraqiti një dokument i cili e njëjtte atë si trashëgimtar, sipas ligjit shqiptar. Në këto rrethana, Gjykata shprehet se z. Erol Hasa nuk mund të pretendojë të dalë përpara Gjykatës ligjërish. Për këtë arsye, ky ankim duhet kundërshtuar në përputhje me nenin 35 §§3 (a) dhe 4 të Konventës.

b) Në lidhje me ankimin nr. 40751/10

35. Formulari i ankimit u dorëzua në emër të të gjithë ankuesve, por ai u firmos nga z. Gëzim Kaci dhe z. Edmir Merlika, të cilët vepronin në emrin e tyre. Më 25 tetor 2010, të gjithë ankuesve iu kërkuar të dorëzonin prokuraturën e firmosura rregullisht, ku autorizohet z. Gëzim Kaci dhe z. Edmir Merlika. Si përgjigje e kësaj, ata zbatuan kërkesën. Megjithatë, znj. Shpresa Merlika, e cila ishte njëra nga ankuesit, nuk e dorëzoi prokuraturën. Një prokuror e datës 26 tetor 2007, autorizonte z. Gëzim Kaci dhe z. Edmir Merlika të përfaqësonin znj. Shpresa Merlika vetëm përpara Komisionit. Në këto rrethana, nuk mund të gjykohej se znj. Shpresa Merlika i ka dhënë udhëzime të detajuara dhe specifike z. Gëzim Kaciut ose Edmir Merlikës për të vepruar në emrin e saj. Kështu, ajo nuk mund të pretendojë se ka dorëzuar një ankesë dhe se është viktimë sipas interpretimit të nenit 34 të Konventës (*shiko Post kundër Hollandës, (vend.), ankimi nr. 2727/08, 20 janar 2009; K.M. dhe të tjerët kundër Rusisë (vend.), nr. 46086/07, 29 prill 2010; Şükrü Çetin kundër Turqisë (vend.), nr. 10449/08, 13 shtator 2011, dhe Renata CYTACKA dhe të tjerët kundër Lituanisë (vend.), 53788/08, 10 korrik 2012*), kështu kjo pjesë e ankimit duhet të kundërshtohet sipas nenit 35 §§3 (a) dhe 4 të Konventës.

36. Më 26 gusht 2014, z. Edmir Merlika, i cili ishte njëri nga ankuesit, pranoi se ai nuk kishit të drejtë ligjore të ndiqte procedurat përpara Gjykatës. Ai nuk ishte njëri nga trashëgimtarët ligjorë të pronarit të mëparshëm, por babai i tij, z. Kujtim Merlika, po. Në këto rrethana, Gjykata pranon këtë parashtrim dhe gjykon se kjo pjesë e ankimit duhet kundërshtuar sipas nenit 35 §3 (a) dhe 4 të Konventës.

c) Në lidhje me ankimin nr. 48522/10

37. Z. Vasil Dhimerlika nuk dorëzoi formularin e autoritetit për përfaqësimin e tij në procedimet përpara Gjykatës.

38. Gjykata vëren se z. Vasil Dhimerlika nuk e paraqiti prokurën dhe as nuk e firmosi formularin e aplikimit. Në këto rrethana, nuk mund të gjykohet se z. Vasil Dhimerlika i ka dhënë avokatit të tij udhëzime të detajuara dhe specifike për të vepruar në emrin e tij. Kështu, ai nuk mund të pretendojë se ka dorëzuar një ankim dhe se është viktimë sipas interpretimit të nenit 34 të Konventës (shiko, gjithashtu, paragrafin 35 më sipër) dhe kjo pjesë e ankimit duhet kundërshtuar sipas nenit 35 §3 (a) dhe 4 të Konventës.

3. Në lidhje me pjesën e mbetur të ankimeve dhe të ankuesve

39. Qeveria nuk ngriti ndonjë kundërshtim në lidhje me pozitën ligjore të pjesës së mbetur të ankuesve dhe me pranueshmërinë e pjesës së mbetur të ankesave.

40. Gjykata thekson se këto ankesa nuk janë të pabazuara në fakte sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Më tej, ajo thekson se ato nuk janë të papranueshme sipas ndonjë argumenti tjetër. Kështu, ato duhet të deklarohen të pranueshme.

B. CILËSITË

41. Përveç kundërshtimit të ngritur në lidhje me ankimin nr. 5207/10, i cili u shqyrtua dhe u kundërshtua nga Gjykata (shiko paragrafët 32–33 më sipër), qeveria nuk debatoi për cilësitë e ankesave të ankuesve.

42. Në lidhje me rezultatet në çështjet e mëparshme kundër Shqipërisë” për të cilat qeveria nuk paraqiti argumente të cilat do të garantonin një shmangie prej tyre (*shiko, midis të tjerëve, Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§93–97 dhe referencat cituar në vijim; dhe së fundmi, Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §§49–51; Metalla dhe të tjerët cituar më sipër, §§29–31; Siliqi dhe të tjerët, cituar më sipër, §19*), Gjykata konstaton se autoritetet vendase, për kaq shumë vite, nuk zbatuan vendimet vendase të formës së prerë dhe rezulton se nuk paguan kompensimin e akorduar dhe shkelën të drejtat e ankuesve sipas nenit 6 §1 dhe sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

43. Gjithashtu, Gjykata përfundon se nuk kishte, dhe vazhdon të mos ketë, shpërblime efikase vendase, të cilat mundësonin një rregullim të përshtatshëm dhe të mjaftueshëm për moszbatimin e tejzgjatur të vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat akordonin kompensim. Kështu, ka një shkelje të nenit 13 të Konventës (*shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§72–84 dhe referencat e cituara në të*).

III. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6 §1 E KONVENTËS NË LIDHJE ME KOHËZGJATJEN E PROCEDIMEVE

44. Ankuesit në ankimet nr. 24468/10, 39492/10, 39495/10 dhe 48522/10 u ankuan sipas nenit 6 §1 për kohëzgjatjen e procedurave si rezultat i moszbatimit të vendimeve të Komisionit.

45. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është e pabazuar sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Më tej, ajo vëren se nuk është e papranueshme në ndonjë argument tjetër dhe për këtë arsye e deklaroi atë të pranueshëm.

46. Gjykata argumenton se sipas gjetjeve në paragrafët 42–43 më sipër, Çështja “e kohëzgjatjes së procedurave duhet të konsiderohet se është përfshirë në çështjen e mospërfshirjes (*shiko, për shembull, Kutic kundër Kroacisë, nr. 48778/99, §34, GJEDNJ 2002–II dhe Popova kundër Rusisë, nr. 23697/02, §44, 21 dhjetor 2006*). Për këtë arsye, gjykata mendon se nuk është e nevojshme ta shqyrtojë këtë ankesë më veçantë.

IV. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

47. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Nëse Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve në të, dhe nëse ligji i brendshëm i Palës së Lartë Kontraktuese në fjalë lejon që të bëhet vetëm kompensim i pjesshëm, nëse është e nevojshme, Gjykata duhet të ofrojë kompensim të drejtë për palën e dëmtuar.”

A. DËMI

1. Parashtrimet e palëve

a) Ankuesit

(i) Vërejtjet e përgjithshme

48. Ankuesit bënë të njëjtat parashtrime si ato të përmbledhura në këtë vendim të Gjykatës në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§57–58.

(ii) Kërkesa specifike në lidhje me secilin aplikim

49. Ankuesit patën kërkesa në lidhje me dëmin monetar dhe jomonetar, siç është paraqitur në tabelë në shtojcën 2.

50. Në lidhje me ankesën nr. 5207/10, ankuesi paraqiti kërkesat e tij për kompensim të drejtë pas përfundimit të afatit kohor të përcaktuar për atë qëllim (shiko gjithashtu paragrafin 9 më sipër).

51. Në lidhje me ankesën nr. 24468/10, ankuesit kërkuan që Gjykata të përdornin çmimin e referencës prej 30,376 lekësh shqiptarë (TË GJITHA)/ m², siç tregohet në hartat e vlerësimit të pronës në vitin 2013, në vend të çmimit të referencës prej 27,104 TË GJITHA/ m², siç tregohet në hartat e vlerësimit të pronës të vitit 2008. Ata parashtruan se zotëronin tre të katërtat e tokës me përmasën 10,600 m².

52. Në lidhje me ankimin nr. 40751/10, ankuesit kërkuan që të aplikohet çmimi i referencës siç paraqitet në hartat e vlerësimit të vitit 2008, i cili është 120,000 TË GJITHA/ m². Ata pretendonin se zotëronin të gjithë pronën.

53. Në lidhje me ankimet nr. 39492/10, 39495/10 dhe 48522/10, ankuesit kërkuan që Gjykata të përdorte çmimin e referencës prej 7,000 TË GJITHA/ m², 20,473 TË GJITHA/ m², 17,427 TË GJITHA/ m², respektivisht, siç tregohet në hartat e vlerësimit të pronës së vitit 2008, në vend të çmimit të referencës prej 6,730 TË GJITHA/ m², 9,274 TË GJITHA/ m² 12,193 TË GJITHA/ m², respektivisht, siç tregohet në hartat e vlerësimit të pronës së vitit 2013. Në lidhje me ankesën nr. 39495/10, ankuesit debatuan se zotëronin shtatë të tetat e pronës. Në lidhje me ankimet nr. 39492/10 dhe 48522/10, ata debatuan se zotëronin të gjithë pronën.

b) Qeveria

(i) Vërejtje të përgjithshme

54. Qeveria bëri të njëjtat parashtrime si ato të përmbledhura në këtë vendim gjykate në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§69–71.

(ii) Komente specifike në lidhje me secilin ankesë

55. Në lidhje me ankimet nr. 5207/10 dhe 40751/10, qeveria nuk paraqiti komente për kërkesat e ankuesve për kompensim të drejtë brenda afatit kohor për atë qëllim (shiko, gjithashtu, paragrafin 8 më sipër).

56. Në lidhje me ankimet nr. 24468/10, duke pasur parasysh faktin se në kohën e konfiskimit sipërfaqja e tokës ishte tokë bujqësore, qeveria propozoi që të zbatohet çmimi i referencës për tokën bujqësore në bazë të hartave të vlerësimit të vitit 2014, çmim i cili është 230 TË GJITHA/ m². Qeveria konfirmoi se ankuesve iu njihej tre e katërta e të gjithë pronës.

57. Në lidhje me ankimin nr. 39492/10, qeveria argumentoi se ankuesit duhej të kompensoheshin në bazë të hartave të vlerësimit të vitit 2014, sipas së cilave çmimi i referencës ishte 4,865 TË GJITHA/ m². Qeveria konfirmoi se ankuesve iu jepej e drejta mbi të gjithë pronën.

58. Në lidhje me ankimin nr. 39495/10, qeveria parashtrroi se duke qenë se në kohën e konfiskimit toka ishte bujqësore, duhet të aplikohet çmimi i referencës për tokën bujqësore. Sipërfaqja e tokës e ankuesve prej 201,244 m² ishte e pozicionuar në dy zona kadastrale të ndryshme: 88,429 m² ishin të pozicionuara në zonën kadastrale nr. 8320, e cila përbëhej nga tokë ndërtimi, çmimi i referencës së të

cilës ishte 10,556 E GJITHA/ m². Zona kadastrale nuk paraqiti ndonjë çmim reference në lidhje me tokën bujqësore. Megjithatë, ata propozuan se duhet aplikuar çmimi i referencës për tokën bujqësore në lidhje me ndonjë zonë tjetër kadastrale më të afërt, çmim i cili është 230 E GJITHA/ m². Pjesa e mbetur prej 112,815 m² pozicionohej në zonën kadastrale nr. 3992, çmimi i referencës i së cilës në lidhje me tokën bujqësore ishte 230 E GJITHA/ m². Qeveria ra dakord se ankuesve iu njihej shtatë të tetat e pronës.

59. Në lidhje me ankesën nr. 48522/10, qeveria parashtroi se Agjencia nuk mund të lokalizonte sipërfaqen e tokës së ankuesve në hartat e vlerësimit të vitit 2014. Gjithashtu, ata nuk mund të përcaktonin kategorinë e tokës. Qeveria kërkoi të dorëzonte komente të tjerë për kërkesën për kompensim të drejtë të ankuesve, pasi të merrte informacion të plotë nga autoritetet. Si alternativë, duke qenë se në kohën e konfiskimit sipërfaqja e tokës kishte qenë kullotë, qeveria propozoi që të përdorej çmimi i referencës për tokën bujqësore i paraqitur në hartat e vlerësimit të vitit 2014, çmim i cili është 55 E GJITHA/ m².

2. Vlerësimi i Gjykatës

60. Gjykata shqyrtoi të njëjtat parashtrime të bëra nga palët në vendimin e saj në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§78–87. Gjykata arriti në përfundimin se dëmi monetar duhet të përcaktohet bazuar në hartat e vlerësimit të pronës të vitit 2008 (*shiko Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §90; Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §125; dhe Vrioni dhe të tjerët kundër Shqipërisë (kompensim i drejtë), nr. 35720/04 dhe 42832/06, §§33–39, 7 dhjetor 2010*). Gjykata nuk gjen asnjë arsye për t'u distancuar nga këto gjetje.

61. Në lidhje me ankimet nr. 24468/10 dhe 39495/10, Gjykata vëren se autoritetet e kishin njohur të drejtën e ankuesve për kompensim për tokën e ndërtimit dhe jo për tokën bujqësore ose për kullotën siç u kontestua nga qeveria.

62. Në lidhje me ankimin nr. 48522/10, Gjykata vëren se vendimi i Komisionit të Sarandës vërente faktin se toka e ankuesve ishte tokë ndërtimi, e pozicionuar midis kufijve të qytetit. Për këtë arsye, prona e ankuesve duhet konsideruar si tokë ndërtimi. Për sa ka të bëjë me formën e kompensimit, gjykata vëren se Komisioni njohu kompensimin në bono shtetërore, bazuar në aktin e tokës bujqësore, pa specifikuar ndonjë shumë financiare. Megjithatë, Gjykata vëren se akti i pronës i vitit 2004, i cili shfuqizonte aktin e tokës bujqësore nuk parashikon kompensim me anë të bonove shtetërore. Për më tepër, kompensimi financiar është e vetmja formë kompensimi e akorduar së fundmi (*shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§77 dhe 80*). Në lidhje me sa më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se ankuesve duhet t'u akordohet kompensim financiar në lidhje me tokën me sipërfaqe prej 59,184 m².

63. Në lidhje me ankimin nr. 5207/10, përfaqësuesi i ankuesit nuk paraqiti kërkesat e tij brenda afatit kohor të përcaktuar (*shiko, gjithashtu, paragrafin 9 më sipër*). Në lidhje me këtë, Gjykata mendon se nuk ekziston asnjë e drejtë për t'i ofruar ankuesit ndonjë shumë (*shiko, më së fundmi, Apostu kundër Rumanisë, nr. 22765/12, §136, 3 shkurt 2015*). Megjithatë, Gjykata mendon se për aq kohë sa vendimi i Komisionit mbetet në fuqi, detyrimi kryesor i shtetit përgjegjës për ta zbatuar atë, nuk mund të diskutohet. Kështu, ankuesi ka ende të drejtën për të gëzuar zbatimin e atij vendimi. Gjykata përsërit se forma më e mirë për të kompensuar në lidhje me shkeljen e nenit 6, është që të sigurojë se ankuesi, për aq sa është e mundur, të jetë në pozicionin që do të kishte qenë nëse kërkesat e nenit 6 nuk do të ishin shpërfillur (*shiko, midis të tjerëve, S.C. Procomexim SRL kundër Rumanisë (nr. 2), nr. 31760/06, §52, 6 korrik 2010*). Duke pasur parasysh shkeljen e konstatuar, Gjykata arrin në përfundimin se ky parim ushtrohet edhe në çështjen në fjalë. Për këtë arsye, ajo gjykon se qeveria duhet të sigurojë, me anë të mjeteve të duhura, zbatimin e vendimit të Gjykatës së Lartë të datës 27 shtator 2001.

64. Në lidhje me ankimet nr. 40751/10 dhe 48522/10, për sa ka të bëjë me gjetjet në paragrafët 35–38 më sipër, Gjykata mendon se ankuesve duhet t'i akordohet kompensim për shtatë të tetat e sipërfaqeve të tokës me përmasa 1,530 m² dhe 59,184 m².

65. Duke pasur parasysh materialin në posedim, Gjykata e gjykon të arsyeshme të akordojë kompensimet për dëmin monetar dhe jomonetar, siç paraqitet në tabelën në shtojcën nr. 3.

B. Kostot dhe shpenzimet

66. Ankuesit bënë kërkesa në lidhje me kostot dhe shpenzimet, siç paraqitet në tabelën në shtojcën nr. 2.

67. Në lidhje me ankimet nr. 24468/10, 39492/10, 39495/10 dhe 48522/10, në të cilat citohet *Gjyli kundër Shqipërisë* (nr. 32907/07, §72, 29 shtator 2009), sipas së cilës kostot dhe shpenzimet duhet jenë të paguara faktikisht dhe domosdoshmërisht dhe të jenë të arsyeshme, qeveria ia la çështjen në mirëbesim Gjykatës për të vendosur shumën që do të akordohet për këtë rast.

68. Sipas vendimeve të Gjykatës, “një ankues ka të drejtën të rimbursohet për kostot dhe shpenzimet vetëm për atë kohë sa tregohet se këto janë bërë në të vërtetë dhe sepse kanë qenë të nevojshme, dhe se janë të arsyeshme” (shiko *Gjyli kundër Shqipërisë*, cituar më sipër, §72). Në këtë këndvështrim, rregulli 60 §2 dhe 3 i Rregullores së Gjykatës parashikon se ankuesit duhet të bashkëlidhin me kërkesat e tyre për kompensim të drejtë “çdo dokument mbështetës të lidhur me çështjen”. Nëse kjo gjë nuk realizohet, Gjykata “mund t’i kundërshtojë kërkesat plotësisht ose pjesërisht”.

69. Në lidhje me ankimin nr. 5207/10, Gjykata nuk do të akordojë kompensim për kostot dhe shpenzimet, duke qenë se kërkesat janë dorëzuar jashtë afatit (shiko, së fundmi, *Apostu*, cituar më sipër, §136).

70. Në lidhje me ankimin nr. 40751/10, Gjykata nuk do të akordojë kompensim për kostot dhe shpenzimet, duke qenë se ankuesi nuk ka bërë ndonjë kërkesë specifike.

71. Në lidhje me gjetjet e saj në paragrafët 42–43, natyra përsëritëse e ankesave të ngritura në ankimet e mësipërme, parashtrimet e ngjashme të bëra nga Gjykata, përfaqësimi i ankuesve nga i njëjti avokat dhe pikëpamja e Gjykatës se shumica e kostove dhe e shpenzimeve të kërkuara nuk ishin të justifikueshme për kuant, Gjykata e gjykon të arsyeshme të akordojë kompensime në lidhje me kostot dhe shpenzimet, siç paraqitet në tabelën në shtojcën nr. 3.

C. Interesi i papaguar

72. Gjykata e konsideron si të përshtatshme që norma e interesit të papaguar duhet të bazohet në normën marxhinale huadhënëse të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës duhet t’i shtohen tre për qind.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. Vendos t’i bashkojë të gjitha ankimet.
2. E deklaron ankimin nr. 36228/10 të papranueshëm.
3. I deklaron ankimet në lidhje me nenet 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë dhe kohëzgjatjen e procedurave të pranueshme dhe pjesën e mbetur të ankimeve të papranueshme.
4. Gjykon se znj. Shpresa Merlika, z. Edmir Merlika dhe z. Vasil Dhimertika nuk mund të pretendojnë të jenë “viktima” në kuptim të nenit 34 të Konventës për shkelje të neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.
5. Gjykon se ka pasur një shkelje të neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës për sa ka të bëjë me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë.
6. Gjykon se nuk është e nevojshme të shqyrtohet ankesa sipas kuptimit të nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave.
7. Gjykon:
 - a) Se shteti i paditur duhet të sigurojë, me anë të mjeteve të duhura, zbatimin e vendimit të Gjykatës së Lartë, të datës 27 shtator 2001, i dhënë në favor të ankuesit në ankesën nr. 5207/10, brenda tre muajve;
 - b) Se shteti i paditur duhet t’i paguajë së bashku ankuesit, për ankimet nr. 24468/10, 39492/10, 39495/10, 40751/10 dhe 48522/10 brenda tre muajve, shumat e përmendura në paragrafët 65 dhe 71

Vëllimi II, 2015-2019

		(1957), Edmila Molla me mbiemër vajzërie Xhikolli (1959)	Itali		
3	Hasa nr. 36228/10	Sherafedin Hasa (1944), zëvendësuar nga djali i tij, Erol Hasa	Ish-Republika Jugosllave e Maqedonisë	K. J. Jovanova, avokat	18 qershor 2010
4	Galanxhi dhe të tjerët nr. 39492/10	Nexhip Galanxhi (1932) Ylli Galanxhi (1949) Rozalt Galanxhi (1971) Fredri Lara (1957) Florentina Galanxhi (1947) Esmeralda Trolai (1981) Lirika Asllani Lara (1946) Haxhire Zhegu Galanxhi (1938) Rexhina Lara (1981) Ariana Lara (1958) Livia Lara (1990)	Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri	S. Puto dhe A. Prifti me mbiemër vajzërie Memi, avokatë	9 korrik 2010
5	Frashëri dhe të tjerët nr. 39495/10	Orhan Jegenmi (1936) Kapllan Jegeni (1937) Nermin Bubani (1939) zëvendësuar nga trashëgimtarët e saj Loredan Bubani (1939), Elvana Bubani me mbiemër vajzërie (1961), Gjergj Bubani (1966), Suat Jegeni (1942) Naide Shkodra me mbiemër vajzërie Frashëri (1029) Fiqirete Frashëri (1930) Hajri Frashëri (1951) Hysref Frashëri (1956) Ilona Ziso (1962)	Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri	S. Puto, avokat	9 korrik 2010
6	Merlika dhe të tjerët nr. 40751/10	Edrmir Merlika (1974) Gëzim Kaçi (1956) Sajrije Kuta, me mbiemër vajzërie Merlika (1934)	Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri	S. Dodbiba, avokat	10 qershor 2010

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

		Lumnije Karami, me mbiemër vajzërie Merlika (1937) Luljeta Ndreu me mbiemër vajzërie Kaçiu (1960) Liljana Kaçiu (1963) Shyqyri Merlika (1935) Kujtim Merlika (1941) Ilir Alija (Merlika) (1941) Ardjan Merlika (1960) Hysen Kasmi (1946) Afrim Kaçiu (1958) Shpresa Merlika (1945)	Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri		
7	Dhimertika dhe Nika nr. 48522/10	Arjan Dhimertika (1961) Konde Dhimertika (1941) Engjell Dhimertika (1963) Jeta Dhimertika (1973) Evjeni Dhimertika (1938) Vasil Dhimertika (1958) Leonora Nika me mbiemër vajzërie Dhimertika (1962) Gëzim Dhimertika (1972)	Shqipëri Greqi Greqi Greqi Shqipëri Shqipëri Shqipëri Gjermani	S. Puto, avokat	30 korrik 2010

Shtojca 2

**KËRKESAT E ANKUESVE
PËR KOMPENSIM TË DREJTË
SI EDHE PËR KOSTOT DHE SHPENZIMET**

Nr.	Emri dhe numri i ankimit	Dëmi monetar	Dëmi jomonetar	Kosto dhe shpenzime
1	Rista nr. 5207/10	EUR79,050 në lidhje me vlerën e pronës së sipërfaqes së tokës me përmasë 930 m ² bazuar në hartat e vlerësimit të vitit 2008 (dorëzuar jashtë afatit)	EUR 3,000 (dorëzuar jashtë afatit kohor)	EUR 1,000 (Dorëzuar jashtë afatit)
2	Gjikolli dhe Molla nr. 24468/10	EUR 1,724,922 në lidhje me vlerën e pronës së sipërfaqes së	EUR 180,000	EUR 1,000 (Faturat janë dorëzuar.)

Vëllimi II, 2015-2019

		tokës me përmasë 10,600 m ² për pjesën e ankuesit sipas hartave të vlerësimit të vitit 2013		
3	Galanxhi dhe të tjerët nr. 39492/10	EUR 180,350 në lidhje me vlerën e sipërfaqes së tokës me përmasa 3,607 m ² bazuar në hartat e vlerësimit të vitit 2008	EUR 180,000	EUR 1,000 (Janë dorëzuar faturat.)
4	Frashëri dhe të tjerët nr. 39495/10	EUR 25,270,354 në lidhje me vlerën e sipërfaqes së tokës me përmasa 201,244 m ² për pjesën e ankuesve në bazë të hartave të vlerësimit të vitit 2008	EUR 135,000	EUR 1,000 (Janë dorëzuar faturat.)
5	Merlika dhe të tjerët nr. 40751/10	EUR 1,370,000 në lidhje me vlerën e tokës me sipërfaqe prej 1,530 m ² sipas hartave të vlerësimit të vitit 2008	EUR 50,000	Asnjë (Nuk është dorëzuar asnjë kërkesë specifike.)
6	Dhimertika dhe Nika nr. 48522/10	EUR 7,367,140 në lidhje me vlerën e tokës me sipërfaqe 59,184 m ² bazuar në hartat e vlerësimit të vitit 2008	EUR 120,000	EUR 1,000 (Janë dorëzuar faturat.)

Shtojca 3

VENDIMI I GJYKATËS

Nr.	Emri dhe numri i ankimit	Dëmi monetar dhe dëmi jomonetar	Kosto dhe shpenzime
1	Rista nr. 5207/10	Asnjë (Kërkesat u dorëzuan jashtë afatit)	Asnjë (Kërkesat u dorëzuan jashtë afatit)
2	Gjikolli dhe Molla nr. 24468/10	EUR 1,562,100 (një milion e pesëqind e gjashtëdhjetë e dy mijë e njëqind)	EUR 850 (tetëqind e pesëdhjetë)
3	Galanxhi dhe të tjerët nr. 39492/10	EUR 216,600 (dyqind e gjashtëmbëdhjetë mijë e gjashtëqind)	EUR 850 (tetëqind e pesëdhjetë)
4	Frashëri dhe të tjerët nr. 39495/10	EUR 3,330,500 (tre milionë e treqind e tridhjetë mijë e pesëqind)	EUR 850 (tetëqind e pesëdhjetë)
5	Merlika dhe të tjerët nr. 40751/10	EUR 1,171,800 (një milion e njëqind e shtatëdhjetë e një mijë e tetëqind) së bashku për të njëmbëdhjetë ankuesit	Asnjë (Nuk është dorëzuar asnjë kërkesë specifike)
6	Dhimertika dhe Nika nr. 48522/10	EUR 4,416,900 (katër milionë e katërqind e gjashtëmbëdhjetë mijë e nëntëqind) së bashku për të shtatë ankuesit	EUR 850 (tetëqind e pesëdhjetë)

SEKSIONI I PARË

ÇËSHTJA

“ALIÇKA DHE TË TJERËT KUNDËR SHQIPËRISË”¹⁰

(ankimet nr. 33148/11, 33151/11, 33823/11, 46103/11, 72334/11, 78960/11)

VENDIM

Strasbourg

7 prill 2016

Ky vendim është i formës së prerë.

Ai mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.

Në çështjen “Aliçka dhe të tjerët kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, kryetare

Paul Mahoney

Pauliine Koskelo, gjyqtarë

dhe André Wampach, zëvendësregjistrar i seksionit,

Pasi ka diskutuar me dyer të mbyllura më 15 mars 2016,

Pasi ka vërejtur se Çështja “ligjore në fjalë në ankesat e mëposhtme, tashmë është objekt i mirëpërcaktuar i praktikës gjyqësore të Gjykatës (shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë, nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, 31 korrik 2012),

Lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë ditë:

PROCEDURA

1. Çështja filloi me gjashtë ankesa (nr. 33148/11, 33151/11, 33823/11, 46103/11, 72334/11 dhe 78960/11), kundër Republikës së Shqipërisë, dorëzuar në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga 13 shtetas shqiptarë. Detajet e ankuesve dhe të përfaqësuesve përcaktohen në shtojcën nr. 1, bashkëlidhur me vendimin.

2. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agentja e saj, znj. A. Hicka nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

3. Më 20 dhjetor 2013, ankimet iu komunikuan Qeverisë.

4. Në lidhje me ankimet nr. 33148/11, 33151/11, 33823/11, 46103/11 dhe 72334/11, Qeveria nuk dorëzoi komente me shkrim për kërkesat e ankuesve për kompensim të drejtë në afatin kohor të lejuar.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

A. Ankimi nr. 33148/11: Aliçka dhe Vasha

5. Më 30 maj 2003, Komisioni i Gjykostrës njohu, midis të tjerave, të drejtat e ankuesve për pronën e trashëguar mbi një sipërfaqe toke me përmasat 655,400 m². Ankuesit dhe trashëgimtarëve të tjerë do t’iu jepej një kompensim në shumën prej 2,297,398 lekësh shqiptarë (TË GJITHË) për të gjithë tokën.

6. Deri më sot, nuk është paguar asnjë kompensim.

B. Ankimi nr. 33151/11: Kreka

7. Më 15 shtator 1995, Komisioni i Korçës njohu, midis të tjerave, të drejtat e ankuesve mbi një sipërfaqe toke, me përmasën prej 2,800 m², nga e cila u rikthye 300 m². Duke qenë se sipërfaqja e

¹⁰ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 102*. Tiranë, 2016. f. 5753

mbetur e tokës prej 2,500 m², e cila ishte e pozicionuar brenda kufijve të fshatit dhe ishte arë, ishte e zënë, ankuesi dhe trashëgimtarët e tjerë do të kompensoheshin me obligacion shtetëror, në rast se objektet e pozicionuara në sipërfaqen e tokës nuk do të privatizoheshin. Komisioni deklaroi se ankuesit i përkiste një e gjashta e tokës.

8. Më 21 dhjetor 1998, Komisioni i Korçës njohu, midis të tjerave, të drejtat e ankuesve mbi një tjetër arë dhe një tokë kullotë me sipërfaqe prej 19,796 m². Duke qenë se ara dhe kullota ishin të zëna, ankuesi do të kompensohej në obligacione shtetërore të barasvlershme në shumën financiare prej 36,890 TË GJITHË.

9. Deri më sot nuk është paguar asnjë kompensim.

C. Ankimi nr. 33823/11: Tahiri

10. Më 10 prill 1996, Komisioni i Tiranës njohu, midis të tjerave, të drejtën e ankuesit për pronë të trashëguar mbi një sipërfaqe toke me përmasën 766 m², nga e cila u kthye 94 m². Duke qenë se pjesa e mbetur e tokës me sipërfaqe 672 m² ishte e zënë, ankuesi dhe trashëgimtarët e tjerë do të kompensoheshin në një nga mënyrat e parashikuara me ligj.

11. Deri më sot nuk është paguar asnjë kompensim.

D. Ankimi nr. 46103/11: Theodhosi

12. Më 28 gusht 2000, Komisioni i Kavajës njohu, midis të tjerave, të drejtën e ankuesit mbi pronën e trashëguar, mbi dy sipërfaqe toke të cilat në total kishin përmasën 17,500 m². Duke qenë se sipërfaqet e tokës ishin të zëna, ankuesi dhe trashëgimtarët e tjerë do të paguheshin në natyrë për sipërfaqen e tokës me përmasën 10,000 m² dhe në obligacione shtetërore për sipërfaqen tjetër me përmasë 750 m². Nuk u morr asnjë vendim për të drejtën për kompensim për pjesën e mbetur të tokës me sipërfaqe 6,750 m².

13. Deri më sot nuk është paguar asnjë kompensim.

E. Ankimi nr. 72334/11: Nishe dhe të tjerët

14. Më 13 dhjetor 1996, Komisioni i Devollit njohu të drejtat e ankuesve për pronën e trashëguar mbi një sipërfaqe toke me përmasën 27,200 m². Ankuesve do t'u akordohej kompensim me anë të obligacioneve shtetërore në shumën prej 367,000.

15. Deri më sot nuk është paguar asnjë kompensim.

F. Ankimi nr. 78960/11: Benussi

16. Më 23 qershor 1995, Komisioni i Tiranës njohu të drejtën e ankuesit për pronën e trashëguar mbi një sipërfaqe toke me përmasat 836 m², nga e cila u rikthye 513 m². Duke qenë se pjesa e mbetur e tokës ishte e zënë, ankuesi do të kompensohej në një nga mënyrat e parashikuara me ligj.

17. Më 17 mars 2008, Agjencia për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave ndryshoi pjesërisht vendimin e Komisionit dhe vendosi që ankuesi do të kompensohej në një nga mënyrat e parashikuara nga ligji edhe në lidhje me sipërfaqen e tokës prej 513 m².

18. Deri më sot nuk është paguar asnjë kompensim.

II. LIGJI PËRKATËS VENDAS

19. Ligji dhe praktika përkatëse vendase përshkruhen në detaje, *inter alia*, në vendimin *Ramadh* kundër *Shqipërisë* (nr. 38222/02, 13 nëntor 2007); *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §§23–53, 31 korrik 2012) dhe i kohëve të fundit, *Sharra dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25038/08, 64376/09, 64399/09, 347/10, 1376/10, 4036/10, 12889/10, 20240/10, 29442/10, 29617/10, 33154/11 dhe 2032/12, §§33–43, 10 nëntor 2015).

III. MATERIALET E KËSHILLIT TË EVROPËS

20. Materiale të lidhura me çështjen u referuan nga vendimet e kësaj Gjykate në çështjet *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §44, *Metalla dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 30264/08, 42129/08, 54403/08 dhe 54411/08, §§15–17, 16 korrik 2015); *Siliqi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 37295/05 dhe 42228/05, §§12–13, 10 maj 2015); dhe *Karagozji dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25408/06, 37419/06, 49121/06, 1504/07, 19772/07, 46685/07, 49411/07, 27242/08, 61912/08 dhe 15075/09, §§36–38, 8 prill 2014).

LIGJI

I. BASHKIMI I ANKIMEVE

21. Duke qenë se të gjitha ankimet ngrenë të njëjtën çështje, Gjykata vendos se ato duhen bashkuar sipas rregullit 42§1 të Rregullores së Gjykatës.

II. SHKELJET E PRETENDUARA TË NENEVE 6§1 DHE 13 TË KONVENTËS, SI EDHE TË NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS NË LIDHJE ME MOSZBATIMIN E VENDIMEVE TË FORMËS SË PRERË

22. Ankuesit pretendonin se ka pasur një shkelje të neneve 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat i akordonin atyre kompensim në vend të rikthimit të pronave të tyre.

Neni 6§1 i Konventës, për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon si më poshtë:

“Në përcaktimin e të drejtave civile dhe detyrimeve ... çdo njeri ka të drejtën për një seancë... dëgjimore... nga [një] ... tribunal...”

Neni 13 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdonjëri të drejtat dhe liritë e të cilit, siç parashikohen në Konventë, janë thyer, do të përfitojë një kompensim efektiv përpara një autoriteti kombëtar, pavarësisht faktit se thyerja mund të jetë bërë nga persona me një pozicion zyrtar.”

Neni 1 i protokollit nr. 1 të Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe për kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e një shteti për të zbatuar ligje, që ai i çmon të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera.”

A. Pranueshmëria

1. Në lidhje me ankimin nr. 33151/11

23. Pakënaqësia e ankuesit për moszbatimin e vendimit të Komisionit në lidhje me sipërfaqen e tokës me përmasë 300 m² është e pabazuar. Për këtë arsye, Gjykata e deklaroi këtë ankesë të pabazuar dhe e rrëzon bazuar në nenin 35§§3 (a) dhe 4 të Konventës.

2. Në lidhje me ankimin nr. 46103/11

24. Ankuesja shprehu pakënaqësinë për mungesën e kompensimit në lidhje me sipërfaqen e tokës me përmasë 6,750 m² (shiko paragrafin 12 më sipër). Gjykata vëren se në mungesë të njohjes të së drejtës për kompensim nga Komisioni për atë sipërfaqe toke, ankuesja nuk mund të argumentojë se ka një “kërkesë” sipas kuptimit të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës. Gjykata e deklaroi këtë ankesë të papajtueshme *ratione materiae* dhe e kundërshton në përputhje me nenin 35§§3 (a) dhe 4 të Konventës.

3. Për sa ka të bëjë me ankesat e mbetura

25. Qeveria nuk ngriti ndonjë kundërshtim në lidhje me pranueshmërinë e ankesave të tjera.

26. Gjykata vëren se këto ankesa nuk janë të pabazuara, sipas kuptimit të nenit 35§3 (a) të Konventës. Më tej ajo vëren se ato nuk janë të papranueshme për ndonjë shkak tjetër. Për këtë arsye, ato duhen deklaruar të pranueshme.

B. Meritat

27. Qeveria nuk i diskutoi cilësitë e pakënaqësive të ankuesve dhe pranoi se ankimet ishin praktikës gjyqësore të mirëpërcaktuar të Gjykatës për vendimin në çështjen *Manushaqe Puto dhe të tjerët*, cituar më sipër.

28. Për sa u përket gjetjeve të saj në çështjet e mëparshme kundër Shqipërisë, për të cilat Qeveria nuk paraqiti ndonjë argument për të garantuar distancimin e saj nga to (*shiko midis të tjerave, Çausb Driza kundër Shqipërisë, nr. 10810/05, §§87–89 dhe §§91–94, 15 mars 2011; Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§93–97 dhe referencat cituar në të; dhe, së fundmi, Sbarra dhe të tjerët, cituar më sipër, §§49–51; Metalla dhe të tjerët, cituar më sipër, §§29–31; Siliqi dhe të tjerët, cituar më sipër, §§19*), Gjykata konstaton se moszbatimi i

vendimeve vendase të formës së prerë për kaq shumë vite nga ana e autoriteteve vendase, shkelte të drejtat e ankuesve sipas nenit 6§1 dhe sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

29. Gjithashtu, Gjykata arrin në përfundimin se nuk ka pasur dhe se vazhdon të mos ketë asnjë kompensim efikas vendas që do të mundësonte një korrigjim të përshtatshëm dhe të mjaftueshëm për moszbatimin e tejzgjatur të vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat akordonin kompensim. Kështu, ka pasur një shkelje të nenit 13 të Konventës (*shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§72–84 dhe referencat cituar në të*).

III. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6§1 E KONVENTËS NË LIDHJE ME KOHËZGJATJEN E PROCEDIMEVE

30. Ankuesit në ankimin nr. 78960/11 u ankuan sipas nenit 6§1 për kohëzgjatjen e procedurave si rezultat i moszbatimit të vendimeve të Komisionit.

31. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është e pabazuar sipas interpretimit të nenit 35§3 (a) të Konventës. Më tej ajo vëren se nuk është e papranueshme në ndonjë argument tjetër dhe për këtë arsye e deklaron atë të pranueshëm.

32. Gjykata argumenton se sipas gjetjeve në paragrafët 28–29 më sipër, Çështja “e kohëzgjatjes së procedurave duhet të konsiderohet se është përfshirë në çështjen e moszbatimit (*shiko, për shembull, Kutić kundër Kroacisë, nr. 48778/99, §34, GJEDNJ 2002–II dhe Popova kundër Rusisë, nr. 23697/02, §44, 21 dhjetor 2006*). Për këtë arsye, gjykata mendon se nuk është e nevojshme ta shqyrtojë këtë ankesë më veçantë.

IV. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

33. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Nëse Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve në të dhe nëse ligji i brendshëm i Palës së Lartë Kontraktuese në fjalë lejon që të bëhet vetëm kompensim i pjesshëm, nëse është e nevojshme, Gjykata duhet të ofrojë kompensim të drejtë për palën e dëmtuar.”

A. Dëmi

1. Parashtrimet e palëve

a) Ankuesit

i) Vërejtjet e përgjithshme

34. Ankuesit bënë të njëjtat parashtrime si ato të përmbledhura në këtë vendim të Gjykatës në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§57–58.

ii) Kërkesa specifike në lidhje me secilin aplikim

35. Ankuesit patën kërkesa në lidhje me dëmin monetar dhe jomonetar, siç është paraqitur në tabelë në shtojcën 2.

36. Në lidhje me ankesën nr. 33148/11, mbështetur në raportet e ekspertit, ankuesit kërkuan që të aplikohet një çmim reference prej 5 eurosh për metër katror për tokën bujqësore me sipërfaqe 600,400 m² dhe një çmim reference prej 7.2 eurosh/m², për sipërfaqen e tokës më përmasë 55,000 m². Ata kërkuan që të zotëronin një të katërtën e të gjithë pronës.

37. Në lidhje me ankimin 33151/11, ankuesi kërkoj që të zbatohet një çmim reference prej 1,800 TË GJITHA/m² për tokën pyjore me sipërfaqe prej 8,300 m². Ai, gjithashtu, bëri kërkesë edhe për humbjen e përfitimeve referuar disa pemëve arrash. Ai kërkonte të zotëronte një të pestat e të gjithë pronës.

38. Në lidhje me ankimin nr. 33823/11, ankuesi kërkoj të zbatohet çmimi i referencës prej 24,754 TË GJITHA/m², siç edhe tregohet në hartat e vlerësimit të vitit 2008. Ai nuk bëri ndonjë kërkesë konkrete për pjesën e tij të pronës.

39. Në lidhje me ankesën nr. 78960/11, ankuesi kërkoj çmimin e referencës 120,000 TË GJITHA/m², siç përcaktohet në hartat e vlerësimit të vitit 2013. Ankuesi kërkonte që ata të zotëronin të gjithë pronën.

40. Në lidhje me ankimin nr. 46103/11, mbështetur në një raport të ekspertit, ankuesja kërkoj të zbatohet një çmim reference prej 100 eurosh/m². Ajo nuk bëri ndonjë kërkesë specifike për pjesën e saj të pronës.

41. Në lidhje me ankimin nr. 72334/11, mbështetur në një raport të ekspertit, ankuesit kërkuan të aplikohet një çmim reference prej 2,000 TË GJITHA/m². Ata kërkonin që të zotëronin të gjithë pronën.

b) Qeveria

i) *Vërejtje të përgjithshme*

42. Qeveria bëri të njëjtat parashtrime si ato të përmbledhura në vendimin e kësaj Gjykate në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§69–71.

ii) *Komente specifike në lidhje me secilin ankim*

43. Në lidhje me ankimet nr. 33148/11, 33151/11, 33823/11, 46103/11 dhe 72334/11, Qeveria nuk paraqiti komente për kërkesat e ankuesve për kompensim të drejtë brenda afatit kohor për atë qëllim (*shiko, gjithashtu, paragrafin 4 më sipër*).

44. Në lidhje me ankimet nr. 78960/11, Qeveria parashtroi se ankuesi duhet të kompensohet në bazë të hartave të vlerësimit të vitit 2014, sipas së cilave çmimi i referencës ishte 57,126 TË GJITHA/m². Ata konfirmonin se ankuesi kishte të drejtën mbi të gjithë pronën.

2. *Vlerësimi i Gjykatës*

45. Gjykata shqyrtoi të njëjtat parashtrime të bëra nga palët në vendimin e saj në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§78–87. Gjykata arriti në përfundimin se dëmi monetar duhet të përcaktohet bazuar në hartat e vlerësimit të pronës të vitit 2008 (*shiko Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §90; Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §125; dhe Vroni dhe të tjerët kundër Shqipërisë (kompensim i drejtë), nr. 35720/04 dhe 42832/06, §§33–39, 7 dhjetor 2010*). Gjykata nuk gjen asnjë arsye për t'u distancuar nga këto gjetje.

46. Në lidhje me ankimet nr. 33148/11 dhe 72334/11, Gjykata vëren se vendimet e Komisionit kishin specifikuar shumën e kompensimit për t'u akorduar në vlerën dhe me anë të obligacioneve shtetërore. Kështu, Gjykata do t'u akordojë ankuesve shumën korresponuese, duke lënë të kuptohet se ankuesve në ankimin nr. 33148/11, u jepet e drejta mbi një të katërtën e shumës, ndërsa ankuesve në ankimin nr. 72334/11, u njihet e gjithë shumën.

47. Në lidhje me ankimin nr. 33151/11, Gjykata vëren se vendimet e Komisionit nuk njohën asnjë të drejtë mbi pronën për tokën pyjore dhe pemët e arrave (*shiko paragrafët 7-8 më sipër*). Për këtë arsye, Gjykata mendon se nuk duhet akorduar asnjë dëm monetar. Megjithatë, Gjykata mendon se Qeveria e paditur duhet t'i garantojë ankuesit një formë efikase kompensimi për sipërfaqet e tokës, në përputhje me vendimet e Komisionit dhe me pjesën e pronës së ankuesit, brenda tre muajve (*shiko, për shembull, Vukelić kundër Malit të Zi, nr. 58258/09, §107, 4 qershor 2013; Mikhaylova dhe të tjerët kundër Ukrainës, nr. 16475/02, §40, 15 qershor 2006; dhe Lisjanskiy kundër Ukrainës, nr. 17899/02, §34, 4 prill 2006*).

48. Në lidhje me ankimin nr. 33823/11, Gjykata gjykon që ankuesve t'u akordohet një e katërta e të gjithë pronës dhe në lidhje me ankimin nr. 78960/11 të akordohet e gjithë prona.

49. Në lidhje me ankimin nr. 46103/11, Gjykata vëren se Komisioni akordoi kompensim me anë të obligacioneve shtetërore në lidhje me sipërfaqen e tokës me përmasë 750 m², bazuar në aktin e pronës 1993, pa e përcaktuar shumën. Megjithatë, Gjykata vëren se akti i pronës 2004, i cili shfuqizonte aktin e pronës 1993, nuk parashikon kompensim me anë të obligacioneve shtetërore. Për më tepër, kompensimi financiar është e vetmja formë kompensimi e cila aktualisht konsiderohet efikase (*shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§77 dhe 80*). Për këtë arsye, Gjykata mendon se ankuesit i duhet akorduar kompensim financiar për sipërfaqen e tokës me përmasë 750 m².

Në lidhje me kompensimin në natyrë për sipërfaqen e tokës prej 10,000 m², Gjykata do t'i referojë parashtrimin të Qeverisë të bërë në kontekstin e procedimeve në çështjen *Manushaqe Puto dhe të tjerët*, cituar më sipër, §68, sipas së cilit asnjë kompensim në natyrë nuk ishte bërë ndonjëherë efektiv. Për më tepër, ajo përsërit gjetjet e saj në çështjen *Çaush Driza*, cituar më sipër, për faktin se kjo formë kompensimi nuk ishte efikase (*shiko Çaush Driza kundër Shqipërisë, cituar më sipër, §§77–83*). Për këtë arsye, duhet akorduar kompensim financiar edhe për sipërfaqen e tokës prej 10,000 m².

Gjykata konstaton se ankuesit i duhet akorduar kompensim në lidhje me një të pesëmbëdhjetën e të dyja sipërfaqeve të tokës, në një total prej 10,750 m².

50. Për sa i përket materialit që zotëron, Gjykata e mendon të arsyeshme t'i japë shpërblimet për dëmin monetar dhe atë jomonetar, siç paraqitet në tabelë në shtojcën nr. 3.

B. Kostot dhe shpenzimet

51. Ankuesit bënë kërkesa në lidhje me kostot dhe shpenzimet, siç paraqitet në tabelën në shtojcën nr. 2.

52. Në lidhje me ankimet nr. 78960/11 ku citohet *Gjyli kundër Shqipërisë* (nr. 32907/07, §72, 29 shtator 2009), sipas së cilës kostot dhe shpenzimet duhet jenë të paguara faktikisht dhe domosdoshmërisht dhe të jenë të arsyeshme, Qeveria ia la çështjen në mirëbesim Gjykatës për të vendosur shumën që do të akordohet për këtë rast.

53. Sipas vendimeve të Gjykatës, “një ankues ka të drejtën të rimbursohet për kostot dhe shpenzimet vetëm për atë kohë sa tregohet se këto janë bërë në të vërtetë dhe sepse kanë qenë të nevojshme, dhe se janë të arsyeshme” (*shiko Gjyli kundër Shqipërisë, cituar më sipër, §72*). Në këtë këndvështrim, rregulli 60 §§2 dhe 3 i rregullores së Gjykatës parashikon se ankuesit duhet të bashkëlidhin me kërkesat e tyre për kompensim të drejtë “çdo dokument mbështetës të lidhur me çështjen”.

Nëse kjo gjë nuk realizohet, Gjykata “mund t'i kundërshtojë kërkesat plotësisht ose pjesërisht”.

54. Në lidhje me ankimet nr. 33148/11, 33151/11, 46103/11 dhe 72334/11, Gjykata nuk do të ofrojë kompensim për kostot dhe shpenzimet, duke qenë se nuk është paraqitur asnjë dokument mbështetës.

55. Në lidhje me gjetjet e saj në paragrafët 28–29, natyra përsëritëse e ankesave të ngritura në ankimet e mësipërme, përfaqësimi i disa prej ankuesve nga i njëjti avokat dhe këndvështrimi i Gjykatës se shumica e kostove dhe shpenzimeve të kërkuara nuk ishin të justifikueshme për kuant, Gjykata e gjykon të arsyeshme të akordojë kompensime në lidhje me kostot dhe shpenzimet, siç paraqitet në tabelën në shtojcën nr. 3.

C. Interesi i papaguar

56. Gjykata e konsideron si të përshtatshme që norma e interesit të papaguar duhet të bazohet në normën marzhinale huadhënëse të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës duhet t'i shtohen tre për qind.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. Vendos t'i bashkojë të gjitha ankimet.
2. E deklaron të papranueshëm ankimin në lidhje me moszbatimin e vendimit në lidhje me sipërfaqen e tokës me përmasë 300 m² në lidhje me ankimin nr. 33151/11 dhe ankimin në lidhje me mungesën e kompensimit në lidhje me sipërfaqen e tokës me përmasë 6,750 m² referuar ankimit nr. 46103/11.
3. I deklaron ankimet e mbetura bazuar në nenet 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë dhe kohëzgjatjen e procedurave të pranueshme.
4. Gjykon se ka pasur një shkelje të neneve 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë.
5. Gjykon se nuk është e nevojshme të shqyrtohet ankesa sipas kuptimit të nenit 6§1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave.
6. Gjykon:
 - a) Se shteti i paditur duhet të sigurojë, me anë të mjeteve të duhura, zbatimin e vendimeve të Komisionit të dhëna në favor të ankuesit në ankimin nr. 33151/11, për pjesën e tij të tokës, brenda tre muajve;

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

b) Se shteti i paditur duhet t'u paguajë ankuesve në ankimet nr. 33823/11, 46103/11 dhe 78960/11 brenda tre muajve, shumat e referuara në paragrafët 50 dhe 55 të vendimit dhe të paraqitura në tabelë në shtojcën 3, plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme, për t'u shkëmbyer në monedhën vendase në normën e zbatueshme në datën e shlyerjes;

c) Se shteti i paditur duhet t'u paguajë ankuesve së bashku, në ankimet nr. 33148/11 dhe 72334/11 brenda tre muajve, shumat e referuara në paragrafët 50 dhe 55 të vendimit dhe të paraqitura në tabelën në shtojcën 3, plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme, për t'u shkëmbyer në monedhën vendase në normën e zbatueshme në datën e shlyerjes;

d) Se që nga kalimi i periudhës tremujore të sipërpërmendur deri në pagimin e kompensimit, interesi i thjeshtë do të jetë i pagueshëm në shumat e mësipërme në një normë të barabartë me normën marzhinale huadhënëse të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së vonesës plus tre për qind;

7. Rrëzon pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesve për kompensim të drejtë.

Përgatitur në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 7 prill 2016, sipas rregullit 77§§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

(Firmosur)
André Wampach
Zëvendësregjistrar

(Firmosur)
Kristina Pardalos
Presidente

Shtojca 1

LISTA E ANKUESVE

Nr.	Emri dhe numri i çështjes	Emri i ankuesit (viti i lindjes)	Shteti ku banojnë	Përfaqësuar nga	Data e prezantimit
1	Alička dhe Vasha nr. 33148/11	Velisha Alička (1940) Adriatik Alička (1949) Nafije Vasha, mbiemri i vajzërisë Alička (1942)	Shqipëri Shqipëri Shqipëri	S. Dodbiba avokat	17 maj 2011
2	Kreka nr. 33151/11	Selami Kreka (1925)	Shqipëri	Asnjë	13 maj 2011
3	Tahiri nr. 33823/11	Dilaver Tahiri (1944)	Shqipëri	V.Gumi avokat	24 prill 2011
4	Theodhosi nr. 46103/11	Afërdita Theodhosi (1951)	Shqipëri	Asnjë	6 korrik 2011
5	Nishe dhe të tjerët nr. 72334/11	Petraq Nishe (1938) Irimi Shkurti, mbiemri i vajzërisë Nishe (1936) Josif Nishe (1938) Ilia Çili (1954) Margarita Tole, mbiemri i vajzërisë Çili (1957) Sotir Çili (1962)	Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri	S. Dodbiba avokat	5 tetor 2011
6	Benussi nr. 78960/11	Anton Benussi (1938)	Shqipëri	S. Puto avokat	12 mars 2012

KËRKESAT E ANKUESVE
PËR KOMPENSIM TË DREJTË,
SI EDHE PËR KOSTOT DHE SHPENZIMET

Nr.	Emri dhe numri i ankimit	Dëmi monetar	Dëmi jomonetar	Kosto dhe shpenzime
1	Aliçka dhe Vasha nr. 33148/11	EUR849,500 në lidhje me vlerën e pronës së sipërfaqes së tokës me përmasë 655,400 m ² për pjesën e tokës që u takon ankuesve, bazuar në raportin e ekspertit	Asnjë	EUR 5,000 (Nuk u dorëzua asnjë faturë.)
2	Kreka nr. 33151/11	EUR 106,714 në lidhje me vlerën e pronës së sipërfaqes së tokës me përmasë 8,300m ² EUR 3,428 në lidhje me humbjen e përfitimeve si rezultat i prerjes së pemëve të arrave EUR 34,285 në lidhje me humbjen e përfitimeve si rezultat i ndërtimeve pa leje	Asnjë	EUR 881 (Nuk u dorëzua asnjë faturë.)
3	Tahiri nr. 33823/11	EUR 118,819 në lidhje me vlerën e sipërfaqes së tokës me përmasa 672 m ² bazuar në hartat e vlerësimit të vitit 2008, nuk u bë asnjë kërkesë specifike për këtë pjesë të pronës	EUR 10,000	EUR 8,302 (Janë dorëzuar faturat.)
4	Theodhosi nr. 46103/11	EUR 2,975,000 në lidhje me vlerën e sipërfaqes së tokës me përmasa 17,500 m ² sipas raportit të ekspertit së bashku me humbjen e përfitimeve, nuk u bë asnjë kërkesë specifike për këtë pjesë të pronës	EUR 30,000	EUR 15,000 (Nuk u dorëzua asnjë faturë.)
5	Nishe dhe të tjerët nr. 72334/11	EUR 395,000 në lidhje me vlerën e tokës bujqësore me sipërfaqe prej 27,200m ² sipas raportit të ekspertit	EUR 16,000	EUR 5,000 (Nuk u dorëzua asnjë faturë.)
6	Benussi nr. 78960/11	EUR 716,571 në lidhje me vlerën e tokës me sipërfaqe 836 m ² sipas hartave të vlerësimit të vitit 2013	EUR 15,000	EUR 1,000 (Janë dorëzuar faturat.)

VENDIMI I GJYKATËS

Nr.	Emri dhe numri i ankimit	Dëmi monetar dhe dëmi jomonetar	Kosto dhe shpenzime
1	Aliçka dhe Vasha nr. 33148/11	EUR 3,200 (tre mijë e dyqind)	Asnjë (Nuk u dorëzua asnjë faturë.)
2	Kreka nr. 33151/11	Asnjë	Asnjë (Nuk u dorëzua asnjë faturë.)
3	Tahiri nr. 33823/11	EUR 34,300 (tridhjetë e katër mijë e treqind)	EUR 850 (tetëqind e pesëdhjetë)
4	Theodhosi nr. 46103/11	EUR 11,800 (njëmbëdhjetë mijë e tetëqind)	Asnjë (Nuk u dorëzua asnjë faturë.)
5	Nishe dhe të tjerët nr. 72334/11	EUR 31,300 (tridhjetë e një mijë e treqind)	Asnjë (Nuk u dorëzua asnjë faturë.)
6	Benussi nr. 78960/11	EUR 719,000 (shtatëqind e nëntëmbëdhjetë mijë)	EUR 850 (tetëqind e pesëdhjetë)

SEKSIONI I PARË
ÇËSHTJA
“HALIMI DHE TË TJERËT KUNDËR SHQIPËRISË”¹¹
(ankimi nr. 33839/11)

VENDIM

Ky version u korrigjua më 26 prill 2016 sipas rregullit 81 të rregullores së Gjykatës.

Strasbourg
7 prill 2016

*Ky vendim është i formës së prerë.
Ai mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Halimi dhe të tjerët kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, kryetare

Paul Mahoney

Pauliine Koskelo, gjyqtarë

dhe André Wampach, zëvendësregjistrar i seksionit,

Pasi ka diskutuar me dyer të mbyllura më 15 mars 2016,

Pasi ka vërejtur se çështja “ligjore në fjalë në ankesën e mëposhtme, tashmë është objekt i praktikës gjyqësore të mirëpërcaktuar të Gjykatës (shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë, nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, 31 korrik 2012),

Lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë ditë.

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një ankim (nr. 33839/11) kundër Republikës së Shqipërisë, dorëzuar në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga 9 shtetas shqiptarë. Detajet e ankuesve përcaktohen në shtojcën nr. 1, bashkëlidhur me vendimin.

2. Ankuesit u përfaqësuan nga znj. S. Puto, avokate që ushtron profesionin në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj, znj. A. Hicka nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

3. Më 20 dhjetor 2013, ankimet iu komunikuan Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

4. Më 30 maj 2003, Komisioni i Vlorës, i njohu ankuesve të drejtat për pronë të trashëguar për një sipërfaqe toke me përmasat 10,000 m². Duke qenë se sipërfaqja e tokës ishte e zënë, ankuesit do të kompensoheshin në një nga mënyrat e parashikuara me ligj.

5. Deri më sot, nuk është paguar asnjë kompensim.

II. LIGJI PËRKATËS VENDAS

6. Ligji dhe praktika përkatëse vendase përshkruhen në detaje, *inter alia*, në vendimin *Ramadhi kundër Shqipërisë* (nr. 38222/02, 13 nëntor 2007); *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §§23–53, 31 korrik 2012) dhe i kohëve të fundit, *Sharra dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25038/08, 64376/09, 64399/09, 347/10, 1376/10, 4036/10, 12889/10, 20240/10, 29442/10, 29617/10, 33154/11 dhe 2032/12, §§33–43, 10 nëntor 2015).

¹¹ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 105*. Tiranë, 2016. f. 5818

III. MATERIALET E KËSHILLIT TË EVROPËS

7. Materiale të lidhura me çështjen u referuan nga vendimet e kësaj Gjykate në çështjet *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §44, *Metalla dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 30264/08, 42129/08, 54403/08 dhe 54411/08, §§15–17, 16 korrik 2015); *Siliqi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 37295/05 dhe 42228/05, §§12–13, 10 maj 2015); dhe *Karagozi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25408/06, 37419/06, 49121/06, 1504/07, 19772/07, 46685/07, 49411/07, 27242/08, 61912/08 dhe 15075/09, §§36–38, 8 prill 2014).

LIGJI

I. SHKELJET E PRETENDUARA TË NENEVE 6§1 DHE 13 TË KONVENTËS SI EDHE TË NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS NË LIDHJE ME MOSZBATIMIN E VENDIMEVE TË FORMËS SË PRERË

8. Ankuesit pretendonin se ka pasur një shkelje të neneve 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat i akordonin atyre kompensim në vend të rikthimit të pronave të tyre.

Neni 6 §1 i Konventës, për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon si më poshtë:

“Në përcaktimin e të drejtave civile dhe detyrimeve ... çdo njeri ka të drejtën për një seancë... dëgjimore... nga [një] ... tribunal...”

Neni 13 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdo njeri të drejtat dhe liritë e të cilit, siç parashikohen në Konventë, janë thyer, do të përfitojë një kompensim efektiv përpara një autoriteti kombëtar, pavarësisht faktit se thyerja mund të jetë bërë nga persona me një pozicion zyrtar.”

Neni 1 i protokollit nr. 1 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe për kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e një Shteti për të zbatuar ligje, që ai i çmon të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera.”

A. Pranueshmëria

9. Qeveria nuk kontestoi pranueshmërinë e këtyre ankimeve.

10. Gjykata vëren se këto ankesa nuk janë të pabazuara, sipas kuptimit të nenit 35§3(a) të Konventës. Më tej, ajo vëren se ato nuk janë të papranueshme për ndonjë shkak tjetër. Për këtë arsye, ato duhen deklaruar të pranueshme.

B. Cilësitë

11. Qeveria nuk i diskutoi cilësitë e pakënaqësive të ankuesve dhe pranoi se ankimi ishte objekt i praktikës gjyqësore të mirëpërcaktuar të Gjykatës për vendimin në çështjen *Manushaqe Puto dhe të tjerët*, cituar më sipër.

12. Për sa i përket gjetjeve të saj në çështjet e mëparshme kundër Shqipërisë, për të cilat Qeveria nuk paraqiti ndonjë argument për të garantuar distancimin e saj nga to (*shiko midis të tjerave, Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§93–97 dhe referencat cituar në të; dhe, së fundmi, Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §§49–51; Metalla dhe të tjerët, cituar më sipër, §§29–31; Siliqi dhe të tjerët, cituar më sipër, §19*), Gjykata konstaton se moszbatimi i vendimeve vendase të formës së prerë për kaq shumë vite nga ana e autoriteteve vendase, shkelte të drejtat e ankuesve sipas nenit 6§1 dhe sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

13. Gjithashtu, Gjykata arrin në përfundimin se nuk ka pasur dhe se vazhdon të mos ketë asnjë kompensim efikas vendas që do të mundësonte një korrigjim të përshtatshëm dhe të mjaftueshëm për moszbatimin e tejzgjatur të vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat akordonin kompensim. Kështu, ka pasur një shkelje të nenit 13 të Konventës (*shiko Manushaqe Puton dhe të tjerët, cituar më sipër, §§72–84 dhe referencat cituar në të*).

II. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6§1 E KONVENTËS NË LIDHJE ME KOHË-ZGJATJEN E PROCEDIMEVE

14. Ankuesit u ankuan sipas nenit 6§1 për kohëzgjatjen e procedurave si rezultat i mos-zbatimit të vendimeve të Komisionit.

15. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është e pabazuar sipas interpretimit të nenit 35§3(a) të Konventës. Më tej, ajo vëren se nuk është e papranueshme në ndonjë argument tjetër dhe për këtë arsye e deklaron atë të pranueshëm.

16. Gjykata argumenton se sipas gjetjeve në paragrafët 12–13 më sipër, Çështja “e kohëzgjatjes së procedurave duhet të konsiderohet se është përfshirë në çështjen e moszbatimit (*shiko, për shembull, Kutic kundër Kroacisë, nr. 48778/99, §34, GJEDNJ 2002–II, dhe Popova kundër Rusisë, nr. 23697/02, §44, 21 dhjetor 2006*). Për këtë arsye, gjykata mendon se nuk është e nevojshme ta shqyrtojë këtë ankesë më veçantë.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

17. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Nëse Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve në të, dhe nëse ligji i brendshëm i Palës së Lartë Kontraktuese në fjalë lejon që të bëhet vetëm kompensim i pjesshëm, nëse është e nevojshme, Gjykata duhet të ofrojë kompensim të drejtë për palën e dëmtuar.”

A. Dëmi

1. Parashtrimet e palëve

a) Ankuesit

18. Ankuesit bënë të njëjtat parashtrime si ato të përmbledhura në këtë vendim të Gjykatës në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§57–58. Më specifikisht, ata kërkuan 823,071 euro (EUR) për vlerën e pronës së sipërfaqes së tokës me përmasë 10,000 m², bazuar në hartat e vlerësimit të vitit 2013. Ata kërkuan të aplikohet çmimi i referencës prej 11,523 lekësh shqiptarë (TË GJITHË)/m², siç tregohet në hartat e vlerësimit të vitit 2013. Ata parashtruan se zotëronin të gjithë pronën. Ata kërkuan 135,000 euro për dëmin jo-monetar.

b) Qeveria

19. Qeveria bëri të njëjtat parashtrime si ato të përmbledhura në vendimin e kësaj Gjykate në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§69–71. Duke pasur parasysh faktin se në kohën e konfiskimit, sipërfaqja e tokës kishte qenë bujqësore, Qeveria propozoi se bazuar në hartat e vlerësimit të vitit 2014, duhej zbatuar çmimi i referencës për tokën bujqësore. Duke qenë se zona kadastrale ku pozicionohej prona nuk pasqyronte ndonjë çmim reference për tokën bujqësore, duhet të zbatohet çmimi i referencës për tokën bujqësore për një zonë tjetër kadastrale më të afërt, që është 280 TË GJITHË/m². Qeveria konfirmoi se ankuesit kishin të drejtë mbi të gjithë pronën.

2. Vlerësimi i Gjykatës

20. Gjykata shqyrtoi të njëjtat parashtrime të bëra nga palët në vendimin e saj në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§78–87. Gjykata arriti në përfundimin se dëmi monetar duhet të përcaktohet bazuar në hartat e vlerësimit të pronës të vitit 2008 (*shiko Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §90; Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §125; dhe Vrioni dhe të tjerët kundër Shqipërisë (kompensim i drejtë), nr. 35720/04 dhe 42832/06, §§33–39, 7 dhjetor 2010*). Gjykata nuk gjen asnjë arsye për t’u distancuar nga këto gjetje.

21. Gjykata vëren se autoritetet njohën të drejtën e ankuesve për kompensim në lidhje me tokën e ndërtimit dhe jo për tokën bujqësore, siç u argumentua nga Qeveria. Gjykata është e mendimit që ankuesve t’iu jepet e drejta mbi të gjithë pronën.

22. Në lidhje me materialin në pronësi të saj, Gjykata e shikon të arsyeshme t’i akordojë ankuesve EUR 754,300 (shtatëqind e pesëdhjetë e katër mijë e treqind) për dëmin monetar dhe jomonetar.

B. Kostot dhe shpenzimet

23. Ankuesit kërkuar 1,000 euro për kostot dhe shpenzimet. Ata dorëzuan faturat përkatëse.

24. Duke cituar *Gjyli kundër Shqipërisë* (nr. 32907/07, §72, 29 shtator 2009), sipas së cilës kostot dhe shpenzimet duhet jenë të paguara faktikisht dhe domosdoshmërisht dhe të jenë të arsyeshme, Qeveria ia la çështjen në mirëbesim Gjykatës për të vendosur shumën që do të akordohet për këtë rast.

25. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, “një ankues ka të drejtën të rimbursohet për kostot dhe shpenzimet vetëm për atë kohë sa tregohet se këto janë bërë në të vërtetë dhe sepse kanë qenë të nevojshme, dhe se janë të arsyeshme për çdo shumë” (*shiko Gjyli kundër Shqipërisë, cituar më sipër*, §72). Në këtë këndvështrim, rregulli 60§§2 dhe 3 i rregullores së Gjykatës parashikon se ankuesit duhet të bashkëlidhin me kërkesat e tyre për kompensim të drejtë “çdo dokument mbështetës të lidhur me çështjen”. Nëse kjo gjë nuk realizohet, Gjykata “mund t’i kundërshtojë kërkesat plotësisht ose pjesërisht”.

26. Në lidhje me gjetjet e saj në paragrafët 12–13, natyra e përsëritur e ankesave të ngritura në ankimin e mësipërm, përfaqësimi i disa prej ankuesve nga i njëjti avokat dhe këndvështrimi i Gjykatës se shumica e kostove dhe shpenzimeve të kërkuara nuk ishin të justifikueshme për shumën, Gjykata e gjykon të arsyeshme t’i akordojë ankuesve 850 euro për kostot dhe shpenzimet.

C. Interesi i papaguar

27. Gjykata e konsideron si të përshtatshme që norma e interesit të papaguar duhet të bazohet në normën marzhinale huadhënëse të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës duhet t’i shtohen tre për qind.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. I deklaron ankimet e mbetura bazuar në nenet 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës, në lidhje me moszbatimin e vendimit vendas të formës së prerë dhe kohëzgjatjen e procedurave të pranueshme.

2. Gjykon se ka pasur një shkelje të neneve 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë.

3. Gjykon se nuk është e nevojshme të shqyrtohet ankesa sipas kuptimit të nenit 6§1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave.

4. Gjykon:

a) Se Shteti i paditur duhet t’i paguajë bashkë ankuesit, brenda tre muajve¹², shumat e mëposhtme që duhet të konvertohen në vlerën monetare të Shtetit të paditur në normën e zbatueshme në datën e kompensimit:

i) 754,300 euro (shtatëqind e pesëdhjetë e katër mijë e treqind) plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme¹³ për dëmin monetar dhe jo monetar;

ii) 850 euro (tetëqind e pesëdhjetë) plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme për kostot dhe shpenzimet;

b) Se që nga përfundimi i periudhës tremujore të përmendur më sipër deri në kompensim, interesi i thjeshtë duhet të paguhet në shumat e mësipërme në një normë të barasvlershme me normën huadhënëse marzhinale të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së vonesës plus pikë tre për qind.

5. Rrëzon pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesve për kompensim të drejtë.

¹² Korrigjuar më 26 prill 2016: është hequr pjesa “që nga data në të cilën vendimi bëhet i formës së prerë në përputhje me nenin 44§2 të Konventës”.

¹³ Korrigjuar më 26 prill 2016: është shtuar pjesa “plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme”.

Vëllimi II, 2015-2019

Përgatitur në anglisht dhe njoftuar me shkrim, më 7 prill 2016, sipas rregullit 77§§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

(firmosur)

(firmosur)

André Wampach
Zëvendësregjistrar

Kristina Pardalos
Presidente

Shtojca 1

LISTA E ANKUESVE

Emri dhe numri i çështjes	Emri i ankuesit (viti i lindjes)	Shteti ku banojnë	Përfaqësuar nga:	Data e prezantimit
Halimi dhe të tjerët nr. 33839/11	Eni Kokona (1976) Lindita Kokona (1976) Xhejni Kokona (1978) Nirvana Rradheshi (1951) Shpresa Halimi (1969) Diana Kaltani, mbiemri i vajzërisë Halimi (1936) Ermal Halimi (1959) Karolina Halimi (1935) Ariel Halimi (1963)	Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shtetet e Bashkuara Kanada Shqipëri Shqipëri Shqipëri	S. Puto, avokat	14 mars 2011

SEKSIONI I PARË

ÇËSHTJA

“KARAGJOZI DHE TË TJERËT KUNDËR SHQIPËRISË”¹⁴

(ankimi nr. 32382/11)

VENDIM

Ky version u korrigjua më 26 prill 2016 sipas rregullit 81 të rregullores së Gjykatës

Strasbourg

7 prill 2016

Ky vendim është i formës së prerë. Ai mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.

Në çështjen “Karagjozi dhe të tjerët kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, kryetare

Paul Mahoney,

Pauliine Koskelo, gjyqtarë,

dhe André Wampach, zëvendësregjistrar i seksionit,

Pasi ka diskutuar me dyer të mbyllura më 15 mars 2016,

Pasi ka vërejtur se Çështja “ligjore në fjalë në ankesën e mëposhtme, tashmë është objekt i praktikës gjyqësore të mirëpërcaktuar të Gjykatës (shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë, nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §31 korrik 2012),

Lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë ditë.

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një ankim (nr. 32382/11) kundër Republikës së Shqipërisë, dorëzuar në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga 21 shtetas shqiptarë. Detajet e ankuesve përcaktohen në shtojcën nr. 1, bashkëlidhur me vendimin.

2. Ankuesit u përfaqësuan nga z. S. Puto, avokat që ushtron profesionin në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agentja e saj, znj. A. Hicka nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

3. Më 20 dhjetor 2013, ankimi iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

4. Më 28 korrik 2006, Komisioni i Vlorës, midis të tjerave, i njohu ankuesve të drejtat për pronë të trashëguar për një sipërfaqe toke me përmasat 640,000 m². Duke qenë se sipërfaqja e tokës ishte e zënë, ankuesit do të kompensoheshin në një nga mënyrat e parashikuara me ligj. Komisioni pohoi se toka kishte ndryshuar natyrën, nga tokë bujqësore në tokë për ndërtim. Një shënim me shkrim dore nga kryetari i Komisionit, deklaroi se vendimi u bë i formës së prerë më 2 tetor 2006. Më 18 shkurt 2013, me kërkesë të ankuesve për të marrë informacion nëse prona e tyre ishte ende e zënë, Ministria e Drejtësisë konfirmoi se toka ishte e zënë nga ushtria.

5. Deri më sot, nuk është paguar asnjë kompensim.

II. LIGJI PËRKATËS VENDAS

6. Ligji dhe praktika përkatëse vendase përshkruhen në detaje, *inter alia*, në vendimin *Ramadhi kundër Shqipërisë* (nr. 38222/02, 13 nëntor 2007); *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §§23-53, 31 korrik 2012) dhe i kohëve të fundit, *Sharra dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25038/08, 64376/09, 64399/09, 347/10, 1376/10, 4036/10, 12889/10, 20240/10, 29442/10, 29617/10, 33154/11 dhe 2032/12, §§33-43, 10 nëntor 2015).

¹⁴ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 111*. Tiranë, 2016. f. 8034

III. MATERIALET E KËSHILLIT TË EVROPËS

7. Materiale të lidhura me çështjen u referuan nga vendimet e kësaj Gjykate në çështjet *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §44, *Metalla dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 30264/08, 42129/08, 54403/08 dhe 54411/08, §§15–17, 16 korrik 2015); *Siliqi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 37295/05 dhe 42228/05, §§12–13, 10 maj 2015); dhe *Karagozi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25408/06, 37419/06, 49121/06, 1504/07, 19772/07, 46685/07, 49411/07, 27242/08, 61912/08 dhe 15075/09, §§36–38, 8 prill 2014).

LIGJI

I. SHKELJET E PRETENDUARA TË NENEVE 6§1 DHE 13 TË KONVENTËS, SI EDHE TË NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS NË LIDHJE ME MOSZBATIMIN E VENDIMEVE TË FORMËS SË PRERË

8. Ankuesit pretendonin se ka pasur një shkelje të neneve 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat i akordonin atyre kompensim në vend të rikthimit të pronave të tyre.

Neni 6§1 i Konventës, për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon si më poshtë:

“Në përcaktimin e të drejtave civile dhe detyrimeve ... çdo njeri ka të drejtën për një seancë... dëgjimore... nga [një] ... tribunal...”

Neni 13 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdonjëri të drejtat dhe liritë e të cilit, siç parashikohen në Konventë, janë thyer, do të përfitojë një kompensim efektiv përpara një autoriteti kombëtar, pavarësisht faktit se thyerja mund të jetë bërë nga persona me një pozicion zyrtar.”

Neni 1 i protokollit nr. 1 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe për kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e një Shteti për të zbatuar ligje, që ai i çmon të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera.”

A. Pranueshmëria

9. Qeveria parashtroi se ankuesit kishin kërkuar rishikimin e vendimit të Komisionit dhe se ato procedime ishin ende pezull. Qeveria debatoi kundër ankimit të procedurës së praktikës gjyqësore të mirëpërcaktuar. Ankuesit argumentuan se në përputhje me letrën e Ministrisë së Mbrojtjes, të datës 18 shkurt 2013, sipërfaqet e tokës ishin të zëna dhe në përputhje me këtë po përdorreshin për qëllime ushtarake.

10. Sipas dosjes së çështjes, rezulton se në shkurt 2013, ankuesit paraqitën një kërkesë për informacion tek autoritetet. Një letër e datës 7 nëntor 2014, nga drejtori i Agjencisë për Rikthimin dhe Kompensimin e Pronës (drejtori i Agjencisë), e cila u dorëzua nga Qeveria dhe pohonte se dosja e një çështje të re me nr. 404, e datës 5 maj 2011, lidhur me vendimin e Komisionit të datës 28 korrik 2006, kishte mbetur pezull për t'u shqyrtuar, nuk mund të përbënte provën e duhur se procedimet kishin mbetur pezull në mungesë të dokumenteve mbështetës. Qeveria nuk mundi të mbështetej në këtë deklaratë dhe të dorëzonte bazë të mjaftueshme të dhënash në vërejtjet e saj të mëtejshme, më 12 janar 2015. Më tej, Qeveria përsërit se në vitin 2010 dhe 2011, Gjykata Kushtetuese shfuqizoi një sërë parashikimesh të Aktit të Pronës të vitit 2004, të ndryshuara, duke e autorizuar drejtorin e Agjencisë të rishqyrtonte vendimet e anuluese dhe shfuqizuese *ex officio* të Komisionit (*shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §32, 31 korrik 2012). Në të tilla rrethana, Gjykata mendon se vendimi i Komisionit i datës 28 korrik 2006, për të cilin ankohen ankuesit, mbetet i pandryshuar dhe i pazbatuar. Për këtë arsye, Gjykata e hedh poshtë këtë kundërshtim dhe gjykon se çështjet e ngritura nga ky ankim janë objekt i praktikës gjyqësore të mirëthemeluar.

11. Gjykata vëren se këto ankesa nuk janë të pabazuara, sipas kuptimit të nenit 35§3(a) të

Konventës. Më tej ajo vëren se ato nuk janë të papranueshme për ndonjë shkak tjetër. Për këtë arsye, ato duhen deklaruar të pranueshme.

B. Cilësitë

12. Qeveria nuk i diskutoi cilësitë e pakëna-qësive të ankuesve.

13. Për sa i përket gjetjeve të saj në çështjet e mëparshme kundër Shqipërisë, për të cilat Qeveria nuk paraqiti ndonjë argument për të garantuar distancimin e saj nga to (*shiko midis të tjerave, Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§93–97 dhe referencat cituar në të; dhe së fundmi Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §§49–51; Metalla dhe të tjerët, cituar më sipër, §§29–31; Siliqi dhe të tjerët, cituar më sipër, §§19*), Gjykata konstaton se moszbatimi i vendimeve vendase të formës së prerë për kaq shumë vite nga ana e autoriteteve vendase, shkelte të drejtat e ankuesve sipas nenit 6§1 dhe sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

14. Gjithashtu, Gjykata arrin në përfundimin se nuk ka pasur dhe se vazhdon të mos ketë asnjë kompensim efikas vendas që do të mundësonte një korrigjim të përshtatshëm dhe të mjaftueshëm për moszbatimin e tejzgjatur të vendimeve vendase të formës së prerë të cilat akordonin kompensim. Kështu, ka pasur një shkelje të nenit 13 të Konventës (*shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§72–84 dhe referencat cituar në të*).

II. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6§1 E KONVENTËS NË LIDHJE ME KOHËZGJATJEN E PROCEDIMEVE

15. Ankuesit u ankuan sipas nenit 6§1 për kohëzgjatjen e procedurave si rezultat i moszbatimit të vendimit të Komisionit.

16. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është e pabazuar sipas interpretimit të nenit 35§3(a) të Konventës. Më tej ajo vëren se nuk është e papranueshme në ndonjë argument tjetër dhe për këtë arsye e deklaron atë të pranueshëm.

17. Gjykata argumenton se sipas gjetjeve në paragrafët 13–14 më sipër, Çështja “e kohëzgjatjes së procedurave duhet të konsiderohet se është përfshirë në çështjen e moszbatimit (*shiko, për shembull, Kutić kundër Kroacisë, nr. 48778/99, §34, GJEDNJ 2002–II, dhe Popova kundër Rusisë, nr. 23697/02, §44, 21 dhjetor 2006*). Për këtë arsye, gjykata mendon se nuk është e nevojshme ta shqyrtojë këtë ankesë më veçantë.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

18. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Nëse Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të Protokolleve në të, dhe nëse ligji i brendshëm i Palës së Lartë Kontraktuese në fjalë lejon që të bëhet vetëm kompensim i pjesshëm, nëse është e nevojshme, Gjykata duhet të ofrojë kompensim të drejtë për palën e dëmtuar.”

A. Dëmi

1. Parashtrimet e palëve

a) Ankuesit

19. Ankuesit bënë të njëjtat parashtrime si ato të përmbledhura në këtë vendim të Gjykatës në çështjen Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §§57–58. Më specifikisht, ata kërkuan 7,054,285 euro (EUR) për vlerën e pronës së sipërfaqes së tokës me përmasë 640,000 m², bazuar në hartat e vlerësimit të vitit 2013. Ata kërkuan të aplikohet çmimi i referencës prej 1,646 lekësh shqiptarë (TË GJITHË)/m², siç tregohet në hartat e vlerësimit të vitit 2013. Ata parashtruan se zotëronin pesëmbëdhjetë të gjashtëmbëdhjetat e tokës me përmasë 640,000 m². Ata kërkuan 315,000 euro për dëmin jomonetar.

b) Qeveria

20. Qeveria bëri të njëjtat parashtrime si ato të përmbledhura në vendimin e kësaj Gjykate në çështjen Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §§69–71. Duke pasur parasysh faktin se në kohën e konfiskimit, sipërfaqja e tokës kishte qenë bujqësore, Qeveria propozoi se bazuar në hartat e vlerësimit të vitit 2014, duhej zbatuar çmimi i referencës për tokën bujqësore. Duke qenë se zona kadastrale ku pozicionohej prona nuk pasqyronte ndonjë çmim reference për tokën bujqësore, duhet të zbatohet çmimi i referencës për tokën bujqësore për një zonë tjetër kadastrale më të afërt, që është

281 TË GJITHË/m². Qeveria konfirmoi se ankuesit kishin të drejtë mbi pesëmbëdhjetë të gjashtëmbëdhjetat e pronës.

2. Vlerësimi i Gjykatës

21. Gjykata shqyrtoi të njëjtat parashtrime të bëra nga palët në vendimin e saj në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§78–87. Gjykata arriti në përfundimin se dëmi monetar duhet të përcaktohet bazuar në hartat e vlerësimit të pronës të vitit 2008 (*shiko Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §90; Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §125; dhe Vroni dhe të tjerët kundër Shqipërisë (kompensim i drejtë)*, nr. 35720/04 dhe 42832/06, §§33–39, 7 dhjetor 2010). Gjykata nuk gjen asnjë arsye për t'u distancuar nga këto gjetje.

22. Gjykata vëren se autoritetet njohën të drejtën e ankuesve për kompensim në lidhje me tokën e ndërtimit dhe jo për tokën bujqësore, siç u kundërshtua nga Qeveria.

23. Në lidhje me materialin në pronësi të saj, Gjykata e shikon të arsyeshme t'i akordojë ankuesve EUR 5,919,000 (pesë milionë e nëntëqind e nëntëmbëdhjetë mijë) për dëmin monetar dhe jomonetar.

B. Kostot dhe shpenzimet

24. Ankuesit kërkuar 1,000 euro për kostot dhe shpenzimet. Ata dorëzuan faturat përkatëse.

25. Duke cituar *Gjyli kundër Shqipërisë* (nr. 32907/07, §72, 29 shtator 2009), sipas së cilës kostot dhe shpenzimet duhet jenë të paguara faktikisht dhe domosdoshmërisht dhe të jenë të arsyeshme, Qeveria ia la çështjen në mirëbesim Gjykatës për të vendosur shumën që do të akordohet për këtë rast.

26. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, “një ankues ka të drejtën të rimbursohet për kostot dhe shpenzimet vetëm për atë kohë sa tregohet se këto janë bërë në të vërtetë dhe sepse kanë qenë të nevojshme, dhe se janë të arsyeshme për çdo shumë” (*shiko Gjyli kundër Shqipërisë, cituar më sipër, §72*). Në këtë këndvështrim, rregulli 60§§2 dhe 3 i rregullores së Gjykatës parashikon se ankuesit duhet të bashkëlidhin me kërkesat e tyre për kompensim të drejtë “çdo dokument mbështetës të lidhur me çështjen”. Nëse kjo gjë nuk realizohet, Gjykata “mund t'i kundërshtojë kërkesat plotësisht ose pjesërisht”.

27. Në lidhje me gjetjet e saj në paragrafët 13–14, natyra e përsëritur e ankesave të ngritura në ankimin e mësipërm, përfaqësimi i disa prej ankuesve nga i njëjti avokat dhe këndvështrimi i Gjykatës se shumica e kostove dhe shpenzimeve të kërkuara nuk ishin të justifikueshme për shumën, Gjykata e gjykon të arsyeshme t'i akordojë ankuesve 850 euro për kostot dhe shpenzimet.

C. Interesi i papaguar

28. Gjykata e konsideron si të përshtatshme që norma e interesit të papaguar duhet të bazohet në normën marzhinale huadhënëse të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës duhet t'i shtohen tre për qind.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. I deklaron ankimet e mbetura bazuar në nenet 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimit vendas të formës së prerë dhe kohëzgjatjen e procedurave të pranueshme.

2. Gjykon se ka pasur një shkelje të neneve 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me mos-zbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë.

3. Gjykon se nuk është e nevojshme të shqyrtohet ankesa sipas kuptimit të nenit 6§1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave.

4. Gjykon:

a) Se Shteti i paditur duhet t'i paguajë bashkërisht ankuesit, brenda tre muajve¹⁵, shumën e mëposhtme që duhet të konvertohen në vlerën monetare të Shtetit të paditur në normën e zbatueshme në datën e kompensimit:

¹⁵ Korigjuar më 26 prill 2016: është hequr pjesa “që nga data në të cilën vendimi bëhet i formës së prerë në përputhje me nenin 44§2 të Konventës”.

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

i) 5,919,000 euro (pesë milion e nëntëqind e nëntëmbëdhjetë mijë) plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme¹⁶ për dëmin monetar dhe jomonetar.

ii) 850 euro (tetëqind e pesëdhjetë) plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme për kostot dhe shpenzimet;

b) Se që nga përfundimi i periudhës tremujore të përmendur më sipër deri në kompensim, interesi i thjeshtë duhet të paguhet në shumat e mësipërme në një normë të barasvlershme me normën huadhënëse marzhinale të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së vonesës plus pikë tre për qind.

5. Rrëzon pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesve për kompensim të drejtë.

Përgatitur në anglisht dhe njoftuar me shkrim, më 7 prill 2016, sipas rregullit 77§§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

André Wampach
Zëvendësregjistrar

Kristina Pardalos
Presidente

Shtojca 1

LISTA E ANKUESVE

Emri dhe numri i çështjes	Emri i ankuesit (viti i lindjes)	Shteti ku banojnë	Përfaqësuar nga:	Data e prezantimit
Karagjozi dhe të tjerët nr. 32382/11	Eni Kokona (1976) Lindita Kokona (1948) Xhejni Kokona (1978) Nirvana Rradheshi (1951) Shpresa Halimi (1969) Dhurata Bungo, mbiemri i vajzërisë Karagjozi (1937) Deshira Efovia, mbiemri i vajzërisë Karagjozi (1936) Suzana Gjebrea, mbiemri i vajzërisë Çami (1958) Hiqmet Çami (1924) Hasibe Kulla, mbiemri i vajzërisë Çami(1966) Besnik Çami (1961) Agim Karagjozi (1927) Albert Karagjozi (1934) Vesim Karagjozi (1931) Bukuroshe Dobi, mbiemri i vajzërisë Karagjozi (1929)	Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shtetet e Bashkuara të Amerikës Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Shqipëri Kanada Kanada Shtetet e Bashkuara të Amerikës Shqipëri Shtetet e Bashkuara të Amerikës Shtetet e Bashkuara të Amerikës Shtetet e Bashkuara të Amerikës Shtetet e Bashkuara të Amerikës	S. Puto, avokat	14 mars 2011

¹⁶ Korrigjuar më 26 prill 2016: është shtuar pjesa “plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme”.

Vëllimi II, 2015-2019

	Armand Viçani (1958) Miranda Viçani, mbiemri i vajzërisë Telegrafi (1949) Diana Kaltani, mbiemri i vajzërisë Halimi (1936) Ermal Halimi (1959) Karolina Halimi (1935) Ariel Halimi (1963)	Bashkuara të Amerikës Shtetet e Bashkuara të Amerikës Kanada Shqipëri Shqipëri Shqipëri		
--	--	---	--	--

SEKSIONI I KATËRT
ÇËSHTJA
“ALIMUÇAJ KUNDËR SHQIPËRISË”¹⁷
(ankimi nr. 20134/05)

VENDIM
Strasburg
7 shkurt 2012
Me formë të prerë
9.7.2012

*Ky vendim ka marrë formë të prerë në rrethanat e përcaktuara në nenin 44§2 të Konventës.
Ai mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Alimuçaj kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i katërt), duke gjykuar si dhomë e përbërë nga:

Nicolas Bratza, president

Lech Garlicki

Ljiljana Mijović

Ján Šikuta

Päivi Hirvelä

George Nicolaou

Vincent A. de Gaetano, gjykatës,

dhe Lawrence Early, sekretar i seksionit,

Pas shqyrtimit me dyer të mbyllura më 20 shtator 2011 dhe 17 janar 2012,

Shpall vendimin e mëposhtëm të miratuar në datën e përmendur së fundi.

PROCEDURA

1. Çështja e ka zanafillën në ankimin (nr. 20134/05) kundër Republikës së Shqipërisë të depozituar pranë Gjykatës sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa) nga shtetasi shqiptar, z. Vehbi Alimuçaj (ankuesi), më 2 qershor 2005.

2. Ankuesi u përfaqësua nga z. Sh. Dizdari, avokat që ushtron aktivitetin e tij në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga Agjentja e atëhershme e saj, znj. E. Hajro nga Avokatura e Shtetit.

3. Ankuesi pretendoi se kishte pasur shkelje të neneve 2 dhe 3 të Konventës për shkak se nuk i ishte dhënë trajtim i duhur mjekësor. Ai çmoi se paraburgimi i tij kishte qenë në shkelje të nenit 5§§1 dhe 3 të Konventës. Më tej, ai u ankua sipas nenit 6§1 se procedimet kishin qenë të padrejta dhe kishte pasur një shkelje të nenit 7 të Konventës.

4. Më 7 dhjetor 2009, Presidenti i Seksionit të Katërt vendosi të njoftonte Qeverinë në lidhje me kërkesën. U vendos, gjithashtu, të merrej vendim mbi pranueshmërinë dhe themelin e kërkesës në të njëjtën kohë (neni 29§1).

5. Ankuesi dhe Qeveria paraqitën individualisht vërejtjet me shkrim (neni 59§1).

6. Z. Ledi Bianku, gjykatës i zgjedhur në lidhje me Shqipërinë, u tërhoq nga gjykimi i çështjes (neni 28 i Rregullores së Gjykatës). Për rrjedhojë, Presidenti i Seksionit caktoi z. Jan Šikuta të vepronte si gjykatës *ad hoc* (neni 29§1(b)).

¹⁷ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 119*. Tiranë, 2016. f. 8331

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

7. Kërkuesi ka lindur më 1949-n, në Vlorë, Shqipëri.

A. Procedurat e administrimit të detyrueshëm në lidhje me shoqërinë e ankuesit

8. Ankuesi ishte pronar dhe aksionar i vetëm i Vefa Holding sh.p.k., një shoqëri e themeluar fillimisht si shoqëri tregtare më 28 gusht 1992 (shoqëria). Pas zgjerimit të fushës së aktivitetit, shoqëria ndryshoi emrat e saj të regjistruar tri herë, për t'u regjistruar përfundimisht më 3 shkurt 1997 si "Vefa Holding sh.p.k." Nevoja e saj për zgjerim dhe pamjaftueshmëria e mundësive të huadhënies nga bankat tregtare në vend bëri që ankuesi dhe shoqëria e tij të merrnin hua nga individë, duke filluar në një datë të papërcaktuar në vitin 1994. Marrëveshjet e huave u lidhën sipas nenit 1050 të Kodit Civil.

9. Procesi i huamarrjes vazhdoi deri më 1997-n dhe u përhap në vend. Gjatë kësaj kohe autoritetet nuk kishin kërkuar të ndërhyjnë, me qëllim që të kontrollonin ose ndalonin procesin. Për më tepër, shoqëria ra dakord mbi pagimin e taksave dhe detyrimeve ndaj autoriteteve kompetente tatimore.

10. Më 1997-n, në Shqipëri ndodhën trazira civile për shkak të rënies së skemave të dyshuara piramidale, të cilat ishin krijuar gjatë viteve të mëparshme. Për rrjedhojë, Shteti ndërhyri dhe miratoi legjislacionin përkatës.

11. Më 23 janar 1997 u dekretua ligji për ndalimin e skemave piramidale (ligji nr. 1) (shihni "Ligji dhe praktika e brendshme përkatëse", më poshtë). Më 9 maj 1997, u miratua ligji për auditimin e subjekteve jobankare. Shoqëria iu nënshtrua legjislacionit të ri dhe administratorët u caktuan nga Qeveria.

12. Më 30 korrik 1997 u ndryshua ligji për auditimin e subjekteve jobankare (ligji nr. 2). Seksioni 3 i ligjit nr. 2 përjashtoi ndjekjen penale të personave të lidhur me subjektet jobankare deri në përfundimin e procedurave të administrimit të detyrueshëm. Në atë kohë Qeveria nuk kishte miratuar asnjë listë të personave të lidhur me subjektet jobankare. Një listë u miratua vetëm më 21 janar 1999 dhe emri i ankuesit nuk figuronte në të.

13. Procesi i administrimit duhet të kryhej në dy faza. Gjatë fazës së parë administratorët do të merrnin përsipër një kontroll të plotë të shoqërisë. Për kompensimin e aseteve, do të përpilohej një inventar i aseteve të shoqërisë dhe do të përgatitej një plan veprimi. Një auditim do të kryhej nga auditë të kualifikuar që do të emëroheshin nga Qeveria. Gjatë fazës së dytë, administratorët do të vazhdonin me shitjen e aseteve të shoqërisë dhe do të asistonin në procesin e rishpërndarjes për kreditorët e saj. Më tej, do të përgatiste një raport përfundimtar për Qeverinë dhe do të mbyllte procedurat.

14. Më 28 janar 2005, pas shitjes së aseteve të shoqërisë Qeveria miratoi një vendim mbi rishpërndarjen e aseteve financiare për kreditorët e shoqërisë kërkuese, mbi bazën e një koeficienti. Të ardhurat totale të mbledhura nga shitja ishin 3,800,000,000 lekë shqiptarë (LEKË), rreth 37,383,200 dollarë amerikanë (USD) në atë kohë. Borxhi i papaguar i shoqërisë mbeti 34,361,781,170 LEKË, rreth 338,040,000 USD në atë kohë.

15. Në një shkresë të datës 29 mars 2010 administratorët informuan Avokaturën e Shtetit se numri i përgjithshëm i kreditorëve ishte 73,509 nga të cilët 57,742 kishin përfituar nga procesi i rishpërndarjes. Deri tani, procesi është duke vazhduar për pjesën tjetër të kreditorëve.

16. Një përshtypje e hollësishme e fakteve në lidhje me procedurat e administrimit të detyrueshëm mund të gjendet në çështjen *Vefa Holding sh.p.k. dhe Alimuçaj kundër Shqipërisë* (dhjetor.), nr. 24096/05, 14 qershor 2011.

B. Paraburgimi fillestar i kërkuesit

17. Më 12 prill 1998 administratorët kërkuar që ankuesi të ndiqej penalisht për mashtrim. Më 28 prill 1998 prokurori akuzoi ankuesin për mashtrim të kryer në bashkëpunim me të tjerë, dhe urdhëroi paraburgimin e tij. Ankuesi u arrestua po atë ditë.

18. Më 29 prill 1998, prokurori kërkoi vleftësimin e ndalimit të ankuesit për një periudhë të pacaktuar kohe. Më 30 prill 1998, ligjshmëria e arrestimit të ankuesit u konfirmua nga Gjykata e Rrethit, Tiranë (Gjykata e Rrethit). *Gjykata, pasi u njoh me materialet e çështjes, çmon se akuzat e prokurorit bazohet në një dyshim të arsyeshëm por provat e paraqitura nuk janë bindëse*) dhe urdhëroi ndalimin e ankuesit për një periudhë prej vetëm pesëmbëdhjetë ditësh.

19. Më 2 maj 1998 prokurori apeloj kundër vendimit të Gjykatës së Rrethit që kundërshtonte kohëzgjatjen e urdhrit të ndalimit dhe që çmonte se ekzistonin prova të mjaftueshme për të justifikuar ndalimin e ankuesit për një periudhë të pacaktuar kohe. Më 3 maj 1998, ankuesi paraqiti një apel drejtpërdrejt në Gjykatën e Kasacionit të asaj kohe, duke pretenduar se arrestimi i tij nuk ishte bazuar në prova bindëse (apeli i parë). Ai, gjithashtu, pretendoi se nuk mund të ndiqej penalisht mbi bazën e seksionit 3 të ligjit nr. 2.

20. Më 13 maj 1998, Gjykata e Apelit, Tiranë (Gjykata e Apelit) mbështeti apelin e prokurorit dhe urdhëroi ndalimin e ankuesit për një periudhë të pacaktuar kohe. Asnjë kopje e vendimit nuk u paraqit në këtë Gjykatë. Në një datë të papërcaktuar, ankuesi e apeloj vendimin në Gjykatën e Kasacionit (apeli i dytë).

21. Më 20 maj 1998, seksioni 3 i ligjit nr. 2 u ndryshua më tej duke lejuar ndjekjen penale dhe gjykimin e personave të lidhur me subjektet jobankare (ligji nr. 3). Ai përjashtonte fillimin e procedimeve civile.

22. Më 1 qershor 1998 Gjykata e Kasacionit e shpalli apelin e dytë të ankuesit të papranueshëm pasi arsyet e apelit ishin jashtë fushës së veprimit të nenit 432 të Kodit të Procedurës Penale (KPP).

23. Meqë Gjykata e Kasacionit nuk e kishte shqyrtuar apelin e parë të ankuesit të 3 majit 1998, në një datë të papërcaktuar ankuesi kërkoi informacion rreth përfundimit të tij nga Gjykata e Kasacionit. Më 13 korrik 1998 Gjykata e Kasacionit rrëzoi apelin e parë për arsye se Çështja “e ankuesit kishte marrë fuqinë e *res judicata*, duke marrë në konsideratë vendimin e saj të datës 1 qershor 1998. Ankuesi u ankua për mungesë paanshmërie nga trupi gjyqësor, pasi të njëjtët gjykatës kishin shqyrtuar apelin e tij të parë dhe të dytë përkatësisht më 1 qershor dhe 13 korrik. Kërkesa e tij u kundërshtua nga Gjykata e Kasacionit.

24. Në një datë të papërcaktuar ankuesi apeloj në Gjykatën Kushtetuese. Ai u ankua se arrestimi i tij kishte qenë në kundërshtim me seksionin 3 të ligjit nr. 2. Për më tepër, ai pretendoi se apeli i tij i parë në Gjykatën e Kasacionit ishte shqyrtuar pas mbarimit të afatit dhjetë ditor të parashikuar me ligj. Ai nuk ngriti asnjë çështje në lidhje me mungesën e paanshmërisë së Gjykatës së Kasacionit.

25. Më 9 mars 1999 Gjykata Kushtetuese rrëzoi apelin e ankuesit. Ajo çmoi se Gjykata e Kasacionit kishte shtyrë shqyrtimin e apelit të parë të ankuesit derisa Gjykata e Apelit kishte vendosur mbi apelin e prokurorit. Apeli i parë ishte shqyrtuar pas përfundimit të këtyre procedimeve dhe Çështja “ishte konstatuar të përbënte *res judicata*. Në masën që ankimi i tij mbështetej në seksionin 3 të ligjit nr. 2, Gjykata Kushtetuese konstatoi se: “... dispozita [seksioni 3] ...ka pasur më shumë karakterin e një urdhërimi administrativ se sa të një norme procedurale penale. Duke pasur këtë natyrë, ajo ka qenë në kundërshtim me dispozitat kushtetuese sepse ishte ndërhyrje e pushtetit legjislativ në atë gjyqësor, duke cenuar pavarësinë e këtij të fundit. Mosfillimi i proceseve penale për aq kohë sa do të vazhdonte kontrolli i firmave piramidale i hiqnin mundësinë organeve të prokurorisë të zbatonin detyrat kushtetuese të mbrojtjes së interesave të përgjithshme të shoqërisë, të rendit juridik dhe të të drejtave të shtetasve dhe, për çështje konkrete, e bënin të ndërvarur pushtetin gjyqësor nga ai ekzekutiv. Duke qenë para një dispozite të tillë, prokuroria ka pranuar të respektojë detyrimet kushtetuese, duke mënjanuar urdhërimet e dispozitës në fjalë”.

26. Një opinion kundërshtues i Gjykatësve H.D dhe Z.V deklaroi se nëse dhe derisa seksioni 3 i ligjit nr.2 nuk shpallehin jokushtetues, ligji përjashtonte një hetim penal dhe procedime gjyqësore kundër ankuesit.

C. Ndalimi i vazhdueshëm i ankuesit

27. Në një datë të papërcaktuar pas vendimit të Gjykatës së Kasacionit të 13 korrikut 1998, ankuesi kërkoi rishikim të urdhrin të tij të ndalimit pranë Gjykatës së Rrethit. Rezulton se kërkesa nuk ishte shqyrtuar.

28. Më 28 korrik 1998, prokurori vendosi të shtynte afatin kohor për përfundimin e hetimit penal deri tre muaj, deri më 28 tetor 1998. Shtyrja e afatit kohor nuk rezulton të jetë vleftësuar nga gjykata.

29. Më 3 gusht 1998, ankuesi u ankua se ndalimi i tij ishte i padrejtë, me anë të shkresave të dërguara Presidentit të Republikës, Prokurorit të Përgjithshëm dhe Kryetarit të Gjykatës së Kasacionit.

30. Më 8 tetor 1998, ankuesi u ankua më tej se ndalimi i tij ishte i padrejtë, me anë të shkresave drejtuar Prokurorit të Përgjithshëm dhe Kryetarit të Gjykatës së Rrethit. Ai kërkoi rishikim të ndalimit të tij.

31. Më 28 tetor 1998, prokurori vendosi të shtynte afatin kohor për përfundimin e hetimit penal me tre muaj të tjerë, deri më 28 janar 1999. Në të njëjtën ditë Gjykata e Rrethit vleftësoi vendimin e prokurorit por shtyu afatin kohor vetëm deri më 23 nëntor 1998. Ajo arsyetoi se nevoja për të verifikuar informacionin voluminoz në lidhje me aktivitetet komplekse të biznesit të shoqërisë së ankuesit përbënin arsye të bazuara për ndalimin e tij. Më 9 nëntor 1998, një apel nga ankuesi kundër vendimit të Gjykatës së Rrethit u shpall i papranueshëm nga Gjykata e Kasacionit.

32. Më 10 nëntor 1998, ankuesi kërkoi rishikim të ndalimit dhe lirimin e tij nga burgu.

33. Më 16 nëntor 1998, ankuesi i kërkoi prokurorit që të kryente një sërë masash hetimore, duke përfshirë hartimin e një raporti kontabiliteti mbi situatën financiare të shoqërisë së tij. Në të njëjtën ditë, prokurori akuzoi ankuesin sipas nenit 333 të Kodit Penal (KP) për veprën e re penale shtesë të krijimit të organizatës kriminale. Gjykata e Rrethit nuk rezulton të ketë konfirmuar afate të reja kohore në lidhje me akuzën e dytë.

34. Më 27 nëntor 1998, Gjykata e Rrethit rrëzoi kërkesën e ankuesit të datës 10 nëntor. Meqë ankuesi ishte akuzuar për krijimin e një organizate kriminale më 16 nëntor 1998, një periudhë e re paraburgimi prej dymbëdhjetë muajsh kishte filluar të llogaritej që nga ajo datë.

35. Më 2 dhjetor 1998, ankuesi apeloj drejtpërdrejt në Gjykatën e Lartë, e cila kishte zëvendësuar Gjykatën e Kasacionit pas hyrjes në fuqi të Kushtetutës Shqiptare më 28 nëntor 1998. Ai deklaroi se meqë shoqëria e tij ishte vendosur nën administrim të detyrueshëm, nevoja për ndalimin e tij ishte ulur. Gjithashtu, ai iu referua gjendjes së tij shëndetësore. Më 18 shkurt 1999, Gjykata e Lartë rrëzoi apelin e tij si të pabazuar.

36. Më 27 janar 1999, prokurori vendosi të shtynte me tre muaj afatin kohor për përfundimin e hetimit penal, deri më 28 prill 1999. Gjykata e Rrethit nuk rezulton të ketë konfirmuar afatin e ri kohor. Vendimi iu komunikua kërkesit më 17 shkurt 1999.

37. Më 1 mars 1999, ankuesi kërkoi rishikimin e urdhrin të tij të ndalimit.

38. Më 10 mars 1999, prokurori vendosi të caktonte tre ekspertë që të përgatisnin një raport kontabiliteti. Atyre iu ngarkua detyra të jepnin informacion mbi dy pikat e mëposhtme: i) numri i përgjithshëm i kreditorëve të shoqërisë së ankuesit; dhe ii) pasivët e përgjithshëm të shoqërisë së ankuesit. Ankuesi kërkoi që ekspertët të jepnin informacion edhe mbi disa pika të tjera, si për shembull: përcaktimi i vlerës së aktivëve të shoqërisë në kohën që ishte ndaluar nga huamarrja; përcaktimi i shumës së taksave dhe tatimeve të paguara; situata financiare e shoqërisë në kohën që ishte vendosur nën administrim të detyrueshëm; përcaktimi i depozitave bankare të shoqërisë; përcaktimi i shumave të tërhequra dhe detyrimeve të shoqërisë ndaj palëve të treta; dhe të ardhurat që rrjedhin nga shitja e aseteve të shoqërisë. Rezultoi se të gjitha kërkesat e ankuesit u kundërshtuan nga prokurori.

39. Më 12 mars 1999 ankuesi u ankua pranë Prokurorit të Përgjithshëm për refuzimin e kërkesës së tij. Më 13 prill 1999 Prokurori i Përgjithshëm u përgjigj se pretendimet e ankuesit ishin të pabazuara.

40. Më 21 prill 1999 ekspertët paraqitën raportin e tyre, sipas të cilit numri i kreditorëve ishte 68,857 dhe pasivët e përgjithshëm të shoqërisë ishin 32,060,884,036 LEKË, ekuivalenti i 25,029,238 USD. Llogaritjet e tyre bazoheshin në informacionin që ishte paraqitur më parë dhe ishte trajtuar nga *Grupi Mbikëqyrës*.

41. Më 26 prill 1999, ankuesit iu dha akses te të gjitha dokumentet e grumbulluara gjatë hetimit penal dhe më 27 prill 1999 ai kishte detyrimin të paraqitej në gjykim.

42. Më 27 prill 1999 në Gjykatën e Rrethit u paraqit një aktpadi sipas së cilës ankuesi u akuzua se kishte kryer veprën penale të mashtrimit 68,857 herë.

D. Gjykimi i ankuesit

1. Vendimi i gjykatës së rrethit i 31 majit 2000

43. Në seancën e 10 nëntorit 1999, dy prej tre ekspertëve deklaruan se raporti ishte bazuar në prova të marra nga Grupi Mbikëqyrës. Megjithatë, ekspertët nuk ishin mbështetur në raportin e hartuar nga firma e auditëve të caktuar nga Qeveria më 24 qershor 1998, që kishte llogaritur pasivët e shoqërisë së ankuesit në 688,655,717 USD. Ata nuk kishin mundur të llogarisnin vlerën monetare të pasurisë së zotëruar nga shoqëria e ankuesit ose aftësinë e saj për të shlyer borxhet e papaguara pasi kjo ishte jashtë termave të tyre të referencës. Në llogaritjen e shumës ekspertët kishin zbritur interesin e kapitalizuar.

44. Më 10 maj 2000, ankuesi i kërkoi gjykatës të merrte në pyetje administratorët F.A. dhe H.G. dhe të siguronte raportin e administratorëve mbi situatën e shoqërisë së tij. Më 15 maj 2000, ankuesi kërkoi sërish që administratori N.A. të thirrej për t'iu përgjigjur pyetjeve në lidhje me vlerësimin e aseteve të shoqërisë së tij, shitjen e tyre dhe përfundimin e procedurave të administrimit të detyrueshëm. Nuk është e qartë se cilat masa ishin marrë në përgjigje të kërkesave të tij.

45. Më 29 maj 2000, ankuesi bëri parashtrimet e tij përfundimtare. Ai pretendoi se fillimi i ndjekjes penale ishte në shkelje të seksionit 3 të ligjit nr. 2 dhe nuk duhet të kishte filluar përpara përfundimit të procedurave të administrimit të detyrueshëm. Ai u ankua se ishte mbajtur në paraburgim tej afatit të arsyeshëm. Gjithashtu, ai argumentoi se ishte privuar nga liria për arsye të paaftësisë për të përmbushur një detyrim kontraktual, në shkelje të nenit 27§3 të Kushtetutës. Për sa i përket raportit financiar të ekspertëve, ai çmoi se nuk ishte bërë asnjë vlerësim i vlerës së pasurisë së tij, me synim që të konstatohet nëse kreditorët mund të shlyheshin. Për më tepër, në kundërshtim me nenin 270 të KPP-së, prokurori nuk kishte vazhduar të konfiskonte pasurinë e tij.

46. Në një vendim të hollësishëm të datës 31 maj 2000, Gjykata e Rrethit e shpalli ankuesin fajtor për mashtrim dhe e dënoi me pesë vjet burgim. Gjykata e shfajësoi ankuesin nga akuza e krijimit të një organizate kriminale. Në fakt, ajo pranoi se kjo akuzë ishte paraqitur me qëllim që të shtyhej paraburgimi i ankuesit pasi afatit kohor po i afrohej fundi.

47. Dhjetë faqet e para të vendimit jepnin një përshkrim të hollësishëm të krijimit të shoqërisë së ankuesit, veprimtarive të saj dhe *modus operandi*. Sipas Gjykatës së Rrethit, zhvillimi dhe progresi i shoqërisë së ankuesit përbëhej nga dy faza. Faza e parë e zhvillimit shtrihej nga viti 1992 deri 1994 gjatë së cilës veprimtaria ekonomike dhe tregtare e shoqërisë përqendrohej në sferën e bizneseve me të ardhura të shpejta, të cilat mbështeteshin në para në dorë/të holla, si për shembull furra buke, dyqane shitjeje me pakicë, ëmbëltoje, restorante dhe agjenci udhëtimi. Faza e dytë shtrihej nga fundi i vitit 1994 deri në vendosjen e shoqërisë nën administrim. Gjatë kësaj periudhe synimi i shoqërisë ishte që të modernizonte linjat e saj të prodhimit dhe të shtrinte veprimtaritë e saj brenda dhe jashtë vendit. Sipas pikëpamjes së gjykatës, kjo ishte periudha vendimtare që shkaktoi probleme të mëdha financiare dhe ekonomike. Gjykata e Rrethit pranoi se arsyeja kryesore për huamarrjen nga qytetarët ishte ritmi i shpejtë i zgjerimit dhe zhvillimit të shoqërisë, si dhe pamundësia reale e bankave shqiptare që të jepnin hua.

48. Vendimi përcaktoi më tej se procesi i huamarrjes nga qytetarët vazhdoi deri më 23 janar 1997. Nga fundi i 1994 dhe fillimi i vitit 1995, kontratat e huave përbëheshin nga një shkresë e

thjeshtë dhe normat e ofruara të interesit që varionin nga 5% deri 6% në muaj. Numri i përgjithshëm i personave që lidhnin kontratë huaje me shoqërinë ishte 68,857 kreditorë. Sasia e përgjithshme e huave të marra, mbi bazën e llogaritjeve të bëra nga organet dhe ekspertët e specializuar, ishte e barasvlershme me 325,300,000 USD. Kjo shifër nuk ishte e saktë pasi rezultatet përfundimtare nuk ishin përgatitur ende.

49. Dymbëdhjetë faqet e ardhshme të vendimit përqendroheshin në situatën financiare të shoqërisë së ankuesit. Gjykata analizoi bilancet e shoqërisë për periudhën nga viti 1993 deri 1996, mbi bazën e deklarimeve tatimore vjetore të shoqërisë. Ajo nxori përfundimin se bilancet tregonin një inflacion të pajustificuar të aseteve të shoqërisë, me qëllim që të mbulonte borxhet e mëdha që kishte shkaktuar nëpërmjet huamarrjes nga qytetarët. Për më tepër, gjykata shqyrtoi disa transaksione dhe shpenzime që ishin shkaktuar në nivel vendi dhe jashtë vendit ose nga shoqëria, ose nga ankuesi, me qëllim që të theksonte natyrën e tyre të paligjshme.

50. Në shpalljen e veprimeve të ankuesit si të paligjshme dhe shpalljen fajtor të ankuesit, Gjykata e Rrethit deklaroi si më poshtë:

“Së pari, ankuesi hyri në marrëveshje huaje me individë me një periudhë maturimi nga 6 deri 12 muaj. Kjo është në kundërshtim me seksionin 6 të ligjit për sistemin bankar në Shqipëri të vitit 1996, i cili deklaroi se ‘asnjë subjekt tjetër, me përjashtim të një banke, nuk mund të pranojë depozita nga qytetarët, me periudhë fillestare maturimi prej 12 muaj ose më pak’.

Së dyti, me lidhjen e marrëveshjeve të huave dhe pranimin e huave, shoqëria e ankuesit i ofroi kreditorëve një parapagim prej dy për qind të interesit të tyre të shtuar, një veprim disi i çuditshëm për shkak të natyrës së shoqërisë si subjekt investues.

Së treti, ankuesi kreu veprime, kryesisht ndryshimin e vlerave reale të balanceve për vitin 1994, 1995 dhe 1996, në shkelje të ligjit të kontabilitetit të vitit 1993.

Së katërti, disa transaksione ishin bërë me para në dorë/të holla, duke shmangur kështu hyrjet e ligjshme në të dhënat e llogarive...

Së pesti, normat e interesit të ofruara nga shoqëria e ankuesit të cilat varionin nga 6 % deri 8 % në muaj, ishin tepër të larta në krahasim me normat e interesit të ofruara nga bankat [tregtare]. Për më tepër, shoqëria e ankuesit kreu veprime arbitrare të njëanshme që madje shkelnin detyrimet e tij kontraktuale, duke ulur normën e interesit pa pëlqimin paraprak të kreditorëve.

Së gjashti, detyrimet kontraktuale *ndaj* kreditorëve u përmbushën duke tërhequr në mënyrë të vazhdueshme hua të reja nga qytetarët ...

Së shtati, aktiviteti ekonomik i shoqërisë ishte në kundërshtim me ligjin e shoqërive tregtare të vitit 1992 pasi aktiviteti i huamarrjes sipas Kodit Civil lejohet vetëm midis individëve. Kontrollat konstatonin se janë raportuar raste kur huat bëheshin për shoqërinë ankuese.

Së teti, ankuesi dhe shoqëria e tij rritën qëllimisht vlerën e aseteve të tyre për të pasur një bilanc pozitiv për shoqërinë...

Së nënti, ankuesi pagoi çmime tepër të larta, më shumë se vlera reale e tregut, për blerjen e objekteve me një normë më të ulët kthimi në krahasim me shpejtësinë dhe ritmin e shpejtë të tërheqjes së parave.

Së dhjeti, rritja e shpenzimeve të panevojshme për blerjen e artikujve luksozë dhe shpenzimet e larta për kostot e personelit nuk përkonin me realitetin. ...

Së njëmbëdhjeti, gjatë aktiviteteve tregtare të ankuesit dhe shoqërisë së tij, ka pasur transferime parash për blerjen e objekteve dhe pronave... pa garanci ose normë interesi, pavarësisht nga fakti se paratë ishin marrë nga qytetarët me një normë interesi prej tetë për qind në muaj. Në shumicën e rasteve këto shuma nuk figurojnë në bilancin e shoqërisë.

Së dymbëdhjeti, mbi bazën e balanceve të paraqitura nga shoqëria pranë autoriteteve tatimore në vitet 1995–1997... niveli i fitimeve në krahasim me tërheqjen e parave nga kreditorët nuk ishte më shumë se katër për qind. Të marrë në pyetje në një seancë, ekspertët nxorën përfundimin se duke marrë parasysh fitimin e nxjerrë dhe nivelin e aseteve të vlerësuar nga auditët, nuk mund të kishte dyshim për kthimin e shumës së principalit, pa përmendur interesin pagues.

Së trembëdhjeti, gjatë funksionimit të shoqërisë, kryesisht pas miratimit të ligjit për ndalimin e skemave piramidale të vitit 1997, kishte një model transferimesh të parave me anë të parave në dorë për në vende të ndryshme, veçanërisht Zvicër, që dyshoheshin për blerjen e aksioneve, bankave ose për të krijuar aktivitete të tjera, në mënyrë që shoqëria të supozohej të shqyrtonte mënyra për vazhdimin dhe mbijetesën e saj.

Së katërmëdhjeti, kontratat e huave nuk ishin lidhur para noterit në përputhje me ligjin për noterinë [1992] dhe Kodin Civil; ato janë kontrata të standardizuara, me detyrime të përcaktuara...të lidhura pa kërkuar pëlqimin e kreditorit dhe pa garanci pasurore.”

51. Në lidhje me pretendimet e ankuesit mbi ndalimin dhe dënimin e tij që lindin nga paaftësia e tij për të përmbushur detyrimet kontraktuale, vendimi shprehet si më poshtë:

“...gjykata [e rrethit] nuk i futet detyrimit civil në mënyrë të drejtpërdrejtë por se me veprimet dhe mosveprimet e tij dhe mospërmbushjes së detyrimeve civile, ankuesi ka lindur një vepër penale dhe konkretisht me anë të veprimeve të kundërligjshme që nga momenti i fillimit [të aktiviteteve të bizneseve të shoqërisë]e deri në momentin aktual të gjykimit janë mënjeluar apo shkelur, apo lënë pa zbatuar një sërë dispozitash ligjore të cilat ne i përmendëm më sipër.

Duhet theksuar se veprimtaria e huamarrjes nuk është një veprim i drejtpërdrejtë civil pasi kontratat janë bërë pa garanci pasurore, niveli i interesave ka qenë tej normativave ligjore, kemi fshehje të të ardhurave dhe rrjedhje të pasurisë.”

52. Gjykata e Rrethit rrëzoi kërkesën e prokurorit për të dënuar ankuesin në bazë të 68,857 akuzave, e barabartë me numrin e përgjithshëm të kreditorëve. Ajo deklaroi se ankuesi ishte akuzuar për vetëm një vepër penale. Vepra në fjalë kishte filluar në 1994 dhe kishte përfunduar më 23 janar 1997, duke përbërë kështu një krim të vazhdueshëm më tepër sesa një krim të përsëritur. Gjykata çmoi se neni 55 i Kodit Penal nuk mund të zbatohet për çështjen në fjalë pasi ankuesi kishte kryer vetëm një vepër penale. Gjykata e Rrethit iu referua më tej vendimit të asaj kohe të Gjykatës së Kasacionit të datës 14 korrik 1998, i cili kishte dënuar një individ tjetër vetëm një herë, në përputhje me nenin 143 të Kodit Penal, kryesisht mbi të njëjtat fakte dhe rrethana si të ankuesit.

2. Vendimi i Gjykatës së Apelit i 24 dhjetorit 2001

53. Në një datë të papërcaktuar në qershor 2000, ankuesi dhe prokurori apelian. Ankuesi argumentoi se ai ishte dënuar për shkak të paaftësisë së tij për të përmbushur një detyrim kontraktual që rrjedh nga marrëveshjet e huas të lidhura me kreditorët e tij. Megjithatë, asnjë kreditor nuk kishte akuzuar ankuesin për mashtrim. Për këtë qëllim, të paktën 40 kreditorë ishin marrë në pyetje nga gjykata dhe të gjithë kishin deklaruar se ata i kishin dhënë hua ankuesit me dëshirën e tyre dhe kishin tërhequr interesin në datën e rënë dakord në marrëveshje. Ankuesi çmoi se Kodi Civil nuk përcaktonte se një marrëveshje huaje mund të lidhej vetëm midis dy individëve privatë. Gjithashtu, ankuesi kundërshtoi vlerësimin e provave nga Gjykata e Rrethit dhe pamundësinë e saj për të shqyrtuar nëse ai ishte i aftë të përmbushte detyrimet e tij kontraktuale ndaj kreditorëve.

54. Në një datë të papërcaktuar në maj 2001, Gjykata e Apelit caktoi këta tre ekspertë që të përgatisnin një raport tjetër financiar.

55. Më 17 tetor 2001, ekspertët paraqitën raportin e tyre. Sipas raportit, numri i përgjithshëm i kreditorëve ishte 57,923 dhe borxhi i përgjithshëm arrinte shumën prej 29,249,622,461 LEKË, ekuivalenti i 199,045,000 USD në atë kohë. Kjo shifër u nxor nga kompjuterët e shoqërisë, të cilët ishin konfiskuar nga prokuroria. Duke iu referuar numrit të pretendimeve të bëra nga kreditorët pas fillimit të procedurave të administrimit të detyrueshëm, raporti tregoi se numri i përgjithshëm i kreditorëve ishte 38,652, ndërsa borxhi i përgjithshëm ishte 127,019,677 USD.

Në lidhje me vlerën e aseteve të shoqërisë së ankuesit, raporti nxori përfundimin se që nga 27 qershori 1997, asetet e tij arrinin vlerën e përgjithshme prej 336,563,915 USD. Kjo llogaritje u bazua në një vendim të Gjykatës së Rrethit të datës 27 qershor 1997, i cili rendiste pasuritë e shoqërisë dhe vlerën përkatëse monetare. Megjithatë, ai nuk përfshinte vlerën e minierave dhe rezervave të tjera minerare.²

Pas fillimit të procedurave të administrimit të detyrueshëm, vlera e përgjithshme e aseteve të shoqërisë së ankuesit arrinte në 14,683,493 USD, nga të cilat 8,675,975 USD përbëheshin nga të ardhurat nga shitja e aseteve dhe 6,007,513 USD llogaritej vlera e aseteve që nuk ishin shitur ende.

Për sa i përket llogarisë së hyrjeve dhe daljeve në llogaritë bankare të shoqërisë, raporti nxori përfundimin se bilanci i saj ishte 11,533,063 USD. Megjithatë, jo të gjitha bankat kishin paraqitur raporte të llogarisë së hyrjeve dhe daljeve. Borxhi i papaguar që detyrohej nga palët e treta për shoqërinë e ankuesit ishte llogaritur në 18,453,348 USD. Raporti vlerësoi dëmin ndaj aseteve të shoqërisë së ankuesit si rezultat i trazirës civile të vitit 1997, në 201 milionë USD.

56. Në vendimin e saj të 24 dhjetorit 2001, Gjykata e Apelit u mbështet në faktet e konstatuara në vendimin e Gjykatës së Rrethit. Ajo e shpalli kërkesin përgjegjës për mashtrimin e 57,923 kreditorëve në shumën e përgjithshme prej 29,249,622,461 LEKË. Gjykata shpjegoi uljen e numrit të përgjithshëm të kreditorëve dhe shumën e përgjithshme të borxhit me zbritjen e interesit të kapitalizuar dhe përjashtimin e të dhënave të pasakta. Më tej, gjykata kundërshtoi shifrat që lindnin nga procedurat e administrimit të detyrueshëm si të pasakta, duke pasur parasysh faktin se jo të gjithë kreditorët mund të ishin paraqitur për të dorëzuar pretendimet e tyre.

57. Gjykata e Apelit e dënoi ankuesin me njëzet vjet burgim, në përputhje me nenin 143§2 të Kodit Penal, i cili hyri në fuqi më 24 janar 2001.

3. *Vendimi i Gjykatës së Lartë i 22 nëntorit 2002*

58. Më 22 janar 2002, ankuesi depozitoi një apel. Ai u ankua rreth zbatimit prapaveprues të nenit 143§2 të Kodit Penal, i cili kishte rënduar pozicionin e tij. Ai pretendoi se Gjykata e Apelit nuk i kishte dhënë kohë të përgatiste mbrojtjen e tij kur kishte bërë ricilësimin e veprës penale dhe e kishte dënuar sipas nenit 143§2 të Kodit Penal. Më tej, ankuesi pohoi se asnjë prej kreditorëve të tij nuk ishte marrë në pyetje para gjykatave më të ulëta ose nuk ishte ankuar rreth kontratave që kishte lidhur me ta. Në lidhje me veprën penale për të cilën është akuzuar, ai deklaroi se kishte investuar të gjitha paratë që kishte marrë nga qytetarët. Nuk kishte pasur asnjë synim për të gënjer ose për të abuzuar me besimin nga ana e tij. Ky pohim u mbështet nga numri i madh i aseteve që shoqëria e tij zotëronte dhe menaxhonte. Së fundi, ankuesi pretendoi se ulja në vlerën e pasurive të tij kishte ndodhur për shkak të keqmenaxhimit të administratorëve dhe trajtimit të papërshtatshëm të shitjes së aseteve të shoqërisë së tij.

59. Më 22 nëntor 2002, Gjykata e Lartë e shpalli ankuesin fajtor sipas akuzës. Duke u mbështetur në të njëjtat fakte të konstatuara në vendimet e gjykatave më të ulëta, Gjykata e Lartë çmoi se veprimet e ankuesit dhe aktivitetet e shoqërisë kishin qenë të papërshtatshme dhe të paligjshme. Vendimi i Gjykatës së Lartë, në masën që lidhet me çështjen, përcakton si më poshtë:

“Mbi bazën e sasisë së madhe të materialeve, dokumenteve dhe raporteve të ekspertëve që ishin paraqitur në gjykim dhe gjykatat e apelit, është e qartë se i pandehuri mbledhi shuma të konsiderueshme parash dhe monedhe të huaj nga qytetarët me anë të premtimeve të rreme për të shlyer shumatat dhe për të paguar norma të larta interesi, duke e ditur se ishte i paaftë për të mbajtur premtimet. Në kundërshtim me pretendimet e të pandehurit, gjykatat [më të ulëta] konstatuan se marrja e parave nga qytetarët në formën e të ashtuquajturave hua, ishte kryer për qëllimin e vetëm të përfutimit të pasurive për vetë të pandehurin dhe për persona të tjerë. I pandehuri nuk ishte i aftë të siguronte shumatat në fjalë, duke u mbështetur vetëm te paratë e marra nga qytetarët dhe ai e dinte se nuk mund të nxirrte fitime në mënyrë të ligjshme, me qëllim shlyerjen e huave.

Sipërmarrja për të kthyer paratë e mbledhura nga qytetarët nuk ishte bazuar në fitimet e arsyeshme të nxjerra nga shoqëria por në perspektivën e tërheqjes së parave në të njëjtën mënyrë nga qytetarë të tjerë. Gjykatat [më të ulëta] konstatuan se asnjë shoqëri tregtare normale dhe e ligjshme nuk mund të siguronte normat e interesit të nevojshme për të mbuluar normën e lartë të interesit që i pandehuri i ofronte personave nga të cilët ai mbledhte shuma marramendëse parash.

Në rritjen artificiale të vlerës së investimeve që kishte bërë duke përdorur paratë e marra nga qytetarët, qëllimi i të pandehurit ishte që të tërhiqte një numër të madh personash, në përgjigje të konkurrencës nga të ashtuquajturat fondacione dhe skema të tjera piramidale të cilat funksiononin në atë kohë, dhe të rrënjosnin të qytetarët idenë e rreme se ai zotëronte pasuri dhe asete të tjera që do të siguronin detyrimet në të cilat ishte përfshirë. Rritja e normave të interesit për kreditorët dhe shkurtimi i afateve për shlyerjen e huave hynte në të njëjtën kategori.

Duke marrë parasysh të gjithë grupin e provave që ishin analizuar hollësisht nga Gjykata e Rrethit dhe nga Gjykata e Apelit, rezulton se duke përdorur paratë e marra nga qytetarët, i pandehuri krijoi një skemë piramidale baza e së cilës përbëhej nga huat e mbledhura nga qytetarët të cilët ishin mashtruar ndërsa kulmi i saj përbëhej nga shlyerjet që, siç ishte vendosur nga gjykatat, nuk ishin të mjaftueshme për të përmbushur detyrimet [kontraktuale] të të pandehurit.

... Nga hetimi dhe dosja e çështjes rezulton se synimi kriminal për kryerjen e vjedhjes me anë të mashtrimit kishte filluar në 1994 nëpërmjet procesit të huamarrjes. Me kalimin e kohës ky synim përparoi ndërsa ankuesi zgjeroi aktivitetet e tij, i cili mori përmasa të jashtëzakonshme kur skema qarkulloi në të gjithë vendin deri më 23 janar 1997, datë që shënoi fundin e skemës së tij piramidale.

Fillimisht dokumenti i përdorur nga shoqëria për huamarrje përbëhej nga një letër e thjeshtë, ose mandat. Normat e interesit varionin nga 5% deri 6% në muaj. Kjo i korrespondonte periudhës midis fundit të vitit 1994 dhe fillimit të vitit 1995.

Me kalimin e kohës dokumentet u ndryshuan dhe morën formë më stereotipe, duke përfshirë emrin dhe mbiemrin e huadhënësit, të referuar si kreditori dhe emrin e huamarrësit, d.m.th, të pandehurit. Këto dokumente të cilat ishin të njëjta si ato të përdorura në skema të tjera piramidale- të ashtuquajturat fondacione- ishin përdorur në mënyrë të njëanshme dhe sistematike, për të gënjer, mashtruar dhe shpërdoruar besimin e mijëra njerëzve të varfër, të cilët ëndërronin të fitonin para nga i pandehuri.

Më 1996-n, i pandehuri shpiku një përpunim të skemës, në bazë të mashtrimit dhe gënjeshtreve, kur lëshoi të ashtuquajturat libreza kursimi, të cilat nuk u vunë asnjëherë në përdorim.

Me qëllim rritjen e besimit të kreditorëve dhe, gjithashtu, për ta lehtësuar procesin e vjedhjes dhe mashtrimit të tyre, i pandehuri ngriti normat e interesit në 8% ndërsa aplikonte norma më të larta interesi për rrethin e tij më të ngushtë [të të njohurve], të cilët promovonin mrekullitë e kryera nga shoqëria e tij.

... Është e qartë se Vefa, megjithëse u zgjerua në vend dhe përbëhej nga shumë degë ndihmëse, ekzistonte si njësi e vetme financiare dhe ekonomike. Edhe bilancet e shoqërisë u paraqitën si një bilanc i vetëm që mbulonte të gjithë shoqërinë. Më konkretisht, sipas bilancit të vitit 1993, shoqëria kishte një fitim neto që arrinte në 63,000 LEK dhe një forcë punëtore prej gjashtë personash. Sipas bilancit të vitit 1994, fitimi neto i shoqërisë ishte 305,928 LEKË, i cili ishte i barabartë me 0.04% të borxhit të papaguar që i detyrohej kreditorëve të tij.

Në 1995 pati një rritje në numrin e huave [bërë nga qytetarët]. Për rrjedhojë, bilanci i Vefës pasqyroi vlera të rritura. Fitimi neto i shoqërisë për atë vit arrinte 73,150,201 LEKË, ekuivalenti i 0.02% i borxhit të papaguar që i detyrohej kreditorëve të tij.

Nga viti 1996 procesi i huamarrjes kishte marrë përmasa pa precedent dhe për rrjedhojë fitimet neto të shoqërisë arrinin shumën e përgjithshme prej 2,125,882 USD, ekuivalenti i 0.004% të borxhit të papaguar që i detyrohej kreditorëve të tij.”

60. Gjykata e Lartë mbështeti konkluzionet e Gjykatës së Apelit në lidhje me numrin e përgjithshëm të kreditorëve, d.m.th., 57,923. Megjithatë, ajo nxori përfundimin se shuma e përgjithshme e pasivëve të ankuesit ishte 22,374,141,130 LEKË (rreth 157,453,000 USD në atë kohë) pasi kishte zbritur llogaritë e hyrjeve dhe daljeve të shoqërisë, që arrinte shumën e përgjithshme prej 6,875,481,331 LEKË. Vendimi i Gjykatës së Lartë, në masën që lidhet me çështjen, përcakton si më poshtë:

“... Çdo ndryshim i mundshëm në numrin e kreditorëve nuk cenon fajësinë e të pandehurit ose dënimin e tij në lidhje me veprën që ka kryer. Një vendim gjykate i formës së prerë në çështjen penale është detyrues për gjykatën që shqyrton detyrimet civile vetëm në masën me të cilën lidhet kryerja e veprës penale dhe nëse vepra penale ishte kryer nga i pandehuri. Kjo nuk ka pasoja për zgjidhjen e procedimeve civile që mund të fillojnë në të ardhmen.

Gjatë fazës së hetimit, si dhe në gjykimin dhe procedimet e apelit, i pandehuri pretendoi se meqë veprimet e tij ndaj kreditorëve përbënin marrëdhënie civile në formën e përmbushjes së një detyrimi kontraktual që rrjedh nga huat e marra, ato nuk mund të përbënin shkak për përgjegjësi penale. Ky argument u rrëzua nga gjykata e brendshme si i pabazuar. I pandehuri, gjithashtu, u ankua se nuk ishte kryer asnjë vepër penale, duke argumentuar se pasuria në zotërim të tij ishte shumë më e madhe sesa vlera e detyrimeve të tij ndaj kreditorëve.

Gjykatat [më të ulëta], pas vlerësimit të provave që zotëronin, nxorën përfundimin se ky pretendim ishte i pabazuar. Perceptimi i të pandehurit nga qytetarët si pronar i pasurive të mëdha ishte një prej formave të mashtrimit që ai përdorte për të tërhequr shuma të mëdha parash nga qytetarët. Gjykata vëren se gjykata [më të ulëta] nxorën këtë përfundim mbi bazën e dokumenteve voluminoze, shpjegimeve të dhëna nga raportet e ekspertëve që ishin përpiluar. ... Për sa i përket vlerësimit të objekteve, vlera e tyre nuk pasqyron realitetin pasi vlerësimi ishte i njëanshëm dhe ishte rritur artificialisht në krahasim me çmimin e blerjes dhe vlerën reale të tregut. Gjykata e Rrethit arriti të njëjtin përfundim nëpërmjet një arsyetimi më të hollësishëm.

Në këto rrethana, gjykata [më të ulëta] pranuan se i pandehuri kishte kryer veprën penale të vjedhjes me anë të gënjeshtreve dhe shpërdorimit të besimit.”

61. Gjykata e Lartë çmoi se Gjykata e Apelit nuk kishte zbatuar si duhet nenin 143§2 të Kodit Penal. Në miratimin e dënimin ndaj ankuesit, Gjykata e Lartë arsyetoi se ai duhet të mbajë përgjegjësi penale për aq akuza sa numri i përgjithshëm i kreditorëve, d.m.th., 57,923, në përputhje me nenin 143§1 të Kodit Penal, i cili parashikonte një dënim me pesë vjet burgim. Duke iu referuar nenit 55 të Kodit Penal, ajo vendosi se bashkimi i dënimeve nuk duhet të tejkalojë dënimin maksimal prej njëzet vjet burgim. Për rrjedhojë, e dënoi ankuesin me njëzet vjet burgim. Gjykata e Lartë rrëzoi argumentin e ankuesit se, duke bërë ricilësimin e veprës penale, Gjykata e Apelit nuk i kishte dhënë kohë të mjaftueshme për të përgatitur mbrojtjen e tij.

62. Në këtë kontekst, pjesët përkatëse të vendimit janë si më poshtë:

“Gjykata e Rrethit, Tiranë, e dënoi të pandehurin për mashtrim dhe zbatoi nenin 143 vetëm një herë. Gjykata e Apelit, ndërsa shpallte se dënimi i të pandehurit për vetëm një akuzë sipas nenit 143 ishte i pabazuar, nuk cilësoi si duhet veprën penale, duke e shpallur të pandehurin fajtor dhe duke e dënuar atë sipas nenit 143§2 të Kodit Penal. Në vendimin e saj, Gjykata e Apelit, duke u mbështetur në nenin 3§3 të Kodit Penal, arsyetoi se vepra penale duhet të klasifikohet sipas nenit 143§2 të Kodit Penal, për arsye se, si një dispozitë e sapo prezantuar e së drejtës penale, kjo e fundit ishte më e favorshme sesa dispozitat e mëparshme.

Argumenti i përdorur nga Gjykata e Rrethit se vepra penale përbën një krim të vazhdueshëm... nuk lind nga mashtrimi që është kryer. Me qëllim që një krim të jetë i vazhdueshëm, duhet të jenë të pranishëm elementët e mëposhtëm: çdo vepër penale nuk duhet të qëndrojë si akt më vete, veprimi ose mosveprimi duhet të kenë përfaqësuar të njëjtën vepër penale dhe duhet të ekzistojë mendimi kriminal që bashkon vepra të veçanta në një tërësi të vetme të pandashme.

Në çështjen në fjalë, gjykatat [më të ulëta] kanë pranuar se i pandehuri ka kryer vepra të ndryshme gjatë periudhave të ndryshme kohore. Aktiviteti kriminal u zhvillua brenda një kohe të gjatë dhe, siç është argumentuar më lart, nuk ishte pasojë e të njëjtit synim kriminal. Ky i fundit i ishte nënshtruar ndryshimit të vazhdueshëm për shkak të konkurrencës nga shoqëri të tjera të paligjshme huamarrëse. Kjo mori formën e normave të ndryshueshme të interesit, teknikave të ndryshme të mashtrimit për t'iu përshtatur njerëzve të ndryshëm dhe rrethanave të ndryshme, zhvillimit të strategjive të ndryshme për ta bërë mashtrimin të besueshëm, qoftë nëpërmjet propagandës në median e shkruar dhe vizive ose përmes përpjekjeve për ta bërë aktivitetin kriminal të duket si aktivitet bankar normal.

Gjykata mban të njëjtin qëndrim me vendimin unifikues (nr. 284) të 15 shtatorit 2000 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë, me qëllim që personat të cilët kanë kryer veprën e mashtrimit do të kenë përgjegjësi penale sipas nenit 143 të Kodit Penal për aq akuza sa numri i personave të mashtruar.

Gjykata e Lartë çmon se arsyetimi i Gjykatës së Apelit se neni 143§2 duhet të zbatohet pasi është më i favorshëm, nuk ka bazë ligjore. Neni 82§2 i Kodit të Procedurës Penale parashikon se “vepra penale më e rëndë konsiderohet të jetë ajo që parashikon dënimin maksimal më të lartë ose, kur dënimet maksimale më të larta janë të barabarta, dënimi minimal më i lartë.” Mbi këtë bazë, duke e konsideruar dënimin maksimal më të lartë si kriter për veprën penale më të rëndë, është e qartë se neni 143 i Kodit Penal, i cili ishte në fuqi kur ishte kryer vepra penale dhe që parashikon një dënim me pesë vjet burgim, është më i favorshëm sesa paragrafi i dytë që i ishte shtuar dispozitës dhe parashikon një dënim maksimal prej njëzet vjet burgim. Fakti që bashkimi i dënimeve i vendosur mund të jetë më i lartë sesa dënimi i parashikuar në nenin 143§2 të Kodit Penal, nuk mund të përbëjë arsye për të konstatuar se neni 143 është më pak i favorshëm.

Për këto arsye, Gjykata e Apelit, pasi e ka rënduar pozicionin e të pandehurit, nuk duhet ta kishte klasifikuar veprën sipas nenit 143§2 të Kodit Penal. I pandehuri ... duhet të shpallet fajtor dhe të dënohet mbi bazën e nenit 143 për veprën penale të mashtrimit për 57,923 akuza, të barabarta me numrin e personave të dëmtuar.

Gjykata e Lartë konsideron ankimin e të pandehurit se e drejta e tij për mbrojtje ishte shkelur nga ndryshimi i cilësimit të veprës penale nga Gjykata e Apelit, në kundërshtim me nenet 372, 376/1 të Kodit të Procedurës Penale dhe nenin 31(a) të Kushtetues, si të pabazuar. Gjykata, duke i dhënë fakteve një përcaktim të ndryshëm, mund të ricilësojë veprën penale, e cila mund të jetë më pak e rëndë ose më e rëndë. Në këtë rast kjo nuk do të thotë se pozicioni i të pandehurit është rënduar. Në përputhje me nenin 375 të Kodit të Procedurës Penale, gjykata mund t'i japë fakteve një përcaktim të ndryshëm nga ai i dhënë nga prokurori, meqë gjykata është e pavarur dhe kryen vlerësimin e saj të fakteve.

Në këtë kontekst, neni 375 nuk e detyron gjykatën t'i japë të pandehurit kohë në mbrojtje të interesit të tij, ndërsa sipas nenit 372, 373 dhe 374, të pandehurit i jepet kohë shtesë për të siguruar mbrojtjen e tij kundër akuzave të reja të paraqitura nga prokurori. Këto dispozita i referohen prokurorit, i cili përpara përfundimit të shqyrtimit gjyqësor, ka të drejtën për të ndryshuar akuzat, për të ngritur një akuzë të ndryshme ose për të akuzuar të pandehurin për një vepër të re penale. Në këto raste, për shkak se të drejtat e mbrojtjes duhet të sigurohen, ligji parashikon që gjykata t'i japë të pandehurit kohë për të siguruar mbrojtjen e tij kundër akuzave të reja. Në rastin e zbatimit të Nenit 375 të Kodit të Procedurës Penale, kur gjykata procedon me një ricilësim të ndryshëm të veprës, e njëjta procedurë detyruese nuk zbatohet si në rastin e paraqitjes së akuzave të reja nga prokurori. Gjykata, pas një shqyrtimi të fakteve, mund t'i japë fakteve një përcaktim të ri dhe të ndryshëm ligjor. Ligji procedural penal nuk parashikon shtyrjen e seancave ose dhënien e një kohe [shtesë] për mbrojtjen, kur ricilësimi i veprës penale është bërë nga gjykata në bazë të vendimit të saj të formës së prerë. Në kundërshtim me ankimin e të pandehurit, nuk mund të thuhet se ka pasur shkelje të së drejtës për mbrojtje të të pandehurit.

Fryma e ligjit (neni 375 i Kodit të Procedurës Penale) ka qenë se, për shkak të ndryshimit të tij në bazë të ligjit nr. ..., ligjbërësi synoi të qartësonte përmbajtjen e tij. Sipas amendimit, ai deklaroi se “me anë të vendimit të formës së prerë, gjykata mund t’i japë faktit një përcaktim të ndryshëm nga ai i dhënë nga prokurori ose nga pala e dëmtuar, që mund të jetë më e favorshme ose më e rëndë, me kusht që të jetë kompetente *ratione personae* për të shqyrtuar veprën.”

Ankimi i të pandehurit se gjykatat nuk kishin marrë në pyetje të gjithë kreditorët e Vefas, është i pabazuar. Prokurori dhe gjykatat morën në pyetje aq kreditorë sa çmohej e nevojshme. Marrja në pyetje e kreditorëve nuk përbën nevojë ligjore meqë mashtrimi nuk është vepër penale që mund të ndiqet penalisht vetëm mbi bazën e një ankimi. Për më tepër, kjo marrje në pyetje nuk ishte e nevojshme, me qëllim që të qartësohej ose bazohej akuza kundër të pandehurit.

Ankimi i të pandehurit se zëvendësimi i prokurorit të apelit nga Prokurori i Përgjithshëm, në fazën e procedimeve të apelit para Gjykatës së Apelit, ishte në shkelje të nenit 27/1 të Kodit të Procedurës Penale, është i pabazuar. Rezulton se zëvendësimi i prokurorit të apelit nga Prokurori i Përgjithshëm ishte në përputhje me nenin 27 të Kodit të Procedurës Penale pasi sipas Prokurorit të Përgjithshëm, prokurori i apelit kishte shprehur opinionin e tij paraprak rreth çështjes.

Sa më sipër, Gjykata nxjerr përfundimin se i pandehuri duhet të shpallet fajtor për 57,923 akuza për veprën penale të mashtrimit, në përputhje me nenin 143 të Kodit Penal. Në miratimin e dënimit, gjykata merr në konsideratë rrezikshmërinë shoqërore të të pandehurit, numrin e madh të palëve të dëmtuara dhe sasinë e konsiderueshme të dëmit të shkaktuar dhe, ajo çmon se ankuesi duhet të dënohet me njëzet vjet burgim.”

4. Vendimi i Gjykatës Kushtetuese i 3 dhjetorit 2004

63. Ankuesi paraqiti një apel kushtetues, duke u mbështetur në të njëjtat arsye apeli si para gjykatave më të ulëta.

64. Me një shkresë të datës 9 dhjetor 2004, ankuesi u informua se më 3 dhjetor 2004, Gjykata Kushtetuese, duke vepruar si një trup gjykues me tre gjykatës, kishte shpallur apelin e tij të papranueshëm për pamundësinë për të ngritur çështje në lidhje me një shkelje të së drejtës së tij për gjykim të drejtë.

E. Gjendja shëndetësore e ankuesit dhe procedimet e brendshme

65. Që prej arrestimit të tij më 28 prill 1998, gjendja shëndetësore e ankuesit ka qenë e paqëndrueshme.

66. Një vërtetim mjekësor i 11 gushtit 1998, nxori përfundimin se “edhe pas mjekimit intensiv të marrë çdo ditë gjendja vjen duke u rënduar”. Në disa raste ai kishte pasur probleme të rënda kardiake, të cilat kishin çuar në shtrimin e tij urgjent në spital.” Ankuesi ishte diagnostikuar me probleme kardiake dhe neuropsikiatrike.

67. Me kërkesë të përfaqësuesit të ankuesit, një raport tjetër mjekësor i 7 majit 1999, i përgatitur nga një komision prej tre mjekësh, nxori përfundimin se ankuesi “vuan nga tension i lartë arterial i paqëndrueshëm... kjo karakterizohet nga angjina (dhimbje kraharori), e cila ka qenë e shpeshtë, pothuajse e përditshme. Sëmundja e lidhur me të, duke marrë parasysh ekzistencën e një rreziku të mundshëm të papritur për jetën, ka nevojë për ndihmë dhe trajtim të vazhdueshëm kardial mjekësor.” Raporti përcaktoi se kushtet e ndalimit të ankuesit kishin ndikim negativ në përparimin e sëmundjeve.

68. Nga data 2 dhjetor 1999 deri 24 dhjetor 2001, ankuesi ishte vendosur nën arrest shtëpie për shkak të gjendjes së tij shëndetësore. Ai vizitohej rregullisht nga mjekë të ndryshëm specialistë dhe gjendja e tij shëndetësore u stabilizua. Pas vendimit të Gjykatës së Apelit të 24 dhjetorit 2001 (shihni paragrafin 56 më lart), ankuesi u dërgua në burg për të vuajtur dënimin e tij.

69. Pas një kërkesë të bërë nga përfaqësuesi i tij ligjor më 26 mars 2002, u krye një vizitë mjekësore. Kjo vizitë konfirmoi se ankuesi vuante nga diabeti për pesë deri gjashtë vjet dhe, gjithashtu, vuante nga tensioni i lartë arterial i paqëndrueshëm, i shoqëruar me angjinë dhe infeksion urinar. Raporti nxori përfundimin se “gjendja shëndetësore e ankuesit, në krahasim me

vizitat e mëparshme të kryera midis periudhës 1998 dhe 2001, rezultoi të ketë ardhur duke u keqësuar.

70. Një shkresë e 2 dhjetorit 2005 nga drejtuesit e Burgut të Peqinit përshkruante hollësisht zhvillimin e gjendjes shëndetësore të ankuesit nga 16 qershori 2004 deri më 1 nëntor 2005. Ajo konfirmonte sëmundjet e ankuesit dhe shtonte se “këto sëmundje të ndërlidhura, duke marrë parasysh ekzistencën e një rreziku të mundshëm të papritur për jetën, kanë nevojë për ndihmë dhe trajtim të vazhdueshëm mjekësor.”.

71. Një shkresë e 7 nëntorit 2006 nga drejtuesit e Burgut të Peqinit përshkruante hollësisht zhvillimin e gjendjes shëndetësore të ankuesit nga 1 janari 2006 deri më 31 tetor 2006. Ajo përcaktonte se “ndonjëherë ankuesi kishte probleme të rënda shëndetësore të cilat kishin ndodhur si rezultat i sëmundjeve të tij kronike. Nga 14 gushti 2006 deri 19 shtator 2006, ankuesi kishte probleme edhe më të rënda që i rrezikonin jetën.”.

72. Më 11 prill 2007, ankuesi u transferua në Spitalin e Burgut të Tiranës (SBT) për trajtim mjekësor të specializuar. Ai qëndroi në SBT deri më 16 janar 2009. Dosja mjekësore e paraqitur nga Qeveria tregonte se ankuesi vizitohej çdo ditë nga mjekët e SBT-së, dhe vizitat shpeshtoheshin në ditë të caktuara. Raporti i lirim tregonte se gjendja shëndetësore e ankuesit ishte përmirësuar dhe stabilizuar. Ai përmbante një listë të medikamenteve që i ishin dhënë.

73. Një përmbledhje e diagnozës dhe trajtimit të ankuesit në SBT u bë me anë të shkresës të datës 27 janar 2010 nga Drejtoria e Përgjithshme e Burgjeve. Shkresa përcaktonte se, kur ishte shtruar në spital më 11 prill 2007, ankuesi kishte manifestuar simptomat e mëposhtme klinike: dhimbje kufizuese kraharori, probleme frymë-marrjeje, urinim të shpeshtë, etje të theksuar, dhimbje epigastrike dhe të përziera. Ankuesi ishte diagnostikuar më parë se vuante nga diabeti dhe tensioni i lartë arterial për përkatësisht 11 dhe 10 vjet. Ai kishte qenë duhanpirës për një kohë të gjatë.

74. Gjatë qëndrimit të tij në SBT ishin kryer vizitat e mëposhtme: analiza të rregullta gjaku, teste biokimike dhe të urinës, elektrokardiograma të shpeshta, ekokardiograma (EKO), ultratingull abdominal, radiografi mushkërisht, vizita sysh dhe intubime. Ankuesi ishte trajtuar për angjinë, tension të lartë arterial, diabet, hiperplazi prostatike beninje dhe infeksion urinar. Atij i ishin dhënë nga SBT-ja me recetë medikamente të shumta ditore. Për më tepër, shkresa shtonte se ankuesi kishte blerë medikamente që i përkisnin një shoqërie tjetër farmaceutike, të ngjashme me ato të magazinuara në farmacinë e SBT-së.

75. Më 16 janar 2009, ankuesi ishte transferuar në burg. Dosja mjekësore tregonte se nga 27 janari 2009 deri më 14 janar 2010 ishte vizituar nga 23 mjekë. Në çdo rast ishte vërejtur një përshkrim i përparimit të tij, duke përfshirë trajtimin e dhënë nga mjeku.

76. Me një shkresë të 2 shkurtit 2010, autoritetet penitenciare deklaruan se ankuesi vazhonte të merrte rregullisht trajtimin e dhënë me recetë. Ai ishte në gjendje të mirë shëndetësore dhe nuk kishte probleme që kishin nevojë për trajtim të specializuar. Ankuesi nuk kishte paraqitur ankime që pretendonin trajtim të pamjaftueshëm në bllokun e ankesave të burgut.

Procedimet e brendshme

a) Grupi i parë i procedimeve

77. Më 6 dhjetor 2006, ankuesi paraqiti një padi në Gjykatën e Rrethit që kërkonte lirim nga burgu sipas nenit 478 të Kodit të Procedurës Penale.

78. Më 4 maj 2007, Gjykata e Rrethit Elbasan vendosi pushimin e çështjes për shkak të mosparaqitjes së përfaqësuesit të ankuesit para gjykatës pa arsye bindëse.

b) Grupi i dytë i procedimeve

79. Në një datë të papërcaktuar në vitin 2007 procedimet rifilluan nga Gjykata e Rrethit pas një kërkesë të re të depozituar nga ankuesi. Në një datë të papërcaktuar, Gjykata e Rrethit i kërkoj Institutit të Mjekësisë Ligjore të paraqiste një raport mjekoligjor për tri çështjet e mëposhtme: a) gjendja aktuale shëndetësore e ankuesit; b) nëse ankuesi vuante nga një sëmundje e rëndë e pashërueshme; dhe c) nëse sëmundja rrezikonte jetën edhe nëse ankuesi ishte shtruar në spital.

80. Më 27 shtator 2007, raporti mjekësor nxori përfundimin e mëposhtëm:

“gjendja shëndetësore [e ankuesit] është e paqëndrueshme. Ai vuan nga sëmundje zemre në nivel mesatar për shkak të pamjaftueshmërisë kardiake dhe tension i lartë i gjakut, si dhe diabet që trajtohej me insulinë. Sëmundja është kronike, dhe për shkak të moshës së madhe të ankuesit [58] dhe faktorëve të tjerë rëndues, si për shembull pirja e duhanit dhe nivelet e yndyrës, ka nevojë për trajtim të kujdesshëm dhe të zgjatur mjekësor. Sëmundja nuk paraqet rrezik për jetën nëse ankuesi trajtohet rregullisht dhe në mënyrë të vazhdueshme në spital, duke përfshirë Qendrën Spitalore të Burgut.”

81. Më 15 nëntor 2007, Gjykata e Rrethit Elbasan rrëzoi ankimin e ankuesit. Ajo u mbështet në raportin mjekoligjor, duke konstatuar se gjendja e ankuesit mund të trajtohej në spital.

82. Më 3 qershor 2008 dhe 5 qershor 2009, përkatësisht Gjykata e Apelit dhe Gjykata e Lartë lanë në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Elbasan. Asnjë kopje e vendimeve të gjykatave të apelit nuk iu dha Gjykatës.

c) Grupi i tretë i procedimeve

83. Në një datë të papërcaktuar në vitin 2008 ankuesi paraqiti një kërkesë tjetër për lirim nga burgu.

84. Më 8 tetor 2008, Gjykata e Rrethit Elbasan vendosi të shpallte çështjen jashtë juridiksionit të saj pasi ankuesi ishte transferuar në SBT në Tiranë, më 24 prill 2007. Rrjedhimisht, ajo e transferoi çështjen për shqyrtim në Gjykatën e Rrethit Tiranë.

85. Më 2 dhjetor 2008, Gjykata e Rrethit Tiranë vendosi pushimin e çështjes për shkak të mosparaqitjes së përfaqësuesit të ankuesit pa arsye bindëse.

F. Publikimi në shtyp i kushteve në burgje në SBT

86. Më 4 qershor 2007 e përditshmja “*Korrieri*” raportoi se SBT-ja kishte arritur kapacitetin e tij maksimal dhe ishte me pajisje të pamjaftueshme. SBT-ja ofronte vetëm medikamentet bazë ndërsa medikamentet “më të kushtueshme” duhet të siguroheshin nga vetë të burgosurit ose familjet e tyre.

87. Më 10 dhjetor 2007 e përditshmja “*Panorama*” përmendi rezultatet e një vizite nga Zyra e Avokatit të Popullit në SBT (shihni “Raporti vjetor i vitit 2007 i Avokatit Shqiptar të Popullit”, më poshtë). Në artikull është vërejtur se SBT-ja ishte i mbipopulluar dhe i mungonin pajisje, hapësirë dhe medikamente të mjaftueshme.

G. Zhvillime të tjera në lidhje me burgimin e ankuesit

88. Në bazë të ligjit të amnistisë të 16 majit 2002, dënimi i ankuesit ishte ulur me tre vjet, dhjetë muaj e nëntë ditë.

89. Në vitet 2003, 2004 dhe 2005, dënimi i ankuesit ishte ulur me një muaj e njëzet e tetë ditë për shkak të punës së tij në burg.

90. Më 7 prill 2005 dhe më 8 qershor 2006, Gjykata e Rrethit Elbasan vendosi të ulte dënimin e ankuesit me gjashtë muaj.

91. Më 2 shkurt 2007, dënimi i mbetur i ankuesit ishte gjashtë vjet.

92. Në një datë të papërcaktuar ankuesi paraqiti një kërkesë në Gjykatën e Rrethit Elbasan për të përfutur nga dispozitat e ligjit të amnistisë që kishte hyrë në fuqi më 2 shkurt 2007.

93. Më 19 mars 2009, Gjykata e Rrethit Elbasan, në mbështetje të ligjit të amnistisë, vendosi të ulte dënimin e mbetur të ankuesit me një vit e gjashtë muaj, me fuqi nga 2 shkurti 2007. Vendimi mori formë të prerë më 14 janar 2010.

94. Më 22 prill 2010, dënimi i mbetur i ankuesit ishte ulur me një vit mbi bazën e një faljeje nga Presidenti.

95. Më 15 korrik 2011, Qeveria informoi Gjykatën se ankuesi kishte vuajtur plotësisht pjesën e mbetur të dënimit të tij dhe ishte liruar më 3 maj 2010.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA E BRENDSHME PËRKATËSE

A. Kushtetuta e Shqipërisë

96. Kushtetuta e Shqipërisë hyri në fuqi më 28 nëntor 1998. Dispozitat e saj përkatëse parashikojnë si më poshtë:

Neni 27§3

“Askujt nuk mund t’i hiqet liria vetëm për shkak se nuk është në gjendje të përmbushë një detyrim kontraktor.”

Neni 29§2

“Nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që ka qenë parashikuar me ligj në kohën e kryerjes së veprës penale.”

Neni 31

“Gjatë procesit penal kushdo ka të drejtë:

a) të vihet në dijeni menjëherë dhe hollësisht për akuzën që i bëhet, për të drejtat e tij, si dhe t’i krijohet mundësia për të njoftuar familjen ose të afërmit e tij;

b) të ketë kohën dhe lehtësitë e mjaftueshme për të përgatitur mbrojtjen e vet;

c) të ketë ndihmën pa pagesë të një përkthyesi, kur nuk flet ose nuk kupton gjuhën shqipe;

ç) të mbrohet vetë ose me ndihmën e një mbrojtësi ligjor të zgjedhur prej tij; të komunikojë lirisht dhe privatisht me të, si dhe t’i sigurohet mbrojtja falas, kur nuk ka mjete të mjaftueshme;

d) t’u bëjë pyetje dëshmitarëve të pranishëm dhe të kërkojë paraqitjen e dëshmitarëve, të ekspertëve dhe të personave të tjerë, të cilët mund të sqarojnë faktet”.

Neni 131

“Gjykata Kushtetuese vendos për:

f) gjykimin përfundimtar të ankesave të individëve për shkeljen e të drejtave të tyre kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e këtyre të drejtave.”

Neni 134§§1(f) dhe 2

“1. Gjykata Kushtetuese vihet në lëvizje vetëm me kërkesë të:

...

f) partive politike dhe organizatave të tjera;

g) individëve.

2. Subjektet e parashikuara nga paragrafi i parë, shkronjat ... (f) dhe (g), mund të bëjnë kërkesë vetëm për çështje që lidhen me interesat e tyre.”

B. Kodi Civil

97. Neni 1050 parashikon:

“Një hua është një kontratë me anë të së cilës njëra palë (huadhënësi) i jep në pronësi palës tjetër (huamarrësit) një shumë të hollash ose sende që përcaktohen në numër, me peshë ose me masë dhe huamarrësi detyrohet t’i kthejë huadhënësit aq të holla, ose aq sende të atij lloji dhe të asaj cilësie, brenda afatit të caktuar në kontratë ose, kur nuk është caktuar afat, me kërkesën e huadhënësit”.

C. Kodi Penal (KP)

98. Kodi Penal hyri në fuqi më 1 qershor 1995. Dispozitat e mëposhtme që ishin në fuqi në atë kohë, lidhen me çështjen në fjalë:

Neni 2 – Mosdënimi pa ligj

“Askush nuk mund të dënohet penalisht për një vepër që më parë nuk është e parashikuar shprehimisht në ligj si krim ose kundërvajtje penale.

Askush nuk mund të dënohet me një lloj dhe masë dënimi të paparashikuar në ligj”.

Neni 29 – Dënimet kryesore

“Për personat që kanë kryer krime jepen këto dënime kryesore:

1. Me burgim të përjetshëm ose vdekje

2. Me burgim

3. Me gjobë

...”

Neni 32 – Dënimi me burgim

“Dënimi me burgim për krime jepet për një kohë nga pesë ditë deri në njëzet e pesë vjet. Për kundërvajtje penale dënimi me burgim jepet për një kohë nga pesë ditë deri në dy vjet.”

Neni 50 – Rrethanat rënduese

“Sa më poshtë konsiderohen rrethana rënduese:

- a) kryerja e veprës i shtyrë nga motive të dobëta;
- b) kryerja e veprës për të vënë para përgjegjësisë ose për të fshehur përgjegjësinë penale të një tjetri apo për të shmangur dënimin për një vepër tjetër penale;
- c) kryerja e veprës penale me egërsi dhe mizori;
- ç) kryerja e një krimi pas dhënies së një dënimi për një krim të kryer më parë;
- dh) kryerja e veprës penale duke shpërdoruar funksionin publik ose shërbimin fetar;
- e) kur vepra është kryer kundër fëmijëve, grave shtatzëna ose personave që, për shkaqe të ndryshme, nuk mund të mbrohen;
- f) kur vepra është drejtuar ndaj përfaqësuesve të shteteve të tjera;
- g) kur vepra është kryer duke përfutur nga marrëdhëniet familjare, të miqësisë, të mikpritjes;
- gj) kryerja e veprës penale në bashkëpunim;”

99. Ligji nr. 8733 i 24 janarit 2001, shtoi rrethanën e mëposhtme rënduese:

“kryerja e një krimi si vepër e përsëritur.”

Neni 55 – Caktimi i dënimeve për disa vepra penale

“Kur veprimet ose mosveprimet përmbajnë elementët e disa veprave penale, si dhe kur personi ka kryer disa vepra penale për të cilat nuk është dhënë akoma vendim, gjykata më parë cakton dënimin për çdo vepër penale dhe në përfundim jep një dënim të vetëm, që përbëhet nga dënimi më i rëndë i shtuar. Dënimi më i rëndë i shtuar nuk mund të kapërcejë shumën e përgjithshme të dënimeve të caktuara veç e veç, as kufirin më të lartë të parashikuar për llojin e dënimit të dhënë.

...”

a) Komentari mbi Kodin Penal

100. Komentari i vitit 1999 mbi Kodin Penal (shihni *Komentari i Kodit Penal të Republikës së Shqipërisë* nga prof. I. Elezi, Dr. S. Kaçupi dhe dr. M. Haxhia) parashikon si më poshtë mbi subjektin e interpretimit të nenit 55:

“Neni 55 parashtron dispozita të posaçme për caktimin e dënimit kur një person, me anë të veprimeve ose mosveprimeve, ka kryer dy ose më shumë vepra penale në të njëjtën kohë ose në kohë të ndryshme, përpara miratimit të një vendimi gjykate në lidhje me ndonjë prej veprave penale [të lartpërmendura].

Rregulli i parashtruar për caktimin e dënimeve është se gjykata cakton një dënim [të veçantë] për çdo vepër penale të kryer nga i pandehuri dhe në fund vendos një bashkim dënimesh brenda afateve të parashikuara nga dispozitat e së drejtës penale, duke marrë në konsideratë rrezikshmërinë shoqërore të autorit dhe çdo rrethanë lehtësuese ose rënduese. Kushtet për vendosjen e një bashkimi dënimesh janë si më poshtë.

a) Duhet të jenë kryer dy ose më shumë vepra penale të parashikuara nga dispozita të ndryshme të Kodit [Penal]. Asnjë prej veprave nuk mund të parashkruhet ose t'i jetë nënshtruar amnistisë ose procedimeve që ishin pushuar. Për shembull, një bashkim dënimesh vendoset kur i pandehuri ka kryer vrasje me dashje me anë të armëmbajtjes pa leje. Në caktimin e dënimit, gjykata cakton dënimin për veprën penale të vrasjes me dashje dhe më pas dënimin për veprën penale të armëmbajtjes pa leje. Gjkata atëherë vendos një dënim të vetëm, jo mbi bazën e shtesës aritmetike por duke vendosur dënimin më të lartë kumulativ. Më konkretisht, gjykata cakton dënim me pesëmbëdhjetë vjet burgim për veprën penale të vrasjes me dashje dhe burgim me pesë vjet për veprën penale të armëmbajtjes pa leje. Duke aplikuar bashkim dënimesh, gjykata cakton një dënim me tetëmbëdhjetë vjet burgim, i cili i korrespondon dënimit më të lartë kumulativ. Kjo do të thotë se tre vjet iu shtuan dënimit më të lartë prej pesëmbëdhjetë vjet

burgim, duke çuar në dënimin më të lartë kumulativ prej tetëmbëdhjetë vjet burgim.

...
Një bashkim dënimesh nuk mund të caktohet kur të njëjtat veprime, të kryera në mënyrë të përsëritur, përbëjnë pjesë të një veprë të vetme sipas Kodit [Penal]. Për shembull, plagosja e rëndë e shkaktuar ndaj disa personave, pavarësisht nga fakti se ishte shkaktuar në mënyrë të vazhdueshme dhe me anë të të njëjtat veprimeve kundër dy, tre ose më shumë personave, përbën pjesë të një veprë të vetme posaçërisht të parashikuar sipas nenit... dhe nuk mund t'i nënshtrohet një bashkimi dënimesh.

b) Kushti tjetër për caktimin e një bashkimi dënimesh është se asnjë vendim gjykate nuk duhet të ishte marrë në lidhje me ndonjë prej veprave. Gjykimi dhe dënimi duhet të zhvillohen në të njëjtën kohë në lidhje me të gjitha veprat. ...

...
Paragrafi i dytë i nenit 55 parashikon se dënimi më i lartë kumulativ nuk duhet të tejkalojë as sasinë e përgjithshme të dënimeve të caktuara veçmas, as dënimin maksimal brenda tipit të dënimit të vendosur.

...
Për shembull, Gjykata e Rrethit Tiranë dënoi L. për veprën penale të plagosjes së rëndë me dashje me pesë vjet burgim dhe për veprën penale të armëmbajtjes pa leje me tre vjet burgim. Ajo caktoi përfundimisht ndaj tij një bashkim dënimesh prej shtatë vjet burgim. Në këtë rast, dënimi më i lartë kumulativ u zbatua drejt për faktin se dënimi nuk tejkalonte sasinë e përgjithshme të dënimeve të veçanta të vendosura (tetë vjet), ose dënimin maksimal brenda tipit të dënimit të caktuar, d.m.th., burgim.

Në një rast tjetër, Gjykata e Lartë deklaroi si më poshtë: “V. ka kryer veprën penale të marrëdhënies seksuale me të mitur dhe atë të plagosjes së rëndë dhe me dashje të viktimit. Për veprën e parë, ai do të dënohet me pesëmbëdhjetë vjet burgim dhe për të dytën me dhjetë vjet burgim. Me bashkim dënimesh ai do të dënohet me njëzet e dy vjet burgim.” Edhe në këtë rast, ligji u zbatua drejt ndërsa gjykata vendosi veprën penale më të rëndë kumulative pa tejkaluar masën maksimale të burgimit, që është njëzet e pesë vjet.

b) Praktika e Gjykatës së Lartë mbi zbatimin e nenit 55 të Kodit Penal

101. Në tri vendime (nr. 607 të 6 nëntorit 2002, nr. 295 të 28 marsit 2001 dhe nr. 403 të 13 qershorit 2001), Gjykata e Lartë la në fuqi vendimet e Gjykatës së Apelit, duke zbatuar nenin 55 për bashkimin e dënimeve ndaj të pandehurve për veprat penale të vrasjes dhe armëmbajtjes pa leje.

102. Në dy vendime (nr. 566 i 23 tetorit 2002 dhe nr. 207 i 28 marsit 2002), Gjykata e Lartë la në fuqi vendimet e gjykatave më të ulëta, duke zbatuar nenin 55 në caktimin e bashkimit të dënimeve ndaj të pandehurve në lidhje me krimet e vrasjes me paramendim dhe armëmbajtjes pa leje.

103. Në vendimin nr. 457 të 23 korrikut 2002, Gjykata e Lartë la në fuqi një vendim të Gjykatë së Apelit, duke zbatuar nenin 55 në caktimin e një bashkimi dënimesh ndaj të pandehurit në lidhje me veprat penale të vjedhjes, armëmbajtjes pa leje dhe shkatërrimit të qëllimshëm të pronës.

104. Në vendimin nr. 453 të 17 korrikut 2002, Gjykata e Lartë, në shpalljen e të pandehurit fajtor për plagosje të rëndë me dashje dhe armëmbajtje pa leje, zbatoi nenin 55 në caktimin e një bashkimi dënimesh.

105. Në vendimin nr. 197 të 21 marsit 2002, Gjykata e Lartë, në dënimin e të pandehurit për vrasje për shkak të cilësive të veçanta të viktimit dhe armëmbajtjes pa leje, zbatoi nenin 55 në caktimin e një bashkimi dënimesh.

106. Në vendimin nr. 50 të 23 janarit 2002, Gjykata e Lartë la në fuqi një vendim të Gjykatë së Apelit që kishte zbatuar nenin 55 për caktimin e një bashkimi dënimesh ndaj një prej të pandehurve në lidhje me veprat penale të prodhimit të monedhës së falsifikuar dhe prodhimit të mjeteve për falsifikim.

107. Në vendimin nr. 435 të 13 qershorit 2001, Gjykata e Lartë la në fuqi vendimin e Gjykatës së Apelit, duke zbatuar nenin 55 në caktimin e një bashkimi dënimesh ndaj një prej të pandehurve në lidhje me krimet e vrasjes, vrasjes së mbetur në tentativë dhe armëmbajtjes pa leje.

108. Në vendimin nr. 319 të 30 majit 2001, Gjykata e Lartë la në fuqi vendimin e Gjykatës së Apelit, duke zbatuar nenin 55 në caktimin e një bashkimi dënimesh ndaj të pandehurit në lidhje me veprat penale të vrasjes me paramendim të mbetur në tentativë dhe armëmbajtjes pa leje.

109. Në vendimin nr. 307 të 23 majit 2001, Gjykata e Rrethit la në fuqi një vendim të Gjykatës së Apelit që kishte zbatuar nenin 55 në dënimin e të pandehurit në lidhje me veprat penale të kërcënimit dhe armëmbajtjes pa leje.

110. Në vendimin nr. 227 të 18 prillit 2001, Gjykata e Lartë, në shpalljen e të pandehurit fajtor për armëmbajtje pa leje dhe vrasje të kryer në gjendjes të tronditjes së fortë psikike, zbatoi nenin 55 në caktimin e një bashkimi dënimesh.

111. Në vendimin nr. 85 të 1 shkurtit 2001, Gjykata e Lartë la në fuqi vendimet e gjykatave më të ulëta, duke zbatuar nenin 55 në caktimin e një bashkimi dënimesh në lidhje me veprat penale të vrasjes me dashje të mbetur në tentativë dhe armëmbajtjes pa leje.

112. Në vendimin nr. 39 të 18 janarit 2001, Gjykata e Lartë la në fuqi një vendim të Gjykatës së Apelit, duke zbatuar nenin 55 në caktimin e një bashkimi dënimesh ndaj një të pandehuri në lidhje me veprat penale të vjedhjes së armatosur të kryer në bashkëpunim me të tjerë, vjedhja e pasurisë me pasojë vdekjen dhe armëmbajtje pa leje.

Neni 143 – Mashtrimi

“[1.] Vjedhja e pasurisë me anë të gënjeshtërs ose shpërdorimit të besimit dënohet me gjobë ose me burgim gjer në pesë vjet.”

113. Paragrafi i mëposhtëm iu shtua nenit 143 me ligjin nr. 8733 të 24 janarit 2001.

“[2.] Po kjo vepër, kur kryhet në bashkëpunim, në dëm të disa personave ose më shumë se një herë, dënohet me burgim nga tre gjer në dhjetë vjet dhe, kur ka sjellë pasoja të rënda, me burgim nga dhjetë gjer në njëzet vjet.”

Vendimi nr. 284 i 15 shtatorit 2000 i Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë

114. Në përpjekje për të harmonizuar praktikën ligjore, Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë vendosën më 15 shtator 2000 se një person i cili kishte kryer veprën penale të mashtrimit, siç përcaktohet në nenin 143 të Kodit Penal, duhet të dënohet për aq akuza sa numri i palëve të dëmtuara.

Neni 143/a – Skemat piramidale dhe mashtruese

Neni 143/a, i cili hyri në fuqi në bazë të ligjit nr. 8733 të 24 janarit 2001, parashikon si më poshtë:

“Organizimi dhe vënia në funksionim e skemave mashtruese dhe piramidale të huamarrjes, me qëllim fitimi material, dënohet me burgim nga tre gjer në dhjetë vjet.

Po kjo vepër, kur ka sjellë pasoja të rënda, dënohet me burgim nga dhjetë gjer në njëzet vjet.”

D. Kodi i Procedurës Penale (KPP)

115. Dispozitat e mëposhtme të KPP-së lidhen me çështjen në fjalë:

Neni 290

“Procedimi penal nuk mund të fillojë dhe, në qoftë se ka filluar, duhet të pushojë në çdo fazë të procedimit, kur:

...

e) në të gjitha rastet e tjera të parashikuara nga ligji.”

Neni 432

“Rekursi në Gjykatën e Lartë kundër vendimeve të gjykatës së apelit mund të bëhet për këto shkaqe:

a) për mosrespektimin ose për zbatimin e gabuar të së drejtës penale;

b) për shkelje që kanë si pasojë pavlefshmërinë e vendimit të gjykatës, sipas nenit 128 të këtij Kodi;

c) për shkelje procedurale që kanë ndikuar në dhënien e vendimit.”

116. Neni 434 parashikon se Gjykata e Lartë do të shqyrtojë një apel në masën që çështjet ligjore janë ngritur në të.

Neni 478

“Gjykata e vendit të ekzekutimit mund të vendosë lirimin e të burgosurit kur vazhdimi i burgimit mund të rrezikojë jetën e tij.”

E. Ligji për ndalimin e skemave piramidale (ligji për ndalimin e skemave piramidale të huamarrjes, ligji nr. 8188 i datës 23 janar 1997)

117. Ligji parashikonte se huamarrja e organizuar mbi bazën e skemave mashtruese piramidale, ishte e paligjshme. Krijimi dhe vënia në funksionim e skemave piramidale të huamarrjes përbënte vepër penale që dënohej me jo më pak se njëzet vjet burgim dhe konfiskim të pasurisë të luajtshme dhe të paluajtshme.

F. Ligji për auditimin e subjekteve jobankare (ligji për auditimin e subjekteve jobankare që kanë marrë hua nga qytetarët, ligji nr. 8215 i datës 9 maj 1997 (ligji nr. 1), i ndryshuar me ligjin nr. 8227 të 30 korrikut 1997 (ligji nr. 2); ligji nr. 8347 i 18 majit 1998, (ligji nr. 3)

a) Ligji nr. 1

118. Ligji parashikonte se të gjitha subjektet jobankare do t'i nënshtroheshin një kontrolli financiar në lidhje me gjendjen e tyre financiare, numrin e kreditorëve, aktivëve dhe pasivëve të tyre dhe depozitave të tyre të brendshme dhe të jashtme, nga një grup ekspertësh financiarë të caktuar nga Qeveria (seksioni 1).

119. Grupi mbikëqyrës i përbërë nga tre anëtarë u krijua për monitorimin e të gjithë procesit (seksioni 2). Grupi mbikëqyrës bashkërendoi aktivitetet midis ekspertëve dhe subjekteve që i nënshtrohen ligjit (seksioni 3).

120. Ekspertët financiarë duhet të shqyrtonin regjistrat e arkës të shoqërive, kontratat e lidhura me kreditorët dhe çdo dokument tjetër përkatës (seksioni 4).

b) Ligji nr. 2

121. Seksioni 3 parashikonte si më poshtë: “Prokurori dhe gjykata nuk fillojnë procedura hetimore ose nuk kryejnë gjykime penale nëse dhe derisa procesi i administrimit në lidhje me subjektin [jobankar] ose personin e lidhur me të, nuk ka përfunduar.”

c) Ligji nr. 3

122. Seksioni 1 e la të hapur fillimin e procedimeve penale kundër subjektit jobankar ose personit të lidhur me të dhe ndryshoi seksionin 3 të ligjit nr. 2 me tekstin e mëposhtëm “në masën që procesi i administrimit në lidhje me subjektin jobankar ose personin e lidhur me të nuk ka përfunduar, organet gjyqësore nuk shqyrtojnë procedime civile ose tregtare...”.

G. Raportet e Komitetit Evropian për Parandalimin e Torturës dhe Trajtimin ose Dënimit Degradues ose Çnjerëzor (KPT)

123. KPT-ja vizitoi Shqipërinë në vitin 2006. Konkluzionet përkatëse të raportit të tij KPT/Inf (2007) 35, që u publikuan më 6 shtator 2007, janë si më poshtë:

“27. ... KPT-ja ngriti çështjen e vonesave të gjata të cilat ishin vërejtur nga delegacioni, veçanërisht në Durrës, në lidhje me transferimin e të burgosurve, të cilët kishin nevojë urgjente shtrimi në spital. Vizita e vitit 2006 tregoi se ky problem nuk ishte zgjidhur ende. Delegacioni u informua se spitalet e përgjithshme nuk ishin të gatshme të pranenin të ndaluar nga qendrat e paraburgimit për shkak të faktorëve të sigurisë ndërsa transferimet në Spitalin e Burgut në Tiranë, sipas raporteve, ishin të vështira pasi Spitali i Burgut ishte nën autoritetin e Ministrisë së Drejtësisë.

Në Durrës, delegacioni u informua nga mjeku se nuk kishte kërkuar transferime të të ndaluarve në Spitalin e Burgut për një kohë të gjatë meqë disa kërkesa ishin refuzuar nga Spitali i Burgut më 2004-n. E gjithë Çështja u ngrit më pas gjatë konsultimeve me përfaqësues të Ministrisë së Drejtësisë dhe Ministrisë së Brendshme. Me këtë rast, përfaqësues të Ministrisë së Drejtësisë i konfirmuan delegacionit se, si rregull, të gjitha kërkesat për transferime të të ndaluarve të sëmurë nga qendrat e

paraburgimit në Spitalin e Burgut, ishin pranuar pavarësisht nga fakti se spitali ishte shpesh i mbipopulluar.

Në masën që delegacioni mund të konstatonte, ka një mungesë të vazhdueshme komunikimi dhe bashkërendimi midis dy ministrive përkatëse.”

H. Raporti vjetor i Avokatit të Popullit i vitit 2007

124. Raporti vjetor i referohet një vizite inspektimi të kryer në SBT, në vitin 2007. Konkluzionet përkatëse të raportit janë si më poshtë:

“Rezulton se SBT-ja ka funksion vetëm kurativ, i cili përfshin dhënien e medikamenteve për pacientët. Ai nuk mund të diagnostikojë sëmundje.

Ky spital ka karakteristikat e një burgu të mirëfilltë dhe nuk përmbush standardet minimale të një shërbimi spitalor. Nuk ka sallë urgjence, ambiente radiografie etj. Në të gjitha rastet, pacientët e shoqëruar nga mjeku i burgut, transferohen në spitale të tjera civile. Sa herë që ndodh kjo, mjekët [civilë] nuk janë të gatshëm të vizitojnë pacientët, duke i poshtëruar ata me qëndrimin e tyre dhe duke i lënë të presin për një kohë të gjatë.”

LIGJI

I. SHKELJA E PRETENDUAR E NENEVE 2 DHE 3 TË KONVENTËS

125. Ankuesi u ankua sipas neneve 2 dhe 3 të Konventës se trajtimi mjekësor që pretendohet se ishte i pamjaftueshëm, i dhënë atij ndërsa vuante dënimin, kishte rrezikuar të drejtën e tij për jetën. Dispozitat e lartpërmendura janë si më poshtë:

Neni 2

“1. E drejta e çdo njeriu për jetën mbrohet me ligj. Askujt nuk mund t’i merret jeta qëllimisht, me përjashtim të rastit kur zbatohet një vendim gjyqësor me vdekje, pas dënimit për një krim për të cilin ky dënim është parashikuar me ligj.

2. Marrja e jetës nuk konsiderohet të shkaktohet në kundërshtim me këtë nen në rastet kur ajo vjen si pasojë e përdorimit të forcës, që është jo më shumë se absolutisht e nevojshme:

- a) në mbrojtje të çdo personi nga dhuna e paligjshme;
- b) për të kryer një arrestim të ligjshëm ose për të parandaluar arratisjen e një personi të cilit i është hequr liria ligjërisht;
- c) për të kundërshtuar, në përputhje me ligjin, një trazirë ose kryengritje.”

Neni 3

“Askush nuk mund t’i nënshtrohet torturës ose dënimeve ose trajtimeve çnjerëzore ose poshtëruese.”

A. Parashtrimet e palëve

126. Qeveria parashit se faktet e çështjes nuk shkaktonin shkelje të nenit 2 të Konventës. Ato lidheshin me mjaftueshmërinë e ndihmës mjekësore të dhënë ankuesit ndërsa ishte në burg, që duhet të shqyrtohej sipas nenit 3 të Konventës.

127. Sipas pikëpamjes së tyre, ankuesi nuk kishte shteruar mjetet e brendshme ligjore. Ai nuk kishte paraqitur ankesë të brendshme pranë autoriteteve administrative, në përputhje me seksionin 49 të ligjit për të Drejtat e të Burgosurve në lidhje ose me paaftësinë e autoriteteve për ta trajtuar atë, ose me ndihmën e pamjaftueshme mjekësore të dhënë atij. Ai nuk kishte paraqitur ankime mbi mungesën e medikamenteve për trajtimin e problemeve të tij shëndetësore. Për më tepër, kërkuesi nuk kishte shfrytëzuar mjetet e brendshme ligjore në lidhje me ankimin e tij.

128. Sipas pikëpamjes së Qeverisë, nëse ankuesi do të ishte keqtrajtuar, ai duhet të kishte kallëzuar tek autoritetet kompetente krimin dhe identitetin e autorëve të tij, me qëllim fillimin e një hetimi. E drejta penale shqiptare përcakton dënimet për veprën penale të keqtrajtimit dhe dënimet përkatëse të parashikuara. Në çdo rast, Qeveria pohoi se ankuesi kishte pasur akses për trajtim dhe kujdes mjekësor. Për më tepër, ai ishte diagnostikuar me probleme neuropsikiatrike, si rezultat i të cilave ishte vendosur nën arrest shtëpie nga data 2 dhjetor 1999 deri më 24 dhjetor 2001. Kur gjendja e tij shëndetësore ishte stabilizuar, ankuesi ishte transferuar në burg me anë të një vendimi gjykate. Ankuesi ishte shtruar disa herë në Spitalin e Burgut, Tiranë. Për shembull, me rekomandim të mjekut

ankuesi kishte qëndruar në Spitalin e Burgut, Tiranë, nga data 11 prill 2007 deri më 16 janar 2009.

129. Ankuesi pohoi se paaftësia e autoriteteve për t'i dhënë atij ndihmë të mjaftueshme mjekësore kishte qenë në shkelje të nenit 3 të Konventës.

B. Vlerësimi i Gjykatës

130. Gjykata rikujton se paaftësia e autoriteteve për të monitoruar gjendjen e një të ndaluar ose për t'i ofruar një të ndaluar kujdes mjekësor në një situatë e cila rrezikon jetën, mund të çojë në shkelje të nenit 2 (shihni *Douglas-Williams kundër Mbretërisë së Bashkuar* (dhjetor.), nr. 56413/00, 8 janar 2002). Megjithatë, në çështjen në fjalë, Gjykata vëren se parashtrimet e ankuesit dhe faktet e çështjes kanë më tepër lidhje me pamjaftueshmërinë e pretenduar të trajtimit mjekësor dhe rrjedhimisht, duhet të shqyrtohen sipas nenit 3 të Konventës. Gjykata do të procedojë në përputhje me rrethanat.

131. Gjykata çmon se në rrethanat e çështjes, nuk kërkohet që të trajtohet argumenti i mosshterimit të mjeteve ligjore të Qeverisë. Ankimi i ankuesit për nenin 3 është në çdo rast i papranueshëm për arsyet e mëposhtme.

132. Nga një fazë e hershme e paraburgimit të tij, ankuesi ishte shtruar në spital për shkak të problemeve shëndetësore (shihni paragrafin 66 më lart). Për më tepër, duke marrë parasysh gjendjen e tij të rënduar shëndetësore, autoritetet urdhëruan që ai të vendosej nën arrest shtëpie nga data 2 dhjetor 1999 deri më 24 dhjetor 2001. Ndërsa ankuesi paraqiti raporte të ndryshme mjekësore që dokumentonin përparimin e sëmundjes së tij kronike për periudhën nga 11 gushti 1998 deri më 7 nëntor 2006, ata kryesisht ia atribuuan përkeqësimin e gjendjes së tij shëndetësore ekzistencës dhe vazhdimin të këtyre sëmundjeve. Raportet mjekësore nuk tregojnë elementë të paaftësisë së autoriteteve për të ofruar trajtim të mjaftueshëm mjekësor. Ankuesi nuk e argumentoi ankimin e tij që ai ishte privuar nga ndihma e mjaftueshme dhe e vazhdueshme mjekësore.

133. Për më tepër, më 11 prill 2007 ankuesi ishte dërguar në SBT, ku iu nënshtrua disa testeve, duke përfshirë analiza të rregullta gjaku, testet biokimike dhe të urinës dhe EKO të shpeshta, radiografi dhe ultratinguj. Dosja mjekësore tregon se ankuesi ishte nën mbikëqyrjen e përditshme të mjekut, duke u vizituar ndonjëherë nga një mjek edhe dy herë në ditë, nga data 11 prill 2007 deri më 16 janar 2009. Ai u trajtua për angjinë, tension të lartë arterial, diabet, hiperplazi prostatike beninje dhe infeksion urinar.

134. Për më tepër, ankuesi nuk ishte ankuar në nivel të brendshëm rreth mjaftueshmërisë së trajtimit që ai mori nga data 11 prill 2007 deri më 16 janar 2009. Atij iu dha trajtim mjekësor me recetë nga rezervat farmaceutike të SBT-së. Nuk kishte asnjë të dhënë se ankuesi duhet të paguante për të. Fakti se ai dëshironte të blinte medikamente të prodhuara nga një shoqëri e veçantë farmaceutike nuk tregon se medikamente të ngjashme ose të paktën të mjaftueshme nuk i ishin vënë në dispozicion nga rezervat farmaceutike të SBT-së (shihni *Aleksanyan kundër Rusisë*, nr. 46468/06, §148, 22 dhjetor 2008). Artikujt dhe raportet e gazetave nga organet kombëtare të paraqitura nga ankuesi rreth kushteve dhe mungesës së trajtimit në SBT, gjithashtu, nuk tregojnë se ai, në fakt ishte trajtuar në nivel të pamjaftueshëm.

135. Më 16 janar 2009, ankuesi u transferua në burg. Nga ajo datë deri më 10 janar 2010, ai ishte nën mbikëqyrje të rregullt mjekësore. Përparimi i tij u regjistrua në dosjen mjekësore dhe iu dha trajtimi që ishte parashikuar për të. Gjendja e tij shëndetësore mbeti e qëndrueshme dhe nuk kishte të dhëna ose në fakt parashtrime nga ankuesi se gjendja e tij kishte nevojë për trajtim i cili nuk ishte ofruar.

136. Sa më sipër, Gjykata çmon se nuk ka të dhëna që tregojnë se autoritetet nuk mundën të siguronin trajtim të mjaftueshëm mjekësor për sëmundjet e diagnostikuara. Si rrjedhojë, gjykata nxjerr përfundimin se ankimi i ankuesit është haptazi i pabazuar dhe duhet të rrëzohet në përputhje me nenin 35§§3 dhe 4 të Konventës.

II. SHKELJA E PRETENDUAR E NENIT 5 TË KONVENTËS

137. Ankuesi u ankua se paraburgimi i tij fillestar nuk ishte bazuar në një dyshim të arsyeshëm dhe ishte në shkelje të nenit 5§1 të Konventës parashikon si më poshtë:

“1.Çdokush ka të drejtën e lirisë e të sigurisë personale. Askujt nuk mund t’i hiqet liria, me përjashtim të rasteve që vijnë dhe në përputhje me procedurën e parashikuar me ligj:

...
c) kur arrestohet ose ndalohet ligjërisht për t’u çuar përpara autoritetit gjyqësor kompetent pas dyshimit të arsyeshëm se ka kryer një vepër penale ose kur çmohet në mënyrë të arsyeshme e nevojshme për të parandaluar kryerjen prej tij të veprës penale ose largimin e tij pas kryerjes së saj;

...
138. Ankuesi u ankua më tej se kohëzgjatja e paraburgimit të tij kishte qenë në shkelje të nenit 5§3 të Konventës, i cili parashikon si më poshtë:

“3. Çdo person i arrestuar ose i paraburgosur në rrethanat e parashikuara në paragrafin 1/c të këtij neni duhet të çohet menjëherë përpara një gjyqtari ose një zyrtari tjetër të autorizuar me ligj për të ushtruar funksione gjyqësore dhe ka të drejtë të gjykohet brenda një afati të arsyeshëm ose të lirohet në gjykim e sipër. Lirimi mund të kushtëzohet nga garanci për t’u paraqitur para gjykatës.”

139. Gjykata rithekson se “ajo mund të trajtojë një çështje ... brenda një periudhe prej gjashtë muajsh nga data në të cilën është marrë vendimi i formës së prerë” (*shihni Paul dhe Audrey Edwards kundër Mbretërisë së Bashkuar (dhjetor), nr. 46477/99, 7 qershor 2001*).

140. Duke iu kthyer fakteve të çështjes në fjalë, Gjykata vëren se ankuesi e kundërshtoi ndalimin e tij fillestar të 28 prillit 1998 para gjykatave të brendshme. Edhe duke supozuar se vendimi i formës së prerë në lidhje me këto procedime ishte vendimi i Gjykatës Kushtetuese i 9 marsit 1999, ankuesi paraqiti ankimin e tij pranë Gjykatës më 2 qershor 2005. Rezulton se ky ankim ishte paraqitur jashtë afatit dhe duhet të kundërshtohet në përputhje me nenin 35§§1 dhe 4 të Konventës.

141. Në lidhje me ankimet e ankuesit mbi kohëzgjatjen e ndalimit të tij sipas nenit 5§3, Gjykata rithekson se paraburgimi përfundon për qëllimet e Konventës, me shpalljen e fajësisë dhe dënimit të caktuar në shkallën e parë (*shihni Caka kundër Shqipërisë, nr. 44023/02, §68, 8 dhjetor 2009*).

142. Në çështjen në fjalë Gjykata vëren se paraburgimi i ankuesit zgjati deri më 31 maj 2000, datë në të cilën Gjykata e Rrethit Tiranë, dha vendimin e saj që dënonte ankuesin. Pas asaj date, ndalimi i ankuesit u bazua në nenin 5§1(a) të Konventës. Gjykata çmon se ankuesi duhet të kishte paraqitur ankimin e tij sipas nenit 5§3 brenda gjashtë muajve nga ajo datë. Ankimi i ankuesit ishte paraqitur pranë kësaj Gjykate më 2 qershor 2005, më shumë se gjashtë muaj pas vendimit të Gjykatës së Rrethit, Tiranë. Rezulton se ky ankim duhet të kundërshtohet në përputhje me nenin 35§§1 dhe 4 të Konventës.

III. SHKELJA E PRETENDUAR E NENIT 7 TË KONVENTËS

143. Ankuesi u ankua se ai ishte dënuar me një dënim më të lartë sesa ai i parashikuar nga ligji i brendshëm në atë kohë, në shkelje të nenit 7 të Konventës. Më tej, ai u ankua se duke marrë në konsideratë natyrën e ligjshme të aktivitetit të tij të huamarrjes, nuk duhet të fillonte asnjë ndjekje penale kundër tij.

Neni 7 i Konventës parashikon si më poshtë.

“1. Askush nuk mund të dënohet për një veprim ose një mosveprim që, në momentin kur është kryer, nuk përbënte vepër penale sipas së drejtës së brendshme ose ndërkombëtare. Po ashtu, nuk mund të jepet një dënim më i rëndë se ai që ishte i zbatueshëm në momentin kur është kryer vepra penale.

2. Ky nen nuk do të ndikojë mbi gjykimin dhe dënimin e një personi për një veprim ose mosveprim, i cili, në momentin kur është kryer, quhej vepër penale sipas parimeve të përgjithshme të së drejtës, të njohura nga kombet e qytetëruara.”

A. Pranueshmëria

144. Gjykata vëren se ky ankim nuk është haptazi i pabazuar brenda kuptimit të nenit 35§3 të Konventës. Më tej, ajo vëren se ai nuk është i papranueshëm për arsye të tjera. Rrjedhimisht, duhet të shpallet i pranueshëm.

B. Themeli

1. Parashtrimet e palëve

145. Ankuesi pohoi se Gjykata e Lartë e rëndoi pozicionin e saj, duke caktuar një dënim më të lartë sesa ai i zbatueshëm në kohën e kryerjes së veprës penale. Ai, gjithashtu, parashitroi se meqë ishte përfshirë në aktivitete të ligjshme të huamarrjes, ai nuk duhet t'i ishte nënshtruar ndjekjes penale.

146. Qeveria parashitroi se dispozitat e së drejtës penale ishin të aksesueshme dhe të parashikueshme. Ato kishin hyrë në fuqi përpara kryerjes së veprës penale nga ankuesi. Ato ishin publikuar në Fletoren Zyrtare dhe ankuesi për rrjedhojë kishte qenë në gjendje të parashikonte pasojat e veprimeve të tij.

147. Sipas pikëpamjes së Qeverisë, aktiviteti kriminal i ankuesit përfshinte disa vepra penale, d.m.th., 57,923 veprime të paligjshme që përfshinin një periudhë të gjatë kohe. Dënimi i ankuesit kishte qenë në përputhje me një vendim unifikues të vitit 2000 të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë. Gjykata e Lartë e kishte dënuar ankuesin në përputhje me nenin 143§1 të Kodit Penal. Megjithatë, në përputhje me nenet 32 dhe 55 të Kodit Penal, ajo kishte caktuar një dënim prej njëzet vjet burgim.

2. Vlerësimi i Gjykatës

a) Parime të përgjithshme

148. Garancia e parashikuar në nenin 7 të Konventës, që është element thelbësor i shtetit ligjor, zë një vend të rëndësishëm në sistemin e mbrojtjes të Konventës, pasi theksohet nga fakti se asnjë derogim nga ai nuk është i lejueshëm sipas nenit 15 të Konventës në kohën e luftës ose të një emergjence tjetër publike. Ai duhet të interpretohet dhe zbatohet, siç rezulton nga objekti dhe qëllimi i tij, në mënyrë që të ofrojë garanci efektive kundër ndjekjes penale dhe dënimit arbitrar (*shihni Scoppola kundër Italisë (nr. 2) [GC], nr. 10249/03, §92, GJEDNJ 2009 ...*).

149. Neni 7 nuk kufizohet te ndalimi i zbatimit prapaveprues të së drejtës penale në disfavor të një të pandehuri. Ai, gjithashtu, mishëron, më përgjithësisht, parimin se vetëm ligji mund të përcaktojë një krim dhe të parashikojë një dënim (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) dhe parimin se e drejta penale nuk duhet të interpretohet gjerësisht në dëm të një të pandehuri, për shembull me anë të analogjisë (*shihni Jorgic kundër Gjermanisë, nr. 74613/01, §100, GJEDNJ 2007–IX (ekstrakte)*).

150. Kur flet për “ligjin”, neni 7 aludon për po të njëjtin koncept si ai të cilit i referohet Konventa diku tjetër kur përdor këtë term, një koncept që përfshin ligjin e shkruar si dhe praktikën gjyqësore dhe nënkupton kërkesat cilësore, duke përfshirë ato të aksesueshmërisë dhe parashikueshmërisë. Rezulton se veprat penale dhe dënimet përkatëse duhet të përcaktohen qartë në ligj. Kjo kërkesë është përmbushur kur individ mund të ketë dijeni nga formulimi i dispozitës përkatëse dhe, nëse është e nevojshme, me ndihmën e interpretimit të tij nga gjykatat ose me anë të konsulencës përkatëse ligjore, në një masë që është e arsyeshme sipas rrethanave, cilat veprime dhe mosveprime do ta vendosin atë nën përgjegjësi penale (*shihni Liivik kundër Estonisë, nr. 12157/05, §93, 25 qershor 2009; dhe Achour kundër Francës [GC], nr. 67335/01, §42, GJEDNJ 2006–IV*).

151. Në disa shtete të Konventës zhvillimi progresiv i së drejtës penale nëpërmjet ligjbërjes gjyqësore është një pjesë e konsoliduar dhe e nevojshme e traditës juridike. Neni 7 i Konventës nuk mund të interpretohet sikur e shpall të pavlefshëm qartësimin gradual të rregullave të përgjegjësisë penale nëpërmjet interpretimit gjyqësor nga Çështja “në çështje, me kusht që zhvillimi pasues të jetë i pajtueshëm me thelbin e veprës penale dhe mund të parashikohej në mënyrë të arsyeshme (*Streletz, Kessler dhe Krenz kundër Gjermanisë [GC], nr. 34044/96, 35532/97 dhe 44801/98, §50, GJEDNJ 2001–II; K.-H.W. kundër Gjermanisë [GC], nr. 37201/97, §85, GJEDNJ*

2001–II (ekstrakte); dhe Kononov kundër Letonisë [GC], nr. 36376/04, §185, GJEDNJ 2010 ...).

b) Zbatimi i parimeve të mësipërme në çështjen në fjalë

i) Nëse veprimet e ankuesit përbënin veprën penale sipas ligjit kombëtar

152. Në çështjen në fjalë, Gjykata vëren se ankuesi ishte ndjekur penalisht dhe ishte dënuar sipas nenit 143§1 të Kodit Penal që e bëri të dënueshme veprën penale të mashtrimit. Rrjedhimisht, baza ligjore për ndjekjen penale të ankuesit ishte e drejta penale e zbatueshme në atë kohë. Gjykata vëren rezultatet e gjykatës kombëtare, veçanërisht konkluzionet e Gjykatës së Lartë të parashtruara në paragrafin 59 më lart, se ankuesi, në bazë të veprimeve të tij, kishte kryer me dashje veprën penale të mashtrimit dhe se ishte në gjendje të parashikonte përgjegjësinë e tij penale për veprimet e tij. Gjykata nuk vëren asnjë arsye për të arritur një konkluzion të ndryshëm rreth përgjegjësisë penale të ankuesit. Nuk është detyra e saj të zëvendësohet për juridiksionet e brendshme. I takon kryesisht autoriteteve kombëtare, veçanërisht gjykatave, të zgjidhin problemet e interpretimit të legjislacionit të brendshëm. Roli i gjykatës kufizohet te konstatimi nëse ndikimet e këtij interpretimi janë të pajtueshme me Konventën (shihni *Korbelj kundër Hungarisë* [GC], nr. 9174/02, §72, 19 shtator 2008). Gjykata vëren se cilësimi i veprimeve të ankuesit si mashtrim nuk duket i paarsyeshëm ose arbitrar dhe rrjedhimisht, mbetet brenda rregullave përgjithësisht të pranueshme të interpretimit të statuteve penale.

153. Rrjedhimisht, Gjykata nxjerr përfundimin se nuk ka pasur asnjë shkelje të nenit 7 të Konventës sipas kësaj pjese.

ii) Nëse ishte vendosur një dënim më i lartë ndaj ankuesit sesa ai që ishte i zbatueshëm në kohën e kryerjes së veprës penale

154. Megjithatë, kërkohet një vlerësim i ndryshëm në lidhje me llogaritjen e dënimit. Ndërsa ka pasur konflikte midis gjykatave më të ulëta se cili paragraf i nenit 143 duhet të zbatohet, Gjykata e Lartë u mbështet në nenin 143§1 të Kodit Penal për dënimin e ankuesit. Gjykata duhet të konstatojë nëse dënimi i caktuar ndaj ankuesit ishte i parashikueshëm. Në këtë kontekst, Gjykata do të marrë në konsideratë ligjin e brendshëm në tërësi, interpretimin e tij dhe mënyrën në të cilën ishte zbatuar në atë kohë.

155. Në kohën kur ankuesi dyshohej të kishte kryer veprën penale, neni 143§1 i Kodit Penal përcaktonte se vepra penale e mashtrimit parashikonte dënimin maksimal prej pesë vjet burgim. Ajo dispozitë nuk përcaktonte rrethana rënduese, si për shembull mashtrim i përsëritur ose organizimi dhe funksionimi i skemave mashtruese dhe piramidale të huamarrjes. Gjykata e Lartë e dënoi ankuesin për 57,923 akuza mashtrimi dhe me një dënim të përgjithshëm prej njëzet vjet burgim.

156. Gjykata do të vlerësojë nëse ekzistonte praktika gjyqësore interpretuese që do të realizonte provën e parashikueshmërisë në kohën përkatëse. Në këtë kontekst Gjykata vëren se Qeveria nuk parashikonte praktikë të brendshme gjyqësore përkatëse të mëparshme, që një person i dënuar për mashtrim sipas nenit 143§1 të Kodit Penal mund të dënohej për aq akuza sa numri i palëve të dëmtuara, duke shtuar kështu dënimin maksimal me burgim më shumë se pesë vjet.

157. Qartësimi fillestar nga gjykatat e brendshme u dha nga vendimi unifikues i Gjykatës së Lartë i datës 15 shtator 2000, pra në vijim të ngjarjeve ku bazoheshin ndjekja penale dhe dënimi i ankuesit. Në vendimin e saj unifikues, Gjykata e Lartë vendosi se një person i cili kishte kryer veprën penale të mashtrimit, duhet të dënohej për aq akuza sa numri i palëve të dëmtuara. Rrjedhimisht, Gjykata çmon se në kohën kur kreu veprën penale, ankuesi nuk mund të parashikonte se ai do të shpallej fajtor për 57,923 akuza mashtrimi edhe nëse do të kërkonte konsulencë juridike.

158. Për më tepër, Gjykata vëren se Gjykata e Lartë u mbështet në nenin 55 të Kodit Penal për caktimin e një bashkimi dënimesh prej 20 vjet burgim ndaj ankuesit. Në këtë kontekst, Gjykata do t'i referohej komentarit të vitit 1999 mbi Kodin Penal dhe praktikës gjyqësore të Gjykatës së Lartë në lidhje me interpretimin dhe zbatimin e nenit 55 të Kodit Penal.

159. Sipas komentarit të vitit 1999 mbi Kodin Penal, neni 55 do të zbatohet kur përmbushen dy kushte kumulative. Fillimisht, duhet të ishin kryer dy ose më shumë vepra penale të parashikuara nga dy ose më shumë dispozita të veçanta të Kodit Penal. Së dyti, nuk duhet të ishte marrë asnjë vendim gjykatë në lidhje me ndonjë prej veprave (shihni §100 më lart). Në praktikën e saj gjyqësore të zgjeruar, Gjykata e Lartë kishte zbatuar në çdo rast nenin 55 në caktimin e bashkimit të dënimeve, kur ishin kryer dy ose më shumë vepra penale të përcaktuara nga dy ose më shumë dispozita të veçanta të Kodit Penal (*shihni §§101–112 më lart*).

160. Duke iu kthyer rrethanave të çështjes në fjalë, Gjykata vëren se ankuesi ishte dënuar për 57,923 akuza për të njëjtën vepër penale. Ankuesi as nuk ishte akuzuar, as nuk ishte dënuar për një vepër tjetër penale. Duke marrë në konsideratë interpretimin doktrinor dhe zbatimin efektiv të nenit 55 nga Gjykata e Lartë në atë kohë, Gjykata çmon se ankuesi nuk mund të parashikonte se neni 55 do të zbatohet në caktimin e një bashkimi dënimesh për kryerjen e mashtrimit si vepër e përsëritur, në mungesë të një akuze tjetër dhe dënimi për një akuzë tjetër, edhe nëse ai duhet të merrte konsulencë juridike.

161. Në fakt, vetëm në janar 2001 legjislacioni i ri parashikoi veprën penale të mashtrimit në rrethana rënduese dhe veprën penale të skemave mashtruese dhe piramidale, si rezultat i të cilave mund të thuhej se ligji u bë i parashikueshëm në lidhje me dënimin që do të caktohej. Sa më sipër, Gjykata çmon se e drejta penale u interpretua në mënyrë të zgjeruar dhe të paparashikueshme në dëm të ankuesit, në dënimin e tij prej njëzet vjet burgim.

162. Rrjedhimisht, Gjykata konstaton se ka pasur shkelje të nenit 7 meqë u caktua një dënim më i lartë ndaj ankuesit sesa ai i zbatueshëm në kohën e kryerjes së veprës penale.

IV. SHKELJA E PRETENDUAR E NENIT 6 TË KONVENTËS

163. Ankuesi u ankua sipas nenit 6§1 se procedimet gjyqësore kishin qenë të padrejta. Neni 6§1 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Në përcaktimin e ... çdo akuzë penale kundër tij, çdokush ka të drejtën e një gjykimi ...të drejtë ... nga [një] ... gjykatë ...”

164. Qeveria pretendoi se ankimet e ankuesit sipas nenit 6§1 të Konventës ishin paraqitur jashtë afatit, duke marrë parasysh kërkesën e rishikuar të paraqitur në Gjykatë, më 3 dhjetor 2007.

165. Qeveria parashtroi se ankuesi kishte pasur një gjykim të drejtë. Ai ishte përfaqësuar sipas rregullave para gjykatave të brendshme dhe kishte pasur mundësi për të kundërshtuar provat dhe për të bërë parashtrimet e tij. Sipas pikëpamjes së tyre, gjykatat e brendshme kishin marrë në pyetje aq dëshmitarë sa e çmuan të nevojshme. Ato nuk ishin të detyruara të merrnin në pyetje çdo dëshmitar të kërkuar nga ankuesi. Gjykatat e brendshme kishin dënuar ankuesin në bazë të një numri të raporteve të ekspertëve, që ishin të ndërlikuara dhe përfshinin vlerësimin e një informacioni voluminoz. Qeveria pohoi se vlerësimi i provave dhe interpretimi i ligjit të brendshëm ishte çështje e gjykatave të brendshme. Në shpalljen fajtor të ankuesit, gjykatat e brendshme, duke marrë në konsideratë proceset me palë kundërshtare, kishin çmuar se ankuesi kishte mashtruar qytetarët duke lidhur kontrata huaje, kur ai ishte i paafte për të shlyer huat. Mospërputhjet midis rezultateve të raporteve të ekspertëve ishin shpjeguar nga Gjykata e Apelit në vendimin e saj.

166. Sipas Qeverisë, nuk kishte pasur asnjë shkelje të prezumimit të pafajësisë gjatë procedimeve gjyqësore. Seksioni 3 i ligjit nr. 2 nuk mund të interpretohet si pengesë ndaj fillimit të procedimeve penale kundër ankuesit. Ai nuk mund të kishte përparësi ndaj dispozitave të Kodit të Procedurës Penale. Autoritetet ishin të detyruara të fillonin procedime penale edhe në mungesë të ankimeve nga palët e treta të dëmtuara.

167. Ankuesi pohoi se ankimi i tij ishte paraqitur brenda afatit kohor të parashikuar.

168. Ankuesi parashtroi se hetimi penal kundër tij nuk duhet të kishte filluar në masën që procedimet e administrimit të detyrueshëm në lidhje me shoqërinë e tij nuk kishin çuar në rezultate përfundimtare. Gjithashtu, kjo ishte në përputhje me seksionin 3 të ligjit nr. 2 dhe nenin 290 të Kodit të Procedurës Penale. Ligji ishte ndryshuar për të lejuar ndjekjen e tij penale.

Gjithashtu, ankuesi e trajtoi çështjen me mënyrën në të cilën ishin përgatitur raportet e ekspertëve. Në pikëpamjen e tij, raportet ishin hartuar mbi bazën e dokumenteve të trajtuara nga Grupi Mbikëqyrës. Ato nuk ishin bazuar në dokumentet e kontabilitetit dhe huamarrjes të shoqërisë. Kjo shpjegonte rezultatet e papërputhshme të raporteve para përkatësisht gjykatës së shkallës së parë dhe Gjykatës së Apelit. Për më tepër, raportet e ekspertëve ishin përpiluar dy vjet pasi shoqëria ishte vendosur nën administrim të detyrueshëm ndërsa nuk ishin përgatitur raporte të mëparshme të ekspertëve. Vendimi i Gjykatës së Rrethit i 27 qershorit 1997 nuk ishte marrë në konsideratë, megjithëse kishte marrë formë të prerë dhe pasqyronte raportet vjetore të shoqërisë për autoritetet tatimore.

169. Më tej, ai pohoi se gjykatat e brendshme kishin rrëzuar pa shkak kërkesat e tij për marrjen në pyetje të dëshmitarëve, të cilët pretendoheshin të ishin mashtruar ose të shqyrtonte pjesë të tjera provash, d.m.th. një raport eksperti mbi vlerën e bizneseve dhe aseteve të shoqërisë. Ata nuk kishin shqyrtuar në mënyrë të arsyeshme faktin se paratë e marra hua ishin investuar sipas rregullave në aktivitete biznesi, siç provohet nga numri i pasurive të biznesit dhe pronave që ankuesi dhe shoqëria e tij zotëronin. Asnjë nga 40 kreditorët që ishin marrë në pyetje nuk kishte deklaruar se ishin mashtruar nga ankuesi. Ankuesi pohoi se ai ishte dënuar për shkak të paaftësisë së tij për të përmbushur një detyrim kontraktual, në shkelje të nenit 27§3 të Kushtetutës.

A. Në lidhje me afatin gjashtëmujor

170. Përveç parimeve të parashtruara në paragrafin 139, Gjykata, gjithashtu, rikujton se llogaritja e afatit gjashtë mujor nuk është ndërprerë deri në datën kur ankimi është paraqitur fillimisht në Gjykatë (*shihni Vrioni etj. kundër Shqipërisë dhe Italisë, nr. 35720/04 dhe 42832/06, §42, 29 shtator 2009*).

171. Në çështjen në fjalë, Gjykata vëren se vendimi i formës së prerë i gjykatës në lidhje me ankimet ndaj nenit 6 ishte vendimi i Gjykatës Kushtetuese i 3 dhjetorit 2004 (*shihni Balliu kundër Shqipërisë (dhjetor), nr. 74727/01, GJEDNJ-2004*). Ankuesi paraqiti kërkesën e tij fillestare në Gjykatë më 2 qershor 2005 dhe, për rrjedhojë, brenda afatit gjashtë mujor të parashikuar nga neni 35§1 i Konventës. *Ndër të tjera*, ai u ankua për shkeljet e nenit 6 të Konventës.

172. Më 3 dhjetor 2007, ankuesi paraqiti një formular të rishikuar që jepte një përshkrim të zgjeruar dhe të hollësishëm të fakteve dhe ngjarjeve dhe ishte formuluar në mënyrë më të organizuar dhe koherente. Formulari i rishikuar përfshinte, të paktën në thelb, të njëjtat ankime që ishin paraqitur më parë më 2 qershor 2005 dhe nuk paraqiste ankime të reja sipas nenit 6 të Konventës.

173. Në këto rrethana, Gjykata çmon se ankuesi kishte respektuar afatin kohor prej gjashtë muaj të parashikuar nga neni 35§1 i Konventës. Për këto arsye, Gjykata rrëzon kundërshtimin e Qeverisë për këtë pikë.

B. Në lidhje me procedimet e pretenduara si të padrejta

174. Gjykata çmon se pjesa tjetër e ankimeve të ankuesit lidhet me procedimet e pretenduara si të padrejta. Në këtë kontekst, Gjykata fillimisht rithekson se, si rregull, i takon gjykatave kombëtare të vlerësojnë provat para tyre, të konstatojnë faktet dhe të interpretojnë ligjin e brendshëm. Në parim, Gjykata nuk do të ndërhyjë nëse vendimet e marra nga gjykatat e brendshme nuk duken arbitrare ose haptazi të paarsyeshme dhe me kusht që procedimet në tërësi të ishin të drejta, siç kërkohet nga neni 6§1 i Konventës (*shihni Berhani kundër Shqipërisë, nr. 847/05, §50, 27 maj 2010*).

175. Në çështjen në fjalë, Gjykata fillimisht vëren se vendimi i Gjykatës Kushtetuese i 9 marsit 1999 konfirmoi se ndjekja penale e ankuesit ishte e mundur. Më tej Gjykata vëren se ankimet e ankuesit lidheshin me vlerësimin dhe pranueshmërinë e provave. Para gjykatave të brendshme ankuesi ishte ndihmuar dhe përfaqësuar sipas rregullave nga një avokat i zgjedhur prej tij. Atij iu dha mundësia të kundërshtonte provat e mbështetura nga gjykatat e brendshme. Në veçanti, ai mori në pyetje ekspertë në lidhje me hartimin e raporteve të vlerësimit. Gjykata nuk mund të spekulojë me faktin nëse gjykimi i dëshmitarëve të tjerë do të kishte pasur ndikim te konkluzionet

e gjykatave të brendshme, që ishin mbështetur në dokumente voluminoze dhe raporte të hollësishme ekspertësh në marrjen e vendimit të tyre për dënimin e ankuesit. Si rregull i përgjithshëm, u takon gjykatave kombëtare të vlerësojnë nëse është e përshtatshme që të thirren dëshmitarë (*shihni versionin më të fundit, Atanasov kundër "ish-Republikës Jugosllave të Maqedonisë" (nr. 2), nr. 41188/06, §33, 19 prill 2011*). Gjykatat e brendshme e bazonin vendimin e tyre në prova thelbësore dhe vendimtare që i ishin nënshtruar një procedure me palë kundërshtare. Për më tepër, ankuesi paraqiti apele duke argumentuar se gjykata më të ulëta kishin gabuar në vlerësimin e fakteve dhe interpretimin e ligjit të brendshëm. Gjykatat kombëtare, qoftë në shkallën e parë ose në apel, dhanë arsye të mjaftueshme përse ankuesi konsiderohej fajtor për mashtrim.

176. Nuk i takon Gjykatës të spekulojë nëse Çështja “e pasurive të ankuesit ishte qartësuar, duke shtyrë gjykimin e ankuesit deri në përfundimin e administrimit të detyrueshëm. Nuk ka asnjë element që mund ta çonte Gjykatën në përfundimin se gjykatat e brendshme vepruan në mënyrë arbitrare dhe të paarsyeshme në konstatimin e fakteve ose interpretimin e ligjit të brendshëm. Në këto rrethana, Gjykata çmon se ankimet e ankuesit duhet të shpallëshin të papajtueshme sipas nenit 35§§3 dhe 4 të Konventës për të qenë haptazi të pabazuara.

V. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

177. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe, nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i jep shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

178. Ankuesi pretendoi 5,925,093 LEKË në lidhje me dëmin monetar që i korrespondon kostos së medikamenteve të tij. Ai paraqiti një tabelë të hollësishme me kostot e shkaktuara, pa paraqitur asnjë faturë individuale. Më tej, ai kërkoi 9,495,000 LEKË në lidhje me dëmin jomonetar që i korrespondon shpërblimit për periudhën e paraburgimit dhe burgimit të paligjshëm.

179. Qeveria parashtroi se ankimet e ankuesit ishin të paarsyeshme dhe të pabazuara. Dënimi i tij kishte rezultuar nga procedime të drejta. Problemet e tij shëndetësore gjatë ndalimit të tij nuk ishin shkaktuar nga veprimet ose mosveprimet e autoriteteve. Pretendimet e tij për rimbursim të kostos së medikamenteve nuk ishin bazuar nga dokumente mbështetëse dhe duhet të rrëzohen.

180. Gjykata, duke marrë parasysh konkluzionet e saj në lidhje me ankimin e ankuesit sipas nenit 7 të Konventës, çmon se nuk është krijuar asnjë lidhje shkakësore midis dëmit monetar të pretenduar dhe shkeljes që ka konstatuar.

181. Megjithatë, Gjykata çmon se ankuesi, nga ana tjetër ka të drejtë të pretendojë në lidhje me dëmin jomonetar. Duke e kryer vlerësimin e saj mbi baza të barabarta, siç kërkohet nga neni 41 i Konventës, Gjykata i jep ankuesit 8,000 euro (EURO) në lidhje me dëmin jomonetar.

B. Kostot dhe shpenzimet

182. Në lidhje me kostot dhe shpenzimet, ankuesi paraqiti një marrëveshje prej një faqe për tarifën e kushtëzuar që kishte nënshkruar me përfaqësuesin e tij me synimin që, në rast të një përfundimi të suksesshëm të çështjes, ai do t'i paguante avokatit një për qind të shpërblimit total të dhënë nga Gjykata.

183. Qeveria deklaroi se ankuesi nuk kishte paraqitur dokumente mbështetëse.

184. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, një ankues ka të drejtën e rimbursimit të kostove dhe shpenzimeve vetëm në masën kur tregohet se ato janë shkaktuar në të vërtetë dhe domosdoshmërisht dhe kanë qenë të arsyeshme në lidhje me shumën. Në çështjen në fjalë, duke marrë në konsideratë konkluzionet në paragrafët 178–181 më lart dhe mungesën e argumentimit për kostot dhe shpenzimet e shkaktuara, Gjykata çmon se nuk duhet të jepet asnjë shpërblim në lidhje me kostot dhe shpenzimet ligjore.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA:

1. Shpall unanimisht ankimet sipas neneve 3, 5§§1 dhe 3 dhe 6§1 të Konventës të papranueshme dhe pjesën e mbetur të kërkesës të pranueshme.

2. Vendos me pesë ndaj dy votave se nuk ka pasur asnjë shkelje të nenit 7 të Konventës në lidhje me cilësimin e veprimeve të ankuesit si vepër penale sipas ligjit kombëtar.

3. Vendos me pesë ndaj dy votave se ka pasur shkelje të nenit 7 të Konventës për shkak të faktit se ndaj ankuesit ishte caktuar një dënim më i lartë sesa ai i zbatueshëm në kohën e kryerjes së veprës penale.

4. Vendos njëzëri:

a) se Shteti i paditur duhet t'i paguajë ankuesit, brenda tre muajve nga data në të cilën vendimi merr formë të prerë, në përputhje me nenin 44§2 të Konventës, 8,000 EURO (tetë mijë euro), plus çdo taksë që mund të jetë e zbatueshme në lidhje me dëmin jomonetar, e cila duhet të konvertohet në monedhën kombëtare në normën e zbatueshme në datën e shlyerjes;

b) se nga mbarimi i afatit të lartpërmendur prej tre muaj deri në shlyerje, interesi i thjeshtë do të jetë i pagueshëm për shumat e mësipërme në një normë të barabartë me normën marzhinale të huadhënies të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së mospagimit plus tri pikë për qind;

5. Rrëzon njëzëri pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesit për shpërblim të drejtë.

Bërë në gjuhën angleze, dhe njoftuar me shkrim më 7 shkurt 2012, sipas nenit 77§§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Lawrence Early
Sekretar

Nicolas Bratza
President

Në përputhje me nenin 45§2 të Konventës dhe nenin 74§2 të Rregullores së Gjykatës, opinionioni i përbashkët i veçantë i gjykatësve Šikuta dhe De Gaetano i bashkëlidhet këtij vendimi.

N.B. T.L.E.

OPINIONI I PËRBASHKËT PJESËRISHT KUNDËRSHTUES I GJYKATËSVE
ŠIKUTA DHE DE GAETANO

1. Ndërsa jemi të mendimit se ka pasur një shkelje të nenit 7 në këtë çështje, nuk mund të jemi dakord me shumicën se kjo shkelje përbëhej nga fakti se ndaj ankuesit ishte caktuar një dënim që ishte më i lartë se ai i zbatueshëm në kohën kur dyshohej të ishte kryer vepra penale (titulli i tretë i pjesës efektive të vendimit). Sipas mendimit tonë, shkelja ishte e një natyre më thelbësore, domethënë që faktet për të cilat akuzohet ankuesi nuk çojnë në një vepër penale në kohën kur janë kryer (titulli i dytë i pjesës efektive). Ne, gjithashtu, dëshirojmë të sqarojmë fillimisht se ky konkluzion nuk ndryshon faktin se, në pikëpamjen tonë, ankimet sipas nenit 5 ishin të papranueshme, si dhe konkluzionin se nuk ka pasur asnjë shkelje të nenit 6. Për sa u përket ankimeve sipas nenit 5, ato u rrëzuan vetëm për arsye formale - rregulli i periudhës gjashtë mujore. Për sa i përket nenit 6, nuk ka pasur padrejtësi procedurale; kjo është e drejtë reale që mbulohet më mirë nga neni 7, i cili ishte shkelur.

2. Nga një shqyrtim i kujdesshëm i dosjes së çështjes, tepër të dukshme në të gjithë këtë çështje janë karakteristikat e mëposhtme: 1. Nga viti 1994 deri në 1997, ankuesi operonte hapur, para jo vetëm të autoriteteve, por edhe të qytetarëve, duke paguar taksa dhe detyrime dhe nuk duket të ketë ekzistuar as treguesi më i vogël se çfarë ishte duke bërë ishte e paligjshme; 2. Vetëm kur shoqëria iu nënshtrua administrimit të detyrueshëm, administratorët e emëruar - jo ndonjë prej kreditorëve- kërkuan ndjekjen penale të ankuesit; 3. Pavarësisht nga kufizimet e Gjykatës së Rrethit në lidhje me “vlerat reale të bilanceve për vitin 1994, 1995 dhe 1996” (§§49 dhe 50), si provat e mëparshme, ashtu edhe ato të mëpasshme zbuluan se vlera e pasurive të shoqërisë

tejkallonte ndjeshëm shumën e përgjithshme të borxhit që kishte detyrim, dhe se vetëm *pas* fillimit të administrimit të detyrueshëm, pasuritë u zvogëluan ndjeshëm (§55); nuk rezulton që administratorëve t'u jetë kërkuar të argumentojnë këtë zvogëlim - dosja e çështjes është lënë në heshtje në lidhje me këtë, nga kush dhe me çmimin në të cilin ishin shitur pasuritë e shoqërisë; 4. Asnjë prej tri gjykatave që shqyrtoi çështjen e ankuesit nuk i dha shumë rëndësi fakteve të mësipërme (duke përfshirë faktin se shoqëria humbi pasuri të konsiderueshme si rezultat i trazirës civile, §55 *in fine*), duke preferuar të perceptojë një lloj mashtrimi në *modus operandi* të ankuesit përpara muajit qershor 1997; 5. Deri tani, procedimet e administrimit të detyrueshëm janë ende në proces (§15); më tej do të ndodhte që autoritetet janë duke bërë përpjekje për riatdhesimin në Shqipëri të disa depozitave që gjenden në vende të huaja (*shihni Vefa Holding sh.p.k. dhe Alimuçaj kundër Shqipërisë (dhjetor), nr. 24096/05, §31, 14 qershor 2011*), që, gjithashtu, rezulton se pasuritë e huaja nuk janë marrë në konsideratë nga gjykatat e brendshme.

3. Një prej rrjedhimeve logjike të rolit ndihmës të Gjykatës është se interpretimi dhe zbatimi i duhur i ligjit të brendshëm i është lënë kryesisht autoriteteve të brendshme gjyqësore, megjithatë, duke iu nënshtruar mbikëqyrjes dominuese të Gjykatës. Ne nuk kemi asnjë problem me parimet e përgjithshme të shpallura në §§148 deri 151. Megjithatë, ne nuk mund të biem dakord me vendimin e shumicës se interpretimi i Gjykatës së Lartë (dhe në të vërtetë i dy gjykatave të tjera) i dispozitës përkatëse penale ishte i pajtueshëm me Konventën (§152).

4. Është e qartë se ankuesi ishte ndjekur penalisht dhe ishte dënuar sipas nenit 143 të Kodit Penal, i cili parashikonte përgjegjësi për veprën penale të mashtrimit. Rrjedhimisht, çfarë duhet të vlerësohet është nëse ankuesi ishte në gjendje të parashikonte se cilat veprime dhe mosveprime do ta vinin para përgjegjësisë penale (*shihni, ndër të tjera, Cantoni kundër Francës, nr. 17862/91, §29, 11 nëntor 1996; gjithashtu, Kokkinakis kundër Greqisë, nr. 14307/88, §52, 25 maj 1993*). Ankuesi dhe shoqëria e tij lidhën marrëveshje huaje me individë, duke filluar në një datë të papërcaktuar në vitin 1994. Huat përdoreshin për investim dhe zgjerim të aktiviteteve të shoqërisë, një fakt i pranuar nga gjykatat e brendshme. Pavarësisht nga fakti se këto hua prekën pothuajse çdo familje shqiptare, deri në 1997 autoritetet nuk ndërhyjnë në ndonjë mënyrë, as nuk kundërshtuan aktivitetin, duke përfshirë publicitetin në televizion e promovuar skemën e investimit. Rrjedhimisht, deri në 1997 nuk kishte absolutisht asgjë që të tregonte ose sugjeronte se veprimet e ankuesit do të konsideroheshin të paligjshme në lidhje me një praktikë, e cila, duhet thënë, që Shteti dukej hapur se e anashkalonte. Nuk kishte asnjë synim ose përpjekje për të filluar procedime penale gjatë kësaj periudhe kundër ankuesit në lidhje me paligjshmërinë e veprimeve të tij ose, për çështjen, kundër personave të tjerë të përfshirë në skemë. Meqë ankuesi i kreu aktivitetet e tij hapur dhe, për shkak të tolerancës nga autoritetet në lidhje me skemën e tij të investimeve, ne besojmë se është e pamundur që ai do të ishte ose mund të ishte informuar se po ekspozohej ndaj ndjekjes penale për mashtrim. Qeveria nuk paraqiti ndonjë provë për të kundërtën.

5. Më 23 janar 1997, autoritetet kriminalizuan këtë formë të marrëveshjes së huas (§11). Rrjedhimisht, sipas pikëpamjes sonë të analizuar, që nga ajo datë ankuesi mund të kishte parashikuar, nëse është e nevojshme me ndihmën e konsulencës ligjore, se procesi i huamarrjes ishte i paligjshëm. Megjithatë, edhe në atë kohë ligji nr. 2 (*shihni §12*) përjashtoi fillimin e procedimeve penale kundër ankuesit përpara përfundimit të administrimit të detyrueshëm. Ky faktor tregon më tej se ankuesi nuk mund të kishte parashikuar se veprimet e tij do të kishin përfshirë përgjegjësinë e tij penale. Në atë kohë nuk ekzistonte asnjë praktikë gjyqësore interpretuese që do të kishte realizuar testin e parashikueshmërisë- vendimi unifikues i Gjykatës së Lartë i 15 shtatorit 2000 (§114) u mor pasi faktet ishin kryer nga ankuesi. Ne vërejmë, në veçanti, se Qeveria nuk mundi t'i siguronte Gjykatës praktikën gjyqësore *paraprake* të gjykatave kombëtare, që do t'i kishte dhënë mundësinë ankuesit të parashikonte pasojat ligjore të veprimeve të tij. Rrjedhimisht, konkluzioni i prerë është se ankuesi nuk mund të kishte parashikuar se veprimet e tij do të sillnin përgjegjësi penale brenda kuptimit të nenit 143 të Kodit Penal – një

parashikim ligji që, do të shtonim, se është formuluar në mënyrë tepër të paqartë. Është e mjaftueshme të theksojmë se jo të gjitha gënjeshttrat domosdoshmërisht sjellin mashtrim dhe se mashtrimi nuk kërkon domosdoshmërisht gënjeshtër.

6. Me qëllim për ta bërë efektive mbrojtjen e parashikuar nga neni 7, Gjykata duhet të mbetet e lirë për të rishikuar mundësitë dhe për të vlerësuar edhe për vete nëse e drejta penale ishte interpretuar gjerësisht në dëm të të pandehurit. Formulimi i nenit 143 – “vjedhja e pasurisë me anë të gënjeshtres ose shpërdorimit të besimit”-është në thelb të veprës penale në fjalë. Në çështjen konkrete, pas marrjes së vendimit politik për të dënuar skema si ajo e ndërmarrë nga ankuesi, autoritetet e brendshme gjyqësore u përballën me detyrën e vështirë të zbatimit të dispozitës penale të mashtrimit në kontekstin tërësisht të ri të një ekonomie tregu, dhe veçanërisht për procesin e huamarrjes së parave në shkallë të gjerë. Në këto rrethana – një sfond tejet i politizuar—ankuesi ishte dënuar kryesisht mbi bazën e huamarrjes së organizuar masive dhe mospagimit të dyshuar në të ardhmen. Sipas pikëpamjes sonë, autoritetet, të gjendura përballë paaftësisë për të zbatuar me prapaveprim ligjin për ndalimin e skemave piramidale (dhe natyrisht, pjesën e dytë të nenit 143 që u prezantua në vitin 2001) shtrin kuptimin e nenit 143 përtej çfarë mund të ishte e parashikueshme, në shkelje të nenit 7 të Konventës. Argumentet e gjykatave të brendshme dhe interpretimi nga ana e tyre i veprimeve të ankuesit nuk na bindin se këto veprime mund të përfshinin në mënyrë të parashikueshme përgjegjësinë penale të ankuesit. Për të vendosur se veprimet e ankuesit përbënin veprën penale të mashtrimit kur huat ishin përdorur për zgjerimin dhe zhvillimin e shoqërisë për shkak të paaftësisë së dyshuar të shoqërisë së tij për të paguar kreditorët, në fakt do të thoshte se çdo iniciativë ekonomike e pasuksesshme që mund të çonte, ose që në të vërtetë çon në falimentim do të parashikohej në nenin 143 të Kodit Penal, në rast të paaftësisë për të respektuar detyrimet kontraktuale të lidhura më parë me palë të treta.

7. Si përfundim, interpretimi i zgjeruar i gjykatave të brendshme i nenit 413 në dëm të ankuesit, me qëllim që të garantonte se çfarë ai bëri përpara vitit 1997 në njëfarë mase do të dënohej, ishte shkelje e nenit 7§1 të Konventës. Ne besojmë se ky është konkluzioni që duhet të ketë arritur shumica, që më pas natyrisht do ta kishte bërë të panevojshëm shqyrtimin nëse dënimi i caktuar ndaj ankuesit ishte më i lartë sesa ai i zbatueshëm në kohën e veprës penale (të dyshuar).

SEKSIONI I PARË
ÇËSHTJA
“TOPALLAJ KUNDËR SHQIPËRISË”¹⁸
(aplikimi nr. 32913/03)

VENDIM
STRASBURG
21 prill 2016

*Ky vendim do të bëhet i formës së prerë nën rrethanat e përcaktuara në nenin 44 §2 të Konventës.
Ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Topallaj kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si një dhomë, e përbërë nga:

Mirjana Lazarova Trajkovska, kryetare
Guido Raimondi
Kristina Pardalos
Linos-Alexandre Sicilianos
Paul Mahoney
Aleš Pejchal, gjykatës
Markelian Koça, gjykatës ad hoc
dhe Abel Campos, regjistruar i seksionit,
*Pas shqyrtimit me dyer të mbyllura më 22 mars 2016,
Shpall vendimin e mëposhtëm të miratuar në atë datë.*

PROCEDURA

1. Çështja e ka zanafillën me një aplikim (nr. 32913/03) kundër Republikës së Shqipërisë, depozituar në Gjykatë, bazuar në nenin 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga z. Marketin Topallaj (ankuesi), më 6 gusht 2003.

2. Më 14 gusht 2012, ankuesi kërkoi shtetësinë amerikane dhe më 6 maj 2013, autoritetet shqiptare pranuan kërkesën e tij për dorëheqje nga kombësia shqiptare. Ankuesit iu dha leja për t’u vetë-përfaqësuar në procedimet përpara Gjykatës.

3. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga znj. S. Mëneri nga Ministria e Punëve me Jashtë dhe në vijim nga znj. E. Hajro dhe znj. L. Mandia nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

4. Gjykatësi Ledi Bianku, gjykatësi i zgjedhur për Shqipërinë, nuk kishte mundësi të merrte pjesë në këtë çështje (rregulli 28). Për këtë arsye, Qeveria caktoi Markelian Koçan për të marrë pjesë si gjykatësi *ad hoc* (ish-neni 27 §2 i Konventës dhe ish-rregulli 29 i Rregullave të Gjykatës).

5. Ankuesi pretendonte, veçanërisht, se ishin shkelur nenet 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe neni 1 i protokollit nr. 1.

6. Më 7 tetor 2005, ankesa iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

7. Ankuesi ka lindur në vitin 1951 dhe jeton në Shtetet e Bashkuara të Amerikës.

8. Më 21 dhjetor 1995, Gjykata e Rrethit Tiranë (Gjykata e Rrethit) u njohu disa pronarëve të drejtat për pronën e trashëguar, mbi një sipërfaqe toke me përmasat 24 hektarë (*vendim për vërtetim fakti*). Më 13 shkurt 1996, Gjykata e Rrethit pranoi se pronarët kishin të drejta pronësie të trashëguara edhe mbi instalimet dhe rezervuarët e karburantit të një pike karburanti, e cila gjendej në tokë (*vendim për vërtetim fakti*).

¹⁸ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 167. Tiranë, 2016. f. 20219

9. Ndërkohë, me mendimin se pronat e pronarëve do të ktheheshin *in natura* nga Komisioni për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave, në janar dhe shkurt 1996, ankuesi nënshkroi dy marrëveshje me njërin nga pronarët, duke vepruar në emrin e tij dhe në emrin e trashëgimtarëve të tjerë, për të ndihmuar pronarët në procesin e privatizimit të instalimeve dhe të rezervuarëve të karburantit në tokë (shiko paragrafët 21–22 më poshtë). Në maj 1996, ai nënshkroi një kontratë shitjesh (shiko paragrafin 23 më poshtë). Në vijim të finalizimeve të këtyre kontratave, vlefshmëria e të cilave u bë objekt konflikti (shiko seksionin B më poshtë), të gjithë pronarët caktuan ankuesin të vepronte në emrin e tyre gjatë procedimeve në lidhje me mbrojtjen e të drejtave të tyre të pronës.

10. Bazuar në vendimet e Gjykatës së Rrethit, në një datë të papërcaktuar, pronarët paraqitën një kërkesë në Komisionin për Kthimin dhe Kompensimin e Pronës Tiranë (Komisioni), duke kërkuar kthimin e pronës së sipërpërmendur nga ana e autoriteteve vendase. Më 7 mars 1996, Komisioni e pushoi kërkesën e pronarëve me argumentin se toka nuk ishte subjekt i aktit të pronës, përderisa ndodhej jashtë vijave kufizuese të qytetit. Pronarët apeluan në Gjykatën e Rrethit.

11. Më 24 prill 1996, Gjykata e Rrethit anuloi vendimin e Komisionit dhe iu dha pronarëve një sipërfaqe toke me përmasa prej 56,500 m². Bazuar në raportin e një eksperti, gjykata argumentoi se vlera e instalimeve respektive dhe e rezervuarëve të karburantit të ndërtuara mbi të, nuk i kalonin 20% të vlerës totale të tokës. Për këtë arsye, ajo urdhëroi që këto objekte të riktheheshin pa asnjë kosto. Pika e karburantit ndodhej në rrugën kryesore midis Tiranës dhe Durrësit dhe përdorej e administrohej nga dy kompani karburanti nën pronësinë e shtetit. Vendimi u bë i formës së prerë më 7 maj 1996, duke qenë se nuk u paraqit asnjë apelim kundër tij.

12. Pas vendimit të mësipërm, më 30 maj 1996, hipoteka lëshoi një vërtetim pronësie, sipas së cilit pronarët kishin regjistruar pronësinë mbi sipërfaqen e tokës prej 56,500 m², mbi të cilën ishin ngritur rezervuarët e karburantit dhe instalimet (zëri nr. 3350 në regjistrin e hipotekës, i datës 8 maj 1996). Në vijim, pika e karburantit dhe rezervuarët e karburantit u shpronësuan për interesin publik.

A. Procedurat që kundërshtojnë të drejtat e pronarëve mbi sipërfaqen e tokës

13. Midis viteve 1996 dhe 1998, të drejtat e pronarëve mbi pronën u kundërshtuan pa sukses nga një sërë institucionesh të shtetit. Në një rast, gjykatat vendase e pezulluan kërkesën, ndërsa në katër raste të tjera, ato i shkëputën, ndërprejnë procedurat për arsye të ndryshme. Ankuesi u bashkua me procedurat si palë e tretë.

14. Më 25 mars 1998, Ministria e Ekonomisë kundërshtoi ligjshmërinë e vendimit të Gjykatës së Rrethit, të datës 24 prill 1996 (*shiko paragrafin 11 më sipër*), duke njohur të drejtat e pronarëve mbi pronën. Ky akt u anulua nga Gjykata e Lartë, me formë të prerë, më 22 dhjetor 1999.

15. Më 28 dhjetor 1999 dhe 7 janar 2000, Ministria e Ekonomisë dhe kompanitë e naftës nën pronësinë e shtetit paraqitën dy aplikime për rishikim mbikëqyrës të vendimeve vendase, duke lënë në fuqi të drejtat e pronarëve mbi pronën, më konkretisht vendimin e Gjykatës së Rrethit, të datës 24 prill 1996 dhe vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 22 dhjetor 1999.

16. Më 12 maj 2000, Bankat e Bashkuara të Gjykatës së Lartë dhanë dy vendime të veçanta duke i pranuar të dyja aplikimet për rishikim mbikëqyrës dhe duke i rihapur procedurat. Një apelim kushtetues i paraqitur nga ankuesi më 1 gusht 2000 u deklarua i papranueshëm nga Gjykata Kushtetuese më 7 dhjetor 2000. Si rezultat i kthimit të çështjeve në Gjykatën e Rrethit, gjykata vendosi në një datë të papërcaktuar t'i bashkonte procedimet. Ankuesi mori pjesë në to si palë e tretë.

17. Në pjesën e parë të procedurave ridëgjuese, çështja u dëgjua nga Gjykata e Rrethit, Gjykata e Apelit Tiranë (Gjykata e Apelit) dhe nga Gjykata e Lartë, të cilat më 18 mars 2003 vendosën ta rikthenin çështjen në Gjykatën e Apelit për një seancë tjetër dëgjimore.

18. Në pjesën e dytë të procedurave ridëgjuese, çështja u dëgjua nga Gjykata e Apelit dhe Gjykata e Lartë, të cilat më 27 tetor 2005 vendosën ta rikthenin çështjen në Gjykatën e Apelit për një gjykim të ri.

19. Në pjesën e tretë të procedurave ridëgjuese, çështja u dëgjua nga Gjykata e Apelit, Gjykata e Lartë dhe Gjykata Kushtetuese, e cila dha vendimin e saj të formës së prerë më 20 shtator 2009. Gjykatat vendase vendosën në favor të pronarëve të tokës.

20. Ndërkohë, më 19 qershor 2007, Agjencia për Rikthimin dhe Kompensimin e Pronës Tiranë, e cila kishte zëvendësuar Komisionin, u njohu pronarëve të tokës të drejtat e tyre për pronën e trashëguar, në lidhje me një sipërfaqe toke prej 24 hektarësh (240,000 m²) dhe urdhëruan që të kompensoheshin për 183,500 m² në një nga format e parashikuara me ligj, ndërsa autoritetet tashmë kishin dhënë një vendim për pjesën e mbetur prej 56,500 m². Fakti që autoritetet nuk paguan kompensimin për sipërfaqen prej 183,500 m² është objekt i aplikimit nr. 5915/14, për të cilin u njoftua edhe Qeveria në vijim të vendimit pilot të Gjykatës në çështjen *Manushaqe Puto dhe të Tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, 31 korrik 2012).

B. Procedurat në lidhje me vlefshmërinë e kontratave midis ankuesve dhe pronarëve të tokës

21. Më 18 janar 1996, një nga pronarët e tokës, duke vepruar për veten e tij dhe në emër të pjesës tjetër të trashëgimtarëve, realizoi një akt marrëveshjeje me kompaninë e ankuesit, sipas së cilës ky i fundit do të siguronte financat për privatizimin e rezervuarëve të karburantit dhe të instalimeve që gjendeshin në sipërfaqen e tokës së pronarëve, për të cilat ata do të ushtronin të drejtën e tyre të parablerjes në kohën e privatizimit. Në vijim të këtij transaksioni, palët do të formonin një kompani të përbashkët, kapitali i së cilës do të përbëhej nga pronësia e kompanisë së ankuesit mbi rezervuarët e karburantit dhe të instalimeve të tjera, si edhe nga pronësia e pronarëve mbi sipërfaqen e tokës.

22. Më 29 shkurt 1996, i njëjti pronar toke, përsëri duke vepruar në emrin e tij dhe të pjesës së mbetur të trashëgimtarëve, realizoi një akt marrëveshjeje të ngjashme me kompaninë e ankuesit për privatizimin e rezervuarëve të karburantit dhe të instalimeve, me ndryshimin se disa objekte do të mbeteshin pronë e pronarëve të tokës.

23. Më 23 maj 1996, i njëjti pronar toke, përsëri duke vepruar në emrin e tij dhe të pjesës së mbetur të trashëgimtarëve realizoi një kontratë shitjesh të noterizuar me ankuesin për shitjen e pothuajse të gjithë rezervuarëve të karburantit dhe të instalimeve për vlerën prej 100,000 dollarësh amerikanë (USD), e cila, sipas kontratës, u paguhej pronarëve të tokës nga ankuesi. Në po të njëjtën datë, Zyra e Hipotekës lëshoi një vërtetim pronësie, sipas së cilit ankuesi kishte regjistruar pronësinë mbi rezervuarët e karburantit të pikës së karburantit dhe mbi instalimet (hyrja në regjistrin e hipotekës me nr. 4135, e datës 23 maj 1996).

24. Më 23 dhe 25 maj 1996, i njëjti pronar toke, duke vepruar në emrin e tij, përmbylli dy marrëveshje huaje me ankuesin për t'i dhënë hua këtij të fundit një total prej 200,000 USD. Marrëveshjet nuk përmbanin asnjë detaj në lidhje me qëllimin e huas.

1. Pjesa e parë e procedurave në lidhje me pavlefshmërinë e kontratës dhe të marrëveshjeve, të realizuara në vitin 1996

25. Më 10 tetor 2002, pronarët e tokës nisën procedurat kundër ankuesit, duke kërkuar anulimin e marrëveshjeve dhe të kontratës të finalizuar në periudhën midis shkurtit dhe majit të vitit 1996 (shiko paragrafët 21–24 më sipër). Ata i kërkuan gjykatës të deklaronte anulimin dhe pavlefshmërinë absolute të marrëveshjeve dhe të kontratës, pa asnjë pasojë ligjore për palët. Kërkesa u firmos nga avokati i tyre të cilit i kishin dhënë të drejtën për të vepruar në emrin e tyre.

26. Në vijim të rikthimit të çështjes, më 31 mars 2005, Gjykata e Rrethit vendosi pushimin e çështjes duke qenë se pronarët e tokës nuk ishin paraqitur në gjykatë pa pasur asnjë arsye bindëse.

2. Pjesa e dytë e procedurave në lidhje me anulimin e kontratës dhe të marrëveshjeve të finalizuara në vitin 1996

a) Procedurat përpara Gjykatës së Rrethit

27. Më 17 prill 2005, pronarët e tokës nisën procedura të reja kundër ankuesit, duke kërkuar anulimin e marrëveshjeve dhe të kontratës të finalizuara në periudhën shkurt–maj 1996. Kërkesëpadia u firmos vetëm nga avokati i tyre.

28. Në një datë të paspecifikuar, pronarët e tokës i kërkuan Gjykatës së Rrethit të merrte dhe të shqyrtonte të gjitha dokumentet nga dosja e çështjes për pjesën e parë të procedurave, duke përfshirë edhe prokurën për përfaqësim. Gjykata e pranoi këtë kërkesë.

29. Më 27 korrik 2005, ankuesi i kërkoi gjykatës të ndërpriste procedurat, duke mbajtur pezull përfundimin e një ankese penale, të cilën e kishte dorëzuar në prokurori kundër pronarëve të tokës, duke pretenduar se dokumentet ishin falsifikuar.

30. Më 20 tetor, 11 dhe 18 nëntor 2005 dhe 27 shkurt 2006, duke pasur parasysh numrin e kërkesave të mëparshme të cilat nuk ishin pranuar, ankuesi e kundërshtoi bankën.

31. Më 15 nëntor 2005, gjykatësi kryesues i bankës u tërhoq nga çështja, duke qenë se ankuesi kishte përsëritur kërkesat për tërheqjen e tij. Më 9 dhjetor 2005, Presidenti i Gjykatës së Rrethit anuloi tërheqjen, me argumentin se ajo nuk përmbante ndonjë nga arsyet e parashikuara në nenin 72 të Kodit të Procedurës Civile.

32. Më 17 shkurt 2006, ankuesi paraqiti një kundërpadi ku i kërkonte gjykatës të merrte një vendim për kërkesat që tashmë kishte dorëzuar për tërheqjen e bankës. Sipas kundërpadisë, pronarët e tokës nuk e kishin autorizuar avokatin e tyre t'i përfaqësonte në procedura dhe se kërkesa e tyre ishte jashtë afatit kohor. Për më tepër, marrëveshjet e huas ishin fiktive dhe realizimi i tyre me vetëm njërin nga pronarët e tokës nuk kishte lidhje me kontratën e shitjeve të rezervuarëve të karburantit dhe të instalimeve. Ankuesi argumentoi se një sërë faktorësh tregonin të drejtat e tij të ligjshme të pronësisë mbi rezervuarët e karburantit dhe instalimet, si për shembull, fakti se të gjitha marrëveshjet dhe kontratat ishin të ligjshme dhe të vlefshme, prona ishte e regjistruar në emrin e tij, ai i kishte përfaqësuar pronarët e tokës në procedurat vendase dhe se kishte ndërmarrë veprime ligjore për të mbrojtur interesat e tyre.

33. Më 18 prill 2006, Gjykata e Rrethit i shpalli marrëveshjet dhe kontratat të pavlefshme (pavlefshmëri absolute). Gjykata i shpalli ato fiktive me argumentin se ato ishin bërë në një kohë kur prona në fjalë administrohej nga shteti dhe pronarëve nuk u ishte transferuar asnjë e drejtë mbi pronën. Sipas ligjit, instalimet ishin privatizuar pa asnjë kosto, sepse vlera e tyre ishte më pak se 20% e vlerës së tokës. Për më tepër, ankuesi dhe pronarët e tokës nuk kishin themeluar asnjë kompani të përbashkët dhe ankuesit nuk i ishte dhënë asnjë hua sipas marrëveshjeve të huas. Ato ishin finalizuar me objektivin për të garantuar siguri për ekzekutimin e kontratës së shitjeve, në të cilën çmimi i shitjes ishte i njëjtë. Përveç certifikatës së pronës (nr. 4135, të datës 23 maj 1996), faktit se nuk ishte ndërmarrë asnjë veprim sipas marrëveshjeve dhe kontratave dhe se për palët nuk kishte rezultuar asnjë pasojë ligjore, Gjykata e Rrethit vendosi se marrëveshjet ishin fiktive, sipas nenit 92(ç) të Kodit Civil. Më tej, ajo urdhëroi të hiqej zëri i datës 23 maj 1996 (shiko paragrafin 23 më sipër) në regjistrin e pronave të paluajtshme.

b) Procedurat përpara Gjykatës së Apelit

34. Ankuesi apeloj me argumentin se banka e Gjykatës së Rrethit ishte e njëanshme, sepse procedurat disiplinore për heqjen e gjykatësit kryesues të bankës ishin ndërmarrë për shkelje të ligjit. Në lidhje me këtë, tërheqja e gjykatësit kryesues të bankës nuk u pranua nga Kryetari i Gjykatës së Rrethit dhe katër kërkesat e tij për tërheqjen e bankës u kundërshtuan, asnjë nga këto të dhëna nuk u paraqit në procesverbalet e seancave dëgjimore. Më tej, ankuesi parashtroi se kërkesa ishte paraqitur jashtë afatit kohor të statutit dhe ishte firmosur vetëm nga avokati dhe jo nga pronarët e tokës, se prokura ishte e vitit 2002 dhe ishte e kufizuar në kohë dhe në qëllim dhe se faktet e kërkesës nuk kishin relevancë. Gjithashtu, ai kundërshtoi bazuar në faktin se kundërpadi të tij të datës 28 korrik 2005 dhe 17 shkurt 2006 nuk ishin vendosur në dosjen e çështjes. Për më tepër, ai argumentoi se Gjykata e Rrethit nuk kishte pranuar asnjërin nga njëzet e katër kërkesat për të dhënat e sjella prej tij dhe kishte sjellë gjetje për kërkesat e përfshira në objektin e pretendimit. Ai argumentoi se në periudhën 6 prill–4 korrik 2005 ishin mbajtur katër seanca dëgjimore, ku pronarët e tokës nuk kishin paraqitur asnjë arsye bindëse për mungesën e tyre në mbështetje të padisë. Sipas tij, bashkëshortja e tij, e cila ishte bashkëpronare, duhej të ishte ftuar për të ndjekur seancat dëgjimore. Në fund, ai argumentoi se kontratat ishin përfshirë në përputhje të plotë me ligjin vendas dhe se nuk kishte qenë e nevojshme të thirrreshin dëshmitarë. Në lidhje me këtë, pronarët e tokës kishin konfirmuar pronësinë e ankuesit mbi sipërfaqen e tokës me anë të prokurave të veçanta, ndërsa ankuesi kishte paraqitur një sërë kërkesash procedurale, ankesash dhe apelimesh, si edhe kishte ndjekur seancat dëgjimore për të

mbrojtur të drejtat e tij dhe të të tjerëve mbi pronën.

35. Më 30 nëntor 2006, ankuesi kundërshtoi bankën duke marrë parasysh vendimet e mëparshme të dhëna kundër tij. Në po të njëjtën datë ai kërkoi që në dosjen e çështjes që gjendej në Gjykatën e Rrethit të rifuteshin tridhjetë e nëntë të dhëna dhe njëzet kërkesa procedurale të cilat mungonin.

36. Më 4 dhjetor 2006, ankuesi kërkoi që në dosjen e çështjes të shtoheshin tetë të dhëna.

37. Më 19 shkurt 2007, zëvendëskryetari i Gjykatës së Apelit i kërkoi ministrit të Drejtësisë të caktohte tre gjyqtarë nga gjykata të tjera të apelit për të dëgjuar çështjen, duke qenë se të gjithë gjykatësit e kësaj gjykate kishin marrë pjesë në procedura.

38. Më 15 mars 2007, ministri i Drejtësisë, në vijim të një vendimi të marrë nga Këshilli i Lartë i Drejtësisë (KLD), informoi Gjykatën e Apelit se çështjen do ta dëgjonin tre gjyqtarë të Gjykatës Ushtarake të Apelit.

39. Më 29 mars 2007, ankuesi e kundërshtoi përbërjen e re të bankës, duke parashtruar se KLD-ja duhet të caktojë gjyqtarë nga gjykata të tjera të zakonshme apeli dhe jo nga Gjykata Ushtarake e Apelit.

40. Më 25 maj 2007, Gjykata e Apelit, e përbërë nga tre gjyqtarë, la në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit, të datës 18 prill 2006 (*shiko paragrafin 33 më sipër*). Rezulton se ankuesi e kishte tërhequr kërkesën për përjashtimin e bankës nga dëgjimi i çështjes dhe se gjykata kishte rihapur pjesërisht shqyrtimin gjyqësor dhe kishte pranuar prova të reja të sjella prej tij. Gjykata e Apelit gjykoi se objektet e përmendura në marrëveshjet dhe kontratat e vitit 1996, në kohën e vendimit, administroheshin nga shteti dhe se pronësia e tyre nuk i ishte transferuar ende pronarëve të tokës. Për pasojë, ato kontrata dhe marrëveshje ishin fiktive sipas nenit 92(ç) të Kodit Civil dhe nuk kishin asnjë efekt ligjor. Gjykata i rrëzoi të gjitha argumentet e ankuesit si të pabazuara në fakte dhe argumentoi se ai nuk kishte paraqitur fakte për të kundërshtuar kërkesën e pronarëve të tokës, e cila mbështetej nga dokumentet e gjendura në dosjen e çështjes. Sipas Gjykatës së Apelit, një kërkesë në të cilën kërkohej rrëzim total nuk ishte subjekt i një periudhe të kufizuar të parashikuar me statut.

41. Gjykatësi kryesues i bankës, gjykatës Y.M., nuk ra dakord. Në një opinion të mëveçantë, ai pohonte se kërkesa nuk ishte firmosur nga pronarët e tokës. Provat në dosjen e çështjes nuk mund të demonstrojnë se marrëveshjet ishin fiktive, përderisa qëllimet e palëve kishin qenë reale dhe të ligjshme. Si pasojë, pronarët e tokës nuk kishin bazë ligjore të ngrinin padi duke qenë se nuk mund të provonin se ishte shkelur e drejta materiale. Padia e tyre ishte jashtë afatit kohor dhe gjykatat nuk kishin marrë në konsideratë periudhën e kufizimit të parashikuar me statut. Provat e sjella nga ankuesi tregonin se pronarët e tokës, me anë të prokurës ose dokumenteve të tjera të lëshuar në periudhën nga viti 1997 dhe 2005, kishin caktuar ankuesin të vepronte si përfaqësuesi i tyre. Kjo çonte në faktin se palët kishin dashur që transaksionet e tyre të kishin efekt ligjor dhe një gjë e tillë në vetvete kundërshtonte natyrën fiktive të marrëveshjeve dhe të kontratave. Sipas tij, gjykata kishte kundërshtuar të gjitha kërkesat e ankuesit pa dhënë asnjë arsye në vendim.

c) Procedurat përpara Gjykatës së Lartë

42. Më 9 korrik 2007, ankuesi apeloj duke ngritur 72 arsye për apelim. Përveçse mbajti të njëjtat ankesa, të cilat i kishte ngritur në Gjykatën e Apelit, ai pretendonte se përbërja e Gjykatës së Rrethit nuk ishte bërë me short dhe se Gjykata e Apelit nuk kishte qenë një “tribunal i themeluar me ligj”, duke qenë se përbëhej nga gjykatës ushtarakë. Ai pretendonte se kërkesat e tij për tërheqjen e gjykatësve të Gjykatës së Apelit nuk ishin shqyrtuar dhe se kërkesat e tij për pranimin e një sërë të dhënave nuk ishin shqyrtuar nga Gjykata e Apelit. Në vijim, ai kundërshtoi ankimin dhe interpretimin e ligjit vendas, të gjykatave më të ulëta, sepse sipas mendimit të tij, ai ishte autorizuar nga pronarët e tokës për të vepruar si përfaqësuesi i tyre, kishte paraqitur një sërë ankesash dhe kërkesash të tjera procedurale dhe kishte ndjekur procedurat gjyqësore me pronarët e tokës, kishte kërkuar zbatimin e vendimeve të formës së prerë në emrin e tij dhe të pronarëve të tokës, si edhe kishte kërkuar ndjekjen penale të palëve të treta.

43. Më 23 nëntor 2007, Gjykata e Lartë vendosi të pezullonte zbatimin e vendimit të Gjykatës së Apelit të datës 25 maj 2007, në pritje të rezultatit të apelit të ankuesit.

44. Më 25 janar 2010, Gjykata e Lartë e deklaroi apelimin e ankuesit të papranueshëm sipas nenit 472 të Kodit të Procedurës Civile (nuk kishte asnjë bazë të vlefshme për apelim).

d) Procedurat përpara Gjykatës Kushtetuese

45. Më 18 mars 2010, ankuesi bëri një apelim kushtetues me tetëdhjetë e tre faqe. Më 15 shtator 2010, ai e plotësoi atë me një memorandum prej pesëmbëdhjetë faqesh. Përveçse mbajti të njëjtat baza për apelim, të cilat i kishte ngritur në gjykatat më të ulëta, ankuesi u ankua edhe për mungesë të arsytimit në vendimin e Gjykatës së Lartë dhe për kohëzgjatjen e procedurave.

46. Më 17 shtator 2010, ankuesi kërkoi që gjykatësit X.Z., S.B. dhe F.A. të tërhiqeshin nga apelimi me argumentin se ata kishin rrëzuar një apelim kushtetues të mëparshëm të paraqitur prej tij më 20 shtator 2009, në lidhje me një grup tjetër procedimesh të cilat nuk kishin relevancë me çështjen. Më 27 shtator 2010, ai bëri kërkesën që gjykatësja V.T. të tërhiqej nga apelimi me arsytimin se ajo kishte qenë në bankën e cila kishte marrë një vendim kundër tij në një tjetër apelim në vitin 2000.

47. Më 17 janar 2011, ankuesi u informua për vendimin e Gjykatës Kushtetuese të datës 22 nëntor 2010, në të cilin rrëzohej apelimi i tij. Gjykata nuk gjeti asgjë që të sugjeronte mungesë paanshmërie nga ana e bankës së Gjykatës së Lartë dhe pavarësisht se disa nga gjykatësit kishin dëgjuar apeline të tjera të paraqitura nga ankuesi në Gjykatën e Lartë, ato apeline kishin të bënin me fakte, palë dhe grupe të tjera procedimesh. Ajo rrëzoi pjesën e mbetur të ankesave, me argumentimin se ato kishin të bënin me vlerësimin e fakteve dhe me rezultatin e procedurave, çka ishte nën juridiksionin e gjykatave më të ulëta.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDASE

A. Ngritja e një padie civile

48. Sipas nenit 153 të Kodit të Procedurës Civile (KPC), procedimet gjyqësore fillojnë kur paraqitet një kërkesëpadi me shkrim. Në zbatim të nenit 154, ajo duhet të hartohet në shqip dhe të dorëzohet në gjykatë nga paditësi ose një përfaqësues i autorizuar me anë të një prokure. Neni 154(a) përcakton se nëse kërkesëpadia nuk plotëson kushtet përkatëse, gjykata, e mbledhur si një formacion me një gjykatës, duhet ta kthejë kërkesëpadinë te paditësi, duke përcaktuar një afat kohor në të cilin i kërkohet të plotësojë të metat. Sipas nenit 158(a), masat paraprake procedurale mund të përfshijnë *inter alia* bashkimin e padive në një grup procedurash.

B. Procedura mbikëqyrëse rishikuese

49. Kodi i Procedurës Civile i vitit 1996 përcaktonte rishikimin mbikëqyrës (*rekurs në interes të ligjit*) si një masë të jashtëzakonshme që ia mundësonte Gjykatës së Lartë (emri i ri për Gjykatën e Kasacionit) të rihapte procedurat në të cilat vendimet ishin bërë të formës së prerë. Nga viti 1996 dhe deri në heqjen e saj në vitin 2001, sipas ligjit nr. 8812, të datës 17 maj 2001, procedura rishikuese mbikëqyrëse (*rekurs në interes të ligjit*) iu nënshtroa një sërë ndryshimeve legislative.

Neni 473

Rishikim në interes të ligjit (ligji nr. 8431, datë 14 dhjetor 1998)

“Gjykimet dhe vendimet e formës së prerë të njërive të Gjykatës së Lartë i nënshtrohen rishikimit mbikëqyrës për interesa të ligjit për arsyet e paraqitura në nenin 472(a), (b) dhe (c) për përmbushjen e procedurave nga palët brenda tre vjetëve nga data kur vendimi bëhet detyrues.

Aplikimi për rishikim mbikëqyrës do të shqyrtohet fillimisht nga një panel rishikues paraprak, i përbërë prej pesë gjykatësish dhe më pas nga e gjithë Gjykata e Lartë (Bankat e Bashkuara)... Një gjykatës i gjykatës së lartë, i cili u ul në bankën që lëshoi vendimin ose gjykimin ose në panelin rishikues paraprak mund të mos ulet në panelin që drejton rishikimin mbikëqyrës të vendimit të formës së prerë...”

C. Pezullimi dhe pavlefshmëria e transaksionit

50. Neni 92 i Kodit Civil parashikon se transaksionet të cilat janë të pavlefshme nuk kanë pasoja ligjore (pavlefshmëri absolute). Transaksione të tilla përfshijnë *inter alia* ato transaksione të cilat janë realizuar me anë të një marrëveshjeje midis palëve pa qëllimin për të pasur pasoja ligjore (transaksione fiktive ose të stimuluar). Neni 94 liston transaksionet të cilat janë të vlefshme derisa gjykata, me kërkesë të një pale, i anulon dhe i deklaron ato të pavlefshme (pavlefshmëri relative). Neni 103

parashikon një periudhë kufizuese 5-vjeçare në rastet kur gjykata pretendon se ekziston një transaksion i deklaruar i pavlefshëm (pavlefshmëri relative). Nenet 107–10 parashikojnë pasojat e një transaksioni, i cili është deklaruar i pavlefshëm.

Praktika gjyqësore e Gjykatës së Lartë

a) Vendime të zakonshme

51. Në vendimin nr. 734, të datës 28 prill 2005, Gjykata e Lartë, në një grup procedimesh mbi pavlefshmërinë e kontratës së shitjeve, rrëzoi vendimet e gjykatave më të ulëta duke e hedhur poshtë kërkesëpadinë, si jashtë afatit, pa shqyrtuar llojin e pavlefshmërisë së transaksionit. Ajo argumentoi *inter alia* se një vendim i pavlefshëm nuk kishte pasoja ligjore dhe për pasojë nuk ishte objekt i një periudhe kufizuese të parashikuar me statut. Megjithatë, transaksionet e anuluar nga gjykata dhe të deklaruara të pavlefshme me kërkesë të një pale ishin objekt i një periudhe kufizuese të parashikuar me statut, sipas nenit 103 të Kodit Civil.

b) Vendime unifikuese

52. Vendimi unifikues i Gjykatës së Lartë nr. 13, i datës 9 mars 2006, përshkruante ndryshimin midis transaksioneve të cilat konstatohen të pavlefshme, të cilat shpesh konsiderohen si “absolutisht të pavlefshme” dhe ato të cilat konsiderohen si relativisht të pavlefshme. Transaksionet të cilat deklarohen të pabaza mund të anulohen vetëm nga gjykata; transaksionet që janë të pavlefshme janë të tilla që prej fillimit të tyre, kështu që nuk është e nevojshme që gjykata t’i anulojë ato. Transaksionet të cilat konsiderohen të pabaza vazhdojnë të kenë vlerë ligjore derisa gjykata i anulon ato; transaksionet të cilat janë të pavlefshme nuk kanë asnjë vlerë ligjore, pavarësisht faktit se mund të kenë pasur rezultate. Transaksionet që janë të pavlefshme nuk kanë asnjë vlerë ligjore. Çdo transaksion i përfunduar në vijim dhe sipas një transaksioni i cili konstatohet të jetë i pavlefshëm, është, gjithashtu, i pavlefshëm. Transaksionet të cilat deklarohen të pabaza kanë pasoja ligjore deri në anulimin e tyre. Pasojat e pavlefshmërisë së tyre adresohen sipas rezultateve të tyre. Transaksionet mund të deklarohen të pavlefshme me kërkesën e njëres nga palët; megjithatë çdokush mund të aplikojë për pavlefshmëri absolute të një transaksioni për aq kohë sa ekziston interesi legjitim. Gjykata mund të bëjë shqyrtimet e veta me iniciativën e saj brenda një linje procedurash.

D. Roli procedural i palës së tretë në procedimet civile

53. Nenet 189 deri në nenin 201 të Kodit të Procedurës Civile (KPC) parashikojnë pjesëmarrjen e palëve të treta në procedurat civile. Nenet 195 dhe 196 të KPC-së parashikojnë si më poshtë:

Neni 195

Të drejtat procedurale të personit të tretë

Personi i tretë ka të drejtë të kryejë të gjitha veprimet procedurale që u lejohen palëve përveç atyre që përbëjnë disponim të aktit të padisë.

Me pëlqimin e të dyja palëve, personi i tretë që ka ndërhyrë vetë ose është thirrur në gjykatë nga njëra prej palëve, mund të zërë vendin e palës për të cilën ka ndërhyrë dhe kjo e fundit të dalë jashtë gjykimit.

Neni 196

Vendimi që jepet pas ndërhyrjes dytësore ose... thirrjes së personit të tretë ka efekt kundrejt tij si për sa u përket marrëdhënieve të tij me personin që e ka thirrur ose për të cilin ka ndërhyrë për të ndihmuar, ashtu edhe porsa u përket marrëdhënieve të tij me anën kundër-shtare.

E. Sistemi i regjistrimit të pronës së paluajtshme

54. Neni 83 i Kodit Civil, i cili hyri në fuqi më 1 nëntor 1994, parashikon se në mënyrë që transferimi i pronësisë së pronës së paluajtshme të jetë i vlefshëm, të gjitha të drejtat *in rem* duhet të përmbushen me anë të aktit noterial dhe të regjistrohen. Nenet 192 dhe 193 parashikojnë se të gjitha kontratat të cilat krijojnë, alternojnë, transferojnë dhe anulojnë të drejtat mbi pronën duhet të pasqyrohen në regjistrin e pronës së paluajtshme.

55. Më 13 korrik 1994, Parlamenti miratoi Aktin e Regjistrimit të Pronës së Paluajtshme (ARPP), i cili hapte zyra lokale regjistrimi (ZRPP) në çdo rreth administrativ, si edhe një zyrë qendrore

regjistrimi. Ai i delegonte zyrës lokale të regjistrimit të pronës së paluajtshme regjistrimin e të gjitha kontratave të lidhura me transferimin e të drejtave të pronës (seksioni 2) dhe lëshimin e certifikatave të pronësisë (seksioni 5). Të gjitha regjistrimet ekzistuese në lidhje me pronat e patundshme, duke përfshirë regjistrimet hipotekore mbi pronën urbane, të cilat në vitet 1990 mbaheshin në zyrat e hipotekës, do të transferoheshin te zyrat lokale të regjistrimit të pronës së paluajtshme, sapo këto të fundit të hapeshin (seksioni 57).

56. ARPP-ja e vitit 1994 u anulua nga ARPP-ja nr. 33, e datës 21 mars 2012.

F. Transferimi i gjykatësve

57. Parashikimet përkatëse për transferimin e gjykatësve përshkruhen në çështjen *Kaçin dhe Kotorri kundër Shqipërisë* (nr. 33192/07 dhe 33194/07, §§76–77, 25 qershor 2013).

G. Praktika gjyqësore e Gjykatës Kushtetuese në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave

58. Përveç vendimeve vendase të përmendura në vendimin e Gjykatës në çështjen *Luli dhe të Tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 64480/09, 64482/09, 12874/10, 56935/10, 3129/12 dhe 31355/09, §§63–64, 1 prill 2014), Gjykata Kushtetuese ka nxjerrë tri vendime të njëpasnjëshme me të konstatuar shkelje të të drejtave të ankuesve për kohëzgjatjen e procedurave të përfunduara të gjykatës (vendimet nr. 3/15 të datës 26 janar 2015; 56 të datës 21 korrik 2015 dhe 69/15 të datës 17 nëntor 2015). Vendimet nuk caktuan asnjë shpërblim për ankuesit.

59. Në vijim, Gjykata Kushtetuese rikonfirmoi praktikën e saj të vendosur prej kohësh për konstatimin e shkeljes së të drejtave të ankuesve në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave për moszbatim (vendimet nr. 9/14 të datës 27 shkurt 2014; 16/14 të datës 21 mars 2014; 32/14 të datës 26 maj 2014; 46/14 dhe 47/14 të datës 30 korrik 2014; 14/15 të datës 30 mars 2015; 24/15 të datës 27 prill 2015; 25/15 të datës 22 maj 2015; 52/15 të datës 20 korrik 2015; 61/15 të datës 23 shtator 2015; 72/15 të datës 27 nëntor 2015). Në vendimet respektive nuk pati asnjë vendim për ankuesit dhe as ndonjë formë kompensuese për moszbatim të vazhduar.

LIGJI

60. Paditësi u ankua bazuar në nenet 6 §1 dhe 13 të Konventës, si dhe bazuar në nenin 1 të Protokollit nr. 1 të Konventës dhe nenit 13 të Konventës.

I. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6 §1 TË KONVENTËS

61. Në parashtrimet e ankuesit konstatohej një shkelje e nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e procedimeve të cilat shkelnin të drejtat e pronës së pronarëve të tokës (shiko paragrafët 15–19 më sipër). Neni 6 §1 i Konventës, për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon si më poshtë vijon:

“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij civile ... secili ka të drejtën për një ... seancë dëgjimore brenda një kohe të arsyeshme ...”

A. Pranueshmëria

1. *Në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave të realizuara në periudhën nga viti 1996 deri në vitin 1998*

62. Ankuesi duket se ankohet për kohëzgjatjen e një sërë procedurash të cilat u realizuan në periudhën nga viti 1996 deri në vitin 1998 (shiko paragrafin 13 më sipër). Me hyrjen në fuqi të Konventës për Shqipërinë më 2 tetor 1996, për aq sa Gjykata është kompetente *ratione temporis*, ajo ankesë gjithsesi duhet të konsiderohet si e paraqitur jashtë afatit, që do të thotë, më shumë se gjashtë muaj pas datës së vendimit vendas përkatës së formës së prerë. Për këtë arsye, kjo pjesë e ankesës duhet të kundërshtohet në zbatim të nenit 35 §1 dhe 4 të Konventës.

2. *Në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave të ndërmarra në vitin 1998*

a) Zbatueshmëria e nenit 6 §1 të Konventës dhe statusi i “viktimës” të ankuesit

63. Qeveria parashtroi se ankuesi, i cili kishte qenë palë e tretë në procedura, nuk mund të mbështetej në nenin 6 §1 dhe të pretendonte se ishte viktimë e shkeljes së atij parashikimi për qëllimet e nenit 34 të Konventës.

64. Ankuesi u përgjigj se u ishte bashkuar procedimeve vendase të realizuara kundër pronarëve të tokës për të mbrojtur të drejtat e pronës të cilat i kishte fituar me anë të kontratave të ligjshme të shitjes. Për këtë arsye, ai mund të pretendonte se ishte viktimë në lidhje me ato procedime.

65. Gjykata risolli në vëmendje se në mënyrë që neni 6 §1 të ishte i zbatueshëm në aspektin e tij “civil”, duhet të ekzistojë një mosmarrëveshje (“kontestim” në tekstin në frëngjisht) mbi një “të drejtë civile” e cila, të paktën mbi baza të diskutueshme, të mund të njihet sipas ligjit vendas, pavarësisht nëse mbrohet nga Konventa (*shiko Micallef kundër Maltës* [GJP], nr. 17056/06, §74, GJEDNJ 2009). Për të nxjerrë pretendimin se është viktimë e një shkeljeje, një person duhet të ndikohet në mënyrë direkte nga masa ose procedurat kundërshtuese (*shiko Tănase kundër Moldavisë* [GJP], nr. 7/08, §104, GJEDNJ 2010).

66. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, neni 6 normalisht nuk zbatohet për procedurat që kanë të bëjnë me një kërkesë të dështuar për rihapjen e çështjes, e cila është finalizuar me një vendim të formës së prerë (*shiko, më e fundit, Bochan kundër Ukrainës* (nr. 2) [GJP], nr. 22251/08, §44, GJEDNJ 2015 dhe referencat e cituara atje). Në të kundërt, procedurat e reja, pas vendimit për rihapje, mund të konsiderohen se përfshijnë përcaktimin e “të drejtave dhe detyrimeve civile” ose përcaktimin e një “padie penale” (*shiko, për shembull, Stepanyan kundër Armenisë*, nr. 45081/04, §§30–32, 27 tetor 2009; *Aleksyenko kundër Rusisë*, nr. 74266/01, §§55–57, 6 korrik 2009; *Vanyan kundër Rusisë*, nr. 53203/09, §§56–58, 15 dhjetor 2005; dhe *Nikitin kundër Rusisë*, nr. 50178/99, §60, GJEDNJ 2004-VIII).

67. Duke iu referuar çështjes në fjalë, duhet theksuar se ndërsa më 12 maj 2000 Gjykata e Lartë shqyrtoi dhe mori një vendim në favor të aplikimeve nga Ministria e Ekonomisë dhe kompanitë e naftës në pronësi të shtetit për rishikim mbikëqyrës, ajo nuk përcaktoi cilësitë e çështjes, por e ridërgoi çështjen për rishqyrtim në Gjykatën e Rrethit (*shiko paragrafin 16 më sipër*). Sipas këndvështrimit të Gjykatës, procedurat e rishikimit mbikëqyrës i hapën udhë një “përcaktimi” dhe rishqyrtimi të ri të të drejtave mbi pronën të pronarëve të tokës. Në këtë situatë, Gjykata konstaton se neni 6 §1, në aspektin e tij “civil”, aplikohet në procedurat e ridëgjimit në përfundim të të cilave gjykatat vendase vendosin në favor të pronarëve të tokës (*shiko paragrafët 17–19 më sipër*).

68. Ligji vendas i jep të drejtën një pale të tretë t’i mundësojë vetes të gjitha masat procedurale, duke përfshirë të drejtën për të paraqitur apeline dhe për të bërë kërkesa të tjera procedurale (*shiko paragrafët 53 më sipër*). Për më tepër, vendimi i dhënë për një çështje ka efekt mbi çdo palë të tretë, e cila është përfshirë në procedime. Në çështjen konkrete, ankuesi, i cili ishte përfshirë në procedurat paraprirëse si palë e tretë, vazhonte të ndërhynte në procedurat e rihapura si palë e tretë. Rezultati i tyre ishte i tillë që ndikonte dhe cenonte të drejtat mbi pronën, të drejta të cilat ankuesi pretendonte se i kishte fituar dhe të cilat ai pretendonte se po i gëzonte në ato momente. Nën këto rrethana, do të ishte formale jo vetëm të mohohej zbatueshmëria e nenit 6 §1 në lidhje me të drejtat e ankuesit mbi pronën – duke qenë se ndërhyrja e tij si palë e tretë për të mbrojtur të drejtat që ai pretendonte se kishte mbi pronën krijonte një pjesë integrale të procedurave të rihapura të para në tërësi – por edhe të mohohej njohja e statusit të tij “të viktimës” në këtë këndvështrim. Për pasojë, ndërhyrja e ankuesit si palë e tretë duhet të konsiderohet se i referohet nenit 6 §1 të Konventës në aspektin e tij “civil” (*shiko, mutatis mutandis, Perez kundër Francës* [GJP], nr. 47287/99, §66, GJEDNJ 2004-I) dhe kështu ai mund të pretendojë se është “viktimë” e shkeljes së atij parashikimi sipas nenit 34 të Konventës (*shiko, gjithashtu, Ziętal kundër Polonisë*, nr. 64972/01, §§57–59, 12 maj 2009).

69. Në vijim, Gjykata rrëzon kundërshtimin e Qeverisë.

b) Shfrytëzimi i mjeteve kompensuese vendase

70. Qeveria parashitroi se ankuesi nuk i kishte shfrytëzuar mjetet kompensuese të garantuara nga ligji vendas për palët e treta. Duke pasur parasysh faktin se procedurat vendase ishin ende pezull përpara gjykatave në kohën e komunikimit, ata kërkuan që aplikimi të konsiderohej i parakohshëm.

71. Në çështjen *Luli dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (të cituar më sipër, §§77–84, 1 prill 2014), Gjykata shqyrtoi dhe rrëzoi një sërë kundërshtish të ngritura nga Qeveria në lidhje me faktin se ankuesit nuk kishin shfrytëzuar mjetet kompensuese vendase për kohëzgjatjen e procedurave të përfunduara ose të mbetura pezull. Më tej, ajo vëren se Gjykata Kushtetuese, në vend që të nxirrte një konkluzion deklarativ për shkelje të së drejtës të një paditësi në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave (*shiko*

paragrafët 58–59 më sipër), nuk mund të ofrojë asnjë mjet korrigjues për të kompensuar situatën. Për më tepër, duke iu referuar vendimeve të saj të mëparshme në çështjen *Gjonbocari dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 10508/02, §§73–82, 23 tetor 2007) dhe *Marini kundër Shqipërisë* (nr. 3738/02, §§147–158, GJEDNJ 2007-XIV (ekstrakte)), Gjykata konstatoi se nuk kishte asnjë masë kompensuese në Shqipëri në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave të mbetura pezull ose të përfunduara në kohën reale të çështjes. Në këto rrethana, Gjykata konstaton se nuk kishte dhe ende nuk ka asnjë masë kompensuese efikase të disponueshme për ankuesin në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave të mbetura pezull ose të përfunduara. Për këtë arsye, ajo e rrëzon këtë kundërshti të Qeverisë.

c) Përfundim

72. Gjykata argumenton se ankesa për kohëzgjatjen e procedurave nuk është e pabazuar në fakte, sipas interpretimit të nenit 35 §3 të Konventës. Më tej, ajo konstaton se nuk është e papranueshme për ndonjë arsye tjetër. Për këtë arsye duhet të deklarohet e pranueshme.

B. Cilësitë

73. Qeveria parashtroi se procedurat ligjore kishin qenë komplekse, përderisa ato përfshinin një vlerësim të fakteve dhe të provave që kishin ndodhur më shumë se pesëdhjetë vite më parë. Qeveria fajësoi veprimet e palëve për kohëzgjatjen, si dhe problemet e lidhura me procesin për rikthimin dhe kompensimin e pronës. Ajo argumentoi se procedurat ishin realizuar brenda një kohe të arsyeshme, duke pasur parasysh arsyet e paraqitura më sipër.

74. Ankuesi këmbënguli se kohëzgjatja e procedimeve kishte qenë shumë e madhe.

75. Gjykata ritheksoi se “arsyeshmëria” e kohëzgjatjes së procedurave duhet të vlerësohet bazuar në rrethanat e çështjes dhe me referencë me kriteret e mëposhtme: kompleksiteti i çështjes, sjellja e ankuesit dhe e autoriteteve përkatëse dhe se çfarë rrezikonte ankuesi në atë mosmarrëveshje (*shiko, midis autoriteteve të tjera, Frydlander kundër Francës [GJP], nr. 30979/96, §43, GJEDNJ 2000-VII*).

76. Procedurat për të cilat u ankua paditësi filluan më 12 maj 2000 (*shiko paragrafin 67 më sipër*) dhe përfunduan më 20 shtator 2009; ato zgjatën 9 vjet, 4 muaj dhe 8 ditë. Gjykata pranon se natyra e problemit në çështje ishte i po të njëjtë kompleksitet. Megjithatë, sipas Gjykatës, vetëm ky fakt nuk mund të justifikojë periudhën prej 9 vitesh. Në lidhje me sjelljen e ankuesit, Gjykata mendon se ai nuk mund të fajësohet se ka shkaktuar vonesa ose mosveprim. Fakti që ai apeloj në gjykata më të larta për të mbrojtur interesat e tij nuk mund të përdoret kundër tij (*shiko Svetlana Orlova kundër Rusisë, nr. 4487/04, §46, 30 korrik 2009*).

77. Për sa i përket sjelljes së autoriteteve vendase, Gjykata vëren se gjykatat e shqyrtuan çështjen në tri grupe procedurash. Ajo thekson se është e një rëndësie të madhe që gjykatat vendase të jenë garantuesi absolut i shtetit të së drejtës. Megjithatë, në çështjen në fjalë, ato kontribuan në vonesë, duke e rikthyer vazhdimisht çështjen në gjykatat më të ulëta për një shqyrtim të ri. Në këtë pikëpamje, e drejta për shqyrtimin e një padie brenda një periudhe të arsyeshme kohore nuk do të kishte asnjë kuptim nëse gjykatat vendase do ta shqyrtonin një çështje disa herë duke e kaluar nga një gjykatë tek tjetra, edhe nëse në fund rezulton se kohëzgjatja e procedurave në çdo shkallë nuk duket të jetë shumë të gjata. Gjykata thekson se është detyrë e shtetit të paditur të organizojë sistemet ligjore në mënyrë të tillë që gjykatat e tij të përmbushin kërkesat e nenit 6 të Konventës, duke përfshirë detyrimin për të dëgjuar çështjet brenda një afati kohor të arsyeshëm (*shiko Svetlana Orlova, cituar më sipër, §47 dhe Sürmeli kundër Gjermanisë [GJP], nr. 75529/01, §129, 8 qershor 2006*).

78. Duke qenë se rikthimi i çështjes për rishqyrtim urdhërohej vazhdimisht si rezultat i gabimeve të bëra nga gjykatat më të ulëta, përsëritja e këtyre urdhrave të përsëritjes nxjerr në pah një deficiencë në sistemin gjyqësor, ku vetëm kjo deficiencë pengonte ankuesin të përftonte “të drejtat dhe detyrimet e tij civile”, që u përkasin procedurave në fjalë, të përcaktuara në një kohë të arsyeshme (*shiko Wierniszewska kundër Polonisë, nr. 41431/98, §46, 25 nëntor 2003; Matica kundër Rumanisë, nr. 19567/02, §24, 2 nëntor 2006; dhe Falimonov kundër Rusisë, nr. 11549/02, §58, 25 mars 2008*). Fakti që gjykatat vendase e dëgjuan çështjen disa herë nuk i çlironte ato nga detyrimi që t’i përmbaheshin kërkesës së afatit kohor të arsyeshëm të nenit 6 §1 (*shiko Litoselitis kundër Greqisë, nr. 62771/00, §32, 5 shkurt 2004*).

79. Në përfundim, për sa më sipër, Gjykata vendos se kohëzgjatja e procedurave ishte e madhe dhe nuk është respektuar kërkesa e kohës së arsyeshme bazuar në nenin 6 §1 të Konventës. Për këtë arsye, ka pasur një shkelje të atij parashikimi në çështjen në fjalë.

II. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 13 TË KONVENTËS

80. Bazuar në nenin 13 të Konventës, ankuesi parashtroi se nuk kishte asnjë mjet kompensues të efektshëm në lidhje me ankesën e tij për kohëzgjatjen e procedurave, bazuar në nenin 6 §1 të Konventës. Neni 13 parashikon si më poshtë:

“Çdokush, të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Konventë, ka të drejtën e një zgjidhjeje efektive para një organi kombëtar, pavarësisht se shkelja është kryer nga persona që veprojnë në përmbushje të funksioneve të tyre zyrtare.”

A. Pranueshmëria

81. Gjykata vendos se kjo ankesë nuk është e pabazuar në fakte sipas interpretimit të nenit 35 §3 të Konventës. Më tej, ajo konstaton se nuk është e papranueshme për ndonjë arsye tjetër. Për këtë arsye, ajo duhet deklaruar e pranueshme.

B. Cilësitë

82. Gjykata thekson se rezultatet në të cilat ka arritur, bazuar në çështjet e mëparshme në lidhje me Shqipërinë, për sa i përket shfrytëzimit të mjeteve kompensuese vendase për ankesën e paditësit për kohëzgjatje të paarsyeshme të procedurave, në kundërshtim me nenin 6 §1 të Konventës (shiko paragrafin 71 më sipër). Më tej, Gjykata vijon se në vijim të kësaj gjetjeje për çështjen konkrete, ka pasur një shkelje të nenit 13 të Konventës.

III. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 DHE TË NENIT 13 TË KONVENTËS

83. Fillimisht, ankuesi argumentoi se ndërhyrja e autoriteteve, duke ruajtur kontrollin mbi pikën e karburantit dhe në vijim, shpronësimi i saj, shkelte të drejtën e tij për të gëzuar në paqe pronat e tij siç garantohet në nenin 1 të Protokollit nr. 1 të Konventës. Përgjatë gjithë procedurave në lidhje me pavlefshmërinë e kontratës dhe të marrëveshjeve të përfunduara në vitin 1996 dhe bazuar në përfundimin e atyre procedurave, ankuesi argumentoi se si rezultat i përfundimit të atyre procedurave, kishte pasur një ndërhyrje të pajustificuar me të drejtën e tij mbi pronën, bazuar në nenin 1 të Protokollit nr. 1, i cili parashikon si më poshtë vijon:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e shteteve për të zbatuar ligje, që ato i çmojnë të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera.”

84. Gjithashtu, ai pretendonte se asnjë mjet kompensues, sipas interpretimit të nenit 13 të Konventës (cituar më sipër) nuk ishte i disponueshëm për të, për sa i përket kësaj ndërhyrjeje të pretenduar të pajustificuar në të drejtën e tij ndaj pronës.

A. Vërejtjet e palëve

1. Qeveria

85. Qeveria parashtroi se ankuesi nuk kishte gëzuar kurrë efektivisht pronësinë mbi instalimet në fjalë. Për më tepër, kontratat, në bazë të të cilave ankuesi pretendohet të kishte fituar të drejtat e pronës, ishin deklaruar të pavlefshme nga gjykatat vendase. Sipas opinionit të saj, procedurat e pavlefshmërisë kishin qenë të drejta. Në këto rrethana, Qeveria kundërshtoi faktin se jo çdo pretendim sipas nenit 1 të Protokollit nr. 1 ekzistonte, si edhe kundërshtoi kërkesën ligjore të ankuesit për të sjellë procedurat përpara kësaj Gjykate si një “viktimë” e supozuar e një shkeljeje të atij parashikimi.

2. Ankuesi

86. Ankuesi argumentoi se kishte fituar të drejtat e pronësisë mbi instalimet me anë të shitjeve të ligjshme të realizuara në vitin 1996, siç edhe konfirmohet nga certifikata e pronës e lëshuar nga Zyra e

Hipotekës në maj të vitit 1996. Ligji vendas nuk kërkonte një dorëzim fizik të objekteve për transferimin e pronësisë. Fakti se pronarët e tokës nuk kishin pasur pronësinë, nuk i pengonte palët të përmbyllnin një kontratë shitjesh për objekte në të ardhmen. Në këtë këndvështrim, kompanitë e karburantit nën pronësinë e shtetit e kishin kontrolluar pronën e tij në mënyrë të paligjshme dhe në mënyrë mashtruese. Ata nuk ishin pajtuar kurrë me vendimet e gjykatës, e cila kishte urdhëruar që prona të lirohej.

87. Më tej, ai argumentoi se procedurat në lidhje me pavlefshmërinë e kontratave të shitjes ishte nxitur dhe inkurajuar nga autoritetet dhe se ishin përfshirë në arbitrazh të dukshëm. Ai kishte vepruar në emër të pronarëve të tokës bazuar në prokurën e vlefshme; nga viti 1996 deri në vitin 2006, ai kishte marrë pjesë në procedurat vendase të ndërmarra nga ose kundër pronarëve të tokës; ai dhe ata u ishin adresuar autoriteteve në lidhje me shkeljet e të drejtave të tyre mbi pronën dhe pronarët e tokës nuk ishin ankuar kurrë për veprimet e tij gjatë kësaj kohe.

B. Vlerësimi i Gjykatës

1. Neni 1 i protokollit nr. 1 të Konventës

88. Neni 1 i Protokollit nr. 1 zbatohet vetëm për një nga zotërimet ekzistuese të një personi. Kështu, të ardhurat në të ardhmen nuk mund të konsiderohen se përbëjnë “zotërim” nëse nuk është fituar tashmë ose nëse nuk është e pagueshme. Për më tepër, shpresa se e drejta mbi pronën, e hequr prej kohësh, mund të rikthehet, nuk mund të konsiderohet si “zotërim” dhe po kështu as edhe një kërkesë e kushtëzuar, e cila ka kaluar si rezultat i mospërbushjes së kushtit (*shiko Gratzinger dhe Gratzingerova kundër Republikës Çeke (vendim)* [GJP], nr. 39794/98, §69, GJEDNJ 2002-VII). Megjithatë, në rrethana të caktuara, një “pritshmëri legjitime” për marrjen e një “aseti” mund të gëzojë mbrojtjen e nenit 1 të Protokollit nr. 1. Kështu, aty ku një interes pronësie është në formën e kërkesës, personi të cilit i atribuohet mund të konsiderohet se ka një “pritshmëri legjitime”, nëse ka mjaftueshëm bazë për interes në ligjin vendas, për shembull, aty ku është përcaktuar praktika ligjore vendase e cila konfirmon ekzistencën e tij (*shiko Kopecký kundër Slloovakisë* [GJP], nr. 44912/98, §52, GJEDNJ 2004-IX). Megjithatë, pritshmëria legjitime nuk mund të lindë aty ku ka një mosmarrëveshje në lidhje me interpretimin dhe zbatimin e saktë të ligjit vendas dhe në vijim parashtrimet e ankuesit rrëzohen nga gjykatat vendase (*shiko Kopecký, cituar më sipër*, §50).

89. Në këtë këndvështrim, autoritetet kombëtare dhe në veçanti gjykatat duhet të interpretojnë dhe të zbatojnë ligjin vendas. Juridiksion i Gjykatës për të verifikuar se ligji vendas është interpretuar dhe është zbatuar në mënyrë të saktë është i kufizuar dhe nuk është funksioni i saj të zërë vendin e gjykatave vendase; por roli i saj është të garantojë se vendimet e këtyre gjykatave nuk kanë arbitraritet ose nuk janë të paarsyeshme (*shiko Weitz kundër Polonisë (vendim)*, nr. 37727/05, 23 qershor 2009).

90. Gjykata vëren se ankesa e paditësit nuk është për një shkelje të pretenduar të Konventës në lidhje me të drejtat mbi pronën të pronarëve të tokës mbi sipërfaqen e tyre të tokës, ndërsa këta të fundit nuk kanë pretenduar kurrë për një shkelje të tillë ose nuk janë bashkuar kurrë me paditësin për të paraqitur aplikimin konkret. Ky ankim nuk është as për pamundësinë e ankuesit për të marrë pronësinë e tokës. Ankuesi pretendon se ai ishte viktimë e një shkeljeje të nenit 1 të protokollit nr. 1, në lidhje me të drejtat e tij mbi pronësinë e instalimeve dhe rezervuarëve të karburantit, siç pretendohet të jenë përvetësuar me anë të marrëveshjeve dhe të kontratave të realizuara me pronarët e tokës në vitin 1996.

91. Megjithatë, Gjykata nuk është e bindur se rrethanat e çështjes, të marra në konsideratë në tërësi, i akordonin ankuesit një “pronësi” sipas interpretimit të nenit 1 të protokollit nr. 1. Fillimisht, Gjykata vëren se në janar dhe në shkurt 1996, ankuesi dhe pronarët e tokës nënshkruan marrëveshje, sipas të cilave ankuesi do të asistonte pronarët e tokës për privatizimin e instalimeve dhe të rezervuarëve të karburantit që gjendeshin në pikën e karburantit. Këto marrëveshje ishin kontigjent në rikthimin e të drejtave të pronësisë të pronarëve të tokës mbi instalimet dhe rezervuarët e karburantit dhe në privatizimin e tyre (*shiko paragrafët 9, 21 dhe 22 më sipër*). Në atë kohë, të drejtat e pronësisë të pronarëve të tokës nuk ishin njohur ende dhe jo më t'u riktheheshin nga autoritetet vendase.

92. Së dyti, në prill 1996, Gjykata e Rrethit u akordoi pronarëve të tokës një sipërfaqe toke dhe

urdhëroi që instalimet dhe rezervuarët e karburantit të ndërtuar në të të riktheheshin kundrejt asnjë kostoje, ndërkohë u përmend privatizimi i atyre objekteve (*shiko paragrafin 11 më sipër*). Certifikata e pronës, e datës 30 maj 1996, tregonte të drejtën e pronarëve mbi sipërfaqen e tokës, por nuk ishte vendosur asnjë zë i veçantë për të drejtën e tyre mbi instalimet dhe rezervuarët e karburantit (*shiko paragrafin 12 më sipër*). Në fakt, pronarët e tokës nuk patën kurrë kontroll ose pronësi mbi instalimet dhe rezervuarët e karburantit.

93. Së treti, pavarësisht mungesës së ushtrimit të të drejtave mbi pronën nga pronarët e tokës mbi instalimet dhe rezervuarët e karburantit, në maj 1996, me shpresën se një ditë ai do të fitonte pronësinë mbi ato objekte, ankuesi nënshkroi një kontratë shitjeje me pronarët e tokës (*shiko paragrafin 23 më sipër*). Gjithashtu, ankuesi ia doli të regjistronte edhe titullin në zyrën e hipotekës (*shiko paragrafin 23 më sipër*). Në të vërtetë, instalimet dhe rezervuarët e karburantit gjatë gjithë kohës u administruan dhe u shfrytëzuan nga dy kompani naftë të shtetit (*shiko paragrafët 11, 33 dhe 40 më sipër*).

94. Së katërti, në procedimet vendase, në lidhje me vlefshmërinë e marrëveshjeve dhe të kontratave të firmosura në vitin 1996 midis pronarëve, dje ankuesit, vetë ankuesi pranoi se marrëveshjet e huas ishin fiktive (*shiko paragrafin 32 më sipër*). Gjykatat vendase vërtetuan argumentet e sjella nga pronarët për pavlefshmërinë e plotë të kontratave të shitjes. Dukë bërë një gjë të tillë, ata arritën në përfundimin se kontratat ishin fiktive, duke qenë se ankuesi nuk kishte paguar asnjë çmim shitjeje, ndërsa pronarët nuk kishin dhënë asnjë hua për ankuesin. Për më tepër, midis ankuesit dhe pronarëve nuk ishte ndërtuar asnjë kompani e përbashkët (*shiko paragrafët 33 dhe 40 më sipër*). Ankuesi nuk argumentoi kurrë përpara gjykatave vendase dhe kësaj Gjykate se në të vërtetë ai kishte paguar çmimin e shitjes sipas kontratës (*shiko paragrafët 32, 34 42 dhe 45 më sipër*). Gjykata nuk ka asnjë të dhënë përpara, e cila do ta lejonte të shkëputej nga gjetjet e gjykatave vendase.

95. Për këto arsye, Gjykata vendos se ankuesi nuk kishte pasur kurrë një “posedim” ekzistues. Kontratat të cilat ai nënshkroi ishin të kushtëzuara mbi përmbushjen e pikave të cilat nuk u realizuan kurrë. Ato bazoheshin në premisën se një ditë ai do të kishte pronësi efektive të atyre objekteve, ndërkohë që nuk kishte asnjë bazë për këtë premisë në rrethanat e situatës ose në ligjin vendas.

96. Më tej, Gjykata vëren se në procedime në lidhje me vlefshmërinë e marrëveshjeve dhe të kontratave të firmosura në vitin 1996, ankuesi kishte përfitimin e procedurave kundërshtuese dhe kishte mundësi të mjaftueshme t'i përdorte të gjitha argumentet që ai i gjykonte me vend për çështjen (*shiko paragrafët 32, 34, 42 dhe 45 më sipër*). Gjykata arrin në përfundimin se vendimi i Gjykatës së Rrethit për të pranuar të gjitha dokumentet në dosjen e çështjes të paraqitur nga pronarët gjatë fazës së parë të procedurave në lidhje me vlefshmërinë e kontratave dhe të marrëveshjeve, duke përfshirë prokurën, ishte në përputhje me nenin 300 të KPC-së (*shiko paragrafët 28 dhe 48 më sipër*). Përbërja e Gjykatës së Apelit, e cila dëgjoi çështjen, ishte ndërtuar në përputhje me ligjin vendas (*shiko Kaçiu dhe Kotorri, cituar më sipër, §142*). Gjykata e Apelit vendosi, gjithashtu, që të rihapte pjesërisht gjykimin gjyqësor dhe pranoi prova të reja të sjella nga ankuesi (*shiko paragrafin 40 më sipër*). Fakti se gjykatësit e Gjykatës së Lartë dhe të Gjykatës Kushtetuese tashmë kishin dëgjuar dhe kishin marrë vendime mbi apelimet e paraqitura nga ankuesi në lidhje me procedurat që nuk lidheshin më çështjen dhe të shkëputura prej saj, nuk mjafton për të vënë dyshim mbi paanshmërinë e tyre në kontekstin e procedurave aktuale në mungesë të provave. Ankuesi nuk përcaktoi mangësi të tjera procedurale në para-shtrimet e tij në Gjykatë.

97. Konkluzionet e parashtruara janë mjaftueshëm për të bërë që Gjykata të arrijë në përfundimet se ankuesi nuk kishte “posedime ekzistuese” ose “pretendime” të cilat binin ndesh me nenin 1 të Protokollit nr. 1. Më tej, ajo vijon se ky ankim duhet të kundërshtohet si i papajtueshëm *ratione materiae* në përputhje me nenin 35 §§3(a) dhe 4 të Konventës.

2. Neni 13 i Konventës

98. Ankuesi kundërshtoi me argumentin se nuk kishte asnjë mjet kompensues, siç kërkohej nga neni 13 i Konventës, në lidhje me të drejtat e tij, bazuar në nenin 1 të Protokollit nr. 1.

99. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, neni 13 zbatohet vetëm kur një individ ka një “padi të

vërtetueshme” se është viktimë e një shkeljeje, të njëjës nga të drejtat e Konventës (*shiko, midis shumë autoriteteve të tjera Boyle dhe Rice kundër Mbretërisë së Bashkuar, 27 prill 1988, §52, seritë A, nr. 131; më së fundi Nada kundër Zvicrës [GJP], nr. 10593/08, §208, GJEDNJ 2012 dhe Investimet e Othymia BV kundër Hollandës (vendim), nr. 75292/10, §34, 16 qershor 2015*).

100. Duke pasur në konsideratë përfundimet e mësipërme të cilat rrëzojnë ankesën bazuar në nenin 1 të Protokollit nr. 1 si të papranueshme me argumentin se nuk përputhet *ratione materiae*, Gjykata vendos se nuk ka asnjë “padi të vërtetueshme” për një ndërhyrje të pajustificueshme me të drejtën e ankuesit për pronën, të tillë që të mund të zbatohet neni 13 në çështjen konkrete (*shiko Vasilchenko kundër Rusisë, nr. 34784/02, §54, 23 shtator 2010 dhe së fundmi Rukavina kundër Kroacisë (vendim), nr. 770/12, §75, 6 janar 2015*). Në vijim argumentohet se kjo ankesë po ashtu është e papranueshme bazuar në nenin 35 §3(a) të Konventës dhe për këtë arsye duhet të kundërshtohet bazuar në nenin 35 §4.

IV. SHKELJE TË TJERA TË PRETEN-DUARA TË KONVENTËS

101. Në parashtrimet e ankuesit, procedurat që ndryshonin të drejtat e pronarëve mbi pronën ishin të padrejta dhe në shkelje të nenit 6 §1 të Konventës, sepse nuk respektonin vendimet e formës së prerë dhe për mungesë të paanshmërisë së bankës së Gjykatës së Lartë të datës 12 maj 2000.

102. Qeveria argumentoi se rishikimi mbikë-qyrës ishte mundësuar në Kodin e Procedurës Civile dhe çdo palë në procedime kishte të drejtën t’i adresohet atij. Përdorimi i tij nuk përbënte një shkelje të parimit të sigurisë ligjore.

103. Siç është vërejtur edhe në raste të tjera nga Gjykata, mosrespektimi i vendimit të formës së prerë është një akt i momentit i cili nuk krijon një situatë të vazhdueshme, edhe nëse në rastin konkret, ai nxit rihapjen e procedimeve (*shiko Khanyan kundër Armenisë (vendim), nr. 19065/05, 5 korrik 2007; Gargali kundër Bullgarisë (vendim), nr. 67670/01, 5 qershor 2006; Nosov kundër Rusisë (vendim), nr. 30877/02, 20 tetor 2005; Sardin kundër Rusisë (vendim), nr. 69582/01, 12 shkurt 2004; Stanca kundër Rumanisë (vendim), nr. 59028/00, 27 prill 2004; dhe Sitokhova kundër Rusisë (vendim), nr. 55609/00, 2 shtator 2004*). Për më tepër, në përputhje me nenin 35 §1 të Konventës, ai vetëm mund të shqyrtonte ankesat, sipas të cilit mjetet kompensuese vendase janë shfrytëzuar dhe janë dorëzuar brenda një periudhe prej gjashtë muajsh nga data e vendimit vendas “të formës së prerë”. Nëse nuk ka asnjë mjet kompensues kundër një akti të caktuar i cili pretendohet të jetë në shkelje me Konventën, data kur akti ndodh konsiderohet të jetë “e formës së prerë” për qëllimet e rregullit të periudhës gjashtëmujore (*shiko, për shembull, Valašinas kundër Lituanisë (vendim), nr. 44558/98, 14 mars 2000*).

104. Në rastin konkret, ankuesi paraqiti një ankesë kushtetuese kundër vendimeve të Gjykatës së Lartë të datës 12 maj 2000. Ankesa u deklarua e papranueshme nga Gjykata Kushtetuese, më 7 dhjetor 2000. Për pasojë, edhe nëse hamendësohej se ankesa kushtetuese ishte një mjet kompensues i efektshëm për qëllim të atyre procedimeve, vendimi i formës së prerë u dha më 7 dhjetor 2000, që do të thotë më shumë se gjashtë muaj përpara datës në të cilën u dorëzua ankimi, 6 gusht 2003.

105. Në këtë mënyrë, këto ankesa duhet të kundërshtohen në përputhje me nenin 35 §§1 të Konventës.

V. ZBATIMI I NENIT 46 DHE 41 TË KONVENTËS

A. Zbatimi i nenit 46 të Konventës

106. Neni 46 i Konventës parashikon:

“1. Palët e Larta Kontraktuese marrin përsipër të respektojnë vendimin e formës së prerë të Gjykatës në çdo çështje ku ato janë palë.

2. Vendimi i formës së prerë i Gjykatës i përcillet Komitetit të Ministrave, i cili mbikëqyr ekzekutimin e tij.”

107. Gjykata i referohet dhe përsërit gjetjet e saj në çështjen *Luli dhe të tjerët* (cituar më sipër, §§114–19) në lidhje me nenin 46 të Konventës. Ajo nxit shtetin e paditur që me prioritet të aprovojë masat e përgjithshme siç përcaktohet në paragrafin 118 të atij vendimi dhe të ofrojë një mjet kompensues të efektshëm vendas për kohëzgjatjen e tepërt të procedimeve.

B. Zbatimi i nenit 41 të Konventës

108. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

1. Dëmi

109. Ankuesi kërkoi 1,186,088,150 euro (EUR) për dëmin monetar dhe 100,000,000 euro për dëmin jomonetar.

110. Qeveria kundërshtoi kërkesën e ankuesit.

111. Gjykata nuk vëren ndonjë lidhje midis shkeljeve në thelb procedurale të neneve 6 §1 dhe 13, të cilat i ka konstatuar dhe dëmit monetar të pretenduar nga ankuesi; për këtë arsye ajo e kundërshton këtë kërkesë. Nga ana tjetër, ajo i jep ankuesit 1,000 euro për dëmin jomonetar të paraqitur prej tij, bazuar në shkeljet e konstatuara.

2. Kostot dhe shpenzimet

112. Në mungesë të pretendimeve nga ana e ankuesit për rimbursim të kostove dhe të shpenzimeve, Gjykata nuk akordon asnjë shumë për këtë pjesë.

3. Interesi i vonuar

113. Gjykata e gjykon si të përshtatshme që norma e interesit të vonuar të bazohet në normën huadhënëse marginale të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës do t'i shtohen pikë tripërqindëshe.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. E deklaron ankesën të pranueshme sipas nenit 6 §1 të Konventës dhe ankesën e lidhur me të sipas nenit 13 në lidhje me kohëzgjatjen e procedimeve, të cilat filluan më 12 maj 2000 dhe përfunduan më 20 shtator 2009.

2. I deklaron të papranueshme ankesën bazuar në nenin 1 të Protokollit nr. 1 dhe ankesën e lidhur me të sipas nenit 13, si edhe pjesën e mbetur të ankesave bazuar në nenin 6 §1 të Konventës.

3. Gjykon se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave të cilat filluan më 12 maj 2000 dhe përfunduan më 20 shtator 2009.

4. Gjykon se ka pasur një shkelje të nenit 13 të Konventës për shkak të mungesës së një mjeti kompensues efikas në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave në fjalë.

5. Gjykon:

a) se shteti paditës duhet t'i paguajë ankuesit 1,000 euro (një mijë euro) brenda tre muajve nga data në të cilën vendimi bëhet i formës së prerë në përputhje me nenin 44 §2 të Konventës, plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme, në lidhje me dëmin jomonetar, për t'u konvertuar në vlerën monetare të shtetit të paditur në normën e zbatueshme në datën e shlyerjes;

b) se që nga përfundimi i tre muajve të përmendur më sipër deri në shlyerje, interesi i thjeshtë do të jetë i pagueshëm në shumën e mësipërme në normën e barabartë me normën huadhënëse marginale të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së vonesës plus pikë tripërqindëshe;

6. Hedh poshtë pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesit për kompensim të drejtë.

E hartuar në anglisht dhe e njoftuar me shkrim më 21 prill 2016, sipas rregullit 77 §§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Abel Campos
Regjistruar
(firmosur)

Marjana Lazarova Trajkovska
Kryetare
(firmosur)

SEKSIONI I PARË
“MIRELA SINANI KUNDËR SHQIPËRISË”
DHE 6 APLIKIME TË TJERA¹⁹

VENDIM

(aplikimi nr. 21634/15)

(shikoni listën bashkëngjitur)

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur më 10 maj 2016, si një komitet, i përbërë nga:

Aleš Pejchal, president

Ledi Bianku

Armen Harutyunyan, gjykatës

dhe Abel Campos, regjistrar i seksionit,

Pasi ka shqyrtuar aplikimet e mësipërme,

Pasi ka shqyrtuar deklarimet formale në të cilat pranohet një zgjidhje e çështjeve në mënyrë miqësore,

Pasi ka diskutuar, vendos si më poshtë:

FAKTET DHE PROCEDURA

Një listë me ankuesit paraqitet në shtojcë.

Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj, znj. A. Hicka nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

Ankuesit paraqitën shqetësimet e tyre bazuar në nenin 6 §1 të Konventës për kohëzgjatjen e procedimeve civile.

Më 25 janar dhe 8 mars 2016, në Gjykatë u dorëzuan deklarata për një zgjidhje të çështjes në mënyrë miqësore të firmosura nga palët, sipas së cilave, në lidhje me aplikimet nr. 21634/15, 21693/15, 25430/15, 27429/15, 30171/15 dhe 30175/15, ankuesit binin dakord të hiqnin dorë nga kërkesa të tjera ndaj Shqipërisë, për sa u përket fakteve nga të cilat lindnin këto aplikime: ndaj një premtimi të Qeverisë për t’iu paguar secilit 1100 euro (një mijë e njëqind euro) për të mbuluar të gjitha dhe çdo dëm jomonetar, si edhe kostot dhe shpenzimet.

Për sa u përket aplikimit nr. 27438/15, ankuesi ra dakord të hiqte dorë nga çdo kërkesë tjetër kundër Shqipërisë në lidhje me faktet nga të cilat lindi ky aplikim ndaj një premtimi të Qeverisë për t’i paguar 1700 euro (një mijë e shtatëqind euro), për të mbuluar të gjitha dhe çdo dëm jomonetar, si edhe kostot dhe shpenzimet.

Sipas deklarimeve për zgjidhje në mënyrë miqësore, shumat e mësipërme do të konvertohen në vlerën monetare vendase me normën e zbatueshme në datën e pagesës, pa përfshirë asnjë taksë që mund të jetë e zbatueshme. Ato do të paguhën brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të marrë nga Gjykata. Në rast se këto shuma nuk paguhën në periudhën e caktuar tremujore, Qeveria do të paguajë një interes të thjeshtë për to, që nga përfundimi i asaj periudhe deri në kompensim, me një normë të barabartë me normën marzhinale huadhënëse të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së mospagimit plus tre për qind. Pagesat e mësipërme do të përbëjnë zgjidhjen përfundimtare të çështjeve.

LIGJI

Gjykata bëhet me dije për zgjidhjen në mënyrë miqësore të arritur midis palëve. Ajo është e kënaqur që zgjidhja bazohet mbi respektimin e të drejtave të njeriut të përcaktuar në Konventë dhe në protokollet e saj dhe nuk gjen asnjë arsye për të justifikuar vijimin e shqyrtimit të ankimeve. Për sa më

¹⁹ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 167. Tiranë, 2016. f. 20232

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

sipër, është me vend që çështjet të hiqen nga lista.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

Vendos t'i heqë aplikimet nga lista e çështjeve në përputhje me nenin 39 të Konventës.

E hartuar në anglisht dhe e njoftuar me shkrim më 2 qershor 2016.

Abel Campos

(firmosur)

Aleš Pejchal

(firmosur)

Shtojcë

Nr.	Aplikimi nr.	Paraqitur më	Emri i ankuesit, datëlindja vendbanimi	Përfaqësuar nga
1	21634/15	27.4.2015	Mirela Sinani 9.9.1964 Tiranë	Rudi Metaj
2	21693/15	20.4.2015	Pëllumb Haxhiu 18.3.1952 Tiranë	Rudi Metaj
3	25430/15	13.5.2015	Mirvete Rama 19.10.1972 Tiranë	Rudi Metaj
4	27429/15	1.6.2015	Kosta Kaci 12.4.1963 Gjirokastër	Rudi Metaj
5	27438/15	15.5.2015	Kujtim Shqopa 16.4.1964 Durrës	Rudi Metaj
6	30171/15	15.6.2015	Pranvera Berberi 1955 Bilisht	Rudi Metaj
7	30175/15	15.6.2015	Matilda Naska 20.6.1971 Tiranë	Rudi Metaj

SEKSIONI I PARË
“JANI MIHANI KUNDËR SHQIPËRISË”²⁰
(ankimi nr. 47760/09)

VENDIM

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur më 13 shtator 2016, si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, presidente

Robert Spano

Pauliine Koskelo, gjykatës

dhe Renata Gegener, zëvendësregjistare e seksionit,

Në lidhje me ankimin e më sipërm të paraqitur më 29 gusht 2009,

Në lidhje me deklaratën e paraqitur nga Qeveria e paditur, më 22 prill 2013, e cila i kërkonte Gjykatës të përjashtonte ankimin nga lista e çështjeve, si dhe në lidhje me përgjigjen e ankuesit për atë deklaratë,

Pasi ka diskutuar, vendos si më poshtë vijon:

FAKTET DHE PROCEDURA

Ankuesi, z. Jani Mihani, është një shtetas shqiptar, i cili ka lindur në vitin 1961 dhe jeton në Kavajë.

Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj i asaj kohe, znj. L. Mandia nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

Fillimisht ankuesi shprehu pakënaqësinë se kishte ishin shkelur nenet 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe neni 1 i protokollit nr. 1 të Konventës për shkak të moszbatimit të një vendimi të formës së prerë të gjykatës. Gjithashtu, ai u ankua bazuar në nenin 8 të Konventës, i cili iu komunikua Qeverisë.

Rrethanat e çështjes

Më 20 tetor 2005, ankuesi mori një leje ndërtimi, e vlefshme deri më 28 dhjetor 2006.

Më 31 janar 2008, Bashkia e Kavajës (Bashkia) vendosi të rrëzonte kërkesën e ankuesit për shkakun se ai nuk kishte justifikim të arsyeshëm për të vonesën në fillimin e punimeve të ndërtimit.

Më 18 qershor 2008, Gjykata e Rrethit Durrës e anuloi vendimin dhe urdhëroi zgjatjen e vlefshmërisë së lejes. Më 14 prill 2009, Gjykata e Apelit Durrës la në fuqi vendimin e gjykatës më të ulët. Më 13 maj 2009, u lëshua një urdhër zbatimi.

Më 2 dhjetor 2011, Bashkia vendosi të zgjaste vlefshmërinë e lejes së ndërtimit.

Më 12 dhjetor 2011, zyra përmbartimore i ndërpreu procedurat e zbatimit me argumentin se vendimi i formës së prerë ishte zbatuar plotësisht. Ankuesi kishte tërhequr një kërkesë për kostot dhe shpenzimet.

Më 17 qershor 2012, ankuesi informoi Gjykatën se tashmë kishte filluar punimet konform vendimit të bashkisë duke e zgjatur vlefshmërinë e lejes së ndërtimit.

LIGJI

A. Në lidhje me nenet 6 §1 dhe 13 të Konventës dhe nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës

Ankuesi shprehu pakënaqësinë bazuar në nenet 6 §1 dhe 13 të Konventës dhe nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës për zbatimin e vonuar të vendimit të formës së prerë.

Pasi nuk u arrit një zgjidhje miqësore, me anë të një letre të datës 22 prill 2013, Qeveria informoi Gjykatën se propozonte të bëhej një deklaratë njëpalëshe për zgjidhjen e çështjes së ngritur nga kjo pjesë e ankimit. Më tej, Qeveria i kërkoi Gjykatës që të përjashtonte ankimin në përputhje me nenin 37 të Konventës.

Në deklaratë shpjegohej si më poshtë:

²⁰ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 232. Tiranë, 2016. f. 24219

“Qeveria e Shqipërisë ofron t’i paguajë z. Jani Mihanit 1,000 euro *ex gratia* për të mbuluar çdo dhe të gjithë dëmet jomonetare, si edhe kostot dhe shpenzimet, plus çdo taksë, e cila mund t’i tarifohej ankuesit.

Qeveria e Shqipërisë pranon zgjatjen e paarsyeshme të procedurave vendase, në të cilat u përfshi ankuesi, dhe shpreh keqardhjen për vonesën në ekzekutimin e vendimit të Gjykatës së Apelit, Durrës, vendimi me nr. 138, i datës 14 prill 2009.

Shuma e sipërpërmendur i akordohet ankuesit, fillimisht duke pasur parasysh se vendimi është ekzekutuar dhe së dyti se ankuesi ka hequr dorë nga zbatimi i urdhrat në kushtet kur ai është ekzekutuar plotësisht.

Kjo shumë do të konvertohet në vlerën monetare vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës dhe do të paguhet brenda tre muajve nga data e shpalljes së vendimit të marrë nga Gjykata për ta përjashtuar çështjen nga lista e saj e çështjeve. Në rastin kur nuk kjo shumë nuk paguhet brenda periudhës prej tre muajsh, Qeveria ndërmerr të paguajë një interes të thjeshtë për të, nga përfundimi i asaj periudhe deri në zgjidhje, në një normë të barasvlefshme me normën marzhinale të huadhënies të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së mospagimit plus pikë tripërqindëshe. Pagesa do të përbëjë zgjidhjen përfundimtare të çështjes.”

Në letrën e tij të datës 25 maj 2013, ankuesi pohon se nuk ishte i kënaqur me kushtet e deklaratës njëpalëshe, sepse dëmi monetar që kishte kërkuar ishte më i lartë sesa shuma e ofruar nga Qeveria.

Gjykata kujton se neni 37 i Konventës parashikon se ajo mund të vendosë të përjashtojë një ankim nga lista e saj e çështjeve në çdo fazë të procedimeve, kur rrethanat çojnë në një nga rezultatet e specifikuar sipas shkronjave (a), (b) ose (c) të paragrafit 1 të atij neni. Neni 37 §1 (c) i jep të drejtën Gjykatës specifikisht të përjashtojë një çështje nga lista e saj “për çdo arsye tjetër të përcaktuar nga Gjykata, kur shqyrtimi i ankimit nuk është më i justifikueshëm për t’u vazhduar”.

Gjithashtu, ajo thekson se në rrethana të caktuara, ajo mund ta përjashtojë një ankim sipas nenit 37 §1 (c) në bazë të një deklarate të njëanshme nga Qeveria e paditur, edhe nëse ankuesi dëshiron që të vazhdohet më shqyrtimin e çështjes.

Për këtë qëllim, Gjykata ka shqyrtuar deklaratën sipas parimeve që dalin nga praktika e saj gjyqësore, veçanërisht në çështjet *Vendimi Tahsin Acar (Tahsin Acar kundër Turqisë (kundërshtit paraprake) [GJP], nr. 26307/95, §§75–77, GJEDNJ 2003–VI; WAZA Sp. z.o.o. kundër Polonisë (vendim), nr. 11602/02, 26 qershor 2007; dhe Sulwinska kundër Polonisë (vendim), nr. 28953/03, 18 shtator 2007).*

Në një sërë rastesh, duke përfshirë edhe ato të paraqitura kundër Shqipërisë, Gjykata ka përdorur praktikën e saj në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave dhe nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës për moszbatim të vendimeve të formës së prerë të gjykatës (*shiko Gjyly kundër Shqipërisë, nr. 32907/07, §§19–28, 29 shtator 2009; dhe Luli dhe tjerët kundër Shqipërisë, nr. 64480/09, 64482/09, 12874/10, 56935/10, 3129/12 dhe 31355/09, §§63–64, 1 prill 2014).*

Gjykata vëren se pavarësisht përdorimit të shprehjes *ex gratia*, deklarata e njëanshme e Qeverisë përmban një pranim të shkëlqes së neneve 6 dhe 13 të Konventës dhe nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës, dhe se shuma e parave të ofruara synon të kompensojë ankuesin për dëmin e vuajtur si rezultat i zbatimit të vonuar të vendimit të formës së prerë.

Duke iu referuar natyrës së pranimeve të pranuar në deklaratën e Qeverisë, si edhe shumën e kompensimit të propozuar – e cila është në përputhje me shumën e ofruar në çështje të ngjashme – Gjykata mendon se nuk është e justifikueshme të vazhdojë më tej me shqyrtimin e ankimit (neni 37 §1 (c)).

Në vijim, duke u bazuar në shqyrtimet e mësipërme, dhe veçanërisht duke marrë në konsideratë praktikën gjyqësore të qartë dhe gjithëpërfshirëse mbi tematikën, Gjykatës i garantohet respekt për të drejtat e njeriut siç përcaktohet në Konventë dhe në protokolle, dhe për këtë arsye nuk i kërkohet të vazhdojë me shqyrtimin e ankimit (neni 37 §1 *in fine*).

Së fundmi, Gjykata thekson se nëse Qeveria nuk përmbush kushtet e deklaratës së saj të njëanshme, ankimi mund të rikthehet në listë në zbatim të nenit 37 §2 të Konventës (*Josipović kundër Serbisë (vendim), nr. 18369/07, 4 mars 2008).*

Nga sa u përmend më sipër, është gjëja e duhur që Çështja “të hiqet nga lista, bazuar në ankimet sipas neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, si dhe me nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

B. Në lidhje me nenin 8 të Konventës

Duke u mbështetur në nenin 8 të Konventës, ankuesi shprehu pakënaqësinë edhe për shkelje të nenit 8 të Konventës për arsye se moszbatimi nga ana e autoriteteve të vendimit të formës së prerë në kohën e duhur kishte shkelur të drejtën e tij për jetë familjare.

Gjykata vëren se ankuesi nuk paraqiti ndonjë procedurë vendase në lidhje me ankimin e tij dhe për këtë arsye nuk ka paraqitur përpara autoriteteve kombëtare thelbin e ankimit të tij. Sipas kësaj pike, kjo pjesë e ankimit duhet rrëzuar për mosshfrytëzim të masave vendase, sipas nenit 35 §3 dhe 4 të Konventës.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

- Merr parasysh kushtet e deklaratës së Qeverisë së paditur sipas neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, si dhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës dhe të modaliteteve për garantimin e respektimit të premtimeve të përmendura këtu.

- Vendos ta heq pjesën korresponduese të ankimit nga lista e çështjeve në përputhje me nenin 37 §1 (c) të Konventës.

- E deklaron pjesën e mbetur të ankimit të papranueshme.

E përgatitur në anglisht dhe e shpallur me shkrim më 6 tetor 2016.

Renata Degener

Zëvendësregjistrare(*firmosur*)

Kristina Pardalos

Presidente(*firmosur*)

SEKSIONI I KATËRT

ÇËSHTJA

“MIHANI KUNDËR SHQIPËRISË”

(*ankimi nr. 47760/09*)

Deklaratë njëpalëshe

Unë deklaroj se Qeveria e Shqipërisë ofron t'i paguajë *ex gratia* z. Jani Mihani 1000 euro për të mbuluar çdo dhe të gjithë dëmin jomonetar, si edhe kostot dhe shpenzimet, plus çdo taksë që mund t'i tarifohet ankuesit.

Qeveria e Shqipërisë pranon kohëzgjatjen e paarsyeshme të procedurave vendase, në të cilat u përfshi ankuesi dhe shpreh keqardhjen për vonesën në ekzekutimin e vendimit të Gjykatës së Apelit Durrës, nr. 138, në datën 14.4.2009.

Shuma e sipërpërmendur i ofrohet ankuesit, duke marrë në konsideratë fillimisht faktin se vendimi është ekzekutuar dhe së dyti se ankuesi kishte hequr dorë nga zbatimi i urdhrit gjyqësor në kushte kur ai është ekzekutuar plotësisht.

Kjo shumë do të konvertohet në vlerën monetare vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës dhe do të paguhet brenda tre muajve nga data e shpalljes së vendimit të marrë nga Gjykata për të nxjerrë çështjen nga lista e saj e çështjeve. Në rast se kjo shumë nuk paguhet brenda periudhës së premtuar prej tre muajsh, Qeveria premton të paguajë interesin e thjeshtë mbi të, nga përfundimi i asaj periudhe deri në zgjidhje, në një normë të barabartë me normën marzhinale të huadhënies së Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së vonesës plus pikë tripërqindëshe. Pagesa do të përbëjë zgjidhjen përfundimtare të çështjes.

Për Qeverinë

Lediana Mandia

Avokate e Përgjithshme e Shtetit

(*firmosur, vulosur*)

Tiranë, më 22 prill 2013

SEKSIONI I PARË
ÇËSHTJA
“SHEHU KUNDËR SHQIPËRISË”²¹
(ankimi nr. 33704/09)

VENDIM

Strasbourg

6 tetor 2016

Ky vendim është i formës së prerë; por mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.

Në çështjen “Shehu kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë) e mbledhur si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, presidente

Robert Spano

Pauliine Koskelo, gjykatës

dhe Renata Gegener, zëvendësregjistare e seksionit,

Pas një diskutimi me dyer të mbyllura më 13 shtator 2016,

Lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë.

PROCEDURA

1. Çështja filloi më 19 maj 2009 me një ankim (nr. 33704/09) kundër Republikës së Shqipërisë paraqitur në Gjykatë nga një shtetase shqiptare, znj. Përpraimë Shehu (ankuesja) sipas nenit 34 të Konventës për Mbrotjtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa).

2. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga Agjencia e saj e asaj kohe znj. L.Mandia nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

3. Më 10 korrik 2012, ankimi iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

4. Ankuesja ka lindur në vitin 1947 dhe jeton në Tiranë.

5. Me anë të një vendimi të formës së prerë, i datës 21 qershor 1996, Gjykata e Rrethit Tepelenë, urdhëroi Këshillin e Rrethit Tepelenë t'i paguante ankueses 530,941 lekë shqiptarë (TË GJITHA), si kompensim për marrjen e shtëpisë së saj nga Shteti në vitin 1967. Vendimi u bë i formës së prerë në një datë të papërcaktuar në vitin 1996.

6. Më 15 korrik 1998, u lëshua një urdhër zbatimi nga gjykata.

7. Me anë të një vendimi të formës së prerë, të datës 25 prill 2008, Gjykata e Rrethit Gjirokastrë, urdhëroi Këshillin e Qarkut Gjirokastrë t'i paguante ankueses 1,237,336 TË GJITHA si një kompensim për zbatimin e vonuar të vendimit të Gjykatës së Rrethit Tepelenë, të datës 21 qershor 1996. Vendimi u bë i formës së prerë më 25 maj 2008.

8. Më 27 qershor 2008, u lëshua një urdhër zbatimi nga gjykata.

9. Nga 1996 deri në vitin 2009, ankuesi i kishte dërguar vazhdimisht letra autoriteteve për zbatimin e vendimeve të formës së prerë. Gjithashtu, ajo kishte ndërmarrë procedurat zbatuese me anë të një përmbarduesi.

10. Më 23 janar 2009, Gjykata Kushtetuese pranoi se kishte pasur një shkelje për një gjykim të drejtë si rezultat i moszbatimit të vendimeve të formës së prerë.

11. Më 8 dhjetor 2009, të dy vendimet u zbatuan dhe ankueses iu paguan shumat.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDASE

12. Ligji dhe praktika përkatëse vendase janë përshkruar në çështjet “Qufaj Co. sh.p.k. kundër

²¹ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 232. Tiranë, 2016. f. 24221

Shqipërisë” (nr. 54268/00, §§21–26, 18 nëntor 2004) dhe “Gjyli kundër Shqipërisë” (nr. 32907/07, §§19–28, 29 shtator 2009).

LIGJI

I. SHTRIRJA E ÇËSHTJES

13. Në ankimin e saj fillestar në Gjykatë, ankuesja pretendonte se kishte pasur shkelje të neneve 6 §1 të Konventës dhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e procedimeve të zbatimit të vendimeve të formës së prerë të datës 21 qershor 1996 dhe 25 prill 2008. Më 21 qershor 2013, ankuesja dorëzoi kërkesat e saj për kompensim të drejtë së bashku me ankesat shtesë për moszbatim të një vendimi vendas së formës së prerë të datës 24 janar 2009, që i akordonte asaj kompensim në vend të rikthimit të pronës së saj së trashëguar.

14. Gjykata vëren se kërkesa e re e ankueses, më datë 21 qershor 2013, nuk i ishte komunikuar palëve, duke qenë se nuk ishte përfshirë në formularin e ankimit. Në këtë mënyrë, shtrirja e çështjes përpara Gjykatës është e kufizuar brenda afatit të procedurave të zbatimit, siç u komunikua nga Qeveria, më 10 korrik 2012, sipas Rregullit 54 §2 (b) të Rregullores së Gjykatës.

II. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6 §1 TË KONVENTËS

15. Ankuesja paraqiti shqetësimin se kohëzgjatja e procedurave të zbatimit nuk respektoi kërkesën për “kohë të arsyeshme”, parashtruar në nenin 6 §1 të Konventës, i cili për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon si më poshtë:

“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij civile ... çdokush ka të drejtën për një seancë dëgjimore ... të drejtë ... nga [një] ... gjykatë ...”

16. Qeveria u mbështet në faktin se kishte pasur një mosmarrëveshje midis autoriteteve shtetërore për përgjegjësinë e tyre për të zbatuar vendimin, dhe për faktin se ankuesja nuk kishte paguar brenda afatit të duhur taksën për përmbarimin. Qeveria argumentoi se nuk kishte pasur shkelje të nenit 6 §1 të Konventës.

A. Pranueshmëria

17. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është e pabazuar në fakte sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Më tej ajo vëren se ajo nuk është e papranueshme për ndonjë arsye tjetër. Kështu, ajo duhet deklaruar e pranueshme.

B. Cilësitë

18. Gjykata vëren se periudha për shqyrtim fillonte në një datë të papërcaktuar në vitin 1996, kur vendimi i Gjykatës së Rrethit Tepelenë, i datës 21 qershor 1996 u bë i formës së prerë (*shiko Gjyli kundër Shqipërisë, cituar më sipër, §33*). Ai përfundoi më 8 dhjetor 2009, kur u zbatua plotësisht. Procedurat e zbatimit zgjatën trembëdhjetë vjet dhe pothuajse gjashtë muaj. Vendimi i formës së prerë i datës 25 prill 2008, njohu interesin e rritur si rezultat i moszbatimit të vendimit të formës së prerë të datës 21 qershor 1996 dhe u zbatua pas një viti dhe gjashtë muajsh.

19. Më tej, Gjykata vëren se Qeveria nuk ofroi shpjegime bindëse për këtë periudhë të tejkzgjatur pasiviteti dhe vonese të zbatimit të vendimit të formës së prerë të datës 21 qershor 1996. Në të vërtetë, ndryshe nga sa u parashtrua (*shiko paragrafin 16 më sipër*), vonesa në procedurat e zbatimit duket të jetë shkaktuar nga vetë autoritetet, dhe jo nga fakti se ankuesja nuk kishte paguar taksën e përmbarimit në afatin e duhur. Nuk ka asnjë tregues se pasiviteti dhe vonesa u shkaktuan për shkak të kompleksitetit të çështjes apo për shkak të sjelljes së ankuesit. Përkundrazi, ankuesja e kërkoi zbatimin e vendimit të formës së prerë në favor të saj disa herë (*shiko paragrafin 9 më sipër*).

20. Tashmë, Gjykata ka gjetur shkelje të nenit 6 §1 të Konventës në çështjet e procedurave civile ku evidentohen problematika të ngjashme me at në çështjen konkrete (*shiko Luli dhe të tjerët kundër Shqipërisë, nr. 64480/09, 64482/09, 12874/10, 56935/10, 3129/12 dhe 31355/09, 1 prill 2014; dhe Gjyli, cituar më sipër, §§43–47*).

21. Sipas të gjithë materialit të dorëzuar përpara saj, Gjykata është e mendimit se Qeveria nuk ka paraqitur fakte apo argumente për ta bindur atë që të marrë një vendim tjetër për çështjen konkrete. Duke pasur parasysh praktikën ligjore për subjektin, ajo vendos se kohëzgjatja e procedurave të zbatimit për vendimin e formës së prerë, të datës 21 qershor 1996, ishte shtyrë shumë dhe nuk kishte respektuar kërkesën për “kohë të arsyeshme”.

III. SHKELJA E PRETENDUAR E NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS

22. Ankuesja u ankua edhe për kohëzgjatjen e procedurave të zbatimit sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës, i cili përcakton si më poshtë vijon:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë e tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare. Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e shteteve për të zbatuar ligje, që ato i çmojnë të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përpunje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera.”

23. Qeveria parashtroi faktin se duke qenë se shumtë e akorduara me anë të vendimeve të formës së prerë ishin paguar të plota, ankesa sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 ishte e bazuar në fakte.

24. Duke pasur parasysh faktin se shumtë e akorduara sipas vendimeve të formës së prerë ishin paguar, sipas nenit 6 §1 të Konventës (*shiko paragrafin 21 më sipër*), bazuar në gjetjet e saj, Gjykata është e mendimit se nuk është e nevojshme të shqyrtohet Çështja “sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

IV. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

25. Neni 41 i Konventës parashikon si më poshtë vijon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

26. Ankuesja kërkoi 200,000 euro (EUR) për dëmin monetar për sa ka të bëjë me shtëpinë, e cila i kaloi shtetit në vitin 1967 dhe 300,000 EUR për dëmin jomonetar.

27. Qeveria i kundërshtoi këto kërkesa.

28. Gjykata nuk dallon ndonjë lidhje rastësore midis shkeljes së konstatuar dhe dëmit monetar të pretenduar, për këtë arsye ajo e hedh poshtë këtë kërkesë. Nga ana tjetër, Gjykata është e mendimit se ankuesja duhet të kishte mbështetur dëmin jomonetar. Duke marrë një vendim mbi një bazë të drejtë, nën këtë frymë, Gjykata i akordon asaj 3,300 EUR.

B. Kostot dhe shpenzimet

29. Ankuesja kërkoi edhe 100,000 EUR për kostot dhe shpenzimet e bëra në gjykatat vendase dhe në Gjykatën e Strasburgut.

30. Qeveria e kundërshtoi kërkesën.

31. Duke pasur parasysh faktin se ankuesja nuk paraqiti dokumente mbështetëse për kostot dhe shpenzimet, Gjykata nuk akordon asgjë për këtë gjë.

C. Interes i vonuar

32. Gjykata vendos që norma e interesit të vonuar duhet të bazohet në normën huadhënëse marzhinale të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës i duhen shtuar pikë tripërqindëshe.

PËR KËTO ARSYE, NË MËNYRË UNANIME, GJYKATA:

1. E deklaron ankimin të pranueshëm.
2. Vendos se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës për sa i përket kohëzgjatjes së procedurave të zbatimit.

3. Vendos se nuk është e nevojshme që Çështja “të shqyrtohet nën nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

4. Vendos:

a) se Shteti i paditur, brenda tre muajve, duhet t’i paguajë ankueses 3,300 EUR (tre mijë e treqind euro) për dëmin monetar plus çdo taksë që mund të tarifohej, të cilat duhen konvertuar në vlerën monetare të Shtetit të paditur, në normën e zbatueshme në datën e shlyerjes;

b) se që nga përfundimi i tre muajve të përmendur më sipër deri në shlyerje, interesi i thjeshtë duhet të paguhet në shumën e më sipërme, në një normë të barasvlefshme me normën huadhënëse marzhinale të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së vonesës së pagesës plus pikë tripërqindëshe.

5. Rrëzon pjesën tjetër të kërkesës së ankueses për kompensim të drejtë.

E përgatitur në anglisht dhe njoftuar me shkrim, më 6 tetor 2016, sipas rregullit 77 §2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Renata Degener
Zëvendësregjistruese
(*firmosur*)

Kristina Pardalos
Presidente
(*firmosur*)

SEKSIONI I PARË
ÇËSHTJA “BRAHIMAJ KUNDËR SHQIPËRISË”²²
(ankimi nr. 4801/13)

VENDIM

Strasbourg
6 tetor 2016

Ky vendim është i formës së prerë, por mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.

Në çështjen “Brahimaj kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, presidente

Aleš Pajchal

Robert Spano, gjykatës,

dhe Renata Gegener, zëvendësregjistrare e seksionit,

Pas një diskutimi me dyer të mbyllura më 13 shtator 2016,

Lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë.

PROCEDURA

1. Çështja filloi më 8 janar 2013, me një ankim (nr. 4801/13) nga një shtetas shqiptar, z. Gëzim Brahimaj (ankuesi) kundër Republikës së Shqipërisë, të paraqitur në Gjykatë sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen dhe të Drejtat e Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa).

2. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj znj. A. Hicka, nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

3. Më 22 shtator 2014, ankimi iu komunikua Qeverisë.

4. Qeveria nuk paraqiti vërejtje për pranueshmërinë dhe cilësitë e çështjes brenda afatit kohor të lejuar.

5. Ankuesi nuk paraqiti kërkesa për kompensim të drejtë brenda afatit kohor të lejuar (rregulli 60 i Rregullores së Gjykatës).

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

6. Ankuesi ka lindur në vitin 1968 dhe jeton në Vlorë.

7. Më 30 maj 2007, Gjykata e Rrethit Vlorë urdhëroi Policinë e Ndërtimit Dega Vlorë t'i paguante ankuesit 2,795,956 lekë shqiptarë (TË GJITHA) për prishjen e pajustifikuar të pronës së tij.

8. Më 11 qershor 2008, vendimi u la në fuqi nga Gjykata e Apelit Vlorë dhe u bë i formës së prerë.

9. Më 11 shtator 2008, u lëshua një urdhër gjyqësor për zbatim.

10. Nga viti 2009 deri në vitin 2012, përmbartimi kërkoi por pa sukses zbatimin e vendimit nga Policia e Ndërtimit Vlorë dhe nga Inspektorati Ndërtimor Urbanistik Kombëtar.

11. Deri më sot, vendimi i formës së prerë ka mbetur i pazbatuar.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDASE

12. Ligji dhe praktika përkatëse vendase janë përshkruar në çështjet *Qufaj Co. sh.p.k. kundër Shqipërisë* (nr. 54268/00, §§21–26, 18 nëntor 2004) dhe *Gjyli kundër Shqipërisë* (nr. 32907/07, §§19–28, 29 shtator 2009).

13. Përveç praktikës gjyqësore të Gjykatës Kushtetuese, në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave të përmendura në vendimin e Gjykatës në çështjen *Luli dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 64480/09, 64482/09, 12874/10, 56935/10, 3129/12 dhe 31355/09, 1 prill 2014), Gjykata Kushtetuese ka lëshuar tre vendime të njëpasnjëshëm, ku konstaton një shkelje të të drejtave të paditësit për sa i

²² Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 232. Tiranë, 2016. f. 24224

përket procedurave gjyqësore të ndërprera (vendimet nr. 3/15, të datës 26 janar 2015; 56, të datës 21 korrik 2015 dhe 69/15, të datës 17 nëntor 2015). Paditësit nuk iu dha asnjë shpërblim për ato vendime.

14. Më tej, Gjykata Kushtetuese ka rikonfirmuar praktikën e vet të gjatë ku gjen shkeljen e të drejtave të paditësit për kohëzgjatjen e procedurave të moszbatimit (vendimet nr. 9/14, të datës 27 shkurt 2014; 16/14, të datës 21 mars 2014; 32/14, të datës 26 maj 2014; 46/14 dhe 47/14, më 30 korrik 2014; 14/15, më 30 mars 2015; 24/15, më 27 prill 2015; 25/15, më 22 maj 2015; 52/15, më 20 korrik 2015; 61/15, më 23 shtator 2015; 72/15, më 27 nëntor 2015). Paditësit nuk iu dha asnjë shpërblim në këto vendime dhe as ndonjë formë tjetër kompensimi për moszbatimin e vazhduar.

LIGJI

I. SHKELJE E PRETENDUAR E NENEVE 6 §1 DHE 13 TË KONVENTËS

15. Ankuesi shprehu pakënaqësinë se moszbatimi i vendimit të Gjykatës së Rrethit Vlorë, i datës 30 maj 2007, ashtu siç u la në fuqi me anë të vendimit të Gjykatës së Apelit Vlorë, më 11 qershor 2008, shkelte të drejtat e tij sipas neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, të cilat parashikojnë si më poshtë:

Neni 6 §1

“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij civile ... çdokush ka të drejtën për një seancë dëgjimore ... të drejtë ... nga [një] ... gjykatë ...”

Neni 13

“Çdokush, të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Konventë, ka të drejtën e një zgjidhjeje efektive para një organi kombëtar, pavarësisht se shkelja është kryer nga persona që veprojnë në përmbushje të funksioneve të tyre zyrtare.”

16. Qeveria nuk paraqiti vërejtje për pranueshmërinë dhe cilësitë e çështjes brenda afatit kohor të lejuar (shiko, gjithashtu, paragrafin 4 më sipër).

A. Pranueshmëria

17. Gjykata vëren se ankesa nuk është e pabazuar në fakte sipas kuptimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Më tej, ajo vëren se ajo nuk është e papranueshme për ndonjë arsye tjetër. Për këtë arsye duhet të deklarohet e pranueshme.

B. Cilësitë

18. Gjykata rithekson parimet e përgjithshme sipas nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimit të formës së prerë të gjykatës, të cilat parashikohen *inter alia* në *Qufaj Co. sh.p.k.* (cituar më sipër, §38) dhe në çështjen *Gjyli* (cituar më sipër, §§43–44).

19. Gjithashtu, Gjykata i referohet vendimeve të saj të mëparshme duke konstatuar se në Shqipëri nuk ekziston asnjë kompensim efektiv në lidhje me zbatimin e vonuar ose me moszbatimin e vendimit të formës së prerë të gjykatës (shiko *Gjyli*, cituar më sipër, §§55–60; *Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë*, nr. 609/07; §§33–35, 20 korrik 2010; dhe *Luli dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§77–84). Duke iu referuar edhe praktikës gjyqësore më të fundit të Gjykatës Kushtetuese, siç përcaktohet më sipër në paragrafët 13–14, Gjykata konstaton se nuk ka pasur dhe ende nuk ka asnjë kompensim efikas për ankuesin në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave të moszbatimit.

20. Duke pasur parasysh praktikën e saj gjyqësore të mirëpërcaktuar mbi objektin (*Qufaj Co. sh.p.k.*, cituar më sipër; *Gjyli*, cituar më sipër; *Puto dhe të tjerët*, cituar më sipër; dhe *Luli dhe të tjerët*, cituar më sipër), Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës për sa i përket moszbatimit të vendimit të formës së prerë dhe një shkelje të nenit 13 të Konventës për arsye se ankuesi nuk mori një shpërblim efikas kombëtar si shlyerje për dëmin e shkaktuar nga moszbatimi.

II. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

21. Neni 41 i Konventës parashikon si më poshtë vijon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

22. Ankuesi nuk paraqiti kërkesa për kompensim të drejtë brenda afatit kohor të lejuar. Për pasojë, nuk duhet akorduar asnjë dëm monetar. Megjithatë, duke pasur parasysh natyrën e shkeljes së

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

Konventës së konstatuar, Qeveria e paditur duhet të garantojë zbatimin e vendimit të formës së prerë në çështjen e ankuesit brenda tre muajve në përputhje me nenin 28 §2 të Konventës (shiko për shembull, *Vukelić kundër Malit të Zi*, nr. 58258/09, §107, 4 korrik 2013; *Mikhaylova dhe të tjerët kundër Ukrainës*, nr. 16475/02, §40, 15 qershor 2006; dhe *Lisyanskiy kundër Ukrainës*, nr. 17899/02, §34, 4 prill 2006).

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. E deklaron ankimin të pranueshëm.
2. Vendors se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës për sa i përket moszbatimit të vendimit vendas së formës së prerë.
3. Vendors se ka pasur një shkelje të nenit 13 të Konventës për sa i përket mungesës së një kompensimi për moszbatimin e vendimit.
4. Vendors se Shteti i paditur duhet të sigurojë, me anë të mënyrave të duhura, zbatimin e vendimit të formës së prerë të dhënë në favor të ankuesit, brenda tre muajve në përputhje me nenin 28 §2 të Konventës.

E përgatitur në anglisht dhe njoftuar me shkrim, më 6 tetor 2016, sipas Rregullit 77 §2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Renata Degener
Zëvendësregjistruese
(*firmosur*)

Kristina Pardalos
Presidente
(*firmosur*)

SEKSIONI I PARË
ÇËSHTJA
“QERIMI DHE CANAJ KUNDËR SHQIPËRISË”²³
(ankimet nr. 12878/10 dhe 74858/12)

VENDIM
Strasbourg
8 shtator 2016

Ky vendim është i formës së prerë, por mund të bëhet objekt për rishikim redaktues.

Në çështjen “Qerimi dhe Canaj kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si një komitet i përbërë nga:

Aleš Pejchal, president

Ledi Bianku

Armen Harutyunyan, gjyqtarë

dhe Abel Campos, regjistruar i seksionit,

Pasi kanë diskutuar me dyer të mbyllura, më 10 maj 2016,

Pasi kanë vërejtur se Çështja “ligjore në ankesat e mëposhtme tashmë është objekt i një praktike gjyqësore të mirëpërcaktuar të Gjykatës (shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë, nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §31 korrik 2012),

Lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë.

PROCEDURA

1. Çështja filloi me dy ankime (nr. 12878/10 dhe 74858/12), kundër Republikës së Shqipërisë paraqitur në Gjykatë nga dy shtetas shqiptarë sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa). Detajet e ankuesve përcaktohen në shtojcën nr. 1, bashkëngjitur vendimit.

2. Qeveria e Shqipërisë (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj e asaj kohe, znj. A. Hicka nga Zyra e Avokatit të Popullit.

3. Më 20 dhjetor 2013, ankimet iu komunikuan Qeverisë.

4. Ankuesit nuk paraqitën pretendime për kompensim të drejtë brenda afatit kohor të lejuar (rregulli 60 i Rregullores së Gjykatës).

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

A. Ankimi nr. 12878/10: Qerimi

5. Më 1 nëntor 2002, Komisioni i Durrësit për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave (Komisioni), midis të tjerave, i njohu ankuesit të drejtat mbi pronën e trashëguar mbi një sipërfaqe toke me përmasat 8,000 m². Duke qenë se sipërfaqja ishte e zënë, ankuesi dhe trashëgimtarët e tjerë do të kompensohej në natyrë me një sipërfaqe toke ekuivalente.

B. Ankimi nr. 74858/12: Canaj

6. Më 23 nëntor 2001, Komisioni i Fierit, midis të tjerave, i njohu ankuesit të drejtat mbi një sipërfaqe toke të trashëguar me sipërfaqe prej 1,121 m², nga e cila u rikthyen 598 m². Duke qenë se sipërfaqja prej 523 m² ishte e zënë, ankuesit dhe trashëgimtarëve të tjerë do t’iu akordohej një kompensim në shumën 251,040 lekë (“TË GJITHA”).

II. LIGJI PËRKATËS VENDAS

7. Ligji dhe praktika përkatëse vendase përshkruhen në detaje ne, *inter alia*, vendimin “Ramadhi

²³ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 232. Tiranë, 2016. f. 24226

kundër Shqipërisë” (nr. 38222/02, 13 nëntor 2007); *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §§23–53, 31 korrik 2012) dhe, së fundmi, *Sharra dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25038/08, 64376/09, 64399/09, 347/10, 1376/10, 4036/10, 12889/10, 20240/10, 29442/10, 29617/10, 33154/11, dhe 2032/12, §§33–43, 10 nëntor 2015).

III. MATERIALET E KËSHILLIT TË EVROPËS

8. Materialet që kanë lidhje me këtë çështje u referuan në vendimet e kësaj Gjykate: *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §44; *Metalla dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 30264/08, 42120/08, 54403/08 dhe 54411/08, §§15–17, 16 korrik 2015); dhe *Karagozji dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25408/06, 37419/06, 49121/06, 1504/07, 19772/07, 46685/07, 49411/07, 27242/08, 61912/08, dhe 15075/09, §§36–38, 8 prill 2014).

LIGJI

I. BASHKIMI I ANKIMEVE

9. Duke qenë se të dy ankuesit ngritën të njëjtën problematikë, Gjykata vendas se ata duhen bashkuar sipas rregullit 42 §1 të Rregullores së Gjykatës.

II. SHKELJE TË PRETENDUARA TË NENEVE 6 §1 DHE 13 TË KONVENTËS, SI DHE NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS NË LIDHJE ME MOSZBATI-MIN E VENDIMEVE TË FORMËS SË PRERË

Ankuesit pretendonin se ka pasur një shkelje të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat i akordonin atyre kompensim në vend të rikthimit të pronave të tyre. Gjykata ngriti mocionin e saj për faktin nëse ka pasur një shkelje të neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës.

Neni 6 §1 i Konventës, për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon si më poshtë:

“Në përcaktimin e të drejtave civile dhe detyrimeve ... çdo njeri ka të drejtën për një seancë... dëgjimore... nga [një] ... tribunal...”

Neni 13 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdonjëri të drejtat dhe liritë e të cilit, siç parashikohen në Konventë, janë thyer, do të përfitojë një kompensim efektiv përpara një autoriteti kombëtar, pavarësisht faktit se thyerja mund të jetë bërë nga persona me një pozicion zyrtar.”

Neni 1 i protokollit nr. 1 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe për kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e një Shteti për të zbatuar ligje, që ai i çmon të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera.”

A. PRANUESHMËRIA

11. Qeveria nuk kundërshtoi pranueshmërinë e këtyre çështjeve.

12. Gjykata thekson se këto ankesa nuk janë të pabazuara në fakte sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Më tej ajo thekson, se ato nuk janë të papranueshme sipas ndonjë argumenti tjetër. Kështu, ato duhet të deklarohen të pranueshme.

B. Cilësitë

13. Gjykata nuk debatoi në lidhje me pakënaqësitë e ankuesve dhe pranoi se ankimet ishin objekt i praktikës ligjore të mirëpërcaktuar, sipas vendimit të çështjes *Manushaqe Puto dhe të tjerët* cituar më sipër.

14. Duke marrë në konsideratë gjetjet në çështjet e mëparshme kundër Shqipërisë, për të cilat Qeveria nuk parashtroi ndonjë argument, që mund të shkaktonte shpëputje prej tyre (*shiko, midis të tjerave Çausht Drizja kundër Shqipërisë, nr. 10810/05, §§87–89 dhe §§91–94, 15 mars 2011; Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§93–97 dhe referencat cituar në të; dhe së fundmi, Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §§49–51; Metalla dhe të tjerët, cituar më sipër, §§29–31; dhe Siliqi dhe të tjerët, cituar më sipër, §§19*), Gjykata konstaton se moszbatimi i vendimeve vendase të formës së prerë nga ana e autoriteteve vendase dhe siç vihet re edhe mospagimi i kompensimit të dhënë, shkelte të drejtat e ankuesve bazuar në nenin 6

§1 dhe në nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

15. Gjithashtu, Gjykata përfundon se nuk kishte, dhe vazhdon të mos ketë, shpërblime efikase vendase, të cilat mundësonin një rregullim të përshtatshëm dhe të mjaftueshëm për moszbatimin e tejzgjatur të vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat akordonin kompensim. Kështu, ka një shkelje të nenit 13 të Konventës (*shiko Manushaqe Puto dhe të tjerët, cituar më sipër, §§72–84 dhe referencat e cituara në të*).

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

16. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Nëse Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të Protokolleve në të, dhe nëse ligji i brendshëm i Palës së Lartë Kontraktuese në fjalë lejon që të bëhet vetëm kompensim i pjesshëm, nëse është e nevojshme, Gjykata duhet të ofrojë kompensim të drejtë për palën e dëmtuar.”

17. Ankuesit nuk parashtruan kërkesat për kompensim të drejtë brenda afatit kohor të lejuar. Për këtë arsye, Gjykata është e mendimit se nuk duhet akorduar dëm monetar. Megjithatë, Gjykata mendon se Qeveria duhet të sigurojë pagesën e një forme kompensimi efikase për ankuesit në lidhje me sipërfaqet e tokës, në përputhje me vendimet e Komisionit dhe me pjesën e pronës së ankuesve, brenda tre muajve (*shiko, për shembull, Vukelić v. Montenegro*, nr. 58258/09, §107, 4 qershor 2013; *Mikheylova dhe të tjerët kundër Ukrainës*, nr. 16475/02, §40, 15 qershor 2006; dhe *Lisjanskij kundër Ukrainës*, nr. 17899/02, §34, 4 prill 2006).

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. Vendos t'i bashkojë të gjitha ankimet.
2. I deklaron ankimet në lidhje me nenet 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë të pranueshme.
3. Gjykon se ka pasur një shkelje të neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës për sa ka të bëjë me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë.
4. Gjykon se Shteti i paditur duhet të garantojë, me anë të mjeteve të duhura, zbatimin e vendimeve të Komisionit të dhënë në favor të ankuesve, brenda tre muajve.

Përgatitur në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 8 shtator 2016, sipas rregullit 77 §§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Abel Campos
Regjistrues

Aleš Pejchal
President

Shtojca 1

LISTA E ANKUESVE

Nr.	Emri dhe no. i çështjes	Emri i ankuesve (viti i lindjes)	Shteti i vendbanimit	Përfaqësuar nga	Data e prezantimit
1.	Qerimi kundër Shqipërisë nr. 12878/10	Ahmet Qerimi (1933)	Shqipëri	Askush	10 shkurt 2010
2.	Canaj kundër Shqipërisë nr. 74858/12	Mero Canaj (1944)	Shqipëri	Askush	19 qershor 2009

SEKSIONI I PARË
**“QAZIM ÇELA KUNDËR SHQIPËRISË
DHE ALBI PETRELA KUNDËR SHQIPËRISË”²⁴**
(ankimet nr. 15373/15 dhe 3604/16)

VENDIM

Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur më 18 tetor 2016, si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, presidente

Robert Spano

Pauliine Koskelo, gjykatës

dhe Renata Degener, zëvendëssekretare e seksionit

Duke pasur parasysh ankimet e mësipërme, dorëzuar respektivisht më 24 mars 2015 dhe 27 korrik 2012,

Duke pasur parasysh deklaratat formale në të cilat pranohet një zgjidhje miqësore e çështjeve, *Pasi ka diskutuar*, vendos si më poshtë:

FAKTET DHE PROCEDURA

Në shtojcë gjendet një listë me ankuesit.

Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj znj. A. Hicka, nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

Ankuesit ngritën pretendimet në bazë të nenit 6 §1 të Konventës, në referencë edhe të nenit 13 të Konventës, për kohëzgjatjen e procedimeve civile dhe administrative të ndërmarra respektivisht.

Për sa i përket ankimit nr. 15373/15, në datën 13 qershor dhe 20 shtator 2016, Gjykata mori deklaratat për zgjidhje miqësore të nënshkruara nga palët, sipas të cilave ankuesi hiqte dorë nga ngritja e pretendimeve të mëtejshme kundër Shqipërisë në lidhje me faktet që ngrinin këtë ankim kundër sipërmarrjes së Qeverisë për t'i paguar atij 4,400 EUR (katër mijë e katërqind euro) për të mbuluar çdo dëm jomonetar, si edhe kostot dhe shpenzimet.

Në lidhje me ankimin nr. 3604/16, më 27 korrik dhe 20 shtator 2016, Gjykata mori deklaratat për zgjidhje miqësore të nënshkruara nga palët, sipas të cilave ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga ngritja e pretendimeve të tjera kundër Shqipërisë në lidhje me faktet që ngrinin këtë ankim kundër sipërmarrjes së Qeverisë për t'i paguar atij 4,700 EUR (katër mijë e shtatëqind euro) për të mbuluar çdo dëm jomonetar, si edhe kostot dhe shpenzimet.

Sipas deklaratave për zgjidhje miqësore, shumat e mësipërme do të konvertohen në monedhën vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës dhe do të përjashtohen nga çdo taksë që mund të jetë e zbatueshme. Ato do të paguhën brenda tre muajve nga data e njofimit të vendimit të marrë nga Gjykata. Në rast se këto shuma nuk paguhën brenda periudhës së përcaktuar prej tre muajsh, Qeveria do të marrë përsipër të paguajë interesin e thjeshtë mbi to, nga përfundimi i asaj periudhe deri në kompensim, në një normë të barabartë me normën marginale të huadhënies të Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së vonesës së pagesës plus pikë tre përqindëshe. Pagesat e mësipërme do të përbëjnë zgjidhjen përfundimtare të çështjeve.

LIGJI

Gjykata merr në konsideratë zgjidhjen miqësore të arritur midis palëve. Ajo sigurohet se zgjidhja bazohet në respektimin e të drejtave të njeriut, siç përcaktohet në Konventë dhe në protokollet e saj dhe nuk konstaton asnjë arsye për të justifikuar një shqyrtim të mëtejshëm të ankimit. Në lidhje me sa më sipër, është me vend që çështjet të hiqen nga lista.

²⁴ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 7. Tiranë, 2017. f. 211

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

- Vendos t'i bashkojë ankimet.
- Vendos t'i heqë ankimet nga lista e saj e çështjeve sipas nenit 39 të Konventës.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim, më 10 nëntor 2016.

Renata Degener
Zëvendëssekretare

Kristina Pardalos
Presidente

SHTOJCË
(ankimi nr. 15373/15)

Qazim Çela është një shtetas shqiptar, lindur në vitin 1952, i cili jeton në Tiranë dhe u përfaqësua nga R. Metaj.

Ankimi nr. 3604/16

Albi Petrela është një shtetas shqiptar, lindur në vitin 1969, i cili jeton në Tiranë.

DEKLARATË
ECHR-LE16.0aG YP/EME/mlb
ÇËSHTJA
“ÇELA KUNDËR SHQIPËRISË”
(ankimi nr. 15373/15)

Unë deklaroj se Qeveria e Shqipërisë ka ofruar t'i paguajë *ex gratia* 4,400 EUR Qazim Çelës, me qëllimin për të siguruar një zgjidhje miqësore për çështjen e sipërpërmendur e mbetur pezull përpara Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut, për të mbuluar të gjithë dëmin jomonetar, si edhe kostot dhe shpenzimet plus ndonjë taksë e cila mund t'i tariforet ankuesit.

Kjo shumë do të konvertohet në monedhën vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës dhe do të paguhet brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të marrë nga Gjykata për ta përjashtuar çështjen nga lista e saj e çështjeve. Në rast se kjo shumë nuk paguhet brenda periudhës së përcaktuar prej tre muajsh, Qeveria do të marrë përsipër të paguajë interes të thjeshtë mbi të, nga përfundimi i asaj periudhe deri në kompensim në një normë të barabartë me normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së vonësës së pagesës plus pikë trepërqindëshe. Pagesa do të përbëjë zgjidhjen përfundimtare të çështjes.

Për Qeverinë
(emri) (firmosur) (vendi) *Tiranë* (data) *19.09.2016*

DEKLARATË

ECHR-LE16.0aG

YP/EME/mlb

ÇËSHTJA “PETRELA KUNDËR SHQIPËRISË”

(ankimi nr. 3604/16)

Unë deklaroj se Qeveria e Shqipërisë ka ofruar t'i paguajë *ex gratia* 4,700 EUR Albi Petrelës, me qëllimin për të siguruar një zgjidhje miqësore për çështjen e sipërpërmendur, e mbetur pezull përpara Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut, për të mbuluar të gjithë dëmin jomonetar, si edhe kostot dhe shpenzimet plus ndonjë taksë e cila mund t'i tariforet ankuesit.

Kjo shumë do të konvertohet në monedhën vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës dhe do të paguhet brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të marrë nga Gjykata për ta përjashtuar çështjen nga lista e saj e çështjeve. Në rast se kjo shumë nuk paguhet brenda periudhës së përcaktuar prej tre muajsh, Qeveria do të marrë përsipër të paguajë interes të thjeshtë mbi të, nga përfundimi i asaj periudhe deri në kompensim në një normë të barabartë me normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së vonesës së pagesës plus pikë tre përqindëshe. Pagesa do të përbëjë zgjidhjen përfundimtare të çështjes.

Për Qeverinë

(emri) (firmosur) (vendi) *Tiranë* (data) *19.09.2016*

SEKSIONI I PARË
“THANAS DINO KUNDËR SHQIPËRISË”²⁵
(ankimi nr. 49976/13)

VENDIM

Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur më 18 tetor 2016, si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, presidente

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke gjykatës,

dhe Renata Degener, zëvendëssekretar i seksionit,

Duke pasur parasysh ankimin e mësipërm dorëzuar më 30 korrik 2013,

Duke pasur parasysh deklaratat formale në të cilat pranohet një zgjidhje miqësore e çështjes,

Pasi ka diskutuar, vendos si më poshtë.

FAKTET DHE PROCEDURA

Ankuesi, z. Thanas Dino, është një shtetas shqiptar, i cili ka lindur në vitin 1949 dhe jeton në Gjirokastrë.

Qeveria Shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj, znj. A. Hicka nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

Ankuesi pretendonte se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës, në lidhje me mos-zbatimin e vendimit të formës së prerë të gjykatës, dhënë në favor të tij, ku urdhërohej pagesa e dëmeve të shkaktuara si rezultat i pushimit të tij të padrejtë nga puna.

Më 12 janar 2015 dhe 5 shtator 2016, Gjykata mori deklarata për zgjidhje miqësore të firmosura nga palët sipas të cilave ankuesi binte dakord të hiqte dorë nga pretendime të tjera ndaj Shqipërisë në lidhje me faktet që ngritën këtë ankim kundër një vendimi të Qeverisë për t’i paguar atij 6,600 euro (gjashtë mijë e gjashtëqind euro) për të mbuluar çdo dhe të gjitha dëmet monetare dhe jomonetare, si edhe kostot dhe shpenzimet, të cilat do të konvertohen në vlerën monetare vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës, duke u përjashtuar nga çdo taksë, që mund të jetë e zbatueshme. Kjo shumë do të paguhet brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të marrë nga Gjykata. Në rast se kjo shumë nuk paguhet brenda periudhës së përcaktuar tremujore, Qeveria merr përsipër të paguajë një interes të thjeshtë ndaj saj, që nga përfundimi i asaj periudhe deri në kompensim, në një normë të barabartë me normën marginale huadhënëse të Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së vonesës së pagesës plus pikë trepërqindëshe. Pagesa do të përbëjë zgjidhjen përfundimtare të çështjes.

LIGJI

Gjykata merr në konsideratë zgjidhjen miqësore të arritur midis palëve. Ajo sigurohet se zgjidhja bazohet në respektimin e të drejtave të njeriut siç përcaktohet në Konventë dhe në protokollet e saj dhe nuk konstaton asnjë arsye për të justifikuar një shqyrtim të mëtejshëm të ankimit. Në lidhje me sa më sipër, është me vend që Çështja “të hiqet nga lista.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

- Vendos ta përjashtojë ankimin nga lista e saj e çështjeve, në përputhje me nenin 39 të Konventës.

E hartuar në anglisht dhe e njoftuar me shkrim, më 10 nëntor 2016.

Renata Degener
Zëvendëssekretare

Kristina Pardalos
Presidente

²⁵ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 7. Tiranë, 2017. f. 212

SEKSIONI I KATËRT
**DEKLARATË
ÇËSHTJA**
ECHR-LE16.0aG YP/EME/210
“DINO KUNDËR SHQIPËRISË”
(ankimi nr. 49976/13)

Unë deklaroj se Qeveria e Shqipërisë ka ofruar t'i paguajë *ex gratia* 6,600 euro (gjashtë mijë e gjashtëqind euro) Thanas Dinos, për të siguruar një zgjidhje miqësore për çështjen e sipërpërmendur e cila është pezull përpara Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut. Kjo shumë, e cila shërben për të mbuluar të gjitha dëmet monetare dhe jomonetare, si edhe kostot dhe shpenzimet, do të konvertohet në vlerën monetare vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës dhe do të përjashtohet nga çdo taksë e cila mund të jetë e zbatueshme. Shuma do të paguhet brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të marrë nga Gjykata për ta përjashtuar çështjen nga lista e saj e çështjeve. Në rast se kjo shumë nuk paguhet brenda periudhës së sipërpërmendur prej tre muajsh, Qeveria merr përsipër të paguajë një interes të thjeshtë ndaj saj, që nga momenti i përfundimit të asaj periudhe deri në kompensim, në një normë të barasvlershme me normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së vonesës së pagesës, plus pikë tre përqindëshe.

Kjo do të përbëjë zgjidhjen përfundimtare të çështjes së mbetur pezull përpara Gjykatës Europiane të të Drejtave të Njeriut.

Për Qeverinë

(emri) (firmosur) (data) 12.01.2015 (vendi) Tiranë

SEKSIONI I PARË
ÇËSHTJA
“MOLLA KUNDËR SHQIPËRISË”²⁶
(ankimi nr. 29680/07)

VENDIM
Strasbourg
8 dhjetor 2016

Ky vendim është i formës së prerë, por mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.

Në çështjen “Molla kundër Shqipërisë”, Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, presidente

Robert Spano

Pauliine Koskelo, gjykatës

dhe Renata Degener, zëvendësregjistare e seksionit,

Pasi diskutoi me dyer të mbyllura më 15 nëntor 2016,

Lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë:

PROCEDURA

1. Çështja filloi më 2 korrik 2007, me një ankim (nr. 29680/07) kundër Republikës së Shqipërisë, paraqitur në Gjykatë nga një shtetase shqiptare, znj. Frida Molla (ankuesja), sipas nenit 34 të Konventës për Mbrotjtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (Konventa).

2. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga Agjencia e saj znj. A. Hicka e Zyrës së Avokatit të Shtetit.

3. Më 8 shtator 2014, ankimi iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

A. Procedurat për ndërprerjen e punimeve të ndërtimit, heqja e linjës së voltazhit të lartë dhe rikthimi i pronës në gjendjen e saj të mëparshme

4. Ankuesja ka lindur në vitin 1958 dhe jeton në Korçë.

5. Më 14 korrik 1995 dhe 14 qershor 1996, Komisioni i Korçës për Kthimin dhe Kompensimin e Pronave (Komisioni) vendosi t'i njohë ankueses të drejtën mbi pronën e trashëguar për dy sipërfaqe toke me përmasën 118 m² dhe t'ia rikthejë ato ankueses.

6. Në një datë të paspecifikuar, ndërmarrja zonale e shpërndarjes së energjisë elektrike, Korçë (i paditur) filloi ndërtimin e një linje të voltazhit të lartë në pronat e ankueses.

7. Në një datë të paspecifikuar, ankuesja kërkoi një vendim gjyqësor për pezullimin e punimeve të ndërtimit.

8. Më 13 janar 2006, Gjykata e Rrethit Korçë (Gjykata e Rrethit) lëshoi një vendim gjyqësor, ku urdhëronte që ndërtimi duhej të ndërpritej. Më 8 mars 2006 dhe 4 maj 2007, Gjykata e Apelit Korçë (Gjykata e Apelit) dhe Gjykata e Lartë respektivisht, e lanë atë vendim në fuqi.

9. Më 26 janar 2006, ankuesja ngriti një padi kundër të pandehurit, duke kërkuar që ndërtimet të ndërpritehin menjëherë, të hiqej linja e voltazhit të lartë dhe që vendi të kthehej në gjendjen e tij të mëparshme.

10. Më 30 janar 2006, përmbaruesi i çështjes i ndërpreu procedurat për zbatimin e urdhrit të datës 13 janar 2006, me argumentin se punimet ishin ndërprerë.

²⁶ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 18*. Tiranë, 2017. f. 1675

11. Më 7 prill 2006, Gjykata e Rrethit urdhëroi ndërprerjen e menjëhershme të punimeve në sipërfaqen e tokës së ankuses, heqjen e linjës së voltazhit të lartë dhe rikthimin e pronës në gjendjen e saj të mëparshme. Gjykata e Rrethit argumentoi se i padituri e kishte ndërtuar linjën në pronën e ankusesit në mënyrë të jashtëligjshme.

Më 27 qershor 2006, Gjykata e Apelit e la në fuqi atë vendim. I padituri apeloj në Gjykatën e Lartë kundër vendimeve të gjykatave më të ulëta, në një datë të paspecifikuar.

B. Procedurat për zbatimin e vendimit

12. Më 10 gusht 2006, ankuesja kërkoi që përmbaruesi të zbatonte vendimin e datës 7 prill 2006, pasi u la në fuqi nga Gjykata e Apelit më 27 qershor 2006. Megjithatë, duke qenë se procedimet për cilësitë e çështjes kishin mbetur pezull përpara Gjykatës së Lartë (*shiko paragrafin 11 më sipër*), më 8 shtator 2006, Gjykata e Lartë vendosi të pezullonte përkohësisht procedurat e zbatimit të vendimit.

13. Pas kësaj, ankuesja bëri një apelim kushtetues kundër vendimit të Gjykatës së Lartë, të datës 8 shtator 2006.

14. Më 16 maj 2007, Gjykata Kushtetuese e rrëzoi apelin me argumentin se përpara Gjykatës së Lartë ishte pezull shqyrtimi i masës së marrë nga ankuesja.

15. Më 11 janar 2008, Gjykata e Lartë la në fuqi, në formë të prerë, vendimin e Gjykatës së Rrethit të datës 7 prill 2006 dhe vendimin e Gjykatës së Apelit të datës 27 qershor 2006.

16. Më 22 shkurt 2008, bazuar në vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 11 janar 2008, ankuesja kërkoi përsëri që përmbaruesi të zbatonte vendimin e datës 7 prill 2006.

17. Nga viti 2008 deri në vitin 2011, përmbaruesi u përpoq, pa sukses, të zbatonte vendimin e formës së prerë. Veçanërisht, më 29 shkurt 2008, përmbaruesi kërkoi që i padituri të pajtohej me vendimin në mënyrë vullnetare. Më tej, përmbaruesi i vendosi të paditurit një gjobë prej 71,155 lekësh (TË GJITHA).

Më 10 prill 2008, përmbaruesi e urdhëroi përsëri të paditurin të paguante një gjobë për mosrespektim të vendimit të formës së prerë.

Më 21 shtator 2011 dhe 25 nëntor 2011, i padituri informoi përmbaruesin se ankuesja ishte përgatitur ta zgjidhte mosmarrëveshjen me autoritetet me anë të një marrëveshje miqësore.

Më 17 nëntor 2014, ankuesja informoi përmbaruesin se i padituri nuk kishte arritur në një marrëveshje me të. Ajo kërkoi vazhdimin e procedurave për zbatim të vendimit.

18. Më 8 prill 2015, përmbaruesi lëshoi një gjobë tjetër kundër të paditurit për mosrespektim të vendimit të formës së prerë.

C. Procedura të ndërmarra nga ankuesja

1. Padi penale

19. Më 20 maj 2008, ankuesja ngriti një padi penale kundër përmbaruesit dhe Operatorit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike (OSHEE) për mospajtim me vendimin e datës 7 prill 2006. Rezulton se në një datë të papërcaktuar, Gjykata e Apelit, i ndërpreu procedimet me anë të një vendimi të formës së prerë.

20. Më 11 korrik 2008, ankuesja dorëzoi një padi penale kundër Korporatës Elektroenergetike Shqiptare (KESH) dhe Bashkisë Korçë për “shkatërrim të pronës private”. Më 14 korrik 2011, prokuroria ndërpreu procedurat penale me një vendim të formës së prerë.

2. Padi civile për dëmet

21. Në një datë të papërcaktuar, ankuesja ngriti një padi civile kundër CEZ Shpërndarje sh.a., i cili e kishte privatizuar OSHEE-në, duke pretenduar për dëmtime dhe humbje përfitimesh.

22. Më 7 maj 2012, Gjykata e Rrethit vendosi t’i ndërpresë procedurat dhe të presë për përfundimin e procedurave civile të ndërmarra nga KESH-i kundër vendimeve administrative të datës 14 korrik 1995 dhe 14 qershor 1996 (*shiko paragrafin 24 më poshtë*), vendime të cilat ia njihnin ankuses të drejtën mbi pronën.

23. Më 6 dhjetor 2012, Gjykata e Apelit e ndryshoi atë vendim dhe vendosi që procedurat mund të vazhdonin. Rezulton se çështja është ende pezull përpara gjykatave vendase.

D. Procedura të ndërmarra nga autoritetet shtetërore

24. Më 6 shkurt 2007, KESH-i ngriti një padi civile kundër ankueses për anulimin e vendimeve administrative të datës 14 korrik 1995 dhe 14 qershor 1996 me arsyetimin se sipërfaqet e tokës i përkisnin dhe përdoreshin nga KESH-i që prej vitit 1996.

25. Më 24 janar 2008, Gjykata e Rrethit urdhëroi bllokimin e së drejtës së ankueses mbi pronën. Më 12 dhjetor 2008 dhe 26 janar 2012, Gjykata e Apelit dhe Gjykata e Lartë e anuluan urdhrin e bllokimit.

26. Më 31 korrik 2008, me kërkesë të ankueses, Gjykata e Rrethit vendosi t'i pezullonte procedurat dhe të priste përfundimin e procedurave të tjera civile dhe penale të ndërmarra nga ankuesja. Më 6 janar 2009 dhe 17 tetor 2013, Gjykata e Apelit dhe Gjykata e Lartë respektivisht e lanë në fuqi atë vendim.

27. Më 5 mars 2014, Gjykata e Rrethit e ndërpreu shqyrtimin e çështjes me arsyetimin se KESH-i nuk kishte ndjekur një seancë dëgjimore pa pasur një arsye të mirë. Rezulton se KESH-i nuk apeloj kundër atij vendimi dhe ai u bë i formës së prerë në një datë të paspecifikuar.

28. Në dy raste të tjera, KESH-i dhe OSHEE-ja ngritën padi civile kundër ankuesit për anulimin e vendimeve administrative të datës 14 korrik 1995 dhe 14 qershor 1996. Më 17 prill 2012 dhe 22 dhjetor 2014, respektivisht, Gjykata e Rrethit ndërpreu shqyrtimin e padive me arsyetimin se KESH-i dhe OSHEE-ja nuk kishin ndjekur seancat dëgjimore pa pasur asnjë arsye të qenësishme. Rezulton se ata nuk kishin apeluar kundër asnjërit prej vendimeve. Kështu vendimet u bënë të formës së prerë në një datë të papërcaktuar.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PÛRKATËSE VENDASE

29. Ligji dhe praktika përkatëse vendase janë përkthyer në çështjet e *Qufaj Co. sh.p.k. kundër Shqipërisë* (nr. 54268/00, §§21-25, 18 nëntor 2004) dhe *Gjyli kundër Shqipërisë* (nr. 32907/07, §§19-27, 29 shtator 2009).

30. Pjesët përkatëse të Kodit të Procedurës Civile parashikojnë si më poshtë vijon:

Neni 451

Vendimi i formës së prerë

“Neni 451

Vendimi i formës së prerë Vendimi i gjykatës merr formë të prerë kur:

a) nuk mund të bëhet ankim kundër tij;

b) nuk është bërë ankim kundër tij brenda afateve të caktuara nga ligji ose kur ankesa është tërhequr;

c) ankesa e paraqitur nuk është pranuar;

d) vendimi i gjykatës është lënë në fuqi, ndryshuar ose është pushuar gjykimi në shkallë të dytë.”

“Neni 479

Pezullimi i ekzekutimit të vendimit [të gjykatës]

Gjykata e Lartë pezullon ekzekutimin e vendimit kur:

a) ekzekutimi i menjëhershëm i vendimit do të sillte pasoja të rënda e të pariparueshme;

b) pala që ka bërë rekursin depoziton garanci materiale që siguron ekzekutimin e vendimit.”

“Neni 510

Titujt ekzekutivë

Ekzekutimi i detyrueshëm mund të bëhet vetëm në bazë të një titulli ekzekutiv. Janë tituj ekzekutivë:

a) vendimet civile të gjykatës, të cilët janë bërë të formës së prerë...”

“Neni 511

Urdhri i ekzekutimit

Titulli ekzekutiv vihet në ekzekutim me kërkesën e kreditorit. Urdhri i ekzekutimit lëshohet për këtë qëllim:

a) nga gjykata e cila ka lëshuar vendimin në çështjet e parashikuara në [nenin 510 (a)];

...”

31. Neni 526 i Kodit Civil ("KC") parashikon se në rastin kur ekzekutimi i një detyrimi nga një debitor është në mënyrë objektive i pamundur, ai detyrim ndalon së ekzistuari pa fajësime. Në të tilla raste, debitori duhet t'i kthejë kreditorit çdo përfitim ndaj të cilit nuk ka të drejtë.

LIGJI

I. SHTRIRJA E ÇËSHTJES

32. Në ankimin e saj fillestar në Gjykatë, ankuesja pretendonte për një shkelje të nenit 6 §1 të protokollit nr. 1 të Konventës, pas vendimit të Gjykatës së Lartë të datës 8 shtator 2006, për ndërprerjen e procedurave të zbatimit të vendimit. Më 30 maj 2008, ankuesja u ankua qartazi për moszbatimin e vendimit të Gjykatës së Lartë të datës 11 janar 2008, i cili ishte një vendim i formës së prerë për ndërprerjen e ndërtimit dhe rikthimin e pronës në gjendjen e saj të mëparshme.

33. Gjykata vëren se ankesa e re e datës 30 maj 2008 ishte e lidhur me ankesat e mëparshme, tashmë të përfshira në formularin e ankimit. Ajo u dorëzua menjëherë sapo ankuesja u informua për vendimin e Gjykatës së Lartë të datës 11 janar 2008. Për rrjedhojë, Gjykata mendon se është ankesa e re që duhet shqyrtuar në çështjen në fjalë. Shtrirja e çështjes përpara Gjykatës është kështu e lidhur me moszbatimin e vendimit vendas së formës së prerë të datës 11 janar 2008, siç iu komunikua Qeverisë më 8 shtator 2014, sipas Rregullit 54 §2 (b) të Rregullores së Gjykatës.

II. PRETENDIM PËR SHKELJE TË NENIT §1 TË KONVENTËS DHE NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS

34. Ankuesja shprehu pakënaqësinë se vendimet vendase, të cilat urdhëronin ndërprerjen e menjëhershme të ndërtimeve, nuk ishin zbatuar kurrë; çka kishte çuar në një shkelje të së drejtës së saj për të gëzuar paqësisht pronën e saj, siç garantohet në nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës dhe një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës. Këto dispozita parashikojnë si më poshtë vijon:

"Neni 6 §1

Në përcaktimin e të drejtave dhe lirive të tij civile ... çdo njeri ka të drejtën të dëgjohet ... drejtësisht ... nga {një} ... gjykatë ..."

"Neni 1 i protokollit nr. 1

Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e shteteve për të zbatuar ligje, që ato i çmojnë të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera."

A. Pranueshmëria

35. Qeveria argumentoi se parashtrimet e ndryshme, të paraqitura nga ankuesja, krijojnë problemin në lidhje me limitin kohor prej gjashtë muajsh në lidhje me ankesat e saj.

36. Gjykata vëren se paditë e ankueses kanë lidhje me moszbatimin e vendimit të formës së prerë, i cili përbën një situatë të vazhdueshme, që nuk ka përfunduar ende edhe në këto momente. Sidoqoftë, padia shitesë e ankueses, e datës 30 maj 2008, u dorëzua brenda afatit kohor prej gjashtë muajsh, i cili kishte nisur që prej vendimit të Gjykatës së Lartë të datës 11 janar 2008. Në këtë mënyrë, Gjykata e rrëzon kundërshtimin e Qeverisë.

37. Më tej, Gjykata argumenton se kjo ankesë nuk është e pabazuar në fakte sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës dhe nuk është e papranueshme as për ndonjë arsye tjetër, prandaj duhet deklaruar e pranueshme.

B. Cilësitë

1. Parashtrimet e palëve

38. Ankuesja këmbënguli se i është shkelur e drejta për të gëzuar paqësisht pronën e saj pasi prona e saj ishte zënë në mënyrë të paligjshme nga autoritetet. Autoritetet nuk respektuan vendimin e formës së prerë të datës 11 janar 2008.

39. Qeveria parashitroi se zbatimi i vendimit të formës së prerë kishte qenë objektivisht i pamundur, sepse kabloja e voltazhit të lartë përdorej për interes publik. Gjithashtu, ankuesja nuk

kishte qenë e kujdesshme për të kërkuar një mënyrë alternative për të ekzekutuar vendimin e formës së prerë. Për më tepër, procedurat për kompensim, të ndërmarra nga ankuesja, ishin pezull përpara autoriteteve vendase. Dhe në fund, ndërtimi kishte përfunduar përpara se vendimi i Gjykatës së Apelit, i datës 27 qershor 2006, të bëhej i formës së prerë më 11 janar 2008. Për këtë arsye, sipas nenit 526 të KC-së mbi autoritetet nuk binte asnjë faj.

2. Vlerësimi i Gjykatës

40. Gjykata përsërit parimet e përgjithshme sipas nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimit të formës së prerë të gjykatës përcaktuar, *inter alia*, në çështjen *Qufaj Co. sh.p.k.* (cituar më sipër, §38) dhe *Gjyli* (cituar më sipër, §§43-44).

41. Gjykata nuk mund të pranojë argumentet e paraqitura nga Qeveria për të justifikuar moszbatimin e vendimit të formës së prerë. Gjykata vëren se sapo ankuesja u bë me dije se kishte ndodhur një ndërhyrje në të drejtat e saj mbi pronën nga autoritetet, ajo kishte kërkuar një vendim gjykatë. Gjykatat vendase vendosën në favor të saj. Gjithashtu, ato vendosën në favor të saj edhe për sa u përket cilësive të çështjes; më 27 qershor 2006 Gjykata e Apelit konfirmoi vendimin e shkallës së parë, duke urdhëruar që të ndërpriteshin ndërtimet në pronën e saj, të zhvendosej linja e voltazhit të lartë dhe prona të kthehej në gjendjen e saj të mëparshme (shiko paragrafin 11 më sipër). Megjithatë, këto procedura u ndërpre në më 8 shtator 2006, sepse Gjykata e Lartë vendosi të ndërpriste procedurat e zbatimit të vendimit (shiko paragrafin 12 më sipër).

Më 11 janar 2008, Gjykata e Lartë lëshoi vendimin e formës së prerë në favor të ankuses dhe la në fuqi vendimet e gjykatës më të ulët (shiko paragrafin 15 më sipër). Në momentin kur vendimi i datës 27 qershor 2006 u bë i formës së prerë, rezulton se autoritetet i kishin përfunduar ndërtimet. Si rezultat, pjesa e vendimit të formës së prerë të datës 27 qershor 2006, i cili u la në fuqi nga Gjykata e Lartë, më 11 janar 2008, i cili urdhëronte ndërprerjen e menjëhershme të ndërtimeve në pronën e ankuses, u bë joefikas.

42. Megjithatë, në po atë vendim urdhërohej të hiqej linja e voltazhit të lartë dhe prona të kthehej në gjendjen e saj të mëparshme. Kjo pjesë e vendimit mbetet ende e pazbatuar. Në këtë këndvështrim, Gjykata përsërit se çdo mosveprim ose gabim në lidhje me urdhrin e gjykatës për ekzekutim vendimi duhet të merret përsipër nga shteti dhe të mos kompensohet nga individë në fjalë (shiko *Gjyli*, cituar më sipër, §45). Për pasojë, Gjykata nuk mund të pranojë argumentin se ankuesja duhej të kishte gjetur mënyra alternative për të ekzekutuar vendimin e formës së prerë; në të vërtetë një person, i cili ka fituar një vendim kundër shtetit mund të mos pritët të paraqesë procedura të veçanta për zbatimin e vendimit (shiko *Metaxas kundër Greqisë nr. 8415/02*, §19, 27 maj 2004).

Në çështjen konkrete, autoritetet shtetërore në fjalë nuk zbatuan vendimin, pavarësisht kërkesave të përsëritura të përmbaruesit, për ta bërë një gjë të tillë në një hark kohor prej tetë vitesh (shiko *Gjyli*, cituar më sipër, §33).

43. Duke pasur në konsideratë praktikën e saj ligjore të mirëpërcaktuar për këtë çështje (*Qufaj Co. sh.p.k.* dhe *Gjyli*, të dyja cituar më sipër), Gjykata konstaton se është shkelur neni 6 §1 i Konventës dhe neni 1 i protokollit nr. 1 i Konventës për arsye të mosekzekutimit të vendimit të Gjykatës së Apelit të datës 27 qershor 2006, i cili u la në fuqi me anë të vendimit të Gjykatës së Lartë të datës 11 janar 2008.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

44. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe, nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

45. Gjykata vëren se ankuesja ka pretenduar për dëme monetar dhe jomonetare me qëllimin për një zgjidhje miqësore të çështjes, por nuk ka bërë ndonjë kërkesë specifike në procedurën kundërshtuese.

46. Gjithashtu, Gjykata vëren faktin se procedurat për kompensim dhe humbje të përfitimit

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

janë ende pezull përpara gjykatave vendase (shiko paragrafët 21-23 më sipër). Sipas rrethanave, Gjykata nuk do të nxjerrë asnjë vendim në lidhje me dëmin monetar dhe jomonetar (shiko rregullin 60 të Rregullave të Gjykatës).

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. E deklaron ankimin të pranueshëm.
2. Vendos se është shkelur neni 6 §1 i Konventës dhe neni 1 i protokollit nr. 1 i Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimit të formës së prerë të Gjykatës së Lartë të datës 11 janar 2008.
3. Vendos se shteti i paditur duhet të sigurojë, me anë të mënyrave të duhura, ekzekutimin e vendimit të formës së prerë të Gjykatës së Lartë, të datës 11 janar 2008.
4. Rrëzon pretendimin e ankueses për dëm monetar dhe jomonetar.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 8 dhjetor 2016, në zbatim të rregullit 77 §§2 dhe 3 të Rregullave të Gjykatës.

Renata Degener
Zëvendësregjistruese

Kristina Pardalos
Presidente

SEKSIONI I PARË
ÇËSHTJA
“GJERMEI KUNDËR SHQIPËRISË”²⁷
(ankimi nr. 57065/14)

VENDIM

Strasbourg
8 dhjetor 2016

Ky vendim është i formës së prerë, por mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.

Në çështjen “Gjermeni kundër Shqipërisë”, Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, presidente

Pauline Koskelo

Tim Eicke, gjykatës

dhe Renata Degener, zëvendësregjistrare e seksionit,

Pasi diskutoi me detyr të mbyllura më 15 nëntor 2016,

Lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë:

PROCEDURA

1. Çështja filloi më 8 gusht 2014, me një ankim (nr. 57065/14) kundër Republikës së Shqipërisë, paraqitur në Gjykatë nga një shtetas shqiptar, z. Ylli Gjermeni (ankuesi), sipas nenit 34 të Konventës për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut (Konventa).

2. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjencia e saj znj. A. Hicka e Zyrës së Avokatit të Shtetit.

3. Më 15 dhjetor 2015, Qeverisë iu komunikua ankesa për moszbatimin e një vendimi të gjykatës së formës së prerë dhe pjesa e mbetur e ankimit u deklarua e papranueshme sipas Rregullit 54 §3 të Rregullave të Gjykatës.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

4. Ankuesi ka lindur në vitin 1952 dhe jeton në Tiranë.

5. Më 18 qershor 2009, ankuesi, i cili punonte si zëvendës drejtor i Përgjithshëm i Shërbimit Social Shtetëror në Ministrinë e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta (Ministria), u pushua nga puna.

6. Më 27 janar 2010 Gjykata e Rrethit Tiranë pranoi pjesërisht veprimin e ankuesit ndaj pushimit të tij nga puna. Ajo urdhëroi rikthimin e ankuesit në punë dhe pagesën e dëmeve që korrespondonin me pagat e pesë muajve. Me anë të vendimit të formës së prerë të datës 23 nëntor 2010, Gjykata e Apelit Tiranë la në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Tiranë.

7. Më 6 maj 2011 u lëshua një urdhër gjykate për zbatimin e vendimit.

8. Nga viti 2011 deri në vitin 2014 zyra e përbarimit bëri përpjekje të pasuksesshme për ekzekutimin e vendimit të formës së prerë.

9. Më 9 dhjetor 2014, më në fund, autoritetet i paguan ankuesit dëmet.

10. Më 8 prill 2016 Shërbimi Social Shtetëror i kërkoi Ministrisë të shqyrtonte rikthimin e ankuesit në punë. Në po të njëjtën ditë, Shërbimi Social Shtetëror i adresoi një letër Departamentit të Administratës Publike ku pohohej se pozicioni i zëvendës drejtorit ishte i lirë.

II. LIGJI PËRKATËS VENDAS

²⁷ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 18*. Tiranë, 2017. f. 1680

11. Ligji përkatës vendas është përshkruar në çështjet e *Qufaj Co. sh.p.k. kundër Shqipërisë* (nr. 54268/00, §§21-26, 18 nëntor 2004) dhe *Gjyli kundër Shqipërisë* (nr. 32907/07, §§19-28, 29 shtator 2009).

LIGJI

I. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6 §1 E KONVENTËS

12. Ankuesi paraqiti pakënaqësinë se mosekzekutimi i vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë, i datës 23 nëntor 2010, shkelte të drejtat e tij bazuar në nenin 6 §1 të Konventës, i cili për sa ka të bëjë me çështjen lexon si më poshtë vijon:

“Neni 6 §1

Në përcaktimin e të drejtave civile dhe detyrimeve ... çdo njeri ka të drejtën për një seancë... dëgjimore... nga [një] ... gjykatë...”

A. Pranueshmëria

13. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është e pabazuar në fakte sipas kuptimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Më tej gjykata vëren se ankesa nuk është e papranueshme për ndonjë arsye tjetër. Për këtë arsye, ajo duhet të deklarohet e pranueshme.

B. Cilësitë

14. Ankuesi parashtroi se vendimi i Gjykatës së Apelit Tiranë, i datës 23 nëntor 2010 nuk ishte ekzekutuar plotësisht. Ankuesi nuk ishte rikthyer në pozicionin e tij të mëparshëm.

15. Qeveria parashtroi se çështja ishte zgjidhur. Ankuesit i ishin paguar dëmet dhe rikthimi i tij në pozicionin e punës ishte në proces e sipër. Në vijim, Qeveria i kërkoi Gjykatës ta përjashtonte ankimin në zbatim të nenit 37 §1 (b) të Konventës.

16. Gjykata rikujton parimet e përgjithshme sipas nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me mosekzekutimin e vendimit të formës së prerë të gjykatës, parime të cilat gjenden, *inter alia*, në çështjen *Qufaj Co. sh.p.k.* (cituar më sipër, §38) dhe tek *Gjyli* (cituar më sipër, §§43-44).

17. Gjykata vëren se vendimi në favor të ankuesit në lidhje me pagesën e dëmeve u zbatua më në fund më 9 dhjetor 2014, katër vjet pasi u bë i formës së prerë më 23 dhjetor 2010 (*shiko Gjylin, cituar më sipër §33*). Qeveria nuk paraqiti asnjë justifikim për këtë shtyrje. Gjithashtu, Gjykata vëren se, bazuar në materialin që ajo zotëron, ankuesi nuk është rikthyer në vendin e punës, të paktën deri më 8 prill 2016 (*shiko paragrafin 10 më sipër*). Qeveria nuk paraqiti ndonjë arsye të vlefshme për mosrikthimin e ankuesit në vendin e punës (*shiko Gjylin, cituar më sipër, §33*).

18. Duke marrë në konsideratë këtë praktikë gjyqësore të mirëpërcaktuar për subjektin (*Qufaj Co sh.p.k.*, cituar më sipër; dhe *Gjyli*, cituar më sipër), Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me mosekzekutimin e pjesshëm të vendimit të formës së prerë.

II. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

19. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Nëse Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të Protokolleve në të, dhe nëse ligji i brendshëm i Palës së Lartë Kontraktuese në fjalë lejon që të bëhet vetëm kompensim i pjesshëm, nëse është e nevojshme, Gjykata duhet të ofrojë kompensim të drejtë për palën e dëmtuar.”

A. Dëmi

20. Ankuesi kërkoi 30,000 (EUR) për dëmin monetar dhe jomonetar. Në lidhje me dëmin monetar, ai parashtroi se kishte marrë para borxh nga një bankë si edhe nga palë të treta private. Ankuesi nuk ngriti asnjë argument tjetër specifik në lidhje me dëmin monetar.

21. Qeveria e kundërshtoi kërkesën e ankuesit.

22. Vendimi i Gjykatës, për të dhënat përpara saj, është se ankuesi nuk kishte demonstruar se dëmi monetar i pretenduar në fakt ishte shkaktuar nga moszbatimi i vendimit të formës së prerë; për këtë arsye ajo e kundërshton këtë kërkesë. Nga ana tjetër, duke bërë një vlerësim të drejtë, ajo i akordon ankuesit 3,300 euro për dëmin jomonetar.

B. Interesi i vonuar

23. Gjykata e konsideron të përshtatshëm faktin se norma e interesit të vonuar duhet të bazohet në normën e huadhënies marxhinale të Bankës Qendrore Europiane, së cilës i duhen shtuar pikë tre përqindëshe.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. E deklaron ankimin të pranueshëm.
2. Gjykon se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës në lidhje me mosekzekutimin e pjesshëm të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë të datës 23 nëntor 2010.
3. Gjykon se Shteti i paditur duhet të sigurojë, me anë të mjeteve të duhura, zbatimin e pjesës së mbetur të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë, të datës 23 nëntor 2010, brenda tre muajve.
4. Gjykon:
 - a) se Shteti i paditur duhet t'i paguajë brenda tre muajve ankuesit 3,300 euro (tre mijë e treqind euro), plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme, për dëmin jomonetar, çka duhet konvertuar në vlerën monetare të Shtetit të paditur në normën e zbatueshme në datën e kompensimit;
 - b) se që prej përfundimit të periudhës prej tre muajsh deri në kompensim, interesi i thjeshtë do të paguhet mbi shumën e mësipërme në normën e barabartë me normën e huadhënies marxhinale të Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së vonës plus pikë tri përqindëshe;
5. Rrëzon pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesit për kompensim të drejtë.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 8 dhjetor 2016, sipas rregullit 77 §§2 dhe 3 të Rregullave të Gjykatës.

Renata Degener
Zëvendësregjistruese

Kristina Pardalos
Presidente

SEKSIONI I PARË
“DURIM GRABOVA KUNDËR SHQIPËRISË”²⁸
(ankimet nr. 35844/14)

VENDIM

Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur më 15 nëntor 2016, si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, presidente

Robert Spano

Pauliine Koskelo, gjykatës

dhe Renata Degener, zëvendëssekretare e seksionit

Duke pasur parasysh ankimin e mësipërm paraqitur më 2 qershor 2014,

Pasi ka diskutuar, vendos si më poshtë vijon:

FAKTET DHE PROCEDURA

Ankuesi, z. Durim Grabova, është një shtetas shqiptar, lindur në vitin 1951 me banim në Tiranë.

Qeveria Shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj, znj. A. Hicka, e zyrës së Avokatit të Shtetit.

Më 13 dhjetor 2013, Gjykata Administrative e Rrethit Tiranë urdhëroi punëdhënësin e ankuesit, Drejtorinë e Përgjithshme të Metrologjisë të rikthente ankuesin në punë dhe t'i paguante pagat e prapambetura deri në rikthimin e ankuesit në punë. Vendimi u bë i formës së prerë më 6 janar 2014. Me vendimin e datës 13 dhjetor 2013 u lëshua një urdhër ekzekutimi.

Më 5 maj 2014, Gjykata Kushtetuese e rrëzoi apelin kushtetues të ankuesit me arsyetimin se kohëzgjatja e procedurave të ekzekutimit nuk kishte qenë e paarsyeshme.

Më 18 mars dhe 23 dhjetor 2014, dhe më 3 mars 2015, ankuesit iu paguan të gjitha pagat e prapambetura. Ai u pagua respektivisht me: 10,000 lekë (TË GJITHA), 1,030,320 të gjitha dhe 540,379 TË GJITHA.

Më 26 janar 2015, Departamenti i Administratës Publike urdhëroi rikthimin e ankuesit në pozicionin e tij të mëparshëm.

LIGJI

A. Padia e ankuesit në zbatim të nenit 6 §1 të Konventës

Fillimisht ankuesi ngriti një padi mbështetur në nenin 6 §1 të Konventës për mosekzekutim të vendimit të Gjykatës Administrative të Rrethit Tiranë të datës 13 dhjetor 2013. Pasi çështja iu komunikua Qeverisë, ai pranoi se vendimi i gjykatës i formës së prerë ishte ekzekutuar një muaj e gjysmë pasi vendimi ishte bërë i formës së prerë. Megjithatë, autoritetet nuk i kishin paguar kontributet sociale dhe shëndetësore për periudhën gjatë së cilës ai ishte i papunë. Gjithashtu, ai kërkoi kompensim për dëmin monetar, i cili, sipas pretendimeve të tij, kishte ardhur si rezultat i vonesës.

Qeveria konfirmoi pagesën e pagave të prapambetura për ankuesin dhe rikthimin e ankuesit në punë. Qeveria deklaroi se mosmarrëveshja midis palëve ishte zgjidhur. Gjithashtu, Qeveria i kërkoi Gjykatës ta përjashtonte ankimin nga lista e saj e çështjeve bazuar në nenin 37 §1 (b) të Konventës. Në lidhje me pjesën tjetër të ankimit për pagimin e rregullt të kontributeve shoqërore dhe shëndetësore nga ana e autoriteteve, Qeveria dorëzoi dokumente që demonstرونin të kundërtën.

Në lidhje me informacionin e dorëzuar nga palët, Gjykata konstaton se vendimi i dhënë në favor të ankuesit ishte ekzekutuar plotësisht.

²⁸ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 18*. Tiranë, 2017. f. 1682

Në këto rrethana, Gjykata konstaton se çështja nga e cila ngrihen pretendimet e ankuesit mbi Konventën, duhet të konsiderohet si e zgjidhur sipas interpretimit të nenit 37 §1 (b) të Konventës (*shiko mutatis mutandis, E.G. kundër Polonisë dhe 175 ankime të tjera të Lumit Bug (vendim) nr. 50425/99, §§22-24, GJEDNJ 2008 (ekstrakte)*). Për më tepër, në përputhje me nenin 37 §1 in fine të Konventës, Gjykata nuk konstaton asnjë rrethanë të veçantë në lidhje me respektimin e të drejtave të njeriut siç përcaktohet në Konventë ose në protokollin e saj, çka kërkon shqyrtimin e ankimit. Kjo padi duhet përjashtuar nga lista e çështjeve.

B. Zbatimi i rregullit 43 §4 të Rregullave të Gjykatës

Rregulli 43 §4 i Rregullave të Gjykatës parashikon:

“Kur një ankim përjashtohet, kostot do të mbeten sipas vendimit të Gjykatës...”

Ankuesi kërkonte rimbursim prej 2,000 eurosh (EUR) për kostot dhe shpenzimet e dala përpara procedurave vendase dhe Gjykatës së Strasburgut.

Qeveria e kundërshtoi kërkesën e ankuesit.

Gjykata thekson se sipas praktikës ligjore të Gjykatës, një ankues ka të drejtë për rimbursim për kostot dhe shpenzimet vetëm nëse provohet se këto shpenzime janë bërë në të vërtetë dhe kanë qenë të nevojshme, dhe janë të arsyeshme si sasi.

Në çështjen në fjalë, bazuar në dokumentet mbështetës të dorëzuar nga ankuesi, Gjykata i akordon atij 53 euro për kostot dhe shpenzimet.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

- Vendosi ta përjashtojë ankimin nga lista e saj e çështjeve.

- Mendon:

a) Se shteti i paditur duhet t'i paguajë ankuesit, brenda tre muajve 53 euro (pesëdhjetë e tre euro), plus çdo taksë e cila mund të jetë e tarifueshme, për kostot dhe shpenzimet, për t'u konvertuar në vlerën monetare të shtetit të paditur në normën e zbatueshme në datën e kompensimit;

b) Se që nga përfundimi i tre muajve të përmendur më sipër deri në kompensim, interesi i thjeshtë duhet të paguhet në shumën e mësipërme në një normë të barabartë me normën marzhinale të huadhënies të Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së vonës plus pikë tripërqindëshe.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 8 dhjetor 2016, në zbatim të rregullit 77 §§2 dhe 3 të Rregullave të Gjykatës.

Renata Degener
Zëvendësregjistruese

Kristina Pardalos
Presidente

SEKSIONI I PARË
“KLEOPATRA CAKA KUNDËR SHQIPËRISË”²⁹
(ankimi nr. 74941/14)

VENDIM

Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë) e mbledhur më 24 janar 2017, si një komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, kryetare

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke, gjykatës

dhe Renata Degener, zëvendësregjistrare e seksionit,

Në lidhje me ankimin e mësipërm të paraqitur më 18 nëntor 2014,

Në lidhje me deklaratat formale, të cilat pranonin një zgjidhje miqësore të çështjes,

Pasi ka diskutuar, vendos si më poshtë vijon.

FAKTE DHE PROCEDURA

Ankuesja, zj. Kleopatra Caka, është një shtetase shqiptare, e cila ka lindur në vitin 1963 dhe jeton në Tiranë. Ajo u përfaqësua përpara Gjykatës nga z. F. Caka, avokat i cili ushtron profesionin në Tiranë.

Qeveria Shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga Agjencia e saj, zj. A. Hicka nga Avokatura e Shtetit.

Ankuesja ankohej se kishte pasur një shkelje të neneve 6 §1 dhe 13 të Konventës, për moszbatimin e vendimit të formës së prerë të gjykatës, dhënë në favorin e saj, në të cilin urdhërohej pagesa e dëmeve si rezultat i pushimit të saj të padrejtë nga puna.

Më 22 shtator dhe 3 nëntor 2016, Gjykata mori deklaratat për zgjidhje miqësore të firmosura nga palët, sipas së cilave ankuesja ishte dakord të hiqte dorë nga kërkesa të tjera kundër Shqipërisë në lidhje me faktet që çuan në këtë ankim kundër Shqipërisë kundër një mase të marrë nga Qeveria për t'i paguar asaj EUR 10,400 (dhjetë mijë e katërqind euro) për të mbuluar çdo dëm monetar dhe jomonetar si edhe kostot dhe shpenzimet, të cilat do të konvertohen në vlerën monetare vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës, dhe nuk do të preken nga asnjë taksë e cila mund të jetë e zbatueshme. Kjo shumë do të paguhet brenda tre muajve nga data kur njoftohet vendimi i marrë nga Gjykata. Në rast se shumta e mësipërme nuk paguhet brenda një periudhe trimujore, Qeveria merr përsipër që të paguajë një interes të thjeshtë për të, që nga momenti kur kjo periudhë përfundon deri në shlyerjen e saj, në një normë të barabartë me normën marginale të huasë të Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së mospagimit plus pikë tripërqindëshe. Pagesa do të përbëjë zgjidhjen përfundimtare të çështjes.

LIGJI

Gjykata merr parasysh marrëveshjen miqësore të arritur midis palëve. Ajo është siguruar se marrëveshja bazohet në respektimin e të drejtave të njeriut siç përcaktohet në Konventë dhe në Protokollin e saj, dhe nuk gjen asnjë arsye për të justifikuar një shqyrtim të vazhduar të ankimit. Bazuar në sa më sipër, është me vend që çështja të hiqet nga lista.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

Vendos ta përjashtojë ankimin nga lista e saj e çështjeve bazuar në nenin 39 të Konventës.

E hartuar në anglisht dhe e njoftuar me shkrim më 16 shkurt 2017.

Renata Degener

Zëvendësregjistrare

Kristina Pardalos

Kryetare

²⁹ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 91. Tiranë, 2017. f. 5201

SEKSIONI I PARË

VENDIM

(ankimi nr. 23136/13)

“SELVIE RUSHITI KUNDËR SHQIPËRISË”³⁰

Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë) e mbledhur më 24 janar 2017, si një komitet i përbërë nga:

Linus-Alexandre Sicilianos, kryetar

Aleš Pejchal

Armen Harutyunyan, gjykatës

dhe Renata Degener, zëvendësregjistrare e seksionit,

Në lidhje me ankimin e mësipërm të paraqitur më 1 prill 2013,

Në lidhje me deklaratën e dorëzuar nga Qeveria e paditur më 16 shtator 2015 dhe parashtimet e tyre të datës 4 korrik 2016, në të cilat i kërkohet Gjykatës në mënyrë të prerë që të përjashtojë ankimin nga lista e çështjeve dhe duke marrë në konsideratë që ankuesi nuk dorëzoi asnjë koment si përgjigje,

Pasi ka diskutuar, vendos si më poshtë vijon:

FAKTE DHE PROCEDURA

Ankuesja, zj. Selvie Rushiti, është një shtetase shqiptare, e cila ka lindur në vitin 1958 dhe jeton në Tiranë.

Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga Agjentja e saj, zj. A.Hicka, nga Avokatura e Shtetit.

Ankuesja shprehu shqetësimin për kohëzgjatjen e tepruar të procedurave civile, të cilat filluan më 27 shkurt 2001 dhe përfunduan më 12 mars 2013.

LIGJI

Ankuesja shprehu shqetësimin për kohëzgjatjen e procedurave. Ajo iu referua nenit 6 §1 të Konventës.

Më 16 shtator 2015, Gjykata mori një deklaratë për një marrëveshje miqësore të firmosur nga Qeveria, sipas së cilës Qeveria e Shqipërisë ofronte që t'i paguante ankueses EUR 1,800 (një mijë e tetëqind euro) për të mbuluar çdo dhe të gjithë dëmin jomonetar si edhe kostot dhe shpenzimet, të cilat do të konvertohen në vlerën monetare vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës, duke mos u ndikuar nga asnjë taksë që mund të jetë e zbatueshme. Kjo shumë do të jetë e pagueshme brenda tre muajve nga data kur njoftohet vendimi i marrë nga Gjykata. Në rast se Gjykata nuk e paguan këtë shumë brenda periudhës së sipërpërmendur tre-mujore, Qeveria ndërmerr të paguajë interes për të, që nga momenti i përfundimit të periudhës deri në shlyerje, në një normë të barabartë me normën marginale të huas të Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së mospagesës plus pikë tripërqindëshe. Paga do të përbëjë zgjidhjen përfundimtare të çështjes.

Kjo deklaratë u dorëzua si përgjigje ndaj propozimit të Zyrës së Regjistrimit për një marrëveshje për zgjidhje miqësore, adresuar të dyja palëve.

Ankuesja nuk iu përgjigj propozimit të Zyrës së Regjistrimit.

Më 4 korrik 2016, Qeveria informoi Gjykatën se deklarata e tyre e firmosur, e datës 16 shtator 2015, duhet të trajtohet si një deklaratë njëpalëshe me synimin për të zgjidhur çështjen e ngritur nga ankimi. Gjithashtu, ajo theksoi si më poshtë vijon:

“Qeveria Shqiptare e pranon se ka pasur një shkelje të të drejtave të ankueses, të garantuara nga neni 6 §1 i Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut, si rezultat i tejzgjatjes së jashtëzakonshme të procedurave gjyqësore. Për sa më sipër, Qeveria ofron të paguajë *ex gratia* 1,800 euro në favor të zj. Selvie Rushiti”.

³⁰ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 91. Tiranë, 2017. f. 5201

Ankuesja nuk parashtroi asnjë koment.

Gjykata vëren se pavarësisht faktit se Qeveria nuk parashtroi një formë të re, të veçantë të deklarates së njëanëshme, ajo vazhdon të ruajë qartazi qëndrimin e saj se deklarata e firmosur për zgjidhje miqësore e dorëzuar si përgjigje ndaj propozimit të Regjistratit, duhet të trajtohet si një deklaratë e njëanëshme. Në përputhje me rrethanat, Gjykata do të marrë parasysh faktin se Qeveria dorëzoi një deklaratë të njëanëshme me qëllimin për të zgjidhur çështjen e ngritur nga ankimi.

Gjykata përsërit se neni 37 i Konventës parashikon se në çdo fazë të procedurave, ajo mund të vendos të përjashtojë një ankim nga lista e saj e çështjeve në rastin kur rrethanat çojnë në një nga përfundimet e përcaktuara sipas pikës (a), (b) ose (c) të paragrafit të parë të atij neni. Neni 37 §1 (c) i mundëson Gjykatës që veçanërisht ta përjashtojë një çështje nga lista e saj nëse: “për cilëndo arsye tjetër të dhënë nga Gjykata, nuk ka më justifikim për vazhdimin e shqyrtimit të ankimit.”

Gjithashtu, ajo thekson se në rrethana të caktuara, ajo mund të përjashtojë një ankim sipas nenit 37 §1 (c) bazuar në një deklaratë njëpalëshe nga Qeveria e paditur, edhe nëse ankuesi dëshiron që të vijojë shqyrtimi i çështjes.

Për këtë qëllim, Gjykata ka shqyrtuar deklaratën bazuar në parimet të cilat dalin nga praktika e saj gjyqësore, veçanërisht vendimi Tahsin Acar (*Tahsin Acar kundër Turqisë*) kundërshtime paraprake [GJP], nr. 26307/95, §§75-77, GJEDNJ 2003-VI; WAZA Sp. z.o.o kundër Polonisë (vend.), nr. 11602/02, 26 qershor 2007; dhe Sulwińska kundër Polonisë (vend.), nr. 28953/03, 18 shtator 2007).

Gjykata ka shqyrtuar në një sërë çështjesh, duke përfshirë edhe ato të sjella kundër Shqipërisë, praktikën e saj në lidhje me ankesat për shkelje të nenit 6 §1 të Konventës për kohëzgjatjen e procedurave (*shiko Luli dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 64480/09, 64482/09, 12874/10, 56935/10, 3129.12 dhe 31355/09, §§63-64, 1 prill 2014.))

Gjykata vëren se në parashtrimet e saj të datës 4 korrik 2016, Qeveria njihte shkeljen e nenit 6 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave. Më tej, Gjykata vëren se shumica e parave e ofruar synon të kompensojë ankuesen për dëmin e vuajtur si rezultat i kohëzgjatjes së procedurave gjyqësore.

Duke pasur parasysh natyrën e parashtrimeve të bëra nga Qeveria, si edhe shumën e propozuar për kompensim – e cila është në përputhje me shumën e dhëna në raste të ngjashme – Gjykata mendon se nuk është më e justifikueshme të vazhdohet me shqyrtimin e ankimit (neni 37 §1 (c)).

Për më tepër, sipas arsyeve të mësipërme, dhe veçanërisht duke pasur parasysh praktikën e qartë dhe të gjerë gjyqësore, mbi këtë tematikë, se duke respektuar të drejtat e njeriut sipas përcaktimeve në Konventë dhe në protokollet përkatëse, nuk kërkohet që të vazhdohet shqyrtimi i ankimit (neni 37 §1 *in fine*).

Gjykata vendos që kjo shumë duhet të konvertohet në vlerën monetare kombëtare në normën e zbatueshme në datën e pagesës, dhe duhet të paguhet brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të Gjykatës të lëshuar në përputhje me nenin 37 §1 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut. Në rast se nuk realizohet pagesa brenda kësaj periudhe një interes i thjeshtë paguhet për shumën konkrete në një normë të barabartë me normën marginale të huadhënies të Bankës Qendrore Europiane plus pikë tre për qind.

Përfundimisht, Gjykata thekson se nëse Qeveria nuk respekton kushtet e deklarates së saj të njëanëshme, ankimi do të rikthehet në listë në përputhje me nenin 37 §2 të Konventës (*Josipović kundër Serbisë* (vend.), nr. 18369/07, 4 mars 2008).

Për sa më sipër, është me vend që çështja të përjashtohet nga lista.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

- Merr parasysh kushtet e deklarates së Qeverisë së paditur sipas nenit 6 §1 të Konventës dhe modalitetet për të garantuar përputhshmërinë me masat e referuara në të;

- Vendos ta përjashtojë ankimin nga lista e çështjeve në përputhje me nenin 37 §1 të Konventës.

E hartuar në anglisht dhe e njoftuar me shkrim më 16 shkurt 2017.

Renata Degener
Zëvendësregjistrare

Linus-Alexandre Sicilianos
Kryetar

SEKSIONI I PARË
“SHKELQIM HATIJA KUNDËR SHQIPËRISË”³¹
(ankimi nr. 53103/15)

VENDIM

Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë) e mbledhur më 24 janar 2017, si një komitet i përbërë nga:

Linos-Alexandre Sicilianos, kryetar

Aleš Pejchal,

Armen Harutunuan, gjykatës,

dhe Renata Degener, zëvendësregjistare e seksionit,

Në lidhje me ankimin e mësipërm të paraqitur më 21 tetor 2015,

Në lidhje me deklaratat e paraqitura nga Qeveria e paditur më 19 shtator 2016 dhe parashtimet e saj më 11 tetor 2016, ku i kërkon qartazi Gjykatës të përjashtonte ankimin nga lista e çështjeve dhe përgjigjen e ankuesit ndaj kësaj deklarate,

Pasi ka diskutuar, vendos si më poshtë vijon:

FAKTET DHE PROCEDURAT

Ankuesi, Z. Shkelqim Hatija, është një shtetas shqiptar, i cili ka lindur në vitin 1966 dhe jeton në Fier.

Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj zj. A. Hicka nga Avokatura e Shtetit.

Ankuesi shfaqti pakënaqësinë për tejzgjatjen e procedurave civile, veçanërisht të atyre përpara Gjykatës së Lartë.

LIGJI

Ankuesi shprehu pakënaqësinë në lidhje me kohëzgjatjen e procedurave. Ai u mbështet në nenin 6 §1 të Konventës.

Më 19 shtator 2016, Gjykata mori një deklaratë për zgjidhje miqësore të firmosur nga Qeveria, sipas së cilës Qeveria e Shqipërisë ofronte t’i paguante ankuesit 1,000 euro (një mijë euro) për të mbuluar çdo dhe të gjitha dëmet jo monetare si edhe kostot dhe shpenzimet, të cilat do të konvertoheshin në monedhën kombëtare në normën e zbatueshme në datën e pagesës, dhe nuk do të ngarkohej me asnjë taksë, e cila mund të ishte e zbatueshme. Kjo shumë do të jetë e pagueshme brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të marrë nga Gjykata. Në rast se kjo shumë nuk paguhet brenda periudhës tre-mujore, Qeveria ndërmerr të paguajë interesin e thjeshtë mbi të, që prej përfundimit të asaj periudhe deri në shlyerje, në një normë të barabartë me normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së vonës plus pikë tre për qind. Pagesa do të përbëjë zgjidhjen përfundimtare të çështjes. Kjo deklaratë u dorëzua si përgjigje ndaj propozimit të Zyrës së Regjistrimit për një marrëveshje për zgjidhje miqësore, adresuar tek të dy palët.

Ankuesi nuk e pranoi propozimin për zgjidhje miqësore.

Më 11 tetor 2016, Qeveria informoi Gjykatën se nëse ankuesi refuzonte të pranonte propozimin për zgjidhje miqësore, deklaratat e saj e firmosur, e datës 19 shtator 2016 duhej të trajtohej si një deklaratë e njëanshme e paraqitur me synimin për të zgjidhur çështjen e ngritur nga ankimi.

Me anën e një letre të dërguar më 24 tetor 2016, ankuesi tregonte se nuk ishte i kënaqur me kushtet e deklaratës, sepse dëmi monetar dhe jo monetar që kishte mbuluar ishte më i madh sesa shumën e ofruar nga Qeveria.

Gjykata vëren se pavarësisht faktit se Qeveria nuk paraqiti një formë të re, të mëveçantë për

³¹ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 91. Tiranë, 2017. f. 5203

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

deklaratën e njëanshme, ajo mbrojt qartazi pozicionin e saj se deklarata e saj e firmosur për zgjidhje miqësore e dorëzuar si përgjigje ndaj propozimit të Zyrës së Regjistrimit, duhej të trajtohej si një deklaratë e njëanëshme. Për këtë arsye, Gjykata gjykon se Qeveria dorëzoi një deklaratë të njëanëshme me synimin për të zgjidhur çështjen e ngritur nga ankimi.

Gjykata thekson se neni 37 i Konventës parashikon se në cilëndo fazë të procedimeve, ajo mund të vendosë të nxjerrë një ankesë nga lista e saj e çështjeve, në rastin kur rrethanat çojnë në një nga konkluzionet e specifikuar në pikën (a), (b) ose (c) të paragrafit 1 të atij neni. Neni 37 §1 (c) i jep të drejtën Gjykatës që të përjashtojë një çështje nga lista e saj veçanërisht nëse: “për cilëndo arsye tjetër të përcaktuar nga Gjykata, shqyrtimi i ankimit nuk është më i justifikueshëm që të vazhdohet”.

Gjithashtu, ajo thekson se në rrethana të caktuara, ajo mund të përjashtojë një ankim sipas nenit 37 §1 (c) bazuar në një deklaratë të njëanëshme nga Qeveria e paditur edhe nëse ankuesi dëshiron që të vazhdojë shqyrtimi i çështjes.

Për këtë qëllim, Gjykata e ka shqyrtuar deklaratën bazuar në parimet që dalin nga kjo praktikë gjyqësore, veçanërisht Vendimi Tahsin Acar (Tahsin Acar kundër Turqisë (kundërshtimet paraprake) [GJP], nr. 26307/95, §§75-77, GJEDNJ 2003-VI; WAZA Sp. Z o.o kundër Polonisë (vendim), nr. 11602/02, 26 qershor 2007; dhe Sulwińska kundër Polonisë (vendim), nr. 28953/03, 18 shtator 2007).

Gjykata, në një sërë çështjesh, duke përfshirë ato të sjella kundër Shqipërisë, e ka krijuar praktikën e saj në lidhje me ankesat për shkeljen e nenit 6 §1 të Konventës që kanë të bëjnë me kohëzgjatjen e procedimeve (*shiko Luli dhe të tjerët kundër Shqipërisë*, nr. 64480/09, 64482/09, 12874/10, 56935/10, 3129/12 dhe 31355/09, §§63-64, 1 prill 2014).

Gjykata vëren se shumica e parave e ofruar nga Qeveria synon të kompensojë ankuesin për dëmin e vuajtur si rezultat i kohëzgjatjes së procedimeve gjyqësore.

Duke pasur parasysh natyrën e parashtrimeve të bëra nga Qeveria, si edhe shumën e kompensimit të propozuar – e cila është në përputhje me shumën e akorduar në çështje të ngjashme – Gjykata gjykon se nuk është më e justifikueshme që të vazhdohet shqyrtimi i ankimit (neni 37 §1 (c)).

Për më tepër, bazuar në arsyet e mësipërme dhe veçanërisht duke pasur parasysh praktikën ligjore të qartë dhe të gjerë mbi tematikën, Gjykata konstaton se në respektim të të drejtave të njeriut siç përcaktohet në Konventë dhe në Protokollin e saj nuk kërkohet që të vazhdohet shqyrtimi i ankimit (neni 37 §1 *in fine*).

Gjykata gjykon se kjo shumë duhet të konvertohet në vlerën monetare vendase në normën e zbatueshme në ditën e pagesës dhe të paguhet brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të Gjykatës të lëshuar në përputhje me nenin 37 §1 të Konventës Europiane të të Drejtave të Njeriut. Në rast se pagesa nuk realizohet brenda kësaj periudhe, interesi i thjeshtë duhet të paguhet për shumën në fjalë në normën e barabartë me normën marginale të huadhënies të Bankës Europiane Qendrore plus pikë tre për qind.

Përfundimisht, Gjykata thekson se nëse Qeveria nuk respekton kushtet në deklaratën e tyre të njëanëshme, ankimi mund të rikthehet në listë në përputhje me nenin 37 §2 të Konventës (Josipović kundër Serbisë (vendim), nr. 18369/07, 4 mars 2008).

Bazuar në sa më sipër, është me vend që Çështja të përjashtohet nga lista.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

- Merr parasysh kushtet e deklaratës së Qeverisë së paditur sipas nenit 6 §1 të Konventës dhe modalitetet për të garantuar respektim të premtimeve të referuara në të;
- Vendos ta përjashtojë ankimin nga lista e çështjeve në përputhje me nenin 37 §1 (c) të Konventës.

E hartuar në anglisht dhe e njoftuar me shkrim më 16 shkurt 2017.

Renata Degener
Zëvendësregjistrare

Linus-Alexandre Siciliano
Presidente

SEKSIONI I PARË
“ANA VEIZI DHE TË TJERËT KUNDËR SHQIPËRISË”³²
(ankimet nr. 16191/13)

VENDIM

Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur më 28 mars 2017, si një komitet i përbërë nga:
Aleš Pejchal, president
Ledi Bianku
Jovan Ilievski, gjykatës
dhe Renata Degener, zëvendëssekretare e seksionit,
Duke pasur parasysh ankimin e mësipërm, paraqitur më 5 dhjetor 2012;
Duke pasur parasysh deklaratën e dorëzuar nga Qeveria, e paditur më 23 dhjetor 2016, sipas së cilës i kërkon Gjykatës të nxjerrë ankimin nga lista e çështjeve dhe përgjigjen e ankuesit ndaj asaj deklarate;
Pasi ka diskutuar, vendos si më poshtë vijon:

FAKTET DHE PROCEDURA

Një listë me ankuesit paraqitet në shtojcë.

Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj, znj. A. Hicka, e Zyrës së Avokatit të Shtetit.

Ankimi ka të bëjë me mungesën e pretenduar për një hetim efikas mbi vdekjen e anëtarëve të familjes së ankuesve gjatë një proteste, e cila u zhvillua më 21 janar 2011. Ankuesit u shprehën se sipas nenit 2 dhe 13 të Konventës, atyre iu ishte mohuar e drejta për të marrë informacion në dosjen e hetimit. Në vijim, ata u ankuan edhe sipas nenit 6 të Konventës për një shkelje të së drejtës së tyre për të hyrë në gjykatë duke iu referuar refuzimit të Gjykatës së Rrethit, Tiranë, për të shqyrtuar padinë e tyre civile për dëmet, padi e cila ishte paraqitur gjatë procedimeve kryesore penale kundër të bashkakuzuarve, për shkak se ata nuk kishin paguar tarifat gjyqësore të plota.

Ankimi iu komunikua Qeverisë.

Pas negociatave fillestare të pasuksesshme për një zgjidhje miqësore, me anë të letrës së datës 23 dhjetor 2016, Qeveria informoi Gjykatën se propozonte të bënte një deklaratë për zgjidhjen e çështjeve të ngritura nga ankimi. Në vijim, Qeveria i kërkoj Gjykatës ta nxirrte ankimin nga lista e çështjeve, në përputhje me nenin 37 të Konventës.

Deklarata e datës 23 dhjetor 2016 ka përmbajtjen e mëposhtme:

“Qeveria shpreh keqardhjen për vdekjen e babait dhe vëllezërve të ankuesve në protestën e 21 janarit të vitit 2011. Palët pranojnë se kompensimi, duke përfshirë dëmet monetare dhe jomonetare në lidhje me këtë vdekje, do të adresohet nga gjykatat vendëse.

Në vijim, Qeveria pranon se hetimi i zhvilluar mbi rrethanat e vdekjes së vëllezërve të ankuesve nuk ishte në përputhje me nenet 2, 13 dhe 6 të Konventës, dhe se këto çështje nuk janë adresuar në procedimet penale vendëse të përmendura më sipër.

Gjithashtu, Qeveria ndërmerr të rihapë procedimet penale vendëse në këtë çështje për të përfshirë të afërmit e viktimës në këto procedime.

Qeveria është e përgatitur të paguajë kompensim të drejtë për:

- Ana Veizi, EUR 39,000 (tridhjetë e nëntë mijë euro) Klajdi Veizi, EUR 39,000 (tridhjetë e nëntë mijë euro);
- Zabit Deda, EUR 15,600 (pesëmbëdhjetë mijë e gjashtëqind euro) Çaushe Veizi, EUR 15,600 (pesëmbëdhjetë mijë e gjashtëqind euro).

³² Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 135*. Tiranë, 2017. f. 6813

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

Me qëllimin për një zgjidhje miqësore të çështjes së përmendur më sipër, e cila është pezull në Gjykatën Europiane për të Drejtat e Njeriut, dhe çdo pretendim tjetër në lidhje me këtë ngjarje, për të mbuluar çdo dhe të gjitha kostot dhe shpenzimet plus, çdo taksë e cila mund t'iu tarifohej ankuesve.

Këto shuma do të kthehen në vlerën monetare vendëse në normën e zbatueshme në datën e pagesës dhe do të paguhet brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të marrë nga Gjykata për ta përjashtuar ankesën nga lista e çështjeve. Nga përfundimi i tre muajve të përmendur më sipër, deri në kompensimin e plotë, interesi i thjeshtë do të paguhet mbi shumat e mësipërme, në një normë të barabartë me normën e huas marginale të Bankës Qendrore Europiane gjatë periudhës së mospagimit, plus pikë tre për qind.

Kjo deklaratë pa paragjykim është në të drejtën e ankuesve për t'u rikonsideruar nga Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut, sipas rregullave të saj, në rast se Qeveria nuk përmbush detyrimet e ndërmarra në këtë deklaratë".

Në po të njëjtën ditë, Qeveria dorëzoi edhe një deklaratë tjetër të firmosur në mënyrë të rregullt nga përfaqësuesi i palëve, më 13 dhjetor 2016, në të cilën përsëriteshin të njëjtat kushte me ato të shprehura nga Qeveria në deklaratën e saj të njëanshme. Përfaqësuesit e ankuesve deklaruan si më poshtë vijon:

"Unë, D. Matlija, vërej se Qeveria e Shqipërisë është e përgatitur të pranojë deklaratën e mëposhtme (...)

Pasi jam konsultuar me ankuesit, unë ju informoj se ata e pranojnë propozimin dhe heqin dorë nga çdo kërkesë tjetër në lidhje me faktet që ngritën këtë ankim. Ata deklarojnë se kjo përbën një zgjidhje përfundimtare të çështjes".

Më 13 janar 2017, Regjistri i Gjykatës mori një letër nga ankuesit, në të cilën informohej Gjykata se ata kishin rënë dakord me kushtet e deklaratës së Qeverisë.

LIGJI

Gjykata konstaton se pas dakordësisë së shprehur nga ankuesit në lidhje me kushtet e deklaratës së bërë nga Qeveria, çështja duhet trajtuar si një zgjidhje miqësore midis palëve.

Për këtë arsye, ajo njeh zgjidhjen miqësore midis palëve. Ajo gëzohet që zgjidhja bazohet në respektimin e të drejtave të njeriut sipas përcaktimit në Konventë dhe në Protokollet e saj, dhe nuk gien asnjë arsye për të vazhduar shqyrtimin e çështjes.

Në këtë pikëpamje është me vend që çështja të përjashtohet nga lista.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

- Vendos ta përjashtojë ankesën nga lista e saj e çështjeve sipas nenit 39 të Konventës.

E hartuar në anglisht dhe e njoftuar me shkrim më 20 prill 2017.

Renata Degener
Zëvendësregjistruese

Aleš Rejchal
President

SHTOJCË

1. Ana Veizi, lindur më 10/12/1999, është shtetase shqiptare, e lindur në vitin 1999, banuese në Fier dhe e përfaqësuar nga D. Matlija.

2. Zabit Deda, lindur më 01/05/1970, është një shtetas shqiptar i lindur në vitin 1970, banues në Tiranë dhe përfaqësuar nga D. Matlija.

3. Caush Veizi, lindur më 03/07/1972, është një shtetas shqiptar i lindur në vitin 1972, banues në Gjirokastrë dhe përfaqësuar nga D. Matlija.

4. Klajdi Veizi, lindur më 01/10/1996, është një shtetas shqiptar i lindur në vitin 1996, banues në Fier dhe përfaqësuar nga D. Matlija.

SEKSIONI I DYTË
ÇËSHËTJA
“PIHONI KUNDËR SHQIPËRISË”³³
(ankimi nr. 74389/13)

VENDIM
Strasburg
13 shkurt 2018

*Ky vendim do të bëhet i formës së prerë sipas rrethanave të parashikuara në nenin 44 §2 të Konventës.
Ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Pihoni kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur si një dhomë e përbërë nga:

Robert Spano, kryetar

Paul Lemmens

Ledi Bianku

Işıl Karakaş

Nebojša Vučinić

Valeriu Griţco

Stéphanie Mourou-Vikström, gjyqtarë

dhe Stanley Naismith, regjistruer i seksionit,

Pasi ka diskutuar me dyer të mbyllura më 16 janar 2018,

Shpall vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë:

PROCEDURA

1. Çështja e ka zanafillën me ankimin (nr. 74389/13) kundër Republikës së Shqipërisë paraqitur në Gjykatë bazuar në nenin 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga shtetasi shqiptar, z. Petri Pihoni (ankuesi), më 25 nëntor 2013.

2. Ankuesi u përfaqësua nga z. N. Marku, avokat, i cili e ushtron profesionin në Tiranë. Qeveria Shqiptare (qeveria) u përfaqësua nga agentja e saj, znj. A. Hicka nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

3. Ankuesi shprehu shqetësimin, bazuar në nenin 3 të Konventës, në lidhje me dëmet që kishte vuajtur si pasojë e një ndërhyrjeje nga ana e policisë dhe pretendonte se hetimi për identifikimin dhe ndëshkimin e autorëve të krimit nuk kishte qenë i dobishëm.

4. Më 6 tetor 2014, ankimi iu komunikua qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHËTJES

5. Ankuesi ka lindur në vitin 1983 dhe jeton në Pogradec.

6. Sipas ankuesit, më 6 gusht 2012, ai u bë dëshmitar i një grindjeje të dhunshme verbale midis N.P., një i afërm i tij dhe A.S., në një nga rrugët kryesore të Pogradecit. Ndërhyrja e ankuesit për të qetësuar N.P. dhe A.S. ishte e pasuksesshme. Shkëmbimi verbal u nxeh ndjeshëm dhe përfundoi në dhunë fizike.

7. Pas nisjes së dhunës fizike, një njësi speciale e policisë së Forcave të Ndërhyrjes së Shpejtë (në vijim referuar si “FNSH”) ndërhyrë për të ndaluar dhunën. Si rezultat, ankuesi dhe dy individë të tjerë, u shoqëruan në rajonin e policisë të zonës. Në formularin e tij të ankimit, ankuesi parashittoi se ai kishte vuajtur dëme si rezultat i ndërhyrjes së policisë dhe se gjatë rrugës për në rajonin e policisë, ai ishte fyer, kërcënuar dhe keqtrajtuar nga oficerët e policisë së FNSH-së. Kërkesat e tij për t’u dërguar

³³ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 107*. Tiranë, 2018. f. 6646

në spital për të marrë trajtim mjekësor, nuk kishin marrë përgjigje.

A. Hetimet penale për ngjarjet e datës 6 gusht 2012

8. Dosja penale përkatëse, e cila u dorëzua nga qeveria si pjesë e vërejtjeve të tyre, tregonte se ishin hapur dy hetime për veprën penale të kryerjes së veprimeve arbitrare nga një person i veshur me pushtet publik në ushtrimin e detyrave të tij, sipas parashikimit të nenit 250 të Kodit Penal (në vijim referuar si “KP”).

1. Dosja penale nr. 303

9. Në një raport shërbimi, të hartuar nga drejtuesi i skuadrës së oficerëve të FNSH-së, V.B., i datës 6 gusht 2012, pohohej se FNSH-ja ishte informuar për një konfrontim fizik në një nga rrugët kryesore të Pogradecit, rreth orës 7:40 të pasdites. Për pasojë, ata kishin marrë në pyetje dhe kishin shoqëruar në rajonin e policisë të zonës tre persona. Sipas raportit, N.P. dhe ankuesi i kishin bërë rezistencë fizike dhe verbale oficerëve të FNSH-së. Më tej, në raport pohohet se ankuesi kishte pësuar një dëmtim pas kokës së tij.

10. Formulari i raportit të shoqërimit në lidhje me ankuesin, i cili mban datën 6 gusht 2012 dhe orën 8:10 të mërkurës, shpjegon se: “ai kishte gjakderdhje në pjesën e pasme të kokës dhe se i rezistoi oficerëve të policisë fizikisht dhe verbalisht”.

11. Rezultoi se më 6 gusht 2012, në orën 8:30 të mërkurës, ankuesi i telefonoi dikujt me emrin N.L., i cili ishte oficer i policisë gjyqësore, që punonte për Shërbimin e Kontrollit të Brendshëm (në vijim referuar si “SHKB”) të ministrit të Punëve të Brendshme dhe e informoi atë për qëllimin e tij për të bërë një ankesë penale ndaj oficerëve të FNSH-së, të cilët pretendoheshin se e kishin goditur në shpatull, në këmbë dhe në kokë me shkop gome.

12. Më 7 gusht 2012, N.L. i mori ankuesit një deklaratë, i cili pohoi se ai kishte ndërhyrë për të ndaluar një grindje midis A.S. dhe N.P. Në atë moment, në skenë mbërritën oficerët e FNSH-së. Në vijim, oficerët e FNSH-së kishin ndërhyrë në ngjarje pa e vlerësuar situatën dhe e kishin goditur atë me shkop gome në kokë, shpatull dhe në këmbë. Për pasojë, ai kishte pësuar një plagë të hapur në kokë. Ai ishte futur me forcë në një makinë policie, ku ishte bërë objekt i presionit psikologjik dhe ishte ofenduar nga oficerët e FNSH-së dhe, në vijim, ishte shoqëruar në rajonin e policisë së Pogradecit së bashku me N.P. dhe A.S. Kishte qëndruar në rajonin e policisë për katër orë dhe autoritetet nuk i kishin dhënë ndihmë mjekësore, pavarësisht plagës së pasuar në kokë dhe dëmtimeve të tjera në shpatullën dhe këmbën e tij (*shih edhe paragrafin 38 më poshtë*). Në vijim, ankuesi deklaroi se dikush me emrin M.S. kishte qenë i pranishëm në skenë.

13. Në po të njëjtën ditë, N.L. i mori A.S. një deklaratë, ku ai pohonte se ishte takuar me N.P. dhe i kishte kërkuar ta paguante për punën që kishte bërë në kafenenë e N.P. N.P. i kishte bërë ankuesit një telefonatë duke i kërkuar ndihmë. Pas disa momentesh, ankuesi ishte shfaqur në skenë. Duke qenë se nuk kishin rënë dakord për shumën që do të paguhej, ankuesi dhe N.P. ishin përfshirë në një grindje me A.S. Pasi FNSH-ja kishin ndërhyrë, ankuesi dhe N.P. kishin kundërshtuar urdhrat e dhënë nga oficerët për të hipur në automjetin e policisë dhe nuk u ishin bindur urdhrave. Sipas A.S., veprimet e oficerëve të policisë kishin qenë të ligjshme (*shih edhe paragrafin 31 më poshtë*).

14. Në po të njëjtën ditë, në orën 12:20 të mërkurës, N.L. kontaktoi V.B. në telefon. Sipas raportit të shërbimit të hartuar më 7 gusht 2012, V.B. pohoi si më poshtë vijon:

“Petri Pihoni, A.S. dhe N.P. u përfshinë në një grindje. Ata [oficerët e FNSH-së] ishin telefonuar për të ndaluar grindjen, e cila ishte intensifikuar. Nën këto rrethana, ne [i ndamë nga grindja] dhe i shoqëruam në rajonin e policisë së Pogradecit me makinën e policisë. ... Do të theksoja se N.P. dhe Petri Pihoni na bënë rezistencë verbale dhe fizike, teksa po shoqëroheshin në rajonin e policisë. Shtetasi Petri Pihoni që në momentin e parë të konstatimit nga ana jonë ishte i dëmtuar në pjesën e pasme të kokës. Në lidhje me këtë ngjarje, u mbajt një raport patrulle, raport të cilin ne do ta vëmë në dispozicion.”

15. Më 7 gusht 2012, N.L. hartoi një raport mbi inspektimin e dokumenteve në lidhje me librin e marrjes së informacionit dhe dhënies së urdhrave, i cili i përket rajonit të zonës të policisë. Raporti përmbante deklaratën nr. 270, sipas së cilës V.B. kishte kallëzuar zënkën më 6 gusht 2012, në orën 8:10 të mërkurës dhe tre persona, më konkretisht ankuesi, A.S. dhe N.P., u shoqëruan në rajonin e policisë.

16. Më 10 gusht 2012, N.L. referoi një veprë penale në prokurorinë e Pogradecit. Raporti i tij përshkruante ngjarjet e përmendura në deklaratën e bërë nga ankuesi më 7 gusht 2012 (*shih paragrafin 12 më sipër*) dhe deklaratën e bërë nga A.S. në po të njëjtën ditë (*shih paragrafin 13 më sipër*). Raporti i referohej edhe librit të marrjes së informacionit dhe dhënies së urdhrave të rajonit të policisë dhe bisedës telefonike që N.L. kishte bërë me V.B. (*shih paragrafin 14 më sipër*). N.L. nuk kishte mundur të pyeste oficerët e FNSH-së, sepse ata ishin larguar për në Tiranë, mëngjesin e datës 7 gusht 2012.

17. Më 10 gusht 2012, prokurori i rrethit të Pogradecit (në vijim referuar si “prokurori i rrethit”) hapi dosjen penale nr. 303, në përgjigje të informacionit të transmetuar nga SHKB-ja për një hetim paraprak, në lidhje me veprën e kryerjes së veprimeve arbitrare, sipas parashikimit të nenit 250 të KP-së.

18. Më 13 gusht 2012, prokurori i rrethit urdhëroi që të ndërmerreshin një sërë masash procedurale, të tilla si: këqyrja e raportit mjekoligjor në lidhje me ankuesin (shih paragrafin 20 më poshtë), marrja e ankuesit në pyetje, marrja në pyetje e katër personave të cilët kishin dijeni për ngjarjet, mbledhja e informacionit në lidhje me identitetin e oficerëve të policisë së FNSH-së dhe çdo veprim tjetër sipas rastit.

2. Dosja penale nr. 347

19. Më 3 shtator 2012, prokuroria e Pogradecit hapi dosjen penale nr. 347 në lidhje me padinë penale të paraqitur nga ankuesi më 8 gusht 2012 kundër oficerëve të policisë së FNSH-së, për veprën penale të kryerjes së veprimeve arbitrare, sipas parashikimit të nenit 250 të KP-së. Padia penale e ankuesit përmbante si më poshtë vijon:

“... në momentin kur ndërhyra për të ndaluar grindjen [midis N.P. dhe A.S.], oficerët e Forcave të Ndërhyrjes së Shpejtë, pa pyetur për situatën, erdhën nga pas dhe më sulmuan fizikisht pa paralajmëruar, duke më goditur me objekte të forta në kurriz, këmbë dhe kokë, duke më shkaktuar edhe një plagë, e cila u trajtua më pas në spital. Në momentin kur u sulmova fizikisht, u kërkova oficerëve të policisë të mos përdornin dhunë, sepse unë nuk isha pjesë e grindjes dhe kisha ndërhyrë thjesht për ta parandaluar atë.

... pavarësisht asaj që po thosha dhe pa pyetur për situatën, më morën me forcë dhe përdorën dhunë psikologjike [duke më kërcënuar me] shkopin e gomës, teksa më shoqëruan në rajonin e zonës së policisë. Pasi [iu kërkova] të mos më fyenin dhe të mos ushtronin presion mbi mua, shefi i skuadrës më tha: “*ta tregojmë neve ty, po qepe dhe më jep emrin këtu*”. Nuk mu dha ndihmë mjekësore, pavarësisht dëmeve serioze që kisha pësuar. Rezultoi se oficerët e FNSH-së kishin ardhur nga Tirana.”

20. Ankuesi paraqiti një raport mjekoligjor (nr. 204), të datës 7 gusht 2012, të urdhëruar nga N.L., oficeri i policisë gjyqësore, në mbështetje të padisë penale. Shqyrtimi mjekësor konstatoi se ankuesi ishte dëmtuar me një mjet të fortë pa majë, i cili kishte shkakuar një plagë, për të cilën nevojiteshin qepje, tri gërvishtje, një edemë dhe një ekimozë. Si pasojë e dëmeve të mësipërme, ankuesi nuk ishte në gjendje të punonte për nëntë ditë.

21. Prokurori i rrethit vendosi që nevojitej hetim i mëtejshëm për identifikimin e autorëve dhe për përcaktimin e përgjegjësisë penale në lidhje me veprën e kryerjes së veprimeve arbitrare sipas nenit 250 të KP-së. Më 3 shtator 2012, prokurori i rrethit urdhëroi që të merreshin një sërë veprime procedurale, të tilla si: inspektimi i librit të marrjes së informacionit dhe i dhënies së urdhrave të rajonit të policisë, marrjen e informacionit në lidhje me identitetin e oficerëve të FNSH-së, realizmin e një parakalimi në paradë për identifikimin e oficerëve të policisë, marrjen e deklaratave nga ankuesi dhe personat e tjerë me dijeni për ngjarjet dhe çdo veprim tjetër sipas nevojës.

22. Më 6 shtator 2012, ankuesi bëri një deklaratë tjetër në të cilën ai thoshte se kishte parë një grup me oficerë policie me uniforma të policisë së shtetit, të cilët kishin dalë nga një makinë policie, por

nuk kishte vënë re se kur kishin mbërritur në skenë. Më pas ishte goditur me shkop gome në kokë dhe në kurriz. Ai nuk mund të jepte emrin e ndonjërit prej oficerëve të policisë, bazuar edhe në rrethanat konkrete, por pohoi se ishte në gjendje t'i njihje në parakalimin për identifikim. Ai kishte vënë re se ata ishin pjesë e njësisë së FNSH-së. Pavarësisht shpjegimeve të tij se ishte përmbarues, ai ishte tërhequr prej krahu dhe ishte futur në makinën e policisë dhe ishte shoqëruar në stacionin e policisë së zonës. Rugës për në stacionin e policisë, një nga oficerët e policisë kishte qëndruar me dorën e tij ngritur, gati për ta goditur ankuesin me shkopin e gomës që mbante në dorë. Ankuesit nuk i ishte dhënë asnjë arsye për paraburgimin e tij në rajonin e policisë. Pavarësisht faktit se kishte gjakderdhje në pjesën e pasme të kokës, si rezultat i goditjeve me shkop gome, nuk i ishte ofruar asnjë ndihmë. Ai u la i lirë nga rajoni i policisë rreth orës 11:15 të mbrëmjes, kohë pas së cilës kishte shkuar në spital për të marrë trajtim mjekësor. Ai pohoi se zhvillimet mund të jenë regjistruar nga kamerat e sigurisë së një banke aty afër.

23. Më 10 shtator 2012, prokurori i rrethit kërkoi që regjistrimi i videos të merrej nga banka aty afër, kamerat e së cilës mendohej se kishin regjistruar imazhet e ngjarjeve të datës 6 gusht 2012. Më 14 shtator 2012, banka e dorëzoi regjistrimin e videos në një CD-ROM. Në procesverbalin e datës 30 janar 2013, mbi shqyrtimin dhe marrjen e të dhënave, shënohej se konstatimet e ekspertit se regjistrimi në video nuk paraqiste interes për hetimin.

24. Më 10 shtator 2012, prokurori i rrethit i kërkoi policisë lokale t'i vihej në dispozicion informacioni në lidhje me identitetin e oficerëve të FNSH-së, të cilët kishin qenë në shërbim në Pogradec, më 6 gusht 2012. Më 17 shtator 2012, stacioni i policisë Pogradec u përgjigj se skuadra e FNSH-së udhëhoqej nga V.B., i cili ishte përgjegjës për nxjerrjen e informacionit në lidhje me identitetin e anëtarëve.

3. Bashkimi i dosjeve penale

25. Më 18 shtator 2012, prokurori i rrethit vendosi t'i bashkonte të dyja dosjet penale në dosjen nr. 303.

26. Më 18 shtator 2012, prokurori i rrethit urdhëroi të ndërmerreshin një sërë veprimesh procedurale, të tilla si: marrja në pyetje e ankuesit, inspektimi i librit të marrjes së informacionit dhe i dhënies së urdhrave të rajonit të policisë, inspektimi i librit të marrjes së informacionit të urgjencës së spitalit lokal, shqyrtimi i raportit mjekoligjor mbi ankuesin (raporti i paraqitur në paragrafin 20 më sipër), marrja e informacionit në lidhje me identitetin e oficerëve të FNSH-së, marrjen në pyetje të katër personave, të cilët kishin dijeni për ngjarjet, shqyrtimin e regjistrimit të videos nga banka aty pranë, si edhe çdo veprim tjetër sipas nevojës.

27. Ka shumë mundësi që më 17 tetor 2012, edhe pse në procesverbal data shënon 17 janar 2012 (17.1.2012), A.E., i cili ka në pronësi një bar afër vendit ku ndodhi grindja, bëri një deklaratë. Ai deklaroi se dy persona po ziheshin me një person të tretë. Oficerët e FNSH-së ndërhyjnë për ta kontrolluar grindjen. Ata nuk përdorën shkopinj gome, pavarësisht rezistencës së bërë nga disa prej personave të cilët ishin futur në makinën e policisë.

28. Më 7 nëntor 2012, një oficer i policisë gjyqësore shqyrtoi urdhrin për daljen me shërbim të FNSH-së. Sipas atij urdhri, një skuadër prej 6 oficerësh të FNSH-së nga Tirana, nën drejtimin e V.B., ishin vënë në dispozicion të rajonit lokal të policisë për të ndihmuar patrullat e radhës gjatë sezonit të ngarkuar të verës.

29. Më 13 dhjetor 2012, N.P., njëra nga palët e përfshira në grindje, pohoi se ai kishte pësuar të goditura me shkop gome, të përdorur nga oficerët e FNSH-së. Me forcë, ata e kishin futur atë, ankuesin dhe A.S., në makinën e policisë. Oficerët e policisë nuk ishin prezantuar, në momentin kur kishin mbërritur në skenën e ngjarjes dhe nuk kishin paralajmëruar asnjërin prej tyre duke thënë: "Ndaloni, policia!". Në po të njëjtën ditë, N.P., një i afërm i ankuesit dhe N.P., pohuan se oficerët e FNSH-së kishin përdorur shkopinj gome ndaj ankuesit N.P. dhe ndaj A.S.

30. Më 4 janar 2013, P.B., i cili kishte qenë me shërbim në rajonin lokal të policisë, më 6 gusht 2012, pohoi se ankuesi dhe dy persona të tjerë (N.P. dhe A.S.) ishin sjellë në rajonin e policisë në orën 8 të mbrëmjes, pas ndërhyrjes së FNSH-së për të ndaluar grindjen midis tyre. Asnjëri prej këtyre

personave nuk kishte bërë ankesa. P.B. i kishte pajisur ata me një vendim, duke i orientuar të bënë një kontroll mjekësor.

31. Më 15 janar 2013, A.S. dha një tjetër deklaratë dhe pohoi se ishte goditur në kurriz nga ankuesi. Si rezultat, ai kishte reaguar dhe ishte kundërpërgjigjur me goditje. Grindja kishte vazhduar për pak minuta dhe A.S. kishte shënjestruar ankuesin. N.P. ishte i dehur dhe ra në tokë (*shih edhe paragrafin 13 më sipër*). Në po të njëjtën ditë, J.K, një dëshmitar okular dhe një i afërm i A.S. pohuan se oficerët e FNSH-së kishin ndërhyrë për të ndaluar grindjen, por nuk kishin përdorur forcën ose nuk i kishin goditur tre personat. A.S. u godit në kurriz nga N.P. Pas kësaj, ai ishte sulmuar nga ankuesi. A.S. kishte reaguar dhe i kishte goditur si kundërpërgjigje të dy. Gjithashtu, ai pohoi se kishte qenë N.P. personi i cili i telefonoi ankuesit për ndihmë.

32. Më 21 janar 2013 V.B., i cili ishte drejtuesi i ekipit të oficerëve të FNSH-së në momentin e ngjarjeve, dha një deklaratë. Sipas asaj deklarate, më 6 gusht 2012, në orën 7:40 të mërkurës, ai dhe skuadra e tij u bënë me dije nga një oficer policie i veshur civil, se në një nga rrugët kryesore të Pogradecit po ndodhte një grindje. Kur ekipi mbërriti në vendngjarje, ata vunë re se shtatë ose tetë njerëz ishin përfshirë në konfrontim të dhunshëm, duke goditur njeri-tjetrin me objekte të forta, si shishe birre dhe shkopinj druri. Tre prej tyre (ankuesi, N.P. dhe A.S.) ishin në agresivitet. Dy prej tyre (ankuesi dhe N.P.) kishin mposhtur personin e tretë (A.S.) dhe po e godisnin. Oficerët e FNSH-së ndërhyrën, e ndërprejnë grindjen dhe i shoqëruan tre personat në rajonin e policisë së zonës. Të tre personat pretenduan se kishin pësuar dëmtime, disa prej të cilave ishin të dukshme. Si rezultat, N.P. u dërgua në spital për trajtim. Në vijim, ankuesi u la i lirë.

33. Më 7 gusht 2012, sipas udhëzimeve të marra, V.B dhe ekipi i tij u larguan nga Pogradeci. Në po të njëjtën ditë, V.B. kishte marrë një telefonatë nga një person me emrin N.L., të cilit i kishte shpjeguar në lidhje me ndërhyrjen (shih paragrafin 14 më sipër).

34. Në vijim, V.B. pohon se më 25 dhjetor 2012, sipas një fletëthirrjeje, ai u paraqit në rajonin e policisë së Pogradecit për të dhënë shpjegime të mëtejshme. Me të mbërritur atje, ai u përball me ankuesin, i cili e kishte vëzhguar atë dhe kolegun e tij nga afër, në rajonin e policisë për më shumë se një orë. Ai nuk ishte pranuar të merrte pjesë në parakalimin për identifikim, bazuar në faktin se ai nuk ishte informuar për një veprim të tillë procedural, ai dhe kolegu i tij kishin qenë të vetmit oficerë policie të veshur me uniformën tipike të FNSH-së dhe se ankuesi i kishte vëzhguar ata për më shumë se një orë.

35. Sipas mendimit të tij, një parakalim identifikimi do të binte në kundërshtim me parashikimet e neneve 171 dhe 172 të Kodit të Procedurës Penale (në vijim “KPP”) dhe vendimit (nr. 7/2005) të Gjykatës Kushtetuese.

36. S.H., një nga oficerët e FNSH-së, iu përmbajt fletëthirrjes për t’u paraqitur më 25 dhjetor 2012, në rajonin e policisë së Pogradecit, për të dhënë shpjegime të mëtejshme. Gjithashtu, ai nuk kishte pranuar të merrte pjesë në parakalimin për identifikim, për të njëjtat arsye si ato të përmendura më sipër nga V.B.

37. Më 21 janar 2013, S.H. dha një deklaratë. Përveç konfirmimit të fakteve të paraqitura në deklaratën e V.B., ai shtoi se ankuesi i kishte bërë rezistencë të fortë urdhrit të tij për të hyrë në makinën e policisë. Ankuesi kishte bërë edhe presion psikologjik ndaj oficerëve, duke thënë: “Do ta shikoni se çfarë do t’ju bëj”. Sipas rrethanave, oficerët e policisë nuk kishin mundur të përdornin pajisje (shkopinj gome, armë automatike ose gaz lotsjellës) ose t’i prangosnin personat brenda në automjet.

38. Më 21 janar 2013, G.B., I.M. dhe A.D., të cilët ishin tre oficerët e tjerë të FNSH-së, dhanë deklarata me të njëjtën informacion të dhënë nga V.B. dhe S.H. Nuk u përmend fakti se ata ishin thirrur për të dhënë shpjegime më 25 dhjetor 2012.

39. Më 22 janar 2013, një oficer policie inspektoi librin e regjistrimit të të dhënave të rajonit të policisë së Pogradecit, sipas së cilit ankuesi kishte hyrë në rajonin e policisë në orën 8:20 të mërkurës dhe nuk kishte paraqitur asnjë pretendim. Rezulton se ankuesi është larguar nga rajoni i policisë në orën 10:30 të mërkurës. Regjistri i spitalit lokal tregonte se ankuesi ishte paraqitur në repartin e

urgjencave në orën 11:00 të mërkurës me një të çarë dhe me një shembje në pjesën e pasme të kokës.

40. Më 13 shkurt 2013, prokurori i rrethit vendosi që të përgatitej një raport tjetër ekspertize nga një grup mjekësh specialistë nga Instituti i Mjekësisë Ligjore (në vijim referuar si "IML"). Ky vendim i referohej raportit të parë mjekoligjor (nr. 204), lëshuar në lidhje me ankuesin (*shih paragrafin 20 më sipër*). Më tej, në të përmendej se oficerët e FNSH-së kishin pohuar se nuk kishin përdorur objekte ose pajisje për të ndaluar grindjen. Po ashtu, ai u referohej deklaratave të dhëna nga A.S. dhe J.K., sipas së cilave A.S. kishte shkëmbyer të goditura si me ankuesin edhe me N.P. Nën të tilla rrethana, ishte e rëndësishme të identifikoheshin mjeti i fortë i cili ishte përdorur duke i shkaktuar dëmtimet ankuesit, sipas shpjegimeve të raportit mjekoligjor.

41. Më 5 mars 2013, IML-ja informoi prokurorin se ata nuk kishin mundur të identifikonin objektin i cili i kishte shkaktuar dëmtime ankuesit.

42. Më 12 prill 2013, gjatë marrjes në pyetje nga një oficer i policisë gjyqësore, ankuesi deklaroi midis të tjerave se ai nuk ishte përfshirë në një ndonjë zënkë, nuk ishte goditur nga A.S. dhe as nuk i kishte kthyer të goditura vet A.S. ankuesi e mohoi të kishte marrë telefonatë nga i afërmi i tij N.P. për ndihmë. Ai konfirmoi se nuk kishte mundur të identifikonte oficerët e policisë, duke qenë se ishte goditur nga pas (*shih edhe paragrafin 12 më sipër*).

43. Më 13 maj 2013, prokurori i rrethit, me anë të një vendimi të arsyetuar, vendosi të pezullonte hetimin sipas nenit 326 të KPP-së dhe e referoi dosjen e çështjes të SHKB-ja për veprime të tjera për identifikimin e autorëve. Vendimi përshkruante të gjitha të dhënat e mbledhura, si edhe deklaratat e bëra nga ankuesi dhe personat e tjerë, të cilët ose ishin përfshirë ose kishin qenë dëshmitarë në grindjen e datës 56 gusht 2012. Për sa ka të bëjë me çështjen, vendimi shpjegonte si më poshtë vijon:

"J.K. dha informacione për ngjarjen, duke pohuar se Petri Pihoni ishte përfshirë në grindje, pasi ishte bërë me dije në lidhje me të me anë të telefonatës nga N.P. ... Petri kishte goditur A., i cili ishte kundërpërgjigjur po me të goditur ... oficerët e policisë kishin shoqëruar A.S., N.P. dhe Petrin [në rajonin e policisë]. [J.K.] konfirmoi se veprimet e oficerëve ishin korrekte ... asnjë prej tyre nuk i preku apo ushtroi dhunë ndaj tyre [A.S., N.P. dhe ankuesit].

...

A.E. u mor në pyetje në lidhje me ngjarjet. Ai drejton një biznes privat pranë vendngjarjes. Deklarata e tij konfirmon se mes tre personave po ndodhte një grindje. Të gjithë personat po grindeshin [në momentin] kur mbërriti një makinë policie e FNSH. Oficerët e policisë iu drejtuan këtyre personave që të ndalonin grindjen, por ata vazhdonin që të grindeshin me grushte, derisa ndërhyjnë oficerët, duke i tërhequr nga krahët dhe duke i futur në makinën [e policisë]. [A.E.] pohoi se nuk i kishte parë oficerët e policisë të përdornin shkopinj gome.

...

Sipas fakteve dhe të dhënave të mbledhura gjatë [hetimit në lidhje me] dosjen penale nr. 303, rezultati është se ne nuk përballemi me veprën penale të kryerjes së veprimeve arbitrare sipas parashikimit të nenit 250 të Kodit Penal.

... Në rastin në fjalë, u provua se Petri Pihoni ishte përfshirë në një konfrontim fizik me disa persona. Pavarësisht deklaratave të tij, deklaratat e dhëna nga A.S., J.K. dhe A.E. tregojnë se N.P. i quajtur Petri, u shfaq në skenë dhe u përfshi në një debat për shumën që N.P. i detyrohej A.S. debati u përshkallëzua në një konfrontim fizik në të cilin Petri goditi A.S., i cili u kundërpërgjigj me të goditur.

Nën të tilla rrethana, oficerët e FNSH-së u bënë dëshmitarë të një grindjeje të dhunshme dhe i shoqëruan tre personat në rajonin e policisë për të marrë shpjegimet [e tyre] për shkaqet e saj.

Unë mendoj se veprimet e oficerëve ... janë në përputhje me (seksionet 4, 92, 95 dhe 96 të) aktit për Policinë e Shtetit dhe nuk mund të konsiderohen si veprime arbitrare, të cilat ndikojnë lirinë e qytetarëve.

Në lidhje me padinë penale për ushtrim të dhunës fizike nga oficerët e FNSH-së, në momentin kur Petri u shoqërua në rajonin e policisë, unë mendoj se ngrihen dyshime në lidhje me faktin nëse është kryer vepra e abuzimit me pushtetin, parashikuar nga neni 28 i KP-së Ky është rasti, duke pasur

parasysh dëmtimet që ka pësuar Petri, i cili mund të jetë shkaktuar, teksa ai shoqërohej [në rajonin e policisë] nga oficerët e FNSH-së ...

Gjatë hetimit, Petri Pihoni u mor në pyetje në disa raste për faktin nëse mund të identifikonte oficerët e FNSH-së, të cilët mund ta kenë goditur atë. Ai u përgjigj se nuk kishte mundësi të vijonte me [procedurën për] identifikimin, sepse goditjet kishin ardhur nga pas dhe ai nuk mund të identifikonte oficerin, i cili e kishte goditur.

Pjesa tjetër e të dhënave të marra gjatë hetimit nuk hedh dritë mbi këtë incident. Duke pasur parasysh faktin se përgjegjësia penale është individuale dhe jokolektive, unë mendoj se hetimi duhet të pezullohet.”

B. Kërkesat e ankuesit për informacion

44. Duke mos marrë përgjigje nga prokuroria e Pogradecit në lidhje me ecurinë e hetimit, më 27 dhjetor 2012, ankuesi kërkoi ndihmën e Qendrës Shqiptare të Rehabilitimit për Traumën dhe Torturën (Qendra). Në po të njëjtën datë, Qendra i kërkoi prokurorisë t'i vinte në dispozicion informacione në lidhje me çështjen e ankuesit por nuk mori përgjigje.

45. Më 11 maj 2013, Qendra e përsëriti kërkesën e saj drejtuar prokurorisë së Pogradecit. Ajo u ankua edhe te Prokuroria e Përgjithshme, për faktin se ankuesit nuk i ishte dhënë asnjë informacion në lidhje me ecurinë e hetimit tetë muaj pas incidentit. Nuk rezulton që të jetë kthyer përgjigje.

46. Më 7 qershor 2013, prokuroria e Pogradecit informoi ankuesin se më 13 maj 2013, kjo prokurori kishte pezulluar hetimin. Bashkëlidhur gjendej një kopje e vendimit të datës 13 maj 2013.

47. Më 27 nëntor 2013, Qendra i kërkoi prokurorisë t'i vinte në dispozicion një kopje të dosjes së hetimit. Nuk u kthye asnjë përgjigje.

C. Zhvillimet e mëtejshme pas komunikimit të çështjes qeverisë

48. Më 7 korrik 2017, sipas rregullit 54 §2 (a) të Rregullores së Gjykatës, Gjykata u kërkoi palëve të dorëzonte informacione të reja faktike, të cilat mund të kishin dalë në dritë pas vendimit të prokurorit të datës 13 maj 2013.

49. Më 27 korrik 2017, prokurori i rrethit iu përgjigj ankuesit se hetimi në lidhje me dosjen penale nr. 303 për veprën penale të kryerjes së veprimeve arbitrare ishte ende i pezulluar dhe dosja ishte ende në Drejtorinë e Policisë së Korçës. Më tej, prokurori i rrethit informoi ankuesin se nuk kishte qenë e mundur identifikimi i autorëve të veprës penale.

50. Më 6 shtator 2017, prokurori i rrethit, në lidhje me vendimin e tij të datës 13 maj 2013, iu përgjigj qeverisë se nuk ishte kryer asnjë vepër penale në lidhje me kryerjen e veprimeve arbitrare. Për më tepër, ai informoi qeverinë se kishin lindur dyshime nëse ishte kryer vepra e abuzimit me pushtetin. Megjithatë, të dhënat e marra nuk hodhën dritë në lidhje me këtë aspekt. Dosja penale i ishte dërguar SHKB-së për hetime të mëtejshme. Kjo e fundit nuk kishte identifikuar nevojat për rinisjen e hetimit. Ajo nuk kishte identifikuar fakte të reja të cilat kishin dalë në dritë pas pezullimit të procedimeve. Ankuesi ishte informuar rregullisht në lidhje me rezultatin e hetimit.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDËSE

A. Kodi Penal (KP)

51. Neni 66 parashikon se ndjekja penale e veprave penale të dënueshme me një periudhë burgimi nga pesë deri në dhjetë vjet është e parashkruar pas dhjetë vjetësh.

52. Neni 248 i KP-së ndalon veprimet dhe mosveprimet si rezultat i abuzimit me pushtetin kryer nga një person i veshur me pushtet publik dhe i dënon ato veprime me një periudhë burgimi deri më shtatë vjet, në rast se këto veprime nuk përbëjnë ndonjë vepër tjetër penale.

53. Neni 250 i KP-së ndalon veprimet arbitrare, të kryera nga një person i veshur me pushtete publike gjatë ushtrimit të detyrës së tij dhe dënon ato veprime me një gjobë ose një periudhë burgimi deri në shtatë vjet.

B. Kodi i Procedurës Penale (KPP)

54. Parashikimet e KPP-së, të cilat ishin në fuqi në periudhën konkrete, ishin si më poshtë vijnë:

36. Neni 24 §2 i KPP-së parashikonte se një prokuror kishte të drejtën të mos fillonte ose të ndërpriste një hetim. Neni 24 §4 parashikonte se urdhrat dhe direktivat e një prokurori të një niveli

më të lartë ishin detyruese për një prokuror të një niveli më të ulët. Neni 24 §5 parashikonte se një prokuror i nivelit më të lartë ose *proprio motu* ose pas një apeli, kishte të drejtën të ndryshonte ose të revokonte vendimet e një prokurori të një niveli më të ulët.

37. Sipas nenit 58 të KPP-së, viktimat e një veprë penale ose trashëgimtarët e tij kishin të drejtën të kërkonin ndjekjen penale të autorit të veprës dhe kompensim për dëmin. Viktima kishte të drejtën t'i bënte kërkesa prokurorit dhe të kërkonte marrjen e të dhënave.

38. Sipas nenit 61, një person i cili ka vuajtur dëm monetar si rezultat i kryerjes së një veprë penale mund të bëjë një padi civile gjatë procedimeve penale për të kërkuar kompensim për dëmin. Sipas nenit 62, kërkesa duhet të paraqitet përpara fillimit të shqyrtimit gjyqësor. Sipas nenit 62 §3, një gjykatë mund të vendosë ta veçojë një padi civile nga procedimet penale, në rast se shqyrtimi i saj ka vonuar ose ka komplikuar procedimet penale.

39. Neni 105 i KPP-së parashikon të drejtën e çdo pale të interesuar për të kërkuar kopje dhe ekstrakte ose dokumente të veçantë nga dosja e hetimit penal, me shpenzimet e palës.

55. Neni 323 §1 parashikon se një prokuror duhet ta dërgojë një çështje për gjykim, të ndërpresë ose të pezullojë procedimet brenda tre muajve, pasi emri i personit të akuzuar për veprën penale është shënuar në regjistrin e njoftimit të veprave penale.

40. Sipas nenit 324, prokurori mund ta zgjasë hetimin deri në tre muaj (paragrafi 1). Çdo shtyrje e mëtejshme, prej jo më shumë se tre muaj, mund të bëhet nga prokurori në çështjet ku përfshihen hetime komplekse ose kur është objektivisht e pamundur që ato të përfundohen brenda periudhës së shtuar (paragrafi 2). I pandehuri dhe viktimat njoftohen për vendimin e shtyrjes së periudhës së hetimit (paragrafi 3).

41. Sipas nenit 325 §1, viktimat mund të apelojnë në gjykatën e rrethit kundër vendimit të prokurorit për shtyrjen e hetimit.

42. Neni 326 i KPP-së, i cili parashikon të drejtën e prokurorit për të pezulluar me një hetim penal, përcakton si më poshtë:

“1. Kur nuk njihet autori i veprës penale ose kur i pandehuri vuan nga një sëmundje e rëndë që ndalon hetimin e mëtejshëm, prokurori vendos pezullimin e hetimeve.

2. Pezullimi i hetimeve vendoset pasi të jenë kryer të gjitha veprimet e mundshme.

3. Vendimi penal i pezulluar mund të rifillojë me anë të një vendimi të prokurorit.”.

43. Në periudhën e rastit konkret, nuk kishte asnjë parashikim specifik në KPP për të drejtën për të apeluar kundër vendimit të prokurorit për të pezulluar hetimin penal.

Praktika ligjore vendëse në lidhje me pezullimin e hetimit

44. Apeluesi, H.S. paraqiti në prokurori një padi penale në lidhje me vdekjen e motrës së tij. Prokurori e pezulloi hetimin bazuar në nenin 326 të KPP-së, për arsyen se nuk mund të gjendej asnjë autor i krimit. Apeluesi nisi procedime ligjore kundër pezullimit të hetimit penal. Ai u ankua se nuk ishte informuar në lidhje me përmbajtjen e dosjes së hetimit ose pezullimin e hetimit penal, se prokurori nuk kishte marrë në pyetje të gjithë dëshmitarët dhe se ai nuk kishte asnjë mjet efikas për t'u ankuar në lidhje me vendimin për të pezulluar hetimin penal. Gjykatat vendëse e kundërshtuan veprimin e tij. Gjykata e Apelit Tiranë u shpreh se përderisa hetimi penal kishte qenë në vijimësi dhe duke qenë se prokuroria kishte pasur lirinë për të përcaktuar veprimet investigative që do të kryheshin, ankuesi nuk kishte *locus standi*. Gjykata rikonfirmoi se nuk ekzistonte e drejta për të apeluar kundër vendimit për të pezulluar procedimet penale sipas së drejtës procedurale penale. Ankuesi paraqiti në Gjykatën Kushtetuese një ankesë kushtetuese, e cila u kundërshtua nga vendimi nr. 4, i datës 18 janar 2013. Gjykata Kushtetuese vendosi, *inter alia*, se nuk kishte asnjë mjet sipas ligjit vendës kundër vendimit të prokurorit për të pezulluar hetimin penal. Megjithatë, fakti se apeluesi kishte pasur akses në gjykatat vendëse, tregonte se ai kishte një të drejtë efektive për të apeluar në një gjykatë.

C. Kodi Civil

45. Neni 608 i Kodit Civil parashikon se cilido që në mënyrë të paligjshme shkakton dëm ndaj një personi tjetër ose ndaj pronës së atij personi, është i detyruar të paguajë kompensim për

dëmin. Ai nuk ka përgjegjësi nëse provon se nuk është në faj. Neni 609 parashikon se duhet të jetë rezultati i veprimit ose i mosveprimit të drejtpërdrejtë dhe të menjëhershëm të një personi. Neni 625 parashikon se një person i cili vuan dëm jomonetar ka të drejtën për kompensim, nëse ka pasur dëme ndaj shëndetit të tij, integritetit fizik ose mendor; nëse janë cenuar nderi, personaliteti ose reputacioni i tij; ose nëse është cenuar e drejta e tij për respektim ndaj jetës së tij private. Sipas nenit 640, dëmi monetar përbëhet nga humbja aktuale e vuajtur dhe humbja e përfitimit. Sipas nenit 641, një person i cili shkakton dëm ndaj shëndetit të dikujt tjetër duhet të paguajë kompensim.

D. Praktika gjyqësore vendëse në lidhje me shlyerjen e dëmeve

46. Qeveria paraqiti disa praktika gjyqësore vendëse në lidhje me shlyerjen e dëmeve, si pjesë e vërejtjeve të saj.

Në vendimin unifikues nr. 12, të datës 14 shtator 2007, pas një padie civile për dëme kundër Byrosë Shqiptare të Sigurimeve (një ent shtetëror), sipas neneve 625 dhe 640, të Kodit Civil, për vdekjen e tre personave në një aksident me makinë, Gjykata e Lartë vendosi si më poshtë:

“... gjykatat vendëse kanë pranuar se tre persona humbën jetën në një aksident me makinë ... në vijim, sipas nenit 608 të Kodit Civil ... legjislacioni parashikon mbrojtjen e së drejtës për jetën, shëndetin, personalitetin, dinjitetin, jetën private dhe kështu me radhë, nga aktet e paligjshme të një pale të tretë. Në rast se ka një shkelje të ndonjërës prej këtyre të drejtave, si rezultat i aktit të paligjshëm, pala e dëmtuar ka të drejtën për kompensim ekstrakontraktual ... Sipas nenit 609 të Kodit Civil, lidhja materiale rastësore midis sjelljes së paligjshme (veprimi ose mosveprime) dhe fajit dhe dëmit duhet të provohet. Në përcaktimin e dëmit aktual të shkaktuar nga fakti i paligjshëm dhe kompensimi përkatës, duhet të provohet edhe lidhja gjyqësore rastësore midis tyre.”

Një apelues kërkonte kompensim nga një shtet, sipas nenit 640 të Kodit Civil për dëmin shkaktuar ndaj shëndetit të tij si rezultat i një plagosjeje me armë zjarri të shkaktuar nga oficerët e policisë së shtetit. Në vendimin e saj nr. 275, të datës 24 shtator 2009, Gjykata e Lartë ridërgoi përpara gjykatës përkatëse të apelit çështjen për rishqyrtim. Ajo argumentonte se si rezultat i dëmtimit të apeluesit nga oficerët e policisë së shtetit, ishte provuar rregullisht se dëmi ishte shkaktuar ndaj shëndetit të tij.

Në vendimin e datës 25 nëntor 2011, Gjykata e Rrethit Tiranë pranoi një padi civile nga ankuesit për kompensim kundër autoriteteve shtetërore, të paraqitur, *inter alia*, sipas neneve 625 dhe 640 të Kodit Civil, si rezultat i vdekjes së familjarit të tyre në një shpërthim masiv në godinën e çmilitarizimit. Gjykata argumentoi se përgjegjësia penale ishte e pavarur nga detyrimi civil në lidhje me kompensimin, çka lidhej vetëm me kompensimin për dëmin e shkaktuar nga aktiviteti i rrezikshëm i çmilitarizimit.

LIGJI

I. SHKELJE E PRETENDUAR E NENEVE 3 DHE 13 TË KONVENTËS

47. Sipas nenit 3, ankuesi u shpreh në lidhje me dëmet e pësuar si rezultat i ndërhyrjes së policisë dhe pretendoi se hetimi, me qëllim identifikimin dhe dënimin e autorëve nuk kishte qenë i efektshëm. Neni 3 parashikon si më poshtë:

“Askush nuk mund t’i nënshtrohet torturës, as dënimeve ose trajtimeve çnjerëzore ose poshtëruese.”

48. Në lidhje me rrethanat e kësaj çështjeje, Gjykata e konsideroi të përshtatshme të komunikonte sipas mocionit të saj çështjen sipas nenit 13 të Konventës, i cili parashikon si më poshtë:

“Çdo person, të cilit i kanë shkelur të drejtat dhe liritë e njohura në këtë Konventë, ka të drejtë të paraqesë një ankim efektiv përpara një instance kombëtare, edhe kur kjo shkelje ka qenë kryer nga persona që veprojnë brenda ushtrimit të funksioneve të tyre zyrtare.”

49. Qeveria i kontestoi argumente e ankuesit.

A. Pranueshmëria

1. Në lidhje me paraqitjen e një padi civile sipas neneve 608 dhe në vijim të Kodit Civil dhe nenit 610 të KPP-së

50. Qeveria parashtroi se ankuesi nuk kishte shteruar mjetet vendëse të tilla si padia civile për dëmet, sipas neneve 608, 625 dhe 640 të Kodit Civil dhe vendimi unifikues i Gjykatës së Lartë, i datës 13 shtator 2007 për dënime shkaktuar nga shkelja e pretenduar e torturës dhe një padi civile gjatë procedimeve penale, sipas nenit 61 të KPP-së.

51. Ankuesi parashtroi se një padi civile për dëmshpërblim nuk mund të çonte në identifikimin dhe dënimin e personave përgjegjës për shkeljen e nenit 3. Për çdo rast, këto mjete mund të jenë efikase pas përcaktimit të shkakut të dëmit. Praktika gjyqësore vendëse e parashtruar nga qeveria nuk ishte e zbatueshme për këtë çështje, duke qenë se të gjitha ato çështje ishin ndryshe prej çështjes së tij. Procedimet penale sipas nenit 61 të KPP-së mund të përdorëshin vetëm në rastin nëse padia penale ishte ndaj dikujt dhe Çështja “dërgohet për gjykim përpara gjykatave vendëse. Për këtë arsye, një padi e tillë nuk paraqiste ndonjë perspektivë për sukses në rastin e tij, duke qenë se hetimi ishte pezulluar dhe nuk kishte padi ndaj asnjë personi.

52. Gjykata thekson se në aspektin e përdorimit të paligjshëm të forcës nga agjentët e shtetit dhe, jo thjesht për faj, mosveprim ose neglizhencë, procedimet civile ose administrative për qëllimin e vetëm dhënien e dëmshpërblimeve, më shumë sesa garantimin e identifikimit dhe dënimin të personave përgjegjës, nuk janë mjetet të përshtatshme dhe efikase, të cilat mund të sigurojnë korrigjim për ankesat bazuar në aspektin e qartë të neneve 2 dhe 3 të Konventës (*shih, inter alia, Yaşa kundër Turqisë, 2 shtator 1998, §74, Raportet e gjykimeve dhe vendimeve 1998 VI; Mocanu dhe të Tjerët kundër Rumanisë [DHM], nr. 10865/09 dhe 2 të tjerë, §227, GJEDNJ 2014 (ekstrakte); dhe Jeronovičs kundër Letonisë [GC] dhe 44898/10, §76, GJEDNJ 2016*).

53. Detyrimi i palëve kontraktuese sipas neneve 2 dhe 3 të Konventës, për të kryer një hetim i cili do të mund të çojë në identifikimin dhe dënimin e personave përgjegjës në çështjet e agresionit, mund të konsiderohet si iluzion, në rast se në lidhje me ankesat sipas atyre neneve, një ankuesi i kërkohej të ndërmernte një veprim, i cili do të çonte vetëm në dhënien e dëmshpërblimit (*shih Mocanu dhe të tjerët, cituar më sipër, §234 dhe Jeronovičs, cituar më sipër, §77*).

54. Në çështjen në fjalë, Gjykata vëren se ankuesi pretendonte se shteti nuk kishte respektuar detyrimet që i parashtroheshin sipas aspektit substancial të nenit 3 të Konventës dhe sipas aspektit procedural të këtij neni për të realizuar një hetim efikas i cili do të mund të çonte në identifikimin dhe ndëshkimin e personave përgjegjës për keqtrajtimin e pretenduar. Në lidhje me këtë aspekt, Gjykata vëren se një padi civile për dëmshpërblim, sipas Kodit Civil të Shqipërisë dhe KPP-së, synon vetëm në dhënien e dëmshpërblimeve më shumë sesa në garantimin e identifikimit dhe ndëshkimit të personave përgjegjës.

55. Për arsyet e përcaktuara më sipër, Gjykata mendon se mjetet e parashtruara nga qeveria nuk janë mjaftueshëm për arsyen se ato nuk mund të garantojnë korrigjim për situatën e paraqitur nga ankuesi.

2. Në lidhje me paraqitjen e një ankimi të parakohshëm dhe një apeli përpara një prokurori të një niveli më të lartë

56. Qeveria parashtroi se procedimet penale nuk kishin përfunduar ende, duke qenë se vendimi interlokutor, i datës 7 qershor 2013, kishte shfrytëzuar një mundësi tjetër për të identifikuar autorët. Ankuesi nuk bëri apel kundër vendimit të prokurorit të datës 7 qershor 2013, te një prokuror i një niveli më të lartë, sipas nenit 24 të KPP-së.

57. Ankuesi parashtroi se fakti, se hetimi ishte pezulluar, nënkuptonte se vijonte ende shkelja sipas nenit 3 të Konventës. Më tej, ai argumentoi se ligji vendës nuk parashikonte asnjë apel kundër vendimit të prokurorit për të pezulluar një hetim.

58. Gjykata vëren se një nga pakënaqësitë e ankuesit është fakti se hetimi i pretendimit të tij për keqtrajtim nuk ishte efikas. Ajo konstaton se kundërshtimi i qeverisë se çështja nuk është përfunduar ende dhe se ankuesi nuk kishte paraqitur ankim sipas nenit 24 të KPP-së, është i lidhur ngushtë me ankesën e tij për efikasitetin e hetimit. Kështu, gjykata e bashkon këtë kundërshtim me cilësitë e çështjes, sipas nenit 3 dhe 13 të Konventës.

3. Përfundim

59. Gjykata vëren se këto ankesa nuk janë haptazi të pabazuara sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Në vijim, ajo vëren se ato nuk janë të papranueshme për ndonjë shkak tjetër. Për këtë arsye, ato duhet të deklarohen të pranueshme, pa paragjykim nga vendimi që do të merret përfundimisht në lidhje me kundërshtimin e qeverisë për mosshfrytëzimin e mjeteve të brendshme.

B. Meritat (themeli)

1. Shkelje e pretenduar e aspektit të pavarur të nenit 3 të Konventës

a) Parashtrimet e palëve

60. Ankuesi parashtroi se dosja e hetimit dhe vendimi i prokurorit provonin faktin se gjashtë oficerë policie kishin përdorur dhunë kundër tij. Kjo ishte mbështetur nga pohimet e dëshmitarëve të tjerë. Autoritetet e kishin poshtëruar atë duke përdorur publikisht dhunë. Ata kishin përdorur shkopinj gome ndaj tij përpara bashkëqytetarëve të tij, duke i shkaktuar dëmtime serioze. Nuk kishte të dhëna se ankuesi kishte shkaktuar grindjen ose të kishte qenë protagonist. Për më tepër, ankuesi nuk kishte përdorur objekte të forta ose nga persona të tjerë të përfshirë në grindje. Asnjë nga dëshmitarët nuk kishte dëshmuar se këto objekte ishin përdorur në skenë. Në vijim, ankuesi parashtroi se qeveria nuk kishte mundur të konfirmonte ndonjë sjellje të veçantë nga ai, sjellje e cila kërkonte përdorimin e dhunës nga policia, duke përfshirë përdorimin e pakufizuar të dhunës. Për këtë arsye, autoritetet kishin përdorur dhunë të panevojshme dhe të tepruar ndaj tij, duke shkaktuar dëme të rënda ndaj shëndetit të tij. Veprimet e policisë ishin të paplanifikuara, të paorganizuara dhe joprofesionale. Në të vërtetë, nuk ishte detyra e oficerëve të policisë së FNSH-së të mbronin rendin publik në qytet. Veprimet e autoriteteve përbënin trajtim çnjerëzor dhe degradues.

61. Qeveria parashtroi se rrethanat faktike të çështjes nuk demonstرون se ankuesi kishte qenë objekt i torturës ose i trajtimit çnjerëzor ose degradues. Nuk kishte të dhëna për të provuar ose për të krijuar dyshime se oficerët e policisë kishin përdorur dhunë ndaj tij ose se dëmtimet e tij ishin shkaktuar nga ata. Pohimet e ankuesit nuk përbënin një “konfirmim të besueshëm”, sepse ato ishin kontradiktore. Hetimi ka provuar faktin se ankuesi kishte qenë protagonist në grindjen fizike, e cila kishte rezultuar në përdorimin e shisheve të birrës dhe objekteve të tjera të forta. Përveç pohimeve kontradiktore të ankuesit, nuk kishte asnjë deklaratë tjetër ku pohohej se oficerët e policisë kishin përdorur objekte të tilla si këto. Nuk kishte asnjë bazë për të dhënë se dëmtimet e ankuesit nuk ishin shkaktuar si rezultat i grindjes së tij fizike me personat e tjerë. Për më tepër, ankuesit nuk kishin pohuar se ata kishin pasur një konfrontim fizik me policinë. Standardi i provës “përtej dyshimit të arsyeshëm” nuk është përmbushur në çështjen konkrete. Dhuna e përdorur nga oficerët e policisë, në rast se ka pasur dhunë, me qëllimin për të mbrojtur të tjerët të përfshirë në zënkë, nuk mund të kualifikohet si torturë, sipas kuptimit të nenit 3 të Konventës.

b) Vlerësimi i Gjykatës

62. Gjykata u referohet parimeve të përgjithshme të përcaktuara në *Bouyid kundër Belgjikës* [DHM] (nr. 23380/09, §§81-90, GJEDN] 2015).

63. Gjykata vëren se materiali që ajo zotëron përfundimisht demonstرون se gjatë ditës së ngjarjeve në fjalë, ankuesi pësoi dëmtime. Në të vërtetë, raporti mjekoligjor, i nxjerrë një ditë pas ngjarjeve të datës 7 gusht 2012, vërtetëson e të cilit nuk kundërshtohet, përmend se ankuesi “u dëmtua nga një mjet i fortë, jo i mprehtë” (shih paragrafin 20 më sipër). Për më tepër, ankuesi nuk mund të punonte për nëntë ditë. Për këtë arsye, Gjykata arrin në përfundimin se dëmtimet e ankuesit ishin mjaftueshëm të rënda për t’u përfshirë në nenin 3 të Konventës.

64. Në fillim, Gjykata vëren se palët janë në mosmarrëveshje për faktin nëse ankuesi ishte bërë objekt i dhunës së ushtruar nga oficerët e policisë. Për këtë arsye, mbetet për t’u përcaktuar nëse autoritetet shtetërore mund të bëhen përgjegjëse për shkaktimin e këtyre dëmeve dhe të jenë llogaridhënës sipas parashikimit të mësipërm.

81. Gjykata vëren se gjatë gjithë hetimit, ankuesi pretendonte në mënyrë të vazhdueshme se autoritetet kishin përdorur forcën ndaj tij. Përshkrimi i ngjarjeve nga ankuesi u konfirmua nga dy dëshmitarë (N.P. dhe Ni.P.) të marrë në pyetje gjatë hetimit (*shih edhe paragrafin 29 më sipër*). Megjithatë,

të gjithë oficerët e policisë në fjalë pohuan të kundërtën në unison me njëri-tjetrin. Ata pohuan vazhdimisht se ankuesi kishte pasur një dëmtim në pjesën e pasme të kokës së tij që prej fillimit, kur ai u përfshi në zënkë dhe se ata nuk kishin përdorur dhunë ndaj tij (*shih paragrafët 9, 10, 14 dhe 32–34 më sipër*). Kjo rrjedhë ngjarjesh u konfirmua nga dëshmitarët A.S., A.E. dhe J.K. në deklaratat e tyre të datës 7 gusht dhe 17 tetor 2012, dhe 15 janar 2013. Nën këto rrethana, është e qartë se i gjithë grupi i ngjarjeve nuk “përfshihet plotësisht ose në pjesën më të madhe, brenda dijenisë ekskluzive të autoriteteve”. Ndërsa raporti mjekësor në lidhje me ankuesin doli një ditë pas ngjarjeve; kjo nuk është mjaftueshëm për Gjykatën që të dalë në një përfundim, sigurisht jo përtej dyshimit të arsyeshëm, si ai ishte keqtrajtuar në të vërtetë, në shkelje të nenit 3 të Konventës (*shih, mutatis mutandis, Habimi dhe të tjerët kundër Serbisë, nr. 19072/08, §89, 3 qershor 2014*). Raporti i dytë i ekspertizës i realizuar nga FNSH-ja shpjegonte se kishte qenë e pamundur të identifikohet objekti i cili kishte shkaktuar dëmtimet e ankuesit. Për më tepër, kishte disa tregues në lidhje me faktin se dëmtimet e pësuar nga ankuesi mund të jenë shkaktuar si pasojë e përfshirjes së tij dhe e të tjerëve në grindje përpara ndërhyrjes së policisë. Sipas vendimit të prokurorit, të datës 13 maj 2013, ankuesi ishte goditur nga një person tjetër përpara ndërhyrjes së policisë gjatë konfliktit fizik. Gjykata vëren se vendimi i prokurorit shpjegonte se kishin lindur dyshime nëse ishte kryer shkelja e abuzimit me pushtetin, për shkakun se dëmtimet e pësuar nga ankuesi mund të jenë shkaktuar teksa u shoqërua në rajonin e policisë nga oficerët e policisë. Ai këmbënguli fort se oficerët e policisë e kishin rrahur atë në publik në rrugën kryesore të qytetit. Nën këto rrethana, Gjykata vëren se nuk është i dukshëm fakti nëse ankuesi ishte ende në shëndet të mirë në momentin kur autoritetet mbërritën në skenën e krimit (*shih, për shembull, Kobets kundër Ukrainës nr. 16437/04, §§46–48, 14 shkurt 2008*).

65. Nën rrethana të tilla, duke pasur parasysh të gjithë informacionin që gjykata zotëron dhe sipas parimeve të përcaktuara prej saj në çështjen e fundit të *Bouyid*, cituar më sipër, ku kishte të dhëna imponuese të cilat tregojnë faktin se dëmtimet e ankuesit ishin shkaktuar nga oficerët e policisë, siç edhe deklarohet nga ankuesi (*shih edhe Kubyk kundër Ukrainës, nr. 30760/06, §83, 23 qershor 2016*), Gjykata nuk mundet tjetër veçse të konstatojë se nuk ka pasur shkelje të aspektit thelbësor të nenit 3 të Konventës.

2. Shkelje e pretenduar e aspektit procedural të nenit 3 të Konventës

a) Parashtrimet e palëve

66. Ankuesi parashtroi se autoritetet nuk kishin mundur të realizonin një hetim efikas dhe të pavarur në lidhje me incidentin. Ata nuk kishin mundur të sqaronin mënyrën se si ai i kishte pësuar plagët pas kokës së tij, në kurriz dhe në shpatulla. Autoritetet nuk morën në pyetje dëshmitarë të tjerë dhe nuk ekzaminuan provat materiale të tilla si objekte të forta. Autoritetet nuk mundën të përcaktonin se cilët oficerë ishin përgjegjës, për të identifikuar dhe për të dënuar në këtë mënyrë autorët. Autoritetet nuk kishin dhënë asnjë ndihmë mjekësore dhe ankuesi ishte dërguar në spital me ndihmën e familjarëve të tij.

67. Më tej, ankuesi parashtroi se hetimi nuk kishte qenë i shpejtë duke u bazuar në faktin se ai e kishte dorëzuar padinë penale në gusht 2012 dhe autoritetet e kishin informuar atë në qershor 2013, se hetimi ishte pezulluar. Sipas nenit 323 §1 të KPP-së, një hetim paraprak nuk mund të marrë më shumë se tre muaj, ndërsa në çështjen në fjalë oficerët e policisë ishin marrë në pyetje vetëm pesë muaj pas incidentit.

68. Për më tepër, ankuesi nuk ishte përfshirë në procedimet e hetimeve. Në të vërtetë, ai nuk ishte njoftuar për faktin se hetimi ishte zgjatur. Atij nuk i ishin dhënë kopje të dokumenteve nga dosja e hetimit penal në lidhje me nenin 105 të KPP-së. Autoritetet, pasi nuk e kishin informuar atë në lidhje me masat e marra, sipas neneve 58 dhe 105 të KPP-së, i kishin mohuar atij mjetet efikase. Për më tepër, oficerët e policisë nuk ishin pezulluar nga detyra gjatë hetimit. Gjithashtu, sipas ankuesit, bazuar në nenin 248 të Kodit Penal, ndjekja penale e shkeljes së abuzimit me pushtetin u parashkrua pas pesë vitesh. Vonesat e lejuara nga prokuroria dhe vendimi i prokurorisë për të pezulluar hetimin, kishte bërë të mundur që autorët të shmangnin përgjegjësinë.

69. Qeveria parashtroi se autoritetet kishin vepruar me zell dhe një hetim zyrtar efikas ishte ndërmarrë me qëllimin për të ndëshkuar autorët. Autoritetet e shoqëruan ankuesin në spital, për të

marrë ndihmën mjekësore, pas ankesave të tij në lidhje me dëmet që kishte pësuar. Hetimi kishte qenë i shpejtë bazuar në faktin se ai kishte filluar pak minuta pasi kishte ndodhur incidenti.

70. Më tej, qeveria parashtroi se prokurori dhe oficerët e policisë gjyqësore kishin ndërmarrë një sërë masash procedurale. Gjatë procedimeve penale, ankuesi nuk kishte ngritur asnjë ankesë në lidhje me ndonjë mosveprim ose refuzim nga ana e autoriteteve për të ndërmarrë ndonjë veprim procedural. Nën rrethanat, kur kishte ekzistuar një mundësi se ankuesi kishte bërë një padi false ndaj oficerëve të policisë dhe teksa identifikimi i autorëve kishte qenë i pamundur, autoritetet e kishin pezulluar hetimin, por nuk e kishin ndërprerë çështjen. Në të vërtetë, vendimi i prokurorit, i datës 13 maj 2013, kishte urdhëruar realizimin e masave specifike për identifikimin e autorëve të krimit. Në këtë mënyrë, hetimi nuk ishte mbyllur ende.

b) Vlerësimi i Gjykatës

71. Gjykata u referohet parimeve të përgjithshme të përcaktuara në, *inter alia*, *El Masri* cituar më sipër, §§182–185; *Mocanu dhe të tjerët kundër Rumanisë* [DHM] cituar më sipër, nr. 10865/09 dhe 2 të tjerë, §§316–326, GJEDNJ 2014 (ekstrakte); dhe *Bonyid* (cituar më sipër, §§114–123).

72. Gjykata përsërit se mungesa e përfundimeve bazuar në hetimet e realizuara, nuk nënkupton në vetvete se hetimet nuk ishin efikase. Jo çdo hetim duhet që të jetë domosdoshmërisht i suksesshëm ose të dalë në një përfundim, fakt i cili përkon me paraqitjen e ngjarjeve nga ankuesi; megjithatë në parim, hetimi duhet të përcaktojë faktet e çështjes dhe nëse pretendimet provohen të jenë të vërteta, hetimi duhet të çojë në identifikimin dhe ndëshkimin e personave përgjegjës (*shih Mikeheyev kundër Rusisë*, nr. 77617/01, §107, 26 janar 2006).

73. Gjykata vëren se pas ankimit të ankuesit, autoritetet vendëse kishin realizuar një hetim në lidhje me pretendimet e tij për keqtrajtim. Autoritetet ndërmorën një numër hapash investigativë: u morën në pyetje dëshmitarët, u kontrolluan regjistrat e regjistrimit të të dhënave në rajonin e policisë, u morën dhe u kontrolluan regjistrimet nga dy videokamerat e dy bankave aty afër, si edhe u mor një raport tjetër mjekoligjor. Gjykata e pranon se autoritetet kishin reaguar ndaj shqetësimeve të ankuesit; megjithatë, ajo nuk është e bindur se përgjigjet e tyre ndaj pretendimeve të tij ishte mjaftueshëm e detajuar ose “efikase” për përmbushjen e kërkesave të nenit 3.

74. Më specifikisht, Gjykata vëren se në çështjen konkrete, ankuesit nuk i ishin ofruar përditësimet e kënaqshme në lidhje me statusin e hetimit ose nuk i ishte mundësuar akses në dokumente (*shih paragrafët 40–43 më sipër*; *shih Barysheva kundër Ukrainës*, nr. 9505/12, §§59–61, 14 mars 2017). Për këtë arsye, Gjykata merr në konsideratë edhe pretendimin e qeverisë se ankuesi nuk u ankua për refuzimin e autoriteteve që të ndërmerrnin veprime procedurale, teksa ankuesi nuk kishte mundësi reale për të bërë një gjë të tillë.

75. Më tej, Gjykata vëren se procedimet fillimisht u realizuan me shpejtësinë e kërkuar. Megjithatë, disa prej masave thelbësore hetuese u ndërmorën në mënyrë të pashpjegueshme vonë. Në lidhje me këtë aspekt, Gjykata vëren se edhe pse ankuesi ishte ankuar tek autoritetet në ditën e incidentit, 6 gusht 2012 dhe kishte paraqitur edhe një padi penale ndaj oficerëve të policisë së RRF-së, dy ditë pas incidentit, oficerët e policisë të përfshirë, u morën në pyetje nga prokurori pesë muaj pas incidentit. Në lidhje me këtë aspekt, Gjykata përsërit se kishte nënvizuar në mënyrë të vazhdueshme rëndësinë për të kontaktuar dhe për të marrë në pyetje dëshmitarët menjëherë pas ndodhjes së këtyre incidenteve, teksa kujtimet janë të freskëta (*shih, për shembull, Doiciu kundër Rumanisë*, nr. 1454/09, §62, 5 maj 2015). Për më tepër, raporti i dytë mjekoligjor për çështjen, doli shtatë muaj pas incidentit (*shih Dinu kundër Rumanisë*, nr. 64356/14, §82, 7 shkurt 2017).

76. Gjykata vëren se kishte pasur edhe mungesa të tjera. Autoritetet e prokurorisë morën në pyetje dy dëshmitarë, të cilët dëshmuuan në favor të ankuesit dhe gjashtë oficerë policie dhe tre dëshmitarë, të cilët dëshmuuan kundër tij. Megjithatë, arsyetimi në vendimin e prokurorit për të pezulluar hetimin nuk përmban ndonjë vlerësim të dëshmive të dëshmitarëve në favor të ankuesit. Prokurori nuk ofroi ndonjë shpjegim në lidhje me faktin se përse këto dëshmi konsideroheshin më pak të besueshme sesa deklaratat e oficerëve të policisë dhe të tre dëshmitarëve (*shih Mustafa Hajili kundër Azerbajxhanit*, nr. 42119/12, §52, 24 nëntor 2016). Pavarësisht faktit se deklaratat e tyre binin qartazi në kundërshtim me deklaratën e ankuesit, prokurori përgjegjës për çështjen nuk urdhëroi një përballje të drejtpërdrejtë midis ankuesit dhe

oficerëve të policisë ose edhe një parakalim identifikimi, pavarësisht se ankuesi kërkoi qartazi për një të tillë (*shih Chmil kundër Ukrainës, nr. 20806/10, §89, 29 tetor 2015 dhe Hilal Mammadov kundër Azerbajxhanit, nr. 81553/12, §96, 4 shkurt 2016*).

77. Gjithashtu, Gjykata vëren se vendimi i fundit për çështjen, vendim i datës 13 maj 2013 për të pezulluar hetimin, nuk ofron ndonjë përgjigje përfundimtare për mënyrën se si ishin shkaktuar dëmtimet e ankuesit. Po kështu, ai nuk hedh poshtë mundësinë se dëmtimet në fjalë mund të kenë rezultuar nga dhuna e policisë; ku edhe vetë prokurori ka dyshime në lidhje me shkakun e dëmtimeve të ankuesit, pa dhënë arsye të mtejshme. Gjithashtu, si reagim ndaj parashtrimit të qeverisë, se hetimi nuk është përfunduar ende, Gjykata vëren se, edhe pse kishin kaluar më shumë se katër vjet që nga momenti kur hetimi u pezullua, autoritetet e policisë nuk kishin ndërmarrë ndonjë hetues që prej atij momenti. Qeveria nuk paraqiti ndonjë dokument për të raportuar në lidhje me progresin e arritur nga autoritetet e policisë në përpjekje të mtejshme për të qartësuar faktet për të cilat ka shprehur shqetësimin ankuesi. Për këtë arsye, për sa i përket seriozitetit të çështjeve konkrete, Gjykata nuk mendon se ankuesi duhet të kishte pritur për rezultatin e ndonjë hetimi tjetër nga SHKB-ja, përderisa autoritetet e policisë nuk ishin ndërmarrë masa të tjera hetuese, që prej pezullimit të procedimeve nga prokurori i rrethit më 13 maj 2013 (*shih mutatis mutandis, Barakeboyev kundër Rusisë, nr. 8516/08, §38, 17 janar 2017*).

78. Për sa i përket apelimit sipas nenit 24 të KPP-së, Gjykata vëren se sipas ligjit të brendshëm, në fuqi në periudhën konkrete, një prokuror i një niveli më të lartë kishte të drejtë të anulonte vendimet e një prokurori të një niveli më të ulët. Megjithatë, Gjykata vëren se KPP-ja nuk parashikonte të drejtën për të apeluar kundër vendimit të prokurorit për pezullimin e hetimit penal. Po ashtu, në vendimin e saj të datës 18 janar 2013, Gjykata Kushtetuese vëren se nuk kishte asnjë mjet sipas ligjit të brendshëm ndaj vendimit të prokurorit për të pezulluar një hetim. Sipas nenit 326 të KPP-së, hetimi mund të rihapej vetëm me anë të një vendimi të prokurorit. Sipas arsyetimeve të mësipërme dhe duke vërejtur se qeveria nuk parashitroi ndonjë praktikë gjyqësore vendëse, Gjykata ka dyshime serioze nëse gjykatat e brendshme do të kishin pranuar në të vërtetë një apel nga ankuesi ndaj vendimit të datës 13 maj 2013. Duke marrë në konsideratë faktorët e sipërpërmendur, Gjykata është e mendimit se mjeti në fjalë nuk do t'i kishte ofruar ankuesit kompensimin e duhur për ankesat e tij.

79. Në fund, Gjykata vëren shqetësimin e ankuesit në lidhje me pavarësinë e hetimit. Gjykata është e mendimit se nuk kërkohet që kjo çështje të adresohet në mungesë të një parashtrimi specifik nga ankuesi, duke pasur parasysh se edhe hetimi në tërësi nuk ishte efikas për shkak të mangësive të përmendura më sipër.

80. Arsyetimet e mësipërme janë të mjaftueshme për t'i mundësuar Gjykatës të arrijë në përfundimin se hetimi i kërkesës së ankuesit për keqtrajtim nuk ishte efikas. Për këtë arsye, Gjykata e pushon kundërshtimin paraprak të qeverisë në lidhje me mosshkrimin e mjeteve të brendshme dhe konstaton se ankuesi ka vuajtur një shkelje të aspektit procedural të nenit 3 të Konventës.

98. Sipas konstatimeve të saj sipas nenit 3, Gjykata mendon se nuk është e nevojshme të shqyrtojë nëse ka pasur një shkelje të nenit 13 të Konventës në këtë rast.

II. SHKELJE TJETËR E PRETENDUAR KONVENTËS

81. Në formularin e tij të ankesës, ankuesi shprehu shqetësimin bazuar në nenin 3 të Konventës, se ai ishte kërcënuar, abuzuar dhe keqtrajtuar, teksa shoqërohej për në rajonin e policisë. Megjithatë, ankuesi nuk parashitroi ndonjë kërkesë specifike në vërejtjet e tij përpara Gjykatës.

100. Sipas informacioneve të disponueshme në dosjen e çështjes dhe mungesës së parashtrimeve nga të dyja palët, Gjykata mendon se nuk ka të dhëna se ankuesi është kërcënuar ose abuzuar në të vërtetë, siç pretendohet. Padia e ankuesit, për rrjedhojë, nuk është e bazuar në fakte dhe duhet të kundërshtohet bazuar në nenin 35 §3 (a) dhe 4 të Konventës.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

82. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata deklaron shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe në qoftë se e drejta e brendshme e Palës së Lartë kontraktuese mundëson vetëm një mënjanim të pjesshëm të pasojave që

kanë rrjedhur nga kjo shkelje, Gjykata, kur ka vend, i cakton palës së dëmtuar, një shpërblim të drejtë.”

A. Dëmi

83. Ankuesi kërkoi 5,000 euro (EUR) për dëmin jomonetar.

84. Qeveria e kundërshtoi kërkesën e ankuesit si të pabazuar sipas fakteve dhe të dhënave.

85. Në lidhje me konstatimin për një shkelje të nenit 3 të Konventës, bazuar në elementet e saj procedurale dhe duke bërë vlerësimin e saj në mënyrë të paanshme, Gjykata i akordon ankuesit EUR 3,000 për dëmin jomonetar.

B. Kostot dhe shpenzimet

86. Gjithashtu, ankuesi kërkoi edhe EUR 2,013 për kostot dhe shpenzimet e bëra përpara Gjykatës. Kjo përfshinte një shumë në total prej EUR 1,500 për sa i përket tarifës ligjore për përfaqësimin e tij dhe EUR 513 për sa i përket përkthimit dhe shpenzimeve postare dhe atyre të fotokopjimeve.

87. Qeveria e kundërshtoi kërkesën e ankuesit si të pabazuar sipas fakteve dhe të dhënave.

107. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, një ankues ka të drejtën për rimbursimin e kostove dhe të shpenzimeve vetëm për aq sa provohet se ato faktikisht janë bërë dhe kanë qenë të nevojshme për t'u bërë dhe janë të arsyeshme sipas kuantit (shih *Gjyli kundër Shqipërisë*, nr. 32907/07, §72, 29 shtator 2009). Në çështjen konkrete, sipas dokumenteve në zotërim të Gjykatës dhe kritereve të mësipërme, Gjykata e mendon të arsyeshme akordimin e shumës prej EUR 1,560 për të mbuluar kostot nën çdo zë.

C. Interesi i vonuar

88. Gjykata e arsyeton të përshtatshme që norma e interesit të vonuar duhet të bazohet në normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Evropiane, së cilës i duhen shtuar pikë, tre për qind.

PËR KËTO ARSYE, NË MËNYRË UNANIME, GJYKATA:

1. Vendos të bashkohet me themelin e kundërshtimit të qeverisë për mosshërim të mjeteve të brendshme dhe ta pushojë atë.

2. T'i deklarojë ankesat në lidhje me keqtrajtimin e pretenduar të ankuesit dhe efikasitetin e hetimit të pranueshme dhe pjesën tjetër të ankimit të papranueshëm.

3. Gjykon se nuk ka pasur shkelje të nenit 3 të Konventës sipas pjesës së saj substanciale.

4. Gjykon se ka pasur një shkelje të nenit 3 të Konventës, sipas pjesës së saj procedurale.

5. Gjykon se nuk ka nevojë të shqyrtohet ankesa sipas nenit 13 të Konventës.

6. Gjykon, në mënyrë unanime:

a) Se shteti i paditur duhet t'i paguajë ankuesit, brenda tre muajve nga data kur vendimi bëhet i formës së prerë, në përputhje me nenin 44 §2 të Konventës, shumat e mëposhtme, të cilat duhet të konvertohen në monedhën e shtetit të paditur, në normën e zbatueshme në datën e shlyerjes:

i. EUR 3,000 (tri mijë euro), plus çdo taksë e cila mund të jetë e tarifueshme, për sa i përket dëmit jomonetar;

ii. EUR 1,560 (një mijë e pesëqind e gjashtëdhjetë euro), plus çdo taksë e cila mund të jetë e tarifueshme ndaj ankuesit, në lidhje me kostot dhe shpenzimet;

b) Se prej përfundimit të tre muajve të sipërpërmendur deri në shlyerjen e shumës, për shumat e mësipërme do të paguhet interes i thjeshtë në një normë të barabartë me normën huadhënëse marginale të Bankës Qendrore Evropiane, gjatë periudhës së vonës plus pikë, tre për qind;

7. Pushon pjesën tjetër të kërkesës së ankuesit për kompensim të drejtë.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim, më 13 shkurt 2018, sipas rregullit 77 §§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Stanley Naismith
Regjistruues

Robert Spano
Kryetar

SEKSIONI I PARË
ÇËSHTJA
“SHARXHI DHE TË TJERËT KUNDËR SHQIPËRISË”³⁴
(kërkesa nr. 10613/16)

VENDIM

Strasbourg
11 janar 2018
(i formës së prerë)
28.5.2018

*Ky vendim është bërë i formës së prerë, bazuar në nenin 44§2 të Konventës.
Ai mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Sharxhi dhe të tjerët kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i parë), e mbledhur si një dhomë e përbërë nga:

Linus-Alexandre Sicilianos, kryetar

Kristina Pardalos

Ledi Bianku

Aleš Pejchal

Armen Harutyunyan

Pauliine Koskelo

Tim Eicke, gjyqtarë

dhe Abel Campos, regjistrar i seksionit,

Pasi ka diskutuar me dyer të mbyllura më 23 maj dhe 5 dhjetor 2017,

Shpall vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në datën e fundit përmendur më sipër:

PROCEDURA

1. Çështja ka filluar me një kërkesë (nr. 10613/16) kundër Republikës së Shqipërisë, dorëzuar në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga tetëmbëdhjetë shtetas shqiptarë dhe një shtetas italian, më 19 shkurt 2016. Detajet e kërkesës paraqiten në tabelën bashkëngjitur.

2. Kërkuesit u përfaqësuan nga z. A. Saccucci, avokat i cili ushtron profesionin në Romë. Qeveria shqiptare (qeveria) përfaqësohej nga agjencia e saj, znj. A. Hicka nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

3. Kërkuesit pretendonin, se, si pasojë e neglizhencës së autoriteteve ndaj një vendimi të gjykatës administrative, ishte shkelur neni 6§1 i Konventës. Gjithashtu, sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës, ata u ankuan për një ndërhyrje në gezimin e qetë të pasurive të tyre dhe bazuar në nenin 8 të Konventës, u ankuan për një ndërhyrje në të drejtën e tyre për respektimin e banesave të tyre. Në vijim, ata u ankuan mbështetur në nenin 13 të Konventës, për mungesën e një mjeti efikas të brendshëm për kërkesat e mësipërme, sipas parashikimeve të nenit 13 të Konventës.

4. Më 19 prill 2016, kërkesa iu komunikua qeverisë. Qeveria italiane nuk përdori të drejtën e saj për të ndërhyrë në procedime (neni 36§1 i Konventës).

5. Në Strasbourg, në godinën e të Drejtave të Njeriut, u mbajt një seancë dëgjimore me dyer të hapura, më 23 maj 2017 (rregulla 59§3).

Përpara Gjykatës u paraqitën:

a) *Për Qeverinë Shqiptare:*

znj. A. Hicka, Ministria e Drejtësisë, agjente qeveritare;

z. A. Hysi, Ministria e Drejtësisë, këshilltar,

³⁴ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 123*. Tiranë, 2018. f. 6646

z. R. Hoxha, Ministria e Drejtësisë, këshilltar,
znj. E. Sadushaj, Ministria e Drejtësisë, këshilltare;

b) Për kërkuesit:

z. A. Saccucci, avokat,
znj. G. Borgna, avokate,
znj. E. Ballanca, këshilltare.

Gjykata dëgjoi adresimet nga znj. Hicka, z. Saccucci dhe znj. Borgna dhe përgjigjet e pyetjeve drejtuar nga Gjykata.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

A. Konteksti i çështjes

6. Më 11 nëntor 2009, dy nga kërkuesit, Xhuvi Sharxhi (kërkuesi i parë) dhe Xhafer Isufi (kërkuesi i dytë), blenë një truall me sipërfaqe prej 1,663 metra katrorësh, nga disa individë, të cilëve iu ishte njohur dhe kthyer prona në vitin 1995, me anë të një vendimi të Komisionit për Kthimin dhe Kompensimin e Pronës. Trualli pozicionohet në vijën bregdetare të qytetit të Vlorës në të ashtuquajturën zonën e Ujit të Ftohtë, Tuneli.

7. Në një datë të paspecifikuar, kërkuesit e parë dhe të dytë hynë në një marrëveshje me një kompani për ndërtimin e një ndërtese banimi dhe shërbimesh pesëkatëshe, me një kat banimi në katin e fundit (*penthouse*) dhe një kat të nëndheshëm për dyqane (në vijim “Rezidenca Jon” ose “godina”), në truallin e sipërpërmendur.

8. Më 17 gusht 2010, Këshilli i Rregullimit të Territorit të Bashkisë Vlorë (KRRT) lëshoi një leje ndërtimi për kompaninë dhe për kërkuesit e parë dhe të dytë. Kërkuesit e tjerë hynë në marrëveshje blerjeje për pallatet që do të ndërtoheshin në truall. Kërkuesit e parë dhe të dytë, sipas pronësisë mbi truallin, do të ishin pronarët e disa prej apartamenteve dhe dyqaneve në Rezidencën Jon. Më 27 dhjetor 2012, ndërtesa u regjistrua në Zyrën e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (ZRRPP).

9. Me përfundimin e punimeve të ndërtimit, në shtator 2012, rezultoi se shumica e apartamenteve dhe dyqaneve u mobiluan, pronarët u shpërngulën në apartamentet e tyre respektive, si edhe u hap një bar-piceri me pishinë. Pjesa takuese e plazhit u hap për t’u përdorur nga publiku.

10. Sipas një shkresë të Avokatit të Popullit, e datës 13 nëntor 2013 (shih paragrafin 24 më poshtë), rezultoi se më 30 tetor 2013, Inspektorati Ndërtimor dhe Urbanistik Kombëtar (INUK) kërkonte mbështetjen e policisë së rrethit Vlorë, që në po të njëjtën ditë të realizonte prishjen e ndërtimeve pa leje përgjatë vijës bregdetare të Vlorës. Puna e mëtejshme për prishjen e ndërtimeve pa leje do të vijonte ditën pasardhëse, në pjesë të tjera të vijës bregdetare të Vlorës.

11. Më 13 nëntor 2013, pa një njoftim paraprak, punonjësit e INUK-ut dhe Inspektorati Ndërtimor dhe Urbanistik Vlorë (INU), me mbështetjen e Policisë së Shtetit, rrethuan Rezidencën Jon dhe shtrinë shiritin e verdhë të policisë, me shkrimin “Skenë krimi - nuk lejohet kalimi”. Sipas të dhënave të parashtruara nga kërkuesit, të cilat u publikuan gjerësisht në media, banorëve të godinës iu ishte thënë se autoritetet po konfiskonin ndërtesën. Atyre iu ndalua të hynin në apartamentet e tyre dhe të merrnin objektet e tyre me vlerë. Kërkuesit u bënë me dije për këtë situatë vetëm nga media ose me anë të telefonit nga rojet e sigurimit të ndërtesës. Atyre iu tha se autoritetet po shqyrtonin ligjshmërinë e lejes së ndërtimit, si edhe dokumente të tjera në lidhje me këtë. Nga dokumentet e dorëzuara rezultoi se godina ruhej nga policë të armatosur, të cilët ishin pozicionuar në mënyrë të tillë që të ndalonin banorët e godinës (duke përfshirë disa nga kërkuesit) që të hynin. Gjithashtu, në momentin kur një nga banorët i kërkoi njërit prej zyrtarëve të shtetit të tregonte dokumentin e identifikimit ose ndonjë dokument tjetër zyrtar, për të justifikuar ndërhyrjen e autoriteteve në të drejtat e tyre mbi pronën, punonjësi i shtetit u shpreh se nuk ishin të detyruar të jepnin asnjë informacion, sepse ishin organ zyrtar.

12. Në një datë të paspecifikuar, INUK-u përgatiti një raport me informacione në lidhje me inspektimin që kishin realizuar në Rezidencën Jon, më 3 nëntor 2013. Sipas raportit, as anëtarët e KPT-së, punonjësit e Departamentit të Urbanistikës Vlorë dhe as inspektorët e INU-së nuk kishin

realizuar në ndonjë fazë inspektimet e nevojshme të ndërtimit dhe të planifikimit. Me veprimet dhe mosveprimet e tyre të vazhdueshme, ata kishin lejuar parregullsi dhe shkelje të ligjit gjatë gjithë periudhës që nga momenti kur ishin miratuar lejet përkatëse, në shkelje të dukshme të ligjit, si edhe gjatë gjithë procesit të ndërtimit dhe të zbatimit të projektit.

13. Më 20 nëntor 2013, sipas të dhënave të paraqitura nga kërkuesit, zëvendësministri i Transporteve dhe Infrastrukturës i asaj periudhe, në një intervistë televizive për kanalin kombëtar *Top Channel*, dhënë për Rezidencën Jon, kishte deklaruar se: "... Shteti ka të drejtën ta kthejë tokën përsëri në gjendjen e saj të mëparshme. Shembja e godinës është një pasojë e padiskutueshme. Toka duhet të pastrohet. Nëse kjo nënkupton se duhet të prishet ndërtesa, atëherë shembja duhet të ndodhë. Shembja nuk është një qëllim *per se*. Është rezultat i një sërë aktesh të paligjshme, një sërë shkeljesh flagrante të ligjit shqiptar ... Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme futet në këtë valle të paligjshmërisë, atëherë është Këshilli i Bashkisë Vlorë, i cili, në kundërshtim me urbanistikën dhe për sa i përket tokës, e cila nuk ekziston, ka lëshuar një leje ndërtimi. Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme ka regjistruar një ndërtim me vlerë zero, nul. Ky është një ndërtim 3000 m² në një truall me sipërfaqe vetëm 600 m² ... është si një skenë e përgatitur për një spektakël të vendosur në skenë nga autoritete të korruptuara. Ne e kemi arritur këtë pikë në shkelje flagrante të ligjit ... cilido mund të kishte qenë viktimë si rezultat i kësaj serie paligjshmërisht. Ata të cilët kanë blerë apartamente në këtë godinë janë viktima. Këta njerëz nuk mund të trajtohen në të njëjtën mënyrë si ata të cilët kanë shkelur ligjin në mënyrë flagrante. Qeveria duhet të miratojë një fond për kompensimin e plotë të personave, të cilët kanë blerë apartamente në këtë godinë ..."

14. Më 28 nëntor 2013, sipas të dhënave të paraqitura nga kërkuesit, Kryeministri deklaroi publikisht se qeveria synonte të realizonte një projekt për ndërtimin e Lungomares, një shëtitore pranë bregut të detit në Vlorë, me objektivin për t'u përfunduar në verën e vitit 2015. Gjithashtu, ai deklaroi se qeveria do të shpallte një tender për projektin.

15. Rezidenca Jon u shemb me eksploziv në periudhën nga data 4 dhjetor 2013 deri më 8 dhjetor 2013.

B. Procedimet gjyqësore në lidhje me masën e përkohshme dhe procedimet për zbatimin e saj

16. Më 4 nëntor 2013, njëmbëdhjetë banorë, duke përfshirë nëntë nga kërkuesit (E. Durolli, A. Deromemaj, V. Kacorri, P. Rakipaj, G. Calliku, V. Calliku, B. Rakipaj, Xh. Sharxhi dhe E. Ballanca) paraqitën një padi në Gjykatën Administrative të Rrethit Vlorë (Gjykata e Rrethit) kundër INUK-ut dhe INU-së, duke kërkuar "konstatimin e paligjshmërisë së veprimit administrativ të kryer nga pala e paditur, të datës 3 nëntor 2013, që ka rezultuar se cenimin e të drejtave të pronësisë së paditësve; detyrimin e organit administrativ INUK dhe INU Vlorë për të ndaluar kryerjen e një veprimi tjetër administrativ, të nevojshëm për mbrojtjen e të drejtave të paditësve".

17. Nga vendimi i Gjykatës së Rrethit, të datës 7 nëntor 2013 (shih paragrafin 19 më poshtë) rezulton se gjatë procedimeve, kërkuesit kishin argumentuar se veprimet e ndërmarra nga INUK-u dhe INU-së Vlorë kishin qenë arbitrare, sepse ndërtimi ishte i ligjshëm dhe në përputhje me rregullat e urbanizimit. Ata pretendonin se policët dhe përfaqësuesit e INUK-ut dhe të INU-së Vlorë nuk i kishin lejuar të hynin në godinë, duke e rrethuar ndërtesën me një shirit të skenave të krimit. Rrethimi i godinës ishte bërë me synimin për ta prishur atë, sepse autoritetet tashmë kishin proceduar në po të njëjtën mënyrë me ndërtesa të tjera, fakt i cili e bënte edhe më të dukshme situatën se ekzistonte rreziku për pasoja negative për kërkuesit. Veprimet e ndërmarra, që do të thotë rrethimi i godinës me synimin për ta prishur atë pa realizuar një analizë të detajuar për faktin nëse dokumentacioni ishte i paligjshëm dhe pa e shqyrtuar situatën nga një gjykatë, kishte rezultuar në një ndërhyrje ekstreme në të drejtën e pronësisë së kërkuesve.

18. Gjatë atyre procedimeve, më tej, kërkuesit i kërkuan Gjykatës së Rrethit të lëshonte një urdhër të përkohshëm për masat e nevojshme për të pezulluar zbatimin e veprimit administrativ të sipërpërmendur dhe për heqjen e pengesave të cilat kishin bërë të mundur marrjen e ndërtesës dhe e kishin bërë të pamundur për ta të përdornin pronat e tyre, si edhe një pezullim të të gjitha vendimeve

administrative tashmë të shpallura ose të cilat ishin në proces për t'u shpallur, në lidhje me shembjen e ndërtimit të ligjshëm.

19. Më 7 nëntor 2013, Gjykata e Rrethit, sipas neneve 202 dhe në vijim të Kodit të Procedurës Civile (KPC) dhe neneve 28, 29 dhe 30 të aktit për mosmarrëveshjet administrative (shih më poshtë "ligjin dhe praktikën vendëse respektive"), në parashikimet e saj operative urdhëroi: "lëshimin e një vendimi të përkohshëm i cili pezullon veprimet administrative të çdo autoriteti publik, i cili mund të ndërhyjë në gëzimin e qetë nga kërkuesit të pronave të tyre respektive ... urdhri i përkohshëm do të jetë në fuqi deri në dhënien e një vendimi në themel, nëse vetë kërkuesit nisin procedime në themel brenda 10 ditëve nga urdhri i përkohshëm për të kundërshtuar masat administrative ose çdo vendim administrativ, i cili do të miratohet në lidhje me pronat e tyre". Vendimi, për aq sa ka lidhje me çështjen, arsyetonte si më poshtë vijon: "... provohet se kërkuesit, pronarët e apartamenteve në Rezidencën Jon, nuk janë lejuar të hyjnë në pronat e tyre respektive, duke i penguar ata në këtë mënyrë të ushtronin të drejtat e tyre mbi pronën ndaj një prone, të cilën e kishin fituar ligjërisht, në përputhje me ligjin vendës ..., gjykata mendon se urdhri i përkohshëm duhet të pranohet, sepse kërkuesit kanë paraqitur fakte të cilat provojnë ..., se në rastin kur një padi civile lejohet në themel, ekzekutimi i atij vendimi do të ishte i vështirë ose i pamundur, duke krijuar kështu një situatë ku interesi ligjor ose e drejta subjektive, e njohur nga një vendim gjykate i formës së prerë, mbetet i paefektshëm ... në çështjen në fjalë urdhri i përkohshëm i kërkuar nga kërkuesit përfaqëson të drejtën e tyre për të shkruar në gjykatë me qëllimin për të parandaluar veprime të tjera nga autoriteti administrativ ..., duke mbrojtur në këtë mënyrë të drejtat e tyre themelore kushtetuese dhe ligjore deri në shqyrtimin në themel të padive të tyre ... gjykata mendon se INUK-u dhe INU-ja nuk e kanë dokumentuar vendimin e tyre administrativ në formën e kërkuar nga ligji ... sipas së drejtës administrative ky [veprim administrativ i padokumentuar] konsiderohet edhe si një vendim administrativ ... një gjë e tillë nuk ndikon në pasojat aktuale të ekzekutimit të vendimit, pasoja të cilat mund të shkaktojnë një dëm të pariparueshëm për interesin ligjor dhe të drejtat subjektive të kërkuesve ... Gjykata e Rrethit mendon se është detyra e një autoriteti administrativ të lëshojë një vendim administrativ në formë të shkruar sipas ligjit, duke respektuar në këtë mënyrë parimin e qeverisjes së mirë së autoriteteve të administratës publike, si edhe një respektim efikas i të drejtave të palës ndaj së cilës është lëshuar vendimi administrativ, kështu që pala të mund të ndërmarrë procedimet gjyqësore dhe gjithmonë, sipas parimit të proporcionalitetit gjatë procedurës administrative të ndjekur nga autoritetet në çështjen në fjalë, është i ngjashëm me parimet kushtetuese të proporcionalitetit të shqyrtuara më sipër, të cilat kryesisht synojnë të godasin balancën e qëllimit për t'u arritur me anë të aktit administrativ dhe mjeteve të cilat do të përdoren, pa shkelur liritë dhe të drejtat themelore, si edhe përmbushjen e interesave publike ligjore ..."

20. Në një datë të papërcaktuar, përfaqësuesi i kërkuesve paraqiti një kërkesë pranë INUK-ut, duke e vënë në dijeni në lidhje me urdhrin e përkohshëm të datës 7 nëntor 2013. Ai nënvizonte faktin se sipas nenit 210 të KPP-së, një urdhër i përkohshëm ishte një vendim i ekzekutueshëm, edhe në rastin e një ankimi kundër tij. Ai i kërkonte autoriteteve të merrnin masat e nevojshme për zbatimin e menjëhershëm të urdhrin të përkohshëm. Konstatohet se nuk është dhënë asnjë përgjigje.

21. Më 11 nëntor 2013, INUK-u paraqiti një ankesë kundër urdhrin të përkohshëm të datës 7 nëntor 2013.

22. Më 20 janar 2014, Gjykata Administrative e Apelit i ndërpreu procedimet në lidhje me masën e përkohshme, me arsyet se lënda bazë e procedimeve kishte pushuar së ekzistuari, duke qenë se Rezidenca Jon tashmë ishte shembur në dhjetor 2013 (shih paragrafin 15 më sipër). Vendimi, për sa ka të bëjë me situatën, shpjegon si më poshtë: "... tashmë ishte ... një fakt publik i njohur se Rezidenca Jon ishte shembur, gjë për të cilën Gjykata e Rrethit kishte vendosur t'i pushonte veprimet administrative të cilitdo autoriteti shtetëror, në mënyrë që kërkuesit të gëzonin qetësisht pronën, deri në zgjidhjen përfundimtare të mosmarrëveshjes ... Rezultati, të cilin urdhri i përkohshëm po përpiqej të pezullonte, tashmë kishte ndodhur ..."

C. Ankesa tek Avokati i Popullit

23. Rezulton se në një datë të papërcaktuar, njëri prej kërkuesve u ankua tek Avokati i Popullit për ndërhyrjen e autoriteteve, duke e penguar atë të hynte në apartamentin e saj, si edhe duke penguar banorët e tjerë të hynin në apartamentet e tyre (shih, gjithashtu, edhe paragrafin 24 më poshtë). Ajo u ankua se autoritetet e kishin rrethuar në mënyrë arbitrare godinën duke përdorur shirit policie ngjyrë të verdhë me shkrimin “skenë krimi”.

24. Më 13 nëntor 2013, në përgjigje të apelimeve të kërkuesit dhe të apelimeve të kërkuesve të tjerë, në një dalje në media, Avokati i Popullit i dërgoi një shkresë zyrtare kreut të Komisarariatit të Policisë Vlorë, shefit të qarkut të rrethit Vlorë dhe për informacion edhe Drejtorit të Përgjithshëm të Policisë së Shtetit, duke i rekomanduar që të merrnin të gjitha masat e nevojshme për të ndaluar veprimet e paligjshme, të cilat kishin rezultuar pas shkeljes së të drejtave mbi pronën të banorëve të Rezidencës. Avokati i Popullit pohoi se INUK-u kishte konfiskuar godinën pa ndonjë akt formal. Përdorimi i rrethimit të ndërtesës, i cili ua ndalonte kërkuesve të shijonin pronat e tyre, ishte i paligjshëm dhe për pasojë kishte rezultuar në shkelje të interesave të tyre ligjorë. Për më tepër, përdorimi i shiritit të verdhë të policisë me shkrimin “skenë krimi”, nuk ishte i pavend, duke qenë se ngjarjet në çështjen në fjalë nuk përfshinin një skenë krimi. Në vijim, ai sugjeronte se shqyrtimi i çështjes dhe ndërmarrja e masave organizative ishin të nevojshme, me qëllimin për të siguruar se veprime të tilla nuk do të përsëriteshin në të ardhmen.

D. Procedimet në lidhje me themelin e çështjes për sa i përket konfiskimit të godinës

25. Në një datë të papërcaktuar, por brenda 10 ditëve nga urdhri i përkohshëm, njëmbëdhjetë banorë, duke përfshirë nëntë kërkues (E. Durolli, A. Deromemaj, V. Kacorri, P. Rakipaj, G. Calliku, V. Calliku, B. Rakipaj, Xh. Sharxhi dhe E. Ballanca) paraqitën një padi në themel në Gjykatën e Rrethit. Sipas vendimit të Gjykatës së Rrethit të datës 28 janar 2014 (shih paragrafin 26 më poshtë) rezultonte se objekti i padisë ishte i njëjtë me atë të paraqitura më 4 nëntor 2013 (shih paragrafin 16 më sipër).

26. Më 28 janar 2014, Gjykata e Rrethit deklaroi se veprimet e ndërmarra nga INUK-u dhe INU-ja, më 3 nëntor 2013, kishin qenë arbitrare dhe në një shkelje flagrante të Kushtetutës së Shqipërisë dhe të ligjit. Vendimi, për sa ka të bëjë me situatën, shpjegon si më poshtë vijon: “... INUK-u dhe INU-ja, në mënyrë abuzive dhe pa asnjë vendim administrative për të justifikuar veprimet e tyre të paligjshme, ndërmorën veprime arbitrare me qëllimin për të shembur një pronë, çka ishte kërkuar në përputhje me ligjin. INUK-u nuk kishte asnjë arsye ligjore për ta ndërmarrë këtë masë administrative dhe për këtë arsye veprimet e tij ishin totalisht të paligjshme ... masa administrative për shembjen e ndërtimit ishte autorizuar rregullisht nga autoritetet kompetente pa analizuar fillimisht në detaje paligjshmërinë e veprimeve dhe pa një vlerësim të situatës nga nja gjykatë e pavarur, ishte në kufijtë e paligjshmërisë ekstreme ... Autoritetet, në mënyrë të njëanshme dhe pa një hetim administrativ të plotë dhe të detajuar, rrethuan godinën ... Autoritetet me veprimet e tyre arbitrare shkelën rëndë parimin e sigurisë ligjore, sipas së cilit asnjë nuk duhet të vuajë ndërhyrje në të drejtat e tij të dhëna nga ligji dhe ka pritshmërinë se asnjë autoritet shtetëror nuk do të ndërmarrë ndonjë vendim ose veprim administrativ, me anë të të cilit të drejtat e përfutuara nga ligji të mund të shkelen më vonë si pasojë e veprimeve të autoriteteve shtetërore ...”

Sipas rrethanave, Gjykata e Rrethit e pranoi padinë. Kërkuesit, gjithsesi, e tërhoqën kërkesën e tyre që autoritetet të ndaloheshin në marrjen e ndonjë mase tjetër të mëtejshme, e cila tashmë nuk kishte asnjë vlerë, pasi Rezidenca Jon ishte shembur ndërkohë nga autoritetet. Në këtë mënyrë, Gjykata e Rrethit e ndërpreu shqyrtimin e kësaj pjese të padisë.

27. Më 6 maj 2016, pas një ankese të bërë nga autoritetet, Gjykata Administrative e Apelit la në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit të datës 28 janar 2014. Sipas vendimit rezulton se kërkuesit kishin argumentuar se INU-ja dhe INUK-ja kishin ndërmarrë veprime arbitrare, në mënyrë abuzive dhe pa asnjë vendim administrativ për të justifikuar veprimet e tyre të paligjshme, me qëllimin për të shembur një pronë të ligjshme. Gjykata Administrative e Apelit arsyetoi se rrethimi i ndërtesës dhe ndalimi i kërkuesve që të hynin në të kishin qenë arbitrare, jo në përputhje me ligjin dhe një shkelje e të drejtave të tyre mbi pronën. Më tej, ajo vërejti se NUCI ishte i detyruar t'i kompensonte kërkuesit për

veprimet e tij të paligjshme, sipas aktit shtetëror për përgjegjësinë jokontraktuale (shih “ligjin dhe praktikën respektive vendëse” më poshtë) dhe nenit 608 të Kodit Civil. Vetëm pasi veprimet e ndërmarra nga autoritetet u deklaruan të paligjshme, kërkuesve iu dha e drejta të paraqisnin një kërkesë për dëmshpërblim sipas seksionit 14 të aktit për inspektimin e ndërtesave (shih “ligjin dhe praktikën respektive vendëse”). Megjithatë, ajo nuk mori një vendim për këtë çështje pasi nuk kishte qenë pjesë e padisë. Rezulton se procedimet janë pezull në Gjykatën e Lartë.

E. Procedimet administrative dhe gjyqësore në lidhje me shpronësimin dhe shembjen e godinës së kërkuesve

1. Procedimet administrative

28. Më 8 tetor 2013, Këshilli Kombëtar për Rregullimin e Territorit (KKRRT) miratoi vendimin për ndërmarrjen e masave emergjente për mbrojtjen dhe rehabilitimin e mjedisit në disa zona të rëndësishme kombëtare, së bashku me një procedurë për përgatitjen e një plani sektorial të integruar, në lidhje me shtrirjen e vijës bregdetare. Vendimi konstatonte se shtrirjet e vijës bregdetare ishin fusha të rëndësishme kombëtare, ku masat e një natyre emergjente duhej të ndërmerreshin me qëllimin për të mbrojtur dhe për të rehabilituar territorin dhe mjedisin. Për më tepër, u vendos se dhënia e lejeve të reja për zhvillimin e ndërtimeve për godina individuale përgjatë vijës bregdetare dhe në zona të tjera të rëndësishme kombëtare do të pezulloheshin në pritje të përgatitjes së planit të integruar sektorial.

29. Më 27 nëntor 2013, Këshilli i Ministrave shpalli një vendim, i cili hyri në fuqi menjëherë, duke urdhëruar shpronësimin në interesin publik të pronave private të paluajtshme të ndikuara nga rehabilitimi mjedisor i Ujit të Ftohtë, Tuneli; një vijë bregdetare e mbrojtur në Bashkinë Vlorë. Shpronësimi u bë në favor të Bashkisë Vlorë brenda tridhjetë ditëve të vendimit. Kompensimi total i akorduar ishte 462,919,230 Lekë (ALL) (rreth 3,456,600 euro (EUR)) për ndërtimin me sipërfaqe 8,121.39 metra katrorë në total, i cili do të ndahej midis pronarëve. Vendimi u mor sipas aktit të shpronësimit dhe në bazë të dy vendimeve të KKRRT-së vendimi i sipërpërmendur i datës 8 tetor 2013 (shih paragrafin 28 më sipër) dhe një vendimi të mëparshëm të datës 23 qershor 2004, për miratimin e planit për qendrën e qytetit të Vlorës. Sipas vendimit, pas shpronësimit, pronarët e ligjshëm të pronës do të kompensoheshin (nga autoritetet) pasi të paraqisnin dokumentet e titujve të tyre të pronësisë. Afati për përfundimin e procedurës së shpronësimit u caktua data 28 dhjetor 2013.

30. Vendimi u publikua në Fletoren Zyrtare më 3 dhjetor 2013. Rezulton se kërkuesit u bënë me dije për vendimin vetëm atë ditë, kur zëdhënësi për shtyp i ministrit të Brendshëm njoftoi se Rezidenca Jon do të shembej, një proces i cili do të fillonte në ditën e vijim (4 dhjetor 2013).

31. Më 2 dhjetor 2013, kryetari i Bashkisë Vlorë, kërkoi ndihmën e INUK-ut për shembjen e Rezidencës Jon, sipas vendimit të datës 27 nëntor 2013. Në po të njëjtën ditë, INUK-u kërkoi ndihmën e policisë së Vlorës për shembjen, e cila ishte planifikuar të fillonte në orën 8 të paradites, në mëngjesin e ditës tjetër. E gjithë godina u shemb nga data 4 dhjetor 2013 dhe 8 dhjetor 2013 (shih edhe paragrafin 15 më sipër).

32. Më 29 janar 2014, ZRRPP-ja, në përgjigje të shkresës së dërguar nga njëri prej kërkuesve, i cili kërkonte kopjen e certifikatës së tij të pronësisë, u shpreh se duke qenë se godina ishte shembur, nuk ishte e mundur të lëshohej një certifikatë pronësie për një pronë e cila nuk ekzistonte më.

33. Më 9 prill 2014, Këshilli i Ministrave lëshoi një tjetër vendim, “Për disa ndryshime në vendimin e Këshillit të Ministrave, të datës 27 nëntor 2013”, duke ndryshuar vendimin e tij të mëparshëm të datës 27 nëntor 2013, duke u dhënë kërkuesve një total prej 441,168,600 lekësh si kompensim për sipërfaqen e truallit prej 7,739.80 metra katrorësh. Afati për përfundimin e procedurës së shpronësimit u përcaktua data 30 prill 2014. Ndaj këtij vendimi nuk u paraqit asnjë apelim.

34. Më 12 prill 2017, Departamenti i Menaxhimit të Buxhetit në Ministrinë e Financave i dërgoi agjentit të qeverisë një letër, ku shprehej se Ministria e Financave kishte miratuar një fond prej 362,919 lekësh dhe 100,000 lekësh (rreth 3,460 euro në total) për zbatimin e vendimit të Këshillit të Ministrave të datës 27 nëntor 2013. Kërkuesve nuk u është bërë asnjë pagesë.

2. Procedimet gjyqësore

a) Procedimet në Gjykatën e Rrethit

35. Më 26 dhjetor 2013, njëzet e një banorë, duke përfshirë të gjithë kërkuesit, paraqitën një padi në Gjykatën e Rrethit kundër vendimit të Këshillit të Ministrave të datës 27 nëntor 2013, duke kundërshtuar vlerën e kompensimit të dhënë dhe përlllogaritjen e sipërfaqes së saktë të pronës, e cila ishte shpronësuar, sipas vendimit të lëshuar si rezultat i një procedure shpronësimi në shkelje flagrante të ligjit. Gjithashtu, ata kërkuan që Këshilli i Ministrave të ndryshonte shumën e kompensimit (në 57,000 lekë për metër katror) dhe të kompensonte çdo pronar bazuar në përmasën e saktë të pronës, duke korresponduar në një shumë për kompensim të drejtë, në përputhje me ligjin dhe të përlllogaritur nga një ekspert i caktuar nga gjykata. Duke marrë në konsideratë edhe mundësinë e zhvillimit të pronës. Në padinë e tyre, kërkuesit shpreheshin se shpronësimi kishte qenë i paligjshëm dhe se kishte ndodhur një shpronësim *de facto*. Po ashtu, ata shpreheshin se veprimet e datës 3 nëntor 2013, të INUK-ut dhe të INU-së kishin qenë abuzive dhe ishin marrë pa ndonjë vendim administrativ për të justifikuar veprimet e tyre të paligjshme me qëllimin prishjen e një prone të ligjshme. Më tej, ata pohonin se edhe pse autoritetet kishin lëshuar një urdhër të përkohshëm dhe Avokati i Popullit kishte njohur edhe paligjshmërinë e veprimeve të autoriteteve dhe kishte rekomanduar që në të ardhmen të mos përsëriteshin veprime të ngjashme, pa pritur më parë vendimin e Gjykatës së Rrethit, gjithsesi, ata kishin miratuar vendimin e Këshillit të Ministrave të datës 27 nëntor 2013.

36. Më 6 mars 2014, Gjykata e Rrethit pranoi padinë e kërkuesve. Ajo arsyetoi se shpronësimi kishte qenë i paligjshëm për faktin se vendimi i Këshillit të Ministrave, i datës 27 nëntor 2013, ishte miratuar në shkelje të rënda procedurale të aktit të shpronësimit (shih “ligji dhe praktika përkatëse vendëse” më poshtë) dhe një sërë aktesh nënligjore.

37. Në lidhje me faktet e çështjes, Gjykata e Rrethit përmendi se veprimet e ndërmarra më 3 nëntor 2013, të cilat konsistonin në rrethimin e godinës për shembjen e saj, kishin qenë arbitrare dhe ishin ndërmarrë në shkelje të ligjit vendës, sipas qëndrimit të saj në vendimin e datës 28 janar 2014 (shih paragrafin 26 më sipër). Gjithashtu, ajo përsëriti faktin se Avokati i Popullit kishte rekomanduar të ndërmerreshin masat e nevojshme, në mënyrë që veprime të ngjashme arbitrare të mos përsëriteshin në të ardhmen. Gjithsesi, ajo vërejti se autoritetet kishin miratuar vendimin e Këshillit të Ministrave të datës 27 nëntor 2013, pa pritur vendimin për themelin e çështjes.

38. Në lidhje me argumentet ligjore nëse ndërhyrja kishte qenë e ligjshme, Gjykata e Rrethit arsyetonte se autoritetet nuk kishin respektuar procedurën e plotë të shpronësimit sipas parashikimit në seksionet 9 deri në 16 dhe 20 deri në 21 të aktit të shpronësimit. Ministria kompetente nuk kishte informuar pronarët e pronës ose kompaninë e ndërtimit për shpronësimin, për këtë arsye ata dhe çdo palë e tretë tjetër ishin privuar nga mundësia për ta kundërshtuar atë. Sipas pretendimeve të tyre të paraqitura përpara Gjykatës së Rrethit, kërkuesit kishin mësuar për vendimin e shpronësimit vetëm me anë të medias, teksa godina po shembej. Edhe më pas, kërkuesit nuk u informuan kurrë, edhe pse ishte një kërkesë ligjore. Një gjë e tillë do t'i kishte dhënë atyre kohë të arsyeshme të largoheshin nga godina dhe t'i çonin sendet e tyre në vende të tjera. Autoritetet kishin vijuar me shembjen e pronës pa pasur të gjithë informacioni se kush ishin banorët. Nga dokumentet në dosjen e çështjes, ishte e qartë se ministria përkatëse i kishte kërkuar Bashkisë së Vlorës për informacione rreth banorëve të Rezidencës Jon vetëm një muaj pasi ishte shembur godina dhe më shumë se dyzet e pesë ditë pasi ishte lëshuar vendimi për shpronësimin. Më tej, ajo argumentoi se shpronësimi ishte fshehur si një shpronësim formal i ndërmarrë në përputhje me parashikimet ligjore në fuqi, por në realitet, serioziteti i shkeljeve kishte qenë i tillë aq sa për ta bërë atë një “shpronësim *de facto*”. Vendimi i Këshillit të Ministrave për të shpronësuar pronën kishte qenë një akt formal, qëllimi i vetëm i të cilit ishte fshehja e natyrës aktuale të shpronësimit. Për më tepër, si rezultat i shembjes së menjëhershme të godinës, ku autoritetet nuk respektuan afatet e parashikuara në ligj, kërkuesve iu ishte ndaluar të ktheheshin në situatën e tyre të mëparshme, edhe pse vendimi i Këshillit të Ministrave ishte shfuqizuar. Gjykata e Rrethit argumentoi se mosrespektimi i ligjit vendës, në lidhje me procedurën e shpronësimit kishte përkeqësuar situatën e kërkuesve dhe për këtë arsye, shkelja e të drejtave mbi pronën kishte qenë kaq serioze saqë ishte e papranueshme në një shtet të qeverisur nga shteti i së drejtës. Ajo arsyetoi se sipas

praktikës gjyqësore të Gjykatës (referuar vendimit *Guiso-Gallisy kundër Italisë* (kompensim i drejtë) [DHM], nr. 58858/00, §§94–95, 22 dhjetor 2009), në çështjet e shpronësimit të paligjshëm, gjykatat vendëse kishin një detyrim strikt për të dhënë kompensim më të lartë se sa në çështjet e shpronësimit të ligjshëm. Për më tepër, për sa i përket ekzistencës së çdo qëllimi legjitim në interesin publik, Gjykata e Rrethit konstatonte se nuk kishte ekzistuar asnjë plan rregullator infrastrukture ose ekologjik (mjedisor) i miratuar me ligj, si edhe nuk kishte pasur asnjë plan për zhvillimin e zonës së mbrojtur. Gjykata e Rrethit theksoi se vendim i KKRRT-së, i datës 8 tetor 2013 dhe 23 qershor 2004, nuk parashikonte shembjen e godinës së ligjshme ose shpronësimin e saj ose pavlefshmërinë e autorizimeve të dhëna, si edhe të ndërtimeve tashmë të realizuara. Sipas arsyetimeve më sipër, Gjykata e Rrethit vendosi të ndryshonte vendimin e Këshillit të Ministrave të datës 27 nëntor 2013, në lidhje me sipërfaqen e saktë totale të pronës së shpronësuar, si edhe sasinë në total të kompensimit, si edhe shumat që do t'i paguheshin çdo kërkuar. Më konkretisht, Gjykata e Rrethit rriti kompensimin në total, i cili do t'u jepej kërkuarëve, në 1,580,712,321 lekë, bazuar në raportin e ekspertëve të porositur nga gjykata. Gjykata e Rrethit konstatoi se autoritetet kishin shkelur hapur procedurën e parashikuar në Kushtetutë dhe në ligjin vendës, në lidhje me përcaktimin e kompensimit që duhej të paguhej në çështjet e shpronësimit. Për këtë arsye, përllogaritja nga Këshilli i Ministrave, në vendimin e tij të datës 27 nëntor 2013, nuk ishte marrë në respektim të ligjit. Ajo e pranoi raportin me arsyetimin se vlerësimi i pronës bazohej në vlerën e tregut të hapur, duke ndjekur metoda bashkëkohore vlerësimi për pronat e paluajtshme, të tilla si krahasimi i drejtpërdrejtë dhe gjendja e zhvillimit të pronës, si edhe duke marrë në konsideratë vendndodhjen e pronës, zhvillimin e pronës, zhvillimin e saj aktual bazuar në dokumentet ligjore, si edhe duke analizuar vlerat e shitjeve dhe të qirave për pronat e ngjashme. Gjithashtu, ekspertët u përpoqën të analizonin rënit dhe rritjet në çmimet e tregut të shitjeve dhe të blerjeve për pronat e ngjashme. Sipas raportit të ekspertëve, çmimi për metër katror ishte EUR 1,155 (161,700 lekë) për apartamentet dhe EUR 2,000 (280,000 lekë) për mjediset e bizneseve. Çmimi përllogaritej duke përdorur vlerën mesatare të tregut gjatë periudhës nga viti 2013 deri në janar 2014, bazuar në vendimin e Këshillit të Ministrave “Për metodat e vlerësimit për pronat e paluajtshme në Shqipëri”, ku parashikohej se përllogaritje të tilla bëhen në përputhje me standardet ndërkombëtare të vlerësimit.

39. Gjykata e Rrethit rillogariti edhe sipërfaqen e pronës së shpronësuar, duke deklaruar se në fakt ajo ishte 8,396 metra katrorë. Më tej, ajo përfshiu të gjithë pronarët e Rezidencës Jon në listën e palëve që do të kompensoheshin, duke qenë se disa prej kërkuarëve ishin përjashtuar nga lista sipas vendimit të Këshillit të Ministrave të datës 27 nëntor 2013. Në fund, gjykata vendosi se kompensimi duhej të paguhej nga Këshilli i Ministrave dhe Bashkia Vlorë në tri këste brenda një periudhe prej tetëmbëdhjetë muajsh që prej momentit kur vendimi i gjykatës u bë i formës së prerë. Si Këshilli i Ministrave edhe Bashkia Vlorë ishin të detyruar të paguanin bashkërisht kostot dhe shpenzimet gjyqësore, duke përfshirë tarifën e ekspertëve, tarifën gjyqësore për regjistrimin e padisë (11,409,852 lekë) dhe tarifën e avokatëve për përfaqësimin e G. Calliku, V. Calliku, M. Mecaj, A. Deromemaj, E. Durolli, M. Hanxhari, P. Rakipaj, B. Rakipaj, K. Kapedani (kërkuar në procedimet përpara Gjykatës), J. Ismailaj dhe S. Ismailaj (nuk janë kërkuar përpara Gjykatës), të cilat arrinin në vlerën 12,000 euro (1,680,000 lekë) në total.

b) Procedime në Gjykatën e Apelit

40. Në një datë të paspecifikuar, pas kësaj, kërkuarët apeluan pjesën e vendimit të Gjykatës së rrethit, të datës 6 mars 2014, në lidhje me shumën e kompensimit dhe mënyrën në të cilën ajo do të paguhej. Ata argumentuan se raporti i ekspertit nuk reflektonte vlerën e tregut për pronën, vlerë e cila ishte shumë më e lartë se sa vlera e sugjeruar dhe se standardet e vlerësimit për pronat e shpronësuar nuk ishin respektuar. Më konkretisht, ekspertët nuk kishin respektuar kriteret dhe standardet e parashikuara nga Grupi Evropian i Shoqatave të Vlerësuesve (TEGOVA) dhe në standardet e vlerësimit bazuar në interesat financiarë dhe ligjorë të kërkuarëve. Prona kishte pasur një vlerë më të lartë në kohën kur u shpronësua. Ekspertët nuk kishin përcaktuar vlerën e komponentëve specifikë të formulës përkatëse të përllogaritjes ose vlerën e tregut për çdo apartament, për të reflektuar vlerën e

tregut të godinës. Ata nuk kishin marrë në konsideratë as të gjitha të dhënat zyrtare në marrëveshjet e blerjes për apartamentet. Ata u ankuan edhe për gabimet faktike dhe ato në përlogaritje në raportin e ekspertit dhe kërkuan të përgatitej një tjetër. Edhe Prokuroria e Përgjithshme dorëzoi një ankesë.

41. Më 23 shtator 2014, Gjykata Administrative e Apelit la në fuqi pjesërisht vendimin e Gjykatës së Rrethit të datës 6 mars 2014. Ajo nënvizoi faktet e çështjes siç ishin konstatuar edhe nga Gjykata e Rrethit dhe la në fuqi shumën e kompensimit të dhënë, përmasën e truallit dhe listën e pronarëve në fjalë. Ajo vendosi se kërkuesit duhet të kompensoheshin individualisht, bazuar në përmasën e pronës së tyre. Shuma në total e kompensimit (1,580,712,321 lekë) do të ndahej si më poshtë vijon: 161,700 lekë (EUR 1,155) për metër katror për apartamentet me sipërfaqe 1,831.63 metra katrorë në total. Ajo vendosi se vlera e përlogaritur në raportin e ekspertit përfaqësonte vlerën reale dhe kompensimin e drejtë, në përputhje me Kushtetutën, Konventën Evropiane, aktin e shpronësimit dhe akte të tjera nënligjore. Ajo vendosi se kompensimi duhej të paguhej nga Këshilli i Ministrave në një pagesë të vetme. Këshilli i Ministrave kishte, gjithashtu, detyrimin të paguante kostot dhe shpenzimet ligjore.

c) Procedimet në Gjykatën e Lartë

42. Si kërkuesit edhe Prokuroria e Përgjithshme apeluan në Gjykatën e Lartë kundër vendimeve të gjykatave më të ulëta. Kërkuesit kërkuan një shumë më të lartë kompensimi për pronën e tyre të shpronësuar. Megjithatë, Këshilli i Ministrave kërkoi që të pezullohej ekzekutimi i vendimit.

43. Më 15 janar 2015, Gjykata e Lartë, bazuar në nenin 479 të KPC-së, pranoi që kërkesa e Këshillit të Ministrave dhe procedimet të pezulloheshin. Në dosjen e çështjes nuk ka asnjë informacion se për çfarë arsyes Këshilli i Ministrave apeloj kundër vendimeve të gjykatave më të ulëta dhe kërkoi një pezullim të ekzekutimit.

F. Procedimet penale kundër zyrtarëve shtetërorë

44. Nga letra e Avokatit të Popullit, e datës 13 nëntor 2013 (shih paragrafin 24 më sipër), rezulton se më 18 shkurt 2011, INUK-u paraqiti një padi penale në Prokurorinë e Rrethit Vlorë kundër kreut të Departamentit të Urbanizimit Vlorë, duke pretenduar për parregullsi në procedime, të cilat kanë rezultuar në dhënien e lejes së ndërtimit më 17 gusht 2010. Çështja u dërgua për gjykim në Gjykatën e Rrethit Vlorë. Nuk ka asnjë informacion për rezultatin e atyre procedimeve.

45. Më 4 nëntor 2013, kërkuesi i parë dhe një banor tjetër dorëzuan dy padi penale të veçanta në Prokurorinë e Rrethit, duke pretenduar për abuzim me pushtetin nga ana e punonjësve të INUK-ut dhe policëve të Policisë së Shtetit të përfshirë në konfiskimin e Rezidencës Jon, më 3 dhe 4 nëntor 2013. Ata u ankuan se nuk ishin lejuar të hynin në shtëpitë e tyre, se Policia e Shtetit e kishte rrethuar ndërtesën me shirita të skenave të krimit dhe se në godinë kishin hyrë inspektorët e INUK-ut. Gjithashtu, ata u kërkuan autoriteteve të merrnin masa t'i jepnin fund ndërhyrjes arbitrare në të drejtat e tyre mbi pronën, ndërhyrje e cila vijonte ende në ditën kur ata dorëzuan padinë penale.

46. Në shkurt 2014, Prokurori i Rrethit vendosi të mos fillonte procedimet penale, me argumentimin se fakti i kallëzuar nuk parashikohet nga ligji si vepër penale. Ajo arsyetonte se punonjësit e INUK-ut, bazuar në ligjin vendës, kishin të drejtën të realizonin inspektimin dhe të verifikonin rregullsinë e dokumenteve në lidhje me miratimin e lejes së ndërtimit dhe zbatimin e standardeve të saj teknike nga kompania e ndërtimit. Në përputhje me rrethanat, ata kishin të drejtën të hynin në mjediset e Rezidencës Jon. Gjithashtu, oficerët e Policisë së Shtetit kishin të drejtën të bashkëpunonin me dhe të mbështesnin NUCI-n. Pas realizimit të inspektimit nga autoritetet, kishin nisur procedimet penale, kështu dyshimi për mosrespektim të rregullave dhe të kushteve të urbanizimit kishin qenë reale. Prokuroria e Rrethit, në vijim, arsyetoi se një nga kërkuesit kishte thënë se kur ishte kthyer në godinë, ditën pasardhëse, kishte parë punonjës të Policisë së Shtetit brenda dhe ishte lejuar të hynte në apartamentin e tij lirisht, pasi iu kishte treguar certifikatën e pronësisë. Kjo deklaratë ishte konfirmuar edhe nga informacioni i dhënë nga NUCI dhe policia e Vlorës.

47. Më 18 dhjetor 2013, Prokurori i Rrethit, në vijim të një kërkesë të dorëzuar nga Task-Forca për Mbrojtjen e Territorit (një organ në autoritetin e ministrit të Brendshëm) nisi një hetim penal kundër gjashtë nëpunësve zyrtarë (disa prej të cilëve punonjës të ZRRPP-së, të tjerë punonjës të Bashkisë Vlorë) për abuzim të mundshëm me pushtetin, për shkak të parregullsisë në procedime, në lidhje me

rikthimin e pronës së kërkuesve dhe procedimet vijuese në lidhje me lëshimin e lejes së ndërtimit. Më 20 prill 2016, Gjykata e Apelit Vlorë përfundoi procedimet në lidhje me katër prej nëpunësve zyrtarë, ndërsa dy të tjerët u liruan.

Procedimet tashmë janë pezull në Gjykatën e Lartë, pas apelimit të bërë nga Prokurori i Rrethit.

G. Informacione të tjera të parashtruara nga palët

48. Më 14 gusht 2013 u publikua një artikull në faqen zyrtare të Bashkisë Vlorë, i cili *inter alia* thekson si më poshtë: “Sot, Bashkia e Vlorës ndërmori një masë për shembjen e godinave të paligjshme në Plazhin e Vjetër të Vlorës. Kryetari i Bashkisë së Vlorës deklaroi se tri javë më parë, Bashkia kishte prishur 130 godina të tjera të paligjshme në Radhimë, një fshat në qytetin e Vlorës. Këto veprime synonin të pastronin dhe të lironin territorin i cili ishte zënë në mënyrë të paligjshme, si edhe menaxhimin e territorit urban. Gjithashtu, ai deklaroi se procesi për shembjen e godinave të paligjshme do të vijonte në të gjithë vijën bregdetare të Vlorës. Faza e dytë do të mbulonte rivlerësimin e ndërtimeve të ligjshme, të cilat nuk janë ndërtuar në përputhje me planifikimin rregullator dhe perspektivën turistike të Vlorës ... Bashkia e Vlorës, në bashkëpunim me qeverinë e re do të parashikojë forma ligjore kompensimi ose, nëse është e nevojshme, dëmshpërblim financiar. Në këtë kategori, ishin [dy ose tre] ndërtesa, midis të tjerave, [të cilat] pengonin zbatimin e projektit të ndërtimit të [shëtitores së] Lungomares.”

49. Më 2 nëntor 2013, u publikua një artikull në një portal *online*, *Shqiptarja.com*, ku pohohej se autoritetet në Vlorë po vijonin me shembjen e godinave në zonën, ku do të ndërtohej shëtitorja. Autoritetet kishin lëshuar leje paraprake për godinat, të cilat operonin si bare dhe restorante gjatë verës.

50. Më 4 nëntor 2013, në një portal *online*, *Tema*, u publikua një artikull, ku pohohej se banorët e Rezidencës Jon e kishin të pamundur të hynin në godinë. Artikulli përmendte se sipas INUK-ut, godina ishte konfiskuar, kështu që autoritetet mund të inspektonin lejen e ndërtimit, dokumentacionin përkatës për ndërtimin dhe nëse leja e ndërtimit ishte dhënë ose jo në përputhje me ligjin. Ministria e Brendshme, e kontaktuar nga *Vizion Plus* (një stacion televiziv kombëtar) kishte shpjeguar se policia kishte marrë pjesë në veprimet e ndërmarra më 3 nëntor 2013, në mbështetje të INUK-ut. Kryetari i INUK kishte deklaruar se ata po shqyrtonin ende çështjen dhe nëse do të rezultonte ndonjë e metë, atëherë Task-Forca do të vendoste nëse do ta shembte ose jo godinën.

51. Nga të dhënat e parashtruara nga kërkuesit, rezulton se më 4 dhjetor 2013, një kanal televiziv lokal transmetoi në buletin e tij të lajmeve, se INUK-u, i mbështetur nga policët, kishte filluar procedurën për shembjen e godinës. Sipas transmetimit, atë ditë, shembja konsiderohej të ishte e pjesshme dhe banorëve të godinës iu ishin dhënë pesë ditë për të hequr pasuritë e tyre të luajtshme nga apartamentet e tyre. Pronarët e mjediseve rezidenciale nuk i kishin hequr pasuritë e tyre të luajtshme, me arsyetimin se autoritetet nuk i kishin vlerësuar siç duhet apartamentet e tyre, ndërsa pronarët e mjediseve të biznesit i kishin hequr rregullisht pasuritë e tyre të luajtshme. Autoritetet i kishin vlerësuar apartamentet e tyre me vlerën prej 350 eurosh për metër katror, ndërsa ata kishin paguar 1300 euro për metër katror, në momentin kur i kishin blerë ata. Megjithatë, sipas transmetimit televiziv, konstatohej se procedura për shembjen e pronës tashmë kishte filluar nga autoritetet, pasi Rezidenca Jon ishte bllokuar për një kohë të gjatë.

52. Më 20 qershor 2016, një portal *online*, *Vizionplus.tv*, publikoi një artikull ku pohohej se Inspektorati Kombëtar për Mbrojtjen e Territorit (IKMT, ish-INUK-u) kishte ndërmarrë procedimet për shembjen e ndërtimeve të paligjshme, për të mundësuar zbatimin e projektit të Lungomares. Një godinë dykatëshe tashmë ishte shembur të hënën dhe ndërsa në dy ditët në vijim do të shembeshin edhe dy godina (bare) të tjera.

53. Më 29 qershor 2016, një portal *online*, *JavaNews*, publikoi një artikull ku pohohej se IKMT-ja kishte nisur një operacion në qytetin e Vlorës për zbatimin e projektit të Lungomares. IKMT-ja tashmë kishte shembur një godinë njëkatëshe. Gjithashtu do të shembte edhe një godinë tjetër. Gjatë pjesës së parë të operacionit, IKMT-ja kishte shembur tri godina të tjera.

54. Më 31 mars 2017, IKMT-ja i kishte dërguar një shkresë agentit të qeverisë. Për sa ka të bëjë

me situatën, shkresa përmban si më poshtë: “... INUK-u kishte ushtruar funksionin e tij në përputhje me ligjin vendës. Më 3 nëntor 2013, INUK-u, në prani të një përfaqësuesi të Departamentit të Urbanizimit Vlorë, inspektoi kantierin e ndërtimit të Rezidencës Jon. Të gjitha procedurat e mbetura, të ndjekura nga INUK-u, bazoheshin në vendimin e Këshillit të Ministrave të datës 27 nëntor 2013. Bazuar në procedurën e shpronësimit, Bashkia Vlorë, më 2 dhjetor 2013, kishte kërkuar bashkëpunimin e INUK-ut me zbatimin e vendimit të Këshillit të Ministrave për të shembur pronat e paluajtshme, të cilat do të shpronësoheshin. Bazuar në këtë kërkesë, INUK-u kishte realizuar shembjen e godinës në bashkëpunim me Ministrinë e Brendshme, Ministrinë e Mbrojtjes, Ministrinë e Mjedisit dhe Bashkinë Vlorë ... Në çështjen në fjalë, INUK-u kishte respektuar urdhrin e përkohshëm të datës 7 nëntor 2013 dhe nuk kishte marrë ndonjë veprim në shkelje të këtij vendimi. Në përputhje me vendimin e Këshillit të Ministrave, të datës 27 nëntor 2013 dhe sipas kërkesës së Bashkisë Vlorë, INUK-u kishte ndërmarrë të gjithë hapat e nevojshëm për shembjen e godinës ... në çështjen konkrete, nuk kishte pasur ndonjë hetim administrative ose penal për kërkesat e kërkuarve në lidhje me moszbatimin e urdhrin të përkohshëm ... shiriti i verdhë i skenave të krimit nuk ishte përdorur nga INUK-u. Ishte e vërtetë se INUK-u kishte kërkuar mbështetjen e Policisë së Shtetit, megjithatë, nuk ishte kompetencë e INUK-ut të diktonte ose të shqyrtonte mënyrën dhe pajisjet e përdorura nga Policia e Shtetit për sigurimin e perimetrit të vendit, nën kontrollin e autoriteteve ... INUK-u nuk kishte ndërmarrë ndonjë veprim i cili do të kishte penguar kërkuar në ushtrimin e të drejtave të tyre ndaj pronës. Objekti i inspektimit kishte qenë godina dhe subjekti i inspektimit nuk kishin qenë banorët, por kompania e ndërtimit dhe aktivitetet e punonjësve të INUK-së”.

55. Qeveria parashtroi si pjesë të vërejtjeve të saj, praktikën gjyqësore të përbërë nga dy vendime të gjykatave të rrethit ku pranoheshin pretendimet e kërkuarve për kompensim me arsyetimin se shembja e pronës kishte ndodhur pavarësisht vendimit të një gjykate tjetër për të pezulluar vendimin e INUK-ut për shembjen e pronës, sepse ajo ishte ndërtuar në mënyrë të paligjshme. Pretendimi ishte pranuar bazuar në nenet 608 dhe 640 të Kodit Civil. Nuk është e qartë nëse dy vendimet e Gjykatës së Rrethit u bënë të formës së prerë.

56. Qeveria parashtroi gjithashtu tri vendime të tjera gjyqësore vendëse në të cilat gjykatat vendëse pranorin kërkesën e kërkuarve për një shumë më të lartë kompensimi për pronën e tyre të shpronësuar në interesin publik.

57. Gjatë seancës, përfaqësuesi i kërkuarve deklaroi se më 9 dhjetor 2013, kërkuar kishin parashtruar një kërkesë për kompensim në Bashkinë Vlorë. Më 20 janar 2014, Bashkia Vlorë u kishte kërkuar kërkuarve të sillnin një kopje të certifikatës së pronësisë së bashku me hartën e apartamenteve të lëshuar nga ZRRPP-ja, brenda 72 orëve të fundit. Kërkuar nuk i paraqitën këto dy dokumente. Më tej, ata parashtruan se ZRRPP-ja kishte refuzuar të lëshonte certifikatat (shih edhe paragrafin 23 më sipër).

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PÛRKATËSE VENDËSE

A. Kushtetuta

58. Pjesa përkatëse e Kushtetutës parashikon si më poshtë:

“Neni 37

1. Paprekshmëria e banesës është e garantuar.

2. Kontrollat e banesës, si dhe të mjediseve që njësohen me të, mund të bëhen vetëm në rastet dhe në mënyrat e parashikuara me ligj.

Neni 41

1. E drejta e pronës private është e garantuar.

...

3. Ligji mund të parashikojë shpronësime ose kufizime në ushtrimin e së drejtës së pronës vetëm për interesa publikë.

4. Shpronësime ose ato kufizime të së drejtës së pronës që barazohen me shpronësimin, lejohen vetëm përkundërt një shpërblimi të drejtë.

5. Për mosmarrëveshjet lidhur me masën e shpërblimit mund të bëhet ankim në gjykatë.

Neni 42

1. Liria, prona dhe të drejtat e njohura me Kushtetutë dhe me ligj nuk mund të cenohen pa një proces të rregullt ligjor.

2. Kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, të lirive dhe të interesave të tij kushtetues dhe ligjorë ose në rastin e akuzave të ngritura kundër tij, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme e caktuar me ligj.”

B. Kodi Civil

59. Neni 608 i Kodit Civil parashikon, se, cildo që shkakton në mënyrë të paligjshme dëm ndaj një personi tjetër ose ndaj pronës së një personi, është i detyruar të paguajë kompensim për dëmin. Ai nuk ka përgjegjësi nëse provon se nuk është në faj. Neni 609 parashikon se dëmi duhet të jetë rezultat i një veprimi ose mosveprimi të drejtpërdrejtë ose të menjëhershëm të një personi. Neni 625 parashikon se një person i cili vuan dëm jomonetar ka të drejtën për kompensim nëse është shkaktuar dëm ndaj shëndetit ose integritetit të tij fizik ose mendor; nëse nderi, personaliteti ose reputacioni i tij janë shkelur ose nëse shkelet e drejta e tij për t’u respektuar jeta e tij private. Sipas nenit 640, dëmi monetar konsiston në vuajtjen e një humbjeje reale dhe në humbje të përfitimit.

C. Kodi i Procedurës Civile

60. Sipas nenit 202 të KPC-së, një urdhër i përkohshëm mund të lëshohet kur ka arsye për të dyshuar nëse ekzekutimi i vendimit të formës së prerë mund të jetë i pamundur ose i vështirë. Një urdhër i përkohshëm pranohet kur padia bazohet në të dhëna dhe pala paditëse bën një parashtrim për çdo dëm që mund të vuajë pala e paditur si pasojë e urdhrit të përkohshëm. Sipas nenit 204, një urdhër i përkohshëm mund të lëshohet edhe përpara se të ndërmerren procedimet kryesore. Në raste të tilla, padia, në themel, duhet të paraqitet brenda afatit të përcaktuar nga gjykata, por jo më shumë se pesëmbëdhjetë ditë. Apeli ndaj urdhrit të përkohshëm nuk pezullon ekzekutimin e tij (neni 210). Në rastin kur padia nuk paraqitet brenda kohës së përcaktuar nga gjykata, urdhri i përkohshëm ndalon së pasuri efekt (neni 211). Në rast se në vendimin e formës së prerë pranohet padia, gjykata vendëse njeh si të vlefshëm urdhrin e përkohshëm (neni 212). Neni 510 parashikon se një urdhër i përkohshëm përbën një “titull ekzekutiv”, i cili i nënshtrohet zbatimit të detyrueshëm. Sipas neneve 511 dhe 515, zbatimi i urdhrit të përkohshëm realizohet në mënyrë të drejtpërdrejtë nga zyra e përmbarimit sipas kërkesës së kreditorit.

61. Neni 479 parashikon se Gjykata e Lartë mund të pezullojë ekzekutimin e një vendimi në rastin kur: a) ekzekutimi i menjëhershëm i vendimit do të shkaktoje dëm serioz dhe të pariparueshëm; dhe/ose b) pala e cila bën ankimin, parashtron dëmet, çka garanton zbatimin e vendimit përfundimtar.

D. Mosmarrëveshjet administrative dhe praktika gjyqësore përkatëse vendëse

62. Seksioni 1 i ligjit nr. 49/2012, i datës 18 maj 2013, “Për gjykatat administrative dhe shqyrtimin e mosmarrëveshjeve administrative” (akti i mosmarrëveshjeve administrative) parashikon se dispozitat e këtij akti plotësohen nga parashikimet e KPC-së, në rast se nuk parashikohet ndryshe. Seksioni 14 parashikon se gjatë procedimeve gjyqësore, të drejtat dhe detyrimet e palëve udhëhiqen nga parashikimet e KPC-së, në rast se nuk ka mospërputhshmëri. Seksioni 28 parashikon se deri në miratimin e një vendimi në themel të çështjes, një paditës mund të aplikojë në gjykatë për një urdhër të përkohshëm, në rast se mund të rezultojnë dëme serioze dhe të pariparueshme, si rezultat i ekzekutimit të një vendimi administrativ. Padia, në themel, duhet të paraqitet brenda dhjetë ditëve. Sipas seksionit 29, urdhri i përkohshëm lëshohet, në rast se ka dyshime të arsyeshme se mund të ketë dëm serioz dhe se nuk ekziston shkelje e interesit publik. Sipas seksionit 32, apelimi kundër urdhrit të përkohshëm nuk pezullon ekzekutimin e tij. Sipas seksionit 33, urdhri i përkohshëm ekzekutohet në përputhje me rregullat për ekzekutimin e vendimeve të gjykatës administrative të parashikuara në akt. Sipas seksionit 40, gjykata vendëse, në vendimin e saj të formës së prerë në themel të çështjes, në rastin kur e ka pranuar padinë plotësisht ose pjesërisht, e shpall të vlefshëm urdhrin e përkohshëm. Sipas seksionit 65, zbatimi i urdhrit të përkohshëm realizohet nga zyra e përmbarimit, me kërkesën e kreditorit. Sipas një praktike gjyqësore vendëse, gjykatat administrative vendosin për çështjet e tyre,

bazuar në ligjin administrativ, më konkretisht, akti i mosmarrëveshjeve administrative dhe në parashikimet e KPC-së.

E. Akti i shpronësimit

63. Ligji nr. 8561, i datës 22 dhjetor 1999, “Për shpronësimet dhe përdorimin e përkohshëm të pronës private në interesin publik” (akti i shpronësimit) parashikon procedurën e shpronësimit të pronave private në interesin publik. Seksionet 2 dhe 4 parashikojnë se shpronësimi është vetëm në interesin publik, ku interesi publik paraprin interesin privat dhe vetëm për arsyet dhe në përputhje me procedurat e parashikuara shprehimisht në akt, për aq sa është thelbësore për arritjen e qëllimit të shpronësimit dhe shërben për kompensim të drejtë. Parimet e transparencës, barazisë së qytetarëve dhe mbrojtja e interesave dhe të drejtave të tyre mbi pronën duhet të respektohen (seksioni 3). Shpronësimi mund të bëhet për një sërë arsyes, duke përfshirë realizimin e projekteve kombëtare dhe lokale dhe investimet në interes të mjedisit, shëndetit etj., si edhe mbrojtjen e infrastrukturës në interesin publik (seksioni 8). Sipas seksionit 10, kërkuesi, në interes të të cilit realizohet shpronësimi, duke përfshirë autoritetin bashkiak, duhet t’i adresohet ministrisë që është kompetente, sipas ligjit. Ankimi duhet të shoqërohet me një sërë dokumentesh, duke përfshirë një listë pronarësh të pronave private që do të shpronësohen, së bashku me shpjegimet dhe informacionet në lidhje me secilin pronar, duke përfshirë adresat e tyre dhe banimin e tyre të fundit, me vlerësimet përkatëse për vlerën e pronave dhe shumën e kompensimit, e cila do të paguhet për secilin prej tyre. Seksioni 11 parashikon se ministria kompetente duhet të urdhërojë ngritjen e një komisioni të veçantë për të mbikëqyrur zbatimin e procedurës së shpronësimit. Seksioni 12 parashikon se ministria kompetente duhet të verifikojë aplikimin dhe dokumentet mbështetëse. Seksioni 13 parashikon se nëse aplikimi është në përputhje me aktin, ministria kompetente e pranon atë dhe njofton menjëherë kërkuenin në favor të të cilit kërkohet shpronësimi me shkrim. Duhet të hartohet një marrëveshje midis kërkuetit dhe ministrisë kompetente për të drejtat dhe detyrimet e përbashkëta në lidhje me procedurën e shpronësimit. Seksioni 14 parashikon se brenda 10 ditëve të marrëveshjes, ministria kompetente duhet të njoftojë drejtpërdrejt secilin pronar ose bashkëpronar të pronave private që do të shpronësohen, për kompensimin e tyre. Sipas seksionit 15, ministria kompetente duhet të publikojë aplikimin për shpronësim në Fletoren Zyrtare dhe në një gazetë kombëtare dhe lokale, për një periudhë njëjavore. Seksioni 16§2 parashikon se me përfundimin e procedimeve të shpronësimit, ministria kompetente është e detyruar të përcaktojë shumën e kompensimit. Kjo shumë i paguhet personit në fjalë sipas vendimit gjyqësor të formës së prerë, në rastin e një apelimi, pasi të jetë informuar ministria kompetente. Seksioni 16§3 parashikon se pronarët e pronave private duhet të informojnë ministrinë kompetente, nëse e pranojnë transferimin vullnetar të pronës. Brenda pesëmbëdhjetë ditëve nga marrja e përgjigjes së pronarëve dhe, jo më pak se sa një muaj nga publikimi i aplikimit për shpronësim, ministria kompetente, në rast se palët i kanë pranuar kushtet e shpronësimit, duhet të fillojë procedurën për transferimin e pronësisë të shteti në shkëmbim të një kompensimi të drejtë (seksioni 16§4). Seksioni 17 parashikon se komisioni i veçantë duhet të përlogarisë shumën e kompensimit në lidhje me pronën që do të shpronësohet. Seksioni 20 parashikon se ministri kompetent duhet të paraqesë përpara Këshillit të Ministrave propozimin për shpronësim, të shoqëruar me një sërë dokumentesh. Sipas seksionit 21, Këshilli i Ministrave vendos për shpronësimin kur propozimi për shpronësim konsiderohet të bazohet në ligj dhe në fakte. Vendimi për shpronësim duhet të përfshijë pronat private që do të shpronësohen dhe pronarët e tyre respektivë, shumën e kompensimit që do të ofrohet, si edhe afatin kohor dhe mënyrën e pagesës. Vendimi për shpronësim hyn në fuqi menjëherë dhe publikohet në Fletoren Zyrtare. Seksioni 23 parashikon se shuma e kompensimit duhet t’i jepet personit në fjalë brenda afatit kohor të parashikuar në vendimin e Këshillit të Ministrave ose nga data kur vendimi i gjykatës bëhet i formës së prerë sipas seksioneve 16§2 dhe 24 të këtij akti. Seksioni 24 parashikon se vendimi i Këshillit të Ministrave për shpronësimin duhet të dërgohet nga ministria kompetente drejtpërdrejt te pronarët konkretë. Ata duhet të apelojnë në një gjykatë brenda tridhjetë ditëve kundër shumës së kompensimit të specifikuar në vendim. Apeli kundër vendimit të Këshillit të Ministrave për shpronësimin nuk pezullon

zbatimin e vendimit. Në lidhje me shumën e kompensimit, nëse një apelim në gjykatë nuk paraqitet brenda tridhjetë ditëve në përputhje me aktin, vendimi i Këshillit të Ministrave për shpronësimin bëhet i ekzekutueshëm. Sipas seksionit 26, procedura e shpronësimit konsiderohet e pavlefshme, kur subjekti në favor të të cilit është bërë shpronësimi, nuk fillon ose përfundon punimet brenda tre muajve prej datës së specifikuar në vendimin e Këshillit të Ministrave. Shpronësimi është, gjithashtu, i pavlefshëm kur subjekti përdor pronat e shpronësuar ose realizon veprime në mosrespektim të qëllimit të shpronësimit ose, kur ai ndryshon qëllimin e synuar të pronave ose të projekteve tashmë të realizuara në to përpara përfundimit të periudhës së parashikuar në vendimin e shpronësimit. Një shpronësim konsiderohet i pavlefshëm edhe nëse nuk është bërë asnjë pagesë ose nëse nuk është dhënë asnjë shumë kompensimi në favor të palës së shpronësuar dhe të pronarëve të tjerë sipas aktit. Nëse shpronësimi është i pavlefshëm, me anë të një aplikimi nga pronarët respektivë, pronat private u kthehen atyre me të njëjtat të drejta që ata kishin në kohën e shpronësimit. Pronarët konkretë mund të kërkojnë kompensim për dëmin e vuajtur si rezultat i shpronësimit të pavlefshëm.

F. Akte të tjera

64. Sipas aktit shtetëror të përgjegjësisë jokontraktuale (ligji nr. 8510, i datës 15 korrik 1999, “Mbi përgjegjësinë jokontraktuale të autoriteteve administrative shtetërore”), një subjekt shtetëror ka detyrimin të kompensojë dëmin monetar dhe jomonetar të shkaktuar palëve të treta gjatë ushtrimit të funksioneve të tij publike.

65. Seksioni 14 i aktit për inspektimin e ndërtesave (ligji nr. 9780, i datës 16 korrik 2007, “Për inspektimin e ndërtesave”), në periudhën në fjalë, parashikonte se apelimi kundër një vendimi të INUK-ut dhe INU-së, për marrjen e masave urgjente ose për lëshimin e sanksioneve administrative duhet paraqitur në gjykatë. Në rastin kur Gjykata e pranon kërkesën dhe vendimi bëhet i formës së prerë, pala e dëmtuar lejohej t’i kërkonte INUK-ut ose INU-së (cilatdo prej tyre që lëshoi vendimin) të akordonte kompensim për dëmin e shkaktuar.

66. Akti i parandalimit dhe i shlyerjes së borxheve (vendim i Këshillit të Ministrave nr. 50, i datës 5 shkurt 2014, “Për miratimin e strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e borxheve dhe plani i veprimit”) parashikon procedurën që duhet të ndjekë qeveria shqiptare për shlyerjen e borxheve financiare të qeverisë qendrore, si edhe masat që duhen ndërmarrë për parandalimin e akumulimit të borxhit financiar në të ardhmen. Një nga masat është ndryshimi i legjislacionit të caktuar të tillë, si ligjet për menaxhimin e buxhetit, menaxhimi dhe kontrolli financiar, prokurimi dhe një sërë aktesh nënligjore. Sipas aktit, detyrimet e papaguara financiare përfshijnë detyrimet të cilat rrjedhin nga vendimet gjyqësore të formës së prerë dhe kompensimi për interesin publik.

67. Vendimi i Këshillit të Ministrave “Për metodat e vlerësimit për pasuritë e paluajtshme në Shqipëri”, nr. 658, i datës 26 shtator 2012, parashikon se për vlerësimin e pronave të paluajtshme, autoritetet duhet të kenë në konsideratë, midis të tjerash, mbrojtjen e së drejtës mbi pronën, të drejtën e shpronësimit në këmbim të kompensimit të drejtë, parimin e ligjshmërisë, standardet ndërkombëtare për vlerësimin e pronave të paluajtshme, bazuar në çmimin e tregut, llojin e pronës dhe qëllimin e përdorimit të saj. Përlllogaritja e vlerës së pronës bëhet në përputhje me çmimin e kontratave të shitjes, të cilat kanë në konsideratë çmimin e tregut sipas llojit të pronës dhe qëllimit të përdorimit të saj. Çmimi i tregut përcaktohet nga të dhënat zyrtare të kontratave të shitjes të regjistruara në ZRRPP.

G. Praktika gjyqësore respektive e brendshme

68. Gjykata Kushtetuese ka rikonfirmuar praktikën e saj të gjatë në gjetjen e shkeljeve në të drejtat e paditësve për moszbatimin e vendimeve gjyqësore të formës së prerë të brendshme (vendimet nr. 63/17 i datës 31 korrik 2017, 50/17 i datës 3 korrik 2017, 35/17 i datës 18 prill 2017, 25/17 i datës 27 mars 2017, 89/16 i datës 30 dhjetor 2016, 79/16 i datës 27 dhjetor 2016, 66/16 i datës 7 nëntor 2016) dhe kur procedimet tejzgjaten (vendimet nr. 51/17 i datës 3 korrik 2017, 42/17 i datës 25 maj 2017, 32/17 i datës 30 mars 2017, 22/17 i datës 20 mars 2017, 36/16 i datës 27 qershor 2016, 14/16 i datës 10 mars 2016). Paditësve nuk iu akordua kompensim në vendimet e mësipërme, si edhe nuk u parashikua asnjë formë korrigjimi në lidhje me moszbatimin e vazhdueshëm ose kohëzgjatjen e procedimeve.

LIGJI

I. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6§1 I KONSIDERUAR I MËVEÇANTË DHE SE BASHKU ME NENIN 13 TË KONVENTËS

69. Kërkuesit pretendonin se kishte pasur një shkelje të nenit 6§1 të Konventës, për shkak se autoritetet kishin neglizhuar urdhrin e përkohshëm, të datës 7 nëntor 2013, duke pezulluar ekzekutimin e urdhrin të shembjes. Më tej, ata parashtruan se mosrespektimi i urdhrin të përkohshëm nga ana e autoriteteve kishte shkaktuar një shkelje të të drejtave të tyre procedurale dhe i kishte penguar që meritat e ankesës së tyre të shqyrtoheshin në mënyrën e duhur në procedimet përpara Gjykatës së Rrethit. Gjithashtu, ata u ankuan për një mungesë të një mjeti efikas për këtë situatë.

Neni 6§1 i Konventës, për sa ka të bëjë me situatën, pohon se:

“Në përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve të tij civile ..., çdo person ka të drejtë që Çështja “e tij të dëgjohet drejtësisht, ... nga një gjykatë ...”

Neni 13 i Konventës parashikon:

“Çdokush, të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Konventë, ka të drejtën e një zgjidhjeje efektive para një organi kombëtar, pavarësisht se shkelja është kryer nga persona që veprojnë në përmbushje të funksioneve të tyre zyrtare.”

A. Pranueshmëria

1. Nëse kërkuesit kanë shfrytëzuar mjetet e brendshme

70. Qeveria parashtron se kërkuesit nuk kanë shfrytëzuar mjetet e brendshme të disponueshme. Veçanërisht, ata nuk kishin paraqitur një kërkesë për kompensim për veprimet e paligjshme të datës 3 nëntor 2013, sipas përgjegjësisë jokontraktuale të aktorit shtetëror, akti për inspektimin e ndërtesave, as gjatë procedimeve të veçanta dhe as gjatë procedimeve të brendshme në lidhje me këto ngjarje. Qeveria parashtrroi praktikën gjyqësore të brendshme në mbështetje të këtij parashtrimi (*shih paragrafin 55 më sipër*).

71. Kërkuesit argumentuan se nuk kishin ekzistuar mjete efikase të cilat ata të mund t'i përdornin. Në parashtrimet e tyre verbale, ata argumentonin se duke mos zbatuar urdhrin e përkohshëm, autoritetet i kishin privuar ata, në mënyrë të pakthyeshme, jo vetëm nga të drejtat e tyre mbi pronën, por edhe nga mundësia që meritat e ankesës së tyre të shqyrtoheshin me efikasitet nga një gjykatë. Asnjë mjet i brendshëm nuk mund të kompensonte për një mohim të tillë të drejtësisë. Për më tepër, ata parashtruan se ishte e bazuar në fakte se neglizhimi i urdhrin të përkohshëm i kishte privuar kërkuesit nga çdo mbrojtje gjyqësore efikase.

72. Gjykata mendon se Çështja e shfrytëzimit të mjeteve të brendshme është e lidhur ngushtë me meritat e ankesës së kërkuesve për mungesën e një mjeti efikas për ndërhyrjen e pretenduar në të drejtën e tyre për një gjykim të drejtë.

73. Kështu, Gjykata bashkon aspektin nëse kërkuesit shfrytëzuan mjetet e brendshme për meritat e ankesës së tyre, sipas nenit 13, në lidhje me nenin 6§1 të Konventës.

2. Nëse kërkuesit nuk kanë “statusin e viktimës”

74. Qeveria parashtrroi se gjykatat vendëse kishin lëshuar gjetje të arsyetuara në favor të tyre. Kështu, kërkuesit kishin abuzuar me të drejtën e tyre për një ankim individual.

75. Kërkuesit nuk parashtruan asnjë koment të veçantë.

76. Gjykata përsërit se miratimi i një mase në favor të kërkuesit nga autoritetet vendëse do të privojë kërkuesin nga statusi i viktimës, vetëm nëse shkelja njihet shprehimisht ose të paktën në thelb, dhe në vijim korrigjohet (*shih Scordino kundër Italisë (nr. 1) [DHM], nr. 36813/97, §178 në vijim dhe §193, GJEDNJ 2006-V, dhe Dalban kundër Rumanisë [DHM], nr. 28114/95, §44, GJEDNJ 1999-VI*).

77. Çështja nëse një person mund të pretendojë ende të jetë viktimë e një shkeljeje të pretenduar të Konventës, kryesisht kërkon nga Gjykata një shqyrtim *ex post facto* të situatës së tij ose të saj (*shih Scordino, cituar më sipër, §181 dhe Centro Europa 7 S.r.l. dhe Di Stefano kundër Italisë [DHM], nr. 38433/09, §82, GJEDNJ 2012*). Nëse korrigjimi i dhënë është efikas varet nga, midis të tjerave, natyra e së drejtës së pretenduar që të ishte shkelur, nga arsyet e dhëna për vendimin dhe nga prania e pasojave të pafavorshme për personin konkret pas atij vendimi (*shih Oliari dhe të Tjerët kundër Italisë, nr. 18766/11*

dhe 36030/11, §78, 21 korrik 2015). Korrigjimi duhet të jetë i përshtatshëm dhe i mjaftueshëm. Nëse një individ ka statusin e viktimës mund të varet edhe nga shuma e kompensimit të dhënë nga gjykatat vendëse dhe efikasiteti (duke përfshirë eficiencën në kohë) i mjetit që mbulon vendimin (*shih Paplauskienė kundër Lituanisë, nr. 31102/06, §51, 14 tetor 2014*).

78. Gjykata vëren në vijim të parashtrimeve specifike të kërkuësve, gjatë procedimeve në lidhje me shpronësimin dhe shembjen e godinës së kërkuësve, gjykatat vendëse argumentuan se autoritetet kishin miratuar vendimin e Këshillit të Ministrave, të datës 27 nëntor 2013, pa pritur për vendimin në themel dhe duke neglizhuar urdhrin e përkohshëm (*shih paragrafët 37 dhe 41 më sipër*). Megjithatë, ato nuk i akorduan kompensime kërkuësve. Për më tepër, Gjykata vëren se fakti se gjykatat vendëse në procedimet e përkohshme dhe kryesore bënë konstatime në favor të kërkuësve, nuk ka lidhje me situatën, duke qenë se ato vendime nuk u ekzekutuan dhe nuk arritën të parandalonin shembjen e ndërtesës.

79. Në këtë mënyrë, Gjykata mendon se autoritetet vendëse nuk arritën të kompensojnë kërkuësit në lidhje me ankesën e tyre për moszbatim të urdhrin të përkohshëm në favor të tyre dhe se ata mund të vijojnë të pretendojnë të jenë viktimë të një shkeljeje të pretenduar.

3. Përfundim

80. Gjykata argumenton se ankesat e kërkuësve, sipas nenit 6§1 dhe nenit 13 të Konventës, nuk janë të pabazuar në fakte sipas kuptimit të nenit 35§3 të Konventës. Më tej, ajo vëren se ato nuk janë të papranueshme sipas ndonjë arsytimi tjetër. Kështu, ato duhet të deklarohen të pranueshme, pa paragjykim ndaj vendimit që duhet marrë domosdoshmërisht ndaj kundërshtimit të qeverisë për mosshfrytëzim të mjeteve të brendshme.

B. Meritat

1. Përputhje me nenin 13, në lidhje me nenin 6§1 të Konventës

81. Gjykata përsërit se neni 13 i Konventës kërkon që sistemet ligjore vendëse të ofrojnë një mjet efikas që i mundëson autoritetit kombëtar kompetent të adresojë substancën e një ankese të “argumentueshme” sipas Konventës (*shih Z dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar [DHM], nr. 29392/95, §108, GJEDNJ 2001-V*). Objekti i saj është garantimi i një mjeti me anë të të cilit individët të mund të përfitojnë ndihmën e duhur në nivel kombëtar për shkeljet e të drejtave të tyre të ofruara nga Konventa, përpara se të aktivizojnë makinerinë ndërkombëtare të ankesës përpara Gjykatës (*shih Kudła kundër Polonisë [DHM], nr. 31210/96, §152, GJEDNJ 2000-XI*).

82. Megjithatë, mbrojtja e ofruar nga neni 13 nuk shkon deri në pikën sa të kërkojë një formë të veçantë të mjetit, duke qenë se shteteve kontraktuese iu garantohet një marginë lirie veprimi bazuar në detyrimet e tyre sipas kësaj dispozite (*shih, për shembull, Kaya kundër Turqisë, 19 shkurt 1998, §106, Raportet 1998-I*).

83. Duke u kthyer në çështjen konkrete, Gjykata nuk është e bindur me argumentet e qeverisë, se një kërkesë për kompensim, sipas aktit shtetëror për përgjegjësinë jokontraktuale, aktit për inspektimin e godinave ose Kodit Civil, siç edhe ilustron nga praktika gjyqësore e brendshme, parashtruar nga qeveria (shih paragrafin 55 më sipër), do të kishte qenë efikase në rrethanat specifike të çështjes. Së pari, Gjykata vëren se shembujt e dhënë nga qeveria u referohen kërkesave për kompensim në çështjet ku INUK-u dhe INU-ja shembën ndërtimet e paligjshme ose nëse procedura e legjislacionit ishte ende në vijim. Megjithatë, Gjykata vëren se nuk ka asnjë informacion në dosjen e çështjes në lidhje me faktin nëse ato vendime u bënë të formës së prerë në nivel vendor dhe, nëse po, nëse autoritetet i zbatuan ato. Më tej, Gjykata vëren se në çështjet konkrete, autoritetet nuk proceduan me ndonjë shpronësim në interesin publik, duke qenë se rrethanat ishin ndryshe nga ato në çështjen konkrete. Së dyti, Gjykata vëren se kërkuësit nuk u ankuan në Gjykatë për një moskompensim të dëmit monetar për moszbatimin e urdhrin të përkohshëm të datës 7 nëntor 2013 dhe as se autoritetet nuk zbatuan masën e përkohshme, çka e bënte të pamundur faktin që meritat e çështjes së tyre të shqyrtoheshin në mënyrën e duhur.

84. Për më tepër, Gjykata përsërit se parimi i shtetit të së drejtës, të cilin e ndërmorën shtetet kontraktuese për të garantuar se autoritetet kompetente do të zbatonin mjetet gjyqësore, kur ato të

garantoheshin (*shih, Iatridis kundër Greqisë* [DHM], nr. 31107/96, §66, GJEDNJ 1999-II, dhe *Pavić kundër Kroacisë*, nr. 21846/08, §38, 28 janar 2010). Për më tepër, duke iu referuar çështjeve *Gjyli kundër Shqipërisë* (nr. 32907/07, §§55–61, 29 shtator 2009), *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07 dhe 3 të tjerë, §§33–35, 31 korrik 2012) dhe *Luli dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 64480/09 dhe 5 të tjerë, §§77–84, dhe §§114–119, 1 prill 2014), Gjykata konstaton se në Shqipëri nuk kishte asnjë mjet efikas në lidhje me moszbatimin e vendimeve të formës së prerë dhe kohëzgjatjen e procedimeve në kohë fizike. Në vijim, ajo vëren se Gjykata Kushtetuese, përveç konstatimit shpjegues të një shkeljeje, ku vendimet e formës së prerë të gjykatave nuk zbatohen (shih paragrafin 68 më sipër), nuk mund të ofrojë ndonjë mjet korrigjimi për të kompensuar situatën. Nën këto rrethana, Gjykata konstaton se nuk kishte dhe ende nuk ekzistojnë mjete efikase të disponueshme për kërkuesit në lidhje me moszbatimin e urdhrit të përkohshëm.

85. Sa më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se ka pasur një shkelje të nenit 6§1 të Konventës. Më tej, ajo vijon se kundërshtimi paraprak i qeverisë për mosshfrytëzim në lidhje me këtë aspekt, duhet të pushohet.

2. Respektim i nenit 6§1 të Konventës

a) Parashtrimet e palëve

i. Kërkuesit

86. Kërkuesit parashtruan se ishte shkelur neni 6§1 i Konventës, si rezultat i moszbatimit të urdhrit të përkohshëm të datës 7 nëntor 2013. Urdhri i përkohshëm, i cili kishte ndaluar çdo veprim të mëtejshëm nga autoritetet shtetërore ndaj Rezidencës Jon, të cilët mund të pengonin të drejtën e tyre për të gëzuar qetësisht pronat e tyre, kishte deklaruar qartazi se godina nuk duhej të shembej. Megjithatë, autoritetet shqiptare e shembën Rezidencën Jon pavarësisht urdhrit të përkohshëm të lëshuar nga Gjykata e Rrethit dhe vetëm pak ditë përpara programimit të seancës dëgjimore në Gjykatën Administrative të Apelit. Nuk kishte asnjë të dhënë publike për ndonjë urdhër shembjeje as i miratuar nga Bashkia Vlorë dhe as i njoftuar te kërkuesit.

87. Për më tepër, sipas vendimit të gjykatave të brendshme, vendimi për shpronësim kishte qenë i paligjshëm dhe haptazi në shmangie të urdhrit të përkohshëm. Autoritetet nuk kishin respektuar urdhrin e përkohshëm duke qenë se kërkuesve nuk iu ishte lejuar akses i pakufizuar në pronat e tyre pas konfiskimit dhe njoftimit publik për shembjen.

88. Së fundmi, pamundësia e autoriteteve për të respektuar urdhrin e përkohshëm dhe shembjen e Rezidencës Jon në vetëm pak ditë, kishte passjellë një shkelje të të drejtave procedurale të kërkuesve duke i penguar kërkesat e tyre në procedimet kryesore.

ii. Qeveria

89. Fillimisht, qeveria parashtroi se autoritetet nuk kishin kundërshtuar urdhrin e përkohshëm të datës 7 nëntor 2013, duke qenë se ai nuk ishte lëshuar në përputhje me ligjin e brendshëm. Në parashtrimet e tyre verbale, qeveria argumentonte se Gjykata duhej të kishte në konsideratë situatën e përgjithshme me të cilën po përballlej qeveria e re në qershor 2013: ishin ndërtuar 400,000 godina të paligjshme për një popullsi prej vetëm 2.8 milionë dhe ndërtimet e paligjshme ishin toleruar për njëzet e pesë vjet. Për këtë arsye, Rezidenca Jon e ndërtuar bazuar në një leje të lëshuar nga autoritetet lokale dhe jo nga autoritetet qendrore, fillimisht ishte konsideruar si një ndërtim pa leje të rregullt ndërtimi të regjistruar në ZRRPP. Gjithashtu, godina nuk respektonte urbanistikën. Nën këto rrethana, INUK dhe nuk kishin ndërmarrë masa në datën 3 nëntor 2013, për shkak të parregullsive të vërejtura gjatë procedurave në lidhje me lëshimin e lejes së ndërtimit, me synimin që nëpunësit shtetërorë përgjegjës të dënoheshin, ndërsa godina të shembej si sanksion administrative sipas aktit për inspektimin e ndërtesave.

90. Më tej, qeveria parashtroi se urdhri i përkohshëm, për aq kohë sa ishte në fuqi, ishte në akordancë me autoritetet e brendshme për faktin se INUK-u dhe INU-ja nuk kishte ndërmarrë ndonjë masë të paligjshme, me përjashtim të veprimeve të ndërmarra më 3 nëntor 2013. Urdhri i përkohshëm i datës 7 nëntor 2013, duhet të lexohet dhe të interpretohet së bashku me vendimin e Gjykatës së Rrethit të datës 28 janar 2014. Autoritet e konsideronin godinën si të paligjshme deri në

miratimin e vendimit të Gjykatës së Rrethit të datës 7 nëntor 2013. Pas miratimit të tij, autoritetet nuk mund të menaxhonin më godinën e kërkuësve si një ndërtim të paligjshëm *prima facie*. Megjithatë, në hapësirën e Rezidencës Jon, ishte planifikuar një projekt infrastrukturor në interesin publik. Të gjitha godinat e tjera ishin shembur vetëm për zbatimin e atij projekti. Efektet e urdhrit të përkohshëm ishin zgjatur deri më 27 nëntor 2013, kur prona u shpronësua dhe u shemb në përputhje me ligjin e brendshëm, pasi në atë kohë ishte prezumuar të ishte një ndërtim i ligjshëm.

91. Më tej, qeveria parashtrroi se në fakt kërkuësit gabimisht e konsideronin vendimin e Këshillit të Ministrave të datës 27 nëntor 2013, si vendim i cili nuk zbatonte urdhrin e përkohshëm. Urdhri i përkohshëm i datës 7 nëntor 2013, nuk e kishte parandaluar procedurën e shpronësimit. Kjo i adresohet vetëm INUK-ut dhe INU-së dhe jo Këshillit të Ministrave. Për këtë arsye, Çështja konkrete është ndryshe nga *Okay dhe të Tjerët kundër Turqisë* (nr. 36220/97, GJEDNJ 2005-VII), ku rrethanat ishin ndryshe. Procedimet e përkohshme në lidhje me ngjarjet e datës 3 nëntor 2013, nuk kishin lidhje me procedimet kryesore për shembjen e godinës, të ndërmarra nga data 4 deri më 8 dhjetor 2013, duke qenë se urdhri i përkohshëm nuk përfshinte shembjen e godinës, vetëm reagimin e autoriteteve përpara vendimit për shpronësim. Gjithashtu, u theksua fakti se gjatë procedimeve të përkohshme përpara Gjykatës Administrative të Apeli, vetë kërkuësit e kishin tërhequr kërkesën e tyre për miratimin e një mase të përkohshme.

b) Vlerësimi i Gjykatës

92. Gjykata përsërit se ekzekutimi i një vendimi të dhënë nga një gjykatë, duke përfshirë një vendim të dhënë në procedimet e përkohshme (*shih midis shumë vendimeve të tjera, Okay dhe të Tjerët, cituar më sipër, dhe Micallef kundër Maltës [DHM], nr. 17056/06, §§87–89, GJEDNJ 2009*), duhet të konsiderohet si një pjesë integrale e “gjykimit” për qëllimet e nenit 6 të Konventës (*shih Hornsby kundër Greqisë, 19 mars 1997, §40, Raportet-II*). E drejta për akses në një gjykatë e garantuar sipas këtij neni do të jepej në mënyrë të pavërtetë, nëse sistemi ligjor i një shteti kontraktues do të lejonte një vendim gjyqësor të formës së prerë detyrues ose një urdhër bisedor të marrë në pritje të një vendimi të formës së prerë për të mbetur jooperativ ose në ngarkesë të një pale. Ky parim është i një rëndësie më të madhe në kontekstin e procedimeve administrative, në lidhje me një mosmarrëveshje, rezultati i së cilës është vendimtar për të drejtat civile të një pale ndërgjyqëse (*shih Okay dhe të Tjerët, cituar më sipër, §72*).

93. Gjithashtu, Gjykata përsërit se një person i cili ka marrë një vendim kundër shtetit në fund të procedimeve ligjore, nuk pritët të ndërmarrë procedime për zbatimin e mëveçantë (*shih Burdov kundër Rusisë (nr. 2), nr. 33509/04, §68, GJEDNJ 2009*).

94. Duke iu referuar çështjes konkrete, Gjykata vëren se nuk diskutohet nëse neni 6§1 është i zbatueshëm për procedimet e përkohshme konkrete. Duke konsideruar parashtrimet e qeverisë, fillimisht duhej shqyrtuar nëse procedimet e përkohshme lidheshin me shembjen e godinës, gjë e cila ndodhi një muaj pas lëshimit të urdhrit të përkohshëm. Duke ndjekur kërkesën e ankuesve për të pezulluar miratimin e të gjitha vendimeve administrative në lidhje me shembjen e ndërtesës (shih paragrafët 17–18 më sipër), Gjykata e Rrethit, në pjesën operative të vendimit të saj pezulloi të gjitha masat administrative të çdo autoriteti publik që mund të ndërhynte në gëzimin e qetë nga ana e kërkuësve të pronave të tyre respektive. Më tej, u dhanë edhe arsye të detajuara se përse ishte lëshuar urdhri i përkohshëm (*shih paragrafin 19 më sipër*). Më 20 janar 2014, Gjykata Administrative e Apelit vërejti se pasoja të cilën u përpoq ta ndalë urdhri i përkohshëm, më konkretisht shembja e godinës, ndodhi (*shih paragrafin 22 më sipër*). Gjithashtu, vendimet e mëpasshme të gjykatave vendëse vërejtën se INUK-u dhe INU-ja kishin ndërmarrë veprime arbitrare në mënyrë abuzive, me qëllim shembjen e godinës (*shih paragrafët 26–27 dhe paragrafët 37 dhe 41 më sipër*). Për të gjitha sa më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se urdhri i përkohshëm u lëshua për parandalimin e një shembjeje të mundshme të godinës së kërkuësve.

95. Gjykata do t'i kthehet çështjes nëse autoritetet kishin respektuar urdhrin e përkohshëm të datës 7 nëntor 2013. Vërehet se sipas nenit 510 të Kodit të Procedurës Civile, një urdhër i përkohshëm është i zbatueshëm në mënyrë të drejtpërdrejtë dhe detyrues për të gjitha institucionet shtetërore (*shih*

paragrafët 19 dhe 62 më sipër). Duke iu kthyer çështjes aktuale, Gjykata vëren se urdhri i përkohshëm, i adresuar ndaj çdo organi zyrtar, do të mbetej në fuqi deri sa të jepej një vendim për meritat e çështjes (*shih paragrafin 19 më sipër*). Në të kundërt, në kohën kur gjykatat e brendshme duhej të vendosnin për meritat e çështjes, Këshilli i Ministrave kishte vendosur se Rezidenca Jon duhej të shpronësohej për interesin publik dhe godina duhej të shembej. Për këtë arsye, zbatimi i urdhrin të përkohshëm dhe rezultati i procedimeve kryesore u bë i tepërt (*shih paragrafët 22 dhe 26–27 më sipër*). Gjithashtu, Gjykata vëren se gjykatat vendëse në të gjitha nivelet, gjykonin se autoritetet shqiptare nuk kishin respektuar urdhrin e përkohshëm (*shih edhe paragrafët 78 dhe 94 më sipër*).

96. Për sa më sipër, Gjykata është e mendimit se autoritetet kombëtare nuk respektuan në praktikë vendimin e dhënë nga Gjykata Administrative e Rrethit Vlorë, më 7 nëntor 2013, duke e privuar nenin 6§1 të kishte ndonjë efekt të dobishëm (*shih, mutatis mutandis, Okay dhe të tjerët, cituar më sipër, §§72–73, dhe Kübler kundër Gjermanisë, nr. 32715/06, §§60–66, 13 janar 2011*).

97. Për këtë arsye është shkelur neni 6§1 i Konventës.

II. SHKELJE TË PRETENDUARA TË NENIT 8 KONSIDERUAR MËVEÇANTË DHE SË BASHKU ME NENIN 13 TË KONVENTËS

98. Kërkuesit u ankuan se largimi i tyre me forcë nga banesat e tyre, pa një njoftim paraprak dhe konfiskimi i godinës shkelte nenin 8 të Konventës, më tej, ata u ankuan se shpronësimi dhe në vijim shembja e godinës, shkelte të drejtën e tyre për respektimin e banesës së tyre sipas parashikimit përkatës. Ata u ankuan për mungesën e një mjeti efikas në atë këndvështrim.

Neni 8 i Konventës parashikon si më poshtë:

“1. Çdokush ka të drejtën e respektimit të jetës së tij private dhe familjare, banesës dhe korrespondencës së tij.

2. Autoriteti publik nuk mund të ndërhyjë në ushtrimin e kësaj të drejte, përveçse në shkallën e parashikuar nga ligji dhe kur është e nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit publik, shëndetit ose moralit, ose për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të të tjerëve.”

A. Ankesa në lidhje me konfiskimin e godinës

1. Pranueshmëria

a) Në lidhje me kërkuesin e parë dhe të dytë

99. Gjykata vëren se kërkuesi i parë dhe i dytë u bënë pronarë të disa apartamenteve dhe dyqaneve në Rezidencën Jon, për shkak të pronësisë që kishin mbi truall (*shih paragrafin 8 më sipër*). Megjithatë, Gjykata vëren se kërkuesi i parë dhe i dytë nuk paraqitën të dhëna të dokumentuara për të provuar se ata po i përdornin në fakt shtëpitë ose mjediset e tyre të biznesit (*shih, a contrario, Société Colas Est dhe të Tjerët kundër Francës, nr. 37971/97, §§41–42, GJEDNJ 2002-III*) për qëllim të nenit 8 të Konventës. Për këtë arsye, kjo ankesë, në lidhje me kërkuesin e parë dhe të dytë nuk përputhet *ratione materiae* me parashikimet e Konventës sipas kuptimit të nenit 35§3(a) dhe duhet të kundërshtohet në përputhje me nenin 35§4. Mbi po të njëjtat arsye, Gjykata kundërshton ankesën e tyre sipas nenit 13 të Konventës marrë së bashku me nenin 8.

b) Në lidhje me pjesën tjetër të kërkuesve

i. Nëse kërkuesit kanë shfrytëzuar mjetet e brendshme

100. Qeveria parashitroi se kërkuesit nuk ishin ankuar në gjykatat vendëse për një shkelje të të drejtave të tyre për respektimin e shtëpisë së tyre. Kërkuesit kishin kundërshtuar vetëm vlerën e shpronësimit. Ata nuk kishin kërkuar ndonjë kompensim në procedime, të cilat kishin përfunduar me vendimin e Gjykatës Administrative të Apelit të datës 21 janar 2014; ndryshe, ata mund të kishin paraqitur kërkesa mbështetur në Kodin Civil, aktin shtetëror të përgjegjësisë jokontraktuale dhe aktit për inspektimin e godinave.

101. Kërkuesit përsëritën se ishin ankuar në gjykatat vendëse për konfiskimin dhe rrethimin e godinës. Ata i kishin kundërshtuar veprimet e paligjshme të autoriteteve administrative (konfiskimi, shpronësimi dhe shembja), të cilat ndërhyjnë në të drejtën e tyre për respektimin e shtëpive të tyre, duke ngritur kështu, të paktën në thelb, një ankesë mbështetur në nenin 8 të Konventës.

102. Gjykata është e mendimit se Çështja e shfrytëzimit të mjeteve të brendshme është e lidhur kaq ngushtë me meritat e ankesës së kërkuësve për mungesën e një mjeti efikas për ndërhyrje të pretenduar në të drejtën e tyre ndaj shtëpisë, në atë që ata nuk mund të ndahen prej saj.

103. Kështu, Gjykata deklaroi se Çështja nëse kërkuësit i kanë shfrytëzuar mjetet vendëse duhet të bashkohet me meritat e ankesës së tyre mbështetur në nenin 13, në lidhje me nenin 8 të Konventës.

ii. Nëse kërkuësit nuk kanë “statusin e viktimës”

104. Qeveria i parashtrroi se Gjykata Administrative e Apelit, në vendimin e saj të datës 21 janar 2014, i kishte deklaruar të paligjshme veprimet e INUK-ut, të datës 3 nëntor 2013; për këtë arsye, Çështja tashmë ishte adresuar në nivel të brendshëm.

105. Kërkuësit nuk parashtruan ndonjë koment të veçantë.

106. Për sa më sipër (shih paragrafët 76–79 më sipër), Gjykata është e mendimit se autoritetet kombëtare nuk u garantuan kompensim kërkuësve në lidhje me ankimin e tyre për një shkelje të së drejtës për respektimin e shtëpisë së tyre dhe se ata mund të pretendojnë ende të jenë viktimat të shkeljes së pretenduar.

iii. Përfundim

107. Gjykata mendon se ankesat e kërkuësve, sipas neneve 8 dhe 13 të Konventës, nuk janë haptazi të pabazuara, sipas kuptimit të nenit 35§3 të Konventës. Më tej, ajo vëren se ato nuk janë të papranueshme sipas ndonjë arsyeje tjetër. Për këtë arsye, ato duhet të deklarohen të pranueshme, pa paragjykim ndaj vendimit që do të merret për kundërshtimin e qeverisë për mosshfrytëzimin e mjeteve të brendshme.

2. Meritat

a) Respektimi i nenit 8 të Konventës

i. Parashtrimet e palëve

108. Kërkuësit parashtruan se e drejta e tyre për respektimin e shtëpisë ishte shkelur për shkak të dëbimit të papritur, me forcë, të paligjshëm dhe të përhershëm nga shtëpitë e tyre, pa ndonjë njoftim paraprak zyrtar. Ata pretenduan, se më 3 nëntor 2013, zyrtarë të INUK-ut dhe INU-së, me ndihmën e Policisë së Shtetit, kishin rrethuar papritur godinën dhe e kishin rrethuar me një shirit të verdhë të policisë. Shumica prej tyre kishin mësuar për këtë situatë vetëm rastësisht, me anë të medias ose me anë të telefonit nga rojet e godinës. Ata të cilët kishin qenë brenda pronave të tyre në ato momente, ishin nxjerrë me forcë dhe, që prej atij momenti dhe në vijim, të gjithëve iu ishte ndaluar të hynin në shtëpitë e tyre, madje edhe për të marrë sendet e tyre personale dhe objektet me vlerë më të rëndësishme, përpara se të shembej godina. Gjithashtu, ata parashtruan se me nxjerrjen e vendimit të përkohshëm, më në fund iu ishte lejuar të ktheheshin në shtëpitë e tyre, në rast se tregonin një certifikatë pronësie dhe një kartë të vlefshme identiteti (ID).

109. Kërkuësit, më tej, parashtruan se konfiskimi i godinës dhe pamundësia në të ardhmen që ata të hynin në pronat e tyre nuk bazohet në një vendim gjykatë. Për më tepër, konfiskimi i godinës kishte vijuar, pavarësisht urdhrit të përkohshëm. Paligjshmëria e sjelljes së autoriteteve administrative tashmë ishte pranuar nga gjykatat vendëse. Për këtë arsye, konfiskimi i shtëpive dhe i pasurive të kërkuësve nuk kishte qenë i ligjshëm, nuk kishte ndjekur një qëllim legjitim dhe nuk kishte qenë proporcional më ndonjë qëllim të ndjekur.

110. Qeveria pranoi se kishte pasur një ndërhyrje me të drejtat e kërkuësve, bazuar në nenin 8 të Konventës, por ajo ndërhyrje ishte e bazuar në ligj dhe kishte ndjekur gjithashtu një qëllim legjitim, më konkretisht përmirësimin dhe rindërtimin e bregdetit të qytetit. Për sa i përket proporcionalitetit, qeveria parashtrroi se ishte ruajtur një balancë midis të drejtave të kërkuësve dhe interesit publik. Kërkuësve iu ishte dhënë kompensim i drejtë. Rrethanat në çështjen konkrete ishin të ndryshme nga ato në çështjet *Demades kundër Turqisë* (nr. 16219/90, 31 korrik 2003) dhe *Loizidou kundër Turqisë* (themeli) (18 dhjetor 1996, *Raportet 1996-VI*).

111. Më tej, qeveria parashtrroi se apartamentet e kërkuësve kishin qenë kryesisht shtëpi vere dhe se nuk iu duhej të mbanin një barrë të madhe. Qeveria vërejti se pas urdhrit të përkohshëm të datës 7 nëntor 2013, vetë kërkuësit kishin pranuar se ishin lejuar të hynin në apartamentet e tyre. Qeveria

parashtrori se përdorimi i shiritit të policisë për skenat e krimit kishte qenë një procedurë standarde për INUK-un (shih paragrafin 177 më poshtë). Në parashtrimet e saj verbale, qeveria parashtroi se Çështja ishte e lidhur ngushtë me shqyrtimin e çështjes mbështetur në nenin 1 të protokollit nr. 1, në lidhje me procedurën e shpronësimit.

ii. Vlerësimi i Gjykatës

a) Nëse Rezidenca Jon ishte “banesa” e kërkuësve, sipas kuptimit të nenit 8 të Konventës.

112. Gjykata vëren në fillim se kërkuësit nr. 3–19, sipas renditjes në shtojcë, u bënë pronarë të apartamenteve në bazë të marrëveshjeve të blerjeve (shih paragrafin 8 më sipër). Ajo konstaton se ata kishin dorëzuar mjaftueshëm të dhëna në dokumente të cilat tregonin se me përfundimin e punimeve të ndërtimit, apartamentet e tyre u mobiluan dhe përdorëshin si shtëpi pushimesh (shih paragrafin 9 më sipër). Gjithashtu, ajo vëren se kërkuësit tashmë kishin filluar të përdornin rregullisht apartamentet e tyre dhe të jetonin në to. Më tej, Gjykata vëren se apartamentet e kërkuësve trajtoheshin prej tyre si shtëpi. Për të gjitha parashtrimet e mësipërme, Gjykata, duke marrë në konsideratë edhe dokumentet në dosjen e çështjes, arrin në përfundimin se edhe pse disa nga apartamentet e kërkuësve përdorëshin si shtëpi pushimi, ato kualifikoheshin si “shtëpi”, sipas nenit 8 të Konventës, sepse kërkuësit duhej të kishin krijuar edhe lidhje emocionale me shtëpitë e tyre të dyta (shih *demades*, cituar më sipër, §34).

b) Nëse kishte një ndërhyrje nga një autoritet publik në të drejtën e kërkuësve për respektimin e shtëpive të tyre

113. Pasi ishte vendosur se apartamentet konkrete ishin shtëpitë e kërkuësve sipas nenit 8 të Konventës, Gjykata duhet të vendoste nëse kishte pasur një ndërhyrje në të drejtën e tyre për respektimin e shtëpive të tyre nga një autoritet publik.

114. Gjykata vëren se gjykatat e brendshme kishin vendosur se kërkuësit nuk kishin mundur të kishin akses në shtëpitë e tyre (*shih paragrafët 19, 26–27, 37 më sipër*). Më tej, Gjykata vëren se kërkuësit, gjithsesi, e kishin bërë të qartë në parashtrimet e tyre me shkrim se iu ishte lejuar të ktheheshin në shtëpitë e tyre në Rezidencën Jon. Megjithatë, akses i mundur vetëm nëse banorët paraqisnin një certifikatë pronësie dhe një kartë identiteti të vlefshme tek autoritetet. Gjithashtu, Gjykata vëren se njëri prej banorëve deklaroi gjatë procedimeve përpara Prokurorit të Rrethit, se i ishte lejuar të hynte në apartamentin e tij vetëm një ditë pasi i kishte treguar autoriteteve certifikatën e tij të pronësisë (*shih paragrafin 46 më sipër*). Fakti se Prokurori i Rrethit, pas ankesës penale të kërkuësit të parë vendosi të mos fillonte procedime penale, me arsyen se më 3 nëntor 2013, autoritetet kishin vepruar në përputhje me ligjin, nuk i ndryshon vendimet e gjykatave vendëse, të cilat pohonin se veprimet e datës 3 nëntor 2013 kishin qenë arbitrare (*shih paragrafët 19, 26–27 dhe 37 më sipër*).

115. Bazuar në parashtrimet më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se kërkuësit nuk kishin mundësi të fitonin akses për të hyrë në shtëpitë e tyre dhe për t'i përdorur ato, por edhe ai akses ishte i mundur vetëm nëse autoriteteve iu paraqitej një certifikatë pronësie dhe kartë identiteti e vlefshme. Për më tepër, Gjykata vëren se fakti se disa kërkuës kishin akses të kufizuar në shtëpitë e tyre nën kushte të caktuara nuk e ndryshon faktin se akses i plotë dhe i lirë i dhënë në urdhrin e përkohshëm, nuk lejohej. Kështu, Gjykata konstaton se ndërhyrja e policisë, e cila çoi në rrethimin e ndërtesës dhe në ndalimin e kërkuësve të kishin akses në shtëpitë e tyre dhe t'i përdornin ato, përbënte një ndërhyrje nga një autoritet publik ndaj së drejtës së tyre për respektimin e shtëpive të tyre.

c) Nëse ndërhyrja justifikohej

116. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, shprehja “në përputhje me ligjin” nuk kërkon vetëm që masa e dyshimtë të kishte baza në ligjin vendës, por edhe t'i referohej cilësisë së ligjit konkret, me kërkesën që të ishte e aksesueshme për personin në fjalë dhe që efektet e saj të ishin të parashikueshme. Megjithatë, u takon autoriteteve kombëtare, veçanërisht gjykatave, të interpretonin dhe të zbatonin ligjin e brendshëm (*shih, midis shumë vendimeve të tjera, Paradiso dhe Campanelli kundër Italisë [DHM], nr. 25358/12, §169, GJEDNJ 2017*).

117. Gjykata vëren se parashtrimet e qeverisë në lidhje me rregullsinë e konfiskimit dhe rrethimin e godinës u kundërshtuan nga gjykatat vendëse. Më konkretisht, Gjykata e Rrethit, në vendimin e saj të datës 28 janar 2014, arriti në përfundimin se rrethimi i godinës kishte ndodhur pa informuar pronarët

ose kompaninë e ndërtimit dhe se nuk ishte lëshuar asnjë urdhër nga autoritetet, i cili ndalonte kërkuesit të hynin në apartamentet e tyre (shih paragrafët 19 dhe 26 më sipër). Ai vendim u la në fuqi nga Gjykata Administrative e Apelit, më 6 maj 2016 (shih paragrafin 27 më sipër). Gjithashtu, Gjykata vëren se urdhri i përkohshëm për të hequr shiritin e verdhë të policisë nuk ishte respektuar, në shkelje të qartë të ligjit kombëtar, sipas deklarimit të gjykatave shqiptare (shih edhe paragrafin 37 më sipër). Është e qartë se në çështjen konkrete, nuk kishte asnjë bazë ligjore për ndërhyrjen e policisë në konfiskimin dhe rrethimin e godinës. Për më tepër, kërkesa që kërkuesit t'u tregonin autoriteteve një certifikatë pronësie ose kartë identiteti për të hyrë në pronat e tyre nuk bazohej në ndonjë ligj vendës ose në një vendim gjykatë. Në këto rrethana, Gjykata mendon se është e nevojshme të theksojë faktin se praktika e forcave policore, të cilat penguan njerëzit të hynin në shtëpitë e tyre pa asnjë bazë ligjore, si edhe konfiskimi dhe rrethimi i ndërtesës në kundërshtim me ligjin vendës, nuk janë në përputhje me shtetin e së drejtës në një shoqëri demokratike, e cila respekton të drejtat dhe liritë themelore të garantuara sipas Konventës (*shih, mutatis mutandis, Khalikova kundër Azerbajxhanit, nr. 42883/11, §128, 22 tetor 2015*).

118. Më tej, Gjykata vijon se ndërhyrja në çështjen konkrete nuk mund të konsiderohet të ketë qenë “në përputhje me ligjin” sipas nenit 8§2 të Konventës. Pasi arriti në këtë përfundim, Gjykatës nuk i kërkohet të përcaktojë nëse ndërhyrja ishte “e nevojshme në një shoqëri demokratike” për një nga qëllimet e listuara në paragrafin 2 të nenit 8. Në këtë mënyrë, ka pasur një shkelje të së drejtës së këtyre kërkuesve për respektimin e shtëpisë së tyre, sipas kuptimit të nenit 8, për shkak të konfiskimit dhe të rrethimit të godinës (shih midis shumë vendimeve të tjera, *Khalikova*, cituar më sipër, §129, dhe *Demades*, cituar më sipër, §37).

b) Respektimi i nenit 13 së bashku me nenin 8 të Konventës

119. Sipas konstatimeve të saj, bazuar në nenin 8 të Konventës, Gjykata arsyeton se ankesat mbështetur në atë nen ishin “objekt kundërshtimi” sipas nenit 13 të Konventës (*shih, mutatis mutandis, Boyle kundër Mbretërisë së Bashkuar, 27 prill 1988, §52, seritë A nr. 131, dhe Sabanchiyeva dhe të tjerët kundër Rusisë, nr. 38450/05, §153, GJEDNJ 2013 (ekstraktet)*).

120. Gjykata vëren se kërkuesit u ankuan për konfiskimin dhe rrethimin e godinës si në procedimet e përkohshme dhe në ato kryesore, në lidhje me veprimet e datës 3 nëntor 2013, dhe se gjykatat vendëse, në përputhje me rrethanat, morën një vendim për kërkesat e tyre, duke nënvizuar se ata ishin ndaluar të hynin në shtëpitë e tyre (*shih paragrafët 16–19, 22, 25–26 dhe 94–95 më sipër*). U parashtruan edhe procedimet penale (*shih paragrafin 45 më sipër*). Gjykata vëren se të gjitha kërkesat ishin bërë përpara se kërkuesit të ishin në pozicionin të kishin dijeni se godina do të shembej më 4 dhjetor 2013, pavarësisht kërkesave për pronën dhe kompensimin. Bazuar në parashtrimet e mësipërme, Gjykata pranon se kërkuesit nuk u ankuan në thelb te gjykatat vendëse, sipas nenit 8 të Konventës: e drejta për respektimin e banesës së tyre.

121. Në lidhje me kërkesën për kompensim, sipas Kodit Civil, akti shtetëror për përgjegjësi jokontraktuale dhe akti për inspektimin e ndërtesave, Gjykata i rrëzon kundërshtimet e qeverisë, bazuar në të njëjtat shkaqe si më herët (*shih paragrafin 83 më sipër*).

122. Në vijim, Gjykata vëren se rrethimi i godinës konsiderohej qartazi një shkelje e të drejtave të kërkuesve nga gjykatat vendëse. Megjithatë, Gjykata Administrative nuk i akordoi kërkuesve ndonjë kompensim për këtë shkelje.

123. Për arsyet e mësipërme, Gjykata shprehet se është shkelur neni 13 së bashku me nenin 8 të Konventës. Më tej ajo vijon se kundërshtimi paraprak i qeverisë për mosshfrytëzim në këtë aspekt duhet pushuar.

B. Ankesë në lidhje me shpronësimin dhe shembjen e godinës

124. Qeveria parashtrroi se kërkuesit nuk e kishin paraqitur këtë ankesë përpara gjykatave vendëse. Gjithashtu, qeveria parashtrroi se Gjykata nuk duhet të shqyrtojë nenin 8 të Konventës në mënyrë të ndarë, por duhet të veprojë sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

125. Kërkuesit parashtruan se ishte shkelur neni 8 i Konventës për shkak të shembjes së banesave të tyre. Përderisa shembja e godinës ishte kryer në shkelje të nenit 1 të protokollit nr. 1, kjo kishte shkaktuar një shkelje të nenit 8 të Konventës.

126. Gjykata mendon se nuk është i nevojshëm shqyrtimi i kësaj ankese mëveçantë, sipas nenit 8 veçantë dhe së bashku me nenin 13 të Konventës. Ajo gjykon se është më e përshtatshme që kjo ankesë të shqyrtohet sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës vetëm dhe së bashku me nenin 13 të Konventës (*shih paragrafët 137–175, më poshtë*).

III. SHKELJE TË PRETENDUARA TË NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS VEÇANTË DHE SË BASHKU ME NENIN 13 TË KONVENTËS

127. Të gjithë kërkuesit u ankuan se konfiskimi, shpronësimi dhe shembja e pronave të tyre pa kompensim, kishte shkelur të drejtën e tyre për të gëzuar paqësisht pasuritë e tyre, sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës. Gjithashtu, ata u ankuan për mungesën e një mjeti efikas në këtë aspekt.

Neni 1 i protokollit nr. 1 i Konventës pohon si më poshtë:

“Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë e tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe në kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e Shteteve për të zbatuar ligje, që ato i çmojnë të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera.”

A. Ankesë në lidhje me konfiskimin e godinës

1. Pranueshmëria

128. Qeveria nuk parashtrroi kundërshtime specifike në lidhje me ankesën, mbështetur në nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës. Argumentet e tyre kryesisht mbështeteshin në papranueshmërinë e ankesave të kërkuesve në lidhje me shembjen e pronës dhe procedurën e shpronësimit.

129. Gjykata, duke marrë në konsideratë konstatimet në lidhje me pranueshmërinë e ankesave, sipas neneve 8 dhe 13 të Konventës (*shih paragrafët 100–107, më sipër*) dhe se kërkuesi i parë dhe i dytë u ankuan për një shkelje të të drejtave të tyre mbi pronën, po ashtu në lidhje me apartamentet dhe mjediset e tyre të biznesit, vëren se këto ankesa nuk janë haptazi të pabazuara sipas kuptimit të nenit 35§3(a) të Konventës. Më tej, ajo vëren se ato nuk janë të papranueshme sipas ndonjë arsyeje tjetër. Kështu, ato duhet të deklarohen të pranueshme.

2. Meritat

a) Parashtrimet e palëve

130. Kërkuesit ngritën të njëjtat argumente se ato të parashtruara në lidhje me nenin 8 të Konventës dhe nenin 13 së bashku me nenin 8 të Konventës.

131. Qeveria parashtrroi se kërkuesit nuk ishin privuar nga pronat e tyre dhe iu ishte penguar aksesit për të njëjtat arsye si në çështjen *Demades* (cituar më sipër), pasi ishin shpronësuar në interesin publik në shkëmbim të kompensimit të drejtë.

b) Vlerësimi i Gjykatës

i. Parime të përgjithshme

132. Gjykata përsërit se neni 1 i protokollit nr. 1, i cili garanton në thelb të drejtën mbi pronën, përfshin tri rregulla specifike. Rregulla e parë, i cili parashikohet në fjalinë e parë të paragrafit të parë, është i një natyre të përgjithshme dhe parashtron parimin për gëzimin paqësor të pronës. Rregulla e dytë, i përfshirë në fjalinë e dytë të të njëjtit paragraf, mbulon privimin nga pasuritë dhe e parashtron sipas disa kushteve. Rregulla e tretë, i parashtruar në paragrafin e dytë, njeh faktin se shtetet kontraktuale kanë të drejtën, midis të tjerash, të kontrollojnë përdorimin e pronës në përputhje me interesin e përgjithshëm, duke i zbatuar të tilla ligje, ashtu siç ato e vlerësojnë të nevojshme për qëllimin. Megjithatë, rregullat nuk janë “specifike” në kuptimin që nuk janë të lidhura me njëri-tjetrin. Rregulla e dytë dhe i tretë kanë të bëjnë me shkallë të caktuara ndërhyrje ndaj së drejtës për një gëzim paqësor të pronës dhe për këtë arsye duhet të interpretohet sipas parimit të përgjithshëm të

parashtruar në rregullën e parë (*shih, midis shumë vendimeve të tjera, James dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar, 21 shkurt 1986, §37, seri A nr. 98; dhe Sargsyan kundër Azerbajxhanit [DHM], nr. 40167/06, §217, GJEDNJ 2015*).

133. Kërkesa e parë dhe më e rëndësishme e nenit 1 të protokollit nr. 1 është që çdo ndërhyrje nga një autoritet publik në gëzimin paqësor të pasurive duhet të jetë i ligjshëm: fjalia e dytë e paragrafit të parë autorizon një provim nga pasuritë vetëm “sipas kushteve të parashikuara me ligj” dhe paragrafi i dytë njeh faktin që shtetet kanë të drejtën të kontrollojnë përdorimin e pronës duke zbatuar “ligjet”. Për më tepër, shteti i së drejtës, një nga parimet themelore të një shoqërie demokratike, është i pandarë në të gjitha nenet e Konventës. Ai parashikon se Çështja nëse është arritur një balancë e drejtë midis kërkesës së interesit të përgjithshëm të komunitetit dhe kërkesave për mbrojtjen e të drejtave themelore të individit, lidhet me situatën sapo konstatohet se ndërhyrja konkrete ka plotësuar kërkesën e ligjshmërisë dhe nuk ka qenë arbitrare (*shih, midis shumë vendimeve të tjera, Serkov kundër Ukrainës, nr. 39766/05, §33, 7 korrik 2011*).

ii. Kërkesa në çështjen konkrete

134. Gjykata vëren se, ashtu siç përcaktohet nga gjykatat vendëse, si pasojë e faktit se kërkuesve iu ishte refuzuar akses i në pronat e tyre për një periudhë njëmuajore, nga data 3 nëntor deri më 4 dhjetor 2013, ata humbën efektivisht kontrollin e plotë mbi pronat e tyre, si edhe mundësinë për t'i përdorur dhe për t'i gëzuar ato. Mohimi i vazhdueshëm i aksesit për një periudhë njëmuajore, kështu, duhet të konsiderohet si një ndërhyrje në të drejtat e tyre sipas nenit 1 të protokollit nr. 1. Një ndërhyrje e tillë, në pikëpamjen e faktit, se masat u ndërmorën me qëllimin për shembjen e Rezidencës Jon, nga data 4 deri më 8 dhjetor 2013, përkon qartazi me kuptimin e fjalisë së parë të fjalisë së parë të atij parashikimi, si një ndërhyrje ndaj gëzimit paqësor të pasurive. Bazuar në arsyet e dhëna nga gjykatat e brendshme, Gjykata vëren se qeveria nuk parashtroi ndonjë justifikim ligjor çfarëdo qoftë për këtë ndërhyrje. Gjykata konstaton, ashtu siç ndodhi me nenin 8 të Konventës më sipër, se konfiskimi dhe rrethimi i Rezidencës Jon me shirit të verdhë të policisë, dhe ndalimi i kërkuesve që të përdornin pronat e tyre për rreth një muaj, nuk ishin të ligjshme sipas ligjit të brendshëm, sepse autoritetet nuk e respektuan urdhrin e përkohshëm të lëshuar nga gjykatat e brendshme.

135. Për arsyet e mësipërme, Gjykata arriti në përfundimin se ishte shkelur neni 1 i protokollit nr. 1 të Konventës.

136. Për sa i përket ankesës sipas nenit 13 së bashku me nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës, Gjykata vëren se kërkuesve nuk iu akordua ndonjë kompensim nga gjykatat e brendshme për kompensimin e godinës. Kërkuesit, kështu, nuk patën në dispozicion ndonjë mjet efikas për qëllimet e nenit 13 të Konventës. Në këto rrethana, Gjykata arrin në përfundimin se është shkelur neni 13 së bashku me nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

B. Ankesa në lidhje me shpronësimin dhe shembjen e pronës

1. Pranueshmëria

a) Nëse kërkuesit kanë shfrytëzuar mjetet e brendshme

i. Parashtrimet e qeverisë

137. Qeveria parashtroi se ankesa e kërkuesve e mbetur pezull në Gjykatën e Lartë ishte një mjet efikas. Sipas nenit 479 të KPC-së, procedimet ishin pezulluar për arsyen se shteti nuk kishte mundur të paguante të gjithë kompensimin menjëherë. Qeveria parashtroi se Këshilli i Ministrave kishte miratuar vendimin e datës 5 shkurt 2014, për të ndaluar akumulimin e borxheve financiare, të cilat rridhnin nga vendimet gjyqësore dhe planifikimi i duhur i pagesës së tyre. Sipas vendimit *Gjyli* (cituar më sipër) dhe nenit 479 të KPC-së, vendimi i formës së prerë për kompensimin do të ishte vendimi i Gjykatës së Lartë. Gjithashtu, qeveria parashtroi praktikën gjyqësore të brendshme, sipas së cilës procedimet ligjore për të kundërshtuar shumën e kompensimit kishin qenë të suksesshme në nivel të brendshëm (shih paragrafin 56 më sipër). Procedimet përpara Gjykatës së lartë nuk ishin tejzgjatur, duke marrë parasysh kompleksitetin e çështjes, nevojën për të thirrur ekspertë të ndryshëm për vlerësimin e pronës dhe vonesat (*backlog-un*) përpara saj. Më tej, u parashtua se autoritetet shqiptare, nën një reformë në proces në sistemin e drejtësisë, po

merrnin masa për të adresuar kohëzgjatjen e procedimeve gjyqësore në nivel të brendshëm.

138. Në parashtrimet e saj verbale, qeveria theksoi se kërkuessit nuk kishin kërkuar kompensim nga autoritetet e brendshme, mbështetur në vendimin e Këshillit të Ministrave të datës 27 nëntor 2013, ndryshuar me vendimin e datës 9 prill 2014, i cili deri më tani ka qenë i vetmi vendim i zbatueshëm në nivel të brendshëm. Vlera e shpronësimit iu ishte bërë e disponueshme kërkuessve për tre vjet, por ata nuk kishin deklaruar se në cilën llogari bankare duhej të transferohej shuma. Kompensimi shtesë nuk ishte dhënë ende me anë të një vendimi të formës së prerë.

139. Gjithashtu, kërkuessit kishin pasur në dispozicion mjetet në vijim: kërkesat për të drejtat mbi pronën, kërkesat për pronësi dhe kërkesat mbështetur në aktin e inspektimit të ndërtesave, të cilat ishin të gjitha kompensuese.

140. Më tej, qeveria parashtrroi se kërkuessit nuk kishin kundërshtuar përpara gjykatave vendëse vendimin për shembjen e Rezidencës Jon. Ata mund të kishin kërkuar një urdhër të përkohshëm për pezullimin e shembjes së godinës, duke qenë se kishin dijeni për shembjen që prej të paktën datës 27 nëntor 2013, data e vendimit të Këshillit të Ministrave, ose ndryshe, që prej datës 28 nëntor 2013, kur Kryeministri deklaroi se projekti i Lungomares do të ndërtohej, ose prej datës 3 dhjetor 2013, kur u publikua vendimi i Këshillit të Ministrave, deri më 8 dhjetor 2013, kur ishte shembur godina. Për më tepër, kërkuessit nuk kundërshtuan shpronësimin e pretenduar *de facto*, sipas seksionit 26 të aktit të shpronësimit. Paligjshmëria e procedurës së shpronësimit nuk kishte qenë pjesë e kërkesës paraqitur në gjykatat vendëse.

141. Po ashtu, qeveria parashtrroi se kërkuessit nuk ishin ankuar në gjykatat e brendshme për pronën e tyre të luajtshme dhe kompensimin përkatës. Në çdo rast, nga data 7 nëntor 2013 deri më 8 dhjetor 2013, kërkuessit kishin pasur të gjithë kohën e nevojshme për të larguar pasurinë e tyre të luajtshme.

ii. Parashtrimet e kërkuessve

142. Kërkuessit argumentuan se ankesa e tyre e mbetur pezull në Gjykatën e Lartë nuk ishte një mjet efikas sipas nenit 13 të Konventës. Fillimisht, procedimet përfshinë vetëm shumën e kompensimit për shpronësimin e paligjshëm dhe jo çështjen nëse shembja kishte shkëlur të drejtën e tyre për respektimin e banesës dhe të pronës. Së dyti, procedimet kishin nisur që prej vitit 2013 dhe pavarësisht kërkesave të tyre të përsëritura që Çështja të zgjidhej sa më urgjentisht, nuk ishte programuar as seanca e parë. Së treti, procedimet nuk kishin asnjë perspektivë të arsyeshme për sukses, duke qenë se nuk duhej e mundur që Gjykata e Lartë do ta pranonte ankesën e tyre dhe do të vendoste kundër qeverisë, si dhe t'i jepte urdhër kësaj të fundit të paguante kompensimin në vlerën e plotë të tregut, duke marrë në konsideratë si profilin e lartë politik të çështjes konkrete edhe kontekstin më të gjerë e ndërhyrjeve qeveritare në rritje në administrimin e drejtësisë. Ata iu referuan *Kozacıoğlu kundër Turqisë* ([DHM], nr. 2334/03, 19 shkurt 2009). Së fundmi, edhe nëse ankesa në Gjykatën e Lartë do të rezultonte të kishte sukses, vendimi ishte i destinuar të mos zbatohej, duke qenë se qeveria qartazi nuk kishte treguar asnjë qëllim për të respektuar vendimet e brendshme ose qoftë edhe vendimet e saj. Shlyerja e kompensimit mbetej kështu në vendimmarrjen e Shtetit dhe varej nga gatishmëria e tij. Ata iu referuan *Driza kundër Shqipërisë* (nr. 33771/02, §§119–120, GJEDNJ 2007-V (ekstrakte)).

143. Për sa i përket moskërkimit të kompensimit nga ana e kërkuessve, ata parashtruan se e kishin bërë një gjë të tillë (shih paragrafin 57 më sipër).

144. Më tej, kërkuessit parashtruan se mjetet e zakonshme gjyqësore të disponueshme në nivel të brendshëm nuk mund të konsideroheshin efikase, duke qenë se ato nuk i lejonin ata të vlerësonin të drejtën e tyre për kompensim të plotë në lidhje me pasojat e dëmshme të privimit të paligjshëm të procedurës së shpronësimit. Ata e kishin kundërshtuar vendimin e shpronësimit si në baza substantive edhe procedurale dhe gjykatat vendëse kishin pranuar shprehimisht se shpronësimi kishte qenë i pavlefshëm sipas ligjit të brendshëm.

145. Në vijim, kërkuessit parashtruan se procedura e shpronësimit kishte vijuar për tri ditë. Për këtë arsye, ata nuk mund të kishin parandaluar paligjshmërinë e veprimeve të autoriteteve përpara

gjykatave vendëse, përpara se të ndodhte shembja e godinës. Ata kishin mësuar për vendimin e Këshillit të Ministrave vetëm në datën 3 dhjetor 2013. Gjithashtu, ata kishin parashtruar se vendimi i shpronësimit si në baza substantive dhe procedurale dhe gjykatat vendëse kishin pranuar se shpronësimi kishte qenë i pavlefshëm sipas ligjit vendës.

146. Kërkuesit parashtruan se ata nuk kishin pasur kohë të shpëtonin pasuritë dhe objektet e tyre me vlerë më të nevojshme, përpara se të shembej godina.

iii. Vlerësimi i Gjykatës

147. Gjykata mendon se çështja e shfrytëzimit të mjeteve të brendshme është e lidhur kaq ngushtë me meritat e ankesës së kërkuesve për mungesën e një mjeti efikas për ndërhyrjen e pretenduar ndaj së drejtës mbi pronën, saqë ata nuk mund të ndahen prej saj.

148. Kështu, Gjykata vendos se çështja nëse kërkuesit i shfrytëzuan mjetet e brendshme duhet të bashkohet me meritat e ankesës së tyre sipas nenit 13, së bashku me nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

b) Nëse kërkuesit nuk kanë “statusin e viktimës”

149. Më tej qeveria parashtrroi se gjykatat vendëse në të gjitha nivelet kishin vendosur në favor të kërkuesve. Ato i kishin lejuar palët të paraqisnin kërkesat e tyre mbi të gjitha çështjet në lidhje me meritat dhe kishin marrë vendimet përkatëse. Kështu, kërkuesit nuk e kishin statusin e viktimës.

150. Kërkuesit parashtruan se deri në ato momente ata nuk kishin marrë kompensim dhe as nuk kishte ndonjë perspektivë që ata të mund të paguheshin ndonjëherë.

151. Në lidhje me parimet e zbatueshme për statusin e viktimës (*shih paragrafët 76–77 më sipër*), Gjykata vëren se kriteri i parë, më konkretisht njohja e shkeljes, ishte përmbushur. Si Gjykata e Rrethit edhe Gjykata e Apelit konstatuan se akti i shpronësimit ishte shkelur dhe se autoritetet kishin shpronësuar *de facto* pronat e kërkuesve. Në Gjykatën e Lartë gjendet pezull një ankesë, që prej vitit 2014. Për sa i përket kriterit të dytë, Gjykata vëren se të dyja gjykatat kishin dhënë kompensim për kërkuesit dhe se Gjykata e Apelit e kishte rritur shumën e atij kompensimi. Megjithatë, Gjykata vëren se ministri i Financave miratoi një fond prej vetëm 3,460 eurosh për zbatimin e vendimit të Këshillit të Ministrave, të datës 27 nëntor 2013, që do të thotë një mijë herë më pak se sa shuma e akorduar në vendim. Por edhe kjo shumë nuk i është paguar kërkuesve (*shih paragrafin 34 më sipër*). Sipas ligjit të brendshëm, shpronësimi duhet bërë kundrejt kompensimit të drejtë. Për më tepër, në praktikën e saj gjyqësore, Gjykata ka pranuar se pranimi i thjeshtë i shkeljes pa kompensimin e duhur nuk i privon kërkuesit nga statusi i tyre i viktimës. Duke marrë në konsideratë faktin se kërkuesit nuk janë kompensuar për shembjen e pronave të tyre (*shih edhe paragrafin 153 më poshtë*), dhe se deri më sot atyre nuk iu është ofruar ndihmë e mjaftueshme në nivel të brendshëm, çka do të thotë se ata vijojnë të vuajnë pasojat e shkeljes së të drejtave të tyre, Gjykata është e mendimit se kërkuesit kësaj mbajnë statusin e viktimës për qëllimet e kësaj ankese (*shih Almeida Garrett, Mascarenhas Falcão dhe të tjerët kundër Portugalisë, nr. 29813/96 dhe 30229/96, §54, GJEDNJ 2000-I; Öneriyıldız kundër Turqisë [DHM], nr. 48939/99, §156, GJEDNJ 2004-XII; dhe Montanaro Gauci dhe të tjerët kundër Maltës, nr. 31454/12, §§41–48, 30 gusht 2016*).

c) Përfundim

152. Gjykata mendon se ankesat e kërkuesve sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës dhe nenit 13 të Konventës nuk janë haptazi të pabazuar sipas kuptimit të nenit 35§3 të Konventës. Në vijim, ajo vëren se nuk janë të papranueshëm për ndonjë shkak tjetër. Për këtë arsye, duhet të deklarohen të pranueshëm, pa paragjykim ndaj vendimeve që duhet të merren në fund mbi kundërshtimet e qeverisë për mosshfrytëzim të mjeteve të brendshme.

2. Meritat

a) Respektimi i nenit 13 së bashku me nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës

153. Gjykata vëren se Çështja në lidhje me nivelin e kompensimit kishte mbetur pezull në Gjykatën e Lartë që prej vitit 2014. Më 15 janar 2015, Gjykata e Lartë i pezulloi procedimet, pa dhënë asnjë arsye (*shih paragrafët 42–43, më sipër*). Gjykata vëren se kërkuesit deri më sot nuk janë kompensuar, as në shumën e akorduar sipas vendimit të Këshillit të Ministrave të datës 27 nëntor

2013. Gjithashtu, Gjykata thekson se Këshilli i Ministrave, me anë të vendimit të datës 9 prill 2014, në mënyrë të njëanshme, reduktuan shumën e kompensimit të akorduar me anë të vendimit të Gjykatës së Rrethit, të datës 6 mars 2014 dhe deri më tani kërkuesve iu është akorduar vetëm 3,460 euro. Për këtë arsye, nën rrethanat e kësaj çështjeje, kohëzgjatja dhe, veçanërisht, pezullimi i tejzgjatur, i procedimeve të Gjykatës së Lartë e përkeqëson më tej situatën e kërkuesve. Një vonesë prej katër vitesh në shlyerjen e kompensimit për kërkuesit, të cilët kanë humbur shtëpitë dhe pasuritë e tyre nuk mund të konsiderohet efikase për qëllime të një kompensimi efikas. Një vonesë e tillë tashmë përbën një shkelje të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës (*shih Önerildiz cituar më sipër, §137*). Gjithashtu, Gjykata vëren se duke pasur parasysh mungesën e kompensimit, kërkuesve iu mohua një masë efikase për shkeljen e pretenduar të të drejtave të tyre sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës (*shih Önerildiz, cituar më sipër, §156*).

154. Më tej, Gjykata thekson se ajo tashmë e ka cituar në shumë raste faktin se nuk mbetet një mundësi e hapur që një autoritet shtetëror të përmend mungesën e fondeve si shfajësim për të mos paguar në afat një borxh që vjen nga një vendim (*shih, midis shumë vendimeve të tjera, Burdov kundër Rusisë, nr. 59498/00, §35, GJEDNJ 2002-III*).

155. Gjithashtu, Gjykata vëren se edhe pse kërkuesit nuk parashtruan kërkesën e dorëzuar në Bashkinë e Vlorës ku kërkonin në Gjykatë shlyerjen e kompensimit, ata gjithsesi e dorëzuan përgjigjen e ZRRPP, të datës 29 janar 2014, ku pohohej se ajo e kishte të pamundur të lëshonte një certifikatë pronësie për një pronë e cila nuk ekzistonte më (*shih paragrafët 32 dhe 57 më sipër*). Rezulton se autoritetet kishin kërkuar certifikatat e pronësisë së kërkuesve si dokument mbështetës, në momentin kur ata kërkuan kompensim. Gjykata vëren se, sipas aktit të shpronësimit, u takon autoriteteve të nisin procedimet përkatëse të kompensimit (*shih paragrafin 63 më sipër*). Për këtë arsye, Gjykata mendon se, të të tillë çështje, nuk duhet të pritet që pronarët të pësojnë shpenzimet dhe barrën e procedimeve të fillimit për të garantuar përmbushjen nga ana e autoriteteve të detyrimit të tyre ligjor (*shih, mutatis mutandis, Apostol kundër Gjeorgjisë, nr. 40765/02, §§64–65, GJEDNJ 2006-XI, dhe Frendo Randon dhe të tjerët kundër Malitë, nr. 2226/10, §65, 22 nëntor 2011, në lidhje me procedimet e zbatimit*).

156. Gjykata vëren se qeveria nuk mundi të specifikonte mjetet e përdorura sipas ligjit vendës të cilave iu referohej, në lidhje me kërkesat për të drejtat mbi pronën dhe kërkesat për pronësi (*shih edhe paragrafin 139 më sipër*). Gjithsesi, qeveria paraqiti një argument të ngjashëm sipas aktit të inspektimit të ndërtesës, në kontekstin e ankesës sipas neneve 6§1 dhe 13, çka u kundërshtua nga Gjykata (*shih paragrafin 83 më sipër*).

157. Në lidhje me pamundësinë e supozuar për të kundërshtuar urdhrin e shembjes dhe urdhrin e mëpasshëm të përkohshëm, i cili ndalonte autoritetet të kryenin shembjen, Gjykata nuk është e bindur me argumentin e qeverisë, duke pasur parasysh rrethanat specifike të çështjes. Një kërkuesi, i cili ka shteruar një mjet i cili është dukshëm efikas dhe i mjaftueshëm, nuk mund t'i kërkohej të provojë mjete të tjera të cilat kanë qenë të disponueshme, por ndoshta jo shumë të mundshëm për të qenë të suksesshme (*shih O'Keeffe kundër Irlandës [DHM], nr. 35810/09, §§109–111, GJEDNJ 2014 (ekstrakt), dhe çështjet e cituara në të*). Kërkuesit iu kërkuar autoriteteve të shmangnin çdo veprim në të ardhmen ndaj godinës, për shembjen e saj. Autoritetet gjyqësore lëshuan urdhrin e përkohshëm për këtë aspekt, urdhër i cili nuk u respektua nga autoritetet ekzekutive dhe u kthye në një urdhër të pavlerë. Kështu, Gjykata është duke shqyrtuar mundësinë se si një mjet i ngjashëm mund të kishte qenë efikas. Autoritetet nuk i informuan në asnjë moment as kërkuesit dhe as kompaninë e ndërtimit për shembjen e pronës apo për nisjen e procedurës së shpronësimit (*shih paragrafët 36–38 dhe 41 më sipër*). Për sa më sipër, kërkuesit nuk patën asnjë mundësi të dukshme as të kundërshtonin shembjen, për aq kohë sa nuk ishte lëshuar asnjë urdhër shembjeje, përveç vendimit të Këshillit të Ministrave për shpronësimin, dhe as të kërkonin një urdhër të përkohshëm të ri.

158. Gjithashtu, Gjykata vëren se teksa është e vërtetë se kërkuesit nuk paraqitën specifikisht një kërkesë në gjykatat vendëse, për njohjen e procedurës së shpronësimit si të pavlefshme, ata u ankuan shprehimisht te gjykatat vendëse për paligjshmërinë e atyre procedimeve. Gjykatat vendëse konstatuan se shpronësimi kishte qenë i paligjshëm dhe se ishte kryer një shpronësim *de facto*. Bazuar

në rrethana, gjykatat vendëse konstatuan se vendimi i Këshillit të Ministrave, i datës 27 nëntor 2013, ishte miratuar në shkelje të mëdha procedurale dhe, në këtë mënyrë, ndryshuan shumën e kompensimit. Kështu, Gjykata e ka të vështirë të pranojë se një kërkesë, sipas seksionit 26 të aktit të shpronësimit, mund të ketë qenë e suksesshme dhe të ketë kompensuar situatën e kërkuësve në një moment kur, ashtu siç vëren edhe Gjykata e Rrethit në vendimin e saj të datës 6 mars 2014, kërkuësve iu ishte ndaluar të ktheheshin në situatën e tyre të mëparshme.

159. Për sa u përket ankesave të kërkuësve për pronën e tyre të luajtshme, duke supozuar se iu ishte thënë të hiqnin sendet personale më 4 dhjetor 2013 (shih paragrafin 51 më sipër), Gjykata po shqyrton, si dhe kur mund të kishin shpërngulur kërkuësit pronën e tyre të luajtshme në vende të tjera, teksa në ditën kur iu ishte kërkuar të vepronin kështu, autoritetet kishin vijuar me shembjen e godinës. Gjithashtu, Gjykata vëren se në vendimin e Këshillit të Ministrave, të datës 27 nëntor 2013, autoritetet nuk kishin marrë një vendim në lidhje me pasurinë e luajtshme të kërkuësve, pasi për atë pasuri nuk ishte dhënë asnjë përgjegjësi.

160. Për të gjitha arsyet e mësipërme, Gjykata arrin në përfundimin se është shkelur neni 13 së bashku me nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës. Më tej, ajo vijon se kundërshtimi i qeverisë për mosshfrytëzimin e mjeteve të brendshme duhet pushuar.

b) Respektim i nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës

i. Parashtrimet e kërkuësve

161. Kërkuësit pretenduan një shkelje të të drejtave të tyre mbi pronën si rezultat i shpronësimit dhe shembjes së paligjshme të godinës, në shkelje të aktit të shpronësimit dhe në mosrespektim të urdhrit të përkohshëm dhe për shkak të mospagimit të kompensimit nga autoritetet. Ata parashtruan se kishin pasur të gjitha lejet e nevojshme, godina ishte ndërtuar në respektim të plotë me parashikimet e lejes së ndërtimit dhe ligjit vendës, dhe se ata i kishin blerë pronat e tyre në mirëbesim. Autoritetet e kishin injoruar masën e përkohshme dhe e kishin përshpejtuar procedurën e shpronësimit me anë të shembjes. Urdhri i shpronësimit u miratua ditën e mërkurë, më 27 nëntor 2013 dhe dy ditët e tjera në vijim ishin pushime zyrtare. Më 2 dhjetor, dita e parë zyrtare e punës pas kësaj, kryetari i bashkisë së Vlorës i kërkoj ndihmë INUK-ut për shembjen e Rezidencës Jon, përpara se vendimi i Këshillit të Ministrave të publikohej edhe në Fletoren Zyrtare. Kështu, ata nuk mund të kishin kundërshtuar në asnjë mënyrë ligjshmërinë e veprimeve të autoriteteve, për të marrë masa parandaluese ndaj tyre, përpara se të realizohej shembja e godinës.

162. Ndërhyrja me të drejtat e tyre mbi pronën kishte qenë e paligjshme dhe në kundërshtim me aktin e shpronësimit, sepse, midis arsyeve të tjera, nga ana e Bashkisë së Vlorës nuk ishte paraqitur asnjë kërkesë për shpronësim te ministri kompetent, si edhe nuk ishte bërë asnjë njoftim publik për shpronësimin e planifikuar, dhe jo më një njoftim i drejtpërdrejtë për ta. Nuk ishin respektuar afatet kohore të parashikuara me statut. Procedura e shpronësimit kishte zgjatur vetëm tri ditë. Mosrespektimi i sigurisë procedurale e parashikuar me ligj e kishte bërë të pamundur që ata të mund ta paraqisnin çështjen e tyre tek autoritetet kompetente për të kundërshtuar ndërhyrjen në të drejtat e tyre mbi pronën. Në vijim, kërkuësit parashtruan se shpronësimi dhe shembja e Rezidencës Jon nuk kishte ndjekur ndonjë objektiv legjitim në interesin publik në kohën e shpronësimit. Pretendohej se shpronësimi ishte urdhëruar për rehabilitimin mjedisor të vijës bregdetare. Megjithatë, Kryeministri kishte njoftuar publikisht se shpronësimi kishte qenë i nevojshëm për të ndërtuar të ashtëquajturën “Lungomaria e Vlorës” për qëllime argëtimi dhe turizmi.

163. Për më tepër, autoritetet shqiptare nuk kishin vendosur një balancë të drejtë midis interesave konkurrues. Ata duhet të kishin realizuar një inspektim parandalues të godinës për vlerësimin e interesave të ndryshëm të kundërt përpara lëshimit të lejeve legjitime të ndërtimit dhe të mos ndryshonin mendjen në mënyrë arbitrare menjëherë pasi të përfundonte godina. Kërkuësit parashtruan se ata nuk ishin kompensuar deri në ato momente dhe ishin të pasigurt nëse do të mund të merrnin ndonjë ndonjëherë. Për më tepër, ata nuk ishin kompensuar për humbjen e pasurive të tyre të luajtshme dhe sendet personale. Ata parashtruan se pezullimi i vendimit të Gjykatës së Apelit, i datës 15 janar 2015, nga Gjykata e Lartë nuk kishte lidhje me vendimin e vitit 2014 të Këshillit të

Ministrave për kompensimin, i cili ishte ende në fuqi dhe për arsye të paspecifikuara të cilat nuk ishin ekzekutuar. Ata pretenduan edhe për një ndërhyrje legjislative arbitrare si rezultat i vendimit të Këshillit të Ministrave, i datës 9 prill 2014, i cili kishte ulur në mënyrë të njëanshme shumën e kompensimit të dhënë për privimin nga prona e tyre sipas vendimit të Gjykatës së Rrethit, i datës 6 mars 2014.

ii) Parashtrimet e qeverisë

164. Fillimisht, qeveria parashtrroi se duke qenë se procedimet ishin ende pezull përpara Gjykatës së Lartë, ishte e pamundur për të të ofronte opinionin e saj ligjor, në lidhje me nenin 1, protokollit nr. 1. Në parashtrimet e saj verbale, qeveria përsëriti se teksa e pranonte se kishte pasur një ndërhyrje në të drejtat e kërkuarve mbi pronën për sa i përket procedurës së shpronësimit, nuk kishte pasur ndërhyrje me të drejtat e kërkuarve mbi pronën si rezultat i shembjes. Sipas qeverisë, kishte një interes legjitim në interesin publik për shpronësimin e kërkuarve, më konkretisht, realizimi i projektit të infrastrukturës, i cili përfshinte një riklasifikim të zonës dhe një ndërhyrje mjedisore, kryesisht për shkak të problemeve me përmbajtjet në zonë. Pavarësisht vështirësive që dolën, tashmë projekti ka përfunduar dhe shumica e Lungomares është në përdorim. Procedura e shpronësimit u ndërmor në përputhje me ligjin e brendshëm dhe vendimin e Këshillit të Ministrave, të datës 27 nëntor 2013. Mbi këto baza, Bashkia Vlorë kërkoj ndihmën e INUK-ut për shembjen e pronës. Sipas qeverisë, kërkuarët kishin dijeni se ekzistonte një arsye legjitime për shpronësimin, për këtë arsye, ata e kishin kundërshtuar vlerën e shpronësimit përpara gjykatave vendëse. Edhe po të supozohet se shpronësimi do të deklarohet i pavlefshëm, kjo gjë vetëm do t'i kishte shtyrë për më vonë problematikat, një ditë shpronësimi do të kishte ndodhur. Gjykatat vendëse e kishin ndryshuar vendimin e Këshillit të Ministrave, të datës 27 nëntor 2013, në lidhje me shumën e kompensimit, por jo shpronësimin. Për herë të parë, kërkuarët kishin parashtruar në Gjykatë se shpronësimi nuk kishte qenë legjitim ose në interesin publik. Për më tepër, Këshilli i Ministrave kishte ndryshuar vendimin e tij, të datës 27 nëntor 2013, me vendimin e datës 9 prill 2014, sepse në atë kohë ishte menduar se vendimit të datës 27 nëntor 2013 i mungonin disa elementë (disa prej kërkuarve ishin përjashtuar). Vendimi i Këshillit të Ministrave, i datës 9 prill 2014, nuk kishte lidhje me vendimet e gjykatave vendëse të datës 6 mars dhe 23 shtator 2014.

c) Vlerësimi i Gjykatës

i. Parimet e përgjithshme

165. Në lidhje me faktin nëse ka pasur ose jo një ndërhyrje, Gjykata përsërit se në përcaktimin nëse ka pasur një privim nga pasuritë brenda “rregullës së dytë”, është e nevojshme të mos konsiderohet nëse ka pasur një marrje ose shpronësim formal të tokës, por të shihet përtej fasadës dhe të hetohen realitetet e situatës për të cilën janë bërë ankimet. Duke qenë se Konventa ka për synim të garantojë të drejtat, të cilat janë “praktike dhe efikase”, duhet të përcaktohet nëse situata ishte një shpronësim *de facto* (shih *Brumărescu kundër Rumanisë* [DHM], nr. 28342/95, §76, GJEDNJ 1999-VII, dhe *Sporrong dhe Lönnroth kundër Suedisë*, 23 shtator 1982, §§63 dhe 69–74, seritë A nr. 52).

166. Marrja e pronës mund të justifikohet vetëm nëse provohet, *inter alia*, se kjo është për “interesin publik” dhe “u nënshtrohet kushteve të parashikuara në ligj” (shih *Jahn dhe të tjerët kundër Gjermanisë* [DHM], nr. 46720/99, 72203/01 dhe 72552/01, §91, GJEDNJ 2005-VI; *Immobiliare Saffi kundër Italisë*, [DHM], nr. 22774/93, §49, GJEDNJ 1999-V; dhe *mutatis mutandis*, *Fleri Soler dhe Camilleri kundër Maltës*, nr. 35349/05, §65, 26 shtator 2006). Çdo ndërhyrje në pronë duhet të përmbushë edhe kërkesën e proporcionalitetit. Ashtu si edhe e ka pohuar vazhdimisht Gjykata, midis kërkesës së interesit të gjerë të komunitetit dhe kërkesave për mbrojtjen e të drejtave themelore të individit duhet të vendoset një balancë dhe, në fakt, kërkesa për një balancë të tillë të drejtë është e pandarë në të gjithë Konventën. (shih *Sporrong dhe Lönnroth*, cituar më sipër, §§69–74, dhe *Brumărescu*, cituar më sipër, §78).

167. Kushtet e kompensimit sipas legjislacionit respektiv janë materiale për vlerësimin nëse masa e kundërshtuar respekton balancën e drejtë të kërkuar dhe, veçanërisht, nëse ushtron një barrë joproporcionale mbi individët (shih *Jahn dhe të tjerët*, cituar më sipër, §94). Në këtë kontekst, marrja e pronës pa paguar një shumë, e cila lidhet arsyeshëm me vlerën e saj, normalisht do të përbëjë një

ndërhyrje joproporcionale, ndërkohë që një mungesë totale kompensimi mund të konsiderohet e justifikueshme sipas nenit 1 të protokollit nr. 1, vetëm në rrethana përjashtuese (*shih The Holy Monasteries kundër Greqisë, 9 dhjetor 1994, §71, seritë A nr. 301-A*). Megjithatë, teksa është i vërtetë fakti se në shumë çështje të shpronësimit të ligjshëm vetëm kompensimi i plotë mund të konsiderohet si i lidhur arsyeshëm me vlerën e pronës, neni 1 i protokollit nr. 1 nuk garanton një të drejtë për kompensim të plotë në të gjitha rrethanat. Objektivat legjitimë në “interesin publik”, të tillë si ata të ndjekura në masat e reformës në ekonomi, ose masat e hartuara për të arritur një drejtësi më të madhe shoqërore, mund të kërkojnë për më pak se sa rimbursimi i vlerës së plotë të tregut (*shih Urbárska Obec Trenčianske Biskupice kundër Sllovakisë, nr. 74258/01, §115, GJEDNJ 2007-XIII*).

168. Megjithatë, Gjykata përsërit se arsyeshmëria e kompensimit zvogëlohet nëse paguhet pa iu referuar rrethanave të ndryshme përgjegjëse për uljen e vlerës së tij, si për shembull, një vonesë e paarsyeshme. Vonesat shumë të gjata në mënyrë të pazakontë në shlyerjen e kompensimit për shpronësimin çojnë në një humbje financiare në rritje për personin, prona e të cilit është shpronësuar, duke e vendosur atë në një pozicion pasigurie (*shih Akkas kundër Turqisë, 9 korrik 1997, §29, Raportet 1997-IV*).

169. Gjykata vëren se është e padiskutueshme se kërkuesit kishin një “pasuri” sipas kuptimit të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës. Ata i kishin blerë apartamentet në mirëbesim, ndërsa kërkuesit e parë dhe të dytë kishin dhënë truallin e tyre për ndërtim dhe si pasojë gëzonin pronësinë e disa apartamenteve dhe dyqaneve. Gjykata vëren se edhe pse urdhri i përkohshëm ishte lëshuar nga gjykatat vendëse duke i ndaluar autoritetet të ndërmerrnin ndonjë masë tjetër për Rezidencën Jon, kërkuesit nuk mund t’i gëzonin pronat e tyre.

170. Gjykata vëren se shembja e godinës privonte kërkuesit nga çdo mundësi e ardhshme për të gëzuar pronat e tyre. Nën këto rrethana, ka pasur një ndërhyrje me të drejtat e kërkuesve mbi pronën në formën e një “privimi”, sipas kuptimit të fjalisë së dytë të paragrafit të parë të nenit 1 të protokollit nr. 1.

171. Në këtë mënyrë, tashmë, Gjykata duhet të përcaktojë nëse ky privim ishte i justifikuar në përputhje me kërkesat e nenit 1 të protokollit nr. 1. Në çështjen konkrete, ligjshmëria e shembjes diskutohet nga palët.

172. Gjykata vëren se më 3 nëntor 2013, autoritetet rrethuan godinën, duke pretenduar se ajo ishte e paligjshme. Më 7 nëntor 2013, gjykata vendëse vendosi se veprimet e autoriteteve të datës 3 nëntor 2013 ishin të paligjshme dhe, për këtë arsye, lëshoi një urdhër të përkohshëm. Më 27 nëntor 2013, pavarësisht urdhrit të përkohshëm dhe njëzet ditë pas shpalljes së tij, Këshilli i Ministrave lëshoi vendimin për shpronësimin e pronave të kërkuesve, pa i bërë me dije ata ose kompaninë e ndërtimit. Deri më 8 dhjetor 2013, godina ishte shembur. Duke marrë në konsideratë rrjedhën e përshkruar të ngjarjeve, Gjykata konstaton se lindin shqetësime legjitime mbi arsyeshmërinë e procedurës, përmes së cilës autoritetet mund, në një kohë aq të shkurtër, të shpronëson pronat e kërkuesve për interesin publik dhe të procedojë menjëherë me shpronësimin. Gjithashtu, Gjykata vëren se nën vendimin e tyre, gjykatat e brendshme arritën në përfundimin se si mosrespektimi i urdhrit të përkohshëm nga autoritetet vendëse edhe shembja e Rezidencës Jon kishin qenë të paligjshme. Për këtë arsye, Gjykata, ashtu siç e përcaktuan korrektësisht edhe gjykatat vendëse (*shih paragrafët 36, 38 dhe 41, më sipër*), arrin në përfundimin se në çështjen konkrete, e gjithë procedura mbi shpronësimin e kërkuesve u realizua me nxitim dhe në këtë mënyrë nuk ishte në përputhje me ligjin vendës.

173. Më tej, Gjykata arsyeton se marrja e Rezidencës Jon shkaktoi pasoja mjaftueshëm serioze për kërkuesit, duke qenë se pronat e tyre ishin shpronësuar në mënyrë të paligjshme, në një mënyrë e cila nuk respektonte të drejtën e tyre për të gëzuar qetësisht pasuritë e tyre (*shih, midis shumë vendimeve të tjera, Iatridis, cituar më sipër, Papamichalopoulos dhe të Tjerët kundër Greqisë, 24 qershor 1993, seritë A nr. 260-B, Kolona kundër Qipros, nr. 28025/03, §§70–78, 27 shtator 2007, Loizidou, cituar më sipër, §§63–64, dhe Demades, cituar më sipër, §46*).

174. Duke marrë në konsideratë sa më sipër, Gjykata vendos se ndërhyrja konkrete ishte haptazi në shkelje të ligjit shqiptar dhe, për këtë arsye, ishte e paligjshme (*shih paragrafin 133 më sipër në lidhje me*

parimet respektive). Për këtë arsye, nuk respektonte të drejtën e kërkuësve për të gëzuar qetësisht pasuritë e tyre. Ky konkluzion e bën të panevojshëm përcaktimin nëse ishte vendosur një balancë e drejtë midis kërkesave të interesit të përgjithshëm të komunitetit dhe kërkesave për mbrojtjen e të drejtave themelore të individit.

175. Për këtë arsye, është shkelur neni 1 i protokollit nr. 1 të Konventës, për sa i përket shpronësimit dhe shembjes së pasurive të kërkuësve.

IV. SHKELJE TË TJERA TË PRETENDUARA TË KONVENTËS

A. Ankesa në lidhje me nenin 6§2 të Konventës

176. Kërkuësit parashtruan se përdorimi i shiritit të verdhë nga policia për më shumë se gjashtë javë për t'i ndaluar ata të hynin në shtëpitë e tyre kishte shkaktuar një shkelje të prezumimit të pafajshmërisë, sipas nenit 6§2 të Konventës. Gjithashtu, ata u ankuan se Kryeministri, anëtarët e qeverisë dhe policë të tjerë të niveleve të larta kishin bërë një sërë deklaratash në shtyp me qëllimin për të krijuar dyshime në lidhje me pafajësinë e tyre. Gjithashtu, ata iu referuan faktit se procedimet penale kishin filluar kundër nëpunësve shtetërorë për abuzim me pushtetin në lidhje me rregullsinë e procesit të rikthimit të pronave të kërkuësve.

Neni 6§2 i Konventës, për sa ka të bëjë me situatën, parashikon si më poshtë:

“2. Çdo person i akuzuar për një vepër penale prezumohet i pafajshëm, derisa fajësia e tij të provohet ligjërisht ...”

177. Qeveria parashtrroi se kërkuësit nuk e kishin ngritur këtë ankesë përpara gjykatave vendëse. Për më tepër, ndaj kërkuësve nuk ishte ngritur asnjë padi penale. Gjithashtu, qeveria argumentoi se përdorimi i shiritit “të skenave të krimi” ishte një procedurë standarde për INUK-un për pezullimin e cilitdo aktiviteti të mundshëm në një godinë, kur ligjshmëria e lejes së ndërtimit vihej në pikëpyetje. Në vijim, qeveria parashtrroi se autoritetet nuk i kishin përmendur kurrë emrat e kërkuësve në media. Në parashtrimet e saj verbale, qeveria parashtrroi se neni 6§2 nuk ishte i zbatueshëm.

178. Gjykata përsërit se neni 6§2 i Konventës zbatohet vetëm kur një akuzë penale është pezull. Në rastin kur ekzistojnë ose kanë ekzistuar procedime të tilla, deklaratat që atribuojnë sjellje penale ose sjellje të tjera të dënueshme, gjithsesi, mund të vlerësojnë mbrojtjen ndaj shpifjes dhe aksesit të përshtatshëm në gjykatë për të përcaktuar të drejtat civile, si edhe mund të ngrenë problematika të mundshme sipas neneve 8 dhe 6 të Konventës (*shih Zollmann kundër Mbretërisë së Bashkuar (vend.)*, nr. 62902/00, GJEDNJ 2003-XII). Në mungesë të një padie penale kundër kërkuësve, Gjykata arrin në përfundimin se neni 6§2 i Konventës nuk është i zbatueshëm. Kjo pjesë e kërkesës është në këtë mënyrë e papajtueshme *ratione materiae* me parashikimet e Konventës, sipas kuptimit të nenit 35§3. Për më tepër, Gjykata vëren se kërkuësit nuk mundën të provonin pretendimet e tyre në këtë këndvështrim. Për këtë arsye, në çdo rast, kjo pjesë e kërkesës është haptazi e pabazuar. Për të gjitha arsyet e mësipërme, ajo duhet të kundërshtohet sipas nenit 35§4 të Konventës.

B. Ankesat sipas nenit 8 të Konventës

179. Gjithashtu, kërkuësit u ankuan për të drejtën mbi reputacionin sipas garantimit nën kreun “Jeta private”, në nenin 8 të Konventës për të njëjtat arsye, të përmendura më sipër (*shih paragrafin 176 më sipër*).

180. Qeveria parashtrroi të njëjtat argumente si ato të parashtruara në nenin 6§2 të Konventës.

181. Gjykata vëren se nuk ka asnjë të dhënë të dokumentuar në dosjen e çështjes, se deklaratat e bëra nga anëtarët e qeverisë ose deklaratat e zyrtarëve të tjerë të lartë, nisja e procedimeve penale kundër oficerëve të policisë për abuzim me pushtetin ose rrethimi i godinës me shirit të verdhë të policisë, adresoheshin kundër reputacionit të kërkuësve (*shih paragrafët 13–14 dhe 44–47 më sipër*). Për këtë arsye, sipas të gjitha materialeve të zotëruara, dhe për aq sa çështjet për të cilat janë drejtuar ankesat janë nën kompetencat e saj, Gjykata konstaton se se nuk gjendet ndonjë shfaqje e shkeljes së të drejtave dhe lirive të përcaktuara në Konventë ose në protokollet e saj. Ajo vijon se kjo pjesë e kërkesës është haptazi e pabazuar dhe duhet të kundërshtohet sipas nenit 35§3(a) dhe 4 të Konventës.

C. Shkelje e pretenduar e nenit 14 e interpretuar së bashku me nenin 6§1 dhe nenin 8 të Konventës, si edhe nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës

182. Kërkuesit parashtruan se ata ishin diskriminuar, sepse Rezidenca Jon ishte e vetmja ndërtesë e ndërtuar me leje e shembur nga autoritetet, ndërsa të gjitha godinat e tjera të pozicionuara në shëtitoren Lungomare ishin ndërtime pa leje.

Neni 14 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Gëzimi i të drejtave dhe i lirive të përcaktuara në këtë Konventë duhet të sigurohet, pa asnjë dallim të bazuar në shkaqe të tilla si seksi, raca, ngjyra, gjuha, feja, mendimet politike ose çdo mendim tjetër, origjina kombëtare ose shoqërore, përkatësia në një minoritet kombëtar, pasuria, lindja ose çdo status tjetër.”

183. Qeveria parashtrroi se ankuesit nuk e kishin ngritur këtë kërkesë përpara autoriteteve vendëse. Më tej, qeveria parashtrroi se nuk ishte shkelur neni 14 i Konventës, sepse procedura e ndjekur nga INUK dhe INU në çështjen konkrete ishte e njëjtë me atë të ndjekur në çështjet e tjera, ku autoritetet kishin shembur godina të tjera.

184. Gjykata vëren se kërkuesit nuk e ngritën këtë ankesë përpara gjykatave vendëse, as në thelb. Për këtë arsye, kjo pjesë e kërkesës duhet të kundërshtohet në përputhje me nenin 35§§3(a) dhe 4 të Konventës.

V. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

185. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

1. Dëmi monetar

a) Parashtrimet e palëve

186. Fillimisht, kërkuesit kërkuan shumat e mëposhtme për dëmin monetar:

i. EUR 14,222,986.00, sipas raportit të ekspertit, për t’u ndarë midis kërkuesve në mënyrë proporcionale sipas sipërfaqes së pronave të tyre në Rezidencën Jon;

ii. EUR 20,000.00 në mënyrë të barabartë për çdo kërkues si një shumë shtesë për humbjen e mundësive, shkaktuar nga konfiskimi i paligjshëm, shpronësimi dhe shembja e godinës;

iii. EUR 15,000.00 në mënyrë të barabartë për kërkuesit nr. 3–19, në listën te shtojca, për humbjen e sendeve të tyre personale, sendeve me vlerë, mobileve dhe artikujve të shtëpive si rezultat i shembjes së godinës. Kërkuesi i parë kërkoi edhe EUR 15,000.00 mbi normën e barazisë për humbjen e pajisjeve dhe mobileve që ai zotëronte në bar-restorantin e tij. Ata parashtruan se duke qenë se godina u shemb, ishte e pamundur që ata të përcaktonin në mënyrë precize shumën e dëmeve ose të paraqisnin të dhëna të sakta për pasuritë e luajtshme që ishin shkatërruar;

iv. Një shumë shtesë për kërkuesit e parë dhe të dytë për interesin që rrjedh nga kësti i fundit i një huaje bankare (marrë për ndërtimin e godinës), me normë 7% nga 27 Nëntori 2013 deri në datën e shpalljes së vendimit nga Gjykata. Ata parashtruan se kërkuesit kishin marrë një kredi prej 397,920,600.00 lekësh (rreth 3 milionë euro) dhe tashmë kishin shlyer dy të tretat përpara shembjes së godinës. Kërkuesit i detyrohen ende Bankës Credins këstin e tyre të fundit prej EUR 903,350.000. Pas shembjes së Rezidencës Jon, kërkuesit nuk kanë mundur të shlyejnë këstin e mbetur dhe interesi i konsiderueshëm ka filluar të rritet me një normë interesi vjetore LIBOR prej 7%.

187. Qeveria argumentoi se për aq kohë sa kërkesat e ankuesve për kompensim për dëmin monetar u ishin nënshtruar procedimeve gjyqësore të filluara në nivel vendës dhe pjesërisht nuk ishin ngritur në gjykatat vendëse, ato duhet të kundërshtohen si abuzim me të drejtën për të aplikuar. Për këtë arsye, kërkesat e ankuesve, sipas nenit 41 të Konventës, ishin të nxituara. Kërkuesit nuk mund të kompensoheshin dy herë. Shumat ishin të ekzagjeruar, spekulative dhe të pabazuara. Kërkuesit nuk kishin paraqitur asnjë kërkesë në gjykatat vendëse për dëmin monetar për humbje përfitimesh, interesin e huas së marrë në bankë dhe dëmin e pretenduar për humbjen e pasurive të luajtshme dhe

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

të ndërtesave. Po ashtu, kërkesit nuk i kishin ndarë në zëra kërkesat e tyre. Për më tepër, kërkesit nuk janë kompensuar deri më sot, me arsyen se procedimet ishin pezull në Gjykatën e Lartë, jo për mungesën e gatishmërisë së autoriteteve. Çështja e tyre ishte ndryshe nga Çështja e *Driza* (cituar më sipër).

188. Më 3 maj 2017, në përgjigje të letrës së Gjykatës, gjatë përgatitjes për seancën dëgjimore, duke kërkuar *inter alia* për materiale të tjera të dokumentuara mbi të cilat kërkesit do të donin të mbështeteshin në seancë përpara Gjykatës, ata parashtruan kërkesa shtesë për dëmin monetar. Ata parashtruan një raport, në të cilin përlllogaritja e dëmit monetar bazohej në vlerat e tregut të përcaktuara në vërejtjet e tyre të para EUR 1,600 për metër katrorë, në lidhje me mjediset e banimit, dhe EUR 2,200 për mjediset e biznesit. Vlera neto e sipërfaqes së shpronësuar (8,218.15 metër katrorë), e cila rezultonte në EUR 14,222,986.00, ishte përshtatur më tej sipas normave të inflacionit në Shqipëri për periudhën 27 nëntor 2013 (data e shpronësimit të paligjshëm) deri më 31 mars 2017. Gjithashtu, interesi statutor mbi kapitalin e përshtatur në mënyrë progresive u shtua për periudhën 27 nëntor 2013 (data e shpronësimit të paligjshëm) deri më 23 maj 2017 (data e seancës dëgjimore me dyer të hapura në Gjykatë). Për sa më sipër, secili kërkuar bëri kërkesat e mëposhtme për dëmin monetar që kishin vuajtur si rezultat i shembjes së Rezidencës Jon:

Nr.	Kërkuar	Vlera në total e mjediseve të banimit, të biznesit dhe mjediseve të përbashkëta	Vlera në total e inflacionit nëntor 2013 mars 2017	Totali i interesit sht. nëntor 2013 – maj 2017	Dhënia e huas për dëmet monetare	Totali përfundimtar
	1	2	3	4	5	6=(2+3+4+5)
1	Ballanca Erinda	€ 164,352.00	€ 9,194.84	€ 17,859.44	-	€ 191,406.28
2	Basha Arben	€ 164,352.00	€ 9,194.84	€ 17,859.44	-	€ 191,406.28
3	Calliku Gerti	€ 140,384.00	€ 7,853.93	€ 15,254.93	-	€ 163,492.86
4	Calliku Valbona	€ 82,176.00	€ 4,597.42	€ 8,929.72	-	€ 95,703.14
5	Deromemaj Abdul	€ 111,280.00	€ 6,225.67	€ 12,092.33	-	€ 129,598.00
6	Durolli Eduard	€ 157,056.00	€ 8,786.66	€ 17,066.61	-	€ 182,909.27
7	Hanxhari Ilonka dhe Mihallaq	€ 98,048.00	€ 5,485.40	€ 10,654.46	-	€ 114,187.86
8	Kacorri Vullnet	€ 111,280.00	€ 6,225.67	€ 12,092.33	-	€ 129,598.00
9	Kapidani Klima	€ 172,560.00	€ 9,654.05	€ 18,751.36	-	€ 200,965.41
10	Mecaj Mimoza	€ 126,640.00	€ 7,085.01	€ 13,761.43	-	€ 147,486.44
11	Pojani Teri	€ 76,720.00	€ 4,292.18	€ 8,336.84	-	€ 89,349.02
12	Rakipaj Pano	€ 76,720.00	€ 4,292.18	€ 8,336.84	-	€ 89,349.02
13	Rakipaj Baki	€ 79,488.00	€ 4,447.04	€ 8,637.62	-	€ 92,572.66
14	Schenetti Giuliano	€ 84,352.00	€ 4,719.16	€ 9,166.17	-	€ 98,237.33
15	Sopoti Etnik	€ 97,584.00	€ 5,459.44	€ 10,604.04	-	€ 113,647.48
16	Dorina Ylli	€ 171,792.00	€ 9,611.08	€ 18,667.91	-	€ 200,070.99
17	Xhafer Isufi (35 prona)	€ 5,341,090.00	€ 298,812.80	€ 580,393.62	-	€ 6,220,296.42
18	Xhuvi Sharxhi (3 prona)	€ 744,932.00	€ 41,675.99	€ 80,948.60	-	€ 867,556.60
19	Xhafer Isufi and Xhuvi Sharxhi (si bashkëpronarë) (25 prona)	€ 6,222,180.00	€ 348,106.29	€ 676,137.94	-	€ 7,246,424.23
20	Huaja e dhënë për dëmet monetare nën 2013–maj 2017	€ -	€ -	€ -	€ 242,025.08	€ 242,025.08
	VLERA NË TOTAL	€ 14,222,986.00	€ 795,719.65	€ 1,545,551.63	€ 242,025.08	€ 16,806,282.37

189. Kërkuesit parashtruan edhe fotografi të apartamenteve të tyre të mobiluar, përpara se të shembeshin.

190. Dokumentet e mësipërme të datës 3 maj 2017 ishin përfshirë në dosjen e çështjes sipas rregullave 54 dhe 64 të Rregullores së Gjykatës dhe qeveria u ftua të paraqiste komente mbi to në seancë.

191. Në parashtrimet e saj verbale, qeveria parashtroi se kërkesa e nenit 41 ishte e parakohshme.

192. Në parashtrimet e tyre verbale, kërkuesit parashtruan se duke qenë se godina ishte marrë në mënyrë të paligjshme dhe *restitutio in integrum* ishte i pamundur, ata kishin të drejtë për kompensim, i cili të paktën duhej të korrespondonte me vlerën e plotë të tregut për pronat në datën e shpronësimit. Përveç faktit se nuk ishte paguar ende kompensim, shumat e akorduara nga Këshilli i Ministrave në vitin 2014, ishte e ulët në mënyrë joproporcionale dhe e papërshtatshme për të zbutur mjaftueshëm pasojat e dëmshme për humbjen e pasurive të tyre. Kjo shumë ishte vetëm një e treta e shumës me të cilën kishin blerë apartamentet e tyre dhe një pjesë më e vogël ende e vlerës së pronave të tyre në kohën e shpronësimit.

b) Vlerësimet e Gjykatës

193. Gjykata përsërit se një vendim në të cilin konstatohet një shkelje e ngarkon shtetin e paditur me detyrimin ligjor t'i japë fund shkeljes dhe të riparojë pasojat e dëmit në mënyrë të tillë që të mund ta kthejë situatën në gjendjen e saj përpara shkeljes sa më shumë të jetë e mundur (*shih, midis shumë vendimeve të tjera, Scordino, cituar më sipër, §246*). Nëse ligji vendës nuk e lejon ose e lejon vetëm pjesërisht, që të bëhet një korrigjim i pasojave të shkaktuara nga shkelja, neni 41 i jep autoritetin Gjykatës t'i ofrojë palës së dëmtuar kompensimin që ajo e gjykon të përshtatshëm. Gjykata gëzon një liri të caktuar veprimi në ushtrim të pushtetit, siç edhe e dëshmojnë mbiemri "i drejtë" dhe shprehja "nëse është e nevojshme". Përveç çështjeve, të cilat Gjykata i ka në konsideratë kur vlerëson kompensimin, janë dëmi monetar, i cili në fakt është humbja e pësuar si rezultat i drejtpërdrejtë i një shkeljeje të pretenduar, e cila është humbja e shkaktuar si rezultat i drejtpërdrejtë i shkeljes së pretenduar, çka është korrigjimi për ankthin, shqetësimin dhe pasigurinë e shkaktuar nga shkelja (*shih Comingersoll S.A. kundër Portugalisë [DHM], nr. 35382/97, §29, GJEDNJ 2000 IV*).

194. Më tej, Gjykata vëren se rregulla se mjetet vendëse duhet të shfrytëzohen, nuk zbatohet për kërkesat për kompensim të drejtë paraqitur në Gjykatë sipas nenit 41 (më herët neni 50) i Konventës (*shih De Wilde, Ooms dhe Versyp kundër Belgjikës (neni 50), 10 mars 1972, §§15–16, seritë A nr. 14, dhe Salab kundër Holandës, nr. 8196/02, §§67, GJEDNJ 2006 IX (ekstrakte)*).

195. Ka lindur një situatë e pazakontë dhe për këtë arsye kërkuesit kanë paraqitur kërkesa për kompensim të drejtë përpara Gjykatës sipas nenit 41 të Konventës, edhe pse kërkesat me të njëjtin efekt janë pezull përpara gjykatave vendëse. Gjykata ka deklaruar në një rast të mëparshëm se ajo nuk mund të lejojë procedime përpara saj dhe procedime në një gjykatë vendëse, të cilat kanë si synim ekzaktësisht të njëjtin rezultat, që të ndiqen në mënyrë aktive paralelisht. Normalisht, do të kishte fare pak ndryshim nëse procedime të tilla paralele vendëse janë ende pezull në kohën kur kërkesa paraqitet në Gjykatë, rast në të cilin kërkesa do të jetë e papranueshme sipas nenit 35§1 të Konventës, ose nëse kërkesa është paraqitur në Gjykatë (*shih Salab, cituar më sipër, §§65–66*).

196. Çështja në fjalë nuk përkon me standardin e zakonshëm. Gjykata ka konstatuar se procedimet e disponueshme për ankuesit nuk përbëjnë mjete efikase të brendshme. Nën këto rrethana, Gjykata nuk mund ta konsiderojë veten të ndaluar nga procedimet e brendshme të mbetura pezull në mënyrë që ajo të shqyrtojë kërkesat e ankuesve: një interpretim i tillë i nenit 41 të Konventës do ta bënte këtë dispozitë joefikase në një çështje të tillë si kjo aktualja (*shih, mutatis mutandis, Mikheyev kundër Rusisë, nr. 77617/01, §155, 26 janar 2006, dhe Frendo Randon dhe të tjerët, cituar më sipër, §77*).

197. Në vijim, Gjykata shprehet se duke akorduar shumat për dëmin në këtë fazë, nuk ka rrezik që ankuesit të marrin këto pagesa dy herë, përderisa juridiksionet vendëse do t'i vinin re shumatat e akorduara kur të vendosnin për çështjen (*shih, mutatis mutandis, Serghides dhe Christoforou kundër*

Qipros (kompensim i drejtë), nr. 44730/98, §29, 12 qershor 2003; Serrilli kundër Italisë (kompensim i drejtë), nr. 77822/01, §17, 17 korrik 2008, dhe Silva Barreira Júnior kundër Portugalisë, nr. 38317/06 dhe 38319/06, §40, 11 janar 2011).

198. Duke u kthyer te kërkesat e ankuesve për dëm monetar, duke marra në konsideratë faktin se procedimet e filluara në Gjykatën e Lartë nuk e kanë ndryshuar ende situatën e kërkuësve, dhe se Gjykata e Apelit në vendimin e saj të datës 23 shtator 2014, e bazoi përlllogaritjen e saj të dëmit monetar mbi raportin e ekspertëve, i cili morri në konsideratë zhvillimin e pronës, vlerën e tregut të hapur, një analizë të vlerave të shitjeve dhe të qirave për prona të ngjashme dhe një krahasim të çmimeve të shitjeve me prona të ngjashme në të njëjtën fushë, Gjykata arrin në përfundimin se kërkuësve iu duhet akorduar shuma e kompensimit sipas vendimit të Gjykatës së Apelit, më konkretisht EUR 1,155 për metër katrorë për apartamentet dhe EUR 2,000 për metër katror për mjediset e biznesit (*shih Guiso Gallisay, cituar më sipër, §105, dhe paragrafët 38 dhe 41 më sipër*). Më tej, Gjykata vëren se interesi duhet të paguhet mbi këtë shumë që të kompensohet, të paktën pjesërisht, periudha katërvjeçare gjatë së cilës kërkuësve iu privua toka. Sipas mendimit të Gjykatës, interesi duhet të marrë formën e interesit të thjeshtë statusor bazuar normat e interesit të Bankës Qendrore Evropiane. Për sa më sipër, Gjykata iu akordon kërkuësve së bashku, EUR 13,098,600. Kompensimi duhet të paguhet në të njëjtën mënyrë, sipas parashikimit në vendimin e datës 23 shtator 2014, që do të thotë në bazë të përmasës së secilës pronë të kërkuësit dhe në një shumë të vetme në total (*shih paragrafin 41 më sipër*).

199. Gjykata vendos se ankesa e kërkuësve për humbjen e mundësive duhet të kundërshtohet. Kërkuësit nuk e përpunuan këtë kërkesë dhe nuk specifikuan se çfarë lloj mundësishë pretendonin të kishin humbur.

200. Në lidhje me pagesën e kompensimit, për humbjen e pasurive të luajtshme, Gjykata vëren se kërkuësit paraqitën fotografi të apartamenteve të tyre të mobiluara, pa specifikuar se kujt i përkiste prona e luajtshme. Megjithatë, Gjykata vëren se është e padiskutueshme se disa prej apartamenteve ishin të mobiluara. Për më tepër, ditën kur kërkuësve iu tha të hiqnin pasuritë e tyre të luajtshme, autoritetet kishin vijuar me shembjen e godinës (*shih paragrafin 51 më sipër*). Gjithashtu, Gjykata vëren se kërkuësit mësuan për shpronësimin vetëm më 3 dhjetor 2013, ndërkohë që shembja filloi në ditën në vijim.

Nën këto rrethana, duke pasur parasysh kohën e shkurtër në të cilën ishin realizuar procedimet, Gjykata arrin në përfundimin se kishte qenë e pamundur për kërkuësit të paraqisnin përpara Gjykatës të dhëna të detajuara të dokumentuara. Për të gjitha argumentet e mësipërme, Gjykata e konsideron më të përshtatshme të ketë parasysh këtë fakt teksa shqyrton kërkesën e ankuesve për dëm jomonetar.

201. Në lidhje me kërkesat e ankuesve të parë dhe të dytë për huan e marrë në bankën e tyre, Gjykata nuk dallon ndonjë lidhje rastësore midis shkëljes së konstatuar dhe dëmit monetar të pretenduar; për këtë arsye e rrëzon kërkesën.

2. Dëmi jomonetar

202. Gjithashtu, ankuesit kërkuan EUR 100,000 secili për dëmin jomonetar, duke pretenduar se veprimet e autoriteteve u kishin shkaktuar atyre vuajtje morale serioze. Ata parashtruan se një sërë faktorësh duhej të merreshin në konsideratë, të tillë si: irritimi dhe ankthi, që buronin nga fakti i të qenit dëshmitarë të pafuqishëm në abuzimet e kryera nga autoritetet shqiptare dhe nga pamundësia për të parandaluar shembjen e paligjshme të pronave të tyre, si edhe gjendja e tejzgjatur e ankthit të shkaktuar nga mosdijenja nëse do të mund të merrnin ndonjëherë ndonjë kompensim. Gjithashtu, ata e kthyen vëmendjen te kërkuësit e parë dhe të dytë, të cilët kishin qenë investitorët në Rezidencën Jon dhe kishin qenë të detyruara ta mbyllnin kompaninë e tyre në fund të vitit 2015.

203. Qeveria u parashtroi argumentet e tyre si të pabazuara në fakte dhe të dhëna. Kërkuësit nuk paraqitën ndonjë të dhënë, qoftë të drejtpërdrejtë ose jo të drejtpërdrejtë për të provuar se kishin vuajtur dëme ndaj biznesit ose shëndetit mendor. Kërkuësit po ashtu nuk kishin mundur të shfrytëzonin mjetet e brendshme dhe kishin abuzuar me të drejtën e tyre për t'u ankuar.

204. Gjykata rrëzon kundërshtimin e qeverisë për mosshfrytëzimin e mjeteve të brendshme (*shih paragrafin 194 më sipër*). Edhe pse Gjykata nuk i ka pranuar kërkesat në tërësi, ajo pranon se kërkuessit kanë vuajtur dëm jomonetar, i cili nuk mund të kompensohet vetëm me gjetjet e shkeljeve. Sipas kësaj arsyeje, duke bërë përllogaritjet e saj mbi bazën e barazisë, Gjykata i akordon secilit prej kërkuessve nr. 3–19, në shtojcë EUR 13,000 për dëmin jomonetar, për vuajtjen dhe ankthin e përjetuar si rezultat i shkeljeve sipas nenit 6§1, nenit 8 dhe nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës. Gjithashtu, duke bërë përllogaritjet në bazë barazie, Gjykata i akordon secilit prej ankuesve të parë dhe të dytë, EUR 7,800 për dëm jomonetar për vuajtjen dhe ankthin e kaluar si rezultat i shkeljeve sipas nenit 6§1 dhe nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

B. Kostot dhe shpenzimet

205. Kërkuessit parashtruan kërkesat e mëposhtme për kostot dhe shpenzimet:

i. 11,409,852.52 lekë për tarifat e gjykatës për fillimin e procedimeve gjyqësore të brendshme për kërkuessin e parë, i cili në emër të të gjithë kërkuessve pagoi tarifat e gjykatës;

ii. 9,600 euro për kërkuessit M. Hanxhari, T. Pojani, G. Calliku, M. Mecaj, E. Durolli, B. Rakipaj, P. Rakipaj, A. Deromemaj (1,200 euro secili), për kostot dhe shpenzimet e bëra në nivel vendës (pagesa bërë avokatit të tyre në procedime përpara gjykatave vendëse);

iii. Për kostot dhe shpenzimet e shkaktuara gjatë procedimeve përpara Gjykatës. Më 3 maj 2017, kërkuessit parashtruan kërkesa shtesë për kostot dhe shpenzimet e shkaktuara në Gjykatë, si më poshtë: 2,582.63 euro për shpenzimet e avokatit për pjesëmarrjen e tyre në seancën e datës 23 maj 2017 dhe 1,500 euro për përgatitjen e raportit shtesë të ekspertit, të paraqitur më 3 maj 2017.

206. Qeveria parashtrroi që kostot ligjore të procedimeve të brendshme të paguheshin nga pala e humbur në këto procedime, shteti shqiptar. Duke qenë se procedimet e brendshme ishin ende pezull, pavarësisht kërkesave të pabazuara dhe abuzive, kërkesat ishin të nxituara përderisa procedimet në Gjykatën e Lartë ishin ende të papërfunduara. Në lidhje me kostot dhe shpenzimet e bëra në Gjykatë, këto ishin të ekzagjeruara, spekulative dhe jo domosdoshmërisht të bëra. Qeveria parashtrroi se kërkuessit nuk kishin paraqitur fatura të detajuara, siç parashikohet nga autoritetet e taksave në përputhje me ligjin e brendshëm.

207. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, një kërkuess ka të drejtën të rimbursohet për kostot dhe shpenzimet për aq sa është provuar se këto kanë ndodhur faktikisht dhe bazuar në nevojë dhe janë të arsyeshme sipas kuantit (*shih, për shembull, Gjyli, cituar më sipër, §72*). Në këtë pikë, rregulla 60 §§2 dhe 3 i Rregullores së Gjykatës pohon se kërkuessit duhet të bashkëngjisin me kërkesat e tyre për kompensim të drejtë “çdo dokument respektiv mbështetës”, në mungesë të së cilës Gjykata “mund të kundërshtojë pretendimet në tërësi ose pjesërisht”.

208. Gjykata vëren se gjykata vendëse u akorduan të gjithë kërkuessve kosto dhe shpenzime në lidhje me tarifat gjyqësore për nisjen e procedimeve gjyqësore të brendshme dhe përfaqësimin e tyre në gjykatat e brendshme (*shih paragrafët 39 dhe 41 më sipër*). Gjithsesi, në lidhje me tarifat gjyqësore për fillimin e procedimeve gjyqësore të brendshme, Gjykata akordon për kërkuessit EUR 84,500. Në lidhje me kostot, Gjykata e mendon të arsyeshme të akordojë EUR 9,600 për kërkuessit M. Hanxhari, T. Pojani, G. Calliku, M. Mecaj, E. Durolli, B. Rakipaj, P. Rakipaj, A. Deromemaj, së bashku. Më pas, u takon gjykatave shqiptare, në rast se ato e gjykojnë si të përshtatshme, për të marrë në konsideratë akordimet e Gjykatës (*shih mutatis mutandis, Silva Barreira Júnior, cituar më sipër, §40*).

209. Në lidhje me kostot dhe shpenzimet e realizuara përpara Gjykatës, Gjykata nuk mund të pranojë sugjerimin e qeverisë që të kërkohej faturat e miratuara zyrtarisht nga autoritetet e taksave: nuk ekziston një detyrim i tillë sipas Konventës, nuk i takon kësaj Gjykate që të rregullojë marrëdhënien midis një taksapaguesi dhe shtetit (*shih Deljorgji kundër Shqipërisë, nr. 6858/11, §100, 28 prill 2015*).

Gjykata nuk ka asnjë arsye të dyshojë se kërkuessit kanë pasur shpenzime përpara Gjykatës përderisa ajo ka një faturë e cila përmban në mënyrë të detajuar numrin e orëve të faturuara dhe normën korresponduese për orë. Megjithatë, Gjykata mendon se shpenzimet e bëra gjatë procedimeve të Konventës nuk ishin të arsyeshme sipas *kuantit*. Duke bërë përllogaritjet e saj bazuar

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

në informacionet në dosjen e çështjes, Gjykata e konsideron si të arsyeshme të akordojë 18,000 euro për kostot dhe shpenzimet ligjore përpara Gjykatës sipas të gjithë zërave (shih *Mullai dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (kompensim i drejtë: po pushohet), nr. 9074/07, §18, 18 tetor 2011).

C. Interesi i vonuar

210. Gjykata e konsideron si të arsyeshme që norma e interesit të vonuar të bazohet në normën marginale të huas të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës i duhen shtuar pikë tre për qind.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. Vendos të bashkojë meritat e ankesave sipas nenit 13, së bashku me nenet 6 dhe nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës për të gjithë kërkuesit dhe së bashku me nenin 8 të konventës për kërkuesit nr. 3–19 të listuar në shtojcë, kundërshtimet e qeverisë për mosshfrytëzim të mjeteve vendëse dhe pushimin e tyre.

2. Deklaron të pranueshëm ankesat në lidhje me nenet 6§1 dhe nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës për të gjithë kërkuesit, dhe ankesat në lidhje me nenin 8 të Konventës në lidhje me ankuesit 3–19 në listën e shtojcës, si edhe mungesën e mjetit efikas të lidhur me to.

3. Deklaron pjesën e mbetur të kërkesës të papranueshme.

4. Gjykon se është shkelur neni 13 së bashku me nenin 6§1 të Konventës.

5. Gjykon se është shkelur neni 6§1 i Konventës.

6. Gjykon se është shkelur neni 8 i Konventës, për kërkuesit nr. 3–19 sipas listës në shtojcë, në lidhje me konfiskimin e godinës.

7. Gjykon se është shkelur neni 13 së bashku me nenin 8 të Konventës në lidhje me kërkuesit 3–19 sipas listës në shtojcë, për sa i përket konfiskimit të godinës.

8. Gjykon se nuk është e nevojshme të shqyrtohet ankesa sipas nenit 8 mëveçantë dhe së bashku me nenin 13 të Konventës në lidhje me shpronësimin dhe shembjen e godinës.

9. Gjykon se është shkelur neni 1 i protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me konfiskimin e godinës.

10. Gjykon se është shkelur neni 13 së bashku me nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës, në lidhje me konfiskimin e godinës.

11. Gjykon se është shkelur neni 13 së bashku me nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës, në lidhje me shpronësimin dhe shembjen e godinës.

12. Gjykon se është shkelur neni 1 i protokollit nr. 1 të Konventës, në lidhje me shpronësimin dhe shembjen e godinës.

13. Gjykon:

a) Se shteti i paditur duhet t'u paguajë kërkuesve, brenda tre muajve nga data kur vendimi bëhet i formës së prerë në përputhje me nenin 44§2 të Konventës, shumat e mëposhtme, të cilat duhet të konvertohen në monedhën e shtetit të paditur në normën e zbatueshme në datën e shlyerjes:

i. 13,098,600 euro (trembëdhjetë milionë e nëntëdhjetë e tetë mijë e gjashtëqind euro) për të gjithë kërkuesit, plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme, në lidhje me dëmin monetar;

ii. 13,000 euro (trembëdhjetë mijë euro) për secilin prej kërkuesve me nr. 3–19 të listuar në shtojcë, plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme në lidhje me dëmin jomonetar;

iii. 7,800 euro (shtatë mijë e tetëqind euro) për kërkuesin e parë dhe të dytë mëveçantë, plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme, për dëmin jomonetar;

iv. 84,500 euro (tetëdhjetë e katër mijë e pesëqind euro) për të gjithë kërkuesit, së bashku, plus çdo taksë që mund të jetë e taksueshme, për kostot dhe shpenzimet e shkaktuara në gjykatat vendëse (tarifa e taksës);

v. 9,600 euro (nëntë mijë e gjashtëqind euro) për kërkuesit M. Hanxhari, T. Pojani, G. Calliku, M. Mecaj, E. Durolli, B. Rakipaj, P. Rakipaj, A. Deromemaj, së bashku, plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme, për kostot dhe shpenzimet e shkaktuara në gjykatat e brendshme (tarifat e avokatëve);

vi. 18,000 euro (tetëmbëdhjetë mijë euro) për të gjithë kërkuesit, së bashku, plus çdo taksë që

Vëllimi II, 2015-2019

mund të jetë e tarifueshme për kërkuesit, për kostot dhe shpenzimet e shkaktuara në Gjykatë;

b) Se, që nga përfundimi i periudhës së mësipërme tremujore deri në shlyerjen e interesit të thjeshtë do të jetë e pagueshme në shumat e mësipërme, në normën e barabartë me normën marginale huadhënëse të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së vonesës plus pikë tre për qind;

14. Pushon pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesve për kompensim të drejtë.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim, më 11 janar 2018, sipas rregullës 77§§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Abel Campos Linos Alexandre Sicilianos

Regjistruues

Kryetar

Shtojcë 1

	Emri, mbiemri	Viti i lindjes	Kombësia	Vendbanimi
1	Xhuvi Sharxhi	1961	shqiptar	Tiranë
2	Xhafer Isufi	1948	shqiptar	Tiranë
3	Arben Basha	1969	shqiptar	Tiranë
4	Gerti Calliku	1976	shqiptar	Tiranë
5	Valbona Calliku	1976	shqiptare	Tiranë
6	Abdul Deromemaj	1939	shqiptar	Vlorë
7	Eduard Durolli	1947	shqiptar	Vlorë
8	Ilonka Hanxhari	1955	shqiptare	Tiranë
9	Mihallaq Hanxhari	1955	shqiptar	Tiranë
10	Erinda Ballanca	1973	shqiptare	Tiranë
11	Vullnet Kacorri	1971	shqiptar	Vlorë
12	Klima Kapidani	1956	shqiptare	Tiranë
13	Mimoza Mecaj	1962	shqiptare	Tiranë
14	Teri Pojani	1961	shqiptar	Tiranë
15	Baki Rakipaj	1963	shqiptar	Vlorë
16	Pano Rakipaj	1968	shqiptar	Vlorë
17	Giuliano Schenetti	1946	italian	Toano
18	Etnik Sopoti	1969	shqiptar	Tiranë
19	Dorina Ylli	1986	shqiptar	Tiranë

SEKSIONI I DYTË
“EGLANTINA BAKIU DHE TË TJERËT KUNDËR SHQIPËRISË
DHE 16 KËRKESA TË TJERA”³⁵
(kërkesa nr. 43928/13)

VENDIM
(shih listën bashkëngjitur)

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur më 10 prill 2018, si një dhomë, e përbërë nga:

Robet Spanno, kryetar
Paul Lemmens
Ledi Bianku
Nebojša Vučinić
Valeriu Grițco
Jon Fridrik Kjølbro
Stéphanie Mourou-Vikström, gjyqtarë
dhe Stanley Naismith, regjistrar i seksionit,

Duke pasur parasysh kërkesat e mësipërme të listuara në tabelën bashkëngjitur dhe të paraqitura në data të ndryshme, të cilat jepen në vijim,

Duke pasur parasysh vërejtjet e paraqitura nga Qeveria e paditur, si edhe vërejtjet e paraqitura nga kërkuessit si përgjigje ndaj të parave,

Pasi ka diskutuar, vendos si më poshtë:

FAKTET

1. Çështja filloi më 30 prill 2013 me shtatëmbëdhjetë kërkesa (43928/13, 43934/13, 44107/13, 44132/13, 44136/13, 44140/13, 44147/13, 44150/13, 44152/13, 44153/13, 44522/13, 44526/13, 44535/13, 44542/13, 44548/13, 44611/13 dhe 44632/13) kundër Republikës së Shqipërisë, paraqitura në Gjykatë mbështetur në nenin 34 të Konventës për Mbrotjtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga tridhjetë e pesë shtetas shqiptarë.

2. Kërkuessit u përfaqësuan nga z. D. Matlija dhe z. T. Alexandridis, dy avokatë të cilët ushtrojnë profesionin në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj, zj. A. Hicka, nga Avokatura e Shtetit.

A. Rrethanat e çështjes

3. Faktet e çështjes, e paraqitura nga palët, mund të përmbliidhen si më poshtë.

4. Kërkuessit, detajet personale të të cilëve paraqiten në tabelën bashkëngjitur, janë shtetas shqiptarë. Ata janë grupuar sipas familjes ku bëjnë pjesë.

1. Konteksti përkatës

5. Gjatë periudhës komuniste, familjet jetonin në banesa shtetërore, mbështetur në marrëveshje qiraje. Banesat private, të cilat kaluan në pronësi të Shtetit sipas legjislacionit për shtetëzimin, iu dhanë nga qeveria komuniste familjeve të tjera, të cilat, në atë kohë, si rregull, punonin për institucionet shtetërore. Në të tilla raste, autoritetet vendore lëshonin autorizime për zënie e banesës, të cilat kishin fuqinë të garantonin të drejtën për qiramarrjen e një apartamenti (qiramarrje e sigurt). Marrëveshja e qiramarrjes së sigurt lidhej midis qiramarrësve dhe Ndërmarrjes Komunale për Strehimin në Banesat Shtetërore (Ndërmarrja e Strehimit).

³⁵ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare nr. 141*. Tiranë, 2018. f. 9511

6. Në vitin 1992, pas rënies së regjimit komunist, akti për privatizimin e banesave shtetërore parashikonte privatizimin e të gjitha banesave shtetërore në interes të familjeve që i kishin zënë ato. Nuk ekzistonte asnjë dispozitë për privatizimin e banesave private, të cilat ishin shtetëzuar dhe ishin zënë nga qiramarrësit (shih më poshtë “Akti për privatizimin e banesave shtetërore” për informacione të detajuara).

7. Në vitin 1993, hyri në fuqi akti për rikthimin dhe kompensimin e pronave. Ish-pronarëve ose trashëgimtarëve të tyre iu dha e drejta të kërkonin rikthimin e pronave të shpronësuara ose të shtetëzuara, si edhe kompensim. Rikthimi i banesave të zëna nga qiramarrësit nuk kishte ndikim mbi marrëveshjet e qiramarrjes së sigurt, tashmë e finalizuar, e cila mbetej nën kontrollin e ligjit (shih më poshtë seksionin mbi “Akti i pronave 1993” për informacion të detajuar).

8. Në vitin 2004 dhe 2006, legjislatura nxori një afat kohor brenda të cilit qiramarrësit duhej të lironin banesat, të cilat i ishin rikthyer ish-pronarëve. Dispozitat e sipërpërmendura u rrëzuan nga Gjykata Kushtetuese në vitin 2005 dhe 2007, respektivisht (shih më poshtë vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr. 26/05 dhe 11/07 për informacione të detajuara).

2. Rrethanat e kërkesave

9. Kërkuesit jetonin si qiramarrës prej shumë vitesh (prej njëzet e një deri në gjashtëdhjetë e shtatë vjet) në njësitë e banimit, të cilat pas rënies së komunizmit iu ishin rikthyer ish-pronarëve. Kërkuesit e kishin paguar qiranë e kontrolluar nga Shteti në mbështetje të ligjit vendës (shih më poshtë “Ligji përkatës vendës”).

10. Më 1 gusht 2012, Qeveria lëshoi një akt normativ me anë të të cilit urdhëronte qiramarrësit të lironin banesat, që iu ishin rikthyer ish-pronarëve (“Akti normativ 2012”).

11. Më 13 shtator 2012, Parlamenti miratoi një ligj i cili mbështeste aktin normativ të vitit 2012.

12. Më 20 gusht 2012, Shoqata e Qiramarrësve në Shtëpitë Shtetërore ish-Pronë Private (“Shoqata”) kundërshtoi kushtetut-shmërinë e aktit normativ të vitit 2012.

13. Më 31 tetor 2012, Gjykata Kushtetuese nuk pranoi ankesën kushtetuese të Shoqatës dhe e shpalli aktin normativ të vitit 2012 kushtetues. Vendimi i arsyetuar u bë publik më 6 shkurt 2013 (shih seksionin më poshtë “Procedimet e brendshme” në “Aktin normativ të vitit 2012”, për informacione të detajuara).

14. Sipas aktit normativ të vitit 2012, ndaj kërkuesve ishin lëshuar urdhra për nxjerrjen e tyre jashtë, si edhe urdhra gjyqësorë për zbatim të vendimit.

15. Më 12 dhjetor 2012, Shoqata dhe 638 qiramarrës, duke përfshirë të gjithë kërkuesit, i drejtuan një peticion Këshillit të Ministrave, ku pretendonin se akti normativ i vitit 2012 nuk parashikonte masa efikase për garantimin e banesave për ata. Më tej, ata i kërkonin autoriteteve të shtynin nxjerrjen e tyre nga banesat deri pas pushimeve të Krishtlindjeve. Në fund të letrës shkruhej: “kërkuesit, disa anëtarë të Shoqatës së Qiramarrësve në Banesat Shtetërore ish-Pronë Private”. Këshilli i Ministrave nuk dha asnjë përgjigje.

16. Asnjë nga kërkuesit nuk zotëronte ndonjë pronë të paluajtshme ose ndonjë banesë tjetër alternativ në momentin kur u lëshuan urdhrat ndaj tyre për nxjerrjen jashtë dhe vendimet e gjykatës për zbatimin e urdhrave. Statusi ekonomik i kërkuesve përshkruhet shkurtimisht në shtojcën 1 në vijim.

17. Në vitin 2013 dhe 2014, Banka Kombëtare Tregtare (“Banka”) (shih për më shumë informacion në seksionin më poshtë “Akti normativ 2012”) lidhi marrëveshje për hua me zero interes me shtatë familje, më konkretisht Bakiu (kërkesa nr. 43928/13), Toqi (kërkesa nr. 43934/13), Kovaci (kërkesa nr. 44132/13), Ilirjan Subashi (kërkesa nr. 44153/13), Paja (kërkesa nr. 44535/15), Vladimir Dhimitri (kërkesa nr. 44611/13) dhe Kadareja (kërkesa nr. 44632/13), respektivisht më 11 shtator 2013, 28 qershor 2013, 20 mars 2013, 2 gusht 2013, 25 mars 2014, 24 qershor 2013 dhe 23 maj 2013, për disbursimin e huave me shumat prej 37,000 euro (EUR), 40,700 euro; 28,260 euro; 31,500 euro; 25,440 euro; 40,700 euro; dhe 18,000 euro, respektivisht.

18. Kërkesat për huan me interes zero të paraqitura nga familjet Batku (kërkesa nr. 44107/13), Xhillari (kërkesa nr. 44147/13), Vincani (kërkesa nr. 44150/13), Spahiu (kërkesa nr. 44522/13) dhe

Fikaj (kërkesa nr. 44548/13) u refuzuan nga Banka me arsyetimin se nuk përmbushnin kërkesat e saj për marrjen e një huaje.

19. Familjet Reci (kërkesa nr. 44526/13) dhe Lulzim Dhimitri (kërkesa nr. 44542/13) u klasifikuan si “të pastrehë”, por nuk mundën të plotësonin dokumentacionin e nevojshëm për marrjen e një huaje. Autoritet nuk patën informacione të tjera në lidhje me tri familjet e tjera, më konkretisht Meta (kërkesa nr. 44136/13), Nikolla (kërkesa nr. 44140/13) dhe Bujar Subashi (kërkesa nr. 44152/13).

3. Situatat individuale të kërkuësve

20. Duke qenë se në dosje mungonin informacione në lidhje me situatat individuale të kërkuësve në kohën e komunikimit e çështjes Qeverisë, Gjykata i kërkoj kërkuësve të paraqisnin informacione faktike për sa i përket: përmasës së banesës, vlerës së përlogaritur të banesës, vendndodhjes së banesës, qirasë mujore të paguar, qirasë mesatare mujore dhe fitimeve të tyre mujore. Në vijim, atyre iu kërkuar të informonin Gjykatën nëse ishin zbatuar urdhrat për nxjerrjen nga banesa. Gjithashtu, atyre iu kërkuar të jepnin informacion në lidhje me situatën e tyre të strehimit në atë kohë dhe për mënyrën se si ata synonin të gjenin akomodim afatgjatë.

21. Vetëm disa prej kërkuësve u përgjigjën me shkrim, duke dhënë disa nga informacionet e kërkuara nga Gjykata. Informacionet e detajuara gjenden në shtojcën 2 në vijim.

Në përgjigje të pyetjes së Gjykatës nëse ishin zbatuar urdhrat për nxjerrjen nga banesa, vetëm familjet Bakiu (kërkesa nr. 43928/13), Reci (kërkesa nr. 44526/13) dhe Paja (kërkesa nr. 44535/13) paraqitën dokumente të përmbartimit, sipas së cilave dy familjet e para ishin nxjerrë nga banesat më 30 janar 2013, ndërsa familja Paja ishte nxjerrë më 12 shkurt 2013. Kërkuësit e tjerë nuk paraqitën dokumente të përmbartimit të cilat tregonin datën e saktë të nxjerrjes së tyre nga godina.

Ankuesit paraqitën në Gjykatë, midis të tjerash, si më poshtë:

Kërkuësit që i përkisnin familjes Bakiu (kërkesa nr. 43928/13) parashtuan se ishte marrë një hua me 0% interes nga mbesa e tyre, e cila nuk ishte anëtare e familjes, duke qenë se nuk ishin përmbushur kërkesat e Bankës për marrjen e një huaje. Në vijim, ata kishin blerë një apartament, ku edhe jetonin në kohën e parashtimit.

Kërkuësit që i përkisnin familjes Bujar Subashi (kërkesa nr. 44152/13) parashtuan se ishte marrë një hua me 0% interes, por ata nuk kishin mundur ta përdornin atë. Në vend të kësaj, disa nga anëtarët e familjes kishin marrë me qira një apartament; anëtarët e tjerë u strehuan nga të afërmit e tyre.

Kërkuësit, të cilët i përkisnin familjes Ilirjan Subashi (kërkesa nr. 44153/13) kishin marrë një hua me 3% interes nga Bashkia e Tiranës. Duke qenë se huaja nuk ishte e mjaftueshme, ata ishin të detyruar të kërkonin ndihmën e një personi tjetër për të marrë një hua tjetër nga banka. Rezultoi se kërkuësit blenë një apartament, ku edhe jetonin gjatë kohës së parashtimit.

Kërkuësi z. Reci (kërkesa nr. 44526/13) kishte marrë me qira një apartament dhe e kishte të pamundur të merrte një hua nga Banka, sepse nuk përmbushte kërkesat përkatëse.

Kërkuëses Paja (kërkesa nr. 44535/13) iu dha një hua me 0% interes. Rezultoi se ajo kishte blerë një apartament, ku edhe po jetonte gjatë kohës së parashtimit.

Kërkuësit, të cilët i përkisnin familjes Lulzim Dhimitri (kërkesa nr. 44542/13) kishin marrë me qira një apartament në kohën e parashtimit, sepse ata nuk përmbushnin kërkesat e Bankës për të marrë një hua.

Kërkuësit, të cilët i përkisnin familjes Fikaj (kërkesa nr. 44548/13) kishin marrë një apartament me qira në kohën e parashtimit. Kërkesat e tyre për një hua me interes 0% dhe strehim social ishin rrëzuar nga autoritetet, sepse nuk kishin përmbushur kërkesat përkatëse.

Kërkuësit, të cilët i përkisnin familjes Kadareja (kërkesa nr. 44632/13) kishin marrë një hua me 0% interes. Në vijim, ata kishin blerë një apartament, ku edhe jetonin gjatë kohës së parashtimit.

22. Kërkuësit e tjerë informuan përfaqësuesit e tyre ligjorë se ishin strehuar nga të afërmit, shpesh në shtëpi ku ishin shumë ngushtë. Ata u shprehën se për shkak të varfërisë, nuk kishin mundësi të siguronin strehim alternativ për veten dhe familjet e tyre, përveç garantimit të strehimit social.

B. Ligji dhe praktika përkatëse vendëse

1. Kushtetuta e Shqipërisë

23. Neni 59 i Kushtetutës parashikon, midis të tjerash, se Shteti, brenda fuqive të tij kushtetuese dhe mjeteve të disponueshme, si edhe me qëllimin për të ndihmuar industrinë dhe sipërmarrjen private, ka për qëllim të përmbushë nevojat për strehim të qytetarëve të tij. Më tej, ai parashikon se përmbushja e objektivave socialë nuk mund të kërkohej në mënyrë të drejtpërdrejtë me anë të gjykatave. Është ligji ai i cili përcakton kushtet, si edhe masën sipas së cilës një person mund të kërkojë realizimin e këtij objekti.

24. Neni 101 i Kushtetutës autorizon Këshillin e Ministrave të nxjerrë akte normative në rastet e nevojës dhe të urgjencës. Aktet normative përmbajnë masat paraprake. Ato duhet të miratohen nga Parlamenti në mënyrë që të kenë fuqinë e ligjit.

25. Dispozita të tjera në periudhën konkrete parashikojnë si më poshtë:

Neni 17

“1. Kufizime të të drejtave dhe lirive të parashikuara në këtë Kushtetutë mund të vendosen vetëm me ligj për një interes publik ose për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve. Kufizimi duhet të jetë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë.

2. Këto kufizime nuk mund të cenojnë thelbin e lirive dhe të të drejtave dhe në asnjë rast nuk mund të tejkalojnë kufizimet e parashikuara në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut.”

Neni 122

“1. Çdo marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar përbën pjesë të sistemit të brendshëm juridik pasi botohet në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë. Ajo zbatohet në mënyrë të drejtpërdrejtë, përveç rasteve kur nuk është e vetëzbatueshme dhe zbatimi i saj kërkon nxjerrjen e një ligji. Ndryshimi, plotësimi dhe shfuqizimi i ligjeve të miratuara me shumicën e të gjithë anëtarëve të Kuvendit për efekt të ratifikimit të marrëveshjeve ndërkombëtare bëhet me të njëjtën shumicë.

2. Një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj ka epërsi mbi ligjet e vendit që nuk pajtohen me të.

3. Normat e nxjerra prej një organizate ndërkombëtare kanë epërsi, në rast konflikti, mbi të drejtën e vendit, kur në marrëveshjen e ratifikuar nga Republika e Shqipërisë për pjesëmarrjen në atë organizatë, parashikohet shprehimisht zbatimi i drejtpërdrejtë i normave të nxjerra prej asaj.”

Neni 131

“Gjykata Kushtetuese vendos, për:

a) pajtueshmërinë e ligjit me Kushtetutën ose me marrëveshjet ndërkombëtare, siç parashikohet në nenin 122;

...

c) pajtueshmërinë e akteve normative të organeve qendrore dhe vendore me Kushtetutën dhe me marrëveshjet ndërkombëtare;

...

f) gjykimin përfundimtar të ankesave të individëve për shkeljen e të drejtave të tyre kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e këtyre të drejtave.”

Neni 134 §§1 (f) dhe 2

“1. Gjykata Kushtetuese vëhet në lëvizje me kërkesë të:

...

f) partive politike dhe organizatave të tjera;

g) individëve.

2. Subjektet e parashikuara në paragrafin e parë, shkronjat ... “f” dhe “g” mund të bëjnë kërkesë vetëm për çështje që lidhen me interesat e tyre.”

2. Kodi i Procedurës Civile (KPC)

26. Sipas nenit 609 të KPC-së, një debitor mund të kërkojë te gjykatat vendëse të marrë një titull ekzekutiv, i deklaruar i pavlefshëm, ose ku të deklarohet se detyrimi nuk ekziston ose se ekziston në një shumë më të vogël, ose se më vonë ka pushuar së ekzistuari.

27. Sipas nenit 610 të KPC-së, palët mund të ankohen në një gjykatë për një akt ose për mosveprimin e një përmbaruesi brenda pesë ditëve nga akti konkret ose për neglizhencë.

28. Neni 611 i KPC-së parashikon se apelimi përpara gjykatës ndaj veprimeve ose mosveprimeve të përmbaruesit nuk kishte asnjë efekt pezullues ndaj ekzekutimit. Ekzistonte e drejta për t'u ankuar ndaj vendimit të gjykatës.

3. *Akti për privatizimin e njësive shtetërore të banimit (ligji nr. 7652, i datës 23 dhjetor 1992, i ndryshuar)*

29. Akti kishte për qëllim të privatizonte njësitet shtetërore të strehimit dhe të krijonte një treg të lirë për strehimin, duke iu mundësuar qiramarrësve të ktheheshin në këtë mënyrë në pronarë. Familjet, të cilat jetonin në apartamentet shtetërore, sipas marrëveshjes së qirasë, mund t'i blinin ato apartamente dhe të bëheshin pronarë pasi të përmbushnin një veprimesh, si për shembull, pagesa e çmimit të plotë të privatizimit dhe regjistrimi i pronës në zyrën përkatëse për regjistrimin e tokës.

30. Seksioni 16 i aktit parashikonte që qytetarët e pastrehë kishin të drejtën të merrnin hua nga institucionet financiare për të zgjidhur nevojat e tyre për strehim. Pagesat e interesave do të mbuloheshin nga Shteti me anë të Entit Kombëtar të Banesave (EKB).

Seksioni 19 parashikonte se qiraja për njësitet e strehimit, të cilat më herët kishin qenë pronë private, do të liberalizoheshin nga muaji dhjetor 1995.

Seksioni 21 parashikonte se njësitet shtetërore të strehimit, të cilat më herët kishin qenë pronë private, nuk u privatizuan sipas aktit.

Seksioni 25 parashikonte se Shteti do të garantonte banesa me qira, të cilat do të ndërtoheshin në të ardhmen, për, *inter alia*, qiramarrësit [të cilët duhej të lironin njësinë e banimit në mënyrë që ajo t'i rikthehej ish-pronarit], të cilët jetonin në banesa që i përkisnin ish-pronarëve.

Vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr. 11/93

31. Në vendimin nr. 11, të datës 27 gusht 1993, Gjykata Kushtetuese vendosi, *inter alia*, se nuk kishin rezultuar diskriminime nga prania e dy kategorive të qiramarrësve, sipas parashikimit të ligjit vendës. Vendimi, për sa ka të bëjë me situatën, parashikon si më poshtë:

“Gjykata [Kushtetuese] vëren se [akti për privatizimin e njësive shtetërore të banimit] dhe [akti për rikthimin dhe kompensimin e pronave] kontrollojnë problemet për privatizimin e njësive shtetërore të banimit dhe të rikthimit të pronave ish-pronarëve ose problemet për kompensimin e tyre.

Sipas të dy ligjeve, qiramarrësit e njësive shtetërore të banimit kanë të drejtën t'i marrin ato në pronësi private në përputhje me kushtet e parashikuara në ligj. Për të zgjidhur nevojat e tyre për strehim, qiramarrësit e banesave të cilat i janë rikthyer ish-pronarëve iu është dhënë e drejta të marrin hua nga institucionet financiare, pagesat e interesit të cilave... duhet të mbulohen nga Shteti, ashtu siç parashikohet shprehimisht në seksionin 16 të aktit, ose ndryshe, duhet të strehohen si qiramarrës në njësitet e banimit që do të ndërtohen nga Shteti sipas seksionit 25 të po këtij akti.

Zgjidhjet e ndryshme për problemet e strehimit, të cilat përfshijnë këto kategori qiramarrësish, nuk lindin nga ndonjë lloj diskriminimi midis tyre, por janë rezultat i statuseve të ndryshme që gëzojnë ata: të parët janë qiramarrësit e njësive shtetërore të banimit, të dytët janë qiramarrësit e banesave të cilat i janë rikthyer ish-pronarëve.”

4. *Akti për rikthimin dhe kompensimin e pronave (ligji nr. 7698 i datës 15 prill 1993, i ndryshuar nga ligjet nr. 7736 dhe 7765 të vitit 1993, ligjet nr. 7808 dhe 7879 të vitit 1994, ligji nr. 7916 i vitit 1995 dhe ligji nr. 8084 i vitit 1996 dhe i shfuqizuar nga ligji nr. 9235 i datës 29 korrik 2004, dhe i ndryshuar nga ligji nr. 9388 i vitit 2005 dhe ligji nr. 9583 i vitit 2006) (akti i pronës)*

32. Sipas aktit të pronës, ish-pronarët e pronave, të shpronësuar nga regjimi i kohës dhe trashëgimtarët e tyre ligjorë kishin të drejtën të kërkonin pronësinë ndaj pronave fillestare. Me caktimin e pronësisë, ata do të kishin të drejtën ose t'u jepej prona fillestare e paluajtshme ose t'u jepej kompensim në një nga format e parashikuara në ligj.

Parashikime të tjera nga akti i pronës janë pasqyruar më poshtë.

a) Akti i pronës i vitit 1993

33. Dispozita përkatëse e aktit të pronës i vitit 1993 parashikonte:

Seksioni 14

“Marrëdhënia midis qiramarrësve dhe ish-pronarëve, të cilët bëhen pronarë, në bazë të këtij ligji, do të drejtohet nga [akti për privatizimin e njërive shtetërore të banimit].

Në rast se... ish-pronari i garanton qiramarrësit strehim brenda së njëjtës zonë administrative lokale, me një sipërfaqe e cila është në përputhje me normat e strehimit në fuqi, ... qiramarrësi do të jetë i detyruar të lirojë banesën.

Shteti është i detyruar të zgjidhë nevojat për strehim të qiramarrësve aktual në përputhje me normat aktuale të strehimit, duke i dhënë prioritet familjeve me mjete të kufizuara financiare.

Sipas kërkesës së tyre, ish-pronarët mund të kompensohen në një nga format e përcaktuara në këtë ligj.”

b) Akti i pronës 2004

34. Për sa ka të bëjë me situatën, akti i pronës i vitit 2004, i cili zëvendëson aktin e pronës të vitit 1993, parashikonte:

Seksioni 9

“Pronat të cilat janë prona të ish-pronarëve duhet të lirohen nga qiramarrësi(t) brenda tre vjetësh. Qiramarrësit do të vijnë të paguajnë qiranë e përcaktuar nga Këshilli i Ministrave për dy vjet pas hyrjes në fuqi të këtij akti. Këshilli i Ministrave do të jetë përgjegjës për strehimin e qiramarrësve të pastrehë duke garantuar një banesë me një qira të ulët, një hua me interes të ulët ose një banesë, qiraja e së cilës mbulohet nga Shteti.”

Vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr. 26/05

35. Në vendimin e saj nr. 26, të datës 2 nëntor 2005, Gjykata Kushtetuese rrëzoi seksionin 9 (1) të aktit të pronës së vitit 2004. Ajo i dha rëndësi faktit se parashikimi në fjalë e kishte përkeqësuar statusin e qiramarrësve po të bëhej një krahasim me parashikimet që kishin ekzistuar përpara se të hynte në fuqi akti i pronës i vitit 2004. Kështu, u konstatua se ndryshimi në legjislacion nuk kishte respektuar parimin e sigurisë ligjore. Gjykata arriti në përfundimin se një kufizim në të drejtën e qiramarrësve për strehim nuk mund të justifikohet nga interesi publik në mbështetjen e të drejtave të ish-pronarëve për pronën.

c) Akti i pronës 2006

36. Në vijim të vendimit të Gjykatës Kushtetuese të cituar më sipër, në vitin 2006, legjislatura ndryshoi seksionin 9 të aktit të vitit 2004, si më poshtë:

Seksioni 9

“Pronat, të cilat janë pronë e ish-pronarëve dhe të cilat u lëshuan për qiramarrësit nga shteti përpara hyrjes në fuqi të [aktit për njësitë e shtetërore të strehimit], të cilat përdoren për nevoja strehimi, do të transferohen nën pronësinë e ish-pronarit(ve), në momentin kur përmbushet një nga kushtet e mëposhtme:

a) Nevojat për strehim të qiramarrësve janë përmbushur në çdo mënyrë tjetër të ligjshme;

b) Ish-pronari i garanton qiramarrësve një banesë, e cila ka një sipërfaqe jo më të vogël sesa banesa të cilën ata po përdorin dhe e cila është në një gjendje afërsisht të ngjashme dhe brenda së njëjtës zonë të njësisë administrative vendore, deri në momentin kur nevojat për strehim të qiramarrësve të përmbushen në një nga mënyrat e tjera të parashikuara nga ky seksion.

c) Qiramarrësit lidhin një kontratë qiraje me një institucion financiar, në zbatim të paragrafëve të parë dhe të dytë të seksionit 25 (3) të [programeve sociale për strehimin e banorëve të aktit për zonat urbane]”

...

4. Personat e pastrehë, të cilët janë qiramarrës në banesa që janë prona të ish-pronarëve dhe, të cilët nuk kanë lidhur kontratë qiraje në zbatim të nënparagrafit (c) të paragrafit të parë të këtij seksioni, ose të cilëve nuk iu është garantuar strehim në përputhje me nënparagrafët (a), (c) dhe (d), të paragrafit të parë të këtij seksioni, e humbasin të drejtën për të marrë në pronësi banesën, më 31 dhjetor 2008. Atyre do t’iu ofrohen programe për banesat sociale, sipas seksionit 4 të programeve sociale për strehimin e banorëve të aktit për zonat urbane. Ish-pronarit i jepet e drejta të marrë pronësinë e ligjshme të banesës, sipas titullit të tij ligjor.

5. Qiraja për banesat e zëna nga personat e pastrehë, sipas parashikimit të paragrafit 1 të këtij seksioni, indeksohet sipas të dhënave të INSTAT-it, bazuar në çmimin vjetor dhe rritjet e pagave. Qëllimi i tij është mbulimi i shpenzimeve të pronarit për mirëmbajtjen dhe miradministrimin e banesës...”.

Vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr. 11/07

37. Në vendimin nr. 11, të datës 4 prill 2007, Gjykata Kushtetuese rrëzoi seksionin 9 të aktit të pronës të vitit 2006. Ajo ndoqi të njëjtën linjë arsyetimi si në vendimin e saj nr. 26/05. Ajo rekomandonte se Këshilli i Ministrave duhej të paraqiste masa të reja legislative për të mbushur vakumin ligjor.

5. Akti normativ i vitit 2012

a) Prezantimi i aktit

38. Më 1 gusht 2012, Qeveria nxori aktin normativ për lirimin e pronave të ish-pronarëve, të cilat ishin zënë nga qiramarrësit. Do të nxirreshin nga banesat vetëm ata qiramarrës, emrat e të cilëve ishin transferuar në Bankë për të marrë një hua me interes zero për një periudhë 30-vjeçare për blerjen e një apartamenti. Lista e qiramarrësve të pastrehë në pritje për të marrë një hua do të hartohej nga EKB-ja dhe do të paraqitej në Bankë, më 5 shtator 2012. Afati për të liruuar vullnetarisht pronat u përcaktua data 1 nëntor 2012.

39. Në rastin kur një apartament nuk lirohej vullnetarisht brenda afatit kohor të parashikuar, EKB-ja, me anë të një njoftimi me shkrim të ish-pronarit, do të lëshonte një urdhër për nxjerrjen nga banesa, i cili do të konsiderohej një vendim i ekzekutueshëm sipas interpretimit të Kodit të Procedurës Civile. Më pas, EKB-ja do t'i kërkonte Gjykatës së Rrethit të lëshonte një vendim gjykatë për zbatimin e urdhrin për lirimin e apartamentit. Seksioni 3 përjashton pezullimin e ekzekutimit të vendimit të gjykatës për zbatimin e urdhrin.

40. Përveç huas me interes zero për një periudhë 30-vjeçare, seksioni 4 i aktit normativ parashikon, gjithashtu, strehimin social me qira, të ofruar nga këshillat bashkiakë dhe vendosjen e të moshuarve, të cilët nuk mund të kujdeseshin për veten ose të cilët nuk kishin mjetet për të paguar strehim social me qira, në shtëpitë e të moshuarve.

b) Opinioni i Avokatit të Popullit

41. Më 10 shtator 2012, Avokati i Popullit lëshoi një opinion publik në lidhje me aktin normativ të vitit 2012. Ai shprehu mendimin se boshllëku ligjor, i shkaktuar nga rrëzimi i seksionit 9, të aktit të pronës së vitit 2006, duhej të ishte plotësuar nga Parlamenti në vend që të plotësohej nga Qeveria; se nuk kishte pasur studime të detajuara në lidhje me statusin e familjeve të pastreha; se afatet kohore të përcaktuara nga akti normativ ishin jashtëzakonisht të shkurtra dhe nuk lejohej një pezullim i ekzekutimit, dhe se asnjë interes publik nuk justifikonte shkeljen e parimit të sigurisë ligjore. Së fundmi, ai arrinte në përfundimin se akti normativ i vitit 2012 nuk ishte në përputhje me Kushtetutën.

c) Sesioni parlamentar i datës 13 shtator 2012

42. Më 13 shtator 2012, Parlamenti shpalli miratimin e aktit normativ. Sipas të dhënave të seancës së po së njëjtës ditë, shumica e deputetëve të Parlamentit (“Deputetët”) pohuan se kishte 3,157 familje të cilat jetonin si qiramarrës në banesa të rikthyera ish-pronarëve, 1,000 prej të cilave kishin aplikuar për një hua në Bankë, nga të cilat 285 tashmë kishin marrë një hua. Programi që garantonte një hua me zero interes, çka nënkuptonte se pagesat e interesit do të mbulohehin nga Shteti, ekzistonte që prej vitit 2009.

43. Sipas deputetëve të opozitës, kalimi i aktit normativ ishte i nxituar dhe kërkonte diskutime të specializuara dhe më të gjera. Ata kërkonin që opinioni i Avokatit të Popullit të qarkullonte te deputetët.

d) Procedimet përpara Gjykatës Kushtetuese

44. Më 20 gusht 2012, Shoqata paraqiti një ankesë kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese, duke kundërshtuar kushtetutshmërinë e aktit normativ të vitit 2012 dhe të ligjit të datës 13 shtator 2012, i cili shprehte miratimin ndaj tij. Shoqata parashtroi se zgjidhjet e parashikuara nga akti normativ i vitit 2012 nuk përputheshin me parimin e sigurisë ligjore. Ato ishin në dëm të qiramarrësve duke hequr

detyrimin e Shtetit për të ofruar strehim për këtë kategori. Ato ishin diskriminuese *vis-a-vis* ndaj atyre qiramarrësve të cilët kishin përfituar strehim në zbatim të aktit për Kontributin Shtetëror për Familjet e Pastreha të vitit 1995.

45. Gjithashtu, Shoqata pohoi se situata duhej të ishte kontrolluar nga një akti i Parlamentit në vend që të kontrollohej nga një akt normativ i paraqitur nga qeveria. Në vijim, ajo i kushtoi vëmendje mungesës së mundësisë për të kundërshtuar pezullimin e zbatimit dhe faktit se qiramarrësit duhej të lironin vullnetarisht apartamentet brenda një afati kohor të shkurtër, më konkretisht më 1 nëntor 2012.

46. Në parashtrimet e saj shtesë të datës 23 tetor 2012, Shoqata pohonte se akti normativ i vitit 2012 nuk garantonte zgjidhje efikase për arsyet e mëposhtme: njësitë e qeverisjes vendore nuk zotëronin fondet dhe mjetet e nevojshme për të ofruar strehim social, Banka nuk kishte mjaftueshëm fonde për t'i ofruar hua çdo familje të pastrehë; shumica e kërkuësve, për shkak të moshës, fitimeve të pamjaftueshme, të dhënave të mëparshme kriminale dhe mungesës së kolateralit, nuk do të ishin kurrë të përshtatshëm për marrjen e një huaje.

47. Në parashtrimet e tyre me shkrim të datës 23 tetor 2012, Gjykata Kushtetuese, Ministria e Punëve Publike dhe Transportit parashtruan se që prej vitit 2008, Qeveria po zbatonte një skemë financimi për huat me interes zero për familjet e pastreha, të cilat jetonin në banesa që i përkisnin ish-pronarëve. Statistikat tregonin se nga 3,157 familje të regjistruara si të pastreha, 999 prej tyre kishin aplikuar për hua me interes zero, prej të cilave vetëm 285 kishin lidhur kontrata për disbursim me Bankën. Edhe pse ishin miratuar hua për familjet e tjera të pastreha, ato ishin vonuar në nënshkrimin e dokumenteve për disbursimin e tyre. Në lidhje me vonesat e shkaktuara nga familjet e pastreha në aplikimin për hua me interes zero dhe në vijim vonesat për nënshkrimin e dokumenteve për disbursimin e tyre, Qeveria nxori aktin normativ, si një çështje urgjente. Akti normativ kishte zgjidhur problematikat e të drejtave të pronave të ish-pronarëve në lidhje me nenin 1 të protokollit nr. 1 të Konventës dhe kishte shmangur që Shteti të kishte detyrimin për të paguar pretendimet për dëmshpërblim të lartë. Sipas tyre, nuk kishte pasur një shkellje të parimit për siguri ligjore, duke qenë se problemi i familjeve të pastreha kishte qenë objekt diskutimesh për njëzet vitet e kaluara. Për më tepër, akti normativ parashikonte strehim në strehat e të moshuarve për të moshuarit, të cilët nuk përmbushnin kërkesat të përfitonin një hua.

Vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr. 1/13

48. Më 31 tetor 2012, Gjykata Kushtetuese informoi Shoqatën se e kishte rrëzuar ankesën e saj kushtetuese. Vendimi i arsyetuar ishte i disponueshëm më 6 shkurt 2013 (vendimi nr. 1/13).

49. Gjykata Kushtetuese konstatoi se Shoqata kishte pozicion ligjor për sa i përket statusit të saj, aktit të përfshirjes, natyrës së aktivitetit të saj dhe natyrës së aktit normativ, të cilin e kishte kundërshtuar. Ajo konstatoi se kishte një lidhje midis qëllimit për të cilin ishte themeluar Shoqata dhe çështjes kushtetuese të paraqitur për shqyrtim përpara Gjykatës Kushtetuese.

50. Për sa u përket meritave të çështjes, Gjykata Kushtetuese konstatoi se, sipas nenit 101 të Kushtetutës, ishte nevoja dhe urgjenca për njohjen e aktit normativ 2012. Një gjë e tillë diktohej nga fakti se ish-pronarët kishin pritur për njëzet vjet të fitonin titullin ndaj banesave që iu ishin rikthyer. Po kështu, një gjë e tillë kushtëzohej nga zbatimi i vendimit pilot të Gjykatës së Strasburgut në çështjen *Manushaqe Puto dhe të tjerët* (cituar më sipër), në lidhje me zbatimin e vendimeve të formës së prerë të cilët njihnin të drejtën e ish-pronarëve për rikthimin e pronave të tyre, ose në vend të rikthimit, të drejtën për kompensimin e tyre. Në vijim, ajo iu referua gjetjeve të Gjykatës së Strasburgut në çështjet *Beshiri dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 7352/03, e datës 22 gusht 2006), *Driça* (cituar më sipër) dhe *Ramadhi dhe të tjerët* (cituar më sipër) dhe nënvizoi dështimet sistematike të sistemit vendës për të respektuar të drejtën e ish-pronarëve për të gëzuar pasuritë në paqe. Për këtë arsye, ajo gjykoi se akti normativ kishte krijuar ekuilibrin e drejtë midis të drejtave të qiramarrësve dhe të drejtave të ish-pronarëve për pronën.

51. Për sa i përket testit të proporcionalitetit, Gjykata Kushtetuese gjykoi se akti normativ parashikonte një hua prej tridhjetë vitesh me 0% interes, teksa pagesat do të mbuloheshin nga Shteti.

Interesi, që do të paguhej, do të kalonte principalin që do të merrej si hua nga një qiramarrës. Gjithashtu, akti normativ parashtonte detyrime të tjera pozitive për Shtetin, të tilla si parashikimi i një banese sociale për këta qiramarrës nga njësitë e qeverisjes vendore, si edhe vendosja në strehat për të moshuarit e personave të moshuar, të cilët nuk ishin në gjendje të kujdeseshin për veten e tyre ose nuk kishin askënd për t'u kujdesur për ta. Sipas konsideratës së gjykatës, kjo tregonte se Shteti kishte bërë mjaftueshëm përgatitje për grupet vulnerabel. Strehimi i këtyre individëve ishte një detyrë e ndarë midis Shtetit dhe vet individëve. Nuk mund të thuhej se masat e propozuara ishin arbitrare, të padrejta ose të bazuara në një vlerësim të paarsyetueshëm. Por ato nuk mund të konsideroheshin as të rrepta; në të kundërt, ato ishin më favorizuese. Detyrimi i qiramarrësve për të liru banesat ishte i nevojshëm dhe ndërhyrja justifikohej nga interesi publik.

52. Gjykata Kushtetuese e kundërshtoi ankesën e Shoqatës se gjykatat nuk mund të pezullonin zbatimin, për arsyen se fuqitë e saj për rishikim kushtetues nuk shtriheshin në çështje të cilat kishin të bënin me interpretimin, zbatimin dhe harmonizimin e ligjeve vendëse.

e) Urdhri i Ministrisë së Zhvillimit Urban, i datës 23 dhjetor 2013

53. Më 23 dhjetor 2013, Ministria e Zhvillimit Urban lëshoi një urdhrë ("Urdhri i Ministrisë") sipas të cilit EKB-ja, përpara dorëzimit të kërkesës në Gjykatën e Rrethit për lëshimin e urdhrit gjyqësor për zbatim, duhej të kontrollonte nëse qiramarrësit kishin përfituar një hua dhe/ose strehim në përputhje me ligjin vendës. Gjithashtu, u vendos se një kërkesë e tillë nuk mund të paraqitej gjatë periudhës së dimrit. Në vijim, ajo parashikoi një sërë masash mbrojtëse në rastin e një familje, duke përfshirë të moshuar, fëmijë, persona me aftësi të kufizuar, ose nëse kushtet e strehimit ishin jashtë standardeve normale të jetesës. Në një rast të tillë, familja përfitonte strehim social me qira ose një bonus strehimi. Në zbatim të seksionit 4 të aktit normativ 2012, EKB-ja i duhej të kërkonte urgjentisht që këshillat bashkiakë të vinin në dispozicion strehimin social me qira. Rezulton se në mbështetje të këtij urdhri, EKB-ja i pezulloi procedurat përmbartimore për tetëmbëdhjetë familje me qira.

f) Procedime të tjera vendëse

54. Në një datë të paspecifikuar, F.B. dhe Sh.B., qiramarrës, ndërmorën procedura gjyqësore, sipas neneve 609, 610 dhe 611 të KPC-së, duke kundërshtuar urdhrin për nxjerrjen nga banesa të EKB-së, urdhrin përmbartimor të Gjykatës së Rrethit dhe veprimet e përmbartuesit të ndërmarra sipas njohjes së aktit normativ 2012. Në këtë rast, F.B. dhe Sh.B. dhe ish-pronarët kishin lidhur një marrëveshje qiraje bazuar në vendimin e formës së prerë të gjykatës, i cili kishte detyruar qiramarrësit të paguanin një qira, sipas parashikimit të Këshillit të Ministrave në favor të ish-pronarëve.

55. F.B. dhe Sh.B. deklaruan përpara gjykatave vendëse se ata nuk ishin të detyruar të lironin banesat përderisa marrëveshja e qirasë ishte e vlefshme dhe ende në fuqi. Gjithashtu, urdhri për nxjerrjen nga banesa ishte lëshuar nga EKB-ja, e cila nuk kishte juridiksion për të marrë një vendim për mosmarrëveshjen civile në fjalë. Për pasojë, edhe veprimet e përmbartuesit ishin të pavlefshme. Gjithashtu, urdhri përmbartimor i lëshuar nga Gjykata e Rrethit ishte i pavlefshëm përderisa EKB-ja nuk kishte qenë kreditori. Vetëm ish-pronarët duhej t'i kërkonin gjykatës së rrethit të lëshonte një urdhrë përmbartimor. Në vijim, qiramarrësit pretenduan se akti normativ i vitit 2012 nuk mbronte në mënyrë proporcionale të drejtën e qiramarrësve për respektimin e banesave të tyre. Për më tepër, ata e kishin të pamundur të merrnin një hua me 0% interes për shkak të mungesës së mjeteve të tyre financiare (ata ishin të papunë dhe nuk zotëronin ndonjë pasuri të paluajtshme) dhe moshës. Gjithashtu, ata parashtuan se veprimet e realizuara nga përmbartuesi ishin në shkelje në nenin 8 të Konventës, përderisa nuk kishin qenë proporcionale, për arsye se nuk kishin krijuar një ekuilibër midis interesave të ish-pronarëve dhe qiramarrësve. Së fundmi, ata i kërkuar Gjykatës së Rrethit të pezullonte procedurat përmbartimore dhe ta dërgonte çështjen për gjykim përpara Gjykatës Kushtetuese për mungesë kushtetueshmërie të aktit normativ 2012.

56. Më 12 prill 2013, Gjykata e Rrethit Tiranë e rrëzoi masën me arsyetimin se me hyrjen në fuqi të aktit normativ 2012, marrëveshja e qirasë e lidhur midis qiramarrësve dhe ish-pronarit nuk kishte më efekt detyrues. Për pasojë, nxjerrja nga banesa kishte qenë e ligjshme dhe qiramarrësit ishin të detyruar të lironin banesën në favor të ish-pronarëve. Gjithashtu, Gjykata e Rrethit vërente se qiramarrësit

kishin paraqitur dokumente mbështetëse për të provuar pretendimin e tyre se nuk zotëronin ndonjë pronë të paluajtshme ose ndonjë mjet tjetër financiar dhe në të vërtetë, ata merrnin pension për shkak të moshës ose për aftësi të kufizuara. Megjithatë, ajo argumentoi se këto nuk ishin arsye për të kundërshtuar një vendim të ekzekutueshëm sipas nenit 609 të KPC-së.

57. Gjykata e Rrethit e kundërshtoi pretendimin e paditësve ndaj urdhrit të zbatimit për arsyen se EKB-ja përmbushte kërkesat, që sipas aktit normativ 2012, EKB-ja t'i kërkonte gjykatës së rrethit lëshimin e një urdhri zbatimi.

58. Gjithashtu, Gjykata e Rrethit kundërshtoi masën, sipas nenit 610 të KPC-së ndaj veprimeve të përmbaruesit, me arsyetimin se ekzekutimi tashmë ishte realizuar, më konkretisht banesa tashmë ishte liruar në favor të ish-pronarit. Për më tepër, ajo arsyetonte se duke qenë se qiramarrësit i kishin kundërshtuar veprimet e përmbaruesit me arsyetimin se vendimi i ekzekutueshëm ishte i pavlefshëm, për atë kohë sa vendimi ishte i vlefshëm, po kështu ishin edhe veprimet e përmbaruesit.

59. Për sa i përket aplikimit të qiramarrësve për ta dërguar çështjen për gjykim përpara Gjykatës Kushtetuese, Gjykata e Rrethit e pushoi atë si haptazi të pabazuar në fakte, në këndvështrimin se Gjykata Kushtetuese tashmë e kishte shqyrtuar kushtetueshmërinë e atij akti në vendimin e saj nr. 1/13.

60. Në lidhje me pezullimin e procedurave përmbarese, Gjykata e Rrethit në seancën e parë tashmë e kishte rrëzuar kërkesën me anë të një vendimi interlokutor me arsyetimin se ndërkohë, qiramarrësit tashmë ishin nxjerrë nga banesat. Për më tepër, qiramarrësit nuk kishin paraqitur të dhëna për të provuar ekzistencën e një dëmi të pariparueshëm. Në vendimin e saj, të datës 12 prill 2013, mbi themelin e çështjes, Gjykata e Rrethit arsyetonte se neni 611 i KPC-së në lidhje me pezullimin e procedurave përmbarese prevalonte ndaj seksionit 3 të aktit normativ 2012, i cili përjashtonte pezullimin e zbatimit.

61. Vendimi i Gjykatës së rrethit u la në fuqi nga Gjykata e Apelit, më 7 tetor 2014. Megjithatë, Gjykata e Apelit theksoi se vlerësimi i Gjykatës së Rrethit në lidhje me pezullimin e procedurave përmbarese ishte i gabuar, duke qenë se akti normativ 2012, si *lex specialis*, prevalonte ndaj parashikimeve të KPC-së. Qiramarrësit nuk paraqitën ankesë në Gjykatën e Lartë për arsyen se godina ishte shembur ndërkohë.

62. Në dy raste të tjera, qiramarrës të tjerë kishin ndërmarrë procedura gjyqësore, sipas neneve 609–612 të KPC-së, duke kundërshtuar urdhrin për nxjerrjen nga godina të EKB-së, urdhrin përmbarimor të Gjykatës së Rrethit dhe masat vijuese të përmbarimorit. Përfaqësuesi i qiramarrësve kishte paraqitur ankesë tek Avokati i Popullit në lidhje me kohëzgjatjen e paarsyeshme të procedurave gjyqësore. Megjithatë, një nga çështjet u ndërpre me arsyetimin se qiramarrësit nuk kishin qenë të pranishëm në seancën gjyqësore pa asnjë arsye çfarëdo. Në rastin tjetër, qiramarrësit nuk kishin paraqitur adresën e duhur në gjykatën e rrethit. Rezulton se të dy vendimet ishin bërë të formës së prerë.

ANKESA

63. Kërkuesit u ankuan, bazuar në nenin 8 të Konventës, se nxjerrja nga banesat e tyre pa ndërmarrjen e masave të duhura nga ana e autoriteteve për t'i garantuar atyre strehim alternativ (aspekti substantiv) dhe pa pasur akses në një mjet gjyqësor, i cili do t'i kishte lejuar gjykatat vendëse të vlerësonin proporcionalitetin e nxjerrjes së tyre nga banesat (aspekti procedural), ishte shkelje e së drejtës së tyre për respektimin e banesës.

LIGJI

64. Duke qenë se kërkesat ngrenë të njëjtën problematikë, Gjykata vendos se kërkesat duhet të bashkohen sipas Rregullit 42 §1 të Rregullave të Gjykatës.

65. Kërkuesit u ankuan se nxjerrja e tyre nga banesat, sipas urdhrit të autoriteteve në zbatim të aktit normativ 2012, përbente një shkelje të nenit 8 të Konventës. Ky nen parashikon si më poshtë:

“1. Çdokush ka të drejtën e respektimit të jetës së tij private dhe familjare, banesës dhe korrespondencës së tij.

2. Autoriteti publik nuk mund të ndërhyjë në ushtrimin e kësaj të drejte, përveçse në shkallën e parashikuar nga ligji dhe kur është e nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit publik, shëndetit ose moralit, ose për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të tjerëve.”

A. Parashtrimet e palëve

66. Sipas informacioneve të dhëna nga EKB-ja, më 23 prill 2015, Qeveria parashitroi se EKB-ja kishte lëshuar urdhra për nxjerrjen nga banesat vetëm për familjet (Bakiu (kërkesa nr. 43928/13), Vincani (kërkesa nr. 44150/13), Ilirjan Subashi (kërkesa nr. 44153/13), Spahiu (kërkesa nr. 44522/13) dhe Batku (kërkesa nr. 44107/13), vetëm kërkuessit, pjesë e këtyre familjeve, mund të konsideroheshin si viktime. EKB-ja nuk lëshoi urdhra për nxjerrjen nga banesa për familjet Lulzim Dhimitri (kërkesa nr. 44542/13), Xhillari (kërkesa nr. 44147/13), Nikolla (kërkesa nr. 44140/13) dhe Bujar Subashi (kërkesa nr. 44152/13), me arsyetimin se ajo kishte refuzuar informacionin me shkrim të dorëzuar nga ish-pronarët së bashku me dokumentacionin e tyre. Në lidhje me tetë familjet e tjera, ish-pronarët nuk paraqitën asnjëherë informacion me shkrim përpara EKB-së. Për më tepër, Qeveria parashitroi se kërkuessit e tjerë (duke përfshirë pesë familjet të cilat tashmë ishin nxjerrë nga banesat), emrat e të cilave nuk u përmendën, nuk kishin një marrëveshje të sigurt qiramarrje, sepse këto familje jetonin jashtë vendit. Për këtë arsye, ata nuk mund të pretendonin të ishin viktime.

67. Gjithashtu, Qeveria argumentoi se kërkuessit nuk kishin shteruar mjetet vendëse, më konkretisht: një ankesë kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese ndaj aktit normativ 2012, i cili ishte provuar se ishte në fuqi në vitin 1993, në situatën e cila kishte të bënte me të drejtat e qiramarrësve në lidhje me pronat private. Në procedurat përpara Gjykatës Kushtetuese në vitin 2012, Shoqata, e cila nuk ishte njohur si viktimë, por përkundrazi, ishte gjykuar se kishte një pozitë ligjore, nuk kishte vepruar në emër të kërkuessve. Për këtë arsye, kërkuessit kishin alternativën e hapur për të paraqitur një ankesë kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese.

Për më tepër, kërkuessit mund të kishin kërkuar kompensim për situatat e tyre individuale përpara gjykatave vendëse. Kërkuessit kishin pasur mundësinë t'i adresoheshin gjykatave vendëse për të kundërshtuar paligjshmërinë ose rrethanat e faktit, ose aktin individual, ose ligjin, si rezultat i zbatimit të aktit normativ 2012. Parashikimi për mospezullimin e titujve ekzekutiv nga gjykatat vendëse nuk i pengonte kërkuessit të bënin një gjë të tillë.

68. Gjithashtu, Qeveria argumentoi se Çështja ishte paraqitur në gjykatë përtej afatit gjashtëmuor, duke nisur nga ditë në të cilën ishte njohur akti normativ 2012, ose dita në të cilën Parlamenti kishte miratuar ligjin i cili mbështeste aktin normativ 2012. Sipas Qeverisë, përlllogaritja e kohës nuk mund të kishte filluar që nga dhënia e vendimit të Gjykatës Kushtetuese të datës 31 tetor 2012, duke qenë se vet kërkuessit nuk kishin paraqitur një ankesë kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese.

69. Kërkuessit argumentuan se ata ishin nxjerrë nga banesat pas lëshimit të urdhrave përmbarimor nga gjykatat vendëse. Për pasojë, ata duhej të konsideroheshin viktime sipas Konventës.

70. Gjithashtu, kërkuessit argumentuan se në zbatim të ligjit vendës, ata nuk ishin lejuar të paraqisnin një kërkesë kushtetuese. Edhe nëse sipas ligjit vendës ata do të kishin pozitën për të paraqitur një ankesë kushtetuese, do të kishte qenë e vështirë që kërkuessit të ishin më të suksesshëm sesa kishte qenë Shoqata me ankesën e saj. Kërkuessit kishin qenë të gjithë anëtarë të Shoqatës, e cila ishte themeluar me idenë për të mbrojtur të drejtat e tyre për strehim përpara gjykatave vendëse. Ata theksuan se Çështja e tyre ishte e ngjashme me çështjen *Berger-Krall dhe të tjerët kundër Sllovenisë* (nr. 14717/04), (vend.) 28 maj 2013), ku Gjykata ishte përballur me një situatë të ngjashme dhe kërkuessit në atë çështje ishin mbështetur në rezultatin e procedurave kushtetuese të ndërmarra nga një Shoqatë e cila përfaqësonte interesat e tyre.

71. Në vijim, ata theksuan se Qeveria kishte përmendur tërthorazi, pa dhënë detaje të tjera dhe pa paraqitur ndonjë praktikë gjyqësore për të provuar efikasitetin, se një masë sipas neneve 609 dhe 610 të KPC-së nuk do të kishte qenë efikase për arsyet e mëposhtme:

1) Akti normativ 2012, në seksionin e tij 3, nuk parashikonte ndonjë kërkesë për pezullim ndaj një vendimi të ekzekutueshëm të miratuar sipas këtij akti; 2) dhe nëse do të ishte paraqitur një kërkesë për

pezullimin e nxjerrjes nga banesa, do të ishte kundërshtuar në themel, për arsye se sipas vendimit unifikues të Gjykatës së Lartë, të datës 24 mars 2004, në lidhje me dhënien e masave të përkohshme, një masë e përkohshme do të mund të garantohej nën rrethana të kufizuara dhe asnjëherë në rastin kur rezultati i një kërkesë të përkohshme do të kishte pasur të njëjtin efekt si ai i kërkesës kryesore – kërkesit theksuan se në çështjen konkrete si kërkesa e përkohshme edhe ajo kryesore do të kishin pasur të njëjtën përmbajtje: kërkesën për të mos u nxjerrë nga banesa pa iu garantuar akomodim i përshtatshëm alternativ; 3) disa qiramarrës të tjerë, me anë të ndihmës nga përfaqësuesit ligjorë të kërkuësve, i kishin kundërshtuar urdhrat për nxjerrjen nga banesa në gjykatat vendëse, por pa sukses (shih paragrafët 54–62 më sipër) – në çështjen F.B. dhe Sh.B., Gjykata e Rrethit nuk i ishte adresuar kërkesave të nenit 8 dhe ishte kufizuar me konstatimin se duke qenë se Gjykata Kushtetuese tashmë kishte konstatuar se akti normativ ishte në zbatim të Kushtetutës, ajo nuk mund të vepronte ndryshe veçse të rrëzonte pretendimin. Gjithashtu, kërkuësit parashtruan se gjykata e rrethit nuk kishte vlerësuar proporcionalitetin e nxjerrjes nga banesa edhe pse kishte pranuar se qiramarrësit kishin provuar se ata ishin të varfër, se merrnin pension për moshën dhe për aftësi të kufizuara dhe se nuk zotëronin pronë tjetër; gjithsesi gjykata e rrethit kishte gjykuar se nxjerrja nga banesa ishte e ligjshme dhe nuk do t'i shkaktonte atyre dëme të pariparueshme. Më tej, ata parashtruan se qiramarrësit nuk bënë apel në Gjykatën e Lartë me arsyen se ndërkohë godina ishte shembur; 4) vendimi nr. 1/13 i Gjykatës Kushtetuese kishte shuar mundësitë për suksesin e ndonjë mjeti tjetër gjyqësor – në çështjen F.B. dhe Sh.B., gjykatat vendëse i ishin referuar shprehimisht dhe kishin respektuar vendimin e Gjykatës Kushtetuese; 5) ligji shqiptar parashikon të drejtën për strehim si një objektiv social, i cili nuk është i diskutueshëm në nivel gjyqësor me anë të rishikimit gjyqësor. Qeveria e Shqipërisë, në shumë raste, kishte pranuar se urdhri ligjor vendës nuk parashikonte as një mjet më minimal për mbrojtje ndaj nxjerrjes me forcë nga banesa, duke qenë në këtë mënyrë i mangët dhe jo në përputhje me standardet ndërkombëtare përkatëse.

72. Kërkuësit parashtruan se nëse kërkesa kushtetuese e Shoqatës do të duhej të merrej në konsideratë si një mjet efikas, i cili duhej shteruar, atëherë kërkesa e tyre do të duhej të ishte njohur brenda afatit gjashtëmuor. Në çdo rast, afati gjashtëmuor kishte filluar të përllogaritej, në rastin më të hershëm, që prej datës së vendimeve të gjykatave të rrethit, të cilat urdhëronin nxjerrjen e tyre nga banesat.

A. Vlerësimi i Gjykatës

73. Gjykata thekson se parimet e përgjithshme në lidhje me shterimin e mjeteve vendëse përcaktohen në çështjen *Vučković dhe të Tjerët kundër Serbisë* (mospranim paraprak) [DHM], nr. 17153/11 dhe 29 të tjerë, (§§69–77), 25 mars 2014).

74. Gjykata konstaton se nuk është e nevojshme të adresohen të gjitha çështjet e ngritura nga palët, sepse ankesat e kërkuësve në çdo rast janë të papranueshme për arsyet e mëposhtme.

75. Gjykata vëren se sipas Qeverisë, kërkuësit nuk paraqitën një ankesë kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese, si edhe faktin se ata mund të kishin kërkuar kompensimin për situatat e tyre individuale përpara gjykatave vendëse. Për pjesën e tyre, kërkuësit parashtruan se nuk kishin ndonjë mjet efikas të cilin mund ta përdornin: ata nuk ishin në pozitë ligjore që të paraqisnin një ankesë kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese; në vend të kësaj, Shoqata e kishte bërë një gjë të tillë në emrin e tyre dhe një masë sipas KPC-së nuk do të kishte qenë efikase.

76. Gjykata, duke marrë në konsideratë parashtrimet e kërkuësve se legjislacioni shqiptar nuk garanton mjete efikase në zbatim të nenit 8 të Konventës, vëren se në çështjen konkrete problemi nuk është nëse kërkuësit ngritën, të paktën në thelb, një kërkesë mbështetur në nenin 8 të Konventës në nivel vendës. Problemi është nëse kërkuësit kishin ndonjë mjet efikas në nivel të brendshëm të cilin do të mund ta përdornin. Në këtë mënyrë, Gjykata do t'i adresohet në mënyrë të veçantë aksesit dhe efikasitetit të secilit mjet të kërkuar.

1. Në lidhje me ankesën kushtetuese të Gjykatës Kushtetuese nga kërkuësit

77. Në çështjen konkrete, Gjykata vëren se sipas Kushtetutës së Shqipërisë, kërkuësit si individë privatë, nuk mund të kundërshtojnë kushtetueshmërinë e aktit normativ 2012 për mungesë të pozitës

ligjore. Referenca e bërë nga Qeveria ndaj kërkesës kushtetuese e paraqitur nga individët në vitin 1993, është e pavend për atë sa dispozitat kushtetuese gjatë kohës përkatëse lejonin paraqitjen e një ankese kushtetuese nga individët. Për këtë arsye, Gjykata rrëzon kundërshtimin e Qeverisë në lidhje me këtë aspekt.

2. Në lidhje me ankesën kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese nga Shoqata

78. Tashmë, Gjykata do të shqyrtojë nëse ankesa kushtetuese e Shoqatës ishte një mjet efikas. Gjykata vëren se Shoqata kundërshtoi aktin normativ 2012 dhe ligjin në mbështetje të tij - të cilët sipas saj kishin ndikim mbi të drejtat e qiramarrësve - përpara Gjykatës Kushtetuese me anë të një ankese kushtetuese. Gjykata Kushtetuese shqyrtoi ankesën e Shoqatës sipas meritave të saj. Nëse ajo do ta kishte pranuar ankesën e Shoqatës sipas meritave të saj, Gjykata Kushtetuese do të kishte pasur kompetencën të rrëzonte pjesët përkatëse të legjislacionit konkret. Në vijim, Gjykata vëren se me anë të vendimit të saj 1/13, Gjykata Kushtetuese e ka kufizuar veten e saj brenda kompetencave të saj, në shqyrtimin e përgjithshëm të aktit normativ 2012, për faktin nëse akti përputhej me Kushtetutën, dhe jo në pretendimet individuale të kërkuësve individual. Megjithatë, Gjykata vëren se kërkuësit u ankuan përpara saj jo vetëm për faktin se masat e përfshira në aktin normativ 2012 kishin qenë joefikase, por edhe sepse autoritetet nuk kishin marrë masat e duhura për t'iu garantuar atyre strehim alternativ, ndërsa gjykata vendëse nuk kishin vlerësuar proporcionalitetin e nxjerrjes së tyre nga banesa. Duke marrë në konsideratë ankesat e kërkuësve në Gjykatë dhe rrethanat e çështjeve konkrete, Gjykata vëren se nxjerrja nga banesat e kërkuësve, e pretenduar të ishte arbitrare, kërkonte që gjykatat vendëse të vlerësonin me kujdes situatën e tyre individuale. Nën këto rrethana, Gjykata është e mendimit se ankesa kushtetuese e Shoqatës në Gjykatën Kushtetuese, nuk i heq mundësinë individit që të përdorë mjete të tjera ligjore në Gjykatë, të cilat mund të jenë efikase sipas qëllimeve të Konventës (shih, *mutatis mutandis, a contrario, Berger-Krall dhe të Tjerët*, cituar më sipër, §129).

3. Në lidhje me një pretendim sipas neneve 609 dhe 610 të KPC-së dhe një kërkesë për pezullim të procedurave përmbaremore sipas nenit 611 të KPC-së

79. Gjykata e kupton kundërshtimin e Qeverisë se kërkuësit “mund të kishin kundërshtuar faktin në sistemin e gjykatave vendëse”, si një referencë e një mase mbështetur në nenet 609, 610 dhe 611 të KPC-së. Gjykata vëren se sipas nenit 609, një debitor mund të kërkojë përpara gjykatave të brendshme që një vendim i ekzekutueshëm të deklarohet i pavlefshëm ose të deklarohet se detyrimi nuk ekziston ose se ekziston në një shumë më të vogël ose se më vonë detyrimi ka ndaluar së ekzistuari. Sipas Nenit 610 të KPC-së, palët mund të ankohen në një gjykatë për një veprim ose mosveprim të përmbaruesit brenda pesë ditëve nga veprimi në fjalë. Neni 611 i KPC-së, në kohën konkrete, parashikonte se apeli kundër veprimeve ose mosveprimeve të përmbaruesit nuk kishte efekt pezullues ndaj ekzekutimit, në rast se gjykata nuk vendoste në këtë mënyrë. Kërkuësit argumentuan përpara Gjykatës se këto mjete nuk kishin qenë efikase në situatat e qiramarrësve të tjerë; për këtë arsye, ato nuk ishin efikase në çështjet konkrete.

80. Gjykata vëren se në një çështje tjetër të ngjashme, në nivel vendës, F.B. dhe Sh.B. ndërmorën procedura gjyqësore që kundërshtonin urdhrin e EKB-së për nxjerrjen nga banesa, urdhri për zbatim i Gjykatës së Rrethit dhe masat pasuese të përmbaruesit të ndërmarra pas njohjes së aktit normativ 2012. Më tej, Gjykata vëren se gjykatat civile kishin juridiksion të plotë për shqyrtimin e kërkesave të tilla si ato të cilat ishin në diskutim në çështjen konkrete. Në të vërtetë, në çështjen F.B. dhe Sh.B. (shih paragrafët 54–61 më sipër), gjykatat vendëse pushuan veprimin civil të qiramarrësve me arsyetimin se akti normativ 2012 kishte parashikuar nxjerrjen e tyre nga banesat. Megjithatë, Gjykata vëren se ata qiramarrës nuk apeluan në Gjykatën e Lartë. Gjithashtu, qiramarrës të tjerë i kishin tërhequr paditë e tyre civile përpara gjykatave vendëse (shih paragrafin 62 më sipër), pa i lejuar mundësinë Gjykatës të shqyrtonte qasjen e ndërmarrë nga gjykatat vendëse në lidhje me situatat e tjera individuale. Për këtë arsye, me atë sa ka dijeni Gjykata, asnjë prej kërkuësve, ose ndonjë qiramarrës tjetër, nuk është përpjekur ta paraqesë çështjen te gjykatat vendëse. Me pak fjalë, nuk ka pasur një vlerësim individual gjyqësor për rrethanat e nxjerrjes nga banesa për secilën prej familjet e kërkuësve. Kërkuësit nuk argumentuan se ato mjete do të kishin qenë “efikase” në praktikë, si edhe

ligjërish, veçanërisht në kuptimin se ushtrimi i tyre do të pengohet në mënyrë të pajustificueshme nga veprimet ose mosveprimet e autoriteteve të Shtetit të paditur (shih midis vendimeve të tjera edhe *Aksoy kundër Turqisë*, 18 dhjetor 1996, f. 2286 §95, *Raportet e vendimeve dhe gjykimeve* 1996–VI dhe të krahasohet dhe të bëhet dallimi me *Ramadhi dhe të Tjerët kundër Shqipërisë*, nr. 38222/02, §§45–53, 13 nëntor 2007 dhe *Luli dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 64480/09 dhe 5 të tjerë, §§77–84, dhe §§114–119, 1 prill 2014). Në këto rrethana, Gjykata merr në konsideratë faktin se ekzistonte, ende, të paktën një mjet efikas në nivel të brendshëm, të cilin mund ta kishin përdorur kërkuessit, më konkretisht, një veprim përpara gjykatës së rrethit me mundësinë për një apel në Gjykatën e Lartë. Veçanërisht sipas faktit se Konventa është drejtpërdrejtë e zbatueshme në Shqipëri, sipas Nenit 122 §1 të Kushtetutës, një apelim përpara gjykatave vendëse, do t'u kishte dhënë atyre mundësinë të vlerësonin proporcionalitetin e zbatimit të aktit normativ 2012 në secilin prej çështjeve të kërkuessve. Gjykata thekson se prania e dyshimeve në lidhje me mundësitë për suksesin e një mjeti specifik, i cili është dukshëm i pavlerë, nuk është një arsye e vlefshme për mosshkrimin e asaj forme korrigjimi (shih *Vučković*, cituar më sipër, §74). Gjykata nuk mund të shqyrtojë situatat individuale të kërkuessve konkret, në rast se kërkuessit nuk kanë përdorur mjetet e disponueshme në nivel të brendshëm. Gjykata vëren se i vetmi veprim ligjor që kanë ndërmarrë kërkuessit në nivel të brendshëm ishte një petition në Këshillin e Ministrave, çka nuk është një mjet efikas sipas Konventës.

4. Përfundim

81. Për sa më sipër dhe në lidhje me rrethanat e çështjeve, Gjykata nuk konstaton se ka pasur arsye të veçanta për të përjashtuar kërkuessit nga kërkesa për shterimin e mjeteve vendëse në përputhje me ligjin vendës. Përkundrazi, nëse kërkuessit do të kishin rënë dakord me këtë kërkesë, gjykatat vendëse do të kishin përfituar mundësinë, për të cilën është parashikuar vendimi për shfrytëzimin e mjeteve vendëse në mbështetje të shteteve, më konkretisht: përcaktimi i çështjes së përputhshmërisë së masave kombëtare të kundërshtuara, ose i mosveprimeve, sipas Konventës; dhe nëse kërkuessit do ta kishin ndjekur ankesën e tyre në Gjykatën Evropiane, kjo Gjykatë do të kishte përfituar opinionet e gjykatave kombëtare (shih, midis vendimeve të tjera, *Van Oostervijk kundër Belgjikës*, 6 nëntor 1980, §34, *seritë A nr. 40*, dhe *Burden kundër Mbretërisë së Bashkuar* [DHM], nr. 13378/05, §42, *GJEDNJ* 2008). Në këtë mënyrë, kërkuessit nuk ndërmorën hapat e duhur për t'iu mundësuar gjykatave vendëse të përmbushnin rolin e tyre themelor në sistemin e mbrojtjes së Konventës, faktin se Gjykata Evropiane ishte nën varësinë e gjykatës së tyre (shih *Burden*, cituar më sipër, §42, dhe *Akdivar dhe të Tjerët kundër Turqisë*, 16 shtator 1996, §§65 f. 66, raporte të gjykimeve dhe vendimeve 1996 f. IV).

82. Sipas rrethanave, ankesat e kërkuessve, mbështetur në nenin 8 të Konventës, duhet të rrëzohen sipas nenit 35 §1 dhe 4 të Konventës për mosshkrim të mjeteve vendëse.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

- Vendos të bashkojë kërkesat;
- I deklaron kërkesat të papranueshme.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 17 maj 2018.

Stanley Naismith
Regjistruer

Robert Spano
Kryetar

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

Shtojca 1

Nr.	Kërkesa nr.	Dorëzuar më	Emri i kërkuarit dhe datëlindja	Statusi ekonomik i kërkuarit	Urdhri për nxjerrjen nga banesa	Urdhri për përbarimor	Informacione të tjera
1.	43928/13	30.4.2013	Eglantina Bakiu 27.7.1959	E punësuar, fiton 390 euro në muaj	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 15.11.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit, i datës 23.11.2012	Shkresa e përbaruesit, e datës 27.12.2012, për të respektuar vullnetarisht urdhrin përbarimor
			Ilir BAKIU 15.2.1967	Me banim në Itali. Nuk ka informacion që prej kohës kur			
			Vezire Bakiu 5.2.1935	Në pension			
2.	43934/13	30.4.2013	Fatbardh Toqi 26.9.1969	I punësuar, fiton 360 euro në muaj	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 7.11.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 21.11.2012	Familje e cila jeton në apartament që prej vitit 1974
			Evis Toqi 17.4.1976	I punësuar, fiton 330 euro në muaj			
			Nimet Allushi 28.9.1945	Në pension			
3.	44107/13	30.4.2013	Fire Batku 9.12.1946	Në pension, merr 55 euro në muaj	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 15.11.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 4.2.2013	Shkresa e përbaruesit e datës 27.12.2012, për të respektuar vullnetarisht urdhrin përbarimor.
			Julian Batku 9.12.1946	I punësuar			
			Suela Batku 17.10.1975	E papunë			
4.	44132/13	30.4.2013	Nikolina Kovaçi 7.12.1942	Në pension, merr 100 euro në muaj	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 8.11.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 21.11.2012	
5.	44136/13	30.4.2013	Gjyze Meta 5.3.1937	Në pension	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 26.12.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 22.1.2013	
6.	44140/13	30.4.2013	Daniela Nikolla 16.12.1964	Merr ndihmë financiare për aftësi të kufizuara	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 23.11.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 4.12.2012	

Vëllimi II, 2015-2019

7.	44147/13	30.4.2013	Foto Xhillari 3.5.1923	Në pension, merr 115 euro në muaj	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 18.1.2013	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 29.1.2013	
8.	44150/13	30.4.2013	Gezim Vinçani 22.5.1956	Nuk ka informacion	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 7.11.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 20.11.2012	
9.	44152/13	30.4.2013	Bujar Subashi 16.10.1962 Tirana	I punësuar, fiton 225 euro në muaj	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 27.11.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 10.12.2012	Familje, e cila jeton në një apartament që prej vitit 1959.
			Anila Subashi 30.9.1968	E papunë, ndihmë financiare 50 euro në muaj			
10.	44153/13	30.4.2013	Sabrije Subashi 19.5.1927	Në pension	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 27.11.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 10.12.2012	Familje, e cila jeton në një apartament që prej vitit 1959.
			Ilirjan Subashi 1.8.1953	I papunë, ndihmë financiare 130 euro së bashku me bashkëshorte n e tij			
			Kreshnik Subashi 11.7.1983	Student			
			Drini Subashi 27.10.1985	I punësuar, fiton 708 euro në muaj			
			Nexhmije Subashi 21.5.1960	E papunë			
11.	44522/13	30.4.2013	Burhan Spahiu 5.1.1943	Në pension, merr 165 euro në muaj, nuk ka pronë	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 7.1.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 21.11.2012	Familje, e cila jeton në një apartament që prej vitit 1991. Shkresa e përmbaresit e datës 5.2.2013, për të respektuar vullnetarisht urdhrin përmbarimor
			Dorjan Spahiu 15.3.1969	I papunë			
12.	44526/13	30.4.2013	Bukurosh Reci 11.7.1954	I papunë që prej vitit 2015.	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së,	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës	Familje, e cila jeton në një apartament që prej vitit 1945.

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

					i datës 15.11.2012	27.11.2012	
13.	44535/13	30.4.2013	Ermira Paja 29.7.1959	I punësuar, fiton 289 euro në muaj	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 23.1.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 4.12.2012	Familje, e cila jeton në një apartament që prej vitit 1988.
14.	44542/13	30.4.2013	Lulzim Dhimitri 22.4.1952	I papunë që prej muajit shkurt 2014. Më parë i punësuar, fitonte 290 euro në muaj	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 8.11.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 4.12.2012	Familje, e cila jeton në një apartament që prej vitit 1948.
			Bukurie Dhimitri 5.11.1956	Pension për aftësi të kufizuar – 151 euro + 22 euro përfitime			
15.	44548/13	30.4.2013	Brahim Fikaj 26.7.1944	Në pension, merr 167 euro në muaj	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 1.3.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 29.1.2013	Familje, e cila jeton në një apartament që prej vitit 1973.
			Lirije Fikaj 29.8.1949	Në pension, merr 105 euro në muaj			
			Brunilda Fikaj 18.7.1982	E papunë. Paga e mëparshme – 254 euro			
16.	44611/13	30.4.2013	Vladimir Dhimitri 19.1.1949	I punësuar, fiton 340 euro në muaj	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 8.11.2012	Vendim i Gjykatës së Rrethit datës 4.12.2012	Familje, e cila jeton në një apartament që prej vitit 1948.
			Tania Dhimitri 16.2.1952	Në pension, merr 162 euro në muaj			
			Olta Dhimitri 28.3.1985	E punësuar, fiton 175 euro në muaj; nuk ka pronë; nuk ka informacion e të tjera.			
17.	44632/13	30.4.2013	Fadile Kadareja 13.2.1958	E papunë.	Urdhri për nxjerrjen nga banesa i EKB-së, i datës 18.1.2013	Vendim i Gjykatës së Rrethit i datës 29.1.2013.	Familje, e cila jeton në një apartament që prej vitit 1963.
			Besnik Kadareja 18.6.1954	I punësuar, fiton 220 euro në muaj.			

Shtojca 2

(informacione faktike)

Nr.	Kërkesa nr.	Dorëzuar më	Emri i kërkuarit dhe datëlindja	Përmasa e banesës Vlera e përlogaritur e banesës Vendndodhja e banesës Qiraja mujore e paguar Qiraja mujore e tregut Fitimet mujore	Nëse është zbatuar urdhri për nxjerrjen nga banesa Strehimi aktual (informacioni më i fundit) Si synojnë të gjejnë strehim afatgjatë
1.	43928/13	30.4.2013	Eglantina Bakiu 27.7.1959	Fitimet mujore – 474 euro	Kërkuarit u nxorën nga banesa më 30 janar 2013 (është dorëzuar dokumenti). Që prej vitit 1994, ata kanë dorëzuar shumë kërkesa pranë EKB-së dhe Bashkisë Tiranë për strehim alternativ. Pas nxjerrjes nga banesa, mbesa e kërkuarve (e cila nuk është pjesëtarë e familjes) mori një hua në emër të familjes Bakiu, duke qenë se anëtarët e familjes nuk i përmbushnin kriteret për hua. U ble një apartament me sipërfaqe 102.42 m ² , i gjendur në Yzberisht, për 46,560 euro, me hua. Shlyerja mujore e huas: 108 euro. Nuk ka pronë tjetër.
			Ilir Bakiu 15.2.1967		
			Vezire Bakiu 5.2.1935		
2.	43934/13	30.4.2013	Fatbardh Toqi 26.9.1969	Nuk është dhënë informacion.	Nuk është dhënë informacion.
			Evis Toqi 17.4.1976		
			Nimet Allushi 28.9.1945		
3.	44107/13	30.4.2013	Fire Batku 9.12.1946	Nuk është dhënë informacion.	Nuk është dhënë informacion.
			Julian Batku 9.12.1946		
			Suela Batku 17.10.1975		
4.	44132/13	30.4.2013	Nikolina Kovaçi 7.12.1942	Nuk është dhënë informacion.	Nuk është dhënë informacion.
5.	44136/13	30.4.2013	Gjyze Meta 5.3.1937	Nuk është dhënë informacion.	Nuk është dhënë informacion.
6.	44140/13	30.4.2013	Daniela Nikolla 16.12.1964	Nuk është dhënë informacion.	Nuk është dhënë informacion.
7.	44147/13	30.4.2013	Foto Xhillari 3.5.1923	Nuk është dhënë informacion.	Nuk është dhënë informacion.

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

8.	44150/13	30.4.2013	Gezim Vinçani 22.5.1956	Nuk është dhënë informacion.	Nuk është dhënë informacion.
9.	44152/13	30.4.2013	Bujar Subashi 16.10.1962 Tirana Anila Subashi 30.9.1968	82 metër katrorë në Rrugën 6 Faik Ternova, në qendër të Tiranës – aty jetonin dy familje. Vlera e përlogaritur në vitin 1994 – 5,797 euro Qiraja mujore e paguar përpara privatizimit – 0.22 euro (22 cent) Qiraja mujore e paguar pas privatizimit – 1.10 euro Qiraja mujore e tregut – 123 euro Fitimet mujore – 217 euro (1992 deri më sot) Banesa është mirëmbajtur dhe në të janë bërë investime të konsiderueshme.	Kërkuesit e nxjerrë nga banesë në mars 2013. Nuk janë ndërmarrë hapa për strehim alternativ, pritej fjala e autoriteteve sipas ligjit në fuqi. Megjithatë, dokumentet janë dorëzuar disa herë në Bashkinë Tiranë. Miratohet kërkesa për hua me interes zero. Megjithatë, ka pasur vështirësi në përdorimin e huas që prej dhënies së saj, duke marrë në konsideratë statusin e tij civil kur ishte i pamartuar. Tani, familja përbëhet nga pesë persona. Huaja është dhënë për një banesë me sipërfaqe prej 40 metër katrorë. Aktualisht, kërkuesi së bashku me nënën e tij jetojnë në një dhomë të marrë me qira me sipërfaqe prej 17 metër katrorë. Dhoma pozicionohet larg prej qendrës së Tiranës dhe ai ka vështirësi në shlyerjen e qirasë. Bashkëshortja dhe fëmijët e tij jetojnë me vjehrrin dhe vjehrrën e tij. Kërkuesi ankohet se ka vështirësi në shlyerjen e qirasë dhe kërkon nga Shteti strehim afatgjatë.
10.	44153/13	30.4.2013	Sabrije Subashi 19.5.1927 Ilirjan Subashi 1.8.1953 Kreshnik Subashi 11.7.1983 Drini Subashi 27.10.1985 Nexhmije Subashi 21.5.1960	82 metër katrorë në Rrugën 6 Faik Ternova, në qendër të Tiranës – aty jetonin dy familje. Vlera e përlogaritur në vitin 1994 – 5,797 euro Qiraja mujore e paguar përpara privatizimit – 0.22 euro (22 centë) Qiraja mujore e paguar pas privatizimit – 1.1 euro Fitimet mujore – 217 euro (1992–2013) Banesa është mirëmbajtur dhe në të janë bërë investime të konsiderueshme.	Kërkuesit janë nxjerrë nga banesa në mars 2013. Nuk janë ndërmarrë hapa për strehim alternativ, pritej fjala e autoriteteve sipas ligjit në fuqi. Megjithatë, dokumentet janë dorëzuar disa herë në Bashkinë Tiranë. Aktualisht, familja jeton në një apartament me sipërfaqe prej 98 metër katrorë në Tufinë, Tiranë. Iu është dhënë një hua prej 31,665 eurosh nga Bashkia. Duke qenë se huaja nuk mbulonte kostot e

Vëllimi II, 2015-2019

					apartamentit, ai u detyrua të kërkonte ndihmën e të afërmeve të tij për të marrë një hua tjetër nga banka. Shlyerja mujore e huas për t'iu paguar bashkisë është 88 euro për një periudhë prej 360 muaj. Interesi mbi huan është 36 euro në muaj. Shlyerja mujore e huas për bankën tjetër është 167 euro për një periudhë prej gjashtëdhjetë muajsh. Kërkuesi ankohet se ai dhe bashkëshortja kanë të ardhura shumë të ulëta.
11.	44522/13	30.4.2013	Burhan Spahiu 5.1.1943	Nuk është dhënë informacion.	Nuk është dhënë informacion.
			Dorjan Spahiu 15.3.1969		
12.	44526/13	30.4.2013	Bukurosh Reci 11.7.1954	56 metër katrorë në qendër të Tiranës. Vlera e tregut – 1000 euro/metër katrorë	Nxjerrë nga banesa më 30 janar 2013 (është dorëzuar dokumenti). Nuk është kualifikuar asnjëherë për strehim social ose për të blerë një pronë e cila më herët ka qenë në pronësinë e shtetit. Aktualisht jeton në një apartament me sipërfaqe 50 metër katrorë dhe paguan 116 euro qira mujore. Huaja e dhënë nga Banka është e pavlefshme përderisa ai nuk mund ta shlyejë atë. Ai parashtron se nuk ka mjete financiare ta shlyejë huan.
13.	44535/13	30.4.2013	Ermira Paja 29.7.1959	80 metër katrorë pozicionuar në qendër të Tiranës. Vlera e tregut – 870 euro/metër katrorë.	Nxjerrë nga banesa më 12 shkurt 2013 (është paraqitur dokumenti). Për pothuajse dy vjet ka jetuar në një rezidencë për familjarë. Në mars të vitit 2014, ai aplikoi për hua – të dhënë nga Banka. Aktualisht, jeton në një apartament me sipërfaqe 80 metër katrorë në periferi të Tiranës. Vlera e tregut – 217 euro/metër katrorë.

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

					Shlyerja mujore e huas – 85 euro. Kërkuesi ankohet se ka shumë shpenzime për shkak të huas dhe mirëmbajtjes së apartamentit të ri dhe se dhënia a huas nuk është zgjidhje për problemin e saj të strehimit dhe se Shteti duhet të mbulojë koston e të gjithë huas, jo vetëm interesin.
14.	44542/13	30.4.2013	Lulzim Dhimitri 22.4.1952 Bukurie Dhimitri 5.11.1956	110 metër katrorë.	Nxjerrë nga banesa më 30 janar 2013. Përpara se të nxirrej nga banesa, kërkuesi kishte aplikuar për strehim social, por nga autoritetet nuk kishte ardhur asnjë përgjigje. Nuk mundet të përmbushë kërkesat për marrjen e një huaje. 75 metër katrorë; jeton në të njëjtën zonë, si edhe përpara nxjerrjes nga banesa. Kërkuesi ankohet se apartamenti ndodhet në katin e pestë, çka e bën të vështirë jetesën në atë vend për gruan e tij me aftësi të kufizuara. Qiraja mujore e paguar – 181 euro. Qiraja mesatare – 254 euro.
15.	44548/13	30.4.2013	Brahim Fikaj 26.7.1944 Lirije Fikaj 29.8.1949 Brunilda Fikaj 18.7.1982	76 metër katrorë Mirëmbajtja dhe shpenzime të tjera të konsiderueshme Vlera e tregut – 1,000-1,500 euro/metër katrorë.	Nxjerrë nga banesa më 17 korrik 2013. Dorëzimi i dokumenteve në Bashkinë e Tiranës, dhe në departamentet e saj përbërës dhe EKB-së. Nuk është dhënë hua, sepse ata nuk mund të përmbushnin kërkesat e Bankës për të marrë një hua. Përgjigje negative për strehim social, sepse të ardhurat e tyre janë mbi limitin. Në vitin 2015, EKB-ja u përgjigj se Bashkia ishte e detyruar të gjende strehim për ta. Përsëri, Bashkia dha përgjigje negative, sepse të ardhurat e tyre ishin mbi limit.

Vëllimi II, 2015-2019

					Aktualisht, ata kanë me qira një apartament me sipërfaqe 54 metër katrorë me qira 145 euro në muaj. Kërkuesit ankohen se familja nuk ka mundësi të gjej strehim afatgjatë e të ardhurat e tyre dhe çmimet e tregut për apartamente. Ata kërkojnë kompensim, në mënyrë që familja të mund të blejë një apartament ose që Shteti t'i garantojë atyre strehim.
16.	44611/13	30.4.2013	Vladimir Dhimitri 19.1.1949 Tania Dhimitri 16.2.1952 Olta Dhimitri 28.3.1985	Nuk është dhënë informacion.	Nuk është dhënë informacion.
17.	44632/13	30.4.2013	Fadile Kadareja 13.2.1958		Ka marrë një hua, por nuk mund ta paguajë atë për shkak të mungesës së mjeteve financiare. Jeton në një apartament me sipërfaqe 64 metër katrorë në Yzberisht. Apartamenti u ble me hua. Kërkuesi kërkon që Shteti të paguajë të gjithë huan.

SEKSIONI I DYTË
ÇËSHTJA
“MALO KUNDËR SHQIPËRISË”³⁶
(kërkesa nr. 72359/11)

VENDIM
Strasbourg
22 maj 2018
(i formës së prerë)
22.8.2018

*Ky vendim është bërë i formës së prerë bazuar në nenin 44 §2 të Konventës.
Ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Malo kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur si një dhomë e përbërë nga:

Robert Spano, kryetar
Paul Lemmens
Ledi Bianku
İşıl Karakaş
Nebojša Vučinić
Jon Fridrik Kjølbro
Stéphanie Mourou-Vikström, gjyqtarë
dhe Stanley Naismith, kryesekretar,
*Pasi diskutuan me dyer të mbyllura në datën 17 prill 2018,
Shpall vendimin më poshtë, i cili u miratua në po atë datë:*

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një kërkesë (nr. 72359/11) kundër Republikës së Shqipërisë paraqitur në Gjykatë, më 31 tetor 2011, sipas nenit 34, të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga një shtetas shqiptar, z. Vladimir Malo (kërkuesi).
2. Kërkuesi u përfaqësua nga z. S. Luci, një avokat i cili ushtron profesionin në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj, në atë kohë, zj. L. Mandia, nga Avokatura e Shtetit.
3. Kërkuesi pretendonte, veçanërisht, se ishte shkelur neni 6 §1 i Konventës.
4. Në datën 26 qershor 2012, kërkesa iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

5. Kërkuesi ka lindur në vitin 1975. Aktualisht, ai po vuan një dënim me burgim.

A. Grupi i parë i procedimeve

6. Në datën 9 korrik 2002, pas procedimeve në mungesë, Gjykata e Rrethit Gjirokastër e dënoi kërkuesin për vjedhje me armë mbetur në tentativë, vrasje nga neglizhenca dhe vrasje me paramendim në lidhje me një tjetër vepër penale, dhe e dënoi atë me njëzet e pesë vjet burgim. Edhe tre të bashkëpandehur të tjerë, të cilëve iu pranuan kërkesat për gjykim të shkurtuar, u shpallën të fajshëm. Kërkuesi u përfaqësua nga një avokat i caktuar nga gjykata.

7. Në datën 7 tetor 2002, pas një apelimi nga tre të pandehurit e tjerë, Gjykata e Apelit Gjirokastër la në fuqi vendimin në mungesë të kërkuesit.

³⁶ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 142. Tiranë, 2018. f. 9575

8. Në datën 10 tetor 2007, pas ekstradimit të kërkesit në Shqipëri, Gjykata e Rrethit pranoi kërkesën e tij për rivendosje në afat. Gjykata e Rrethit, në arsyetimin e saj, parashtroi se shërbimi postar kishte konstatuar se kërkuesi jetonte në Itali dhe për pasojë nuk ishte bërë me dije për dënimin e tij.

B. Procedimet e rigjykimit

9. Në një datë të paspecifikuar, në tetor 2007, kërkuesi paraqiti apelimin e tij. Fillimisht, ai kërkoj që Çështja e tij të rishqyrtohej veçantë nga ajo e bashkëfajtorëve të tij me arsyetimin se ai nuk kishte kërkuar përdorimin e procedurës së gjykimit të shkurtuar. Ai iu referua vendimit unifikues të Gjykatës së Lartë nr. 2, të datës 29 janar 2003 (*shih paragrafin 16 më poshtë*). Së dyti, ai kërkoj që realizohej një shqyrtim i ri i të dhënave në praninë e tij dhe të pyeteshin disa dëshmitarë. Së treti, ai pohoi se autoritetet nuk e kishin njoftuar në lidhje me procedimet gjyqësore të mbajtura në gjykatën e shkallës së parë.

10. Në datën 17 dhjetor 2007, Gjykata e Apelit Gjirokastrë e la në fuqi dënimin në mungesë të kërkesit. Gjykata vendosi se kërkuesi nuk kishte paraqitur të dhëna të reja për të ndryshuar rezultatin e atyre procedimeve. Kërkesa e tij ishte drejtuar ndaj vlerës provuese të të dhënave, të cilat tashmë ishin shqyrtuar dhe për to ishte marrë një vendim. Për lënien në fuqi të dënimit, gjykata u mbështet në të dhënat mjeko-ligjore të nxjerra në vitin 1997 dhe 1999, si edhe në dëshmitë e dhëna në vitin 2001 dhe 2002. Në vijim, gjykata pohoi se kërkuesi ishte njoftuar rregullisht, sepse autoritetet kishin lëshuar një njoftim publik. Së fundmi, ajo vërejti se procedura e shkurtuar ishte zbatuar në mënyrë të barabartë për të gjithë të pandehurit, në përputhje me vendimin unifikues të Gjykatës së Lartë, të datës 29 janar 2003 (*shih më poshtë "Praktika përkatëse gjyqësore vendëse"*). Ndarja e çështjeve nuk mund të merrej në konsideratë, sepse gjykata e rrethit nuk kishte marrë një vendim mbi këtë çështje.

11. Në një datë të paspecifikuar, kërkuesi paraqiti një apelim kundër vendimit të Gjykatës së Apelit. Ai u ankua se ishte shkelur e drejta e tij për marrjen në pyetje të dëshmitarëve dhe për rishqyrtimin e të dhënave. Ai theksoi faktin se në apelimin e tij Gjykata e Apelit kishte kërkuar marrjen e të dhënave, duke përfshirë paradën e identifikimit, marrjen në pyetje të një personi të katërt, i cili kishte qenë i pranishëm gjatë ngjarjeve, një përballje të drejtpërdrejtë midis tij dhe të bashkëpandehurve të tjerë dhe kështu me radhë. Ai e kishte pasur të pamundur t'i mblidhte vet këto të dhëna; vetëm gjykatat ose prokurori mund ta bënte një gjë të tillë. Gjithashtu, kërkuesi theksoi ankesat e tjera që kishte ngritur gjatë çështjes së tij në Gjykatën e Apelit.

12. Në datën 5 mars 2010, Gjykata e Lartë e pushoi apelin, me konstatimin se i mungonin shkaqet për apelim sipas parashikimit të ligjit.

13. Në datën 21 shkurt 2011, kërkuesi paraqiti një apelim kushtetues në Gjykatën Kushtetuese.

14. Në datën 9 maj 2011, avokati i kërkesit u njoftua mbi vendimin e Gjykatës Kushtetuese, se apelimi i tij ishte i papranueshëm.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDËSE

15. Ligji dhe praktika përkatëse vendëse në at kohë, për sa u përket procedimeve në mungesë, është përshkruar në detaje në vendimet *Shkalla kundër Shqipërisë* (nr. 26866/05, §§28–35, 10 maj 2011), dhe *Izet Haxhia kundër Shqipërisë* (nr. 34783/06, §§19–42, 5 nëntor 2013).

16. Praktika gjyqësore përkatëse vendëse, në lidhje me realizimin e procedurës së gjykimit të shkurtuar, në kohën konkrete, përshkruhet në detaje në vendimin *Cani kundër Shqipërisë* (nr. 11006/06, §§34–35, 6 mars 2012).

17. Parashikimet të cilat kanë lidhje me fushën e veprimit të shqyrtimit të një apelimi nga Gjykata e Apelit, përsëritja e shqyrtimit gjyqësor nga Gjykata e Apelit dhe kompetencat e një gjykate apeli, përshkruhen në detaje në vendimin *Mulosmani kundër Shqipërisë* (nr. 29864/03, §106, 8 tetor 2013).

18. Parashikimet përkatëse në lidhje me procedurën e apelimt në Gjykatën e Lartë përshkruhen në detaje në vendimin *Çauš Drizë kundër Shqipërisë* (nr. 10810/05, §53, 15 mars 2011).

LIGJI

I. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6 §1 TË KONVENTËS

19. Bazuar në nenin 6 §§1 dhe 3 (a), (b), (c) dhe (d) të Konventës, kërkuesi u ankua në lidhje me

gjykimin e tij në mungesë. Po ashtu, ai u ankua se nuk ishte lejuar të shqyrtonte dëshmitë ose të kërkonte shqyrtimin e të dhënave në procedimet e rigjyimit. Këto dispozita parashikojnë si më poshtë:

“1. Në përcaktimin e... çdo akuze penale kundër tij, çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohet drejtësisht... nga [një] ... gjykatë...

...

3. Çdo i akuzuar për një vepër penale ka të drejtat minimale të mëposhtme:

a) Të informohet brenda një afati sa më të shkurtër, në një gjuhë që ai e kupton dhe në mënyrë të hollësishme, për natyrën dhe për shkakun e akuzës që ngrihet ndaj tij;

b) T'i jepet koha dhe lehtësitë e përshtatshme për përgatitjen e mbrojtjes;

c) Të mbrohet vetë ose të ndihmohet nga një mbrojtës i zgjedhur prej tij ose, në qoftë se ai nuk ka mjete të mjaftueshme për të shpërblyer mbrojtësin, t'i mundësohet ndihma ligjore falas kur këtë e kërkojnë interesat e drejtësisë;

d) Të pyesë ose të kërkojë që të merren në pyetje dëshmitarët e akuzës dhe të ketë të drejtën e thirrjes dhe të pyetjes të dëshmitarëve në favor të tij, në kushte të njëjta me dëshmitarët e akuzës...”

A. Pranueshmëria

20. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është qartazi e pabazuar në fakte sipas kuptimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Në vijim, ajo vëren se ajo nuk është e papranueshme për ndonjë shkak tjetër. Për këtë arsye, duhet të deklarohet e pranueshme.

B. Meritat

21. Kërkuesi këmbënguli se procedimet ndaj tij kishin qenë të padrejta përderisa ishin zhvilluar në mungesë. Ai nuk ishte njoftuar personalisht për ndonjë akt dhe as nuk kishte marrë ndonjë informacion gjatë hetimit penal dhe procedimeve gjyqësore. Gjatë rigjyimit, gjykatat vendëse nuk kishin mundur të merrnin të dhëna të reja dhe kërkuesi nuk kishte mundur të merrte në pyetje dëshmitarët kundër tij dhe në emrin e tij.

22. Qeveria pranoi se kërkuesi ishte gjykuar dhe dënuar në mungesë. Megjithatë, Qeveria argumentoi se procedimet vendëse nuk kishin qenë të padrejta. U ritheksuan konstatimet e vendimit të Gjykatës së Apelit të datës 17 dhjetor 2007, se kërkuesi ishte njoftuar rregullisht nga autoritetet. Po ashtu, u pohua se ai ishte përfaqësuar nga një avokat i caktuar nga gjykata dhe se të drejtat e tij për mbrojtje ishin respektuar.

23. Në vijim, Qeveria argumentoi se rivendosja në afat ishte një mjet efikas për një gjykim në mungesë, se një përcaktim i ri i akuzës penale u konsiderua një gjykim i ri. Qeveria iu referua neneve 425, 427 dhe 428, të Kodit të Procedurës Penale, ku parashikohej një shqyrtim i apelit nga Gjykata e Apelit dhe rifillimi i shqyrtimit gjyqësor të një çështje nga Gjykata e Apelit, ku parashikoheshin kompetencat e gjykatës së apelit (shih paragrafin 17 më sipër). Duke u kthyer në çështjen aktuale, u vërejt se ankesat e kërkuesit kryesisht ishin drejtuar drejt vlerës provuese të të dhënave dhe realizimit të procedimeve përpara gjykatës së shkallës së parë. Për këtë arsye, Gjykata e Apelit, me anë të vendimit të saj të datës 17 dhjetor 2007, kishte vendosur rregullisht mbi meritat e çështjes dhe vlerës provuese të të dhënave. Ajo kishte gjykuar se bazuar në të dhënat e përfutuara gjatë grupit të parë të procedimeve, kërkuesi ishte fajtor për akuzat.

24. Gjykata vëren se parimet e përgjithshme, në lidhje me procedimet në mungesë përshkruheshin në vendimin *Sejdovic kundër Italisë* ([DHM], nr. 56581/00, §§81–95, GJEDNJ 2006–II).

25. Më tej, Gjykata thekson se garancitë në paragrafin 3, të nenit 6, janë aspekte specifike të së drejtës për një gjykim të drejtë parashikuar në paragrafin 1. Nën këto rrethana, Gjykata e mendon të panevojshme shqyrtimin e relevancës së paragrafit 3 të çështjes, duke qenë se pretendimet e kërkuesit, në çdo rast, përmbledhen në një ankesë se procedimet ishin të padrejta. Për këtë arsye, Gjykata do ta përqendrojë shqyrtimin e saj në këtë pikë (*shih Shkallë, cituar më sipër, §67*).

26. Në çështjen konkrete, palët nuk debatuan për faktin se kërkuesi u gjykua dhe u dënua në mungesë. Nuk u provua se kërkuesi kishte mjaftueshëm dijeni për procedimet ligjore ndaj tij. Faktikisht, u konstatua se ai ishte bërë me dije për dënimin në mungesë, pas ekstradimit të tij në

Shqipëri (*shih paragrafët 6-8 më sipër*).

27. Gjykata rithekson se megjithëse procedimet të cilat kishin ndodhur në mungesë të të akuzuarit, në vetvete nuk pajtohen me nenin 6 të Konventës, mohimi i drejtësisë gjithsesi nuk ka dyshim se ndodh në rastin kur një person i dënuar në mungesë nuk mund të përfitojë nga gjykata, e cila e ka dëgjuar, një përcaktim të ri të meritave të akuzës, në lidhje me ligjin dhe faktin, në rastin kur nuk konstatohet se ai ka hequr dorë nga e drejta e tij për t'u paraqitur dhe për t'u vetëmbrojtur (*shih Sejdonic, cituar më sipër, §82*). Duke iu kthyer çështjes konkrete, Gjykata do të shqyrtojë, nëse procedimet e rigjykitimit paraqisnin detyrimin për mundësinë e një përcaktimi të ri faktik dhe ligjor të akuzës penale ndaj kërkuesit.

28. Gjykata vëren se Gjykata e Rrethit Gjrokastër kishte pranuar pretendimin e kërkuesit për rivendosje në afat, sipas nenit 147 të KPP-së. Në vijim, Gjykata vëren se pas apelimit të kërkuesit, Gjykata e Apelit Gjrokastër shqyrtoi meritat e çështjes dhe la në fuqi dënimin në mungesë të kërkuesit. Ajo u bazua në të dhënat e marra gjatë grupit të parë të procedimeve. Gjithashtu, Gjykata theksoi se siç mund të vihet re në vendimin e Gjykatës së Apelit, dhe në apelimet e kërkuesit në Gjykatën e Apelit dhe në Gjykatën e Lartë, avokati i kërkuesit kishte paraqitur kërkesa të qarta për një shqyrtim të ri të të dhënave, si edhe të lejohej të merrte në pyetje dëshmitarët. Megjithatë, Gjykata e Apelit nuk bëri ndonjë përcaktim të ri për akuzat penale ndaj kërkuesit. Gjykata e Apelit konstatoi se kërkuesi nuk paraqiti të dhëna të reja për ndryshimin e rezultatit të procedimeve të mbajtura në mungesë, pa dhënë ndonjë arsye tjetër, çfarëdo, pamundësinë e tij për të mbledhur të dhëna të reja dhe për të thirrur dëshmitarët, siç ishte kërkuar nga kërkuesi (krahaso dhe nxirr ndryshimet *Jones kundër Mbretërisë së Bashkuar* (vend.), nr. 30900/02, 9 shtator 2003, dhe *Makarenko kundër Rusisë*, nr. 5962/03, §139, 22 dhjetor 2009). Ajo thjesht përsëriti arsyetimin dhe konstatimet në grupin e parë të procedimeve.

29. Për sa më sipër, Gjykata konstaton se kërkuesi në realitet nuk pati mundësinë të përfitonte një përcaktim të ri të themelit të akuzave ndaj tij nga një gjykatë gjatë procedimeve, mbështetur në garancitë për drejtësi sipas nenit 6.

30. Për këtë arsye, është shkelur neni 6 §1 i Konventës.

II. SHKELJE TJETËR E PRETENDUAR E KONVENTËS

31. Së fundi, kërkuesi u ankua edhe për mungesë të arsyeve në vendimin e Gjykatës së Lartë.

32. Gjithashtu, Gjykata thekson se sipas praktikës së saj gjyqësore të mirëpërcaktuar, reflektimi i një parimi të lidhur me administrimin e duhur të drejtësisë, vendimet e gjykatave dhe tribunaleve duhet të përcaktojnë në mënyrën e duhur arsyet mbi të cilat janë bazuar (*shih Moreira Ferreira kundër Portugalisë* (nr. 2) [DHM], nr. 19867/12, §84, GJEDNJ 2017; *shih gjithashtu Marini kundër Shqipërisë*, nr. 3783/02, §105, 18 dhjetor 2007). Shkalla deri ku zbatohet detyrimi për të dhënë arsye mund të variojë sipas natyrës së vendimit dhe duhet të përcaktohet sipas rrethanave të çështjes (*shih García Ruiz kundër Spanjës* [DHM], nr. 30544/96, §26, GJEDNJ 1999–I). Pa kërkuar një përgjigje të detajuar për çdo argument paraqitur nga kërkuesi, ky detyrim presupozon se palët në procedimet gjyqësore mund të presin të marrin një përgjigje specifike dhe eksplicite për argumentet, të cilat janë vendimtare për rezultatit të procedimeve (*shih, midis vendimeve të tjera, Ruiz Torija kundër Spanjës*, 9 dhjetor 1994, §§29–30, seritë A nr. 303–A, dhe *Higgins dhe të Tjerët kundër Francës*, 19 shkurt 1998, §§42–43, Raportet e gjyqësorëve dhe vendimeve 1998–I). Për më tepër, në çështjet e lidhura me ndërhyrjen në të drejtat e siguruara sipas Konventës, Gjykata kërkon të përcaktojë nëse arsyet e ofruara për vendimet e dhëna nga gjykatat vendëse janë automatike ose stereotipa të tyre (*shih, mutatis mutandis, Paradiso dhe Campanelli kundër Italisë* [DHM], nr. 25358/12, §210, GJEDNJ 2017 (*ekstrakte*)).

33. Gjykata vëren se në lidhje me këtë gjë, kërkuesi apeloj në Gjykatën e Lartë me po të njëjtat arsye, si edhe në apelimin në Gjykatën e Lartë. Gjykata është e mendimit se arsyet e kufizuara dhënë nga Gjykata e Lartë në formulat *de plano* të vendimeve të saj, gjithsesi tregonin padyshim se kërkuesi nuk kishte ngritur një nga pikat e ligjit parashikuar nga dispozita përkatëse vendëse, e cila është pranimi i kërkesës së pranueshmërisë për rivendosje në afat (*shih paragrafin 18 më sipër*).

Gjykata vëren se në rastin kur Gjykata e Lartë refuzon të pranojë një çështje me arsyetimin se nuk janë përcaktuar arsyet ligjore për këtë çështje, një arsyetim shumë i kufizuar mund të përmbushë kërkesat e nenit 6 të Konventës (shih *Marini*, cituar më sipër, §106).

34. Sipas arsyeve më sipër, rezulton se kjo pjesë e kërkesës është qartazi e pabazuar në fakte dhe duhet të kundërshtohet sipas nenit 35 §3 (a) dhe 4 të Konventës.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

35. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

36. Kërkuesi nuk paraqiti pretendim për kompensim të drejtë.

37. Gjykata thekson konstatimet e saj në vendimin *Shkalla* (cituar më sipër, §§77–79), dhe *Izet Haxhia* (cituar më sipër, §70) për faktin se kur një kërkues është dënuar në shkelje të të drejtave të tij ose të saj, siç garantohet në nenin 6 të Konventës, forma më e përshtatshme e korrigjimit është të sigurohet se kërkuesi është vendosur sa më shumë të jetë e mundur në pozicionin që do të kishte pasur, në rast se do të ishte respektuar ky parashikim. Forma më e përshtatshme e korrigjimit, në parim, do të ishte një gjykim i ri ose një rifillim i procedimeve, në rast se një gjë e tillë do të kërkohej.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. I deklaron ankesat në lidhje me padrejtësinë e procedimeve në mungesë, të pranueshme dhe pjesën tjetër të kërkesës të papranueshme;
2. Gjykon se është shkelur neni 6 §1 i Konventës.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim, në datën 22 maj 2018, bazuar në rregullin 77 §2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Stanley Naismith
Kryesekretar

Robert Spano
Kryetar

SEKSIONI I DYTË
ÇËSHTJA
“MUÇA KUNDËR SHQIPËRISË”³⁷
(kërkesa nr. 57456/11)

VENDIM

Strasbourg
22 maj 2018
(i formës së prerë)
22.8.2018

*Ky vendim është bërë i formës së prerë bazuar në nenin 44 §2 të Konventës.
Ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Muça kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur së një dhomë e përbërë nga:

Robert Spano, kryetar

Paul Lemmens

Ledi Bianku

Işıl Karakaş

Nebojša Vučinić

Jon Fridrik Kjølbro

Stéphanie Mourou-Vikström, gjyqtarë

dhe Stanley Naismith, kryesekretar,

Pasi diskutuan me dyer të mbyllura në datën 17 prill 2018,

Shpall vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë:

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një kërkesë (nr. 57456/11) kundër Republikës së Shqipërisë, paraqitur në Gjykatë me datë 25 gusht 2011, mbështetur në nenin 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga një shtetas shqiptar, z. Blerim Muça (kërkuesi).

2. Kërkuesi u përfaqësua nga z. V. Muzina, një avokat i cili ushtron detyrën në Durrës. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj, në atë kohë, znj. L. Mandia nga Avokatura e Shtetit.

3. Në datën 25 gusht 2011, kërkuesi dërgoi një kërkesë në Gjykatë, me pretendimin se ishte shkelur neni 6 §1 i Konventës. Kërkesa arriti në Gjykatë më 31 gusht 2011.

4. Në datën 21 nëntor 2011, kërkuesi i dërgoi Gjykatës një kërkesë tjetër, të ngjashme me atë që tashmë u dërgua në gusht 2011. Kërkesa arriti në Gjykatë në datën 24 nëntor 2011.

5. Në datën 26 qershor 2012, kërkesa iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

6. Kërkuesi ka lindur në vitin 1970 dhe jeton në Tiranë.

7. Në një datë të paspecifikuar, ndaj kërkuesit dhe dy të bashkakuzuarve të tjerë u ngritën procedime penale për vrasje të paramenduar. Si pasojë, kërkuesi u arrestua nga autoritetet.

8. Në datën 21 korrik 1998, kërkuesi adresoi një shkresë në Gjykatën e Rrethit Kavajë (Gjykata e Rrethit) dhe prokurorit të rrethit Kavajë (prokurori i rrethit), duke pohuar se kishte angazhuar A., një avokat, për ta përfaqësuar atë përpara prokurorit të rrethit gjatë hetimit dhe gjatë procedimeve gjyqësore. Rezulton se kërkuesi e ka shkruar këtë shkresë teksa ishte në paraburgim.

³⁷ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 142. Tiranë, 2018. f. 9579

9. Në datën 1 nëntor 1999, Gjykata e Rrethit e shpalli kërkesin të pafajshëm dhe urdhëroi lirim të tij. Ai kishte ndjekur gjykimin dhe ishte mbrojtur nga A., avokati i zgjedhur prej tij. Dy të bashkakuzuarit e tjerë u shpallën fajtorë dhe u dënuan.

10. Në një datë të paspecifikuar, dy të bashkakuzuarit e tjerë dhe prokurori apeluan ndaj vendimit të Gjykatës së Rrethit, i datës 1 nëntor 1999.

11. Në një datë të paspecifikuar, kërkuesi u largua nga Shqipëria. Rezulton se kërkuesi nuk ishte informuar për apelimet e dy të bashkakuzuarve të tjerë dhe të prokurorit, por mesa duket, A. ishte informuar për një gjë të tillë.

12. Në datën 28 shkurt 2000, Gjykata e Apelit Durrës (Gjykata e Apelit) anuloi vendimin e Gjykatës së Rrethit dhe e ridërgoi çështjen për rishqyrtim. Kërkuesi u përfaqësua nga A., në mungesë të tij.

13. Në datën 21 prill 2000, Gjykata e Lartë e kundërshtoi apelimin e kërkuetit paraqitur nga A. kundër vendimit të Gjykatës së Apelit Durrës, të datës 28 shkurt 2000.

14. Në datën 26 dhjetor 2000, gjatë procedimeve të rigjykimit, Gjykata e Rrethit e shpalli kërkesin fajtor në mungesë për vrasje të paramenduar dhe e dënoi atë me njëzet e tre vjet burgim. Kërkuesi u përfaqësua nga avokati A. (*shih paragrafin 9*). Vendimi pohonte se A. ishte caktuar nga gjykata. Dy të bashkakuzuarit e tjerë apeluan.

15. Në datën 10 shtator 2001 dhe 14 dhjetor 2001, Gjykata e Apelit dhe Gjykata e Lartë, respektivisht, lanë në fuqi vendimin e datës 26 dhjetor 2000. Gjatë këtyre procedimeve, kërkuesi u përfaqësua nga një avokat i ri i caktuar nga gjykata.

16. Në datën 14 prill 2004, nëna e kërkuetit punësoi një avokat tjetër, K., për të përgatitur një kërkesë për rishikim. Nga vendimi i Gjykatës së Lartë, i datës 9 korrik 2010 (*shih paragrafin 18 më poshtë*) dhe nga vendimi i Gjykatës Kushtetuese, i datës 25 shkurt 2011 (*shih paragrafin 21 më poshtë*) rezulton se kërkesa për rishikim u kundërshtua nga Gjykata e Lartë. Nuk gjendet asnjë kopje e vendimit në fjalë të Gjykatës së Lartë në dosjen e çështjes.

17. Në datën 8 korrik 2005, kërkuesi u informua për shpalljen e tij fajtor në mungesë, nga familjarët e tij. Ai paraqiti një kërkesë për rivendosje në afat, kundër vendimit të datës 26 dhjetor 2000, me argumentin se nuk ishte informuar kurrë për shpalljen e tij fajtor në mungesë, sepse jetonte jashtë vendit. Kërkuesi përfaqësohej nga K., si mbrojtësi i tij.

18. Në datën 4 nëntor 2005, 29 shtator 2006 dhe 9 korrik 2010, respektivisht, Gjykata e Rrethit dhe Gjykata e Apelit e pushuan dhe Gjykata e Lartë e rrëzoi, kërkesën e tij. Gjykatat vendëse gjykuan se kërkuesi duhej të ishte bërë me dije për procedimet, përderisa ai ishte përfaqësuar nga një avokat i zgjedhur prej tij, A., i cili ishte informuar në lidhje me apelimin e prokurorit, dhe sepse nëna e tij kishte caktuar një avokat për të përgatitur një kërkesë për rishikim. Gjithashtu, ato gjykuan se Çështja tashmë ishte shqyrtuar në të gjitha shkallët dhe se vendimet e tyre ishin ende në fuqi.

19. Gjyqtari A.H., i cili kishte qenë anëtar i trupit gjykues të Gjykatës së Rrethit, që kishte shpallur vendimin e datës 26 dhjetor 2000, ishte pjesë e trupit gjykues edhe në Gjykatën e Rrethit, në datën 4 nëntor 2005, i cili pushoi kërkesën e kërkuetit. Gjyqtarët V.C. dhe SH.M., të cilët kishin qenë anëtarë të trupit gjykues të Gjykatës së Apelit, e cila më 10 shtator 2001 la në fuqi vendimin e datës 26 dhjetor 2000, ishin pjesë edhe të trupit gjykues të Gjykatës së Apelit, i cili pushoi apelimin e tij, në datën 29 shtator 2006.

20. Në një datë të specifikuar, kërkuesi, i përfaqësuar nga avokati i tij, dorëzoi një ankesë kushtetuese në lidhje me pretendimin për padrejtësi gjatë procedimeve në mungesë dhe mungesës së paanshmërisë së Gjykatës së Rrethit dhe Gjykatës së Apelit.

21. Në datën 16 mars 2011, avokati i kërkuetit u informua në lidhje me vendimin e Gjykatës Kushtetuese të datës 25 shkurt 2011, për pushimin e apelimet kushtetues të kërkuetit. Gjykatë Kushtetuese, duke theksuar se A. dhe nëna e kërkuetit ishin bërë me dije për procedimet gjyqësore, u shpreh se nuk kishte pasur rrethana të veçanta, që ta pengonin kërkuetin t'i ndiqte procedimet personalisht. Ajo nuk shqyrtoi pretendimin e kërkuetit për paanshmëri nga ana e Gjykatës së Rrethit dhe Gjykata e Apelit.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDËSE

22. Ligji dhe praktika përkatëse vendëse, në periudhën në fjalë, përshkruhen në detaje në vendimet *Shkalla kundër Shqipërisë* (nr. 26866/05, §§28–35, 10 maj 2011) dhe *Izjet Haxhia kundër Shqipërisë* (nr. 34783/06, §§19–42, 5 nëntor 2013).

LIGJI

I. PRETENDIME PËR SHKELJE TË NENIT 6 §1 TË KONVENTËS

23. Kërkuesi u ankua për padrejtësi të procedimeve në mungesë të tij, si edhe për mungesën e paanshmërisë së gjyqtarëve, të cilët morën pjesë në shqyrtimin e çështjes së tij, pasi ishte përfshirë në raundin e parë të procedimeve. Ai iu referua nenit 6 §1 të Konventës, i cili, në pjesët e lidhura me situatën, parashikon si më poshtë:

“1. Në përcaktimin e ... çdo akuze penale kundër tij, çdo person ka të drejtë që Çështja e tij të degjohet drejtësisht ... nga [një] ... gjykatë e pavarur dhe e paanshme...”

24. Qeveria e mohoi faktin të kishte pasur ndonjë shkelje të këtij parashikimi.

A. Pranueshmëria

25. Qeveria argumentoi se kërkesa ishte dorëzuar përtej afatit kohor prej gjashtë muajsh parashikuar në Konventë, pasi kërkuesi e kishte paraqitur kërkesën në datën 24 nëntor 2011.

26. Kërkuesi këmbënguli se kërkesa ishte paraqitur brenda afatit kohor prej gjashtë muajsh.

27. Gjykata vëren se kërkuesi e kishte dërguar formularin e kërkesës në datë 25 gusht 2011 dhe ky i fundit mbërriti në Gjykatë me postë në datën 31 gusht 2011. Bazuar në materialin dërguar përpara tij, Gjykata nuk gjen asnjë arsye për të konstatuar se kërkesa është dërguar përtej afatit. Formulari i kërkesës së dytë dërguar më 21 nëntor 2011, ishte një dokument shtesë, i cili nuk ndikon në kërkesën fillestare. Për këtë arsye, Gjykata rrëzon kundërshtimin e Qeverisë.

28. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është qartazi e pabazuar në fakte, sipas interpretimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Në vijim, ajo vëren se kërkesa nuk është e papranueshme për ndonjë arsye tjetër. Për këtë arsye, duhet e deklaruar e pranueshme.

B. Meritat

1. Procedimet në mungesë

29. Kërkuesi parashitroi se ai ishte larguar nga Shqipëria pasi Gjykata e Rrethit e liroi atë sipas vendimit të datës 1 nëntor 1999. Ai nuk kishte pasur dijeni për procedimet ndaj tij. Për këta arsye, autoritetet e gjykan dhe e shpallën atë fajtor në mungesë. Gjithashtu, ai deklaroi se dijenia e nënës së tij në lidhje me këto procedime, nuk i bënte të drejta procedimet për atë kohë sa ai nuk kishte dijeni për to. Gjithashtu, ai debatoi për faktin se familjarët e tij kishte paraqitur një kërkesë për rishikim (shih paragrafët 16, 18 dhe 21 më sipër). Gjykatat vendëse nuk kishin marrë në konsideratë vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 30, të datës 17 qershor 2010 (shih *Izjet Haxhia*, cituar më sipër, §35).

30. Qeveria pranoi se kërkuesi ishte gjykuar dhe shpallur fajtor në mungesë. Megjithatë, Qeveria argumentoi se procedimet vendëse nuk kishin qenë të padrejta. Kërkuesi ishte përfaqësuar nga një avokat i zgjedhur prej tij. Ai ishte i pranishëm në procedimet përpara Gjykatës së Rrethit, e cila e kishte deklaruar të pafajshëm në datën 1 nëntor 1999. Avokati i tij A. Ishte informuar për apelimin e paraqitur ndaj atij vendimi. A. kishte qenë po ashtu i pranishëm në procedimet përpara Gjykatës së Apelit, e cila, më 28 shkurt 2000, e kishte ridërguar çështjen për rishqyrtim. A. po ashtu, kishte apeluar në Gjykatën e Lartë kundër vendimit të Gjykatës së Apelit të datës 28 shkurt 2000.

31. Gjithashtu, Qeveria parashitroi se familjarët e kërkuesit kishin pasur dijeni për procedimet. Ata kishin qenë rregullisht të pranishëm në procedimet gjyqësore ose kishin angazhuar rregullisht avokatë për të përfaqësuar kërkuesin. Në të vërtetë, nëna e tij kishte punësuar një avokat për të përgatitur kërkesën për rishikimin e vendimit të formës së prerë, në emër të kërkuesit. Për më tepër, angazhimi i të njëjtit avokat – K. – kishte treguar se vullneti i kërkuesit kishte qenë i njëjtë si ai i nënës së tij.

32. Në parashtrimet e tyre shtesë, Qeveria pohoi se kërkuesi kishte dhënë miratimin për t'u gjykuar në mungesë, sepse kishte bërë me dije për gjykimin ndaj tij. Vendimi i Gjykatës së Rrethit, i datës 1 nëntor 1999 nuk kishte qenë i formës së prerë, dhe për këtë arsye ishte i hapur për t'u apeluar. Pretendimi i kërkuesit për rivendosje në afat ishte pushuar me arsyetimin se asgjë nuk e kishte

penguar të merrte pjesë në procedime.

33. Gjykata thekson se parimet e përgjithshme në lidhje me procedimet në mungesë përcaktohen në vendimin *Sejdovic kundër Italisë* ([DHM], nr. 56581/00, §§81–95, GJEDNJ 2006–II). Në vijim, Gjykata thekson se edhe pse procedimet të cilat zhvillohen në mungesë të të pandehurit në vetvete nuk pajtohen me nenin 6 të Konventës, gjithsesi, drejtësia mohohet në rastin kur një person i dënuar në mungesë nuk mund të marrë nga gjykata, e cila ka dëgjuar çështjen e tij, një përcaktim të ri të themelit të akuzës, si për ligjin edhe për faktin, për aq kohë sa nuk është përcaktuar se ai ka hequr dorë nga e drejta e tij për t'u paraqitur dhe për t'u vetëmbrojtur (shih *Sejdovic*, cituar më sipër, §82, dhe *Hokkeling kundër Holandës*, nr. 30749/12, §58, 14 shkurt 2017).

34. Duke u rikthyer në çështjen konkrete, Gjykata thekson se kërkuesi kishte qenë i pranishëm dhe ishte asistuar nga një avokat i zgjedhur prej tij në procedimet në shkallën e parë (ndryshe nga vendimi *Shkalla*, cituar më sipër, në të cilin kërkuesi nuk ishte informuar për procedimet), në fund të të cilit gjykata e shpalli të pafajshëm dhe urdhëroi lirin e tij. Pasi u lirua, kërkuesi u largua jashtë vendit. Megjithatë, pas apelimeve të të bashkakuzuarve të tjerë dhe të prokurorit, kërkuesi u shpall fajtor në mungesë. Në këtë aspekt, gjykata thekson se edhe pse avokati i zgjedhur prej tij vijoi ta përfaqësonte në apel, nuk mund të nënkuptohet se avokati po vepronte sipas udhëzimeve eksplicite të kërkuesit. Në fakt, gjatë procedimeve të rigjyimit, kërkuesin vazhdoi ta përfaqësonte i njëjti avokat, pasi ai ishte caktuar nga gjykata (krahaso dhe bëj ndryshimin me vendimin *Medenica kundër Shqipërisë*, nr. 20491/92, GJEDNJ 2001–VI). Në procedimet e rigjyimit në vijim, kërkuesi u përfaqësua nga një tjetër avokat i zgjedhur nga gjykata. Qeveria nuk parashtrroi ndonjë provë për të kundërtën.

35. Së fundmi, bazuar në dokumentet në dosjen e çështjes, Gjykata nënvizon se nuk mund të thuhet se caktimi i një avokati nga familjarët për përgatitjen e një kërkesë për rishikim, kishte miratimin ose pëlqimin e kërkuesit. Nuk mund të nënkuptohet se nisur nga fakti se kërkuesi u mbrojt nga një avokat i caktuar nga nëna e tij, kërkuesi ka pasur dijeninë e duhur për apelin dhe procedurat e rigjyimit.

36. Për të gjitha parashtrimet e mësipërme, Gjykata konstaton se nuk provohet se kërkuesi ka pasur mjaftueshëm dijeni për procedimet e apelit ose se ka pasur mjaftueshëm dijeni për procedimet e rigjyimit ndaj tij. Më tej, nuk ka asnjë tregues në dosjen e çështjes për faktin se autoritetet kanë bërë çdo përpjekje për ta njoftuar. Gjithashtu, nuk është provuar se ai ka autorizuar në mënyrë eksplicite ose të nënkuptuar veprimet e familjarëve të tij ose të avokatit të tij, ose se ka hequr dorë qartazi nga e drejta e tij për t'u paraqitur në gjykatë, duke iu fshehur qëllimisht drejtësisë. Në vijim, Gjykata thekson se kërkuesi ka paraqitur pa sukses një kërkesë për rishikim në afat (*shih Shkalla*, cituar më sipër §75, dhe *Izet Haxhia*, cituar më sipër, §63), për këtë arsye, ai mjet rezultoi se nuk ishte efikas.

37. Për sa më sipër, Gjykata konstaton se kërkuesi nuk pati mundësinë të përfitonte një përcaktim të ri të themelit të akuzave ndaj tij nga një gjykatë, çka do t'i mundësonte të vijonte më tej me çështjen e tij në procedime bazuar në garancitë për drejtësi të nenit 6.

38. Për këtë arsye, është shkelur neni 6 i Konventës.

2. *Paanshmëria e Gjykatës së Rrethit dhe Gjykatës së Apelit*

39. Gjithashtu, kërkuesi u ankua, mbështetur në nenin 6 §1, për mungesë paanshmërie të trupave gjyqes të Gjykatës së Rrethit gjatë procedimeve të datës 4 nëntor 2005 dhe të Gjykatës Apelit në procedimet e datës 29 shtator 2006.

40. Gjykata thekson se ekzistenca e paanshmërisë sipas qëllimeve të nenit 6 §1 duhet të përcaktohet mbi një kontroll subjektiv ku duhet marrë në konsideratë nëse një gjyqtar i caktuar ka pasur një bindje ose sjellje personale, që nënkupton nëse gjyqtari ka pasur ndonjë paragjykim personal ose ka qenë i anshëm në një çështje të caktuar; dhe sipas një kontrolli objektiv, që do të thotë duke përcaktuar nëse vet tribunali, dhe midis aspekteve të tjerë, nëse përbërja e tij kanë ofruar mjaftueshëm garanci për të përjashtuar çdo dyshim legjitim në lidhje me paanshmërinë e tij (shih *Micallef kundër Malitë* [DHM], nr. 17056/06, §93, GJEDNJ 2009).

41. Duke u kthyer në çështjen konkrete, Gjykata vëren se trupat gjykues të Gjykatës së Rrethit, në datën 26 dhjetor 2000 dhe të Gjykatës së Apelit, në datën 10 shtator 2001, shqyrtuan çështjen e kërkuarit sipas meritave dhe e shpallën fajtor në mungesë. Më tej, Gjykata nënvizon se disa anëtarë të këtyre trupave gjykues (Gjyqtarët A.H., V.C. dhe Sh.M.), ishin edhe pjesë e trupit gjykues gjatë procedimeve në Gjykatën e Rrethit, në datën 4 nëntor 2005, edhe gjatë procedimeve në Gjykatën e Apelit, në datën 29 shtator 2006, për shqyrtimin e pretendimit të kërkuarit për rivendosje në afat.

42. Në lidhje me kontrollin subjektiv, Gjykata vëren se kërkuari nuk debatoi për paanshmërinë personale të Gjyqtarëve A. H., V.C. dhe Sh.M.

43. Në lidhje me kontrollin objektiv, duhet të përcaktohet nëse, pa marrë në konsideratë sjelljen personale të gjyqtarëve, ekzistojnë fakte të konstatuar, të cilët mund të ngrenë dyshime për paanshmërinë e tyre. Gjykata thekson se trupi gjykues i Gjykatës së Rrethit, gjatë procedimeve në datën 29 shtator 2006, nuk e shqyrtoi çështjen bazuar në themelin e dënimit. Gjithashtu, nuk u arrit ndonjë përfundim mbi fajësinë e kërkuarit (shih *Fey kundër Austrisë*, 24 shkurt 1993, §34, seritë A nr. 255-A).

44. Për sa më sipër, duke supozuar se neni 6 përkon me procedurat e rivendosjes në afat, Gjykata nuk gjykon se shqetësimet që mund të ketë pasur kërkuari për paanshmërinë e trupit gjykues të Gjykatës së Rrethit të datës 4 nëntor 2005 dhe të trupit gjykues të Gjykatës së Apelit më 29 shtator 2006, të jenë të justifikueshme objektivisht. Në këtë mënyrë, rezulton se kjo pjesë e kërkesës është qartazi e pabazuar në fakte dhe duhet të rrëzohet në përputhje me nenin 35 §3 (a) dhe 4 të Konventës.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

45. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

46. Kërkuari kërkoj 15,000 euro (EUR) për dëmin monetar dhe 50,000 euro për dëmin jomonetar.

47. Qeveria parashtrij se kërkesat e kërkuarit nuk bazoheshin në fakte.

48. Gjykata nuk dallon ndonjë lidhje rastësore midis shkeljes së konstatuar dhe dëmit monetar të pretenduar; për këtë arsye e rrëzon pretendimin.

49. Në lidhje me kërkesat për dëm jomonetar, Gjykata thekson konstatimet e saj në vendimin *Shkalla* (cituar më sipër, §§77–79), dhe *Izet Haxhia* (cituar më sipër, §70) se në rastin kur një kërkuar është dënuar për shkelje të të drejtave të tij ose të saj sipas garancive të nenit 6 të Konventës, forma më e përshtatshme e korrigjimit do të ishte garantimi që kërkuari të vendoset sa më shumë të jetë e mundur në pozitën në të cilën do të kishte qenë, në rast se do të zbatohet ky parashikim. Në parim, forma më e përshtatshme e korrigjimit do të ishte një gjykim i ri ose rifillim i procedimeve në rast se kjo do të kërkohej. Për këtë arsye, Gjykata arrin në përfundimin se konstatimi i një shkelje në vetvete përbën mjaftueshëm kompensim të drejtë për dëmin jomonetar të vuajtur nga kërkuari.

B. Kostot dhe shpenzimet

50. Kërkuari kërkoj edhe 20,000 euro për kostot dhe shpenzimet e bëra. Ai nuk paraqiti dokumente mbështetëse.

51. Qeveria i rrëzoi pretendimet e kërkuarit.

52. Sipas Rregullit 60 të Rregullave të Gjykatës, një kërkuar i jepet e drejta për rimbursim të kostove dhe të shpenzimeve vetëm për atë kohë sa provohet se ato janë bërë faktikisht dhe duheshin bërë domosdoshmërisht, dhe sipas kuantit janë të arsyeshme (shih *Gjyli kundër Shqipërisë*, nr. 32907/07, §72, 29 shtator 2009). Në mungesë të dokumenteve mbështetëse të paraqitura nga kërkuari, Gjykata e rrëzon kërkesën për kostot dhe shpenzimet.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. E deklaron ankesën në lidhje me padrejtësinë në procedimet e zhvilluara në mungesë të pranueshme dhe pjesën tjetër të kërkesës të papranueshme;
2. Gjykon se është shkelur neni 6 §1 i Konventës;
3. Gjykon se konstatimi i shkeljes përbën në vetvete kompensim të drejtë për dëmin jomonetar të vuajtur nga kërkuesi;
4. Pushon pretendimin e kërkuetit për kompensim të drejtë.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim, në datën 22 maj 2018, mbështetur në rregullin 77 §§2 dhe 3 të Rregullave të Gjykatës.

Stanley Naismith
Kryesekretar

Robert Spano
Kryetar

SEKSIONI I DYTË
ÇËSHTJA
“HYSI KUNDËR SHQIPËRISË”³⁸
(kërkesa nr. 72361/11)

VENDIM
Strasburg
22 maj 2018
(i formës së prerë)
22.8.2018

*Ky vendim është bërë i formës së prerë bazuar në nenin 44 §2 të Konventës.
Ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Hysi kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur si një dhomë, e përbërë nga:

Robert Spano, kryetar
Paul Lemmens
Ledi Bianku
İşıl Karakaş
Nebojša Vučinić
Jon Fridrik Kjølbro
Stéphanie Mourou-Vikström, gjyqtarë
dhe Stanley Naismith, kryesekretar i seksionit,
*Pasi diskutoi me dyer të mbyllura, më 17 prill 2018,
Shpall vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë:*

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një kërkesë (nr. 72361/11) kundër Republikës së Shqipërisë, paraqitur në Gjykatë, në datën 7 nëntor 2011, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga shtetasi shqiptar, z. Ardit Hysi (kërkuesi).

2. Kërkuesi u përfaqësua nga z. A. Meta dhe Znj. N. Meta, avokatë, të cilët e ushtrojnë profesionin në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj në atë kohë, zj. L. Mandia nga Avokatura e Shtetit.

3. Kërkuesi u ankua mbështetur në nenin 6 §§1 dhe 3 (c) dhe (d) të konventës, për gjykimin e tij në mungesë.

4. Më 26 qershor 2012, kërkesa iu komunikua Qeverisë.

5. Qeveria kundërshtoi kategorikisht shqyrtimin e çështjes nga një Komitet (neni 28 §1 (b)), me argumentin se përfshinte elementë të cilët nuk ishin objekt i praktikës gjyqësore të afirmuar të Gjykatës. Gjykata e pranon kundërshtimin.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

6. Kërkuesi ka lindur në Qesarat, Tepelenë, në vitin 1977. Aktualisht, ai po vuan një dënim me burgim.

7. Në datën 14 janar dhe 10 nëntor 2005, në vijim të procedimeve në mungesë, Gjykata e Rrethit Gjirokastrë dhe Gjykata e Apelit, respektivisht, e dënuan kërkuesin për vjedhje të mbetur në tentativë me pasojë vdekje, në bashkëpunim me të tjerë dhe e dënoi atë me 17 vjet burgim. Ky vendim u bë i

³⁸ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 142. Tiranë, 2018. f. 9584

formës së prerë në datën 9 shkurt 2007, pasi Gjykata e Lartë pushoi një apelim nga avokati i kërkuarit. Rezulton se kërkuari u përfaqësua gjatë gjithë procedurave gjyqësore nga një avokat i caktuar nga familja e tij.

8. Rezulton se në datën 30 mars 2007, kërkuari u ekstradua nga Greqia në Shqipëri.

9. Në datën 3 maj 2007, Gjykata e Rrethit Gjyrokastër pranoi një kërkesë nga kërkuari për rivendosje në afat dhe ai paraqiti një apelim ndaj dënimit të tij në mungesë.

10. Në datën 12 nëntor 2007, Gjykata e Apelit Gjyrokastër, teksa ricilësoi akuzat ndaj kërkuarit bazuar në të dhënat e marra gjatë procedimeve në mungesë, la në fuqi dënimin e kërkuarit, duke vendosur se ai ishte bërë *res judicata*.

11. Me anë të një vendimi të formës së prerë, të datës 7 tetor 2009, Gjykata e Lartë la në fuqi dënimin ndaj kërkuarit, siç edhe u shpall me anë të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyrokastër të vitit 2005, duke vendosur se ai ishte bërë *res judicata* dhe se faktet dhe ligji në çështje ishin shqyrtuar më herët. Në vijim, Gjykata vërejtë se nuk duhet të ishte dhënë rivendosja në afat përderisa Çështja ishte bërë *res judicata*.

12. Në datën 21 shkurt 2011, kërkuari paraqiti një apelim kushtetues në Gjykatën Kushtetuese ndaj vendimit të Gjykatës së Lartë, duke u ankuar, *inter alia*, për faktin se gjykatat vendëse nuk i kishin dhënë mundësinë për një përcaktim të ri faktik dhe ligjor të akuzës.

13. Në datën 9 maj 2011, avokati i kërkuarit u njoftua për vendimin e Gjykatës Kushtetuese për të pushuar apelin e tij.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDËSE

14. Ligji dhe praktika përkatëse vendëse në atë kohë, në lidhje me procedimet në mungesë janë përshkruar në detaje në çështjen *Shkalla kundër Shqipërisë* (nr. 26866/05, §§28–35, 10 maj 2011), dhe *Izet Haxhia kundër Shqipërisë* (nr. 34783/06, §§19–42, 5 nëntor 2013).

15. Parashikimet përkatëse, në atë kohë, në lidhje me qëllimin e shqyrtimit të një apelimi nga Gjykata e Apelit, përsëritja e shqyrtimit gjyqësor të çështjes nga Gjykata e Apeli dhe kompetencat e një gjykate apeli u përshkruan në detaje në çështjen *Mulosmani kundër Shqipërisë* (nr. 29864/03, §106, 8 tetor 2013).

16. Në datën 30 mars 2017, Kodi i Procedurës Penale (KPP) u ndryshua me anë të ligjit nr. 35/2017 dhe dispozitat e reja hynë në fuqi në datën 1 gusht 2017. Dispozitat e reja të zbatueshme në çështjen konkrete parashikojnë si më poshtë:

Neni 147 – Rivendosje në afat (ndryshuar në vitin 2017)

“Prokurori, i pandehuri, viktimat, viktimat akuzuese dhe palët private rivendosen në afatin e caktuar kur provojnë se nuk kanë pasur mundësi ta respektojnë afatin për shkak të rastit faktor ose të forcës madhore.

2. Rivendosja në afat nuk lejohet më shumë se një herë për secilën palë për çdo shkallë të procedimit.

3. Kërkesa për rivendosjen në afat paraqitet brenda dhjetë ditëve nga zhdukja e faktit që përbënte rast faktor ose forcë madhore. Për kërkesën vendos organi që procedon në kohën e paraqitjes së saj.

4. Kundër vendimit që refuzon kërkesën për rivendosje në afat mund të bëhet ankim brenda 5 ditëve. ...”.

Neni 410 – Ankimi i të pandehurit (ndryshuar në vitin 2017)

“2. Kundër vendimit të dhënë në mungesë, mbrojtësi mund të bëjë ankim vetëm kur është i autorizuar posaçërisht nga i pandehuri me akt përfaqësimi të lëshuar në format e parashikuara nga ligji ose me deklaram në seancë.”.

Neni 420 §1 – Rivendosja në afatin e ankimit (shtuar në vitin 2007)

“1. Palët rivendosen në afatin e ankimit kur provojnë se nuk kanë pasur mundësi ta respektojnë afatin për shkak të rastit faktor ose të forcës madhore ...

2. Kur gjykimi është zhvilluar në mungesë [si rezultat i tërheqjes të pandehurit nga ndjekja e procedimeve], i pandehuri mund të kërkojë rivendosjen në afat për të bërë ankim kur provon se nuk ka marrë dijeni për vendimin.

3. Kërkesa për rivendosjen në afat paraqitet brenda dhjetë ditëve nga zhdukja e faktit që përbënte rast faktor ose forcës madhore. Për rastin e parashikuar në paragrafin 2 të këtij neni, kërkesa duhet të paraqitet brenda dhjetë ditëve, nga dita kur i pandehuri ka marrë dijëni efektivisht për vendimin. Rivendosja në afat nuk lejohet më shumë se një herë për secilën palë dhe për çdo shkallë të procedimit.

8. Kundër vendimit që refuzon kërkesën për rivendosje në afat mund të bëhet ankim brenda 5 ditëve..”.

Neni 450 – Rastet e rishikimit (ndryshuar në vitin 2017)

“1. Rishikimi [i një vendimi të formës së prerë] mund të kërkohej:

a) kur faktet e vëna në themel të vendimit nuk pajtohen me ato të një vendimi tjetër të formës së prerë;

b) kur [gjykata e cila ka dhënë] vendimin është bazuar në një vendim të gjykatës civile ose administrative, i cili është revokuar më pas;

c) kur pas vendimit kanë dalë ose janë zbuluar prova të reja, të cilat vetëm ose së bashku me ato që janë vlerësuar njëherë, tregojnë se vendimi është i gabuar;

d) kur vërtetohet se vendimi është dhënë si pasojë e falsifikimit të akteve të gjykimit ose të një fakti tjetër të parashikuar nga ligji si vepër penale;

e) kur Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut ka miratuar një vendim që e bën të domosdoshëm rishqyrtimin e çështjes ...

f) kur ekstradimi i të dënuarit të gjykuar në mungesë jepet me kushtin e shprehur të rigjykimit të çështjes. Kërkesa për rishikim mund të paraqitet brenda tridhjetë ditëve nga data kur personi është ekstraduar ...

g) kur personi është gjykuar në mungesë ... dhe kërkon rigjykimin e çështjes. Kërkesa për rishikim paraqitet brenda tridhjetë ditëve nga data e marrjes dijëni [për gjykimin në mungesë] ...”.

III. MATERIAL I KËSHILLIT TË EVROPËS

17. Në datën 21 shtator 2017, Komiteti i Ministrave dha vendimin për ekzekutimin e vendimit në çështjen *Shkalla* (cituar më sipër), në lidhje, midis çështjeve të tjera, moshapjen e procedimeve në mungesë nga autoritetet shqiptare. Ky vendim, i cili u miratua në takimin e tij të 1265-të, për sa ka të bëjë me çështjen, parashikonte:

“Deputetët:

1. me kënaqësi vunë re masat individuale të marra në këto çështje, veçanërisht se të gjithë kërkuesit kanë pasur mundësinë efikase për të përfituar rihapjen e procedimeve të kundërshtuara, si edhe faktin se për ata kërkues që kanë bërë kërkesën, u dhanë garancitë se procedimet e reja ose ishin realizuar ose do të realizoheshin në përputhje me kërkesat e nenit 6 të Konventës, dhe se teksa këto procedime do të ishin në vijim, kërkuesit mund të kërkon lirinë; duke marrë në konsideratë, sipas rastit, se për këtë grup çështjesh nuk kërkohen masa të tjera individuale;

...

3. i inkurajuan autoritetet të finalizonin shpejtë reformën në proces e sipër në sistemin gjyqësor për të parandaluar shkeljet e mëtejshme në lidhje me mungesën e garancive ndaj procedimeve penale të mbajtura në mungesë, të drejtën për mbrojtjen e dikujt në gjykatë dhe paraqitjen e dëshmitarëve; vendosi të vijonin me shqyrtimin e këtyre masave në çështjet *Caka, Cami dhe Ixet Haxhia* dhe të mbyllte çështjet e ngjashme *Berhani* dhe *Shkalla*.”

18. Në datën 7 dhjetor 2017, Komiteti i Ministrave mori vendimin për ekzekutimin e vendimit në çështjen *Ixet Haxhia* (cituar më sipër) në lidhje me, midis çështjeve të tjera, moshapjen e procedimeve në mungesë nga ana e autoriteteve shqiptare. Ky vendim, i cili u miratua në takimin e tij të 1302-të, parashikonte, për sa ka të bëjë me çështjen, si më poshtë:

“Deputetët:

...

2. mirëpritën masat e përgjithshme të ndërmarra, veçanërisht, ndryshimet legjislative në Kodin e Procedurës Penale, miratuar më 30 mars 2017, në lidhje me garancitë për procedimet penale në

mungesë, të drejtën për mbrojtjen e dikujt në gjykatë dhe paraqitjen e dëshmitarëve; mori në konsideratë se masat e përgjithshme të miratuara janë mjaftueshëm për të parandaluar shkelje të ngjashme dhe se në këtë mënyrë këto çështje mund të mbyllen”.

19. Në vendimin e po të njëjtës ditë, Komiteti i Ministrave parashikoi për sa ka të bëjë me çështjen, si më poshtë:

“Deputetët:

...

Duke sjellë në vëmendjen e Qeverisë së paditur detyrimin, sipas Nenit 46, paragrafi 1 i Konventës, të pajtohet me të gjitha vendimet e formës së prerë, në çështjet në të cilat ka qenë palë, dhe se ky është një detyrim për shlyerjen e çdo shume të përcaktuar nga Gjykata, miratimin nga autoritetet e Shtetit të paditur, sipas kërkesës:

- të masave individuale për t'i dhënë fund shkeljeve dhe për eliminimin e pasojave të tyre, për të arritur sa më shumë të jetë e mundur *restitutio in integrum*”.

20. Me anë të këtij vendimi, Komiteti i Ministrave mbylli shqyrtimin e vendimit të çështjes *Izet Haxhia*.

LIGJI

SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6 §1 TË KONVENTËS

21. Kërkuesi u ankua mbështetur në nenin 6 §§1 dhe 3 (c) dhe (d) të Konventës për padrejtësinë në procedimet e mbajtura në mungesë. Ato parashikime përcaktojnë si më poshtë:

“1. Në përcaktimin e ... çdo akuze penale kundër tij, çdo person ka të drejtë që Çështja e tij të dëgjohet drejtësisht ... nga [një] ... gjykatë...”

3. Çdo i akuzuar për një vepër penale ka të drejtat minimale të mëposhtme:

...

c) të mbrohet vetë ose të ndihmohet nga një mbrojtës i zgjedhur prej tij ose, në qoftë se ai nuk ka mjete të mjaftueshme për të shpërblyer mbrojtësin, t'i mundësohet ndihma ligjore falas kur këtë e kërkojnë interesat e drejtësisë;

d) të pyesë, ose të kërkojë që të merren në pyetje dëshmitarët e akuzës dhe të ketë të drejtën e thirrjes dhe të pyetjes të dëshmitarëve në favor të tij, në kushte të njëjta me dëshmitarët e akuzës...”.

22. Qeveria i kundërshtoi pretendimet e kërkuesit.

A. Pranueshmëria

23. Qeveria parashtroi se Shteti shqiptar ishte në procesin e reformës në drejtësi, me qëllim përmirësimin e legjislacionit dhe garantimin e të drejtave themelore të individëve. Në kuadër të programit të reformës, Shteti kishte bërë ndryshime thelbësore në legjislacionin penal me anë të ligjit nr. 35/2017, të datës 30 mars 2017, më konkretisht me anë të neneve 410 dhe 449–451 të KPP-së dhe njohjen e një dispozite të re, neni 420 §1. Gjithashtu, Qeveria parashtroi se Komiteti i Ministrave kishte mbyllur shqyrtimin e vendimeve në çështjet *Shkalla kundër Shqipërisë* nr. 26866/05, 10 maj 2011) dhe *Izet Haxhia kundër Shqipërisë* (nr. 34783/06, nëntor 2013).

24. Gjithashtu, Qeveria parashtroi se mangësitë e brendshme të konstatuara në çështjet *Shkalla* dhe *Izet Haxhia* (cituar më sipër), të cilat po ashtu, lidhen me çështjen konkrete, ishin adresuar me anë të masave të miratuara në kuadër të reformës në drejtësi, për të parandaluar shkelje të ngjashme në të ardhmen, të lidhura me padrejtësinë e procedimeve penale.

25. Kërkuesi nuk paraqiti ndonjë vërejtje. Megjithatë, ai ruajti në fakt korrespondencën me Gjykatën, duke treguar interesin e tij në ndjekjen e kërkesës.

26. Gjykata rithekson se vlerësimi nëse mjetet vendëse janë shteruar, normalisht realizohet duke iu referuar datës në të cilën është paraqitur kërkesa. Megjithatë, ky rregull ka përjashtime, të cilat mund të justifikohen me anë të rrethanave të veçanta të secilës çështje (shih për shembull *Baumann kundër Francës*, nr. 33592/96, §47, GJEDNJ 2001–V (ekstrakte). Në këtë kontekst, Gjykata do të shqyrtojë nëse Qeveria ka paraqitur ndonjë mjet efikas në vitin 2017, të cilin do të mund ta përdorte kërkuesi, duke marrë në konsideratë referencën eksplicite të Qeverisë tek ato parashikime, çka gjykohet si e përshtatshme nga Gjykata për trajtimin si kundërshtim paraprak.

27. Fillimisht, Gjykata vëren se rivendosja në afat parashikuar në nenin e ri 420 §1 të KPP-së përcakton se një kërkesë e tillë duhet të paraqitet brenda dhjetë ditëve nga data në të cilën i pandehuri, në mënyrë efikase, “kërkon të bëhet me dije” për vendimin. Gjithashtu, rivendosja në afat nuk mund të jepet më shumë se një herë për secilën palë dhe në secilën fazë të procedimeve. Për këtë arsye, Gjykata arrin në përfundimin se duke qenë se kërkuesi është informuar për dënimin e tij në mungesë, më 30 mars 2007, si data e fundit (*shih paragrafin 8 më sipër*), ai nuk mund ta përdorë një mjet të tillë.

28. Së dyti, Gjykata vëren se sipas nenit 450, nënparagrafët (f) dhe (g) të ndryshuar, kërkesa për rishikimin e një vendimi të formës së prerë duhet të paraqitet brenda tridhjetë ditëve që nga data në të cilën është ekstraduar personi, ose nga data në të cilën i pandehuri është vënë në dijeni për gjykimin në mungesë. Sipas rastit, për sa u përket rrethanave të çështjes, Gjykata arrin në përfundimin se kërkuesi nuk mund ta përdorë atë mjet, gjithsesi.

29. Së treti, Gjykata vëren se nuk ka asnjë parashikim të ri në KPP, që i lejon gjykatat vendëse të shqyrtojnë pa afat çështjet e vjetra, për të cilat gjykimi është kryer në mungesë.

30. Së katërti, Gjykata vëren se Qeveria nuk paraqiti ndonjë praktikë gjyqësore vendëse, ku parashikimet e reja të KPP-së ishin zbatuar në rrethana të ngjashme me ato në çështjen konkrete.

31. Së fundmi, Gjykata vëren se Komiteti i Ministrave ishte i mendimit se masat e përgjithshme të miratuara ishin të mjaftueshme për të parandaluar shkelje të ngjashme. Megjithatë, për aq kohë sa Çështja nuk u përmend në rastet e *Shkallës* dhe *Izet Haxhisë* (cituar më sipër), Komiteti i Ministrave nuk vendosi se masat e përgjithshme të miratuara do të parandalonin shkelje të ngjashme për sa u përket çështjeve të vjetra në të cilat gjykimi ishte zhvilluar në mungesë, ku afatet kohore për përdorimin e mjeteve të garantuara sipas parashikimeve të reja të KPP-së tashmë kishin përfunduar. Gjithashtu, Gjykata i referohet rëndësisë së masave individuale për t'i dhënë fund shkeljeve të konstatuara dhe për të fshirë pasojat e tyre, për të arritur sa më shumë të ishte e mundur *restitutio in integrum* (*shih paragrafin 18 më sipër*).

32. Për të gjitha arsyet e mësipërme, Gjykata arrin në përfundimin se mjetet e reja të njohura në vitin 2017, të cilat mund të jenë efikase për situatat pas hyrjes në fuqi të parashikimeve të reja të KPP-së, nuk zbatohen për çështjen konkrete. Sipas rastit, Gjykata rrëzon kundërshtimin paraprak të Qeverisë.

33. Gjykata vëren se kërkesa nuk është qartazi e pabazuar në fakte, sipas kuptimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Në vijim, ajo vëren se ajo nuk është e papranueshme për ndonjë arsye tjetër. Për këtë arsye ajo duhet të deklarohet e pranueshme.

B. Meritat

34. Në formularin e kërkesës së tij, ankuesi pohoi se procedimet ndaj tij kishin qenë të padrejta, sepse ishin zhvilluar në mungesë. Ai nuk kishte hequr asnjëherë dorë nga e drejta e tij për t'u paraqitur në gjykatë. Ai nuk ishte bërë me dije për procedimet ndaj tij dhe nuk kishte mbajtur kontakte me anëtarët e familjes së tij. Ai ishte përpjekur të largohej për në Greqi, sepse kishte frikë nga gjakmarria nga ana e familjes së viktimës. Më tej, ai pohoi se duhej të ishte bërë një përcaktim i ri i akuzës penale pasi Gjykata e Rrethit kishte pranuar kërkesën e tij për rivendosje në afat, më 3 maj 2007. Ky detyrim ndaj autoriteteve parashikohej në nenin 147 të KPP-së dhe u konfirmua nga Gjykata Kushtetuese në vendimin nr. 30, të datës 17 qershor 2010 (*shih "Ligjin dhe praktikën përkatëse vendëse", në paragrafin 14 më sipër*).

35. Qeveria e pranoi faktin se kërkuesi ishte gjykuar dhe dënuar në mungesë. Megjithatë, argumentoi se procedimet vendëse nuk kishin qenë të padrejta. Gjithashtu, Qeveria u kundërpërgjigj se kërkuesi ishte përfaqësuar ose nga një avokat i caktuar nga familja ose nga një avokat i caktuar nga gjykata dhe se të drejtat e tij për mbrojtje ishin respektuar. Në vijim, Qeveria parashtroi se një përcaktim i ri i akuzës penale ishte marrë në konsideratë si një gjykim i ri. Ata iu referuan neneve 425, 427 dhe 428 të KPP-së, të cilët parashikonin një shqyrtim të një apeli nga Gjykata e Apelit dhe rifillimin e shqyrtimit gjyqësor si çështje nga Gjykata e Apelit dhe përcaktuan kompetencat e kësaj gjykate (*shih paragrafin 15 më sipër*). Gjithashtu, u parashtrua se pretendimi i kërkuesit për rivendosje në afat bazohej në të njëjtat argumente si ato të parashtruara nga mbrojtja e tij gjatë gjykimit në mungesë.

36. Gjykata vëren se parimet e përgjithshme në lidhje me procedimet në mungesë janë përshkruar në *Sejdovic kundër Italisë* ([DHM], nr. 56581/00, §§81–95, GJEDNJ 2006 II). Në vijim, Gjykata vëren se megjithëse procedimet të cilat mbahen në mungesën e të akuzuarit në vetvete nuk janë në mospërputhje me nenin 6 të Konventës, mohimi i drejtësisë gjithsesi vjen pa dyshim në rastin kur një person i dënuar në mungesë nuk mundet që të përfitojë nga gjykata, e cila ka dëgjuar çështjen e tij, një caktim të ri të meritave të akuzës, në lidhje me ligjin dhe faktin, në rastin kur nuk është përcaktuar se ai ose ajo ka hequr dorë nga e drejta e tij ose e saj për t'u paraqitur dhe për t'u vetëmbrojtur (*shih Sejdovic, cituar më sipër, §82 dhe Hokkeling kundër Holandës, nr. 30749/12, §58, 14 shkurt 2017*).

37. Në vijim, Gjykata vëren se garancitë në paragrafin 3 të nenit 6 janë aspekte specifike të së drejtës për një gjykim të drejtë parashikuar në paragrafin 1. Në këto rrethana, Gjykata e konsideron të panevojshme shqyrtimin e lidhjes së paragrafit 3 të çështjes, përderisa pretendimet e kërkuarit, në çdo rast, përmbledhen në ankesën se procedimet ishin të padrejta. Për këtë arsye, ajo do ta përmbysë shqyrtimin e saj në atë pikë (*shih Shkalla, cituar më sipër, §67*).

38. Në çështjen konkrete, palët nuk debatuan në lidhje me faktin se kërkuari ishte gjykuar dhe dënuar në mungesë. Nuk u tregua se kërkuari kishte mjaftueshëm njohuri për procedimet ligjore ndaj tij. Në fakt, u vërtetua se ai nuk ishte informuar për dënimin në mungesë deri në datën 30 mars 2007, kur u dorëzua tek autoritetet shqiptare (*shih paragrafin 8 më sipër*). Por gjithashtu, nuk u provua se ai kishte autorizuar në mënyrë eksplicite ose të nënkuptuar veprimet e pjesëtarëve të familjes së tij për apelimin ose se hoqi dorë nga e drejta e tij për t'u paraqitur në gjykatë pa mëdyshje duke iu shmangur qëllimisht drejtësisë (*shih Izet Haxhia, cituar më sipër, §63*). Gjithashtu, edhe pse Gjykata e Rrethit Gjykoës pranoi pretendimin e kërkuarit për rivendosje në afat, sipas nenit 147 të KPP-së, Gjykata e Apelit dhe Gjykata e Lartë, në vijim, nuk bënë një përcaktim të ri për akuzat ndaj tij. Ato theksuan se dënimi i tij fillestar ishte bërë *res judicata*, pa dhënë asnjë arsye tjetër çfarëdo qoftë për refuzimin tyre për të bërë një përcaktim të ri të këtij dënimi (*shih Sejdovic, cituar më sipër, §§82–85*).

39. Bazuar në sa më sipër, Gjykata konstaton se kërkuari nuk pati mundësinë të përfitonte një përcaktim të ri të meritave të akuzave ndaj tij nga një gjykatë, e cila do ta kishte dëgjuar në procedime në përputhje me garancitë e drejtësisë së nenit 6 §1.

40. Për këtë arsye, ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës si për realizimin e procedimeve në mungesë dhe për mohimin që i është bërë kërkuarit për një shqyrtim të ri të meritave të çështjes.

II. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

41. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

42. Kërkuari nuk paraqiti një kërkesë për kompensim të drejtë.

43. Gjykata rithekson konstatimet e saj në çështjen *Shkalla* (*cituar më sipër, §§77–79*), dhe *Izet Haxhia* (*cituar më sipër, §70*), për faktin se në rastin kur një kërkuar është dënuar në shkelje të të drejtave të tij ose të saj, siç garantohet në nenin 6 të Konventës, forma më e përshtatshme e korrigjimit është të sigurohet se kërkuari është vendosur sa më shumë të jetë e mundur në pozicionin që do të kishte pasur, në rast se do të ishte respektuar ky parashikim. Forma më e përshtatshme e korrigjimit, në parim, do të ishte një gjykim i ri ose një rifillim i procedimeve, në rast se një gjë e tillë do të kërkohej.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. E deklaron kërkesën të pranueshme;
2. Gjykon se është shkelur neni 6 §1 i Konventës;

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim, në datën 22 maj 2018, bazuar në rregullin 77 §2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Stanley Naismith **Robert Spano**
Kryesekretar Kryetar

SEKSIONI I DYTË
ÇËSHTJA
“TOPI KUNDËR SHQIPËRISË”³⁹
(kërkesa nr. 14816/08)

VENDIM

Strasbourg
22 maj 2018

VENDIM

(i formës së prerë)
22.8.2018

*Ky vendim është bërë i formës së prerë, bazuar në nenin 44§2 të Konventës.
Ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Topi kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur si një dhomë e përbërë nga:

Robert Spano, kryetar

Paul Lemmens

Ledi Bianku

Işıl Karakaş

Nebojša Vučinić

Jon Fridrik Kjølbro

Stéphanie Mourou-Vikström, gjyqtarë

dhe Stanley Naismith, kryesekretar,

Pasi diskutoi me dyer të mbyllura, më 17 prill 2018,

Shpall vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë.

PROCEDURA

1. Çështja filloi më 14 shkurt 2008, me një kërkesë (nr. 14816/08) kundër Republikës së Shqipërisë, paraqitur në Gjykatë nga shtetasi shqiptar Arben Topi (kërkuesi).

2. Kërkuesi u përfaqësua nga z. A. Kasapi, avokat i cili ushtron profesionin në Tiranë. Qeveria shqiptare (qeveria) u përfaqësua nga agentja e saj, në atë periudhë, znj. L. Mandia nga Avokatura e Shtetit.

3. Kërkuesi pretendonte se i ishte mohuar aksesin në Gjykatën Kushtetuese dhe se gjykimi i tij në mungesë kishte shkelur nenin 6 të Konventës.

4. Më 26 qershor 2012, kërkesa iu komunikua qeverisë.

5. Qeveria e kundërshtoi në mënyrë absolute shqyrtimin e çështjes nga një komitet (neni 28§1(b)), duke argumentuar se përfshiheshin çështje të cilat nuk ishin objekt i praktikës gjyqësore të mirëpërcaktuar të Gjykatës. Gjykata e pranonte këtë kundërshtim.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

6. Kërkuesi ka lindur në Peqin, në vitin 1977. Aktualisht, ai po vuan dënimin me burgim.

7. Në vitin 1998, kërkuesi u përfshi në kryerjen e veprës penale së krijimit dhe pjesëmarrjes në një bandë të armatosur dhe të veprave të tjera penale.

8. Më 4 shkurt 1999, prokurori e akuzoi atë për veprat e pjesëmarrjes në një bandë të armatosur,

³⁹ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 145. Tiranë, 2018. f. 9693

vrasje të paramenduar, të mbetur në tentativë dhe për vepra të tjera penale. Njoftimi i akuzave të prokurorit u morr nga avokati i kërkuesit i caktuar kryesisht.

9. Rezulton se gjatë gjithë procedurave të hetimit, kërkuesi u përfaqësua nga një avokat i caktuar kryesisht.

10. Më datë 12 shkurt 1999, Gjykata e Rrethit Elbasan lëshoi urdhrin për arrestimin e kërkuesit. Megjithatë, urdhri nuk mund të zbatohet sepse kërkuesi nuk mund të gjendej.

11. Më datë 19 shkurt 1999, Gjykata e Rrethit Elbasan e shpalli kërkuesin si të arratisur nga drejtësia, pas përpjekjeve të pasuksesshme për ta lokalizuar atë. Vendimi pohonte se këto kërkime kanë bërë të mundur kapjen e të pandehurit, pasi ai rezultoi të ketë ikur në drejtim të paditur.

12. Në një datë të pacaktuar, prokurori vendosi ta dërgonte kërkuesin për gjykim.

13. Më 28 maj 1999, Gjykata e Lartë e transferoi çështjen për shqyrtim në Gjykatën e Rrethit Durrës.

14. Më datë 2 qershor 1999, babai i kërkuesit caktoi një avokat për të përfaqësuar kërkuesin përpara gjykatave vendëse.

15. Procedurat e gjykimit ndaj kërkuesit u zhvilluan në mungesë dhe ai u përfaqësua nga një avokat i caktuar nga familja e tij, mbështetur në nenin 48§3 të Kodit të Procedurës Penale (KPP).

16. Më datë 15 shkurt 2000, Gjykata e Rrethit Durrës e dënoi kërkuesin në mungesë për krijimin dhe pjesëmarrjen në një bandë të armatosur dhe për vrasje me paramendim të mbetur në tentativë. Ai u dënua me pesëmbëdhjetë vjet burgim. Vendimi bazohet në të dhënat nga dokumentet dhe dëshmitë e dëshmitarëve.

17. Avokati i caktuar nga familja e kërkuesit dhe të bashkakuzuarit e tjerë u ankuan ndaj dënimit në Gjykatën e Apelit Durrës (Gjykata e Apelit). Në datën 19 prill 2000, Gjykata e Apelit hodhi poshtë kërkesën për shqyrtim të ankesës së kërkuesit, me arsyetimin se familja e kërkuesit nuk i kishte dhënë shprehimisht autoritetin avokatit për një procedurë të tillë. Megjithatë, Gjykata e Apelit e shqyrtoi çështjen e kërkuesit si pjesë të shqyrtimit të saj të përgjithshëm, duke marrë në konsideratë apelimet e kërkuesve të tjerë. Ajo e dënoi kërkuesin për të njëjtat vepra si më parë dhe e dënoi atë me trembëdhjetë vjet burgim.

18. Në datën 7 dhjetor 2000, Gjykata e Lartë pushoi apelimet nga kërkuesi dhe të bashkakuzuarit e tjerë ndaj vendimit të Gjykatës së Apelit, të datës 19 prill 2000.

19. Në datën 16 shtator 2005, kërkuesi u arrestua nga autoritetet çeke, sipas një urdhër-arresti të lëshuar nga Shqipëria.

20. Në datën 25 janar 2006, kërkuesi u ekstradua në Shqipëri.

21. Në datën 1 mars 2006, kërkuesi u informua zyrtarisht për dënimin e tij në mungesë.

22. Në datën 13 shtator 2007, kërkuesi paraqiti një apelim kushtetues ndaj dënimit në mungesë.

23. Në datën 24 tetor 2007, Gjykata Kushtetuese, e mbledhur me dyer të mbyllura, e shpalli afatin për apelin të përfunduar, sepse afati dyvjeçar kishte filluar të përllogaritej që në datën 7 dhjetor 2000. Arsyetimi i Gjykatës Kushtetuese konfirmonte se gjatë gjithë procedurave, kërkuesi ishte përfaqësuar nga një avokat i caktuar kryesisht ose nga një avokat i caktuar nga familja dhe se, sipas rrethanave, ai kishte pasur mundësinë të njihej me procedurat e nisura ndaj tij.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PÛRKATËSE VENDËSE

24. Ligji dhe praktika përkatëse vendëse, në atë periudhë, përshkruhen në mënyrë të detajuar në vendimet *Shkalla kundër Shqipërisë* (nr. 26866/05, §§28–35, 10 maj 2011) dhe *Izet Haxhia kundër Shqipërisë* (nr. 34783/06, §§19–42, 5 nëntor 2013).

25. Në datën 30 mars 2017, Kodi i Procedurës Penale (KPP) u ndryshua me anë të ligjit nr. 35/2017 dhe dispozitat e reja hynë në fuqi më 1 gusht 2017. Dispozitat e reja të zbatueshme për çështjen konkrete parashikojnë si më poshtë:

Neni 147

Rivendosja në afat (ndryshuar në vitin 2017)

“1. Prokurori, i pandehuri, viktimë, viktimë akuzuese dhe palët private rivendosen në afatin e caktuar, kur provojnë se nuk kanë pasur mundësi ta respektojnë afatin për shkak të rastit faktor ose të forcës madhore.

2. Rivendosja në afat nuk lejohet më shumë se një herë për secilën palë për çdo shkallë të procedimit.

3. Kërkesa për rivendosjen në afat paraqitet brenda dhjetë ditëve nga zhdukja e faktit që përbënte rast faktor ose forcë madhore. Për kërkesën vendos organi që procedon në kohën e paraqitjes së saj.

4. Kundër vendimit që refuzon kërkesën për rivendosje në afat mund të bëhet ankim brenda 5 ditëve ...”

Neni 410

Ankimi i të pandehurit (ndryshuar në vitin 2017)

“2. Kundër vendimit të dhënë në mungesë, mbrojtësi mund të bëjë ankim vetëm kur është i autorizuar posaçërisht nga i pandehuri me akt përfaqësimi të lëshuar në format e parashikuara nga ligji ose me deklaram në seancë”.

Neni 420 §1

Rivendosja në afatin e ankimit (shtuar në vitin 2007)

“1. Palët rivendosen në afatin e ankimit kur provojnë se nuk kanë pasur mundësi ta respektojnë afatin për shkak të rastit faktor ose të forcës madhore ...

2. Kur gjykimi është zhvilluar në mungesë [si rezultat i tërheqjes së kërkuarit nga pjesëmarrja në procedim], i pandehuri mund të kërkojë rivendosjen në afat për të bërë ankim kur provon se nuk ka marrë dijeni për vendimin.

3. Kërkesa për rivendosjen në afat paraqitet brenda dhjetë ditëve nga zhdukja e faktit që përbënte rast ose forcë madhore, kurse në rastet e parashikuara në paragrafin 2 të këtij neni, nga dita kur i pandehuri ka marrë dijeni efektivisht për vendimin. Rivendosja në afat nuk lejohet më shumë se një herë për secilën palë dhe për çdo shkallë të procedimit.

...
8. Kundër vendimit që refuzon kërkesën për rivendosje në afat mund të bëhet ankim brenda 5 ditëve ...”.

Neni 450

Rastet e rishikimit (ndryshuar në vitin 2017)

“Rishikimi mund të kërkohet:

a) Kur faktet e vëna në themel të vendimit nuk pajtohen me ato të një vendimi tjetër të formës së prerë;

b) Kur [gjykata e cila ka shpallur] vendimi/n është bazuar në një vendim të gjykatës civile ose administrative, i cili është revokuar më pas;

c) Kur pas vendimit kanë dalë ose janë zbuluar prova të reja, të cilat vetëm ose së bashku me ato që janë vlerësuar njëherë, tregojnë se vendimi është i gabuar;

d) Kur vërtetohet se vendimi është dhënë si pasojë e falsifikimit të akteve të gjykimit ose të një fakti tjetër të parashikuar nga ligji si vepër penale;

e) Kur Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut ka miratuar një vendim që e bën të domosdoshëm shqyrtimin e çështjes ...

f) Kur ekstradimi i të dënuarit të gjykuar në mungesë jepet me kushtin e shprehur të rigjykimit të çështjes. Kërkesa për rishikim mund të paraqitet brenda tridhjetë ditëve nga data kur personi është ekstraduar ...

g) Kur personi është gjykuar në mungesë ... dhe kërkon rigjykimin e çështjes. Kërkesa paraqitet brenda tridhjetë ditëve nga data e marrjes dijeni [për gjykimin në mungesë] ...”.

III. MATERIAL I KËSHILLIT TË EVROPËS

26. Në datën 21 shtator 2017, Komiteti i Ministrave shpalli vendimin për ekzekutimin e vendimit në çështjen *Shkalla* (cituar më sipër), në lidhje, midis problematikave të tjera, mosrihapjen e procedurave në mungesë nga autoritetet shqiptare. Ky vendim, i cili u miratua në mbledhjen e tij të 1265-të, për sa ka të bëjë me çështjen konkrete, parashikonte si më poshtë:

“Deputetët

1. Me kënaqësi vunë re masat individuale të marra në këto çështje, veçanërisht se të gjithë kërkuesit kanë pasur mundësinë efikase për të përfutur rihapjen e procedimeve të kundërshtuara, si edhe faktin se për ata kërkues që kanë bërë kërkesën, u dhanë garancitë se procedimet e reja ose ishin realizuar ose do të realizoheshin në përputhje me kërkesat e nenit 6 të Konventës dhe, se, teksa këto procedime do të ishin në vijim, kërkuesit mund të kërkojnë lirimin; duke marrë në konsideratë, sipas rastit, se për këtë grup çështjesh nuk kërkohen masa të tjera individuale;

...

3.i. Inkurajuan autoritetet të finalizonin shpejt reformën në proces e sipër në sistemin gjyqësor për të parandaluar shkeljet e mëtejshme në lidhje me mungesën e garancive ndaj procedimeve penale të mbajtura në mungesë, të drejtën për mbrojtjen e dikujt në gjykatë dhe paraqitjen e dëshmitarëve; vendosi të vijonin me shqyrtimin e këtyre masave në çështjet *Caka, Cani dhe Izet Haxhia* dhe të mbyllte çështjet e ngjashme *Berbani* dhe *Shkalla*”.

27. Në datën 7 dhjetor 2017, Komiteti i Ministrave shpalli vendimin për ekzekutimin e vendimit në çështjen *Izet Haxhia* (cituar më sipër), në lidhje me, midis problematikave të tjera, mosrihapjen e procedimeve në mungesë nga autoritetet shqiptare. Ky vendim, i cili u miratua në takimin e tij të 1302-të, parashikonte, për sa ka të bëjë me çështjen, si më poshtë:

“Deputetët

...

mirëpritën masat e përgjithshme të ndërmarra, veçanërisht, ndryshimet legislative në Kodin e Procedurës Penale, miratuar më 30 mars 2017, në lidhje me garancitë për procedimet penale në mungesë, të drejtën për mbrojtjen e dikujt në Gjykatë dhe paraqitjen e dëshmitarëve; mori në konsideratë se masat e përgjithshme të miratuara janë mjaftueshëm për të parandaluar shkelje të ngjashme dhe se në këtë mënyrë këto çështje mund të mbyllen”.

28. Në vendimin e po së njëjtës ditë, Komiteti i Ministrave parashikoi për sa ka të bëjë me çështjen, si më poshtë:

“Deputetët

...

Duke rikujtuar detyrimin e Shtetit të Paditur, në përputhje me Nenin 46, paragrafi 1, i Konventës, të pajtohet me të gjitha vendimet e formës së prerë, në çështjet në të cilat ka qenë palë, dhe se ky është një detyrim për shlyerjen e çdo shume të përcaktuar nga Gjykata, miratimin nga autoritetet e shtetit të paditur, sipas kërkesës:

- Të masave individuale për t'i dhënë fund shkeljeve dhe për eliminimin e pasojave të tyre, për të arritur sa më shumë të jetë e mundur *restitutio in integrum*,”

29. Me anë të këtij vendimi, Komiteti i Ministrave mbylli shqyrtimin e vendimit të çështjes *Izet Haxhia*.

LIGJI

I. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6§1 TË KONVENTËS

30. Mbështetur në nenet 6§1 dhe 13 të Konventës, kërkuesi u ankua se i ishte mohuar aksesimi në Gjykatën Kushtetuese dhe se gjykimi i tij në mungesë ishte në shkelje të nenit 6§1 të Konventës.

31. Gjykata, e cila ndihmon në karakterizimin e fakteve të çështjes sipas ligjit, konstaton se ankesat e mësipërme mund të shqyrtohen vetëm në mbështetje të nenit 6§1, i cili parashikon si më poshtë:

“Në përcaktimin e ... çdo akuze penale kundër tij, çdo person ka të drejtë që Çështja e tij të dëgjohet drejtësisht ... nga [një] ... gjykatë ...”

A. Parashtrimi i palëve

1. Parashtrimet e Qeverisë

32. Qeveria parashtroi se shteti shqiptar ishte në procesin e reformës në drejtësi, për të përmirësuar legjislacionin dhe për të garantuar të drejtat themelore të individëve. Në kuadrin e programit të reformës, shteti kishte bërë ndryshime themelore në legjislacionin penal me anë të ligjit nr. 35/2017, të datës 30 mars 2017, më konkretisht në nenet 410 dhe 449–451 të KPP-së, si edhe ishte shtuar një nen i ri 420§1. Gjithashtu, u parashtrua se Komiteti i Ministrave e kishte mbyllur shqyrtimin e vendimeve për çështjet *Shkalla kundër Shqipërisë* (nr. 26866/05, 10 maj 2011) dhe *Izëti Haxhia kundër Shqipërisë* (nr. 34783/06, nëntor 2013).

33. Gjithashtu, qeveria parashtroi se të metat vendëse të konstatuara në çështjet *Shkalla* dhe *Izëti Haxhia* (cituar më sipër), të cilat po ashtu kishin të bënin me çështjen konkrete, ishin adresuar nga masat e përgjithshme të miratuara në kuadër të reformës në drejtësi, për të parandaluar shkelje të ngjashme në të ardhmen në lidhje me padrejtësitë në procedimet penale.

34. Në parashtrimet fillestare, qeveria përmendte se kërkuesi nuk kishte shteruar mjetet vendëse. Ai mund të kishte paraqitur një kërkesë për rivendosje në afat të apelimit ndaj vendimit të Gjykatës së Rrethit, në përputhje me nenin 147 të KPP, në atë kohë.

35. Qeveria pranoi se kërkuesi ishte gjykuar dhe dënuar në mungesë. Kishte qenë e pamundur të gjendej kërkuesi. Si pasojë, njoftimet ishin dërguar tek avokati i tij i caktuar kryesisht, sipas ligjit. Gjykatat vendëse e kishin shpallur si person që i ishte arratisur drejtësisë dhe kishin vijuar me procedurat në mungesë pas përpjekjeve të pasuksesshme për ta gjetur atë. Megjithatë, qeveria argumentoi se procedimet vendëse nuk kishin qenë të padrejta. Kërkuesi ishte përfaqësuar ose nga një avokat i caktuar nga familja ose nga një avokat kryesisht dhe se të drejtat e kërkuesit për t'u mbrojtur ishin respektuar.

36. Gjithashtu, qeveria parashtroi se kërkuesi kishte pasur dijeni për ndjekjen penale dhe gjykimin ndaj tij. Këtu, ishte marrë në konsideratë fakti se ngjarjet kishin ndodhur në një qytet të vogël, ku të gjithë banorët e njohnin njeri-tjetrin. Ishte marrë në konsideratë edhe fakti se ngjarjet në fjalë ishin trajtuar gjerësisht në median kombëtare dhe atë lokale dhe se të afërmit e kërkuesit kishin dijeni për gjykimin ndaj tij.

37. Së fundmi, u parashtrua se afati për të paraqitur një ankesë kushtetuese për procedimet e zhvilluara në mungesë kishte hyrë në fuqi që prej datës, kur vendimi i formës së prerë i ishte njoftuar të akuzuarit. Megjithatë, në çështjen në fjalë, nuk ishte mohuar aksesit në gjykatë, sepse kërkuesi kishte pasur dijeni për procedurat ndaj tij.

2. Parashtrimet e kërkuesit

38. Kërkuesi parashtroi se përdorimi i masave të përgjithshme të cilat adresojnë të metat e identifikuar në çështjet *Shkalla* dhe *Izëti Haxhia* (cituar më sipër) sigurisht që u mirëpritën, por nuk ndikuan në çështjen e tij, duke qenë se ankesat e tij të lidhura me ngjarjen ndodhën 10 vjet më parë.

39. Kërkuesi argumentoi se masa për rivendosje në afat nuk ishte një mjet i zakonshëm apelimi. Në vijim, ai parashtroi se kishte bërë rekurs në Gjykatën Kushtetuese, sipas nenit 131(f) të Kushtetutës, pasi gjykatat vendëse kishin marrë një vendimin për themelin e çështjes.

40. Në kërkesën e tij, kërkuesi pretendonte se ai nuk ishte njoftuar personalisht për ndonjë nga aktet, dhe as nuk kishte marrë ndonjë informacion gjatë hetimit penal dhe gjatë procedurave gjyqësore. Ai ishte njoftuar vetëm në momentin kur ishte ekstraduar në Shqipëri. Në parashtrimet e tij, ai pretendoi se nuk ishte bërë me dije për procedurat ndaj tij. Bërja me dije në mënyrë joformale për ndjekjen penale dhe gjykimin nuk ishte në zbatim të nenit 6§3(a) të Konventës.

41. Kërkuesi, gjithashtu, pohoi se ishte shkelur e drejta e tij për akses në gjykatë si rezultat i pushimit të apelimit të tij kushtetues nga Gjykata Kushtetuese, duke qenë se ai ishte informuar për procedurat në mungesë në mars 2006.

B. Vlerësimi i Gjykatës

1. Pranueshmëria

a) Në lidhje me mjetet e reja të paraqitura në vitin 2017

42. Gjykata thekson se vlerësimi nëse janë shteruar mjetet vendëse, normalisht realizohet duke iu

referuar datës në të cilën është paraqitur kërkesa. Megjithatë, ky rregull u nënshtrohet përjashtimeve, të cilat mund të justifikohen nga rrethanat specifike për secilën çështje (shih, për shembull, *Baumann kundër Francës*, nr. 33592/96, §47, GJEDNJ 2001-V (ekstrakte). Në këto rrethana, Gjykata do të shqyrtojë nëse qeveria, në vitin 2017, paraqiti mjete efikase të reja, të cilat mund t'i përdorte kërkuesi, duke marrë në konsideratë referencat eksplicite të qeverisë ndaj atyre parashikimeve, të cilat Gjykata i konsideron të përshtatshme për t'u trajtuar si kundërshtim paraprak.

43. Fillimisht, Gjykata vëren se rivendosja në afat paraqitur sipas nenit 420§1 të KPP-së parashikon se një kërkesë e tillë duhet të paraqitet brenda dhjetë ditëve nga data në të cilën i pandehuri “kërkon të marrë dënimin” për vendimin, në mënyrë efikase. Për më tepër, rivendosja në afat nuk mund të garantohet më shumë se një herë për secilën palë dhe për secilën fazë të procedimeve. Në këtë mënyrë, Gjykata arrin në përfundimin se përderisa kërkuesi u informua për dënimin e tij në mungesë më 1 mars 2006 (*shih paragrafin 21 më sipër*), ai nuk mund të përdorë një mjet të tillë.

44. Së dyti, Gjykata vëren se sipas nenit 450, nënparagrafët (f) dhe (g), të ndryshuar, kërkesa për rishikimin e vendimit të formës së prerë duhet të paraqitet brenda tridhjetë ditëve nga data në të cilën personi është ekstraduar ose nga data në të cilën kërkuesi bëhet me dije për gjykimin në mungesë. Sipas rastit, duke marrë në konsideratë rrethanat e çështjes, Gjykata arrin në përfundimin se kërkuesi nuk mund ta përdorte as atë mjet.

45. Së treti, Gjykata vëren se nuk ka asnjë parashikim të ri në KPP, i cili i lejon gjykatat vendëse të shqyrtojnë pa afat kohor çështjet e vjetra, gjykimi i të cilave u zhvillua në mungesë.

46. Së katërti, Gjykata vëren se qeveria nuk parashitroi ndonjë praktikë gjyqësore vendëse, ku parashikimet e reja të KPP-së të ishin përdorur në rrethana të ngjashme me ato në çështjen konkrete.

47. Së fundmi, Gjykata vëren se Komiteti i Ministrave ishte i mendimit se masat e përgjithshme të miratuara ishin të mjaftueshme për të parandaluar shkelje të ngjashme. Megjithatë, përderisa Çështja nuk u ngrit në rastet *Shkalla* dhe *Izet Haxhia* (cituar më sipër), Komiteti i Ministrave nuk vendosi se masat e përgjithshme të miratuara do të parandalonin shkelje të ngjashme në çështjet e vjetra ku gjykimi është zhvilluar në mungesë, ku afatet kohore për përdorimin e mjeteve të paraqitura, sipas parashikimeve të reja të KPP-së tashmë kishin kaluar. Gjithashtu, Gjykata i referohet rëndësisë së masave individuale për t'u dhënë fund shkeljeve të konstatuara dhe për të shuar pasojat e tyre, për të arritur sa më shumë të jetë e mundur *restitutio in integrum* (*shih paragrafin 28 më sipër*).

48. Për të gjitha arsyet e mësipërme, Gjykata arrin në përfundimin, se mjetet e reja të paraqitura në vitin 2017, të cilat mund të jenë efikase në çështjet e paraqitura pas hyrjes në fuqi të dispozitave të reja të KPP-së, nuk janë të zbatueshme në çështjen konkrete. Në këtë mënyrë, Gjykata rrëzon kundërshtimin paraprak të Qeverisë.

b) Në lidhje me kundërshtimet e tjera të Qeverisë të ngritura në parashtrimet e saj fillestare

49. Për sa i përket kundërshtimit të qeverisë në lidhje me pranueshmërinë e kërkesës, se procedimet ishin të padrejta, Gjykata përsërit përfundimet në vendimin *Izet Haxhia* (cituar më sipër, §§54–55):

“54. Gjykata vëren se sipas nenit 147§2 të KPP-së, një i akuzuar paraqit një kërkesë për rivendosje në afat, me kushtin se dënimi ishte dhënë në mungesë dhe se i akuzuari nuk ishte njoftuar për dënimin. Kërkesa për rivendosje në afat duhet të paraqitet në gjykatë brenda dhjetë ditëve nga njoftimi i dënimit dhënë në mungesë, i cili e dënon të akuzuarin (*shih paragrafin 36 më sipër*). Sipas praktikës gjyqësore vendëse, afati dhjetëditor fillon të hyjë në fuqi nga data në të cilën i akuzuari i dorëzohet autoriteteve shqiptare, pikë në të cilën ai supozohet të njoftohet për dënimin dhënë në mungesë (*shih vendimin e Gjykatës së Rrethit në paragrafët 25–26 më sipër*). Sapo të jetë dhënë rivendosja në afat, i akuzuari ka mundësinë të apelojë ndaj dënimit dhënë në mungesë, duke paraqitur argumentet faktike dhe ligjore të cilat i konsideron të nevojshme për mbrojtjen e tij gjatë procedimeve të apelit.

55. Më tej, Gjykata vëren se, sipas praktikës gjyqësore të fundit të Gjykatës së Lartë, kërkesa e një të akuzuari për rivendosje në afat nuk jepet, në rastin kur avokati i caktuar nga familja ka apeluar më herët në Gjykatën e Lartë pa pasur sukses dhe në rastin kur një i bashkakuzuar ka apeluar ndaj vendimit dhe meritat e çështjes janë shqyrtuar në tërësi (shih paragrafët 28–34 më sipër).’’

50. Duke u rikthyer në çështjen konkrete, Gjykata vëren se avokati i kërkuetit i caktuar nga familja jo vetëm që kishte apeluar pa pasur sukses në Gjykatën e Lartë, por edhe se i bashkakuzuari tjetër kishte apeluar, gjithashtu, pa sukses ndaj të gjithë vendimeve të gjykatave. Në këto rrethana, kërkesa për rivendosje në afat ishte destinuar të dështonte (ibid., §56).

51. Për këtë arsye, Gjykata i rrëzon kundërshtimet e qeverisë.

c) Përfundim

52. Gjykata vëren se këto ankesa nuk janë qartazi të pabazuara në fakte. Në vijim, ajo konstaton se ato nuk janë të papranueshme për ndonjë shkak tjetër. Për këtë arsye, ato duhet të deklarohen të pranueshme.

2. Meritat

a) Realizimi i procedurave në mungesë

53. Gjykata vëren se parimet e përgjithshme, në lidhje me procedimet e mbajtura në mungesë, përshkruhen në vendimin *Sejdovic kundër Italisë* ([DHM], nr. 56581/00, §§81–95, GJEDNJ 2006-II). Në vijim, Gjykata vëren se edhe pse procedurat të cilat mbahen në mungesë të të akuzuarit në vetvete nuk janë në përputhje me nenin 6 të Konventës, një mohim i drejtësisë gjithsesi ndodh pa dyshim në rastin kur një person i dënuar në mungesë nuk mund të marrë nga Gjykata, e cila ka dëgjuar çështjen e tij, një përcaktim të ri të meritave të akuzës, në lidhje me ligjin dhe faktin, në rastin kur nuk është përcaktuar se ai ose ajo ka hequr dorë nga e drejta e tij ose e saj për t’u paraqitur dhe për t’u vetëmbrojtur (shih *Sejdovic* cituar më sipër, §82 dhe *Hokkeling kundër Holandës*, nr. 30749/12, §58, 14 shkurt 2017).

54. Në çështjen konkrete, palët nuk debatuan mbi faktin se kërkueti u gjykua dhe u dënua në mungesë. Qeveria argumentoi sugjerimin se kërkueti nuk kishte pasur dijeni për procedurat ndaj tij. Megjithatë, Gjykata konstaton se nuk është treguar se kërkueti kishte mjaftueshëm dijeni në lidhje me to. Në fakt, u gjykua se ai nuk ishte informuar për dënimin dhënë në mungesë, deri më 1 mars 2006, datë në cilën ai ishte dorëzuar tek autoritetet shqiptare. Gjithashtu, nuk ishte treguar as se ai kishte autorizuar në mënyrë eksplicite ose implicite apelimin nga familjarët e tij ose se hiqte dorë pa mëdyshje, nga e drejta e tij për t’u paraqitur në gjykatë, duke iu fshehur drejtësisë në mënyrë të qëllimshme. Sipas ligjit vendës, nuk kishte mundësi që kërkueti të kërkonte një rigjykim (shih paragrafët 51–53 më sipër dhe *Izet Haxhia*, cituar më sipër, §63).

55. Bazuar në sa më sipër, Gjykata konstaton se kërkueti nuk pati mundësinë të përfntonte një përcaktim të ri të meritave të akuzave ndaj tij nga një gjykatë, e cila do ta kishte dëgjuar në procedime në përputhje me garancitë për drejtësi të nenit 6§1.

56. Për këtë arsye, është shkelur neni 6§1 i Konventës.

b) E drejta për akses në gjykatë

57. Gjykata thekson se fillimisht u takon autoriteteve vendëse dhe, më konkretisht, gjykatave, të interpretojnë ligjin vendës dhe se ajo nuk do të zëvendësojë interpretimin e saj me interpretimin e tyre në mungesë të arbitraritetit. Kjo gjen zbatim, veçanërisht, në interpretimin nga gjykatat të rregullave të një natyre procedurale, të tilla si afatet kohore për dorëzimin e dokumenteve ose për dorëzimin e *apelimeve* (shih *Jensen kundër Danimarkës*, nr. 8693/11, §35, 13 dhjetor 2016).

58. Gjykata vëren se akti i Gjykatës Kushtetuese parashikonte në të kohë një afat kohor prej dy vjetësh, për paraqitjen e apelimit kushtetues. Afati kohor fillonte të përlogaritej që nga data e njohimit të vendimit të gjykatës së shkallës së fundit.

59. Duke iu rikthyer çështjes konkrete, Gjykata vëren se apelimi kushtetues i kërkuetit u rrëzua nga Gjykata Kushtetuese si përtej afatit, me arsyetimin se kërkueti kishte qenë në dijeni të procedimeve ndaj tij. Për këtë arsye, Gjykata e përlogariti kalimin e afatit dyvjeçar nga data e shpalljes së vendimit të Gjykatës së Lartë, më 7 dhjetor 2000. Megjithatë, siç edhe konstatohet më sipër, Gjykata vëren se

procedurat dhe dënimi ndaj kërkuessit u kryen në mungesë. Për këtë arsye, Gjykata është e mendimit, se duke pasur parasysh se periudha filloi të përlogaritej prej momentit kur kërkuessi nuk ishte në dijeni për ekzistencën e vendimit të Gjykatës së Lartë, me rezultatin se afati kohor kishte përfunduar në momentin kur kërkuessi u bë me dije për atë vendim jo më herët se data 1 mars 2006, Gjykata Kushtetuese ia bëri të pamundur kërkuessit të ushtronte me efikasitet të drejtën e tij për të paraqitur një ankesë kushtetuese (shih *Shkalla*, cituar më sipër, §53).

60. Gjykata është e mendimit se vendimi i kundërshtuar rezultoi në një mohim të pajustificuar të së drejtës së kërkuessit për akses në Gjykatën Kushtetuese. Në këtë mënyrë, është shkelur neni 6§1 i Konventës.

II. PRETENDIME PËR SHKELJE TË TJERA TË KONVENTËS

61. Në kërkesën e tij, kërkuessi u ankua duke u mbështetur në disa aspekte në nenin 6§të Konventës, më konkretisht për mungesë të arsyetimeve në vendimet e gjykatave vendëse; për faktin se ishte dënuar në mënyrë arbitrare nga gjykatat vendëse dhe, se Gjykata e Lartë nuk kishte qenë e paanshme dhe e pavarur kur kishte vendosur ta transferonte çështjen nga Gjykata e Rrethit Elbasan në Gjykatën e Rrethit Durrës. Gjithashtu, sipas nenit 6§1 dhe nenit 13, ai u ankua se i ishte mohuar aksesit në Gjykatën Kushtetuese, sepse Çështja e tij ishte shqyrtuar me dyer të mbyllura. Në vijim, ai u ankua për një shkelje të parimit të prezumimit të pafajësisë, mbështetur në nenin 6§2, si edhe për shkelje të nenit 2 të Protokollit nr. 7 të Konventës, sepse Gjykata e Apelit kishte refuzuar një kërkesë të paraqitur nga avokati i caktuar nga babai i tij. Së fundmi, ai u ankua mbështetur në nenin 4, të protokollit nr. 7, të Konventës, për një shkelje të parimit *ne bis in idem*.

62. Gjykata ka shqyrtuar ankesat e mësipërme të parashtruara nga kërkuessi. Megjithatë, mbështetur në të gjithë materialin e zotëruar prej saj dhe, për aq kohë sa çështjet për të cilat është bërë ankesë janë brenda kompetencave të saj, Gjykata konstaton se nuk demonstron ndonjë shfaqje e shkeljes së të drejtave dhe lirive të parashikuara në Konventë ose në protokollet e saj. Ajo vijon me arsyetimin se kjo pjesë e kërkesës është qartazi e pabazuar në fakte dhe duhet të rrëzohet në përpurthje me nenin 35§§3(a) dhe 4 të Konventës.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

63. Neni 41 i Konventës parashikon si më poshtë:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

64. Kërkuessi nuk paraqiti kërkesë për dëm monetar dhe jomonetar.

65. Gjykata thekson konstatimet e saj në vendimin *Shkalla* (cituar më sipër, §§77–79) dhe *Izet Haxhia* (cituar më sipër, §70), se në rastin kur një kërkuess është dënuar në shkelje të të drejtave të tij ose të saj të garantuara nga neni 6 i Konventës, forma më e duhur e korrigjimit do të ishte të garantohej se kërkuessi është vendosur sa më shumë të jetë e mundur në pozicionin në të cilin ai ose ajo do të kishte qenë në rast se do të ishte respektuar ky parashikim. Forma më e përshtatshme e korrigjimit, në parim do të ishte një gjykim i ri ose një rihapje e procedurave, në rast se një gjë e tillë kërkohet.

66. Kërkuessi kërkoi 5,000 euro për kostot dhe shpenzimet e bëra në gjykatat vendëse dhe në Gjykatë.

67. Qeveria e kundërshtoi pretendimin e kërkuessit si të pabazuar në fakte dhe të dhëna. Gjithashtu, ky pretendim nuk ishte i arsyeshëm në bazë kuantit.

68. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, një kërkuess ka të drejtën të rimbursohet për kostot dhe shpenzimet vetëm për aq kohë sa vërtetohet se këto kosto janë bërë faktikisht dhe kanë qenë të nevojshme për t’u bërë dhe janë të arsyeshme sipas kuantit (shih, për shembull, *Gjyli kundër Shqipërisë*, nr. 32907/07, §72, 29 shtator 2009). Gjykata vëren se kërkuessi nuk specifikoi detajet e pretendimeve të tij dhe nuk paraqiti dokumentet e nevojshme mbështetëse, të parashikuara në rregullën 60 të Rregullores së Gjykatës.

69. Gjykata konstaton se kërkuksi mund të ketë pasur disa kosto dhe shpenzime gjatë procedimeve. Sipas rastit, në çështjen konkrete, duke u kushtuar vëmendje informacionit të zotëruar nga Gjykata dhe kritereve të mësipërme, Gjykata e konsideron të arsyeshme që kërkuksit t'i jepet shuma prej 1,000 eurosh për procedimet në Gjykatë.

PËR KËTO ARSYE, NË MËNYRË UNANIME, GJYKATA:

1. I deklaron ankesat në lidhje me padrejtësinë e procedimeve në mungesë dhe shkeljen e së drejtës për të pasur akses në gjykatë, të pranueshme dhe pjesën tjetër të kërkesës të papranueshme.

2. Gjykon se është shkelur neni 6§1 i Konventës, në lidhje me realizimin e procedimeve penale në mungesë.

3. Gjykon se është shkelur neni 6§1 i Konventës, në lidhje me një mohim të pajustificuar të së drejtës së kërkuksit për akses në Gjykatën Kushtetuese.

4. Gjykon:

a) Se shteti i paditur duhet t'i paguajë kërkuksit, brenda tre muajve nga data në të cilën vendimi bëhet i formës së prerë, në zbatim të nenit 44§2 të Konventës, 1,000 euro plus çdo taksë që mund t'i ngarkohet kërkuksit, për kostot dhe shpenzimet, duke u konvertuar në lek shqiptar, në normën e zbatueshme në datën e shpalljes së këtij vendimi;

b) Që nga përfundimi i periudhës tremujore të sipërpërmendur deri në kompensim, interesi i thjeshtë do të paguhet për shumën më sipër në një normë të barabartë me normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Evropiane, gjatë periudhës së vonesës së pagesës plus tre pikë përqindjeje.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim, në datën 22 maj 2018, në mbështetje të rregullës 77§§2 dhe 3 të Rregullave të Gjykatës.

Stanley Naismith
Kryesekretar

Robert Spano
Kryetar

SEKSIONI I DYTË
ÇËSHTJA
“FRROKU KUNDËR SHQIPËRISË”⁴⁰
(Kërkesa nr. 47403/15)

VENDIM
Strasburg
18 shtator 2018

*Ky vendim është bërë i formës së prerë bazuar në nenin 44 §2 të Konventës.
Ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Frroku kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur si një dhomë e përbërë nga:

Robert Spano, kryetar

Ledi Bianku

Işıl Karakaş

Valeriu Griţco

Jon Fridrik Kjølbro

Stéphanie Mourou-Vikström

Ivana Jelić, gjyqtarë

dhe Stanley Naismith, kryesekretar

Pasi diskutuan me dyer të mbyllura në datën 28 gusht 2018,

Shpall vendimin më poshtë, i cili u miratua në po atë datë.

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një kërkesë (nr. 47403/15) kundër Republikës së Shqipërisë paraqitur në Gjykatë, më 22 shtator 2015, sipas nenit 34, të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga një shtetas shqiptar, z. Mark Frroku (kërkuesi).

2. Kërkuesi u përfaqësua nga z. T. Prendi, një avokat i cili ushtron profesionin në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj, në atë kohë, znj. A. Hicka, nga Avokatura e Shtetit.

3. Kërkuesi pretendonte se ndalimi i tij mbështetur në akuzat sipas neneve 257/a dhe 287 të Kodit Penal ishte i paligjshëm.

4. Më 5 shkurt 2016, ankesa në lidhje me paligjshmërinë e ndalimit të tij, mbi akuzat sipas neneve 257/a dhe 287 të Kodit Penal iu komunikua Qeverisë, ndërsa pjesa tjetër e kërkesës u deklarua e papranueshme, sipas Rregullit 54 §3 të Rregullores së Gjykatës.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

5. Kërkuesi ka lindur në vitin 1972 dhe jeton në Shqipëri. Ai ka qenë deputet nga viti 2013 deri më 20 tetor 2015.

A. Grupi i parë i procedimeve penale ndaj kërkuesit

6. Më 20 mars 2015, Prokuroria e Përgjithshme (PP) nisi procedimet penale ndaj kërkuesit për kallëzim të rremë të një krimi dhe deklarata të rreme përpara prokurorit dhe për kërcënimin e njerëzve për të marrë deklarata të rreme, në kundërshtim me nenet 305, 305/a dhe 312/a të Kodit Penal (KP).

7. Duke pasur parasysh imunitetin e tij parlamentar, më 26 mars 2015, Parlamenti autorizoi arrestimin e kërkuesit. Si rezultat, në po të njëjtën ditë, PP urdhëroi arrestimin e tij, i cili u ekzekutua menjëherë.

⁴⁰ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 200. Tiranë, 2018. f. 15383

8. Më 27 mars 2015, PP i kërkoi Gjykatës së Lartë të njëjtte arrestimin e kërkuesit.

9. Më 28 mars 2015, Gjykata e Lartë konstatoi se PP, me urdhrin e saj për arrestimin e kërkuesit, kishte respektuar ligjin e brendshëm, përderisa kishte marrë autorizimin paraprak të Parlamentit, në mbështetje të nenit 73 §2 të Kushtetutës. Kërkuesi është akuzuar për një sërë shkeljesh. Duke pasur parasysh pozicionin e tij publik, situatën e tij financiare, mundësinë që ai të mund të manipulonte provat, dhe informacionet e marra nga autoritetet belge në lidhje me pretendimin për përfshirjen e tij në kryerjen e një krimi në Belgjikë, kishte dyshime të arsyeshme se ai mund të arratisë. Për këtë arsye, Gjykata e Lartë gjykoi se privimi i kërkuesit nga liria ishte i ligjshëm. Për sa i përket masës së sigurimit që do të ushtrohej ndaj kërkuesit, Gjykata e Lartë urdhëroi që ai të mbahej në arrest shtëpie.

B. Grupi i dytë i procedimeve penale ndaj kërkuesit

10. Më datë 27 mars 2015, Zyra e Interpolit në Tiranë (Interpol Tiranë) informoi PP-në në lidhje me ekzistencën e një urdhri ndërkombëtar arresti ndaj kërkuesit. Urdhri nr. B1/07 OPC, është lëshuar më 3 dhjetor 2014, nga prokuroria belge në Gjykatën e Apelit Bruksel, në lidhje me veprën penale të vrasjes me paramendim të kryer në bashkëpunim. Mbështetur në dosjen e çështjes, rezulton se sipas Njoftimit të Kuq, lëshuar nga Interpoli për kërkuesin, ai kërkohet për t'u proceduar penalisht.

11. Më 28 mars 2015, në mbështetje të nenit 6 të KP-së, nenit 287 të Kodit të Procedurës Penale (KPP) dhe nenit 38 §7 të aktit për marrëdhëniet juridiksionale, PP nisi procedime të reja penale ndaj kërkuesit për kryerjen e vrasjes me paramendim, në bashkëpunim, sipas nenit 78/1 dhe 25 të KP-së. Në po të njëjtën ditë, prokuroria kërkoi autorizimin nga Parlamenti me qëllimin për të urdhëruar arrestimin e kërkuesit.

12. Më 2 prill 2015, Parlamenti autorizoi arrestimin e kërkuesit, në mbështetje të kërkesës së PP-së, të datës 28 mars 2015.

C. Grupi i tretë i procedimeve penale ndaj kërkuesit

13. Më 1 prill 2015, në mbështetje të një raporti penal të paraqitur nga Inspektorati i Lartë për Deklarimin dhe Kontrollin e Pasurisë dhe Ndalimin e Konfliktit të Interesit, prokuroria nisi procedimet penale ndaj kërkuesit për pastrimin e produkteve nga një vepër ose aktivitet kriminal dhe për refuzimin për të deklaruar ose për deklarimin e rremë të pasurisë së tij, në kundërshtim me nenet 287 dhe 257/a të KP-së. Në po të njëjtën datë, prokuroria vendosi ta bashkojë atë grup procedimesh me grupin e dytë të procedimeve.

14. Më 2 prill 2015, në mbështetje të autorizimit të Parlamentit, në po të njëjtën ditë (shih më sipër), kërkuesi u ndalua sipas grupit të dytë dhe të tretë të procedimeve penale. Urdhërarrestimi i referohej një shkrese nga Drejtoria e Policisë Tiranë, ku deklarohet "zbatimi i masës së sigurimit për arrest shtëpie nuk mund të garantohet plotësisht, për shkak të pozicionit gjeografik të shtëpisë së kërkuesit, sipërfaqes së madhe të shtëpisë, ekzistencës së më shumë se dy portave hyrëse dhe dalje, si edhe për shkak të ekzistencës së një sërë ndërtesave të ndërtuara pranë dhe rreth shtëpisë".

D. Procedimet gjyqësore në lidhje me ligjshmërinë e ndalimit të kërkuesit, më 2 prill 2015

1. Procedimet përpara Gjykatës së Lartë

15. Më 2 prill 2015, prokurori i kërkoi Gjykatës së Lartë të njohë ndalimin e kërkuesit.

16. Më 3 prill 2015, Gjykata e Lartë vendosi se ndalimi i kërkuesit ishte i ligjshëm. Duke qenë se ai ishte akuzuar për shkelje të dënueshme me jo më pak se dy vjet burgim, ndalimi i tij ishte në përputhje me nenit 253 të KPP-së. Kishte prova të arsyeshme për të besuar se ekzistonte rreziku i arratisjes për shkak të veprave për të cilat ishte akuzuar. Kërkuesi ishte deputet, kishte mjete financiare dhe ekzistonte rreziku se ai mund të manipulonte grupin e provave ose t'i fshihej drejtësisë.

17. Në vijim, Gjykata e Lartë se masa e sigurisë së arrestit duhej të ushtrohej në lidhje me nenet 228–230 të KPP-së, dhe kjo do të sillte përmbytjen e tri kushteve: së pari, se ekzistonte dyshimi i arsyeshëm, mbështetur në të dhëna, se i pandehuri kishte kryer një krim; së dyti, se faktet që i atribuoheshin të pandehurit përbënin një vepër penale, e cila nuk ishte e parashkruar, sipas parashikimeve të ligjit penal; dhe së treti, se i pandehuri ishte penalisht përgjegjës për veprën penale të pretenduar. Sipas Gjykatës së Lartë, në rastin e kërkuesit, të tri kushtet ishin përmbytur në mënyrë kumulative. Në vijim, arrestimi i kërkuesit respektonte kriteret e parashikuara në nenin 229 të KPP-së,

dhe po ashtu justifikohet nga nevoja për të parandaluar çdo ndërhyrje të kërkuarit në administrimin e drejtësisë, për shkak të pozicionit të tij publik, dhe nevojës për të parandaluar pasojat e mëtejshme të cilat shkaktohen nga vepra penale.

18. Në opinionin e tij kundërshtues, gjyqtari A.B. pohoi se rreziku për t'u arratisur nuk duhet të mbështetet në hamendësime, hipoteza, supozime apo mendime të dyta. Fakti se policia nuk mundi të siguronte arrestin në shtëpi të kërkuarit nuk duhet të ishte përdorur ndaj tij. Prokurori nuk përdori barrën e provës në lidhje me pretendimin se kërkuari synonte ose do të përpiqej të arratisesh. Dosja e çështjes nuk përmbante asnjë provë për rrezikun e arratisjes.

2. Procedimet përpara Gjykatës Kushtetuese

19. Më 26 maj 2015, kërkuari apeloj në Gjykatën Kushtetuese. Ai u ankua se prokurori fillimisht duhet të kishte kërkuar autorizimin e Parlamentit për të ndërmarrë një hetim penal ndaj tij, përpara se të kërkonte autorizimin për arrestimin e tij. Në vijim, Parlamenti nuk kishte lëshuar asnjë autorizimin për arrestimin e tij në lidhje me akuzat sipas neneve 287 dhe 257/a të KP-së. Procedimet penale të ndërmarra ndaj tij në lidhje me pretendimin për një krim në Belgjikë kishin qenë në shkelje me Konventën Evropiane për Transferimin e Procedimeve në Çështjet Penale, sepse autoritetet belge nuk i kishin kërkuar autoriteteve shqiptare të ndërmerrnin procedime ndaj tij.

20. Më 6 korrik 2015, Gjykata Kushtetuese, e përbërë nga një panel prej tre gjyqtarësh pushoi apelin e kërkuarit. Ajo gjykante se neni 73 §2 i Kushtetutës, ndryshuar në vitin 2012, kërkonte autorizimin e Parlamentit për, midis të tjerash, arrestimin e një deputeti, duke qenë se autorizimi i Parlamentit për ndërmarrjen e një hetimi penal ishte shfuqizuar. Masat e sigurisë ndërmarrë ndaj kërkuarit nga Gjykata e Lartë vinin si përgjigje ndaj të gjithë procedimeve penale ndaj tij, duke përfshirë akuzat sipas neneve 257/a dhe 287 të KP-së.

3. Procedimet penale ndaj kërkuarit në Belgjikë

21. Më 19 shkurt 2015, Gjykata Penale Belge e Brabant Wallon vendosi të rihapte procedimet penale ndaj kërkuarit, dhe planifikoi një seancë dëgjimore për t'u mbajtur më 19 tetor 2015.

22. Më 15 korrik 2015, PP e Shqipërisë dha vendimin se ajo nuk kishte autoritetin për të shqyrtuar një kërkesë nga kërkuari për të ndjekur seancën e datës 19 tetor 2015, në Belgjikë.

23. Më 4 shtator 2015, Gjykata Penale e Brabant Wallon i pezulloi procedimet *sine die*.

E. Ngjarje të reja të lidhura me çështjen

24. Më 25 shtator 2015, PP vendosi të zgjaste periudhën e hetimeve për tre muaj të tjerë, për shkak të dosjeve voluminoze të dërguara nga Belgjika, në kuadër të ndihmës ligjore të ndërsjellë, kompleksitetit të çështjes, nevojës për të marrë më shumë njerëz në pyetje etj. Më 29 shtator 2015, kërkuari e kundërshtoi vendimin e PP së datës 25 shtator 2015, në Gjykatën e Lartë.

25. Më 2 tetor 2015, kërkuari paraqiti kërkesën që "masa e sigurisë personale" e ndalimit të ndryshohej në arrest shtëpie. Më datë 12 tetor 2015, Gjykata e Lartë e kundërshtoi lutjen e kërkuarit. Ajo gjykante se ekzistonte ende rreziku për arratisje dhe rreziku që kërkuari të manipulonte mbledhjen e provave.

26. Sipas dosjes së çështjes rezulton se kërkuari e humbi mandatin e tij si deputet më 20 tetor 2015. Për këtë arsye, më 17 dhjetor 2015, Gjykata e Lartë, me kërkesën e PP, vendosi ta pushonte çështjen, duke nënvizuar se kompetenca për shqyrtimin e masës së sigurimit personal i takon gjykatës, e cila shqyrton themelin e çështjes.

27. Më 26 prill 2016, Gjykata e Rrethit Tiranë vendosi që kërkuari duhet të qëndronte në arrest. Më 3 maj 2016, kërkuari e kundërshtoi vendimin e Gjykatës së Rrethit Tiranë. Gjykata nuk është informuar për ndonjë rezultat të këtyre procedimeve.

II. LIGJI PËRKATËS I BRENDSHËM

A. Akuzat penale ndaj kërkuarit

28. Neni 78 i Kodit Penal (KP) parashikon veprën e vrasjes me paramendim, e cila dënohet me pesëmbëdhjetë deri në njëzet e pesë vite burgim.

29. Neni 257/a i KP-së e konsideron shkelje veprimin e personave, të cilët janë nën detyrimin ligjor për të deklaruar pasurinë e tyre, or që refuzojnë ta bëjnë një deklaram të tillë, ose nuk mund ta

bëjnë një gjë të tillë, japin një deklaratë të rreme ose fshihnin pasurinë. Vepra është e dënueshme me gjobë ose deri në tri vite burgim.

30. Neni 287 i KP-së parashikon veprën e pastrimit të produkteve të një veprë ose aktiviteti penal, një vepër e cila dënohet nga pesë deri në 10 vjet burgim.

31. Neni 305 i KP-së parashikon se kallëzimi i rremë i një krimi është i dënueshëm me një gjobë ose deri në pesë vjet burgim. Neni 305/a i KP-së parashikon se vepra e dhënies së një deklarate të rreme përpara një prokurori është e dënueshme me një gjobë ose deri në një vit burgim. Neni 312/a i KP-së parashikon se kërcënim i një personi për marrjen, *inter alia*, e deklaratave të rreme, dëshmisë, një përkthimi ose raportin e një eksperti, dënohet nga një deri në 4 vite burgim.

B. Arrestimi i një deputeti

32. Neni 73 §2 i Kushtetutës, i ndryshuar, parashikon se autorizimi i Parlamentit, midis të tjerash, kërkohet përpara se të urdhërohet arresti i një deputeti ose privimi i tij nga liria. Neni 141 i Kushtetutës parashikon se Gjykata e Lartë ka juridiksionin fillestar, në shqyrtimin e akuzave penale ndaj një deputeti. Neni 28 §2 i Kushtetutës parashikon se cilido person, të cilit i është privuar liria, duhet, brenda dyzet e tetë orëve, të dërgohet përpara një gjyqtari, i cili do të vendosë për ligjshmërinë e arrestimit ose të ndalimit të tij.

33. Neni 289 §1 i Kodit të Procedurës Penale (KPP), në periudhën konkrete, parashikonte se:

“Neni 289

Ndalimi për të vepruar

1. Arrestimi, lëshimi i masave të sigurimit personal, kërkimet, kontrolli i personit, identifikimi, përballja dhe përgjimi i bashkëbisedimeve ose i komunikimit të personit për të cilin kërkohet autorizim, nuk lejohet deri në lëshimin e autorizimit për procedim penal. Ai mund të merret në pyetje vetëm nëse ai bën një kërkesë për një gjë të tillë.”.

C. Masat e sigurisë personale

34. Sipas nenit 228 §1 të KPP-së, masa e sigurimit personal mund të jepet, nëse, sipas provave, ekziston dyshimi i arsyeshëm se një i akuzuar ka kryer një krim. Sipas nenit 228 §2 të KPP-së, nuk vendoset asnjë masë sigurimi, kur ka arsye për shfaqësime ose kur vepra penale ndalon së ekzistuari. Sipas nenit 228 §3 të KPP-së, masat e sigurimit vendosen kur: a) ekzistojnë shkaqe të rëndësishme, të cilat vënë në rrezik marrjen ose vërtetësinë e provës; b) i pandehuri është larguar, ose ekziston rreziku që ai të largohet; c) kur për shkak të rrethanave të faktit dhe personalitetit të të pandehurit ka rrezik që ai të kryejë krime të rënda ose të të njëjtit lloj me atë për të cilin procedohet.

35. Sipas nenit 229 §1 të KPP-së, në caktimin e masave të sigurimit, gjykata mban parasysh përshtatshmërinë e secilës prej tyre me shkallën e nevojave të sigurimit, që duhen marrë në rastin konkret. Sipas nenit 229/2 të KPP-së, gjykata duhet të mbajë parasysh edhe peshën e veprës penale, kohëzgjatjen e saj, ndëshkimin e parashikuar, përsëritjen, si edhe rrethanat lehtësuese dhe shtrenguese.

36. Neni 230 §1 i KPP-së parashikon se KPP-ja përcakton se arresti në burg mund të ushtrohet në rast se asnjë masë tjetër sigurimi nuk është e përshtatshme për shkak të rrezikshmërisë së veçantë të veprës dhe të pandehurit.

37. Sipas nenit 232 të KPP-së, gjykata mund të urdhërojë, midis të tjerash, arrestin në shtëpi ose arrestimi i një të dyshuari në paraburgim si masë sigurimi.

38. Neni 253 §1 i KPP-së parashikon se kur ka shkaqe të bazuara për të menduar se ka rrezik ikjeje, prokurori urdhëron ndalimin e personit që dyshohet për një krim, për të cilin ligji cakton dënimin me burgim jo më të ulët në maksimum se katër vjet.

39. Prokurori do të kërkojë njohjen e ligjshmërisë së arrestimit ose ndalimit të një të dyshuari, në përputhje me nenin 258 të KPP-së. Sipas nenit 259 §1 të KPP-së, seanca dëgjimore në lidhje me njohjen e ligjshmërisë së arrestit duhet të ndodhë në prani të prokurorit dhe avokatit të të dyshuarit. Gjykata dëgjon të dyja palët dhe shqyrton provat e paraqitura tek ajo (neni 259 §2 i KPP-së). Nëse gjykata i vlerëson provat si të ligjshme, ajo e njej atë. vendimi i gjykatës mund të apelohej në një gjykatë më të lartë (neni 259 §3 i KPP-së).

D. Transferimi i procedimeve

40. Konventa Evropiane për Transferimin e Procedime në Çështjet Penale (Konventa e Transferimit) hyri në fuqi për Shqipërinë, më 5 korrik 2000 dhe për Belgjikën, më 15 maj 1972. Sipas kësaj Konvente, çdo Palë mund t'i kërkojë Palës tjetër të ndërmarrë procedime kundër një të dyshuari në vend të saj (neni 6). Një kërkesë e tillë mund të bëhet: nëse i dyshuari është banues në shtetin dënues, ose nëse ai/ajo është shtetas i atij Shteti; nëse i dyshuari po i nënshtrohet ose do t'i nënshtrohet një dënimi, i cili përfshin privimin e lirisë në shtetin dënues; ose nëse po ndërmerren procedime për të njëjtat shkelje ose për shkelje të tjera ndaj të dyshuarit në Shtetin dënues (neni 8). Procedimet nuk mund të ndërmerren në Shtetin dënues, në rast se vepra, për të cilën janë kërkuar procedimet, nuk është një vepër në territorin e tij, dhe kur, nën këto rrethana, kriminelin do t'i nënshtrohej sanksioneve sipas ligjit të tij, gjithashtu (neni 7).

41. Neni 6 i KP-së parashikon se ligji penal shqiptar zbatohet për një shtetas shqiptar, i cili ka kryer një vepër në territorin e një vendi tjetër, në rast se ajo vepër është e dënueshme sipas ligjit shqiptar dhe nëse një gjykatë e huaj nuk ka dhënë një vendim të formës së prerë.

42. Sipas aktit për marrëdhëniet juridiksionale (ligji nr. 10193, i datës 3 dhjetor 2009), një urdhërarresti ndërkombëtar transmetohet nga Interpol Tirana te Ministria e Drejtësisë, e cila e transmeton atë te PP (seksioni 38 §1–3). Në rast se PP nuk procedon me ndalimin e të dyshuarit, ajo e hedh informacionin në urdhërarrest në regjistrin e njoftimeve për veprat penale, me qëllimin për të ndërmarrë procedime penale. Ministria e Drejtësisë njoftohet për atë vendim (seksioni 38 §7).

LIGJI

I. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 5 §1 (c) TË KONVENTËS

43. Kërkuuesi u ankua se arrestimi i tij, për grupin e tretë të procedimeve penale shkel nenin 5 §1 (c) të Konventës, i cili parashikon si më poshtë:

“1. Çdokush ka të drejtën e lirisë e të sigurisë personale. Askujt nuk mund t'i hiqet liria, me përjashtim të rasteve që vijnë dhe në përputhje me procedurën e parashikuar me ligj:

...

c) kur është arrestuar dhe paraburgosur për t'u çuar përpara autoritetit gjyqësor kompetent, kur ka arsye të besueshme për të dyshuar se ai ka kryer një vepër penale ose kur ka motive të arsyeshme për të besuar se është e nevojshme që të pengohet të kryejë një vepër penale ose të largohet pas kryerjes së saj [.]”

44. Qeveria e kundërshtoi atë.

A. Pranueshmëria

45. Qeveria parashtroi se ankesat e kërkuessit në lidhje me rezultatin e çështjes, dhe se duke paraqitur kërkesën në Gjykatë, ai e konsideronte Gjykatën si një gjykatë e shkallës së katërt. Gjithashtu, Qeveria parashtroi se kërkuessi nuk kishte statusin e viktimës dhe se ankesa e tij duhet të konsiderohet si abuzim ndaj procesit. Së fundmi, Qeveria parashtroi se ankesa e kërkuessit nuk kishte asnjë cilësi të themelit, dhe për këtë arsye, Gjykata duhet ta rrëzojë atë si të paprovuar dhe dukshëm të pabazuar në fakte.

46. Kërkuessi i kundërshtoi vërejtjet e Qeverisë dhe parashtroi se ankesa e tij ishte e pranueshme.

47. Gjykata vëren se kërkuessi u arrestua më 26 mars 2015, pas dhënies së autorizimit nga Parlamenti në lidhje me grupin e parë të procedimeve kundër tij. Në vijim, Gjykata vëren se autorizimi i Parlamentit është kërkuar edhe në kuadër të grupit të dytë të procedimeve penale dhe është lëshuar më 2 prill 2015, dhe se më 1 prill 2015, prokuroria vendosi të bashkonte grupin e tretë të procedimeve penale me grupin e dytë të procedimeve penale ndaj kërkuessit. Sipas parashtrimeve të palëve, Gjykata konstaton se ankesa e kërkuessit ngrinte probleme serioze në lidhje me faktin dhe ligjin për sa i përket ligjshmërisë së arrestimit të kërkuessit, në lidhje me grupin e tretë të procedimeve penale sipas Konventës, përcaktimi i së cilës kërkon një shqyrtim të themelit. Për arsyet e parashtruara më poshtë, Gjykata konstaton se kërkesa për grupin e tretë të procedimeve penale nuk është dukshëm e pambështetur në fakte, sipas nenit 35 §3 (a) të Konventës. Në vijim, ajo vëren se kërkesa nuk është e papranueshme për ndonjë shkak tjetër. Për këtë arsye, ajo duhet të deklarohej e pranueshme.

B. Themeli

1. Parashtrimet e palëve

48. Kërkuesi pretendonte se arrestimi i tij për akuzat mbështetur në nenet 257/a dhe 287 të KP-së, kishte qenë i paligjshëm. Në përputhje me nenin 73 §2 të Kushtetutës, autorizimi i Parlamentit ishte i nevojshëm, përpara se të urdhërohej arrestimi i tij. Duke bashkuar grupin e dytë dhe të tretë të procedimeve, PP dhe gjykatat vendase kishin ndërmarrë rolin e Parlamentit. Duke bërë një gjë të tillë, ata kishin vepruar në shkelje të dispozitave kushtetuese.

49. Në vijim, kërkuesi deklaroi se PP nuk kishte kërkuar kurrë autorizimin e Parlamentit për arrestimin e tij në lidhje me akuzat sipas neneve 257/a dhe 287 të Kodit Penal.

50. Kërkuesi pretendonte se vendimet e gjykatës vendase, të cilat njihnin arrestimin e tij kishin qenë arbitrare. As Gjykata e Lartë dhe as Gjykata Kushtetuese nuk kishin identifikuar faktin se ai ishte arrestuar pa autorizimin paraprak të Parlamentit. Prokurori nuk kishte mundur të provonte se kishte pasur në të vërtetë një rrezik për arratisje, dhe duke deklaruar se zbatimi i masës arrest shtëpie “nuk mund të sigurohej plotësisht” nuk kishte qenë mjaftueshëm.

51. Qeveria parashtrroi se, në përputhje me Kushtetutën, ndryshuar në vitin 2012, Parlamentit nuk i ishte bërë asnjë kërkesë për të lëshuar autorizimin për PP, në mënyrë që të ndërmernte procedime penale ndaj deputetëve. Një autorizim i tillë paraprak kërkohej, *inter alia*, vetëm për arrestimin ose ndalimin e deputetëve. Në vijim, Qeveria deklaroi se PP kishte vepruar në përputhje me nenin 5 §1 (c) të Konventës. Arrestimi i kërkuesit kishte qenë i ligjshëm, duke marrë parasysh faktin se kishte ekzistuar një dyshim i arsyeshëm për rrezikun e arratisjes dhe se kërkuesi ishte akuzuar për vepra penale të dënueshme me të paktën dy vite burgim. Dyshimi i arsyeshëm ishte mbështetur me të dhëna. Në përfundim, sipas Qeverisë, arrestimi i kërkuesit kishte qenë në përputhje të plotë me nenin 229 të KPP-së dhe me nenin 5 §1 (c) të Konventës.

2. Vlerësimi i Gjykatës

a) Parime të përgjithshme

52. Gjykata përsërit se neni 5 §1 i Konventës përmban një listë shteruese arsyesh të lejueshme për privimin nga liria. Asnjë privim nga liria nuk është i ligjshëm në rast se nuk përfshihet në një nga shkaqet e parashikuara në nënparagrafët “a” deri në “f” të nenit 5 §1 (shih për shembull, *Mitrović kundër Serbisë*, nr. 52142/12, §41, 21 mars 2017).

53. Gjykata përsërit se autoritetet duhet të respektojnë kërkesat e parashtruara në ligjin e brendshëm, gjatë procedimeve në lidhje me arrestin (shih *Gvori kundër Shqipërisë*, nr. 25336/04, §149, 7 korrik 2009). Duke qenë se i takon autoriteteve vendase, më konkretisht gjykatave, që të interpretojnë dhe zbatojnë ligjin e brendshëm, përdërisa mosrespektimi i ligjit të brendshëm passjellë një shkelje të Konventës sipas nenit 5 §1, atëherë, Gjykata mund dhe duhet të ushtrojë një autoritet të caktuar për të shqyrtuar një pajtim të tillë (shih, për shembull *M.S. kundër Kroacisë* (nr. 2), nr. 75450/12, §141, 19 shkurt 2015).

b) Zbatimi i parimeve të përgjithshme të çështjes konkrete

54. Gjykata është e mendimit se problemi qendror në çështjen në fjalë është nëse arrestimi i kërkuesit në lidhje me grupin e tretë të procedimeve penale ishte “i ligjshëm” sipas interpretimit të nenit 5 §1, duke përfshirë faktin nëse është zbatuar “në përputhje me një procedurë të parashikuar nga ligji”. Gjykata përsërit se Konventa i referohet kryesisht ligjit vendas, por gjithashtu ajo kërkon që çdo masë e cila e privon individin nga liria e tij të jetë në pajtim me qëllimin e nenit 5, më konkretisht të mbrojtë individin nga arbitrariteti (shih, për shembull, *Lukanov kundër Bullgarisë*, 20 mars 1997, §41, raportet e gjyqimeve dhe vendimeve 1997-II, dhe *Creangă kundër Rumanisë* [DHM], nr. 29226/03, *Creangă* 84, 23 shkurt 2012).

55. Duke iu rikthyer çështjes në fjalë, Gjykata vëren se kërkuesi u arrestua dhe u vendos në paraburgim më 26 mars 2015, pas autorizimit të Parlamentit dhënë në lidhje me grupin e parë të procedimeve kundër tij. Gjithashtu, Parlamenti dha autorizimin për arrestimin e kërkuesit në lidhje me grupin e dytë të procedimeve, më 2 prill 2015. Gjykata vëren se kërkuesit iu privua liria më 26 mars 2015, sepse autorizimi i Parlamentit dhënë me qëllimin për të urdhëruar arrestimin e kërkuesit

nuk përmendte akuzat sipas nenit 257/a dhe 287 të KP-së. Në të vërtetë, KPP-ja ndërmori procedime penale ndaj kërkuesit në lidhje me grupin e tretë të procedimeve më 1 prill 2015, dhe në të njëjtën ditë, vendosi të bashkonte grupin e procedimeve me grupin e dytë të procedimeve ndaj kërkuesit. Vendimi i Parlamentit për të dhënë autorizimin për arrestimin e kërkuesit u mor mbështetur në atë kërkesë. Nën këto rrethana, Gjykata pranon se Parlamenti mund të mos jetë informuar se ai u thirr për të vendosur edhe në lidhje me grupin e tretë të procedimeve penale, përveç akuzave, sipas nenit 78/1 dhe 25 të KP-së, bë grupin e dytë të procedimeve penale. Megjithatë, Gjykata vëren se edhe pse Parlamenti, në fakt, nuk e dha autorizimin për arrestimin e kërkuesit në lidhje me grupin e tretë të procedimeve, privimi i lirisë së tij gjithsesi ishte i ligjshëm në kuadrin e procedimeve të para dhe të dyta penale. Për këtë arsye, edhe pse autoritetet nuk i kërkuan specifikisht autorizimin e Parlamentit për arrestim, në lidhje me grupin e tretë të procedimeve, ky fakt nuk e bënte arrestimin e kërkuesit të paligjshëm, duke qenë se e gjithë perioda e arrestimit ishte “arrestim i ligjshëm” sipas grupit të parë dhe të dytë të procedimeve, për të cilat Parlamenti kishte dhënë autorizimin e tij (shih, *mutatis mutandis*, *Borisenko kundër Ukrainës*, nr. 25725/02, §44, 12 janar 2012, dhe *Porowski kundër Polonisë*, nr. 34458/03, §§104–106, 21 mars 2017).

56. Në këtë mënyrë, në çështjen konkrete është shkelur neni 5 §1 i Konventës.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. E shpall kërkesën të pranueshme.
2. Gjykon se nuk ka pasur shkelje të nenit 5 §1 të Konventës.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim, më datë 18 shtator 2018, bazuar në rregullin 77 §§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Robert Spano
Kryetar

Stanley Naismith
Kryesekretar

SEKSIONI I DYTË
ÇËSHTJA
“KAREMANI KUNDËR SHQIPËRISË”⁴¹
(kërkesa nr. 48717/08)

VENDIM
Strasbourg
25 shtator 2018

Ky vendim është bërë i formës së prerë, por ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.

Në çështjen “Karemani kundër Shqipërisë”, Gjykata Europiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur si një komision i përbërë nga:

Jon Fridrik Kjølbrot, kryetar

Ledi Bianku

Ivana Jelić, gjyqtarë,

dhe Hasan Bakırcı, nënsekretar seksioni

Pasi diskutuan me dyer të mbyllura në datën 4 shtator 2018,

Shpall vendimin më poshtë, i cili u miratua në po atë datë.

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një kërkesë (nr. 48717/08) kundër Republikës së Shqipërisë paraqitur në Gjykatë, më 29 shtator 2008, sipas nenit 34, të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga një shtetas shqiptar, z. Gazmir Karemani (kërkuesi).

2. Kërkuesi u përfaqësua nga z. H. Demaj, një avokat i cili ushtron profesionin në Vlorë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga Agjenti i saj, në atë kohë, znj. L. Mandia, nga Avokatura e Shtetit.

3. Kërkuesi u ankua për padrejtësi në procedime, të zhvilluara në mungesë, dhe për shkeljen e të drejtave të tij për mbrojtje.

4. Në datën 26 qershor 2012, kërkesa iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

5. Kërkuesi ka lindur në vitin 1979. Aktualisht, ai po vuan një dënim me burgim.

6. Më 17 prill 1999, Gjykata e Rrethit Fier (Gjykata e Rrethit), në vijim të procedimeve në të cilat kërkuesi nuk mori pjesë, dënoi kërkuesin dhe dy të bashkëpandehurit e tjerë për një sërë veprash të rënda penale. Ajo e dënoi kërkuesin me vdekje, në mungesë.

7. Më 1 qershor 1999, Gjykata e Apelit Vlorë (Gjykata e Apelit), në vijim të apeliemeve të paraqitura nga dy të bashkëpandehurit e tjerë, la në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit të datës 17 prill 1999.

8. Më 8 maj 2001, në vijim të apeliemeve të paraqitura nga të bashkëpandehurit e kërkuesit, Gjykata e Lartë la në fuqi vendimet e gjykatave më të ulëta. Megjithatë, ajo e dënoi kërkuesin me burgim të përjetshëm.

9. Më 1 dhjetor 2006, kërkuesi u ekstradua në Shqipëri nga Italia. Në po të njëjtën ditë, ai u njoftua për dënimin ndaj tij, në mungesë.

A. Kërkesa për rivendosje në afat të apelimit

10. Më 8 dhjetor 2006, kërkuesi paraqiti një kërkesë në Gjykatën e Rrethit për rivendosje në afat të apelimit.

11. Më 25 janar 2007, Gjykata e Rrethit rrëzoi kërkesën, duke konstatuar se vendimi i Gjykatës së Lartë i datës 8 maj 2001, ishte bërë *res judicata*, dhe se për pasojë, kërkuesi nuk mund të gjykohej për

⁴¹ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 11. Tiranë, 2019. f. 293

herë të dytë për të njëjtën vepër.

12. Më 8 qershor 2007 dhe 2 korrik 2010, në vijim të apeliemeve të kërkuarit, Gjykata e Apelit dhe Gjykata e Lartë, respektivisht, e lanë atë vendim në fuqi.

13. Më 8 qershor 2011, kërkuari paraqiti një apelim kushtetues ndaj vendimit të Gjykatës së Lartë të datës 2 korrik 2010. Ai u ankua edhe për padrejtësi në procedime, të zhvilluara në mungesë.

14. Më 21 shtator 2011, Gjykata Kushtetuese, e mbledhur si një trup gjykues i plotë, e kundërshtoi ankesën me shumicë. Ajo konstatoi se ankesa e kërkuarit ndaj vendimit të Gjykatës së Lartë, i datës 2 korrik 2010, ishte dukshëm i pambështetur në fakte. Për sa i përket ankesës së tij për padrejtësi në procedime, në mungesë, dhe pushimit të kërkesës së tij për rivendosje në afat të apelimet nga gjykatat vendase, Gjykata Kushtetuese vërejti se kërkuari nuk ishte ankuar për vendimet e gjykatave vendase të marra në mungesë (*shih paragrafët 6-8 më sipër*). Më tej, ajo konstatoi se ankesa, në çdo rast, ishte e parashkuar. Po ashtu, ajo arsyetoi se në çështjen konkrete, vendimi i unifikuar i Gjykatës së Lartë nr. 1, i datës 20 janar 2011, ishte i zbatueshëm (*shih Izet Haxhia kundër Shqipërisë, nr. 34783/06, §§28–31, 5 nëntor 2013*). Gjithashtu, ajo vërejti se edhe pse apelimet në Gjykatën e Lartë ndaj vendimit të gjykatave më të ulëta ishin paraqitur nga të bashkëpandehurit dhe jo nga kërkuari, Gjykata e Lartë kishte shqyrtuar dhe ndryshuar vendimet e gjykatave më të ulëta të datës 17 prill dhe 1 qershor 1999, edhe në lidhje me kërkuarin.

B. Procedimet paralele kushtetuese të apelimet

15. Në një datë të papërcaktuar në vitin 2007, kërkuari paraqiti një apelim kushtetues ndaj vendimit të Gjykatës së Rrethit të datës 17 Prill 1999, ndaj vendimit të Gjykatës së Apelit të datës 1 qershor 1999 dhe ndaj vendimit të Gjykatës së Lartë të datës 8 maj 2001, duke u ankuar për dënimin e tij, në mungesë.

16. Më 21 shtator 2007, Gjykata Kushtetuese pushoi apelimin sepse ishte dorëzuar përtej afatit, duke pasur parasysh se afati dyvjeçar kishte filluar të përllogaritej që prej datës 8 maj 2001. Vendimi iu komunikua avokatit të kërkuarit më 25 shtator 2007.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE E BRENDSHME

17. Ligji dhe praktika përkatëse e brendshme, në periudhën në fjalë, përshkruhen me detaje të *Shkalla kundër Shqipërisë, nr. 26866/05, §§28–35, 10 maj 2011, dhe Izet Haxhia kundër Shqipërisë, nr. 34783/06, §§19–42, 5 nëntor 2013*.

18. Kërkuari, pa u mbështetur në ndonjë nen specifik, u ankua për padrejtësi në procedime, të mbajtura në mungesë, dhe për shkelje të të drejtave të tij për t'u mbrojtur. Gjithashtu, ai kërkonte rihapjen e procedimeve. Gjykata është e mendimit se ankesat e kërkuarit duhet të shqyrtohen në mbështetje të nenit 6 §§1 dhe 3 (c) të Konventës, i cili parashikon, në pjesët e veta përkatëse, si më poshtë:

“1. Në përcaktimin e ... çdo akuze penale kundër tij, çdo person ka të drejtë që Çështja e tij të dëgjohet drejtësisht, ... nga një gjykatë ...

...

3. Çdo i akuzuar për një vepër penale ka të drejtat minimale të mëposhtme:

...

c) të mbrohet vetë ose të ndihmohet nga një mbrojtës i zgjedhur prej tij ose, në qoftë se ai nuk ka mjete të mjaftueshme për të shpërblyer mbrojtësin, t'i mundësohet ndihma ligjore falas kur këtë e kërkojnë interesat e drejtësisë...”

19. Qeveria kundërshtoi se nuk ishte shkelur asnjë e drejtë e kërkuarit.

A. Pranueshmëria

20. Qeveria parashittoi se kërkesa ishte dorëzuar përtej afatit gjashtëmujor të parashikuar në Kushtetutë, teksa periudha gjashtëmujore kishte filluar të përllogaritej që prej datës 25 shtator 2007, kohë në të cilën avokati i kërkuarit ishte informuar për vendimin e Gjykatës Kushtetuese, të datës 21 shtator 2007 (*shih paragrafin 16 më sipër*).

21. Kërkuesi parashtroi se ai kishte shfrytëzuar të gjitha mjetet e mundshme efikase. Ai kishte paraqitur një kërkesë për apelim përtej afatit dhe një ankesë kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese, nga të cilat asnjëra nuk kishte rezultuar efikase.

22. Gjykata vëren se një kundërshtim i tillë ngre pikëpyetje në lidhje me efikasitetin e mjetit të referuar nga Qeveria.

23. Më 21 shtator 2007, Gjykata Kushtetuese e rrëzoi apelimin e kërkuesit me pretendimin se ishte i parashkruar. Gjykata qëndron në vërejtjen se tek Izet Haxhia (cituar më sipër, §50), ajo gjykoi se përpara datës 26 nëntor 2009, Gjykata Kushtetuese nuk ishte një mjet efikas. Për këtë arsye, Gjykata duhet të marrë në konsideratë efikasitetin e mjetit të brendshëm, i cili faktikisht u shfrytëzua nga kërkuesi, më konkretisht një kërkesë për rivendosje në afat të apelimit.

24. Gjykata, duke marrë në konsideratë mungesën e konsekuencës në zbatimin e ligjit të brendshëm, në kohën në fjalë (*shih Izet Haxhia, cituar më sipër §§25–34*), për sa i përket kërkesës për rivendosje në afat të apelimit, konstaton se kërkesa për rivendosje në afat të apelimit, në parim, ishte një mjet i përshtatshëm për situatën e kërkuesit dhe efikas në teori. Ajo arrin në përfundimin se një kërkesë për rivendosje në afat të apelimit mund të garantojë një mjet në lidhje me ankesat e tij.

25. Gjykata vëren se kërkuesi e paraqiti kërkesën e tij më 29 shtator 2008. Në atë kohë, procedimet e brendshme për kërkesën për rivendosje në afat të apelimit ishin ende pezull (*shih paragrafët 10-14 më sipër*). Në momentin kur Çështja i ishte komunikuar Qeverisë, më 26 qershor 2012, këto procedime kishin përfunduar. Megjithatë, kërkuesi ishte përballur me një refuzim (*shih paragrafin 12 më sipër*). Gjykatat vendase arsyetuan se dënimi në mungesë kërkonte zbatimin *res judicata*. Në vendimin e saj të datës 21 shtator 2011, Gjykata Kushtetuese po ashtu gjykoi se përderisa të bashkëpandehurit e tjerë kishin apeluar kundër procedimeve në tërësi, kërkuesi nuk mund të aplikonte për rivendosje në afat të apelimit (*shih paragrafin 14 më sipër*).

26. Për të gjitha arsyet e mësipërme, Gjykata konstaton se kërkimi konkret ishte dorëzuar brenda periudhës gjashtëmujore, ndërsa vendimi i formës së prerë ishte marrë të paktën më 2 korrik 2010. Për këtë arsye, Gjykata e rrëzon kundërshtimin e Qeverisë.

27. Gjykata vëren se kërkesa është dukshëm e mbështetur në fakte, sipas kuptimit të nenit 35 §3 (a) të Konventës. Më tej, ajo vëren se nuk është i papranueshëm për ndonjë arsye tjetër (*shih Deljorgji kundër Shqipërisë, nr. 6858/11, §§, 54–55, 28 prill 2015*). Për këtë arsye, duhet të deklarohet i pranueshëm.

B. Themeli

28. Kërkuesi parashtroi se procedimet ndaj tij kishin qenë të padrejta, sepse ishin mbajtur në mungesë. As ai dhe as familjarët e tij nuk kishin pasur dijeni për hetimin dhe gjykimin ndaj tij. Ai ishte informuar vetëm kur u ekstradua në Shqipëri. Ai kurrë nuk kishte hequr dorë nga e drejta e tij për t'u paraqitur në gjykatë.

29. Qeveria pretendonte se kërkesa për rivendosje në afat të apelimit ishte deklaruar e papranueshme nga gjykatat vendase. Në vijim, Qeveria theksoi se Gjykata Kushtetuese kishte gjykuar se apelimi kushtetues kishte qenë i parashkruar.

30. Gjykata thekson se parimet e përgjithshme në lidhje me procedimet në mungesë, parashikohen si më poshtë te Sejdic kundër Italisë ([DHM], nr. 56581/00, §§82–95, GJEDNJ 2006-II):

“82. Edhe pse procedimet të cilat mbahen në mungesë të pandehurit në vetvete nuk janë në papajtueshmëri me nenin 6 të Konventës, mohimi i drejtësisë gjithsesi, pa dyshim, ndodh në rastin kur një person i dënuar në mungesë nuk mundet të marrë nga një gjykatë, e cila e ka dëgjuar, një përcaktim të ri të themelit të akuzës, si për ligjin edhe për faktin, në rastin kur nuk është vërtetuar se ai ka hequr dorë nga e drejta e tij për t'u paraqitur dhe për të mbrojtur veten (*shih Colozza, cituar më sipër, §29; Einhorn kundër Francës (vendim), nr. 71555/01, §33, GJEDNJ 2001-XI; Krombach kundër Francës, nr. 29731/96, §85, GJEDNJ 2001-II; dhe Somogyi kundër Italisë, nr. 67972/01, §GJEDNJ 2004-IV*) ose se ai ka pasur për qëllim t'i shpëtojë gjyqimit (*shih Medenica, cituar më sipër, §55*).

83. Konventa i lejon Shteteve Kontraktuale një diskrecion të gjerë në lidhje me zgjedhjen e mjeteve të përlogaritura për të garantuar se sistemet e tyre ligjore janë në përputhje me kërkesat e

nenit 6. Detyra e Gjykatës është të përcaktojë nëse është arritur rezultati i kërkuar nga Konventa. Veçanërisht, mjeti procedural i ofruar nga ligji dhe praktika e brendshme duhet të paraqitet si efikas në rastin kur një person i akuzuar për një vepër penale as nuk ka hequr dorë nga e drejta e tij për t'u paraqitur dhe për të mbrojtur veten, dhe as nuk është përpjekur t'i shpëtojë gjyqimit (*shih Somogyi, cituar më sipër, §67*).

84. Në vijim, Gjykata gjykon se detyra për të garantuar të drejtën e një të pandehuri të jetë i pranishëm në sallën e gjyqit – ose gjatë procedimeve fillestare ose në gjatë rigjyqimit – renditet si një nga kërkesat thelbësore të nenit 6 (*shih Stoichkov kundër Bullgarisë, nr. 9808/02, §56, 24 mars 2005*). Për këtë arsye, refuzimi për të rihapur procedimet e realizuara në mungesë të të pandehurit, pa asnjë tregues se i pandehuri ka hequr dorë nga e drejta e tij ose e saj për t'u paraqitur në gjykim, është konstatuar të jetë një “mohim flagrant i drejtësisë”, duke bërë që procedimet të jenë “dukshëm në kundërshtim me parashikimet e nenit 6 ose me parimet e përcaktuara në të” (*ibid.*, §§54–58).

85. Gjykata gjykon edhe se rihapja e kohës së lejuar për të apeluar ndaj një dënimi në mungesë, në rastin kur të pandehurit i është dhënë e drejta për të ndjekur seancën në gjykatën e apelit dhe për të kërkuar pranimin e provave të reja, ka pasqyellë mundësinë për një përcaktim të ri faktik dhe ligjor të akuzës penale, kështu që procedimet në tërësi mund të thuhet se kanë qenë të drejta (*shih Jones kundër Mbretërisë së Bashkuar (vendim), nr. 30900/02, 9 shtator 2003*).

31. Për sa i përket ankesës së kërkuarit për një shkelje të të drejtave të tij për t'u mbrojtur, Gjykata përsërit se garancitë në paragrafin 3 të nenit 6 janë aspekte specifike të së drejtës për një gjykim të drejtë parashikuar në paragrafin 1. Në këto rrethana, Gjykata konstaton se është e panevojshme të shqyrtohet lidhja e paragrafit 3 me çështjen, duke qenë se pretendimet e kërkuarit, në çdo rast, orientohen drejt ankesës se procedimet ishin të padrejta. Për këtë arsye, ajo do ta mbyllë shqyrtimin e saj në atë pikë (*shih Shkalla, cituar më sipër, §67*).

32. Gjykata vëren se në çështjen konkrete, kërkuari u gjykua dhe u dënua në mungesë. Nuk është provuar se kërkuari kishte mjaftueshëm dijeni – ose, edhe më keq, nëse kishte marrë ndonjëherë dijeni – për procedimet ligjore ndaj tij. Në fakt, u gjykua se ai nuk ishte informuar për dënimin në mungesë deri më 1 dhjetor 2006, kur iu dorëzua autoriteteve shqiptare (*shih paragrafin 9 më sipër*). Për pasojë, nuk ishte provuar se ai kishte hequr dorë, pa mëdyshje, nga e drejta e tij për t'u paraqitur në gjykatë, duke iu shmangur drejtësisë qëllimisht (*shih Izet Haxhia, cituar më sipër, §63*).

34. Për këtë arsye, ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

35. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

36. Kërkuari kërkonte 100,000 euro (EUR) për dëmin monetar dhe 50,000 euro për dëmin jo monetar.

37. Qeveria nuk parashitroi komente.

38. Gjykata nuk konstaton ndonjë lidhje të rastësishme midis shkeljes së gjetur dhe dëmit monetar të pretenduar; për këtë arsye ajo e rrëzon këtë pretendim.

39. Gjykata mban qëndrimin se konstatimi i një shkelje përbën mjaftueshëm dëmshpërblim të drejtë një çështjen konkrete.

40. Gjithashtu, Gjykata nënvizon konstatimet e saj të Shkalla (*cituar më sipër, §§77–79*), dhe Izet Haxhia (*cituar më sipër, §70*), se në rastin kur një kërkuar është dënuar në shkelje me të drejtat e tij ose të saj, të garantuara nga neni 6 i Konventës, forma më e përshtatshme e korrigjimit, do të ishte që të garantohej se kërkuari të vendoset sa më larg të jetë e mundur nga pozicioni, në të cilin ai ose ajo do të ishte, në rast se nuk do të zbatohet kjo dispozitë. Forma më e përshtatshme e korrigjimit, në parim, do të ishte një gjykim i ri dhe rihapja e procedimeve, nëse do të kërkohej një gjë e tillë.

B. Kostot dhe shpenzimet

41. Kërkuesi kërkonte që edhe rimbursimi i tarifave të avokatit të përlogaritej në përputhje me ligjin e brendshëm.

42. Qeveria nuk parashtroi ndonjë koment.

43. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, një kërkuesi i jepet e drejta për rimbursimin e kostove dhe të shpenzimeve për aq sa ato provohen se janë kryer në fakt, dhe se kanë qenë të nevojshme për t'u kryer, dhe se janë të arsyeshme sipas shumës dëshmshpërblyese. Kjo do të thotë se kërkuesi duhet t'i ketë paguar ato ose se është i detyruar t'i paguajë, sipas një detyrimi ligjor ose kontraktual, dhe se faktikisht ato kanë qenë të pashmangshme, për të parandaluar shkeljet e konstatuara ose për të përfituar kompensimin (*shih Gjyli kundër Shqipërisë, nr. 32907/09, §72, 29 shtator 2009*). Gjykata kërkon fatura të detajuara, të cilat kanë mjaftueshëm të dhëna për t'i mundësuar të përcaktojë se deri në çfarë mase janë përmbushur kërkesat e mësipërme (*shih rregullin 60 të Rregullores së Gjykatës*).

44. Në çështjen konkrete, Gjykata vëren se kërkuesi nuk paraqiti prova (fatura), ku të provohej se kostot dhe shpenzimet ishin bërë pavarësisht edhe pse ishte dhënë dijeni për kërkesat përkatëse me anë të shkresës së Zyrës së Regjistrimit, të datës 21 janar 2013.

45. Në mungesë të dokumenteve mbështetëse të paraqitura nga kërkuesi, Gjykata nuk do të marrë asnjë vendim në lidhje me kostot dhe shpenzimet (*shih, midis shumë të tjerëve, Musci kundër Italisë [DHM], nr. 64699/01, §150, GJEDNJ 2006-V (ekstrakte) K.U. kundër Finlandës, nr. 2872/02, §58, GJEDNJ 2008; Saliyev kundër Rusisë, nr. 35016/03, §81, 21 tetor 2010; dhe si një shembull i kohëve të fundit, Goryachkin kundër Rusisë, nr. 34636/09, §87, 15 nëntor 2016*).

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. E deklaron kërkesën të pranueshme.
2. Gjykon se ka pasur një shkelje të nenit 6 §1 të Konventës.
3. Gjykon se konstatimi i një shkelje përbën në vetvete mjaftueshëm kompensim të drejtë për dëmin jo monetar të paguar nga kërkuesi.
4. Rrëzon pretendimin e kërkuesit për kompensim të drejtë.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim, në datën 25 shtator 2018, bazuar në rregullin 77 §§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Hasan Bakırcı
Kryesekretar

Jon Fridrik Kjølbro
Kryetar

SEKSIONI I DYTË
ÇËSHTJA
“PULFER KUNDËR SHQIPËRISË”⁴²
(kërkesa nr. 31959/13)

VENDIM
Strasbourg
20 nëntor 2018
(i formës së prerë)
20.2.2019

*Ky vendim është bërë i formës së prerë, bazuar në nenin 44§2 të Konventës.
Ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Pulfer kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur si një dhomë, e përbërë nga:

Robert Spano, kryetar

Julia Laffranque

Ledi Bianku

Paul Lemmens

Jon Fridrik Kjølbro

Stéphanie Mourou-Vikström

Ivana Jelić, gjyqtarë

dhe Hasan Bakırcı, zëvendëssekretar i seksionit,

Pasi diskutuan me dyer të mbyllura, më datë 16 tetor 2018,

Shpall vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë:

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një kërkesë (nr. 31959/13) kundër Republikës së Shqipërisë, paraqitur në Gjykatë me datë 19 prill 2013, mbështetur në nenin 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga një shtetase shqiptare, znj. Violeta Pulfer (kërkuesja).

2. Kërkuesja u përfaqësua nga znj. A. Kuçani dhe z. G. Çela, avokatë të cilët ushtrojnë detyrën në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj, znj. A. Hicka nga Avokatura e Shtetit.

3. Kërkuesja, veçanërisht, pretendonte se pamundësia e autoriteteve për t'i mbrojtur jetën në mënyrë të shpejtë, shkelte nenet 2 dhe 6 të Konventës. Gjithashtu, ajo ankohej, mbështetur në nenin 8 të Konventës, për një shkelje të së drejtës së saj për t'iu respektuar shtëpia.

4. Më 6 tetor 2014, Çështja iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

5. Kërkuesja, znj. Violeta Pulfer, është një shtetase shqiptare, lindur në vitin 1967 dhe banuese në Tiranë.

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

6. Në një datë të paspecifikuar, në vitin 2011, kërkuesja dhe bashkëshorti i saj u shpërngulën në Vlorë. Ankuesja pranoi të blinte një shtëpi, e cila ishte ndërtuar në mënyrë të paligjshme nga S.N. Ndërkohë, S.N. kishte paraqitur një kërkesë për rregullimin e statusit të paligjshëm të shtëpisë.

7. Më datë 19 tetor 2011, kërkuesja dhe S.N. lidhën një kontratë kapari, në bazë të së cilës kërkuesja depozitoi vetëm më pak se gjysmën e çmimit të shitjes si kapar, ndërsa pjesa tjetër do të

⁴² Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 45. Tiranë, 2019. f. 3653

paguhej pas zgjidhjes së çështjes së statusit të shtëpisë dhe pas lidhjes së kontratës së shitjes.

8. Më datë 8 dhjetor 2011, kërkuesja u shpërngul në shtëpi, sipas kontratës së kaparit.

A. Nxjerrja e kërkueses me forcë nga shtëpia

1. Përpjekja e parë për t'u nxjerrë nga shtëpia

9. Më datë 12 janar 2012, S.N. i kërkoi kërkueses të lironte shtëpinë. Kërkuesja kundërshtoi të dilte dhe i kujtoi S.N. detyrimet që dilnin nga kontrata e kaparit. Rezulton se në të njëjtën ditë, S.N. shkatërroi edhe një pjesë të pronës së luajtshme të kërkueses.

10. Më 1 shkurt 2012, S.N. dorëzoi një padi civile, ku kërkonte që kontrata e kaparit të deklarohet e pavlefshme dhe që atij t'i lejohej të rimerrte pronësinë e shtëpisë.

11. Më 3 maj 2012, Gjykata e Rrethit Vlorë e rrëzoi padinë dhe konstatoi se kontrata e kaparit ishte e vlefshme dhe e ligjshme. U konstatua edhe se kërkesa për rimarrjen në pronësi e shtëpisë nuk mbështetej në ligj. Duke qenë se ndaj këtij vendimi nuk u paraqit asnjë ankesë, vendimi u bë i formës së prerë më 18 maj 2012.

12. Rezulton se më datë 10 korrik 2012, statusi i shtëpisë u rregullua dhe, si rrjedhojë, S.N. fitoi dokumentet e pronësisë. Rezulton se, në vijim, midis S.N. dhe kërkueses nuk është lidhur asnjë kontratë shitje.

2. Përpjekja e dytë për nxjerrjen nga shtëpia

13. Në mëngjesin e datës 8 shtator 2012, S.N. hyri me forcë në shtëpi. Sipas kërkueses, ai i vendosi një litar në qafë, e tërhoqi zvarrë në tokë dhe e përplasi të muret rrethuese për rreth dhjetë minuta.

14. Në po të njëjtën ditë, kërkuesi i dërgoi mesazhe shefit të policisë dhe prokurorit të rrethit, duke kërkuar mbrojtjen e autoriteteve për të shmangur dhunën e mëtejshme. Ajo paraqiti si prova në Zyrën e Regjistrimit të Gjykatës, disa *screenshot* të mesazheve në fjalë, të marrë nga telefoni i saj celular. Sipas kërkueses, policia ndërhyri pas një orë e gjysmë.

15. Më datë 9 shtator 2012, bashkëshorti i kërkueses vuri re E.N., bashkëshorten e S.N., teksa hiqte vegla dhe objekte nga garazhi i shtëpisë. Në po të njëjtën ditë, kërkuesi shkoi në rajonin e policisë për të dorëzuar një padi penale ndaj S.N., për vjedhje.

16. Rezulton se më datë 10 shtator 2012, kërkuesja shkoi të jetonte në shtëpinë e nënës së saj në Tiranë.

17. Më datë 30 tetor 2012, me ndihmën e policisë, kërkuesja hyri në shtëpi dhe e gjeti atë të boshatisur.

B. Hetimet dhe procedimet penale ndaj S.N.

1. Hetimi i parë dhe grupi i procedimeve

18. Në një datë të paspecifikuar, në janar të vitit 2012, kërkuesja paraqiti një padi penale kundër S.N. për veprën e vetëgjyqësisë, mbështetur në nenin 277 të Kodit Penal (KP).

19. Më datë 12 janar 2012, prokurori mori deklaratën e S.N. dhe E.N. për përpjekjet e tyre për të nxjerrë kërkuesen nga shtëpia.

20. Më datë 14 maj 2012, S.N. u akuzua për veprën e vetëgjyqësisë, sipas nenit 277 të KP-së.

21. Më datë 20 qershor 2012, prokurori e dërgonte S.N. në gjyq. Dosja e çështjes iu transmetua Gjykatës së Rrethit Vlorë, në mënyrë që kjo e fundit të realizonte procedimet.

22. Më datë 12 dhjetor 2012, Gjykata e Rrethit Vlorë vendosi të ndërpriste procedimet, mbështetur në nenin 387 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), duke qenë se për këtë vepër ishte dhënë amnisti, sipas aktit të përgjithshëm të amnistisë (ligji nr. 107, i datës 8 nëntor 2012 mbi amnistinë).

2. Hetimi i dytë

23. Më datë 8 shtator 2012, kërkuesja dorëzoi një tjetër padi penale ndaj S.N. për veprën e vetëgjyqësisë, mbështetur në nenin 277, të KP-së. Në po të njëjtën ditë, prokurori mori në pyetje S.N. në cilësinë e personit, ndaj të cilit kishte nisur një hetim.

24. Më datë 9 shtator 2012, kërkuesja dha një deklaratë përpara prokurorit duke u ankuar për ngjarjet në datë 8 dhe 9 shtator 2012 (shih paragrafët 13–15 më sipër). Ajo u ankua edhe për E.N. Në po të njëjtën ditë, E.N. u mor në pyetje për këtë ankesë, në cilësinë e personit ndaj të cilit kishte nisur

një hetim.

25. Në vijim të agresionit të pretenduar, të datës 8 shtator 2012, më 9 shtator 2012, prokurori urdhëroi që kërkuesja t'i nënshtrohej një kontrolli mjekësor.

26. Më datë 10 shtator 2012, një oficer policie e referoi veprën e vetëgjyqësisë te prokurori.

27. Më datë 10 shtator 2012, kërkuesja u kontrollua një ekspert mjekoligjor. Raporti mjekësor konstatonte shenja të dukshme në qafën e kërkueses, si rezultat i shtrëngimit, si edhe hematoma në kokë si rezultat i goditjes me një objekt të fortë. Dëmtimet e mësipërme e kishin bërë kërkuesen të ishte në një gjendje të përkohshme pamundësie për të punuar, për një periudhë prej nëntë ditësh.

28. Nga dosja e çështjes rezultoi se shëndeti i kërkueses filloi të përkeqësohej si rezultat i sulmit të datës 8 shtator 2012. Më pas, ajo kërkoi këshillë mjekësore prej ekspertëve në Greqi.

29. Më datë 14 shtator 2012, prokurori nisi hetimin penal nr. 1473 ndaj S.N. për plagosje të lehtë fizike me dashje dhe vetëgjyqësi sipas neneve 89 dhe 277 të KP-së. Një hetim u hap edhe ndaj E.N për vetëgjyqësi.

30. Më datë 4 tetor 2012, kërkuesja paraqiti një tjetër padi penale ndaj S.N. për, *inter alia*, veprat e kërcënimit, hyrjes me dhunë, sulmit, vjedhjes, shkatërrimit të pronës dhe përdorimit me keqdashje të thirrjeve telefonike, sipas neneve 84, 112, 119, 134, 150 dhe 275 të KP-së.

31. Më datë 4 tetor 2012, prokurori nisi hetimin penal nr.1588, ndaj S.N. për veprën e përdorimit me keqdashje i thirrjeve telefonike, sipas nenit 275 të KP-së.

32. Më datë 8 tetor 2012, prokurori vendosi të bashkonte dy hetimet, nr. 1473 dhe 1588.

33. Më 12 tetor 2012, S.N. dha një deklaratë përpara prokurorit.

34. Sipas një certifikate lëshuar nga spitali, më 27 nëntor 2012, tërhequr në Greqi, kërkuesja iu nënshtroi një disketomie serioze të diskut cervikal (një operacion për heqjen e diskut të qafës ose diskut degjenerativ në zonën e qafës që i përket shpinës) në Greqi. Pas kësaj, asaj iu desh të mbante një qafore për dy muaj.

35. Më 6 dhjetor 2012, pas deklaratës së bërë nga avokati i kërkueses se shëndeti i saj ishte përkeqësuar, dhe se ajo i ishte nënshtroi një operacioni si edhe një imazhimi me rezonancë magnetike për pjesën e qafës, prokurori urdhëroi një kontroll mjekësor nga e para. Avokati paraqiti edhe një listë të detajuar me objektet e kërkueses, të cilat kishin qenë brenda në shtëpi, në shtator 2012.

36. Më 17 janar 2013, ekspertët e mjekësisë ligjore konfirmuan se në trupin e kërkueses ishin gjetur shenja të shtrëngimit në qafë dhe hematoma në kokë, si rezultat i ngjarjeve më 8 shtator 2012, dhe një qepje (si rezultat i një ndërhyrje kirurgjikale). Dëmtimet e mësipërme i kishin krijuar asaj një pamundësi të përkohshme për të punuar, për një periudhë prej nëntë ditësh. Më tej, ata pohonin se mbështetur në dokumentet në dosjen e çështjes, më konkretisht certifikata spitalore e datës 27 nëntor 2012, imazhimit të rezonancës magnetike dhe raportit pas një konsulte me një neuropsikiatër të posaçëm, dëmtimi i konstatuar në imzhimin e rezonancës magnetike, nuk lidhej me ngjarjet e datës 8 shtator 2012; ato ishin shkaktuar si rezultat i kushteve që kishin ekzistuar përpara traumës.

37. Më 15 shkurt 2013, prokuroria konstatoi se S.N. dyshohej të kishte kryer veprat e parashikuara në nenet 89, 275 dhe 277 të KP-së. E.N. dyshohej të kishte kryer veprën e parashikuar në nenin 277 të KP-së. Megjithatë, prokuroria vendosi të ndërpriste hetimin, duke qenë se ishte dhënë amnisti për veprat e pretenduara, sipas aktit të përgjithshëm të amnitisë. Vendimi i referohej edhe dy kontrolleve mjeko-ligjore të datës 10 shtator 2012 dhe 17 janar 2013. Vendimi, për sa ka lidhje me çështjen, arsyetoi si më poshtë:

“... sipas kontrollit mjekoligjor të datës 10 shtator 2012, u konstatua se dëmet në trup e kishin bërë atë të mos ishte në gjendje të punonte përkohësisht, për më shumë se nëntë ditë.

...
[Kërkuesja] pretendon se ditën e aksidentit, ajo kishte marrë dëmtime serioze fizike, për shkak të tyre asaj iu desh t'i nënshtrohej një ndërhyrje kirurgjikale. Më 6 dhjetor 2012, ajo iu nënshtroi një kontrolli mjekoligjor, i cili u realizua më 17 janar 2013... u konstatua se dëmtimet fizike e kishin bërë atë përkohësisht të mos ishte në gjendje të punonte, për më shumë sesa nëntë ditë. Dëmtimet duhet

të shqyrtohen sipas veprës për dëmtim fizik, parashikuar në nenin 89 të Kodit Penal.

...
Në mbështetje të informacionit të marrë gjatë hetimit..., rezulton se nga data 24 deri më 27 shtator 2012, S.N. ka shqetësuar Violeta Pulfer me telefonata, dhe e ka kërcënuar për të mos e lejuar të kthehej në shtëpinë të cilën kishte blerë. Në këto rrethana, dyshohet se S.N. dhe E.N. kanë kryer veprën e parashikuar në nenin 277 të Kodit Penal, ndërsa S.N. po ashtu [dyshohet të ketë kryer] veprat e parashikuara në nenet 89 dhe 275 të Kodit Penal...

Më 28 nëntor 2012, [akti i përgjithshëm i amnistisë] hyri në fuqi. Seksioni 5 parashikon ndërprerjen e ndjekjes penale për të gjitha veprat e kryera deri më 30 shtator 2012, për të cilat Kodi Penal parashikon një dënim me burg deri në dy vjet ose një dënim më të lehtë.

...
Veprat e parashikuara në nenet 89, 277 dhe 275 të Kodit Penal, për të cilat janë nisur hetimet, kanë një periudhë maksimale dënimi me burg për dy vjet, dhe janë kryer përpara datës 30 shtator 2012. Në këto rrethana, ka arsye që procedimi penal të mos vijojë.”

38. Kërkuesja paraqiti përpara Prokurorit të Përgjithshëm të Shqipërisë një ankesë ndaj vendimit të prokurorit, i cili i përket datës 15 shkurt 2013. Ajo kërkoi që procedimi të vijonte nga prokurori i rrethit për veprën e vjedhjes në bashkëpunim me të tjerë, shkatërrimit të pronës, torturës dhe ndalimit me anë të kanosjeve dhe të dhunës për të gëzuar të drejtën e njohjes së pronës, sipas neneve 134, 150, 86, 109/b të KP-së, respektivisht. Gjithashtu, ajo u ankua për mungesë të paanshmërisë nga ana e prokurorit.

39. Më 25 prill 2013, ankueses iu dha statusi për paaftësi të plotë dhe u njoh si përkohësisht e paaftë për të punuar.

40. Më 11 korrik 2014, Prokurori i Përgjithshëm e dërgoi dosjen në prokurorinë e rrethit Fier për procedimet në lidhje me ankesën e kërkueses mbi paanshmërinë e prokurorit të rrethit Vlorë.

41. Më 2 dhe 3 nëntor 2017, Qeveria dhe kërkuesi, respektivisht, informuan Gjykatën se kërkuesja kishte paraqitur një ankesë në Gjykatën e Rrethit Vlorë, ndaj vendimit të prokurorit të datës 15 shkurt 2013, sipas nenit 329 të KPP-së.

42. Më 18 maj 2015, Gjykata e Rrethit Vlorë pushoi ankesën e kërkueses. Ajo konstatoi se prokurori kishte ndërmarrë të gjithë hapat e nevojshëm procedues dhe se procedimet ishin ndërprerë rregullisht në respektim të aktit të përgjithshëm të amnistisë.

43. Më 15 shtator 2015, Gjykata e Apelit Vlorë pushoi apelimin e bërë nga kërkuesja për të njëjtat arsye të paraqitura edhe nga Gjykata e Rrethit Vlorë. Po ashtu, ajo vërejti se kërkuesja nuk kishte parashtruar përpara gjykatave vendase faktin se prokuroria kishte pushuar procedimet.

44. Më 14 korrik 2016, Gjykata e Lartë la në fuqi vendimin e Gjykatës së Apelit të datës 15 shtator 2015.

3. Hetimi i tretë

45. Në një datë të papërcaktuar, kërkuesja paraqiti një tjetër padi penale ndaj S.N. dhe E.N. për veprën e vjedhjes sipas nenit 134 të KP-së.

46. Më 3 nëntor 2017, kërkuesja bëri me dijeni Gjykatën për rezultatin e procesit të tretë.

47. Më 2 nëntor 2012, prokurori nisi hetimin nr. 1762 ndaj S.N. dhe E.N. për veprën e vjedhjes, sipas nenit 134 të KP-së në lidhje me ngjarjen e datës 30 tetor 2012.

48. Më 6 dhjetor 2012, kërkuesja paraqiti një tjetër kërkesë përpara prokurorit, duke u ankuar, midis të tjerash, për vjedhjen e sendeve të saj personale, më 30 tetor 2012.

49. Më 13 mars 2013, prokuroria e klasifikoi veprën si vetëgjyqësi, sipas nenit 277 të KP-së.

50. Më 10 prill 2014, Gjykata e Rrethit Vlorë ndërpreu procedimet mbështetur në nenin 387 të KPP-së, duke qenë se ishte dhënë amnisti për veprën në mbështetje të aktit të përgjithshëm të amnistisë.

4. Informacione të reja për një proces të katërt dhe grupi i procedimeve

51. Më 3 nëntor 2017, kërkuesja informoi Gjykatën, se në një datë të papërcaktuar, në vitin 2014, ajo kishte paraqitur në prokurorinë Tiranë, një tjetër ankesë ndaj S.N. për veprat e kanosjes, plagosjes

së rëndë me dashje dhe të ofendimi, në mbështetje të neneve 84, 88 dhe 119 të Kodit Penal. Kërkuesja ishte ankuar edhe për faktin se raporti mjekësor i datës 17 janar 2013 mbështetej në dokumente të falsifikuara dhe se vepra e plagosjes së rëndë me dashje ishte kryer, në fakt.

52. Më 30 qershor 2014, prokurori në Tiranë, pas kryerjes së disa veprimeve hetuese, vendosi të mos e dërgonte çështjen për gjykim me arsyetimin se nuk kishte elementë të krimit. Ai arsyetonte se imazhet e rezonancës dhe konsulta me neuropsikiatrin, të cilat ishte mbështetur raporti mjekësor, nuk kishin lidhje me ngjarjet e datës 8 shtator 2012.

53. Më 3 dhjetor 2014, Gjykata e Rrethit Tiranë, pas kërkesës dërguar nga kërkuesja, vendosi ta anulonte vendimin e prokurorit dhe e urdhëroi atë të vijonte me hetimet. Ajo gjykoi se prokurori duhej të shqyrtonte provat e paraqitura nga kërkuesja si edhe çdo provë ose pretendim tjetër në lidhje me to, për të realizuar në këtë mënyrë një hetim të plotë.

54. Më 6 tetor 2015, Gjykata e Apelit Tiranë, pas një apelimi të bërë nga prokurori, la në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit të datës 3 dhjetor 2014.

55. Në shkurt 2018, Qeveria informoi Gjykatën për zhvillimet e mëtejshme. Më datë 6 dhjetor 2017, prokuroria Tiranë regjistroi procedimet penale për falsifikim dokumentesh. Më 11 dhjetor 2017, prokuroria Tiranë shpalli mungesën e kompetencës dhe ia transferoi çështjen prokurorisë së Vlorës, e cila e regjistroi çështjen nr. 9854, më 14 dhjetor 2017. Rezulton se hetimi po vijon ende. Megjithatë, Qeveria pohoi se ky grup procedimesh nuk kishte asnjë lidhje me ankesat e kërkueses.

II. LIGJI DHE PRAKTIKA PËRKATËSE VENDËSE

A. Kodi Penal (KP)

56. Neni 84 parashikon se kundërvajtja e kanosjes dënohet me burgim deri në një vit.

Neni 88 parashikon se vepra e plagosjes së rëndë me dashje, e cila sjellë si pasojë gjymtimin, shëmtimin ose çdo dëmtim tjetër të shëndetit të personit ose ka qenë e rrezikshme për jetën në çastin e shkakut të saj, dënohet me burgim nga tre gjer në dhjetë vjet.

Neni 89 parashikon se vepra e plagosjes së lehtë me dashje, që ka shkaktuar paaftësi të përkohshme në punë më tepër se 9 ditë, përbën kundërvajtje penale dhe dënohet me gjobë ose me burgim gjer në dy vjet.

Neni 109/b parashikon se vepra e shtrëngimit me anë të kanosjes ose dhunës për përvetësimin e pronës dënohet me burgim deri në tetë vjet.

Neni 112 parashikon se vepra e hyrjes ose e qëndrimit me forcë në pronën e tjetri, dënohet me burgim deri në një vit.

Neni 119 parashikon se vepra e fyerjes dënohet me gjobë deri në 1 milion lekë shqiptarë.

Neni 134§1 parashikon se vepra e vjedhjes dënohet me burgim deri në tre vjet. Nëse kryhet në bashkëpunim me të tjerë, ajo dënohet me burgim deri në pesë vjet (neni 134§2). Në rastin e përdorimit të dhunës, vjedhja dënohet me burgim deri në pesëmbëdhjetë vjet (neni 139).

Neni 150 parashikon se vepra e shkatërrimit të pronës dënohet me burgim deri në tre vjet.

Neni 275 parashikon se vepra e përdorimit me keqdashje të thirrjeve telefonike dënohet me burgim deri në një vit.

Sipas nenit 277, vepra e vetëgjyqësisë, e cila është ushtrimi i një të drejte prej personit që i përket ose që kujton se i përket dhe që nuk njihet nga tjetri pa iu drejtuar organit kompetent shtetëror, përbën kundërvajtje penale dhe dënohet me gjobë ose me burgim gjer në tre muaj.

B. Kodi i Procedurës Penale (KPP)

57. Dispozitat përkatëse të KPP-së, në fuqi në kohën respektive, parashikojnë si më poshtë.

58. Sipas nenit 61, një person i cili ka pësuar dëm nga vepra penale mund të ngrejë padi civile në procesin penal, për të kërkuar shpërblimin e dëmit. Sipas nenit 62§2, padia duhet të dorëzohet përpara fillimit të shqyrtimit gjyqësor. mbështetur në nenin 62§3, gjykata mund të vendosë veçimin e padisë civile dhe dërgimin e saj në gjykatën civile nëse gjykimi i saj vështirëson ose zvarrit procesin penal.

59. Neni 284 parashikon, midis të tjerash, se veprat të cilat shkaktojnë dëm fizik dhe përdorim keqdashës të thirrjeve telefonike, të parashikuara në nenet 89 dhe 275 të Kodit Penal duhet të hetohen nga prokurori vetë nëse pala e dëmtuar ka paraqitur një padi penale. Edhe pse në Kodin

Penal nuk ka asnjë dispozitë specifike, parashikimi në nenin 284 përjashton nga hetimi veprat e tjera të parashikuara në paragrafin 58 më sipër, vetëm në rastin e një padie penale nga pala e dëmtuar. Për këtë arsye, ato mund të ndiqen penalisht nga prokuroria me mocionin e saj.

60. Neni 328^{§f} parashikon të drejtën e prokurorit për të ndërprerë ndjekjen penale, në rastin kur, midis situatave të tjera, kjo gjë parashikohet me ligj. Neni 329 parashikon të drejtën për të apeluar në një gjykatë rrethi kundër vendimit të prokurorit për të ndërprerë hetimin. Në gjykatën e apelit mund të paraqitet një ankesë kundër vendimit të gjykatës së rrethit. Neni 387 i KPP-së parashikon se gjykata e rrethit mund të pushojë çështjen nëse ndjekja penale nuk duhet të nisë ose nuk duhet të vijojë, ose nëse vepra është shuar.

C. Kodi Civil

61. Neni 608 i Kodit Civil parashikon se cilido i cili i shkakton tjetrit një dëm në personin ose në pasurinë e tij, detyrohet të shpërblejë dëmin e shkaktuar. Ai ose ajo nuk përgjigjet kur provon se nuk ka faj. Neni 609 parashikon se dëmi duhet të jetë rezultat i veprimit ose mosveprimit të drejtpërdrejtë të një personi. Neni 625 parashikon se personi që pëson një dëm jopasuror ka të drejtë të shpërblehet kur: a) ka pësuar një dëmtim të shëndetit, të integritetit fizik ose psikik të tij; b) është cenuar nderi, personaliteti ose reputacioni i tij; c) është cenuar e drejta e emrit; ç) është cenuar respektimi i jetës private. Sipas nenit 640, dëmi pasuror që shpërblehet përbëhet nga humbja e pësuar dhe fitimi i munguar. Sipas nenit 641, personi që i ka shkaktuar tjetrit një dëm në shëndetin e tij, detyrohet ta shpërblejë dëmin.

D. Akti i përgjithshëm i amnistisë (ligji nr. 107/2018 i datës 8 nëntor 2012, për amnistinë)

62. Sipas seksionit 5 të aktit të përgjithshëm të amnistisë, një ndjekje penale nuk mund të fillojë ose nëse ka filluar tashmë, ajo duhet të pushohet, për veprat e kryera përpara datës 30 shtator 2012, për të cilat KP-ja parashikon një dënim me burg deri në dy vjet ose dënime të tjera më të lehta.

LIGJI

I. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 3 TË KONVENTËS

63. Kërkuesja u ankua se dështimi i autoriteteve për të mbrojtur jetën e saj, e cila ishte përballur me rrezik serioz për shkak të akteve të dhunshme të një individi, si edhe pamundësia e autoriteteve për të vijuar ndjekjen dhe procedimet penale ndaj S.N. kishte shkelur nenet 2 dhe 6 të Konventës.

64. Gjykata, ka kompetencën të japë karakteristikat e fakteve të çështjes, konstaton se, në mungesë të një kanosje serioze për jetën e kërkueses, ankesat e mësipërme të lidhura me integritetin e saj fizik do të shqyrtohen në mbështetje të nenit 3 të Konventës (*shih Valiuliené kundër Lituanisë*, nr. 33234/07, §42, 26 mars 2013 dhe *Radomilja dhe të Tjerët kundër Kroacisë* [DHM], nr. 37685/10 dhe 22768/12, §§126–127, 20 mars 2018), i cili parashikon si më poshtë:

Neni 3

“Askush nuk mund t’i nënshtrohet torturës ose dënimeve ose trajtimeve çnjerëzore ose degraduese”.

A. Pranueshmëria

1. Parashtrimet e palëve

65. Qeveria parashitroi se procedimet penale në lidhje me falsifikimin e dokumenteve nuk ishin të lidhura me ankesat e kërkueses, sipas neneve 3 dhe 8 të Konventës (*shih paragrafët 44–48 më sipër*).

66. Qeveria parashitroi se trajtimi, subjekt i të cilit kishte qenë kërkuesja, nuk arrinte nivelin minimal të dhunës për t’u klasifikuar nën objektin e nenit 3 të Konventës. Në lidhje me gjendjen serioze të dëmtimeve të pësura nga kërkuesja dhe efektet e trajtimit, të ushtruar ndaj saj, Qeveria vëren se dhuna nuk kishte qenë e paramenduar ose e vazhduar, dhe mbështetur në faktin se kërkuesja ishte përfshirë në konfrontim fizik nuk e kishte lejuar situatën të kalonte në ndonjë motiv degradues. Për më tepër, nuk ishte provuar, “përtej dyshimit të arsyeshëm” se kërkuesja ishte përballur me akte që binin në kundërshtim me nenin 3 të Konventës. Përkeqësimi i shëndetit të saj kishte qenë rezultat i konfrontimit midis ankueses dhe S.N.

67. Më tej, Qeveria parashitroi se kërkuesja nuk kishte përdorur mjetet e brendshme të disponueshme. Sidoqoftë, kërkuesja duhej të kishte shfrytëzuar mjetet e brendshme civile. Sipas

praktikës ligjore, Qeveria parashtroi se kërkesja mund të kishte paraqitur një kërkesë për dëmshpërblim, në mbështetje të neneve 608, 625 dhe 640 të Kodit Civil, si edhe vendimin unifikues të Gjykatës së Lartë, të datës 14 shtator 2007, ose një padi civile në kuadër të procedimeve penale, sipas nenit 61 të KPP-së.

68. Kërkesja parashtroi se dokumentet në dosjen e çështjes tregonin se ndaj saj ishte përdorur forcë dhe se përkeqësimi i shëndetit të saj ishte rezultat i akteve të dhunshme nga S.N.

69. Në vijim, kërkesja parashtroi se ajo tashmë kishte përdorur mjetet e mundshme të brendshme. Për këtë arsye, nuk duhej të pritej që ajo të kishte përdorur mjete të tjera të brendshme. Çështja e saj ndryshonte nga praktika gjyqësore e parashtruar nga Qeveria. Për më tepër, ajo nuk i ishte adresuar Gjykatës me një kërkesë të drejtpërdrejtë për kompensim; në të vërtetë ankesa e saj përqendrohej në paaftësinë e Qeverisë për të mbrojtur jetën dhe shëndetin e saj.

2. Vlerësimi i Gjykatës

a) Në lidhje me shterimin e mjeteve të brendshme

70. Në lidhje me kundërshtimin e Qeverisë për mosshfrytëzim të mjeteve të brendshme, Gjykata vëren se për krimet e pretenduara të ishin kryer nga S.N. dhe E.N. ishin hapur të paktën procese penale. I pari dhe i katërti u pushuan me anë të një vendimi gjykatë (hetimet e para dhe të treta), dy të tjerët (bashkuar në hetimin e dytë) u pushuan me anë të një vendimit të prokurorit. Të gjitha vendimet u morën duke zbatuar një amnisti të përgjithshme. Më tej, Gjykata vëren se kërkesja apeloj ndaj vendimit të prokurorit të datës 15 shkurt 2013 (procesi i dytë, i cili ishte i lidhur në mënyrë të drejtpërdrejtë me ankesën e saj për sulm fizik) tek gjykatat vendëse, por pa efikasitet. Më tej, ajo u ankua te Prokurori i Përgjithshëm. Në lidhje me procesin e pestë (grupi i katërt i procedimeve), Gjykata vëren se pas një apelimi të kërkuar paraqitur në gjykatat vendëse ndaj vendimit të prokurorit për të mos e dërguar çështjen për gjykim, procesi është ende pezull te prokurori. Për këtë arsye, Gjykata vlerëson se kërkesja tashmë i ka përdorur mjetet e mjaftueshme, në lidhje me procedimet penale, siç parashikohet në ligjin e brendshëm dhe për këtë arsye, ajo e rrëzon kundërshtimin e Qeverisë për këtë aspekt.

71. Në vijim, Gjykata thekson se parandalimi me efikasitet i akteve serioze, të tilla si sulmet e qëllimshme ndaj integritetit fizik të një personi, ku rrezikohen vlerat themelore dhe aspekte thelbësore të jetës private, kërkon parashikime efikase nga legjislacioni penal. Mjetet civile të referuara nga Qeveria nuk mund të konsiderohen si të mjaftueshme për përmbushjen e detyrimeve të shtetit kontraktues, sipas nenit 3 të Konventës, në raste të tilla si Çështja konkrete, sepse ato kanë për qëllim kompensimin më shumë sesa identifikimin dhe dënimin e personave përgjegjës (shih *Sanda Jankovic kundër Kroacisë*, nr. 38478/05, §36, 5 mars 2009; *Beganovic kundër Kroacisë*, nr. 46423/06, §56, 25 qershor 2009; dhe *Remetin kundër Kroacisë*, nr. 29525/10, §76, 11 dhjetor 2012).

72. Për këtë arsye, Gjykata rrëzon kundërshtimin e Qeverisë për këtë aspekt.

b) Në lidhje me faktin nëse kërkesja është bërë objekt i akteve, të cilët janë në kundërshtim me nenin 3 të Konventës

73. Gjykata vëren se Çështja e zbatueshmërisë së nenit 3, është një çështje e juridiksionit të Gjykatës *ratione materiae*, për këtë arsye duhet të respektohet rregulli i përgjithshëm për trajtimin e kërkesave si edhe duhet të kryhet analiza përkatëse për fazën e pranueshmërisë, në rast se nuk ka arsye për ta bashkuar këtë aspekt me themelin. Në çështjen konkrete nuk ekziston asnjë arsye e tillë. Në këtë mënyrë, zbatueshmëria e nenit 3 mbetet të trajtohet në fazën e pranueshmërisë së konventës (shih *Denisov kundër Ukrainës* [DHM], nr. 76639/11, §93, 25 shtator 2018).

74. Gjykata thekson se keqtrajtimi duhet të përkojë me një nivel minimal rreziku, në rast se synohet që të përfshihet në objektin e nenit 3. Vlerësimi i këtij niveli minimal varet nga të gjitha rrethanat e çështjes, të tilla si kohëzgjatja e trajtimit, efektet e tij fizike ose mendore, dhe në disa raste, gjinia, mosha dhe gjendja shëndetësore e viktimës. Gjithashtu, konsideratë i duhet kushtuar edhe kontekstit në të cilin është ushtruar keqtrajtimi, si për shembull atmosfera e një tensioni dhe e mocioneve të forta. Gjykata vlerëson se trajtimi ka qenë “çnjerëzor”, sepse, *inter alia*, ishte i paramenduar, ishte ushtruar për orë të tëra dhe kishte shkaktuar dëmtime fizike ose vuajtje

intensive fizike dhe mendore (shih *Valiuliene*, cituar më sipër, §65–66 dhe referencat e cituara në të).

75. Duke u rikthyer në rrethanat e çështjes në fjalë, Gjykata vëren se kërkuesja ishte bërë objekt i dhunës. Fillimisht, Gjykata nënvizon dhunën fizike të ushtruar ndaj kërkueses. Siç edhe konfirmohet nga gjetjet e raportit mjekoligjor, te kërkuesja ishin të dukshme shenjat e shtrëngimit rreth qafës dhe hematoma në kokë, si rezultat i sulmit. Kërkuesja ishte në pamundësi për të punuar për më shumë se nëntë ditë. Më tej, Gjykata vlerëson se sulmi, në vetvete, mund të ketë krijuar te kërkuesja ndjenjën e pasigurisë, të ankthit dhe të stresit, përderisa ajo kishte frikë të kthehej në shtëpinë ku kishte jetuar më herët për pak muaj. Në lidhje me sa përmendet më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se keqtrajtimi i kombinuar me ndjenjat e frikës dhe të pafuqisë te kërkuesja ishin mjaftueshëm serioze për të përmbushur nivelin e një situatë serioze sipas nenit 3 të Konventës dhe në këtë mënyrë çon në detyrimin pozitiv të Qeverisë, sipas këtij parashikimi (po këtu, §70).

c) Përfundim

76. Gjykata konstaton se ankesa, në mbështetje të nenit 3 të Konventës nuk është haptazi e pambështetur në fakte, sipas interpretimit të nenit 35§3 të Konventës. Në vijim ajo konstaton se ajo nuk është e papranueshme për ndonjë arsye tjetër. Prandaj, ajo duhet të deklarohet e pranueshme.

B. Themeli

1. Parashtrimet e palëve

77. Në parashtrimin e saj kërkuesja, shpjegonte se prokurori kishte filluar hetimin penal ndaj S.N. vetëm për shkaktimin e dhunës fizike, vetëgjyqësi dhe përdorimin keqdashës të thirrjeve telefonike, edhe pse ajo kishte paraqitur padi penale për vrasje të mbetur në tentativë, vjedhje përmes ushtrimit të dhunës, hyrjes me dhunë dhe shkatërrimit të pronës, sipas neneve 76, 139, 112 dhe 150 të Kodit Penal. Në parashtrimet e saj fillestare dhe në ato shtesë, të datës 3 nëntor 2017, kërkuesja deklaroi se ajo kishte ndërmarrë procedura për vërtetësinë e raportit mjeko-ligjor, të datës 17 janar 2013, me argumentin se ndaj saj ishin kryer vepra më të rënda sesa shkaktimi i dëmit fizik. Ajo kishte marrë statusin e paaftësisë së plotë, dhe përkeqësimi i shëndetit kishte qenë rezultat i dhunës që S.N. kishte përdorur ndaj saj.

78. Qeveria parashtrroi se kuadri ligjor në nivel të brendshëm kishte ofruar një kuadër të mjaftueshëm rregullator për të ndjekur në mënyrë penale aktet e dhunshme të pretenduara nga kërkuesja. Autoritetet vepruan me kujdesin e duhur. Hetimet dhe procedimet penale që pasuan kishin qenë mjaftueshëm efikase, të shpejta dhe të suksesshme. Përdorimi i mjeteve të legjislacionit penal nga kërkuesja nuk kishte pasur sukses për arsye të cilat nuk varehin nga veprimet e autoriteteve.

2. Vlerësimi i Gjykatës

a) Parimet e përgjithshme për detyrimet pozitive të shtetit, të zbatueshme në çështjen konkrete

79. Gjykata thekson se masat efikase parandaluese ndaj akteve të rënda, të tilla si ato në çështjen në fjalë, mund të arrihen vetëm me anë të ekzistencës së dispozitave efikase në legjislacionin penal, të mbështetura nga makineria ligjzbatuese (*X dhe Y kundër Holandës*, 26 mars 1985, §27 *seritë A*, nr. 91, *Beganović*, cituar më sipër, §71, *Mahmut Kaya kundër Turqisë*, nr. 22535/93, §115, *GJEDNJ 2000–III dhe M.C. kundër Bullgarisë*, nr. 39272/98, §150, *GJEDNJ 2003–XII*).

80. Për më tepër, është i vetëkuptueshëm fakti se detyrimi ndaj shtetit, sipas nenit 1 të Konventës, nuk mund të interpretohet si një kërkesë ndaj shtetit që me anë të sistemit të tij ligjor të garantojë që një individ të mos ushtrojë trajtim çnjerëzor ose degradues, ose nëse një gjë e tillë ndodh, procedimet penale duhet të çojnë detyrimisht drejt një sanksioni të caktuar. Në mënyrë që shteti të mbajë përgjegjësinë, sipas Gjykatës, duhet të tregohet se sistemi i brendshëm ligjor, dhe veçanërisht ligji penal i zbatueshëm në rrethanat e çështjes, dështon të ofrojë mbrojtje praktike dhe efikase për të drejtat të cilat garantohen me anë të nenit 3 (shih *Beganović*, cituar më sipër, §71, dhe *Valiuliene*, cituar më sipër, §75).

81. Në këto rrethana, duhet të shtohet se nuk është detyrë e Gjykatës të verifikojë nëse prokurorët dhe gjykatat vendëse kanë zbatuar ligjin penal vendës në mënyrë korrekte. Ajo çfarë diskutohet në çështjen konkrete nuk është problemi i legjislacionit penal, por përgjegjësia e shtetit sipas Konventës. Gjykata duhet të respektojë zgjedhjen e masave të duhura nga gjykatat vendëse, duke ruajtur në të njëjtën kohë pushtetin për të shqyrtuar dhe për të ndërhyrë në çështjet me dispropocion të dukshëm midis nivelit se sa i rëndë ka qenë akti dhe rezultateve të arritura në nivel vendës (*shih, mutatis mutandis, Nikolova dhe Velichkova kundër Bullgarisë, nr. 7888/03, §62, 20 dhjetor 2007; Atalay kundër Turqisë, nr. 1249/03, §40, 18 shtator 2008; dhe Valiulienë, cituar më sipër, §76*).

82. Sipas karakterit absolut të së drejtës së garantuar, Gjykata nuk e përjashton mundësinë se neni 3 i Konventës mund të zbatohet edhe kur rreziku shkaktohet nga persona ose grupe personash, të cilët nuk janë zyrtarë publikë. Megjithatë, duhet të provohet se rreziku është real dhe se autoritetet e shtetit përkatës nuk kanë mundësi ta shmangin rrezikun duke garantuar mbrojtjen e duhur (*shih, mutatis mutandis H.L.R. kundër Francës, 29 prill 1997, §40, raportet e vendimeve dhe e vendimeve 1997–III*).

83. Për më tepër, amnistia ose falja nuk pajtohet me detyrën e shtetit për të hetuar aktet e keqtrajtimit dhe për të luftuar pandëshkueshmërinë (*shih, mutatis mutandis, Abdülsamet Yaman kundër Turqisë, nr. 32446/96, §55, 2 nëntor 2004; dhe Ateşoğlu kundër Turqisë, nr. 53645/10, §25, 20 janar 2015*). Gjykata vlerëson se ky parim zbatohet në rastin e akteve midis individëve privatë për aq sa trajtimi arrin pragun, sipas nenit 3 të Konventës.

a) Zbatimi i parimeve të mësipërme në çështjen konkrete

84. Gjykata vlerëson në fillim se për sa u përket mekanizmave të legjislacionit penal, të parashikuar nga sistemi ligjor shqiptar në lidhje me detyrimet e shtetit, sipas nenit 3 të Konventës, Kodi Penal përcakton si specifike veprat të cilat shkaktojnë dëmtime fizike dhe dëmtime të rënda fizike. Vepra e shkakimit të dëmtimit fizik, sipas nenit 89 të KP-së, hetohet nga një prokuror vetëm pas paraqitjes së një kërkesë nga pala e dëmtuar, ndërsa për veprën e shkakimit të dëmtimit të rëndë serioz, sipas nenit 88 të KP-së, prokuroria ruan të drejtën të hapë hetim penal me mocionin e vet. Për më tepër, Gjykata vëren se edhe vepra të tjera ngarkuar S.N.-së nga kërkuesja, si për shembull përdorimi me keqdashje i thirrjeve telefonike, kanosja, vetëgjyqësia dhe të tjera, sipas Kodit Penal parashikohen si vepra specifike. Për këtë arsye, Gjykata pranon se ligji shqiptar ka garantuar një kuadër të mjaftueshëm rregullator për të ndjekur penalisht krimet atribuar S.N.-së nga kërkuesja.

85. Megjithatë, sipas parimit se Konventa nuk ka për qëllim të garantojë të drejtat teorike apo ato të mbështetura në iluzione, por të garantojë të drejtat praktike dhe efikase, Gjykata duhet të sigurohet se detyrimi i shtetit për të mbrojtur të drejtat e personave nën juridiksionin e tij, përmbushte në mënyrën e duhur në praktikë (*shih, Ž. B. kundër Kroacisë, nr. 47666/13, §59, 11 korrik 2017*). Për këtë arsye, Gjykata tashmë duhet të shqyrtojë nëse mënyra se si u përdorën mekanizmat e legjislacionit penal në çështjen në fjalë, kishte të meta deri në pikën saqë mund të përbënte një shkelje në këndvështrimin e detyrimeve të shtetit të paditur, sipas nenit 3 të Konventës (*shih, Valiulienë, cituar më sipër, §79, dhe, mutatis mutandis, Bălșan, cituar më sipër, §64*).

86. Gjykata vlerëson se gjatë hetimeve të para, të dyta dhe të treta, prokurori hapi një hetim penal dhe ndërmori një sërë masash procedurale. Megjithatë, hetimet dhe procedimet përkatëse u ndërpreën sipas një amnistie të përgjithshme. Për pasojë, autori (autorët) i krimit i krimeve të pretenduara nuk u gjykuan.

87. Duke iu kthyer çështjes së përgjegjësisë së shtetit, sipas nenit 3 të Konventës, Gjykata fillimisht, përsërit se, brenda kufijve të Konventës, zgjedhja e mjeteve për të siguruar përputhshmërinë me nenin 3 në sferën e marrëdhënieve të individëve midis njëri-tjetrit, në parim, është një çështje që kategorizohet në marginën e vlerësimit të autoriteteve të brendshme, në rast se mekanizmat e legjislacionit penale janë të disponueshëm për viktimën (*shih, Beganović, cituar më sipër, §86*). Në këtë mënyrë, dhe për sa ka të bëjë me rrethanat e çështjes në fjalë, nuk i takon Gjykatës të spekulojë nëse prokurori duhet të kishte ndjekur hetimet penale sipas neneve të tjerë të Kodit Penal siç sugjerohet nga kërkuesja (shih paragrafët 31 dhe 77 më sipër, dhe *Valiulienë, cituar më sipër, §85*). Në këto rrethana, është e faktuar se rrethanat e çështjes konkrete nuk u provuan kurrë nga një gjykatë

kompetente. Në këtë aspekt, Gjykata vëren se një nga qëllimet për ushtrimin e sanksioneve penale është të kufizohet dhe të parandalohet autori i krimit nga shkaktimi i dëmeve të mëtejshme. Më tej, Gjykata vlerëson se në rastet e torturës ose keqtrajtimit, amnistitë dhe faljet nuk duhet të tolerohen (shih *Mocanu dhe të Tjerët kundër Rumanisë* [DHM], nr. 10865/09, dhe 2 të tjerë, §326, GJEDNJ 2014 (ekstrakte)). Në këtë aspekt, Gjykata arrin në përfundimin se edhe pse kuadri ligjor në fuqi mund të ketë pasur një efekt mjaftueshëm parandalues, ku ky i fundit u shua me anë të ligjit për amnistinë.

88. Gjykata vëren se kërkesja u përpoq të shuante efektet e kundërta, të cilat erdhën si rezultat i dhënies së amnistisë së përgjithshme, duke paraqitur një ankesë tjetër ndaj S.N. në vitin 2014, për, midis veprave të tjera, kanosjen dhe shkaktimin e dëmeve të rënda fizike, ku kjo e fundit dënohet me burg deri në dhjetë vjet. Gjykata thekson se prokurori mori masa të menjëhershme për të nxjerrë S.N. përpara drejtësisë. Megjithatë, duke pasur parasysh mungesën e të dhënave, ai vendosi të mos e çonte çështjen në gjykatë. Në vijim të apeliave të vazhdueshme nga kërkesja, gjykatat vendase e anuluan vendimin e prokurorit për mungesë detajimesh (shih paragrafët 51–55, më sipër). Po ashtu, Gjykata vëren se u ndoqën penalisht vetëm veprat e lehta.

89. Në vijim, Gjykata thekson se pasi gjykatat vendase kishin vendosur ta dërgonin çështjen te prokurori për hetim të mëtejshëm, ky i fundit nuk kishte marrë ende një vendim.

90. Sipas gjykimit të Gjykatës, mënyra në të cilën mekanizmat e legjislacionit penal të cilët u zbatuan në çështjen në fjalë, specifikisht, zbatimi i amnistisë së përgjithshme, që rezultoi në ndërprerjen e tre hetimeve penale të para ndaj agresorit të pretenduar, ishte me të meta, deri në pikën që përbënte një shkelje të detyrimeve pozitive të shtetit përkatës, sipas Konventës në lidhje me pretendimet e kërkesës për sulm. Për këtë arsye, Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të nenit 3 të konventës.

III. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 8 TË KONVENTËS

91. Kërkesja u ankua edhe për një shkelje të së drejtës së saj për respektimin e shtëpisë, jetës dhe pronës së saj, sipas nenit 8 të Konventës, i cili për sa ka të bëjë me rastin konkret parashikon:

Neni 8

“Çdokush ka të drejtën e respektimit të jetës së tij private dhe familjare, banesës dhe korrespondencës së tij.”

92. Në parashtrimet e saj, kërkesja thekson se autoritetet nuk kishin mundur të mbronin shëndetin, jetën dhe pronën e saj, sipas nenit 8. Deri më sot, kërkesja nuk e ka informuar Gjykatën, nëse ajo ka mundur të hyjë në shtëpi.

93. Gjykata, e cila është kompetente për specifikimin e fakteve të çështjes, sipas ligjit, konstaton se kjo ankesë lidhet me integritetin fizik dhe psikologjik të kërkesit i cili lidhet me konceptin e jetës private, sipas nenit 8 të Konventës (shih *Remetin*, cituar më sipër, §90).

94. Gjykata vlerëson se, përderisa ankesa e kërkesës, sipas nenit 8 të Konventës mbështetet në të njëjtat fakte, duhet të deklarohej edhe e pranueshme.

95. Në lidhje me përfundimin e Gjykatës për shkeljen e nenit 3 të Konventës dhe për faktin se kërkesja nuk mundi t'i përgatiste ankesat e saj sipas nenit 8 të Konventës, edhe pas komunikimit të çështjes Qeverisë, Gjykata konstaton se nuk është e nevojshme që ankesa të shqyrtohet veçuar, për sa i përket nenit 8 të Konventës.

IV. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

96. Neni 41 i Konventës parashikon:

“Kur Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj, dhe nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, Gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

97. Kërkesja nuk paraqiti kërkesë për shpërblim të drejtë. Gjykata konstaton se nuk ka asnjë kërkesë për ta adresuar çështjen me mocionin e saj.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA,

1. E deklaroi kërkesën të pranueshme.
2. Vendos në mënyrë unanime, se është shkelur neni 3 i Konventës.
3. Vendos me gjashtë vota pro dhe një kundër se nuk ka nevojë të shqyrtohet ankesa, në këndvështrim të nenit 8 të Konventës.

Hartuar në anglisht dhe shpallur me shkrim më 20 nëntor 2018, sipas rregullit 77§2 dhe 3 të rregullores së Gjykatës.

Hasan Bakırcı
Zëvendëssekretar

Robert Spano
Kryetar

Sipas nenit 45§2 të Konventës dhe rregullit 74§2 të rregullores së Gjykatës, opinioni pjesërisht dakordësues dhe pjesërisht mospajtues i gjyqtarit Lemmens i është bashkëngjitur këtij vendimi.

R.SH.B.

**OPINIONI PJESËRISHT DAKORDËSUES
DHE PJESËRISHT MOSPAJTUES I GJYQTARIT LEMMENS**

1. Jam i lumtur të dakordësohem me gjetjen se është shkelur neni 3 i Konventës. Megjithatë, teksa shumica thekson efektet e aktit të përgjithshëm të amnistisë të vitit 2012 për procedimet penale ndaj autorëve të krimit për aktet për të cilat kërkuesja është ankuar, unë jam i mendimit se duhet të ishte treguar më shumë vëmendje ndaj rolit të luajtur nga prokurori në këtë çështje.

Për sa u përket ankesave drejtuar në mbështetje të nenit 8, me keqardhje mund të them sa nuk mund të dakordësohem me këndvështrimin e shumicës, se ato lidhen vetëm me integritetin fizik dhe psikologjik të kërkueses. Në vijim, unë nuk jam dakord me përfundimin e shumicës, se këto ankesa nuk ia vlejnë të shqyrtohen në mënyrë të ndarë.

Pjesa procedurale e nenit 3

2. Në lidhje me pjesën procedurale të nenit 3, unë jam dakord me vlerësimin se kuadri i legjislacionit penal ka një efekt mjaftueshëm parandalues (*shih paragrafin 84 të vendimit*). Problemi në çështjen konkrete gjendet në zbatimin e këtij kuadri.

3. Në lidhje me tre hetimet e para, më tërheq vëmendjen mënyra se si prokurori ka trajtuar ankesat e kërkueses. kur ka pasur mundësi, në mënyrë sistematike, ai ka zgjedhur veprat me dënime më të ulëta. Si rezultat, procedimet u ndërprejnë të gjitha me justifikim se ishin pjesë e objektit të aktit të përgjithshëm të amnistisë (i cili zbatohet për veprat për të cilat dënimi ishte me burgim prej dy vjetësh ose më i ulët):

a) hetimi i parë: ankesë (vetëm) për veprën e vetëgjyqësisë (dënimi maksimal: tre muaj burg) – akuzë bazuar atë vepër (asnjë specifikim nga prokurori si një vepër më e rëndë!) – procedime të ndërprera në përputhje me rrethanat, për shkak të amnistisë së përgjithshme (*shih paragrafët 18–22 të vendimit*);

b) hetimi i dytë: një ankesë për veprën e vetëgjyqësisë, pas së cilës, prokurori nisi një hetim penal për veprat e shkakut të dëmit fizik (dënimi maksimal: dy vjet burg) dhe vetëgjyqësisë (shih më sipër) – një tjetër ankesë, *inter alia*, për veprat e kanosjes (dënimi maksimal: një vit burg), fyerjes (dënimi maksimal: një gjobë), vjedhjes (dënimi maksimal: tre vjet burg), shkatërrimit të pronës (dënimi maksimal: tre vite burg) dhe përdorimit me keqdashje të thirrjeve telefonike (dënimi maksimal: një vit burg), pas së cilës, prokurori hapi një hetim tjetër penal për përdorimin keqdashës të thirrjeve telefonike – pasi u bashkuan dy hetime, prokurori arriti në përfundimin se S.N. dhe E.N. kishin kryer veprat e dëmtimit fizik, vetëgjyqësisë dhe kërcënimit – procedime të ndërprera për shkak të amnistisë

së përgjithshme – apelime nga kërkuesja, e cila u ankua se prokurori nuk kishte vijuar hetimin për veprën e vjedhjes në bashkëpunim me të tjerët (dënimi maksimal: pesë vite burg), shkatërrimin e pronës (*shih më sipër*), torturës (dënimi maksimal: dhjetë vjet burg) dhe izolimit me anë të kanosjes ose dhunës për njohjen e pronës (*shih më sipër*) – vendimi për ndërprerjen u la në fuqi nga gjykatat (*shih paragrafët 23–44 të vendimit*);

c) hetimi i tretë: ankesa për vjedhje (*shih më sipër*) – hetimi për atë vepër, por më vonë vepra u rispecifikua dhe u bë akuzë për veprën e vetëgjyqësisë (*shih më sipër*) – procedimet u ndërprejnë, sipas rrethanave për shkak të amnistisë së përgjithshme (*shih paragrafët 45–50 të vendimit*).

Shumica gjykon se “nuk i takon Gjykatës të spekulojë, nëse prokurori duhej të kishte ndjekur hetimet penale mbështetur në nene të tjerë të Kodit Penal” (*shih paragrafin 87 të vendimit*). Për mua ky është një qëndrim i pakënaqshëm për rrethanat e çështjes. Gjykata duhej të kishte vijuar më tej dhe duhej të kishte analizuar arsyet, nëse do të kishte ndonjë të tillë, se përse prokurori as nuk u përpoq të ngrinte akuza për veprat për të cilat nuk do të zbatohet akti i përgjithshëm i amnistisë.

4. Më pas vjen hetimi i katërt. Ashtu siç shprehet shumica, “kërkuesja u përpoq të përmirësonte efektet e kundërta të cilat vinin nga dhënia e amnistisë së përgjithshme duke dorëzuar një ankesë tjetër ndaj S.N., në vitin 2014, për – midis veprave të tjera – kanosje dhe shkaktim të dëmtimit të rëndë fizik, ku ky i fundit dënohej me burg deri në dhjetë vjet” (*shih paragrafin 88 të vendimit*).

Megjithatë, në vend që të kapte mundësinë për të hetuar çështjen, prokurori vendosi të mos e dërgonte çështjen për gjykim “duke pasur parasysh mungesën e provave” (po aty). Këtë herë, gjykata kundërshtoi. Ajo e anuloi vendimin e prokurorit. Që prej asaj kohe, nuk është bërë asnjë përparim (*shih paragrafët 51–55 të vendimit*).

5. Për këtë arsye, unë mendoj se është ndjekur një rrugë shqetësuese për minimizimin e rëndësisë së fakteve, dhe në këtë mënyrë, u ndoqën penalisht vetëm veprat e lehta, ndërsa veprat e rënda, relevanca e të cilave për mua është e dukshme, nuk u ndoqën penalisht. Nuk duhet kritikuar vetëm akti i përgjithshëm i amnistisë, por edhe - çfarë është edhe më e rëndësishme – specifikimi i akteve penale nga prokurori, në një mënyrë të tillë, që ato të përfshiheshin në fushën e veprimit të aktit. Çështja është një shembull i qartë i mënyrës së si efekti parandalues i kuadrit legjislativ penal është shkatërruar plotësisht.

Neni 8

6. Në lidhje me ankesën e paraqitur nga kërkuesja, sipas nenit 8, shumica gjykon se ajo ka të bëjë me pretendimin për mosrespektim të “shtëpisë, jetës dhe pronës” së saj (*shih paragrafin 91 të vendimit*) dhe se në parashtrimet e saj, kërkuesja ankohej specifikisht për dështimin për të “praftur shëndetin, jetën dhe pronën e saj” (*shih paragrafin 92 të vendimit*). Shumica është me mendimin se ankesa “lidhet me integritetin fizik dhe psikologjik të kërkueses”, i cili mbulohet me konceptin e jetës private, sipas nenit 8 (*shih paragrafin 93 të vendimit*). Duke theksuar në vijim se Gjykata tashmë kishte konstatuar shkelje sipas nenit 3, shumica konstaton se nuk është e nevojshme të shqyrtohet ankesa në mënyrë të veçantë, sipas nenit 8.

7. Me respekt, unë nuk jam dakord.

Për shqyrtimin e ankesave, kërkesa, sipas formulimit në formularin e kërkesës, duhet të jetë pika e nisjes (*shih Radomilja dhe të tjerët kundër Kroacisë [DHM], nr. 37685/10 dhe 22768/12, §122, 20 mars 2018*). Kërkuesja u ankua për dështimin e autoriteteve në mbrojtjen e jetës, shëndetit dhe të pronës së saj. Përveç ankesave në lidhje me integritetin e saj fizik dhe psikologjik, të cilin Gjykata, në mënyrë unanime, vendosi ta shqyrtonte sipas nenit 3, kishte ankesa edhe në lidhje me pamundësinë e autoriteteve për ta ndihmuar atë në garantimin e zbatimit të vendimit të Gjykatës së rrethit Vlorë, për të rrëzuar kërkesën e S.N. për rimarrjen e pronësisë së shtëpisë (*shih paragrafin 11 të vendimit*), dhe duke e lejuar atë, në këtë mënyrë, që të jetonte në shtëpinë e saj. Ankesë u bë edhe për dështimin në mbrojtjen e saj ndaj heqjen e objekteve të saj në shtëpi nga S.N. dhe E.N. (*shih paragrafët 15 dhe 17 të vendimit*).

Sipas mendimit tim, këto ankesa të tjera kanë të bëjnë me të drejtën për t’iu adresuar një gjykatë (neni 6§1), me të drejtën për respektimin e shtëpisë së kërkueses (neni 8) dhe me të drejtën për

respektimin e pronës së saj (neni 1 i protokollit nr. 1).

Konstatimi i shkeljes së nenit 3 nuk konsiderohet se mbulon këto ankesa.

Më vjen keq që këto ankesa, të rispecifikuara sipas parashikimeve të përmendura të Konventës nuk iu komunikuan Qeverisë. Siç duket, kërkuësja nuk ishte në pozitën për të parashtruar kërkesat e sipërpërmendura “edhe pasi Çështja iu komunikua Qeverisë” (siç përmendet nga shumica në paragrafin 95 të vendimit), përderisa palëve nuk iu kërkua të paraqisnin vërejtje për to.

Për këto arsye, mendoj se ankesat në lidhje me të drejtën për t’iu drejtuar gjykatës, të drejtën për respektimin e shtëpisë së kërkuësës dhe të drejtën për respektimin e pronës së saj do të duhej të ishin shqyrtuar në mënyrë të veçantë, nëse do të ishte e nevojshme, pasi kjo pjesë e kërkesës t’i komunikohet Qeverisë.

SEKSIONI I DYTË
“RINALDO MYRTAJ DHE TË TJERËT
KUNDËR SHQIPËRISË”⁴³

(kërkesa nr. 62907/16)

VENDIM

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur si një komision, më 5 mars 2019, i përbërë nga:

Valeriu Grițco, kryetar

Ivana Jelić

Darian Pavli, gjyqtarë

dhe Hasan Bakırcı, zëvendëssekretar i seksionit

Në lidhje me kërkesën e mësipërme, paraqitur më 25 tetor 2016,

Në lidhje me deklaratat formale, ku pranohej një zgjidhje me pajtim e çështjes,

Pasi diskutoi, vendosi si më poshtë:

FAKTET DHE PROCEDURA

Një listë me kërkuesit paraqitet në shtojcë.

Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj e atëhershme, znj. A. Hicka, nga Avokatura e Shtetit.

Kërkuesit u ankuan, mbështetur në nenin 2 të Konventës, se e drejta për jetën e familjarëve ishte shkelur si pasojë e veprimeve të Gardës Kombëtare gjatë protestës së zhvilluar më 21 janar 2011. Gjithashtu, ata u ankuan se përdorimi i dhunës vdekjeprurëse nuk ishte absolutisht e nevojshme dhe se autoritetet, nuk kryen një hetim efikas për vdekjen e familjarëve të tyre.

Kërkesa iu komunikua Qeverisë më 20 nëntor 2017.

Më 30 korrik 2018 dhe më 14 dhjetor 2018, Gjykata mori deklaratat për zgjidhje miqësore, të firmosura nga të gjitha palët.

Deklarata parashtroi si më poshtë:

“Kërkuesit ranë dakord të heqin dorë nga pretendime të tjera kundër Shqipërisë në lidhje me faktet, të cilat ngrenë këtë kërkesë kundër angazhimit të Qeverisë për t’i paguar ata:

- Rinaldo Myrtaj, EUR 39,000 (tridhjetë e nëntë mijë euro);
- Mamude Myrtaj, EUR 39,000 (tridhjetë e nëntë mijë euro);
- Ilmi Deada, EUR 15,600 (pesëmbëdhjetë mijë e gjashtëqind euro);
- Alma Rredhi, EUR 10,000 (dhjetë mijë euro).

Për të mbuluar dëmet monetare dhe jo monetare si edhe kostot dhe shpenzimet, të cilat do të jenë në monedhën vendase në normën e zbatueshme në datën e pagesës, dhe do të paguhen brenda tre muajve nga data e njoftimit të vendimit të marrë nga Gjykata. Në rast se kjo shumë nuk paguhet brenda periudhës së lartpërmendur prej tre muajsh, Qeveria merr përsipër të paguajë interes të thjeshtë ndaj saj, nga përfundimi i asaj periudhe deri në shlyerje, në një normë të barabartë me normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Evropiane, gjatë periudhës përkatëse plus tre përqind. Pagesa do të përbëjë zgjidhjen përfundimtare të çështjes.

Në vijim, Qeveria pranon se hetimi i kryer për rrethanat e vdekjes së të afërmeve të kërkuesve nuk pajtohej me nenin 2 të Konventës dhe se këto çështje nuk adresoheshin në procedimet penale të realizuara, të sipërpërmendura.

⁴³ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 59. Tiranë, 2019. f. 4657

Përmbledhje e vendimeve të GJEDNJ-së kundër Shqipërisë, 2010-2021

Gjithashtu, Qeveria ndërmerr rihapjen e procedimeve të brendshme penale për këtë çështje, duke marrë në konsideratë përfshirjen e të afërmeve të viktimave në këto procedime.”

LIGJI

Gjykata përqendrohet në zgjidhjen me pajtim të arritur midis palëve. Ajo sigurohet se zgjidhja bazohet në respektimin e të drejtave të njeriut, sipas parashikimit në Konventë dhe në Protokollet e saj, dhe nuk konstaton asnjë arsye për të justifikuar vazhdimin e shqyrtimit të kërkesës. Për sa më sipër, është me vend që çështja të hiqet nga lista.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

- Vendos, ta heq kërkesën nga lista e saj e çështjeve në mbështetje të nenit 39 të Konventës.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 28 mars 2019.

Hasan Bakirci
Zëvendëssekretar

Valeriu Griçco
Kryetar

Shtojcë

Nr.	Emri/Mbiemri	Viti i lindjes	Kombësia	Vendbanimi	Përfaqësues
1	Rinaldo Myrtaj	1986	shqiptare	Fier	D. Matlija
2	Ilmi Deda	1976	shqiptare	Tiranë	D. Matlija
3	Zabit Deda ^{*44}	1970	shqiptare	Tiranë	D. Matlija
4	Mamude Myrtaj	1963	shqiptare	Fier	D. Matlija
5	Alma Rredhi	1975	shqiptare	Fier	D. Matlija
6	Ana Veizi*	1999	shqiptare	Fier	D. Matlija
7	Klasjdi Veizi*	1996	shqiptare	Fier	D. Matlija

⁴⁴ Ankesat në lidhje me kërkesit e specifikuar me një asterisk u kundërshtuan si të papranueshme duke qenë se në thelb ishin të njëjtat me ato në kërkesën nr. 16191/13.

SEKSIONI I DYTË
ÇËSHTJA
“PRIZRENI KUNDËR SHQIPËRISË”⁴⁵
(kërkesa nr. 29309/16)

VENDIM

Strasbourg

11 qershor 2019

*Ky vendim është bërë i formës së prerë, bazuar në nenin 44 §2 të Konventës.
Ai mund të bëhet objekt i rishikimit redaktues.*

Në çështjen “Prizreni kundër Shqipërisë”, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (seksioni i dytë), e mbledhur si një dhomë e përbërë nga:

Robert Spano, kryetar

Marko Bošnjak

Işıl Karakaş

Julia Laffranque

Valeriu Griţco

Arnfinn Bårdsen

Darian Pavli, gjyqtarë dhe Stanley Naismith, sekretar i seksionit,

Pasi diskutuan me dyer të mbyllura në datën 21 maj 2019,

Shpall vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë datë.

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një kërkesë (nr. 29309/16) kundër Republikës së Shqipërisë, paraqitur në gjykatë, në datën 16 maj 2016, mbështetur në nenin 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga një shtetas shqiptar, z. Fatos Prizreni (kërkuesi).

2. Kërkuesi u përfaqësua nga znj. E. Skendaj, nga Komiteti i Helsinkit. Qeveria shqiptare (qeveria) u përfaqësua nga agjenti i saj, znj. Alma Hicka nga Avokatura e Shtetit.

3. Kërkuesi u ankua për mungesë të një hetimi efikas për vdekjen e vëllait të tij, teksa ishte duke vuajtur dënimin me burgim, në kundërshtim me nenin 2 të Konventës. Gjithashtu, ai u ankua për trajtimin çnjerëzor dhe degradues ndaj vëllait të tij, si rezultat i mungesës së trajtimit mjekësor dhe faktit se vëllai i tij kishte qenë i prangosur teksa ishte në spital, në kundërshtim me nenin 3 të Konventës.

4. Në datën 4 tetor 2016, qeveria u njoftua për ankesat në lidhje me mungesën e pretenduar për një hetim efikas për vdekjen e vëllait të kërkuesit, teksa ai po vuante një dënim me burgim, si edhe për një trajtim të pretenduar çnjerëzor dhe degradues si rezultat i mungesës së trajtimit mjekësor dhe faktit se kishte qenë në pranga ndërsa ishte në spital. Pjesa tjetër e kërkesës u shpall e papranueshme sipas rregullës 54 §3 të Rregullores së gjykatës.

FAKTET

1. RRETHANAT E ÇËSHTJES

5. Kërkuesi ka lindur në vitin 1963 dhe jeton në Elbasan, Shqipëri. Ai është vëllai i SH.P., lindur në vitin 1973. SH.P. vdiq më 22 shkurt 2011.

A. Vdekja e vëllait të kërkuesit

6. Më 29 mars 2010, Gjykata e Rrethit Shkodër dënoi SH.P. me katër vjet burg për vrasje të mbetur në tentativë. Procesi u zhvillua *in absentia*. Më 2 dhjetor 2010, Gjykata e Apelit Shkodër la në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Shkodër. Më 3 shkurt 2011, vendimi i fundit u ekzekutua dhe SH.P. u dërgua të vuante dënimin në institucionin e paraburgimit Lezhë.

⁴⁵ Qendra e Botimeve Zyrtare. *Fletore Zyrtare* nr. 145. Tiranë, 2019. f. 12042

7. Nga dosja e çështjes rezulton se SH.P. u diagnostikua nga doktori i institucionit të paraburgimit Lezhë me parapanesis inferior (paralizë e pjesshme e të dyja këmbëve) dhe elephantiasis (filariasi limfatik). Më 9 shkurt 2011, SH.P. u transferua në mënyrë urgjente në Qendrën Spitalore të Burgjeve, Tiranë, sepse sipas doktorit në institucionin e paraburgimit Lezhë, ai nuk mund të trajtohej në mënyrën e duhur në një burg të zakonshëm. Më 17 shkurt 2011, ai u transferua në Qendrën Spitalore Universitare Tiranë. Nga dosja spitalore e datës 17 shkurt 2011, rezulton se vëllai i kërkuesit është diagnostikuar me elephantiasis, obezitet morbid dhe pamjaftueshmëri të shumëfishtë në organe, dhe iu përcaktuan mjekimet.

8. Rezulton se më 22 shkurt 2011, SH.P. vdiq në njësinë e kujdesit intensiv në Spitalin Universitar Tiranë.

B. Veprimet hetimore

9. Në datën 22 shkurt 2011, një grup i përbërë nga një oficer i policisë gjyqësore, një kriminalist dhe një ekspert mjekoligjor, realizoi kryerjen e vendit të ngjarjes në Qendrën Spitalore Universitare të Tiranës, dhe kryerjen e kufomës së SH.P., si edhe bëri fotografi në skenën e krimin. Në po të njëjtën ditë, oficeri i policisë gjyqësore sekuestroi kartelën klinike të SH.P., e cila mbahej në Qendrën Spitalore Universitare të Tiranës.

10. Më 22 shkurt 2011, oficeri i policisë gjyqësore, i ngarkuar me çështjen, urdhëroi një këqyrje mjekoligjore të SH.P. dhe i paraqiti pyetjet më poshtë ekspertëve mjekoligjorë:

“1. Çfarë dëmtimesh ishin të dukshme tek i ndjeri?

2. Çfarë i kishte shkaktuar ato?

3. Cili ishte shkak i vdekjes së tij?

4. A kishte qenë ai subjekt i një trajtimi mjekësor neglizhent?”

11. Më 22 shkurt 2011, kërkuesi u mor në pyetje si personi me dijeni për ngjarjen. Ai pohoi se pjesëtarët e familjes së tij e kishin informuar se vëllai i tij po dërgohej në institucionin e ekzekutimit e vendimeve penale Lezhë. Më 17 shkurt 2011, nëna i kishte thënë se vëllai i tij ishte sëmurë dhe po transferohej në spitalin e Tiranës. Kur kishte mbërritur në spital, e kishte gjetur vëllanë pa ndjenja dhe të lidhur në krevat me çarçafë. Ai kishte vënë re se dysheku dhe batanijet ishin të lagura dhe se zona rreth krevatit ishte shumë e pistë. Rreth orës gjashtë të mëngjesit, më 22 shkurt 2011, motra e tij e kishte telefonuar për t'i thënë se situata e vëllait të tyre ishte përkeqësuar. Kur kishte mbërritur në spital, e kishte gjetur vëllanë të vdekur. Si shtoi se donte të dinte shkakun e vdekjes së vëllait të tij.

12. Më 25 shkurt 2011, oficeri i policisë gjyqësore, përgjegjës, kontrollloi regjistrin e shtrimeve në Spitalin e Burgut Tiranë, ku ishte regjistruar se SH.P., ishte transferuar në atë godinë, më 9 shkurt 2011.

13. Më 9 mars 2011 dhe përsëri më 25 mars 2011, Prokuroria e Tiranës kërkoi dosjen e SH.P. nga mjedisi i paraburgimit Lezhë. Më 21 mars 2011, Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale Lezhë u përgjigj me anë të një shkrese, ku deklaronte se kërkuesi vuante nga dispnea, pjesët e poshtme të dy gjymtyrëve të tij kishin edemë dhe, se për këtë arsye, ai ishte transferuar me urgjencë në Spitalin e Burgut Tiranë. Gjithashtu, ata bashkëngjiten dosjen e burgut të SH.P.

14. Më 10 mars 2011, prokurori përgjegjës për çështjen urdhëroi një sërë veprimesh hetimore të cilat do të realizoheshin nga një oficer i policisë gjyqësore:

“1. Të kontaktohen ekspertët mjekoligjorë, të cilët do të kryenin një kontroll mjekoligjor për të gjetur shkakun e vdekjes së të ndjerit; 2. Të sekuestrohet dosja penale dhe kartela mjekësore e SH.P. nga ambientet e burgimit, si edhe nga spitali; 3. Të kontrollohet në regjistrat e Spitalit të Burgut Tiranë, Spitalit Universitar Tiranë dhe të spitalit civil Shkodër, për të zbuluar se kur është pranuar në spital, cila ka qenë diagnoza, sa kohë ka qëndruar atje etj., faqet e regjistrit të cilat janë relevante për kërkimin duhet t'i bashkëngjiten raportit; 4. Të merren në pyetje punonjësit e burgut të Tiranës, stafi mjekësor, i cili është kujdesur për SH.P. dhe anëtarët e familjes së tij për historikun e tij mjekësor, trajtimin e tij, kur është pranuar në spital për herë të fundit etj.; dhe 5. Të realizohen veprime të tjera të cilat mund të vlerësohen si të nevojshme përpara datës 29 mars 2011.”

15. Më 25 mars 2011, I.O., një nga doktorët që është kujdesur për vëllanë e kërkuesit në spital, i

pyetur nga oficeri i policisë gjyqësore, pohoi se teksa ishte nën mbikëqyrjen e tyre, SH.P. ishte diagnostikuar me pamjaftueshmëri të shumëfishtë dhe obezitet morbid. SH.P. ishte trajtuar si çdo pacient tjetër dhe trajtimi me mjekime dhënë në recetë ishte administruar në përputhje me rregullat.

16. Më 25 mars 2011, P.D., një nga doktorët i cili ishte kujdesur për vëllanë e kërkuesit në spital, i pyetur nga oficeri i policisë gjyqësore, pohoi se SH.P. ishte transferuar në Spitalin e Burgut Tiranë nga Spitali i Burgut Lezhë. Ai ishte trajtuar si çdo pacient tjetër dhe trajtimi i dhënë në recetë ishte administruar në përputhje me rregullat.

17. Më 30 mars 2011, një grup ekspertësh mjekoligjorë ekzaminuan SH.P. Raporti mjekoligjor deklaronte, se *inter alia*:

“1. Në të dy parakrahët u vunë re ekimoza. Edema në ekstremitetet e poshtme. Posoriasis ...

2. Ekimoza e shkaktuar nga sende të mprehta. Pjesa tjetër e dëmtimeve janë pasojë e sëmundjeve të tjera të të ndjerit ...

3. Në gjakun e SH.P. nuk u gjendën gjurmë të mjekimeve ose të substancave narkotike ose psikotrope ...

4. Vdekja e SH.P. ishte pasojë e pamjaftueshmërisë akute kardiorespiratore, për shkak të komplikacioneve të sëmundjes së përgjithshme metabolike ...

5. Në lidhje me pyetjen, nëse trajtimi mjekësor i SH.P. ishte neglizhuar, ky do të jetë subjekti i një kërkimi tjetër nga komisioni mjekoligjor, sapo këta të fundit të kenë dosjen hetuese në dispozicion ...”

C. Pjesa e parë e procedimeve

18. Më 24 shkurt 2011, policia raportoi vdekjen e SH.P. në Prokurorinë e Tiranës, e cila e regjistroi në dosjen penale. Pasi u kryen veprimet hetimore, më 13 prill 2011, Prokuroria e Tiranës vendosi mosfillimin e procedimit penal dhe të njoftonte palët e interesuara për atë vendim. Vendimi u mbështet në raportin mjekësor të datës 30 mars 2011, në të cilin u konstatohet se vdekja e SH.P. ishte rezultat i një pamjaftueshmërie akute respiratore dhe kardiake, si edhe e sëmundjeve të tjera. Gjithashtu, në vendim deklarohet se nuk ekzistonte asnjë fakt, e dhënë ose tregues se mund të ishte kryer një vepër penale. Më 13 maj 2011, kërkuesit iu njoftua vendimi i Prokurorisë së Tiranës.

19. Më 17 maj 2011, kërkuesi paraqiti një ankesë në Gjykatën e Rrethit Tiranë, ndaj vendimit të prokurorisë së Tiranës. Më 20 tetor 2011, Gjykata e Rrethit Tiranë e rrëzoi ankesën e kërkuesit me argumentin se ai nuk kishte pozita ligjore të ankohej ndaj vendimit të kundërshtuar, sepse ai ishte njoftuar në lidhje me të si familjar i të ndjerit. Edhe Gjykata e Shkallës së Parë deklaroi, se, sipas nenit 291 të Kodit të Procedurës Penale, vetëm personat të cilët kishin denoncuar një vepër penale mund të ankoheshin për një vendim për mosfillim të procedimit penal.

20. Më 20 prill 2012, Gjykata e Apelit Tiranë la në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Tiranë të datës 20 tetor 2011. Më 23 janar 2014, Gjykata e Lartë kundërshtoi apelimin e paraqitur nga kërkuesi. Më 17 nëntor 2015, Gjykata Kushtetuese kundërshtoi ankesat e kërkuesit ndaj vendimeve të gjykatave vendëse, me argumentin se mohimi i statusit të pozicionit për të kundërshtuar vendimin e prokurorit nuk shkelte thelbin e së drejtës së kërkuesit për të pasur akses në gjykatë.

D. Pjesa e dytë e procedimeve

21. Më 16 shkurt 2015, kërkuesi raportoi vdekjen e vëllait të tij në Prokurorinë e Tiranës. Më 27 mars 2015, Prokuroria e Tiranës vendosi mosfillimin e procedimit penal mbështetur në kallëzimin e kërkuesit. Në një datë të papërcaktuar, kërkuesi paraqiti një ankesë në Gjykatën e Rrethit Tiranë në lidhje me vendimin e sipërpërmendur. Më 18 nëntor 2015, Gjykata e Rrethit Tiranë, në referim të pjesës së parë të procedimeve dhe të provave të përdorura në ato procedime, pa dëgjuar ankuesin, vendosi të kundërshtonte ankesën e tij.

II. LIGJI PËRKATËS VENDËS

A. Kushtetuta e Shqipërisë

22. Neni 21 i Kushtetutës parashikon se jeta e çdokujt mbrohet me ligj. Neni 25 parashikon se asnjë nuk mund t'i nënshtrohet torturës apo dënimit, ose trajtimit të ashpër, çnjerëzor ose degradues.

B. Kodi i Procedurës Penale (KPP)

23. Dispozitat përkatëse të KPP-së parashikojnë, në momentin në fjalë, si më poshtë:

“Neni 58

Të drejtat e personit të dëmtuar nga vepra penale

1. Personi i dëmtuar nga veprat penale ose trashëgimtarët e tij, kanë të drejtë të kërkojnë procedimin e fajtorit dhe shpërblimin e dëmit.

2. Personi i dëmtuar që nuk ka zotësi juridike për të vepruar i ushtron të drejtat që i janë njohur me ligj nëpërmjet përfaqësuesit ligjor të tij.

3. I dëmtuari ka të drejtë të parashtojë kërkesa në organin procedues dhe të kërkojë marrjen e provave. Kur kërkesa e tij nuk pranohet nga prokurori, ai ka të drejtë të ankohet në gjykatë, brenda 5 ditëve nga marrja dijeni.

Neni 59

I dëmtuari akuzues

1. Ai që është dëmtuar nga veprat penale të parashikuara nga nenet 90, 91, 92, 112, paragrafi i parë, 119, 119/b, 120, 121, 122, 125, 127, 148, 149 dhe 254 të Kodit Penal, ka të drejtë të paraqesë kërkesë në gjykatë dhe të marrë pjesë në gjykim si palë për të vërtetuar akuzën dhe për të kërkuar shpërblimin e dëmit.

2. Prokurori merr pjesë në gjykimin e këtyre çështjeve dhe, sipas rastit, kërkon dënimin e të pandehurit ose pafajësinë e tij.

3. Nëse i dëmtuari akuzues ose mbrojtësi i caktuar prej tij nuk paraqitet në seancë pa shkaqe të arsyeshme, gjykata vendos pushimin e gjykimin.

Neni 290

Rrethanat që nuk lejojnë fillimin e procedimit

1. Procedimi penal nuk mund të fillojë dhe, në qoftë se ka filluar, duhet të pushojë në çdo gjendje të procedimit, kur:

a) personi ka vdekur;

b) personi është i papërgjegjshëm ose nuk ka mbushur moshën për përgjegjësi penale;

c) mungon ankimi i të dëmtuarit ose ai e tërheq ankimin;

ç) kur fakti nuk parashikohet nga ligji si vepër penale ose kur del qartë që fakti nuk ekziston;

d) vepra penale është shuar;

dh) është dhënë amnisti;

e) në të gjitha rastet e tjera të parashikuara nga ligji.

Neni 291

Vendimi për mosfillimin e procedimit

1. Kur ekzistojnë rrethanat që nuk lejojnë fillimin e procedimit, prokurori jep vendim të arsyetuar për mosfillimin e procedimit.

2. Vendimi u njoftohet menjëherë atyre që kanë bërë kallëzim ose ankim, të cilët mund ta kundërshtojnë atë në gjykatë, brenda pesë ditëve nga njoftimi i vendimit.

Neni 329

Ankimi kundër vendimit të pushimit të çështjes

1. Kundër vendimit të pushimit të akuzës ose të çështjes mund të bëjnë ankim në gjykatën e rrethit gjyqësor i dëmtuari dhe i pandehuri.

2. Gjikata, kur e gjen të drejtë ankimin e të dëmtuarit vendos që hetimet të vazhdojnë, ndërsa kur pranon ankimin e të pandehurit ndryshon vendimin e pushimit me formulim më të favorshëm për të pandehurin.

3. Kundër vendimit të gjykatës mund të bëhet ankim në gjykatën e apelit nga prokurori, i dëmtuari dhe i pandehuri.”

LIGJI

I. KUNDËRSHTIMI PARAPRAK I QEVERISË

Shterimi i mjeteve të brendshme dhe rregulla e gjashtë muajve

1. Parashtrimet e qeverisë

24. Qeveria parashtroi se kërkuesi nuk kishte shfrytëzuar mjetet e brendshme, sepse rruga ligjore që ai kishte zgjedhur të ndiqte ishte e gabuar. Edhe nëse do të supozohej se ai kishte shteruar mjetet e brendshme në dispozicionin e tij, sipas këndvështrimit të qeverisë, ai e kishte dorëzuar kërkesën në gjykatë, jashtë afatit gjashtëmuajor, sipas vendimit të Gjykatës së Lartë të datës 23 janar 2014 dhe faktit se atij nuk i ishte kërkuara që të shfrytëzonte apelimin në Gjykatën Kushtetuese.

25. Sipas qeverisë, në lidhje me pjesën e parë të procedimeve, kërkuesi kishte qenë pasiv dhe nuk e kishte kallëzuar kurrë çështjen në prokurori. Të gjitha gjykatat vendëse kishin arsyetuar rregullisht se sipas nenit 291 të Kodit të Procedurës Penale, ai nuk mund të ishte palë në ato procedime, sepse ato nuk kishin filluar prej tij. Kishte mjete të tjera të disponueshme në sistemin e brendshëm, të cilat mund të ishin përdorur. Neni 58 i Kodit të Procedurës Penale i mundësonte palët e dëmtuara ose trashëgimtarët e tyre të kërkonin fillimin e procedimeve penale ndaj autorit të krimit dhe të kërkonin kompensim.

26. Në lidhje me pjesën e dytë të procedimeve (shih paragrafin 21 më sipër), edhe pse ato u filluan në bazë të një ankesës së re të kërkuesit në prokurori dhe çuan në një apelim dorëzuar në Gjykatën e Rrethit Tiranë, ai nuk e kishte ndjekur çështjen më larg se sa Gjykata e Shkallës së Parë. Për këtë arsye, qeveria parashtroi se ankesat e kërkuesit duhet të kundërshtoheshin si të papranueshme, duke qenë se nuk ishin shteruar mjetet e brendshme.

2. Parashtrimet e kërkuesit

27. Kërkuesi parashtroi se ai kishte shteruar mjetet e brendshme të disponueshme për të dhe se e kishte paraqitur ankesën në gjykatë, brenda afatit të parashikuar në nenin 35, paragrafi 1. Në lidhje me këtë gjë, ai iu referua praktikës gjyqësore, me një theks të veçantë në qasjen e gjykatës për zbatimin e rregullës së shterimit të mjeteve të brendshme, me një shkallë fleksibiliteti dhe pa formalizëm të tepërt. Kërkuesi parashtroi se ai i kishte kërkuar zyrtarisht oficerit të policisë gjyqësore, i cili ishte përgjegjës për të hetuar mbi vdekjen e vëllait të tij, të kryente një hetim për sqarimin e rrethanave të vdekjes së vëllait të tij. Kjo përbënte një kërkesë formale për t'i konsideruar akuzat, në përputhje me nenin 59 të Kodit të Procedurës Penale. Gjithashtu, fakti se vëllai i tij kishte vdekur përmbante *ipso facto* një detyrim për autoritetet, sipas nenit 2 të Konventës për të kryer një hetim efikas.

28. Në lidhje me pjesën e dytë të procedimeve, kërkuesi deklaroi se ai kishte vendosur të mos paraqiste një apelim në Gjykatën e Apelit ose në Gjykatën e Lartë, sepse nuk do të kishte asnjë mundësi për sukses, duke qenë se gjykata do ta kishte marrë çështjen në konsideratë vetëm pasi ajo do të vinte prej pjesës së parë të procedimeve.

3. Vlerësimi i gjykatës

29. Fillimisht, gjykata do të adresojë kundërshtimin e qeverisë, se kërkesa u dorëzua pasi kishte kaluar afati kohor prej gjashtë muajsh. Tashmë, gjykata, e mendimit se në rastet në lidhje me hetimin për keqtrajtim, ashtu si në ato në lidhje me një hetim për vdekjen e dyshimtë të një të afërmi, kërkuesit priten të ndërmarrin hapa për të ndjekur progresin e hetimit ose mungesën e tij, si edhe të paraqesin kërkesat e tyre në mënyrë të rregullt, sapo ata bëhen me dije ose duhet të ishin bërë me dije, për mungesën e një hetimi penal efikas (*shih Mocanu dhe të tjerët kundër Rumanisë [DHM], nr. 10865/09 dhe 2 të tjerë, §263 GJEDNJ 2014 (ekstrakte)*).

30. Në çështjen në fjalë, gjykata vëren se kërkuesi e kundërshtoi vendimin e prokurorit për mosfillim të një hetimi penal formal për vdekjen e vëllait të tij deri në Gjykatën Kushtetuese, duke luajtur në këtë mënyrë një rol aktiv në proces. Një kërkesë në Gjykatën Kushtetuese për shkeljet e pretenduara për një gjykim të drejtë është një mjet i cili normalisht duhet të shterohet (*shih Xheraj kundër Shqipërisë, nr. 37959/02, §43, 29 korrik 2008; Beshiri dhe të tjerët kundër Shqipërisë, nr. 7352/03, §32, 22 gusht 2006 dhe Balliu kundër Shqipërisë (vendim), nr. 74727/01, 16 qershor 2005*). Kërkesa, mbështetur në garancitë kushtetuese vendëse për një proces të rregullt dhe aksesin në gjykatë, u vlerësua e pranueshme dhe u shqyrtua nga Gjykata Kushtetuese për cilësitë e saj.

31. Kërkuesi paraqiti kërkesën në gjykatë më 16 maj 2016, kohë e cila është 5 muaj dhe 29 ditë pas vendimit të Gjykatës Kushtetuese. Për këtë arsye, gjykata rrëzon kundërshtimin e qeverisë, se ankesa

u paraqit përtej afatit.

32. Në lidhje me kundërshtimin e dytë, në lidhje me shterimin e mjeteve të brendshme, gjykata vëren se kërkuesi i kërkoi oficerit të policisë gjyqësore, të ngarkuar për çështjen e vëllait të tij, të hetonte rrethanat e vdekjes së këtij të fundit (*shih paragrafin 11 më sipër*). Gjithashtu, ai kundërshtoi vendimin e prokurorit të Tiranës për mosfillim të procedimit penal deri në nivel të Gjykatës Kushtetuese (*shih paragrafët 18–20*).

33. Pyetja, nëse kërkuesit i duhej t'i ishte kërkuar të sillte një ankesë penale të veçantë në lidhje me rrethanat e vdekjes së vëllait të tij, lidhet ngushtë me cilësitë e ankesave të tij për nenin 2 dhe nenin 3. Në këtë rrethanë, gjykata është e mendimit se ky kundërshtim duhet të shqyrtohet së bashku me cilësitë e asaj ankesë (*shih paragrafët 44–45 më poshtë*).

II. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 2 TË KONVENTËS

34. Kërkuesi u ankua se autoritetet nuk kishin realizuar një hetim efikas për vdekjen e vëllait të tij, sipas parashikimit të nenit 2 të Konventës, e cila parashikon si më poshtë:

“1. E drejta e çdo njeriu për jetën mbrohet me ligj. Askujt nuk mund t'i merret jeta qëllimisht, me përjashtim të rastit kur zbatohet një vendim gjyqësor me vdekje, pas dënimit për një krim për të cilin ky dënim është parashikuar me ligj.”

Nëse autoritet kryer një hetim efikas

1. Parashtrimet e palëve

35. Kërkuesi parashitroi se hetimi i kryer nga autoritetet nuk ofronte informacione të kënaqshme për rrethanat në lidhje me vdekjen e vëllait të tij. Ai nuk përjashtonte, përtej çdo dyshimi të arsyeshëm, se dëmtimi shëndetësor i përshkruar në raportin mjekësor nuk ishte shkaktuar për arsye të keqtrajtimin të vëllait të tij dhe/ose mungesës së ndihmës së duhur mjekësore. Ekspertët mjekoligjorë, të cilët kishin kryer ekzaminimin mjekësor nuk kishin adresuar pyetjen e oficerit të policë gjyqësore, për faktin nëse trajtimi mjekësor i vëllait të kërkuesit kishte qenë i papërshtatshëm. Përkundrazi, ata kishin gjykuar se kjo gjë mbetej të verifikohet nga një tjetër komision. Gjithashtu, veprimet hetimore të kryera nuk ofronin një shpjegim bindës për mungesën e ndonjë gjurme mjekimi në gjakun e kërkuesit dhe se kjo nuk i atribuohet trajtimit të papërshtatshëm.

36. Për më tepër, kërkuesi iu referua primeve që vinin prej praktikës gjyqësore të gjykatës në lidhje me mbrojtjen e parashikuar në nenin 2 të Konventës, për personat e ndaluar dhe në një pozicion të cenueshëm. Sipas kërkuesit, duke pasur parasysh rrethanat e veçanta të kësaj çështje, një ekzaminim mjekoligjor i detajuar ishte thelbësor për të përcaktuar shkaktuesin e vdekjes dhe për të verifikuar nëse kishte pasur shenja keqtrajtimi.

37. Qeveria parashitroi se autoritetet kishin kryer një hetim efikas për vdekjen e SH.P. Prokurori kishte urdhëruar kryerjen e një sërë veprimesh hetimore (*shih paragrafin 14 më sipër*). Veçanërisht, qeveria i tërhoqi vëmendjen gjykatës në përfundimet e raportit mjekoligjor, i cili konstatoi se vdekja e SH.P. ishte shkaktuar nga një pamjaftueshmëri respiratore dhe kardiake, si rezultat i historisë së tij mjekësore.

38. Në vijim, qeveria parashitroi se stafi mjekoligjor e kishte mbajtur SH.P. në mbikëqyrje të vazhdueshme. Kjo provohej nga kartelat mjekësore të konfiskuara gjatë veprimeve hetimore. Për këtë arsye, autoritetet vendëse kishin marrë të gjitha masat e nevojshme për të ruajtur jetën e SH.P. Vdekja e tij kishte ardhur si pasojë e rrethanave përtej kontrollit të autoriteteve.

2. Vlerësimi i gjykatës

a) Parime të përgjithshme

39. Gjykata përsërit se neni 2 i Konventës, i cili garanton të drejtën për të jetuar, renditet si një nga parashikimet më themelore në Konventë. Në mbështetje të rëndësisë së mbrojtjes, parashikuar në nenin 2, gjykata duhet të shqyrtojë me kujdesin më të madh ankesat për privimin e jetës (*shih McCann dhe të Tjerët kundër Mbretërisë së Madhe, 27 shtator 1995, §§146–47, seritë A nr. 324, dhe Nachova dhe të Tjerët kundër Bullgarisë [DHM], nr. 43577/98 dhe 43579/98, §93, GJEDNJ 2005-VII*).

40. Detyrimi për të mbrojtur jetën, sipas nenit 2 të Konventës, i lexuar në lidhje me detyrën e përgjithshme të shtetit, sipas nenit 1 të Konventës: “për të siguruar çdonjërin brenda juridiksionit [të

saj] të drejtat dhe liritë e përcaktuara në Kushtetutë”, kërkon edhe sipas nënkuptimit se duhet të ketë një lloj hetimi efikas zyrtar në rastin kur individët janë vlarë si rezultat i përdorimit të forcës (*shih Nachova dhe të tjerët kundër Bullgarisë [DHM], cituar më sipër*). Në vijim, gjykata deklaroi, se kurdo që një i ndaluar vdes në rrethana të dyshimta, neni 2 u kërkon autoriteteve të kryejnë një hetim të pavarur dhe të paanshëm zyrtar, i cili përmbush standarde minimale të caktuara për efikasitetin (*shih Trubnikov kundër Rusisë, nr. 49790/99, §§87-88, 5 korrik 2005*).

41. Në vijim, në kontekstin e kujdesit për shëndetin, gjykata ka interpretuar detyrimin procedural të nenit 2, duke iu kërkuar shteteve të ngrenë një sistem efikas dhe të pavarur gjyqësor, në mënyrë që shkak i vdekjes së pacientëve nën kujdesin mjekësor, qoftë në sektorin publik apo në atë privat, mund të përcaktohet dhe të vihen përpara llogaridhënies personat përgjegjës (*shih Lopes de Sousa Fernandes kundër Portugalisë [DHM], nr. 56080/13, §214, 19 dhjetor 2017, dhe Šilih kundër Sllovenisë [DHM], nr. 71463/01, §192, 9 prill 2009*).

42. Një hetim duhet të jetë efikas në kuptimin që ai mund të çojë në përcaktimin e fakteve dhe, aty ku është me vend, të kryhet identifikimi dhe dënimi i personave përgjegjës. Edhe pse nuk është detyrim i rezultatit por i mjeteve, çdo deficiencë në hetime, të cilat dëmtojnë mundësinë për të përcaktuar rrethanat e çështjes ose personin përgjegjës, rrezikon të ketë parregullsi me standardin e kërkuar të efikasitetit (*shih Al-Skeini dhe të tjerët kundër Mbretërisë së Bashkuar [DHM], nr. 55721/07, §§166, GJEDNJ 2011*). Autoritetet duhet të veprojnë me pushtetin e tyre sapo Çështja kalon në vëmendjen e tyre. Ato nuk mund ta lënë atë në iniciativën e të afërmit as për të paraqitur një ankesë formale ose për të kërkuar linja të posaçme hetimesh ose procedurash hetimesh (*shih Nachova dhe të tjerët kundër Bullgarisë [DHM], nr. 43577/98 dhe 43579/98, §111, GJEDNJ 2005-VII*). Në të gjitha rastet, i afërmi i viktimës duhet të përfshihet në procedurë në masën e nevojshme për të mbrojtur interesat e tij/saj legjitimë (*shih Mustafayev kundër Azerbajxhanit, nr. 47095/09, §72, 4 maj 2017*).

43. Kërkesa për gatishmëri dhe për adresim të arsyeshëm është e nënkuptuar në këtë kontekst (*shih Sidika Imrem kundër Turqisë, nr. 47384/11, §59, 13 shtator 2016*). Duhet të pranohet se mund të ketë pengesa ose vështirësi të cilat pengojnë progresin në hetim në një situatë të caktuar. Megjithatë, një përgjigje e menjëhershme nga autoritetet në hetimin e vdekjeve të dyshimta mund të konsiderohet në përgjithësi si thelbësore në ruajtjen e besimit të publikut në mbështetje të shtetit të së drejtës dhe në parandalimit të çdo forme të marrëveshjeve të fshehta ose tolerancës ndaj akteve të paligjshme (*shih Merkulova kundër Ukrainës, nr. 21454/04, §50, 3 mars 2011, dhe Armani da Silva kundër Mbretërisë së Bashkuar [DHM], nr. 5878/08, §237, 30 mars 2016*).

b) Zbatimi i parimeve të mësipërme në çështjen në fjalë

44. Fillimisht, gjykata do të adresojë parashtrimin e qeverisë, të cilin e ka bashkuar me cilësitë e çështjes, sipas së cilave kërkuesi ka pasur një qëndrim pasiv, duke mos e raportuar çështjen në prokurori (*shih paragrafin 25 dhe paragrafin 33 më sipër*).

45. Siç është theksuar më sipër, autoritetet duhet të veprojnë me kompetencën e tyre, në momentin që një çështje kalon në vëmendjen e tyre (*shih paragrafin 40 më sipër*). Për pasojë, mbetet e pamaterializuar nëse vetë kërkuesi mori një rol aktiv në përfshirjen e autoriteteve hetuese.

46. Në lidhje me detajet e hetimit të realizuar, gjykata vëren se hetimi për vdekjen e SH.P. filloi në mënyrën e duhur, në ditën e vdekjes së tij, me një ekzaminim në skenë, një ekzaminim të trupit të të ndjerit dhe konfiskimin e kartelës mjekësore (*shih paragrafin 9 më sipër*). Për më tepër, më 10 mars 2011, Prokuroria e Tiranës urdhëroi një sërë veprimesh hetimore (*shih paragrafin 14 më sipër*).

47. Më tej, gjykata vëren se ekzaminimi mjekoligjor i SH.P., i realizuar më 30 mars 2011, konstatoi se ai kishte vdekur si rezultat i pamjaftueshmërisë akute respiratore dhe kardiake, për shkak të komplikacioneve të sëmundjes së tij të përgjithshme metabolike. Gjithashtu, u konstatua se nuk ka gjurmë mjekimesh në gjakun e tij. Kartela mjekësore e SH.P., nga ana tjetër, tregonte se atij i ishin bërë një sërë mjekimesh, sipas përshkrimit të stafit mjekësor (*shih paragrafin 7 më sipër*).

48. Sidoqoftë, gjykata vëren disa mungesa të veçanta në veprimet hetimore të ndërmarra nga autoritetet vendëse.

49. Fillimisht, ka një mospërputhje midis informacionit të regjistruar në kartelën mjekësore, ku

tregohet se vëllait të kërkuarit i janë dhënë mjekime dhe ekzaminimit mjekoligjor të datës 30 mars 2011, në lidhje me trajtimin mjekësor të SH.P. Veprimet hetimore të realizuara, nuk përcaktojnë nëse SH.P. ka qenë nën mjekim përpara vdekjes së tij dhe, nëse po, nëse ai ka qenë mjekimi i duhur, duke marrë parasysh historikun e tij mjekësor (*shih paragrafin 17 më sipër*). Për këtë arsye, gjykata nuk është e bindur nëse përcaktohet përtej çdo dyshimi të arsyeshëm se vdekja e SH.P. ka ardhur si rezultat i sëmundjes së tij dhe jo për shkak të trajtimit dhe kujdesit të papërshtatshëm. Gjithashtu, hetimi nuk adreson pretendimet për prangosjen e vëllait të kërkuarit gjatë qëndrimit të tij në spital dhe, nëse një masë e tillë ka çuar në vdekjen e tij, duke marrë në konsideratë, veçanërisht, natyrën e kushteve të tij mjekësore.

50. Së dyti, gjykata vëren se vendimi i prokurorisë së datës 13 prill 2011, për mosfillimin e një hetimi, është marrë kryesisht mbështetur në të njëjtin ekzaminim mjekësor. Përcaktimi se ekzaminimi mjekësor nuk jep përgjigje për disa pyetje thelbësore, më konkretisht, nëse është ofruar trajtimi i duhur mjekësor dhe nëse kushtet e kërkuarit në spital kanë çuar në vdekjen e tij, gjykata nuk është e bindur me vendimin marrë nga Prokuroria e Tiranës për mosngritje të akuzave apo edhe për moshapjen formale të një hetimi penal; është në respektim të detyrimit procedural parashikuar në nenin 2 të Konventës.

51. Së treti, gjykata vëren se pavarësisht përpjekjeve të kërkuarit për ta kundërshtuar atë vendim, ankesat e tij u rrëzuan nga gjykatat vendëse (*shih paragrafët 18–21 më sipër*). Gjykata edhe një herë përsërit se i afërmi i viktimës duhet të përfshihet në procedurë deri në masën e nevojshme për të mbrojtur interesat e tij/saj legjitimë (*shih Mustafayev kundër Azerbajxhanit, cituar më sipër, §72*). Gjykata, në shumë raste, ka theksuar se përfshirja e të afërmit të shërben për të garantuar llogaridhënien publike të autoriteteve dhe kontrollin publik të veprimeve të tyre gjatë hetimit. E drejta e familjes së të ndjerit, vdekja e të cilit është nën hetim, për të marrë pjesë në procedime, kërkon që procedura e miratuar të garantojë mbrojtjen e nevojshme të interesit të tyre, i cili mund të jetë në konflikt të drejtpërdrejtë me interesin e policisë ose forcave të sigurisë të përfshirë në ngjarje (*shih Anusca kundër Moldavisë, inr. 24034/07, §44, 18 maj 2010*). Pamundësia statutoire në çështjen në fjalë, në mënyrë që kërkuari të kundërshtojë në mënyrë efikase vendimin e prokurorit për mosfillimin e procedimeve penale, nuk është në linjë me detyrimin e shtetit për të kryer një hetim efektiv.

52. Në këtë mënyrë, gjykata rrëzon kundërshtimin paraprak të qeverisë. Mangësitë e përshkruara më sipër, e çojnë gjykatën në konkluzionin se autoritetet vendëse nuk kanë kryer një hetim të përshtatshëm dhe efikas në rrethanat që kanë të bëjnë me vdekjen e vëllait të kërkuarit. Për këtë arsye, ka pasur një shkelje të detyrimit procedural shtetëror, sipas nenit 2, për të mbrojtur të drejtën për të jetuar.

III. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 3 TË KONVENTËS

53. Kërkuari u ankua se teksta ishte i ndaluar, vëllai i tij i është nënshtruar një forme trajtimi e cila është në kundërshtim me nenin 3 të Konventës, i cili parashikon si më poshtë:

“Askush nuk mund t’i nënshtrohet torturës ose dënimeve, ose trajtimeve çnjerëzore ose poshtëruese.”

54. Gjithashtu, kërkuari pretendonte se ai e kishte gjetur vëllanë e tij në spital të lidhur me çarçafë, teksta ishte pa ndjenja dhe se shenjat në kyçet e duarve të vëllait të tij ngrinin dyshime serioze se ai kishte qenë i prangosur ndërsa ishte në spital. Gjithashtu, rezultati i ekzaminimit mjekoligjor, në të cilin tregohet një mungesë mjekimesh në gjak, ngrinte dyshime nëse ai kishte marrë kujdesin e duhur mjekësor. Në lidhje me këtë gjë nuk u bënë hetime të tjera, pavarësisht një nënvizimi në raportin e ekzaminimit mjekoligjor se çështja duhej të hetohej më tej.

55. Qeveria kundërshtoi parashtrimin e kërkuarit. Ajo argumentoi se dosja hetimore tregonte se ishin marrë në konsideratë të gjitha masat, nëse vëllai i kërkuarit i ishte nënshtruar një keqtrajtimi. Provat tregonin se ai ishte mbajtur nën mbikëqyrje të vazhdueshme mjekësore. Në lidhje me pretendimin e kërkuarit se vëllai i tij ishte prangosur, Qeveria parashtrroi se një gjë e tillë nuk mbështetej në prova.

56. Gjykata ka konstatuar se autoritetet nuk kanë përcaktuar në mënyrë të prerë shkakun e vdekjes

së SH.P. Gjithashtu, autoritetet nuk kanë dhënë një shpjegim të fortë në lidhje me dy të nxirat e gjetura në kyçet e duarve të SH.P. dhe se nuk ka asnjë tregues se policia e burgut ose personeli i spitalit janë marrë në pyetje në lidhje me këtë çështje. Deklaratat e kërkuarit për policinë, së bashku me gjetjet e raportit mjekoligjor për të nxirat e konstatuara në trupin e vëllait të tij, çojnë në pretendimin e diskutueshëm se vëllai i kërkuarit mund të ketë qenë subjekt i një trajtimi, i cili vjen në kundërshtim me nenin 3, gjatë kohës që ishte në spital, duke nënvizuar kështu detyrimin e autoriteteve për të hetuar çështjen (*Bouyid kundër Belgjikës* [DHM], nr. 23380/09, §92, GJEDNJ 2015).

57. Gjykata përsërit se prangosja nuk ngre domosdoshmërisht një problematikë, sipas nenit 3 të Konventës, për aq kohë sa masa është ushtruar në lidhje me ndalimin e ligjshëm dhe nuk përbën përdorim të forcës apo ekspozim publik, i cili tejkalon atë çfarë konsiderohet në mënyrë të arsyeshme si e nevojshme. Në këtë aspekt, është e rëndësishme të merret në konsideratë, për shembull, nëse ka rrezik nëse personi në fjalë mund t'i fshihej drejtësisë ose të shkaktonte dëmtime ose dëme (*shih Tararijeva kundër Rusisë*, nr. 4353/03, §109, GJEDNJ 2006-XV (ekstrakte). Në çështjen në fjalë, raporti mjekoligjor thjesht përmendte ekzistencën e shenjave dhe faktin se ato ishin shkaktuar nga një objekt i mprehtë në trupin e vëllait të kërkuarit. Megjithatë, autoritetet nuk kanë bërë hetime të mëtijshme në lidhje me faktin nëse vëllai i kërkuarit i është nënshtruar ndonjë forme keqtrajtimi (*shih paragrafin 17 më sipër*). Për më tepër, në lidhje me këtë aspekt nuk u bënë hetime të mëtijshme. Në këtë mënyrë, gjykata konstaton se autoritetet vendëse nuk kanë marrë mjaftueshëm masa hetimore për të përcaktuar përtej çdo dyshimi të arsyeshëm, nëse të nxirat në kyçet e duarve të vëllait të kërkuarit ishin shkaktuar nga trajtimi, i cili bie në kundërshtim me nenin 3 të Konventës. Në këto rrethana, gjykata e ka të pamundur të arrijë në përfundimin nëse ka pasur një shkelje të qartë të nenit 3.

58. Në analizën përfundimtare, gjykata merr në konsideratë se autoritetet nuk kanë mundur të kryejnë një hetim efikas për të përcaktuar nëse vëllai i kërkuarit ka qenë subjekt i keqtrajtimit teksa ishte i ndaluar. Në këtë mënyrë, në lidhje me këtë aspekt, ka pasur një shkelje të nenit 3 të Konventës, sipas aspektit të tij procedural.

IV. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 13 TË KONVENTËS, NË LIDHJE ME NENET 2 DHE 3 TË KONVENTËS

59. Në vijim, kërkuari u ankua se në sistemin vendës nuk ka asnjë mjet efikas për ankesat e tij në mbështetje të neneve 2 dhe 3 të Konventës. Ai mbështetet në nenin 13 të Konventës, i cili parashikon si më poshtë:

“Çdokush, të cilit i janë shkelur të drejtat dhe liritë e përcaktuara në këtë Konventë, ka të drejtën e një zgjidhjeje efektive para një organi kombëtar, pavarësisht se shkelja është kryer nga persona që veprojnë në përmbushje të funksioneve të tyre zyrtare.”

60. Kërkuari pretendonte se edhe pse ai kishte paraqitur një ankesë ndaj vendimit të prokurorisë së Tiranës për mosfillimin e procedimit penal, Gjykata e Rrethit Tiranë e kishte kundërshtuar atë. Ai e kishte ndjekur rrugën deri në Gjykatën Kushtetuese, por pa asnjë rezultat. Ky është një tregues se mjetet që ai ka përdorur nuk kanë qenë efikase dhe se ai nuk ka pasur asnjë mjet tjetër të cilin sot ë mund ta kishte përdorur.

61. Qeveria e kundërshtoi këtë argument. Ajo pretendonte se kërkuari kishte pasur mjete efikase në dispozicion të tij, por ai kishte zgjedhur të ndiqte rrugën e gabuar procedurale (*shih paragrafët 19–21 më sipër*).

62. Gjykata vëren se kjo ankesë ka të bëjë me të njëjtat problematika si ato të shqyrtuara në nenet 2 dhe 3 të Konventës. Për këtë arsye, ankesa duhet të deklarohet e pranueshme. Megjithatë, në lidhje me përfundimet e saj më sipër, sipas neneve 2 dhe 3 të Konventës, gjykata e konsideron si të panevojshme shqyrtimin e këtyre çështjeve më veçantë, sipas nenit 13 të Konventës.

V. ZBATIMI I NENIT 41 TË KONVENTËS

63. Neni 41 i Konventës parashikon se:

“Kur gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të protokolleve të saj dhe, nëse e drejta e brendshme e Palës së Lartë Kontraktuese lejon të bëhet vetëm një ndreqje e pjesshme, gjykata, kur është e nevojshme, i akordon shpërblim të drejtë palës së dëmtuar.”

A. Dëmi

64. Kërkuesi pretendonte 30 000 euro (EUR) për dëmin jomonetar të vuajtur nga ai dhe vëllai i tij.

65. Qeveria parashtrroi se pretendimet e kërkuesit nuk ishin të provuara, duke qenë se nuk kishte paraqitur ndonjë provë.

66. Gjykata përsërit se është konstatuar se autoritetet nuk kanë realizuar një hetim efikas, në kundërshtim me detyrimin procedural, sipas neneve 2 dhe 3 të Konventës. Në lidhje me konstatimin e shkeljeve dhe vlerësimin mbi baza të drejta, gjykata i keq kërkuesit 12 000 euro për dëmin jomonetar.

B. Kostot dhe shpenzimet

67. Kërkuesi, gjithashtu, pretendonte 10 000 euro për kostot dhe shpenzimet e bëra në gjykatat vendëse dhe për ato të përdorura përpara gjykatës. Kjo përfshinte një shumë për përfaqësimin e tij ligjor përpara Gjykatës Kushtetuese dhe përpara gjykatës me gjashtë përfaqësues ligjorë. Ai dorëzoi një faturë të përgjithshme dhe kontrata shërbimesh për përfaqësuesit ligjorë.

68. Qeveria parashtrroi se këto pretendime ishin të tepruara dhe të pabazuara në fakte.

69. Gjykata konstaton se kërkuesi duhet të ketë pasur disa kosto dhe shpenzime gjatë procedimeve. Në këtë mënyrë, në çështjen në fjalë, duke pasur në konsideratë informacionin në dispozicion, gjykata e gjykon të arsyeshme t'i japë kërkuesit shumën prej 1450 eurosh për procedimet përpara gjykatës.

C. Interes i vonuar

70. Gjykata gjykon të përshtatshme se norma e interesit të vonuar duhet të mbështetet në normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Europiane, shumë së cilës i shtohen tre pikë përqindjeje.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME:

1. Vendos të bashkojë kundërshtimin paraprak në lidhje për mosshfrytëzim të mjeteve të brendshme, sipas cilësive dhe e pushon atë.

2. E deklaron kërkesën të pranueshme.

3. Vendos se është shkelur neni 2 i Konventës, në pjesën procedurale.

4. Vendos se nuk është shkelur neni 3 i Konventës, në pjesën thelbësore.

5. Vendos se është shkelur neni 3 i Konventës në pjesën procedurale.

6. Vendos se nuk është e nevojshme të shqyrtohet nëse është shkelur neni 13 i Konventës.

7. Vendos:

a) se shteti i paditur duhet t'i paguajë kërkuesit, brenda tre muajve nga data në të cilin vendimi bëhet i formës së prerë, në përputhje me nenin 44 §2 të Konventës, shumat e mëposhtme:

i. 12 000 euro (dymbëdhjetë mijë euro) plus çdo taksë e cila mund të tarifohet, për dëmin jomonetar, shumë e cila duhet të konvertohet në monedhën e shtetit të paditur, në normën e zbatueshme në datën e shlyerjes;

ii. 1 450 euro (një mijë e katërqind e pesëdhjetë euro), plus çdo taksë, e cila mund të jetë e tarifueshme për kërkuesin, për kostot dhe shpenzimet;

b) se nga përfundimi i tre muajve të përmendur më sipër, deri në shlyerje, interesi i thjeshtë do të jetë i pagueshëm për shumat më sipër, në një normë të barabartë me normën marginale të huadhënies së Bankës Qendrore Europiane, gjatë periudhës së vonesës, plus tre pikë përqindjeje.

8. Pushon pjesën tjetër të pretendimit të kërkuesit për kompensim të drejtë.

Hartuar në gjuhën angleze dhe njoftuar me shkrim në datën 11 qershor 2019, sipas rregullave 77 §§2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Stanley Naismith
Sekretar

Robert Spano
Kyetar

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Qendra e Botimeve Zyrtare
Përmbledhje e vendimeve të Gjykatës Europiane për të
Drejtat e Njeriut kundër Shqipërisë (2010-2021) / Qendra
e Botimeve Zyrtare. – Tiranë : QBZ, 2022
Vol. 2 ; ... cm.
Vol. 2 : (2015-2019). - ... f.
ISBN 978-9928-01-140-4 (Kolana)
ISBN 978-9928-01-142-8 (V.2)

1.Gjykata evropiane 2.Të drejtat e njeriut 3.Vendime gjyqësore
4.Evropë 5.Shqipëri

341.645.2(4:496.5) "2015/2019"
341.231.14